İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BAŞARILI BİR OLİMPİYAT İÇİN OLİMPİYATLARA EV SAHİBİ OLMUŞ KENTLERDEN ALINACAK DERSLER VE İSTANBUL ÖRNEĞİ

DOKTORA TEZİ

Gülşen GÜLER

Anabilim Dalı : Peyzaj Mimarlığı

Programı : Peyzaj Mimarlığı

EKİM 2010

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BAŞARILI BİR OLİMPİYAT İÇİN OLİMPİYATLARA EV SAHİBİ OLMUŞ KENTLERDEN ALINACAK DERSLER VE İSTANBUL ÖRNEĞİ

DOKTORA TEZİ
Gülşen GÜLER
(502072751)

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : **27 Ağustos 2010**
Tezin Savunulduğu Tarih : **18 Ekim 2010**

Tez Danışmanı : **Prof. Dr. Ahmet Cengiz YILDIZCI (İTÜ)**
Diğer Jüri Üyeleri : **Doç. Dr. Funda YİRMİBEŞOĞLU (İTÜ)**
Doç. Dr. Hayriye EŞBAH TUNÇAY (İTÜ)
Prof. Dr. Öner DEMİREL (KTÜ)
Prof. Dr. Hakan ALTINÇEKİÇ (İÜ)

EKİM 2010

ÖNSÖZ

'Olimpiyat Oyunları' tarihte çok farklı roller üstlenmiştir, Antik Yunanlılar'ın tanrılarının onuruna yaptıkları adaklardan, spor etkinliğine, spor etkinliklerinin ötesinde ülkenin sosyal, ekonomik, doğal gelişimi ve imajına katkıda bulunmasına kadar. Bu derece geniş yelpazede anlamlar sunan Olimpiyat Oyunları'nın geçmişten günümüze üstlendiği roller nelerdir? Tarihte Olimpiyat Oyunları'na aday olan kentler, ev sahibi kentler, nereler olmuştur? Bu kentlerden çıkarılacak ne gibi dersler olabilir? İstanbul, günümüze kadar neden ev sahibi şehir olamamıştır? 'İstanbul geçmişten ne gibi dersler alabilir?' sorularına cevaplar arayan tezin, yoğun ve verimli geçen iki ayağı olmuştur. Biri İstanbul, diğeri Londra ayağı.

Çalışmanın İstanbul ayağında, konunun yaratıcısı olan ve gün geçtikçe çalışmalarım için beni daha fazla teşvik eden çok değerli danışman hocam Prof. Dr. Ahmet Cengiz YILDIZCI'ya, yardımları, fikirleri ve en önemlisi her zaman olumlu yaklaşımlarıyla yanımda olan Doç. Dr. Funda YİRMİBEŞOĞLU ve Doç. Dr. Hayriye EŞBAH TUNÇAY'a teşekkürlerimi sunarım.

Olimpiyatlara iki kez ev sahipliği yapmış ve üçüncüsüne 2012 yılında ev sahipliği yapacak olan Londra'da 6 ay araştırma yapma imkanını bana sağlayan TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu)'a maddi ve manevi anlamda göstermiş olduğu destek için teşekkür ederim.

Londra'da çalışmalarımı gerçekleştirebilmem için bana referans veren, benimle her fırsatta olimpiyat planlamasına dair her ince detayı tartışan danışmanım Greenwich Üniversitesi bölüm başkanı Prof. Robert HOLDEN'a, Londra Olimpiyat Oyunları Projeleri'ni üstlenen tasarım ofislerini ziyarete kadar her aşamada desteğini esirgemeyen Prof. Benz KOTZEN'e teşekkürlerimi sunarım. Londra Olimpiyat Komitesi Planlama ve Peyzaj Proje Sorumlusu ve Çevresel Miras Başkanı John HOPKINS'e katkılarından dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Başkanı Sayın Togay BAYATLI'ya, İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu'nda sayın Genel Direktör Yalçın AKSOY'a, Mimar Mustafa ATUN'a ve Dış İlişkiler Proje Koordinatörü Fatma COŞKUN'a sadece 'İstanbul Adaylık' konusunda değil engin bilgileri ile Olimpiyatlar hakkındaki vermiş oldukları bilgiler için teşekkürlerimi sunarım.

İstanbul Metropoliten Planlama ve Kentsel Tasarım Merkezi'nden İstanbul ile ilgili veriler konusunda bana destek olan sayın Murat VEFKİOĞLU'na, Funda Keskin OCAK'a ve Ayda TURNACIGİL'e teşekkürlerimi sunarım.

Başından itibaren bu çalışmaya çok inanan, değer veren, en az benim kadar heyecanlanan, birçok konuda değişik görüşleri ile farkındalığımı sağlayan Yüksek Mimar Alper AYTAÇ'a teşekkürlerimi sunarım.

Ağustos, 2010 Gülşen GÜLER

(Yüksek Şehir Plancısı Peyzaj Mimarı)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ ..... **iii**
İÇİNDEKİLER ..... **v**
KISALTMALAR ..... **ix**
ÇİZELGE LİSTESİ ..... **xi**
ŞEKİL LİSTESİ ..... **xv**
ÖZET ..... **xxi**
SUMMARY ..... **xxiii**
1. GİRİŞ **1**
1.1 Çalışmanın Amacı 3
1.2 Çalışmanın Kapsamı 3
1.3 Çalışmanın Yöntemi 5
2. OLİMPİYAT KAVRAMI **7**
2.1 Olimpiyat Akımı Tanımı 7
2.2 Olimpiyat Organizasyonları'nın Büyük Organizasyonlar İçerisindeki Yeri ve Önemi 8
2.3 Kentlerin Olimpiyat Oyunları'na Ev Sahipliği Yapmak İstemelerinin Nedenleri 9
2.3.1 Olimpiyat Oyunları'nın ulusal ve uluslararası düzeyde sağladığı pozitif ve negatif yönler 11
2.3.2 Olimpiyat alanlarında açık alan planlaması kavramına verilen önemin gelişimi 20
2.4 Olimpiyatlar'a Aday Şehir ve Ev Sahibi Şehir Nasıl Olunur / Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin Bu Konudaki Uygulamaları 23
2.4.1 Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin değerlendirme süreci 23
2.4.2 Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından belirlenen analiz yöntemleri 24
3. OLİMPİYAT OYUNLARI'NIN TARİHSEL GELİŞİMİ **27**
3.1 Antik Olimpiyat Oyunları 27
3.2 Modern Olimpiyat Oyunları 29
3.2.1 Baron Pierre De Coubertin ve Modern Olimpiyat Oyunları'nın yeniden doğuşu 29
3.2.1.1 1896-1936 Antik Olimpiyat Oyunları'nın modernizasyonu dönemi 31
3.2.1.2 1936-1948 dönemi Dünya Savaşları ve Olimpiyat Oyunları'nın politikanın etkisi altında kalması 36
3.2.1.3 Olimpiyat Oyunları'nın medyaya girmesi (1948-1960) 38
3.2.1.4 1960 – Günümüze kadar Olimpiyat Oyunları'nın kentin genel altyapısı ve planlamasında en çok hissedildiği dönemler 41
3.2.1.5 2000 – Günümüze kadar: Olimpiyatlar'da ekolojik çevreye verilen önemin artması 64
4. LONDRA 2012 OLİMPİYAT OYUNLARI PLANLAMASI **79**

4.1 Hazırlık ve Adaylık Süreci 79
4.2 Olimpiyat Parkı ve Diğer Yarışma Alanları'nın Yer Seçim Kriterleri 93
4.2.1 Olimpiyat Parkı'nın yerinin belirlenmesi 95
4.2.2 Olimpiyat Parkı dışında, Londra genelinde yer alan spor alanları 98
4.2.3 Londra dışında yer alan spor alanları ve spor tesis alanları 103
4.3 Olimpiyat Master Planı 105
4.3.1 Olimpiyat Parkı'nın mevcut durumu ve konumu 105
4.3.2 Olimpiyat Park Alanı olan Lower Lee Vadisi'nin içinde bulunduğu planlama projeleri 108
4.3.3 Olimpiyat Parkı'nın tasarımı ve zamanla gelişen durumu 110
4.3.4 Ekolojik bütünlüğün korunması ve çevresel miras 112
4.4 Londra Olimpiyat Oyunları'ndan Alınacak Dersler 112
4.4.1 Ulaşım altyapısı 112
4.4.2 Çevre altyapısı değerlendirmesi 114
4.4.3 Ekonomik ve sosyal etki değerlendirmesi 115
4.4.4 Spor alanları yeterliliklerinin değerlendirilmesi 116
4.4.5 Olimpiyatlar'ın gerçekleştirilmesinde hükümet desteği 116
5. TARİHTE OLİMPİYATLARA EV SAHİPLİĞİ YAPMIŞ VE ADAYLIK AŞAMASINDA BAŞARILI OLİMPİYAT DOSYASI HAZIRLAMIŞ OLAN KENTLERDEN ÇIKARILACAK DERSLER 119
5.1 Kentsel Restorasyon, Yenileme, Dönüşüm ve Kentsel Peyzaj Açısından Çıkarılacak Dersler 119
5.1.1 Barselona kenti 120
5.2 Çevresel Katkı-Geri Dönüşüm-Ekolojik Yaklaşım 133
5.3 Kentin Genel Ulaşım Altyapısı 137
5.4 Kent Tarihi ve Arkeolojik Değerleri 140
5.5 Kentin Spor Altyapısı 141
5.6 Kentin Genel Konaklama Altyapısı 142
5.7 Mimari Sembolizm 143
5.8 Global İmaj 146
5.9 Kentin Genel Ekonomisi 149
5.10 Kentin Sosyo-Kültürel Durumu 152
5.11 Güvenlik 154
5.12 Politika 155
5.13 Yarışma Alanları'nın Olimpiyatlar'dan Sonraki Kullanım Durumu 157
5.14 Olimpiyatlar'ın Üniversiteler ile Olan İlişkisi 157
6. İSTANBUL'UN OLİMPİYAT ADAYLIK ORGANİZASYONU 159
6.1 İstanbul'un Olimpiyat Oyunları Ev Sahipliği'ne Aday Olduğu 2000, 2004, 2008, 2012 Seneleri Adaylık Raporları Ulusal ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi Değerlendirmeleri 159
6.1.1 İstanbul'un 2000 yılı Olimpiyat Adaylık Raporu 159
6.1.2 2000 Yılı Adaylık Rapor değerlendirmesi 162
6.1.3 İstanbul'un 2004 Yılı Adaylık Raporu 163
6.1.4 İstanbul'un 2004 Yılı Adaylık Rapor değerlendirmesi 164
6.1.5 İstanbul'un 2008 Yılı Adaylık Raporu 165
6.1.6 İstanbul'un 2008 Yılı Adaylık Raporu değerlendirmesi 166
6.1.7 İstanbul'un 2012 Yılı Adaylık Raporu 166
6.1.8 İstanbul'un 2012 Yılı Adaylık Rapor değerlendirmesi 169
6.2 İstanbul'un Tarih İçerisinde Olimpiyatlar'a Ev Sahipliği Yapmış Kentlerden Alacağı Dersler 171

6.3 İstanbul'un Olimpiyat Oyunları'na Adaylık Aşamasında Altyapı Durum Değerlendirmesi 176
6.3.1 Mevcut spor alanlarının Olimpiyat altyapısı açısından değerlendirilmesi 177
6.3.2 Mevcut ve öneri ulaşım altyapısı durum değerlendirmesi 181
6.3.2.1 İstanbul kent içi ulaşım sistemi 186
6.4 İstanbul Öneri Olimpiyat Spor Alanları Yer Seçimi Değerlendirmeleri..... 194
6.4.1 İstanbul Avrupa Yakası Olimpiyat Öneri Alanları 194
6.4.1.1 İstanbul Olimpiyat Komitesi tarafından 2012 yılında Adaylık Dosyaları'nda önerilen Halkalı Olimpiyat alanı 195
6.4.1.2 Küçükçekmece Özel Proje alanı 203
6.4.1.3 Ayamama Deresi ve Medya Yolu alanları 206
6.4.1.4 Karadeniz Maden ve Taş Ocakları alanları 211
6.4.2 İstanbul Asya Yakası Olimpiyat Öneri alanları 216
6.4.2.1 Maltepe Bölge Parkı – Kartal ve Dragos Proje alanları 216
6.4.2.2 Riva Özel Proje alanı 220
6.5 İstanbul Öneri Olimpiyat Spor Alanları'nın Yer Seçimi Konusunda Karşılaştırılması 222
7. SONUÇ VE ÖNERİLER..... 227
7.1 İstanbul'un Kentsel Planlaması ile İlgili Öneriler..... 233
7.2 Spor Altyapısı ile İlgili Öneriler..... 234
7.3 Ulaşım Altyapısı ile İlgili Öneriler..... 234
KAYNAKLAR 235
EKLER..... 245
ÖZGEÇMİŞ..... 327

KISALTMALAR

TÜBİTAK : Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
IOC : International Olympic Committee
RIBA : Royal Institue of British Architects
SOCOG : Sydney Organising Committee for The Olympic Games
NOC : National Olympic Committee
IF : International Federations
NATO : North Atlantic Treaty Organization
OOC : Olympic Organising Committee
SCCOG : Southern California Committee for the Olympic Games
LAOOC : Los Angeles Olympic Organising Committee
UCLA : University of California, Los Angeles
COOB : Barcelona Olympic Coordinating Committee
CAATB : Col-legi d'Aparelladors i Arquitectes Técnics de Barcelona
GLA : Great London Authority
GGW : Greenpeace Green Games
OCOG : Organising Committee for the Olympic Games
ODA : Olympic Delivery Authority
USC : University of Southern California
ODMP : Office of the Deputy Prime Minister
IMD : National Multiple Deprivation Index
LVRP : Lea Valley Regional Park
LDA : London Development Authority
LMF : London Olympic Legacy Masterplan Framework
TFL : Transport for London
FIFA : Federation International of Futboll Federation
ESD : Environmental Sustainability Development
UNEP : United Nations Environment Programme
BOCOG : Beijing Organizing Committee for the Olympic Games
ACOG : The Atlanta Committee for the Olympic Games
HDK : İstanbul Olimpiyat Hazırlık Komitesi
THY : Türk Hava Yolları
TCDD : Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları
İETT : İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü
TEM : Transit European Motorway
İOK : İstanbul Olimpiyat Komitesi
İDO : İstanbul Deniz Otobüsleri
TMOK : Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi
DOP : Düzenleme Ortaklık Payı
ÇNAEM : Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi
TAEK : Türkiye Atom Enerjisi Kurumu

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 2.1 : Pozitif ve negatif yönler 12
Çizelge 2.2 : IOC'nin Olimpiyatlara ev sahibi olacak şehirler için hazırlamış olduğu kriterler. 25
Çizelge 2.3 : Uluslararası Olimpiyat Komitesi karar verme modeli 26
Çizelge 3.1 : Olimpiyat Oyunları'nın yer, zaman ve oynandığı süre olarak tarihi çizelgesi 31
Çizelge 3.2 : Pekin'in 2008 Olimpiyat adaylığı için yapılan değerlendirmede aldığı puan tablosu 72
Çizelge 4.1 : Londra'nın Olimpiyat Adaylığı zaman çizelgesi. 79
Çizelge 4.2 : Londra'nın Olimpiyat adaylığı süresince Olimpiyat Komitesi'ne sunduğu çalışma programı 81
Çizelge 4.2 (devam) : Londra'nın Olimpiyat adaylığı süresince Olimpiyat Komitesi'ne sunduğu çalışma programı 83
Çizelge 4.3 : Yapım aşamaları 85
Çizelge 4.4 : Genel altyapı..... 86
Çizelge 4.5 : Yarışma alanları. 87
Çizelge 4.6 : Olimpiyat Köyü. 89
Çizelge 4.7 : Çevresel koşullar ve etki. 90
Çizelge 4.8 : Konaklama..... 90
Çizelge 4.9 : Ulaşım konsepti. 91
Çizelge 4.10 : Koruma ve güvenlik. 92
Çizelge 4.11 : Geçmişteki spor oyunlarından kazanılan ev sahipliği deneyimi 92
Çizelge 4.12 : Finansman. 92
Çizelge 4.13 : Proje konsepti – uygulama – miras arasındaki denge. 92
Çizelge 4.14 : Gelir faktörünün IMD standartlarına ait ölçümü..... 96
Çizelge 4.15 : Londra Olimpiyat Parkı'nda Olimpiyatlar süresince yer alacak spor çeşitleri 98
Çizelge 4.15 (devam) : Londra Olimpiyat Parkı'nda Olimpiyatlar süresince yer alacak spor çeşitleri 99
Çizelge 4.16 : Londra Olimpiyat Parkı dışında bulunan spor alanları 99
Çizelge 4.16 (devam) : Londra Olimpiyat Parkı dışında bulunan spor alanları 99
Çizelge 4.17 : Londra dışında yer alan spor tesisleri..... 104
Çizelge 4.17 (devam) : Londra dışında yer alan spor tesisleri..... 106
Çizelge 5.1 : Atlanta'da Olimpiyatlar için yapılan harcamalar – (milyon dolar).... 151
Çizelge 6.1 : İlçelere göre mevcut spor alanları 178
Çizelge 6.2 : İstanbul'daki Gençlik ve Spor Bakanlığı ile İ.B.B'ye ait spor tesis alanları ile diğer spor alanlarının ilçelere göre dağılımı 179
Çizelge 6.3 : İstanbul Havalimanları kapasite ve yolculuk değerleri 183
Çizelge 6.4 : Salıpazarı-Karaköy Limanı. 185
Çizelge 6.5 : Ulaşım ile ilgili temel istatistikler 186
Çizelge 6.6 : Türlerine göre karayolu toplu taşımacılığının dağılımı..... 188
Çizelge 6.7 : Türlerine göre raylı sistemlerin dağılımı 190

Çizelge 6.8 : İnşaat halindeki raylı sistem yatırımları 190
Çizelge 6.9 : Proje aşamasındaki raylı sistem yatırımları 191
Çizelge 6.10 : Mevcut raylı sistem altyapısı. 192
Çizelge 6.11 : Mevcut ulaşım altyapısı 198
Çizelge 6.11 (devam) : Mevcut ulaşım altyapısı 199
Çizelge 6.12 : Havalimanlarının kapasiteleri ve kent merkezine uzaklığı 200
Çizelge 6.13 : Mevcut spor tesisleri..... 201
Çizelge 6.13 (devam) : Mevcut spor tesisleri..... 202
Çizelge 6.14 : Ek spor tesisleri 203
Çizelge C.1 : Planlanmış ulaşım altyapısı 282
Çizelge C.1 (devam) : Planlanmış ulaşım altyapısı 283
Çizelge C.2 : Ulaşım..... 284
Çizelge C.2 (devam) : Ulaşım..... 285
Çizelge D.1 : Spor Salonları 286
Çizelge D.1 (devam) : Spor Salonları 287
Çizelge D.1 (devam) : Spor Salonları 288
Çizelge D.1 (devam) : Spor Salonları 289
Çizelge D.1 (devam) : Spor Salonları 290
Çizelge D.1 (devam) : Spor Salonları 291
Çizelge D.1 (devam) : Spor Salonları 292
Çizelge D.1 (devam) : Spor Salonları 293
Çizelge D.2 : Stadyumlar..... 294
Çizelge D.2a : Çim Yüzeyli Sahalar..... 295
Çizelge D.2a (devam) : Çim Yüzeyli Sahalar..... 296
Çizelge D.2b : Toprak Yüzeyli Futbol Sahaları 297
Çizelge D.2b (devam) : Toprak Yüzeyli Futbol Sahaları 298
Çizelge D.2c : Sentetik Çim Yüzeyli Futbol Sahaları 299
Çizelge D.2c (devam) : Sentetik Çim Yüzeyli Futbol Sahaları 300
Çizelge D.2c (devam) : Sentetik Çim Yüzeyli Futbol Sahaları 301
Çizelge D.3 : Binicilik Tesisleri 302
Çizelge D.3 (devam) : Binicilik Tesisleri 303
Çizelge D.4 : Motokros Parkuru 304
Çizelge D.5 : Atış Poligonu 304
Çizelge D.6: Atletizm Pisti 305
Çizelge D.7 : Yüzme Havuzları..... 306
Çizelge D.7 (devam) : Yüzme Havuzları..... 307
Çizelge E.1 : Cemal Kamacı Spor Kompleksi 308
Çizelge E.2 : Zeytinburnu Spor Kompleksi..... 308
Çizelge E.3 : Hamza Yerlikaya Spor Kompleksi 309
Çizelge E.4 : Hasan Doğan Spor Kompleksi..... 309
Çizelge E.5 : İkitelli Spor Kompleksi..... 310
Çizelge E.6 : Tuzla Kafkale Spor Kompleksi..... 310
Çizelge E.7 : Haldun Alagaş Spor Kompleksi 311
Çizelge E.8 : Bayrampaşa Spor Kompleksi..... 312
Çizelge E.9 : Metin Oktay Spor Kompleksi 312
Çizelge E.9 (devam) : Metin Oktay Spor Kompleksi 313
Çizelge E.10 : Tevfik Aydeniz Spor Kompleksi 313
Çizelge E.11 : Hakkı Başar Spor Kompleksi 314
Çizelge E.12 : Beyoğlu Spor Kompleksi..... 314
Çizelge E.13 : Pendik Çamlık Spor Tesisi 315

Çizelge E.14 : Çırpıcı Spor Tesisi 315
Çizelge E.15 : Florya Spor Tesisi 316
Çizelge E.16 : Halkalı Stadı ve Spor Tesisi 316
Çizelge E.17 : Taşocakları Spor Tesisi 317
Çizelge E.18 : Gülbahçesi Spor Tesisi 317
Çizelge E.19 : Pendik Sahil Spor Tesisi 318
Çizelge E.20 : Tuzla Sahil Spor Tesisi 318
Çizelge E.21 : Dudullu Spor Tesisi 319
Çizelge E.22 : Silivri Müjdat Gürsu Stadı ve Spor Tesisi 319
Çizelge E.23 : Fatih Spor Kompleksi 320
Çizelge E.24 : Silivrikapı Buz Pisti ve Spor Kompleksi 320
Çizelge E.25 : Yeşilvadi Spor Kompleksi 321
Çizelge E.26 : Pendik Kaynarca Spor Tesisi 321
Çizelge E.27 : Halkalı Çamlık Spor Salonu 322
Çizelge E.28 : Yeşilpınar Yüzme Havuzu 322
Çizelge E.29 : Beyoğlu Yüzme Havuzu 323
Çizelge E.30 : Sefaköy Yüzme Havuzu 323
Çizelge E.31 : Çakmak Yüzme Havuzu 324
Çizelge E.32 : Halkalı Yüzme Havuzu 324

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.1 : Tez yöntem akış şeması 6
Şekil 2.1 : Montreal Stadyumu 14
Şekil 2.2 : Montreal Stadyumu çatı yapısı 16
Şekil 2.3 : Londra'da Franco-British Sergi Binası 22
Şekil 3.1 : Antik Olimpiyat Oyunları'nın yapıldığı yer, Elis Bölgesi 28
Şekil 3.2 : Zeus tapınağı ve çevresinde spor yarışmalarının yapıldığı yerler 28
Şekil 3.3 : Zeus tapınağı 29
Şekil 3.4 : Olimpiyat Oyunları'nın tarihi çizelgesi 30
Şekil 3.5 : Panathinaiko Stadyumu 32
Şekil 3.6 : White City Stadium, Shepherds Bush 34
Şekil 3.7 : İngiliz-Fransız Sergisinin yapıldığı 'Beyaz Şehir' 34
Şekil 3.8 : Franco planı - İngiliz Fuarı 35
Şehir 3.9 : Beyaz Şehir, günümüzdeki görünümü; BBC binası 36
Şekil 3.10 : BBC Binası önü döşeme kaplamaları 36
Şekil 3.11 : 1936 Berlin Olimpiyat Oyunları'nın düzenlendiği Olimpiyat Stadyumu 37
Şekil 3.12 : 'Olympia' Film Kapağı 38
Şekil 3.13 : Wembley (Empire) Stadyumu'ndaki açılış töreni 39
Şekil 3.14 : 1948 yılında Londra Olimpiyat Oyunları Spor Alanları 40
Şekil 3.15 : Victoria ve Albert Müzesi'nde Olimpiyatlar ile birlikte başlayan 'Spor' konulu resim sergisi 41
Şekil 3.16 : Faro Italico bölgesinin kuzeyinde yer alan Kuzey Olimpiyat Merkezi 42
Şekil 3.17 : Roma'nın kuzeydoğusunda ana antrenman merkezi olarak bulunan Aqua Acetosa spor zonu 43
Şekil 3.18 : Tokyo Olimpiyat tesisleri 45
Şekil 3.19 : Tokyo'da bulunan şehirlerarası yollarda yaşanan gelişim 45
Şekil 3.20 : Spor alanlarının kentte dağılımı 47
Şekil 3.21 : Mexico City 1968 Olimpiyat logosu 48
Şekil 3.22 : Olimpiyat logosuyla döşemesi uygun hale getirilen stadyum 48
Şekil 3.23 : Oberwiesenfield bölgesi 49
Şekil 3.24 : Gunter Behnisch & Frei Otto tarafından tasarlanan Münih Olimpiyat Köyü maket çalışması 50
Şekil 3.25 : Gunter Behnisch & Frei Otto tarafından tasarlanan Münih Olimpiyat Köyü 51
Şekil 3.26 : Münih Olimpiyat Oyunları yapım aşaması 51
Şekil 3.27 : Münih Olimpiyat Oyunları'nın rekreasyon atmosferi 52
Şekil 3.28 : 1972 Münih Olimpiyatları için önerilen yarışma ve antrenman alanları 52
Şekil 3.29 : Münih kentinde yer alan Olimpiyat yarışma alanlarının son durumu 53
Şekil 3.30 : Montreal Olimpiyat Oyunları'nın planlama süreci 53

Şekil 3.31 : Montreal Olimpiyat Parkı'nın kent merkezi ve havalimanına göre konumu.....54
Şekil 3.32 : Olimpiyat Köyü'nün metro sistemi ve karayolu ile olan bağlantısı.....55
Şekil 3.33 : Montreal Olimpiyat Parkı ve uzantısı golf alanı 55
Şekil 3.34 : Çatısı tamamlanamayan Montreal Olimpiyat Stadyumu 56
Şekil 3.35 : Los Angeles'ta yer alan Olimpiyat alanları haritası.....58
Şekil 3.36 : Barselona'da yer alan Olimpiyat alanları haritası 61
Şekil 3.37 : Barselona Olimpiyat Ringi ve yarışma alanları.....61
Şekil 3.38 : Atlanta Olimpiyat Ringi Yarışma Alanları.....63
Şekil 3.39 : Homebush Bay bölgesinde yer alan Sidney Olimpiyat Parkı 65
Şekil 3.40 : Homebush Olimpiyat Parkı 66
Şekil 3.41 : Faliro Olimpiyat Kompleksinde devam eden yapım çalışmalarının kuşbakışı görünümü 69
Şekil 3.42 : Atina Olimpiyat Alanı 70
Şekil 3.43 : Atina Olimpiyat Alanına Giriş – Kamu Ulaşımı ile erişim 71
Şekil 3.44 : Pekin Olimpiyat Stadyumu, kuş kafesi 73
Şekil 3.45 : Pekin Uluslararası Havaalanı (kanat bölümü Sir Norman Foster tarafından tasarlanmıştır).....73
Şekil 3.46 : Pekin şehrinde yer alan Olimpiyat Yarışma Alanları.....74
Şekil 4.1 : Londra genelinde Olimpiyatlar'da kullanılacak açık spor alanları ve spor tesis alanları..... 94
Şekil 4.2 : Londra merkez bölgesinde Olimpiyatlar için düşünülen alanlar..... 95
Şekil 4.3 : Londra'nın güneyinde Olimpiyatlar için düşünülen alanlar ile Olimpiyat Parkı'nın lokasyonu 95
Şekil 4.4 : Olimpiyat Parkı'nın Londra içindeki konumu 96
Şekil 4.5 : Wimbledon Tenis Stadyumu ve kortları..... 102
Şekil 4.6 : Greenwich Park'ta at yarışlarının yapılacağı düzlük alan..... 103
Şekil 4.7 : Regent Park'ta spor yapılan geniş çim düzlükler..... 103
Şekil 4.8 : Greenwich Üniversitesi tarafından Olimpiyat Oyunları'nda kullanılacak alanlara yönelik çalışmalardan bir öneri..... 104
Şekil 4.9 : Londra dışındaki spor alanları..... 104
Şekil 4.10 : Lower Lee Vadisi hava fotoğrafı..... 107
Şekil 4.11 : Lower Lee Vadisi'nin Londra siyasi haritası içindeki konumu 108
Şekil 4.12 : Lower Lee Vadisi'ndeki yoğun endüstri alanları..... 108
Şekil 4.13 : 2012 Londra Olimpiyat Parkı..... 112
Şekil 4.14 : Olimpiyat Oyunları Organizasyonu görev dağılımı..... 118
Şekil 5.1 : Soldan sağa doğru – yapım aşamasındaki kıyı cephesi, 1990, 1991 ve 1992 yıllarının sonlarına doğru Olimpiyat Köyü'nün görünümü 121
Şekil 5.2 : 2008 yılının Eylül ayında Poble Nou Bölgesi'nde bulunan spor alanları ve parkların görüntüsü..... 121
Şekil 5.3 : Barselona Olimpiyat Parkı'na Montjuic Tepesi'nden bakış 122
Şekil 5.4 : Barselona Forum (eski endüstri alanının ve sahilin tekrar düzenlenmiş hali) 123
Şekil 5.5 : Barselona liman alanı 124
Şekil 5.6 : Barselona Forum'da bulunan çocuk oyun alanı 124
Şekil 5.7 : Barselona Botanik Parkı..... 125
Şekil 5.8 : Londra Abercrombie Planı 126
Şekil 5.9 : Abercrombie Açık Alan Planlaması..... 128

Şekil 5.10 : ARUP tarafından Olimpiyat adaylık sürecinden önce bu alan için önerilen projenin Startford Metro İstasyonu'nun çevresinden görünümü 129
Şekil 5.11 : Şekil 5.10'da yeni önerilen Olimpiyat Parkı Alanı'na kuzeyden bakış 129
Şekil 5.12 : Lower Lee Bölge Parkı - Olimpiyat Parkı sınırı 130
Şekil 5.13 : Leipzig'in 2012 Olimpiyat Adaylığı için öngördüğü Olimpiyat Parkı 132
Şekil 5.14 : Olimpiyat Oyunları'nın kentsel yenilemeyi hızlandırıcı rolünü sembolize eden bir karikatür 132
Şekil 5.15 : Yeşil Oyunlar'ın vurgulanması amacıyla Sidney Olimpiyat Oyunları'nda doğal malzemenin 1. olmasını sembolize eden bir karikatür 136
Şekil 5.16 : Roma Olimpiyat Köyü ve Köyü kente bağlayan ulaşım aksları 138
Şekil 5.17 : 'Neden Yürümüyoruz ki?' Kampanyası..... 139
Şekil 5.18 : Stratford Tren İstasyonu..... 140
Şekil 5.19 : 1972 Münih Olimpiyat Oyunları için planlanan yarışma ve antrenman alanları..... 141
Şekil 5.20 : Oberwiesenfield bölgesi Olimpiyat Parkı 142
Şekil 5.21 : Münih Olimpiyat Stadyum..... 144
Şekil 5.22 : Pekin Olimpiyat Parkı içerisinde yer alan 'Kuş Kafesi' nin görünümü 145
Şekil 5.23 : Olimpiyat Stadyumu'nun orman görünümündeki cephesi ve mimari sembolizminin güçlülüğü ile tekrarlanan aydınlatma elemanları 145
Şekil 5.24 : Barcelona 1992 Olimpiyat Oyunları Logo ve Maskotu 148
Şekil 5.25 : Pekin Olimpiyatları Açılış Töreni'nde Çin kültürünü tanıtan dans gösterisi..... 148
Şekil 5.26 : 'Yarışan Bisikletliler' Heykeli 153
Şekil 5.27 : 'Şiddete Karşı' konulu Heykel 155
Şekil 6.1 : 2000 Yılı Olimpiyat Planlaması..... 160
Şekil 6.2 : 2000 yılı Olimpiyat Parkı tasarımı planı 161
Şekil 6.3 : 2008 yılı Olimpiyatları için İstanbul Olimpiyat Komitesi'nin önerdiği yarışma alanları..... 166
Şekil 6.4 : İstanbul 2012 Olimpiyat Oyunları için hazırlanmış spor alanları lokasyonları ve spor dalları 168
Şekil 6.5 : İstanbul 2012 Olimpiyat Oyunları için hazırlanmış spor alanları lokasyonlarını bağlayan ulaşım sistemi 169
Şekil 6.6 : Türkiye'nin içinde bulunduğu uluslararası karayolu bağlantıları 182
Şekil 6.7 : İstanbul'da bulunan havalimanları 183
Şekil 6.8 : İlçelere göre karayolu şebekesinin yoğunluk dağılımı (m/ha.) 189
Şekil 6.9 : İstanbul geneli mevcut ve inşaat halindeki raylı sistemler..... 192
Şekil 6.10 : İstanbul Deniz Sistemi'ndeki iskele ve terminaller..... 194
Şekil 6.11 : En son Adaylık Dosyası'nda (2012 yılı için) önerilmiş olan spor alanlarının İstanbul ili doğal ve yapılanmış alanlar içerisindeki konumu..... 195
Şekil 6.12 : Küçükçekmece Havzası Coğrafi Konumu 204
Şekil 6.13 : Küçükçekmece Özel Proje Alanı 206
Şekil 6.14 : Ayamama Deresi'nin İstanbul içerisindeki konumu..... 208
Şekil 6.15 : Özel Proje Alanı olarak belirlenen Medya Yolu..... 208

Şekil 6.16 : 9 Eylül 2009'da gerçeklesen sel sonrasında bölgenin havadan görünümü 209
Şekil 6.17 : Ayamama Deresi Alanı'nın Atatürk Havalimanı ve Turuncu Lejand ile belirtilen, Olimpiyat Komitesi tarafından belirlenen spor alanlarına göre konumları 211
Şekil 6.18 : Medya Yolu Üst Düzey Merkezi'nin Olimpiyatlar için öneride bulunulmuş olan alanlar ile olan ilişkisi 211
Şekil 6.19 : Karadeniz Maden ve Taş Ocakları konumu 213
Şekil 6.20 : Karadeniz Maden Sahaları Islah Çalışmaları için yapılan ağaçlandırma çalışmaları 214
Şekil 6.21 : Karadeniz Maden Ocakları'nın farklı katmanları 214
Şekil 6.22 : Karadeniz Maden Ocakları Alanı'nın mevcut ve öneri yollar içerisindeki konumu 216
Şekil 6.23 : İstanbul Stratejik Planı'nda önerilen rekreasyon ilişkileri 216
Şekil 6.24 : Maltepe Bölge Parkı konumu 218
Şekil 6.25 : Maltepe Bölge Parkı'nın İstanbul Doğu Yakası Ulaşım Ağı içerisindeki konumu 219
Şekil 6.26 : Kartal Üst Düzey Özel Proje Alanı 220
Şekil 6.27 : Maltepe Bölge Parkı – Dragos – Kartal 221
Şekil 6.28 : Riva konum 222
Şekil A.1 : Avcılar İlçesi Spor Alanları 247
Şekil A.2 : Bağcılar İlçesi Spor Alanları 248
Şekil A.3 : Bahçelievler İlçesi Spor Alanları 249
Şekil A.4 : Bakırköy İlçesi Spor Alanları 250
Şekil A.5 : Bayrampaşa İlçesi Spor Alanları 251
Şekil A.6 : Büyükçekmece İlçesi Spor Alanları 252
Şekil A.7 : Beşiktaş İlçesi Spor Alanları 253
Şekil A.8 : Beykoz İlçesi Spor Alanları 254
Şekil A.9 : Beyoğlu İlçesi Spor Alanları 255
Şekil A.10 : Eminönü İlçesi Spor Alanları 256
Şekil A.11 : Esenler İlçesi Spor Alanları 257
Şekil A.12 : Eyüp İlçesi Spor Alanları 258
Şekil A.13 : Fatih İlçesi Spor Alanları 259
Şekil A.14 : Gaziosmanpaşa İlçesi Spor Alanları 260
Şekil A.15 : Güngören İlçesi Spor Alanları 261
Şekil A.16 : Kadıköy İlçesi Spor Alanları 262
Şekil A.17 : Kağıthane İlçesi Spor Alanları 263
Şekil A.18 : Kartal İlçesi Spor Alanları 264
Şekil A.19 : Küçükçekmece İlçesi Spor Alanları 265
Şekil B.1 : İstanbul İli 2012 Yılı Olimpiyat Komitesi Öneri Spor Alanları 266
Şekil B.2 : İstanbul İli Olimpiyat Köyü ile Mevcut ve Planlanan Spor Alanları konumlanmaları 267
Şekil B.3 : İstanbul İli 2012 Olimpiyat Komitesi Öneri Spor Alanları – Ayamama Deresi 268
Şekil B.4 : İstanbul İli Maden ve Taş Ocakları ile Olimpiyat Komitesi Öneri Spor Alanları 269
Şekil B.5 : İstanbul Olimpiyat Oyunları Potansiyel Alanı: Ayamama Deresi 270
Şekil B.6 : İstanbul Olimpiyat Oyunları Potansiyel Alanı: Karadeniz Maden ve Taş Ocakları 271
Şekil B.7 : İstanbul Olimpiyat Oyunları Potansiyel Alanı: Maltepe Bölge Parkı .. 272

Şekil B.8 : İstanbul Olimpiyat Potansiyel Alanları: Küçükçekmece Gölü Özel Proje Alanı 273
Şekil B.9 : Ayamama Deresi Alanı'nın Atatürk Havalimanı ve Turuncu Lejand ile belirtilen, Olimpiyat Komitesi tarafından belirlenen spor alanlarına göre konumu 274
Şekil B.10 : Medya Yolu Üst Düzey Merkezi'nin Olimpiyatlar için öneride bulunulmuş olan alanlar ile olan ilişkisi 275
Şekil B.11 : Karadeniz Maden ve Taşocakları konumu 276
Şekil B.12 : Karadeniz Maden Ocakları Alanı'nın mevcut ve öneri yollar içerisindeki konumu 277
Şekil B.13 : Maltepe Bölge Parkı konumu 278
Şekil B.14 : Maltepe Bölge Parkı – Dragos – Kartal 279
Şekil B.15 : Riva konum 280
Şekil C.1 : İstanbul geneli mevcut ve inşaat halindeki raylı sistemler 281
Şekil F.1 : John Hopkins ile kişisel görüşme notları 325

BAŞARILI BİR OLİMPİYAT İÇİN OLİMPİYATLARA EV SAHİBİ OLMUŞ KENTLERDEN ALINACAK DERSLER VE İSTANBUL ÖRNEĞİ

ÖZET

Olimpiyat Oyunları, kentsel değişimi hızlandıran önemli bir etken olarak ortaya çıkmakta ve ev sahibi şehirler için kentsel politikanın önemli araçlarından biri olmaktadırlar (Chalkley ve Essex, 1998). Olimpiyat Oyunları'nın geçici olmaları, kısa süreli uluslararası katılımla birlikte ilgi çekicilik sağlamaları ve ev sahibi kente uzun vadeli olumlu sonuçlar kazandırmalarından dolayı, önemli niteliklere sahip olan organizasyonlardır (Ritchie ve Smith, 1991; Hall, 1992; Roche, 2000). Olimpiyat Oyunları'nı düzenlemek amacıyla, spor tesisleri ve destekleyici altyapı konusunda büyük miktarda yatırımlara gereksinim duyulmaktadır ancak bu yatırımlar, Olimpiyatlar'ın bitişiyle birlikte ev sahibi kentler için önemli miraslara dönüşmektedir.

Bu araştırmada, Olimpiyat Oyunları'nın peyzaj ve çevre plânlama üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırmanın asıl amacı, 2020'de düzenlenecek Olimpiyat Oyunları'na, İstanbul'un mevcut adaylığı konusunda daha iyi örnekler verebilmek amacıyla başarılı Olimpiyat adaylıklarının temel anlamda stratejik sayılan peyzaj ve çevre bileşenlerini tanımlamaktır. Araştırma, Modern Olimpiyatlar ile birlikte plânlama, tasarım ve özellikle 20.yy'ın ikinci yarısı ile 21.yy'da Olimpiyatlar'ın bir parçasını oluşturan ve stratejik miras olarak kabul edilen beklentilerde meydana gelen değişimlere vurgu yaparak, Olimpiyat Oyunları akımlarını araştırmaktadır.

Olimpiyatlar kısmen, kentlerin ekonomik anlamda çöküntüye uğrayan, çevresel anlamda ihmal edilerek kirletilen bölgelerinin sosyal, ekonomik ve çevresel alanda iyileştirilmesini hızlandıran bir etkiye sahiptir. Kentlerin sosyo-ekonomik ve çevresel koşullarında meydana gelen büyük değişimler Tokyo (1964) ve Münih (1972) Olimpiyatları'na kadar uzanmakta ve özellikle Stratford'da yapım aşamasında olan 2012 Londra Olimpiyatları'nda belirgin olarak görülmektedir. Londra'da düzenlenen Olimpiyat Oyunları, sürdürülebilirliğin yanısıra, Londra'da yaşayanların uzun dönemde beklentilerini karşılayabilecek nitelikte ve özellikle yerel halk ile birlikte kente ve doğal çevreye yararlı olması beklenen bir yaklaşımla planlanarak tasarlanmıştır

Başarılı bir Olimpiyat adaylığı için kabul edilen ortak kriter ve beklentilerin incelendiği bu araştırma, geçmişte İstanbul'un başarısız sayılan adaylıklarının, spor alanları ve diğer bileşenlerin uygunluk durumuyla birlikte, İstanbul'un 2020 adaylığı için öne sürülen mevcut ve önerilen konuların değerlendirilmesine kanıt sağlamak amacıyla kullanılmaktadır. Önceki dönemlerde önerilen alanların olumlu ve olumsuz yönleri belirlenmekte ve nicel yönden değerlendirilerek mümkün olan yerlerde alternatif bölgeler hakkında fikir oluşturmaktadır. Bu bölgelerin olumlu ve olumsuz yönleri (Olimpiyat Köyü gibi) birçok Olimpiyat alanları ve yan tesisleri benzer şekilde incelenerek birbirleriyle kıyaslanarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İstanbul, Olimpiyatlar, spor altyapısı, kentsel miras

TO HAVE A SUCCESSFUL OLYMPICS, LESSONS LEARNED FROM PREVIOUS HOST CITIES AND ISTANBUL EXAMPLE

SUMMARY

The Olympic Games have emerged as a significant catalyst of urban change and can be a key instrument of urban policy for their host cities (Chalkley and Essex, 1998). They are typical of major hallmark events in that they are transitory, bring short term international participation and attention and can have long term consequences for the host city (Ritchie and Smith, 1991; Hall, 1992; Roche, 2000). Considerable investments in both sporting facilities and supporting infrastructure is required to stage the Games, but these then become important legacies to the host city when the Games are over.

This research centers on the landscape and environmental planning of the Olympic Games. The primary aim of this research has been to identify the key strategic landscape and environmental components of the successful Olympic Games proposals in order to better inform a potential bid for the Olympics by Istanbul in the year 2020. The research investigates the trends of the Olympic Games with an emphasis on the modern Olympics and the key changes that occurred in planning, design and in particular the strategic legacy aspirations that form part of the Games in the latter part of the 20th century and into the 21st century. The Olympics in part has always been used as a catalyst by bidding cities for social, economic and environmental betterment in areas that have been economically rundown and environmentally neglected and polluted. A sea-change in socio-economic and environmental conditions of city areas harks back to the Tokyo (1964) and Munich Olympics (1972) and is particularly evident in the 2012 London Olympics being built in Stratford. The Olympic Games here have been planned and designed to be 'sustainable' and benefit the long term aspirations of Londoners and to be of particular benefit to local people and the local urban and natural environment.

This investigation of the criteria and aspirations that are common to the successful Olympic proposals are used in the analysis of the past unsuccessful bids by Istanbul and the suitability of the location of the sporting and other components in order to provide evidence for assessing the existing and proposed components for the 2020 Istanbul bid. The pros and cons of the previously proposed sites are identified and quantified and alternative sites, where possible, have been mooted as alternatives. The benefits and disbenefits of these sites for various Olympic sporting and ancillary facilities (such as the Olympic Village) are similarly examined for comparison purposes.

Key Words: İstanbul, Olympics, sport infrastructure, urban legacy

1. GİRİŞ

Büyük olasılıktır ki; dünya üzerinde 'Olimpiyat' kavramını duymayan kişi yoktur. Olimpiyat sezonunun gelmesiyle birlikte dünya nüfusunun yarısı oyunları takip etmek için televizyonlarının başında yerlerini alırlar. Böylesine tüm dünyanın ilgisini çeken Olimpiyat Oyunları ile şehirlerin imajı kalıcı olarak değişebilir. Olimpiyat projesi; üzerinde yüzbinlerce, milyonlarca hatta milyarlarca kişinin çaba sarfettiği ve sonunda alışılagelen bir durum olarak eleştirilen Olimpiyat projesi, üzerinde, yüzbinlerce, milyonlarca hatta milyarlarca kişinin çaba sarfettiği ve sonunda mutlaka kamu yararına dönüşen bir projedir (Jenkins, 2008). Olimpiyat Oyunları, kuşkusuz dünya çapındaki en büyük spor organizasyonu ve global anlamda dünya medyasının büyük çapta ilgisini çeken bir mega organizasyondur (Garcia, 2004). Olimpiyatlar, bir spor organizasyonu olmasının yanında, yüzyılı aşan tarihi ile birlikte kendisini bir 'Akım' olarak tanımlayan ve Olimpizm kavramını bir 'hayat felsefesi' olarak yaymayı amaçlayan eğitimsel ve kültürlerarası bağlara sahip; global organizasyon ağlarıyla desteklenen kültürel bir olgudur (Garcia, 2008).

Olimpiyatlar, 1896 yılında Pierre Coubertin[1]'in başlangıç konseptinden, en yakın zamanda gerçekleşen Sidney 2000, Atina 2004 ve Pekin 2008 Oyunları'na kadar, dünyanın en prestijli spor organizasyonu olarak kabul edilmektedir. Olimpiyat Oyunları, ev sahibi şehirlerin yapıları, ekonomileri, kültür ve çevreleri için önemli rollere sahiptir. Stratejik bir araç olarak, bir şehrin yarışılabilir nitelikteki avantajlarının kamulaştırılması olarak tanımlanan 'kent markalaştırması' kavramı; şehrin tarihi, bölgesel yaşam kalitesi, yaşam stili ve olanaklarıyla birlikte prestij ya da rekabet ortamındaki çevrede bulunan temel birikim içindeki güç kültürünü pazarlamak amacıyla ortak bir uygulama halini almaktadır (Morgan ve diğ., 2002; Evans, 1995). Bir şehrin kendisini başarılı olarak markalaştırması için doğru stratejileri uygulaması gerekir. Şehir gelişimini destekleme ve büyük

[1] Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (IOC) kurucusu.

organizasyonlara yapılması olası ev sahipliliği bu konuda bilinen en yaygın yaklaşımdır. Bu yaklaşım, evsahibi şehirlere kent bütününde fiziksel dokuda hızlı bır yenilenme, ekonomik büyümeyi canlandırma, sürekli gelişen ulaşım ve kültürel imkânlarla birlikte gittikçe artış gösteren global düzeyde tanınırlık olanakları sunmaktadır.

Dünyanın en prestijli spor organizasyonu olan Olimpiyat Oyunları, 1896 yılından beri düzenlenerek, ev sahibi şehirlere çevresel, yapısal, ekonomik, sosyo-kültürel anlamda önemli farkedilebilir değerler kazandırmaktadır. Oyunlar, Olimpiyatların 19. yy'ın sonlarında yeniden canlanmasıyla birlikte, dünyanın en büyük spor organizasyonu olma kimliğini korumuştur. Oyunların büyük ölçekli ve önemli olması, organizasyon ve evsahibi şehirlerin altyapısı için büyük tartışmalar ve fırsatlar yaratmaktadır.

Olimpiyatlar, başlangıcından bu yana, bir spor yarışması olma kimliğinin ötesine geçmiştir. Katılımcı milletler için ulusal saygınlığa bir davet niteliğinde olup, evsahibi şehir için uluslararası prestij ve önceliğinin yanı sıra, fiziksel ve ekonomik yenilenme için bir kazanım anlamı taşımaktadır. Olimpiyat Oyunları, şehir plâncıları ve politikacılar için altyapı yatırımında ve çevresel gelişimde büyük bir fırsat olmaya başlamıştır.

Olimpiyatlar'ın yapıldığı yer ve çevrelerin kapasitesinde yaşanan artış, ev sahibi şehirlerin spor tesisleri ve sporcular için düzenlenen organizasyonlara ait öngörünün ötesinde, bu şehirler için diğer bazı ihtiyaçları da ortaya çıkarmıştır. Bunlar; fiziksel ve yönetimsel altyapılardır. İlâve ve arttırılacak hava alanı kapasitesi, konaklama, ulaşım, içme suyu ve atık su sistemleri ile kent peyzajı gibi altyapıyı destekleme konusunda yapılan yatırımlar da Oyunlar'ın efektif kullanımından emin olmak amacıyla gereksinim duyulan konulardır. Ayrıca, ev sahibi şehrin kendisi için mümkün olan en iyi imajı uluslararası seyirciye sunması için, sosyal altyapı olarak belirtilen; güvenlik, kayıt sistemi, genel iletişim, oyunların, artış gösteren spor aktivitelerinin ve yeşil altyapının yönetimi de dahil olmak üzere gerçekleşen sponsor kontrolüne gereksinim duyulmaktadır.

1.1 Çalışmanın Amacı

Tez çalışması, Olimpiyatlar'a günümüze kadar ev sahipliği yapmış veya Modern Olimpiyat Dönemi'nde önemli adaylıklara sahip şehirlerin kentsel çevre ve spor altyapıları üzerindeki etkilerini incelemektedir. Çalışmada, Londra'nın 2012 ev sahipliğini alması ve bu misyonu en iyi şekilde tamamlayabilmesi adına vermiş olduğu çevresel, ekonomik ve sosyal miras icin sunduğu temel fikirlerin üzerinden araştırmalar yapılmaktadır.

Çalışmanın amacı; İstanbul'un 2000, 2004, 2008, 2012 yılları Olimpiyat adaylıklarını çesitli yönleriyle inceleyerek, kazanamama nedenlerini saptamak ve İstanbul'un bir sonraki adaylık döneminde başarılı bir süreç geçirebilmesi için spor ve çevre altyapısı açısından gerekli çalışmaları ortaya koymaktır. Bu çalışmayı gerçekleştirebilmek için, aynı zamanda diğer ev sahibi şehirlerden dersler çıkartmak ve bu dersleri başarısız Olimpiyatlar'dan aldığı dersler ile birleştirerek sağlamaktadır. Son olarak da, Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (IOC) kriterleri çerçevesinde, çevre ve spor altyapısı perspektifi içinde Olimpiyat Oyunları için, İstanbul'da yer alan elverişli bölgeleri analiz etmektedir. Bu bölgeler konum, büyüklük, Olimpiyat organizyonu bütünlüğü, alanın sahip olduğu potansiyeller, bu alanda Olimpiyatlar gerçekleştiğinde kentsel peyzaj ve kentsel yapı üzerine etkilerin sonuçları, doğal rehabilitasyon ve çevreye bırakacağı miras konuları çerçevesinde incelenip, sentezinde başarılı bir uygulamaya yönelik alternatif alanlar yaratmak tezin amacını oluşturmaktadır.

1.2 Çalışmanın Kapsamı

Tez çalışması yedi bölümden oluşmaktadır.

Tezin birinci bölümü; çalışmanın bütünü için altlık hazırlamaktadır. Çalışma konusunun tanıtıldığı giriş bölümü, çalışmada amaçlanan ve çalışmanın nasıl bir yöntem içerisinde tasarlandığı bu bölümde yer almaktadır.

İkinci bölümde; Olimpiyat Organizasyonları'nın asıl çıkış noktası 'olimpizm', diğer bir söyleyişle 'Olimpiyat Akımı' tariflenmektedir. Antik dönemden sonra ilk defa, 19. yüzyılın sonlarında tekrar dünya gündemine yerleşen Olimpiyatlar'ın; dünya fuarları ve sergiler gibi diğer mega organizasyonlar içerisindeki önemi ve kentlerin neden Olimpiyatlar'a ev sahipliği yapmak isteyebilecekleri üzerinde durulmuştur. Bu

bölümde ayrıca Olimpiyat Oyunları'nın pozitif ve negatif yönleri açıklanarak açık alan planlamasına olan kavramın nasıl geliştiği ortaya koyulmuştur.

Üçüncü bölümde; Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapmış olan kentlerde meydana gelen her türlü politik, mimari, spor ve çevre altyapısı, imaj, turizm ve daha birçok alanda yaşamış oldukları deneyimler açıklanmaktadır. Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapmış kentler tarih içersinde kronolojik olarak anlatılmıştır. Bu dönemler, Olimpiyatlar'da egemen olan tarih, politika, medya, kentsel dönüşüm ve ekoloji gibi konulara göre değişmektedir.

Dördüncü bölümde; özellikle Olimpiyatlar'a tarihte 2 kez ev sahipliği yapmış ve daha, 2012 senesinde ev sahipliği yapma hakkı kazanmış olan Londra kenti üzerinde durulmuştur. Londra'da kentsel planlama sistemini biçimlendiren faktörler ve Olimpiyatlar'ın bu sistemdeki rolü incelenip, Londra Olimpiyatları'ndan çıkartılacak dersler üzerinde durulmuştur.

Beşinci bölümde; 'Başarılı bir Olimpiyat'a sahip olmak için, ev sahibi olmuş veya başarılı bir adaylık dosyası teslim etmiş olan kentlerden, nasıl ve ne gibi dersler çıkartılabilir?' konusu ele alınmıştır. Bu konu ele alınırken, kentsel yenileme, dönüşüm, çevresel katkı, genel spor altyapısı, sosyo-kültürel durum gibi başlıklar kapsamında araştırılmıştır.

Altıncı bölümde; İstanbul'un adaylığa başvurduğu 2000, 2004, 2008, 2012 senelerindeki adaylık dosyaları ve bu adaylıklardan almış olduğu eleştiriler incelenmiştir. Başarısız olma nedenleri ve geçmişte başarılı ev sahibi kentlerden İstanbul ne gibi dersler alabilir? üzerinde yoğunlaşılıp, İstanbul'un 'başarılı bir Olimpiyat Organizasyonu'na sahip olması için yaratılabilecek potansiyel alanlar önerilmiştir. Bu alanlar; konum, alan büyüklüğü, ulaşım durumu, kentsel yenileme ve doğa rehabilitasyonuna katkısı ve çevreye bırakacağı miras neler olabilir konuları parametrelerinde incelenmiştir.

Yedinci ve son bölümde ise; İstanbul'un başarılı bir Olimpiyat'a sahip olabilmesi için diğer kentlerden alınacak dersler doğrultusunda, önerilen potansiyel alanlar üzerinde değerlendirme yapılarak alternatifler üretilmiştir.

1.3 Çalışmanın Yöntemi

Tez çalışmasında genel olarak araştırma kısmı ile araştırma sonucunda kararlaştırılan kriterlerin deneylendiği alan çalışması yer almaktadır. Tez çalışmasına temel oluşturan araştırmaya yönelik elde edilen veriler, Olimpiyat Komiteleri'nden ve bir bölümü Olimpiyat Alanı'nda yapılan analizlerden oluşmaktadır. Öncelikle, İstanbul Olimpiyat Komitesi tarafından İstanbul'un adaylık süreçleriyle ilgili ve önceden ev sahipliği yapan kentlerin adaylık raporlarıyla ilgili kurumsal dökümanlar elde edilmiştir. Araştırmanın diğer ayağını, Londra'da geçen 6 aylık çalışma periyodu oluşturmaktadır. Bu süreçte, iki kez Olimpiyat Oyunları'nı düzenleyerek üçüncüsüne ev sahipliği yapacak olan Londra şehrinde, RIBA (İngiliz Mimarlar Enstitüsü), British Library, Greenwich Üniversitesi, İngiliz Metropoliten Arşivi'nin kütüphaneleri, Londra Olimpiyat Komitesi Kütüphanesi'nden yararlanılarak çalışmalar yapılmıştır. Ayrıca, bu araştırma sürecinde; Londra Olimpiyat Komitesi üyeleri ve Olimpiyat Parkı planlama-tasarım ofisleri ile ayrı ayrı yapılan röportajlar çalışmada çok etkili olmuştur.

Söz konusu Olimpiyat raporlarının kullanılma amacı, Olimpiyatlar'ın yapılaşan çevrenin değişimindeki rolü üzerinde durmaktır. Bu nedenle bilgiler, önceki adaylıklara ait kitapları, sürdürülebilir peyzaj ve kentsel planlama içeriğini göz önünde bulundurarak, İstanbul'da düzenlenecek Olimpiyat Oyunları için en uygun bölgeyi tanımlayan birçok kriteri analiz etmektedir.

Kentlerin Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapabilmeleri için Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından belirlenen kriterleri sağlaması kaçınılmazdır.

Bu kriterler;

- Hükümet desteği, yasal kriterler ve kamuoyu düşüncesi,
- Genel altyapı,
- Spor tesis alanları,
- Olimpiyat Köyü,
- Çevresel koşullar ve etki,
- Konaklama,
- Ulaşım konsepti,

- Güvenlik,

- Geçmiş spor organizasyonlarından kazanılan deneyim,

- Finansman,

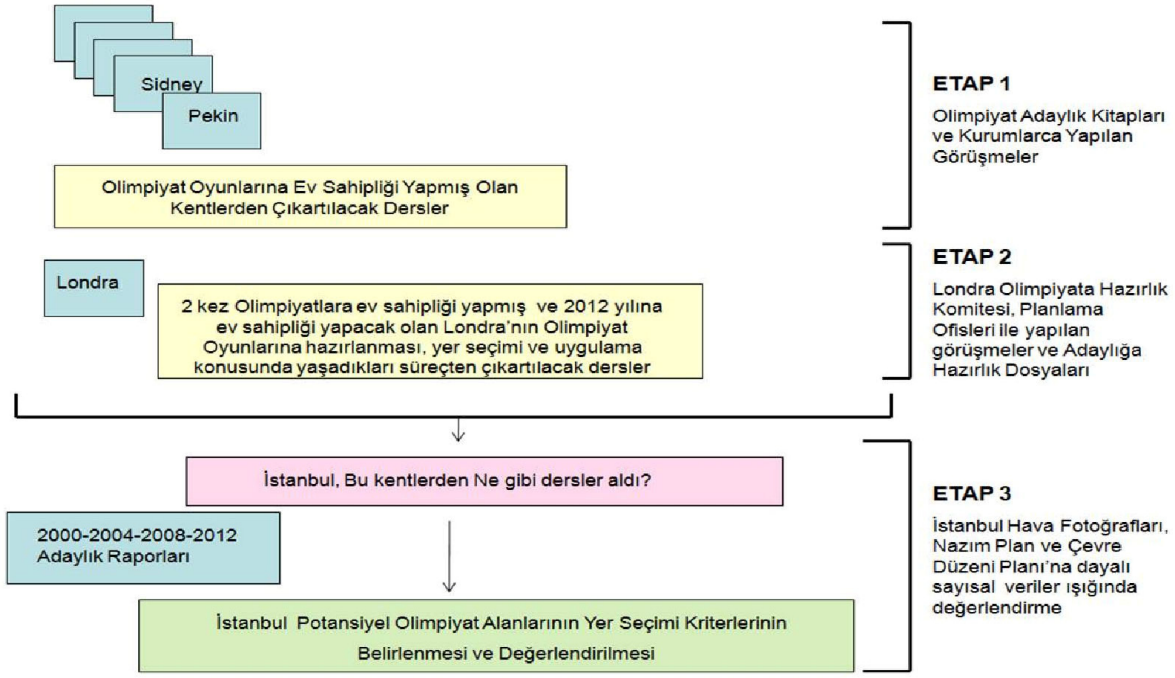
- Genel Olimpiyat alanı ve etki projesiyle birlikte kente getireceği miras durumudur.

Spor ve çevre altyapısını temel alarak, bu kriterlerden plancı ve peyzaj mimarı kimliği ile;

konum, ulaşım (mevcut ve öneri), spor alanları (mevcut ve öneri), kentsel peyzaj ve dönüşüme olan etkileri, doğal rehabilitasyon gerekliliği, organizasyon bütünlüğü ve çevreye bırakacağı miras

kriterleri değerlendirilerek, potansiyel alanlar önerilerek karşılaştırılmış ve İstanbul Olimpiyat Komitesi'nin İstanbul Olimpiyat Oyunları için kullanabileceği alanlar yaratılmıştır.

Tez yöntem akış şeması kısaca Şekil 1.1'de gösterilmektedir.

Şekil 1.1 : Tez yöntem akış şeması (Güler, 2010).

2. OLİMPİYAT KAVRAMI

2.1 Olimpiyat Akımı Tanımı

Olimpiyat kültürünü, tekrar modern dünyaya kazandıran Fransız de Coubertin'e göre Olimpizm; dengeli bir vücudun, zihnin ve geleceğin birleşim felsefesidir. Sporun kültür ve eğitimle kaynaşarak insan hayatına eğitim değeri yüksek, etik kurallara saygılı ve aynı zamanda eğlenceli bir yaşam tarzı sunmaktadır (Jenkins, 2008).

Olimpiyatların kökeni Eski Atina'ya dayanmaktadır. M.Ö. 776 ve 261 yılları arasında beş gün süren bir organizasyon olarak düzenlenen Olimpiyatlar, koşu, güreş, at yarışı, araba yarışı ve pentathlon yarışmalarını kapsamaktaydı.

Antik Olimpiyatlar'dan sonra, Olimpiyatlar'a ait ilk rekreasyonel aktiviteler, 16. yüzyıldan itibaren Britanya Adaları'nda düzenlenmeye başlamıştır. Britanyalılar'ın Olimpiyatlar'a karşı köklü ilgileri olup, 15. yy'ın erken dönemlerinden itibaren, ülke çapında kendilerini 'Olimpik' ve 'Olimpian' olarak adlandırdıkları birçok festival düzenlenmiştir. Baron de Coubertin'in çalışmalarının öncesinde, eski Olimpiyat Oyunları'nın canlanmasındaki en önemli girişim, Much Wenlock Olimpiyat Oyunları adıyla İngiltere'de ortaya çıkmıştır. İlk defa 22 Ekim 1850'de düzenlenenen Oyunlar, İngiliz spor tutkunu Dr. William Penny Brookes'un (1809-1895) buluşu olma özelliğine sahiptir. Much Wenlock Olimpiyat Oyunları, günümüzde halen Much Wenlock Olimpiyat Organizasyonu'nun sponsorluğunda düzenlenmektedir.

Much Wenlock Olimpiyat Oyunları'nın Pierre de Coubertin üzerindeki etkisi, Olimpiyatlar'ın yeniden canlanması açısından tarih içinde önemli bir yere sahiptir. Coubertin, Brookes'un çalışmaları hakkında bilgi sahibi olup, 1890 ve 1891 yıllarının Ekim ayında gerçekleşen Much Wenlock Olimpiyat Oyunları'na onur konuğu olarak katılarak, kazanan kişiye altın bir madalya hediye etmiştir. Dr. William Brookes, 1865 yılında İngiliz Olimpiyat Birliği'nin öncüsü niteliğindeki Ulusal Olimpiyat Birliği'ni kurmuştur. Kendisi, 1894 yılında Coubertin başkanlığında gerçekleşen ve Modern Olimpiyat Oyunları'nın kurulmasını sağlayan Sorbon Kongresi'ne davet edildiği halde, hastalığı nedeniyle katılamamıştır.

Coubertin'in eski Oyunları yeniden canlandırma önerisi, Sorbon'da gerçekleşen Spor Kongresi'nde oybirliğiyle desteklenmiştir. Kendisi, özgürlük, gelişim ve eşitlik ruhunu taşıyan Olimpiyatlar'ın dünya çapında tanınması ve yayılması yoluyla dört yılda bir farklı ülkelerde düzenlenmesi kuralını getirmiştir (Grupe, 1991).

De Coubertin, Birleşik Krallık'ın zenginliğinin ve imparatorluk gücünün yüksek olmasını, Fransa'nın ise egemenlik anlamında İngiltere'ye kıyasla somut bir durağanlık içinde bulunduğunun gerekçesini; 1840 yılı sonrasında fiziksel beden eğitiminin İngiliz okullarına dahil edilmesine bağlamaktadır.

De Coubertin'in özgün nitelikteki amaç ve prensipleri, Olimpiyatlar'ın uygulanabilir olması üzerine kuruludur. Bunlar;

1. Sporda rekabeti yaşamak ve yaşatmak

2. Atletik gelişimi teşvik edici bir takım altyapı hizmetlerinin üretilmesi ve bunların miras özelliği taşıması

3. Ulusal ve uluslararası yarışma için belirlenen bölgelerde olduğu gibi, antrenmanlar için daha iyi olanakların sağlanması amacı içinde yer alan sportif organizasyonu teşvik etmek.

2.2 Olimpiyat Organizasyonları'nın Büyük Organizasyonlar İçerisindeki Yeri ve Önemi

Büyük organizasyonlar, geniş ölçekli kültürel, ticari, spor organizasyonları da dahil olmak üzere, dramatik bir karaktere, popülerliğe ve uluslararası tanınırlığa sahiptirler. Bu organizasyonlar, ulusal veya uluslararası hükümetlere bağlı, veya hükümet dışı organizasyonlar tarafından düzenlenmesi sebebi ile, kamusal kültürün siyasi bir organı olarak görülmektedir. Olimpiyatlar ve Uluslararası Fuarlar, modern toplumların sosyal yapılarını ve gündemlerini yoğun, net ve çarpıcı şekilde etkileyen kültürel olaylardır.

Büyük etkinlikler devamlı olarak, toplumların uluslararası düzeyde, global platformda diğer uluslara karşı tanınmasında önemli altyapılardır. Büyük etkinlikler, global turist kültürü ve global turist sanayisi/kültürel ekonomi olmak üzere en az 2 karakteriyle turistik etkinliklere benzemektedirler. Bu perspektiflerden bakıldığında büyük etkinlikler, geçici ve etkinliklerin yapıldığı mekânsal yerleşimler ile ilgili

kültürel ekonomik aktiviteler ile birlikte insan, bilgi ve imaj akışının gerçekleştiği yerleri temsil etmektedir (Roche, 2000).

Modern dönemde başarılı bir profil yakalayan büyük etkinlikler, 20. yy'ın sonuna denk gelen 2000 yılı ile 19. yüzyılın son dönemleri olan 1900'lü yılların başında, politik ve kültürel açıdan sahip oldukları prestijli kimliği yeniden üstlenmişlerdir.

Konu ve düzenleme açısından çeşitlilik gösteren büyük organizasyonlar, ev sahibi şehrin kendisinin ve temel değerlerinin tanıtılması açısından önemli bir fırsat olarak kabul edilmektedir. Olimpiyat Oyunları, Dünya sergileri ve fuarları geçmişte aynı destek programının birer parçası iken, günümüzde birbirinden ayrı organizasyonlar olarak düzenlenmeye başlamışlardır.

Olimpiyatlar; oynanacağı tarihin en az 4 sene öncesinden belirli olmasından ötürü, proje adaylığından proje bitim takvimine kadar herşeyin çok ciddi bir şekilde belirlendiği organizasyonlardır. Takvimin bu derece kesin olması, pozitif bir etki yaratmanın dışında takvim gerçekleşmediği takdirde, ekonomi, imaj ve kent içerisinde yapılması planlanan altyapı durumu açısından istenmeyen olumsuz durumlara neden olabilir.

2.3 Kentlerin Olimpiyat Oyunları'na Ev Sahipliği Yapmak İstemelerinin Nedenleri

Çağdaş kentler, giderek büyük organizasyonlara evsahipliği yapmanın yarışı içindedirler; günümüzde eskiye nazaran, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin şehirleri de, bu organizasyonlara evsahipliği yapmak amacıyla hızla adaylıklarını ortaya koymuşlardır. Özellikle, 1980'lerin ortalarında aday şehirlerin sayısında yaşanan artışla birlikte şehirler, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) üyelerini, olimpiyatlar konusunda etik olarak sorgulamışlardır. Bunun nedeni, Olimpiyatlara karşı ilginin artmasıyla, zaman zaman aday ülkelerden IOC üyelerine hediyelerin gelmesi ve bunun farkedilip dünya medyasına düşmesidir (Chappelet ve Mabbott, 2008).

Olimpiyat Oyunları gibi büyük organizasyona talip şehirlerin, ekonomik yapılanma adı altında takip ettiği stratejilerin yanında, sosyal açıdan da güvenilir yeni kentsel alanların organizasyonuna ihtiyaç bulunmaktadır.

Olimpiyat Oyunları, diğer organizasyonlarla karşılaştırıldığında da, birçok nedenle daha etkili ve iddialı etkinliklerdir. Olimpiyatları değerli kılan en ayırıcı faktörlerden biri, 4'er senelik periyotlarla tekrarlanmalarından dolayı, belirli zaman aralıkları içinde düzenlenmeleridir. Olimpiyatlar'ın yapılacağı kent, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından belirlenmektedir. Bunun da ötesinde, yayın hakları için yapılan harcamalarda yaşanan artışın, Olimpiyatlar'ın 'tek başına ekonomik bir kaynak' haline gelmesinde ve dünyanın dört bir yanından tüm şehirlerin Olimpiyatlar'a ilgi göstermesinde öncü bir rol oynamasına neden olmaktadır.

Olimpiyat Oyunları, spor organizasyonunun çok ötesinde bir kavramdır: Olimpiyatlar, günümüzde kentsel bir yenileme aracı ve kentsel dönüşümü hızlandıran bir etken haline dönüşmüştür.

Olimpiyat Oyunları'na ait beş halka sembolü, dünya üzerinde hatırlanabilen en kolay sembol olarak kabul edilmektedir. Halkalar, McDonald's ve Shell gibi büyük markaların logolarından bile daha yüksek bir oranla, dünya nüfusunun %90'ından daha fazlası tarafından tanınmaktadır (Morgan ve Pritchhard, 1998). Olimpiyatlar, sembolik olmasının ötesinde, dünya standartlarında bir imaj yaratmayı amaçlayan şehirlerin ekonomik gelişim politikalarına yönelik önemli fırsatlar sunmaktadır. Pagano ve Bowman (1995), kent imajı yaratması konusunda önemli bir bağlantı olduğunu ve bu konuda da her zaman, ülkenin nadir bulunan kaynaklarını ortaya çıkarmaya yönelik çalışmalarının hakim olmasını olumlu olarak değerlendirmektedir.

Olimpiyat Oyunları, kentlerin kendilerini ifade edebilmesini, vizyonlarını daha iyi seviyelere taşıyarak tanınabilir hale getirmelerini sağlayan önemli bir fırsattır. Günümüzde, kent imajının yeniden tanımlanmasında, yenileme ve yenilenmeyi desteklemek amacıyla iç yatırımı çekici hale getiren 'kent pazarlama' kavramı, gün geçtikçe önemli bir rol oynamaktadır (Kearns ve Philo, 1993; Paddison, 1993). Spor tesislerinin yapılanması, kentsel yenileme programları içinde de yer alabilmektedir. Daha geniş ölçekte ele alındığında; organizasyon için yapılan hazırlıklar, ulaşım altyapısı ve kentin peyzajı ile fiziksel görünümünü iyileştirmek için yapılan birçok yeni yatırıma olanak sağlamaktadır. Olimpiyat Oyunları'nda başarısız adaylıkların elde edilmesi bile beraberinde, kaybeden şehrin sonraki Olimpiyat adaylıklarını güçlendirmek adına kentsel projeler ve kentsel yenileme programları üzerine yoğunlaşmasıyla çeşitli yararlar sağlayabilir (Law, 1993; Lawson, 1985).

Büyük organizasyonlar aynı zamanda, ev sahibi şehirler üzerinde kalıcı bir iz bırakmaktadır. Bu duruma; 1889 yılında Paris Expo'su için inşa edilen Eiffel Kulesi, 1929 yılında düzenlenen Uluslararası fuarla başlayan Barcelona kent merkezinin yeniden gelişimi ve sonrasında 1992 Olimpiyat Oyunları'nın düzenlenmesi nedeniyle kıyı bölgesinde yapılan onarım çalışmaları örnek gösterilebilir.

Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapmanın diğer nedenleri daha az somut olmakla birlikte, kendi içinde eşit potansiyele sahiptir. Olimpiyatlar, bir şehrin küresel düzeyde farkındalığını, imajını ve prestijini arttıran uluslararası bir vitrini temsil eder. Organizasyon'un, ev sahibi şehri küresel platforma taşımasının yanında uluslararası medyanın ilgisi, etkinlik süresince dünyaya yeni bir imajın tanıtılması konusunda ev sahibi şehir ve ülkesine fırsatlar sunmaktadır (Hall, 1989). Olimpiyat Oyunları, günümüzde kentlerin ve hükümetlerin gündemlerini oluşturması sonucunda büyük bir organizasyon olması nedeni ile tercih sebebi olmaktadır. Olimpiyatlar; turistlerden gelir elde etmeyi ve daha da önemlisi ev sahibi şehrin ulusal ve uluslararası medyanın ilgisini çekmeyi amaçlamaktadır.

2.3.1 Olimpiyat Oyunları'nın ulusal ve uluslararası düzeyde sağladığı pozitif ve negatif yönler

Olimpiyat Oyunları'nın sağladığı olumlu ve olumsuz yönler özet olarak Çizelge 2.1'de belirtilmiştir.

Olimpiyat Oyunları'nın etkileri genellikle; Oyunlar'ın öncesi, Oyunlar ve Oyunlar'ın sonrasında ortaya çıkan etkiler olmak üzere incelenebilir. Oyunlar yarattığı etkiler açısından çok uzun süreli olsa da, günümüzde yaklaşık 2 hafta süren, Olimpiyat ve Engelli Olimpiyatı olarak düzenlenen kısımdan oluşan organizasyonlardır.

Gündem Değişiklikleri: Büyük bir organizasyon halini alırken yaşanan değişimlerle birlikte, temel uygulamaları içinde barındıran büyük bir proje, ev sahibi şehir için gündem değişikliği yaratmaktadır. Olimpiyatlar, şehir yaşantısında tekrar eden olaylara nazaran sıradışı olarak görülmektedir.

Çizelge 2.1 : Pozitif ve negatif yönler (Güler, 2010).

Faydalar (Olumlu)	Zararlar (Olumsuz)
Yerel düzeyde ekonomik büyümeyi canlandırmak / bu durum yüksek kâr oranı ile sağlanabilir Küresel anlamda ekonomik yarışı arttırmak	Yüksek oranda ekonomik risk
Tüm dünyaya hitap eden bir organizasyonun düzenlenmesi, beş halkanın dünya imajını temsil eden slogan olması	Büyük ve kullanışsız tesisler yaratılma olasılığı
İmaj yaratılması ile şehir, nadir görülen kaynakların paylaşımı için mantıklı bir açıklama sağlamaktadır.	Kentsel altyapıda meydana gelebilecek bozulma
Tanıtım ve medyanın bütünselliği	Yaşam alanlarında meydana gelen bozulma ve tahribat
Ulusal ve uluslararası medya tarafından tanınırlık	Güvenlik endişesi
İş olanaklarının yaratılması	Ulaşım zorluğu ve erişim sorunu
Turizm mirası Olumlu sosyal etkiler	
Aktif spora katılımı teşvik etmek	
Sembolizm	
Ulusal gurur	

Ulusal Gurur: Olimpiyat Oyunları gibi büyük organizasyonlar, ulusal gururu ileri seviyelere taşıyan etkinliklerdir. Pekinliler, Olimpiyatlar'ın 2008 yılı ev sahibi şehrinin açıklanmasından sonra, kazandıkları başarıyı Tiananmen Meydanı'nda toplanarak coşkuyla kutlamışlardır. İlk defa, 1989 yılında kamuoyunun dikkatini çeken bu meydan, kanlı bir savaş bölgesinden festival alanına doğru dönüşüm geçirmiştir (Shin, 2009).

Ekonomi: Organizasyonların ev sahibi şehir için sağladığı avantajlar ekonomik açıdan ele alındığında; hükümetleri, ekonomik büyüme, kentsel yenileme, iş sektöründe istihdamların artışını sağlayan spor tesislerinin inşaası, turizm hizmetleri ve diğer altyapılara yatırım yapmaları için teşvik edecektir (Sakai, 2006). Olimpiyat Oyunları sadece Olimpiyat ruhunu yücelten büyük spor arenaları değil, aynı zamanda şehirlerin uzun vadeli ekonomik kazanımlar sağlamaları açısından imajlarını dünyaya yansıttıkları büyük bir platformdur.

Büyük çaplı bir organizasyon, ev sahibi şehrin, ülkesinin ve hükümetinin çeşitli kurumlarına yarar ve kazanımlar elde etmesini sağlamaktadır. Örneğin, Olimpiyat yapılacak olan il ve ülke, organizasyon kapsamında mali destek elde etmek amacıyla vergi toplayabilmektedir. Olimpiyat sürecinde öncelikli olan en önemli aşama, ev sahibi şehrin Olimpiyat'a yapacağı yatırım ve masrafları da düşünerek organizasyonun meydana getireceği ekonomik boyutunun tahmin edilmesidir. Oyunlar'ın öncesinde, Oyunlar sırasında ve sonrasında yapılan Olimpiyatla ilgili yatırım ve harcamalar, ev sahibi şehrin ekonomisine dahil edilmektedir (Madden, 2006). Kontrol altında tutulan Olimpiyat harcamaları; Olimpiyat tesisleri ve bununla bağlantılı hizmetlere yapılan yatırım, Oyunları ziyaret eden kesim için yapılan harcamalar ve teşvik sonucunda ortaya çıkan turizm harcamaları olmak üzere dört ana gruba ayrılmaktadır. Örneğin, Sidney Olimpiyat Oyunları Organizasyon Komitesi'nin (SOCOG) harcamaları, dört ana kaynak tarafından finanse edilmiştir, bunlar; yabancı firmalar ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi gibi ev sahibi ülke dışından destekleyen sponsorlar ile olimpiyata ev sahipliği yapan belediye, ulusal hükümet ve diğer ulusal kaynaklardan alınan ekonomik yardımlar olarak belirtilmektedir. Yabancı fon kaynakları; televizyon hakları, sponsorluklar, resmi destekçiler, bilet satışları ve bağışlardan da ekonomik girdi sağlanmaktadır.

Herhangi bir ev sahibi şehir, stadyum ve Olimpiyatlar ile ilgili hizmetler için yapılan yüksek harcamalara rağmen, bilet satışları, sponsorluklar, ticari ve yayın haklarından kazandığı ekonomik yardımların payına, haklı bir katılım beklentisi içinde olabilir.

Ulaşım, telekomünikasyon, çevre koruma, Olimpiyatlar'ın gerçekleştiği tesislerin uzun vadeli kullanımlara dönüşmesi gibi Olimpiyatlar ile bağlantılı altyapıya yönelik yatırımlar, Olimpiyat öncesi dönemi ilgilendirdiği gibi, Olimpiyat sonrası dönemi de ilgilendirmektedir. Olimpiyat tesisleri, bu tesislerle ilgili hizmetler ve Olimpiyatla bağlantılı olarak altyapıya yapılan yatırımlar, Olimpiyat öncesi dönemde gerçekleşmiş olmasına rağmen, bazı durumlarda etkinliğin başlamasına yakın ya da etkinlik süresince de devam edebilir. Örneğin, Atina'daki stadyumun inşaası ertelenerek, Olimpiyat açılış töreninden sadece üç hafta önce tamamlanmıştır (BBC, 2004).

Yüksek Oranda Ekonomik Risk / Kullanışsız hizmetler: 1976 Montreal Oyunları'na ev sahipliği yapan stadyum, büyük bir başarısızlık örneği olarak gösterilmektedir (Şekil 2.1). Stadyum için seçilen Fransız mimar Roger Tallibert'in tasarımı, her yerden görülebilir özellikte ve pahalı, anıtsal görünümü içermektedir. Stadyum; 190 m yüksekliğinde, 45 derece eğime sahip bir kuleyi ihtiva eden, 26 çelik kablonun desteklediği ve çatının açılıp kapanmasında yenilikçi bir sistemin uygulandığı bir tasarımdır. Ancak, bu yenilikçi tasarım kararları alınan kararlar, yapım aşamasında bazı sorunlar ortaya çıkarmıştır. 1987 yılına kadar inşaası tamamlanamayan stadyum, hızlı bir şekilde kullanışsız bir duruma gelmiştir (Gold ve Gold, 2008).

Montreal Organizasyon Komitesi, merkeze uzak bir bölgede pahalı yatırımlar yapılarak inşa edilen, fakat hiçbir zaman başarılı bir işlevsellik göstermeden inşaasından otuz yıl sonra kapatılan uluslararası Mirabel Havalimanı'nda görülen altyapıya dönük bazı eksiklikler, tasarım ve planlamanın önemini ortaya koymaktadır (Gold ve Gold, 2008).

Şekil 2.1 : Montreal Stadyumu (Gold ve Gold, 2008).

Ulusal Kimlik ve Sembolizm: Spor tesislerine ait konstrüksiyon yöntemleri, ulusal bir kimliğin dünyaya yansıtılmasını sağlayarak ev sahibi ülkeye, o ülke insanlarına ve uluslararası platformdaki izleyiciye bir imaj sunmaktadır (Modrey, 2008). Pierre Nora'nın 'lieux de memoire' isimli ses getiren çalışmasında, yapılar ve insanlar bir bütün olarak ulusal kimliğin yayılmasına hizmet etmektedir. Eski dönemlere bakıldığında, Olimpiyat Oyunları'nın düzenlendiği Yunanistan Stadyumu, sporcuların sportif gereksinimlerini karşılamasının yanısıra, içinde bulunduğu dönemin politik ve ekonomik açıdan sahiplendiği fikir birliğini de sunmaktadır. Oyunlar, sadece farklı ulusların birarada sergilediği bir yarışma olmanın ötesinde, ulusal tanıtımın ve genel anlamda ulusların kendilerini kavramsallaştırmasının bir sembolüdür (Bale, 1993). Olimpiyat Oyunları'nın başarılı bir şekilde düzenlenmesi, ev sahibi şehir için organizasyonun kapasitesini, kentin yönetim ve koordinasyonunu kuran yeni bir imajın yaratılmasıyla mümkün olmaktadır (Li ve Blake, 2009).

Mimari Sembol: Yapıldığı dönemde yenilikçi olarak nitelendirilen Münih Stadyumu'nun kuşbakışı görünümü (Şekil 2.2), Olimpiyatlar'ın başlamasından önce Münih Olimpiyatları'nın ikonik bir sembolü haline gelmiştir (Behnisch, 1972). Büyük ölçekli bir alanda ilk kez kullanılan çelik kablolar, akrilik camın geniş ve yayılıcı örtüsünü dengede tutmaktadır. Yapı, açık ve görülebilir bir atmosfer yaratması amacıyla tasarlanmıştır. Stad, ferah etki yaratması ve belirgin bir büyüklüğe sahip olmasına rağmen, çatı bölümünün Modern Almanya'nın kendine güvenen imajını ifade edecek şekilde algılanması gerektiğini düşündürmektedir. 74.000 m²'lik bir alana yayılan çatı inşaası, modern teknoloji ve ekonomik etkinliğin üstünlüğünü ifade etmektedir (Gold ve Gold, 2008).

Şekil 2.2 : Münih Stadyumu, çatı yapısı (URL-1, 2009).

Sembolizm / kent, imaj yaratılması ile nadir bulunan kaynakların paylaşımı: İtalyan Organizasyon Komitesi, 1960 yılı Olimpiyatları'nda; İtalya'nın modern ve antik dönemleri arasındaki devamlılığı vurgulama düşüncesi üzerine odaklanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Bath Caracalla'ya[2] ait eski anıtlar jimnastik ile ilgili organizasyonların ruhunu yansıtması sebebi ile, bu alanlarda kullanılmış; güreş maçları ise, 2000 yıl önce aynı tür yarışmalara ev sahipliği yapan Maxentius Bazilikası'nda düzenlenmiştir. Bu örneklerden de anlaşılacağı gibi, İtalyan hükümeti ve Olimpiyat Komitesi tarihsel ve geleneksel İtalya'yı sembolize eden mimari semboller kullanmayı tercih etmiştir (Modrey, 2008).

Roma'nın uluslararası imajı, kentin görünümünü şekillendiren tarih öncesi yapılarıyla ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle, Olimpiyatlar için etkili mimarinin kullanılması neredeyse kaçınılmaz bir hale gelmiştir.

Politika: 1960'larda düzenlenen Roma Olimpiyat Oyunları'nda, Ulusal Olimpiyat Komitesi'nin (NOC) geçmişe ait mimari sembolleri kullanması; Roma İmparatorluğu'nun eski merkezi olan bu kentin, İtalyanlar'ın şehir için ileri sürdüğü Katolik Kilise'nin anavatanı ve hümanizm ile rönesansın doğup büyüdüğü yer

[2] Caracalla Banyosu.

olduğu fikrini doğrulamak amacına yöneliktir. Mussolini, bu düşünce tarzının doğrultusunda, tarihi olayları ulusallaştırarak devlet, ulus ve yeni İtalyanlar hakkında bir efsane yaratmıştır (Caporilli, 1990). Stadyum, bu nedenle 1928-1938 yılları arasında inşaa edilerek, yapının mimarisinde faşizmin tipik örneklerine yer verilmiştir. Stadyum'un ön kısmında yer alan mozaikler üzerindeki bazı yazıtların üzerinde: 'Diktatör, Diktatör, Diktatör' ya da 'Çok Düşman, Daha Fazla Gurur' şeklinde yazılar bulunmaktadır[3]. Bu yazıtlar, 1960 Olimpiyat Oyunları'nın Mussolini ve faşist rejime dair hatıra ve kalıntılar üzerine kurulu olmasından dolayı, parlamento içinde anlaşmazlıklara yol açmıştır (Caporilli, 1990).

Havadar olmayan ve ışık almayan Münih Stadyumu'nun çatı inşaası, bir çatının temel özelliklerini oluşturan 'aydınlık' ve 'hafif' kavramları arasındaki karşıtlığı vurgulayan etkileyici bir alan inşaası içinde yer almaktadır. Münih kentinin mimarisi yeni, demokratik ve olumlu olarak nitelendirilen Almanya'yı özetlemesinin yanısıra, modern ve güçlü bir Federal Cumhuriyet'i sembolize etmenin sorumluluğunu taşımaktadır (Modrey, 2008).

2008 yılı yaz mevsiminde Çin'in Pekin şehrinde düzenlenen XXIX. Olimpiyat Oyunları'nda, spor ile politika arasındaki ilişki açıkça görülmektedir. Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (IOC), Olimpiyatlar'ın ev sahipliğini, insan hakları ihlalinin görüldüğü tarihsel bir geçmişe sahip olan Çin'e verme konusundaki çelişkili kararı, sportif nitelikteki organizasyonu farklı politik duruşlar arasında yaşanan bir tartışma ortamına çevirmiştir. Şüphesiz ki Çin Olimpiyat Oyunları, politik arenada yaşanan tartışmaların ilk örneği değildir; Olimpiyat tarihinde politikanın bir araç haline getirildiği sayısız örneğe rastlamak mümkündür (Shin, 2009).

Turizm Mirası: Turizm mirası, ulusal ve uluslararası Olimpiyat Oyunları'nın öncesi ve sonrasında daima varlığını koruyan ve iki nedene dayanan bir kavramdır. Bu nedenlerden birincisi; uluslararası medyanın turistleri, Oyunlar'ın öncesi ve sonrasında ev sahibi şehri ziyaret etmeye teşvik ederek kent imajının desteklenmesine katkıda bulunmasıdır. İkincisi ise; sporcular, sponsorlar, medya temsilcileri ve Olimpiyat Komitesi üyeleri gibi Olimpiyat ile bağlantısı olan

[3] 'Molto nemici, Molto onore' (yazar tarafından çevirisi yapılmıştır), alıntı: New York Times, 'Mussolini Pillar', 21 Şubat, 1959:3

ziyaretçilerin organizasyon çalışmaları nedeniyle ev sahibi şehri ziyaret etmek istemeleridir. Yine de, Olimpiyat Oyunları ev sahibi şehre direkt olarak turizm mirasları yaratma özelliği taşımamaktadır. Bazı Oyunlar kısa vadeli turizm miraları getirmiştir, fakat Barselona Olimpiyat Oyunları diğer olimpiyat oyunlarına göre, beraberinde ilk uzun dönemli turizm mirası getiren Olimpiyat Oyunları olmuştur (Cashman, 2006).

Turizmin Bir Yönüyle Yaşanan Sorun: Ulusal ve uluslararası turizmin olumlu şekilde Olimpiyatlar'dan etkilenmemesi, Oyunlar sebebi ile gezi planlarını ev sahibi şehre yönlendiren turistlerin programlarını değiştirmesiyle ortaya çıkan bir durumdur (Baim, 1994). Preuss (2004), bu şekilde yaşanan gelir kayıplarını; kaçanlar, kaçınanlar ve değiştirenler kavramları adı altında açıklamaktadır. Kaçınılan durumlar, ev sahibi şehre ziyareti mümkün olan, fakat Oyun dönemi süresince artış gösteren fiyatların yanısıra; trafik sorunu, ses, kalabalık, kirlilik gibi Olimpiyat Oyunları'nın yarattığı olası negatif etkilerden dolayı söz konusu şehri ziyaret etmekten kaçınan uluslararası ve yerel turistleri hedef almaktadır.

Genel Altyapı: Ekonomik durum ve altyapı türleri, farklı ev sahibi şehirler içinde farklı gereksinimler sonucunda değişiklik göstermektedir. Örneğin; ulaşım altyapısı, bazı ev sahibi şehirlerde Olimpiyat ziyaretçilerinin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak geliştirilmeye ihtiyaç duyarken, diğer ev sahibi şehirlerde çok az ya da hiçbir ulaşım yatırımına gereksinim duyulmayabilir.

Ulaşım Yoğunluğu ve Erişim Sorunu: Trafik sıkışıklığı ve park sorunları, büyük bir organizasyona ev sahipliği yapması amacıyla inşaa edilen tesislerin yapımı sırasında ya da organizasyon boyunca, bölge halkının yaşam kalitesini ciddi anlamda etkileyecek büyüklükte ortaya çıkabilir. Organizasyonun öncesinde ve sonrasında, halkın günlük rekreasyon için kullandığı sahil olan Bondi Sahili'ne, erişim konusunda sorunlar yaşanmıştır ve bu yerel halk arasında büyük protestolar yaşatmıştır (Waitt, 2003).

Güvenlik Endişesi: Tüm medya yetersiz güvenliğin nedenini, Munih'teki İsrail takımına yönelik yapılan terör saldırısı sonrasında, mimari yerleşim düzenine bağlamıştır (Modrey, 2008). 1972 yılı Münih Olimpiyat Oyunları'ndan sonra, Uluslararası Olimpiyat Komitesi, ev sahibi kentin belirlenmesinde güvenlik kriteri üzerinde daha fazla durmuştur.

Olumlu Sosyal Etkiler: Birçok araştırmacı, büyük organizasyonlara ev sahipliği yapmanın beraberinde getirdiği sosyal etkilerin ve sağladığı faydaların, en az ekonomik etkiler kadar önemli olduğunu kanıtlamıştır. Olumlu yönde ortaya çıkan sosyal etkiler; toplum gururunda yaşanan yükselme, yaşam kalitesi, kültürel değer, gelenekler ve ulusal kimliğin güçlendirilmesi şeklinde sıralanabilir (Hall, 1989; Waitt, 2003).

Aktif Sporlara Katılımı Teşvik Etmek: Büyük spor organizasyonları, özellikle spora katılımı arttırma veya toplumun kendisini organizasyonun içinde hissetmesi sosyal açıdan önemlidir. Örneğin Londra 2012 yılı Olimpiyatları için, her düzey eğitim biriminde gerek kültürel olimpiyatlar, gerek Olimpiyatlar ve Engelli Olimpiyatları için bazı dallar seçilerek Londra ve çevre yerleşmelerinde yarışmalar düzenlenmiştir. Bu organizsyonlara da, Londra Olimpiyat Komitesi olarak önem vermiş ve Olimpiyat Komitesi başkanı ödüllerini vermiştir (2012 Legacy Action Plan, 2008).

Olumsuz Çevresel Etki / Tehlikeli Atıklar / Olumlu Etkiye Çevrilmesi: 1999 yılına kadar, Olimpiyatlar'da yapılan iyileştirme çalışmalarında ortaya çıkan çöp atıkları ile Melrose Parkı ve Sidney'in Ryde bölgesinde oturan yerli halk arasında görülmeye başlanan astım, bronşit ve cilt hastalıklarında yaşanan artış arasında ilişki bulunduğuna dair ciddi endişeler ortaya çıkmıştır (Lenskyj, 2002).

Greenpeace üyeleri birkaç ay sonra, Homebush Körfezi bölgesindeki hava, su ve toprak kirliliği konusunda devam etmekte olan problemleri bir araya getirerek söz konusu bölge ve çevresini uzun süre boyunca işgal eden zehirli atıkların tamamen temizlenmesine yönelik bir kampanya düzenlemiştir. Yerli halk, hükümetin 1997 yılında bölgede Olimpiyat hazırlığı için yapılacak iyileştirme çalışmaları konusunda açıklamalarda bulunmuş ve dünyanın en kirli sulak alanlarından biri olan bu kıyı bölgesinde metropol düzeyde parka dönüştüreceğini duyurmuştur. (Greenpeace, 2000). Bu açıklamalardan birkaç hafta sonra, uluslararası medyanın büyük bir bölümü Sidney 2000 Olimpiyatları'nın çevresel anlamda bir başarı hikâyesi olduğunu belirtmiştir (Lenskyj, 2002).

2.3.2 Olimpiyat alanlarında açık alan planlaması kavramına verilen önemin gelişimi

Spor organizasyonlarının sosyal ve ekonomik anlamda kabul edilmesi ve giderek benimsenmesi, Olimpiyat tesislerinin sayı, büyüklük ve donatılarında artışlar meydana getirmiştir. Bu durum, zamanla tüm kentte planlama çalışmalarının yapılmasına olanak tanıyarak, bölgelerin kullanım açısından gereksinim duyulan bir saha haline gelmesini sağlamıştır. Dünya fuarları 1851'den , Olimpiyat Oyunları ise 1896 yılından bu yana incelendiğinde bu etkinliklerin planlama temellerinin aşamalı bir gelişim gösterdiği görülmüştür.

Dünya fuarları hareketinin 19.yüzyılın ikinci yarısında başlamasıyla birlikte, bu etkinliklerin esas amacında, ulusal ve bireysel vizyonları üst seviyelere taşımak olmuştur. Planlama konusu, temelinde geçici olması amaçlanan ve işlevsel görünümlerinin yanısıra, mimarinin dramatik ve hayranlık uyandıran örnekleri olarak görülen binalar üzerine odaklanmıştır. Erken dönemde, Londra ve Paris'te düzenlenen dünya fuarlarına ait kültür ve tarih olgusunun, bu iki şehrin kentsel gelişiminde yarattıkları etkilerin yukarıda bahsedilen bakış açısından daha fazlasına sahip olduğu açıktır (Meyer-Künzel, 2007).

Fuar binalarının sayısında yaşanan artış ve bununla birlikte paralellik gösteren etkinlik alanına duyulan ihtiyaçların sonucunda, fuar bölgesine sağlanan servis, konaklama, gıda hizmeti ve fuar ziyaretçileri için düzenlenen eğlence aktiviteleri etkinliklerin ev sahibi şehirlerin başlangıçta morfolojisine giderek zarar verdiğini göstermektedir.

Fransa'nın başkenti Paris'te, 1855 ile 1937 yılları arasında Dünya fuarlarının düzenlendiği bölgelerin tek tip mekân, park, meydan ve binalardan oluştuğu görülmektedir. Bu tekdüzelik, sadece kentsel manzara noktaları ve fuar binalarıyla

ilgili değil, aynı zamanda 3. Napolyon[4] ve Baron Haussmann'ın[5] yaratıcılıklarının da ötesinde, kentsel tasarımcı ve planlamacıların birçok şehirde taklit ettikleri yeni bir Paris şehrini işaret etmiştir.

---

[4] III. Napolyon, (tam adı: Charles Louis Napoléon Bonaparte) 1849-1852 yılları arasında Fransa Cumhurbaşkanlığı yapmıştır.
[5] Fransız kent plancısı.

19.yy şehir plancılarının karşı karşıya kaldığı önemli sorumluluklardan biri de, yoğun yapılaşmaya sahip kentlerde kamusal açık alan düzenlemeleridir. Dünya fuarları, fuar binalarının etkinliklerden sonra ortadan kalkmasıyla, parklar için alan kazanılması ya da mevcut park alanlarının genişlemesine imkân tanımıştır. Bu konsept, ilk olarak 1876 Philadelphia Fuarı ve bu fuarı örnek alan Chicago ve St. Louis gibi Kuzey Amerika kentlerinde de görülmüştür.

1908 Londra Franco – İngiliz Fuarı, sonrasında düzenlenen büyük organizasyonların gelişim süreçleri için geniş kapsamlı bir model oluşturmanın yanısıra, 4. Olimpiyat Oyunları'yla aynı zamanda düzenlenmiştir. Her iki etkinlik için ayrılan alanların kullanım açısından süreklilik göstermesi adına büyük bir çaba harcanmıştır (Şekil 2.3). Özel olarak inşaa edilen Olimpiyat stadyumu, ilerleyen dönemde ticari fuarlara hizmet eden fuar binasına ait salonların tamamlayıcısı olmuştur. 20.yy'ın ilk yıllarında, seyirciler ve sporcular için oyun alanları, spor salonları ve tesislerle bir spor parkına dönüşen stadyum ve salonlar, Olimpiyat projesinin ana binasını oluşturmuştur.

Olimpiyatlar'ın ilk yıllarından günümüze kadar yaşanan süreçte açık alan planlamasının şekillenmesi, giderek artan önemle devam etmiştir. 1976'da düzenlenen Montreal Olimpiyatları, büyük ölçekli bir etkinlik düzenlemenin getirdiği risklere zemin hazırlamıştır. Kentte 1967 Fuarı'ndan sonra başlayan spor tutkusu kesintisiz devam etmiş, Park 'Maison Neuve'da ortaya çıkan 'Spor Parkı' fikri, mimarinin aşırı büyük olması nedeniyle uygulanamamıştır. Sonuç olarak, spor tesisleri boyutlarıyla çevrelerini küçük gösteren yapılar halini almıştır. Görkemli bir mimariyle uluslararası platformda ilgi merkezi olma çabası, mali açıdan yaşanan bir patlamayla son bulmuştur. Bu durumda, Olimpiyat alanının büyüklüğü ya da işlevselliğinin kente entegre edilmesi mümkün olmamıştır (Roche, 2000).

Şekil 2.3 : Londra Franco-British Sergi Binası (URL-1, 2009).

Barselona kenti, 1992 Olimpiyatları'nın verdiği destek sayesinde birçok avantaj elde etmiştir. Bu dönemde, uzun vadeli projeler hızlı bir şekilde uygulanmıştır. En önemli altyapı sorunları çözülmüş ve Oyunlar için gerekli alanlar mevcut kentsel gelişim konseptine uyum sağlamıştır. 1980'lerin ilk yıllarında, Bohigas'ın yönetimi altında uzun vadeli planlamanın, yenileme amacı taşıdığı ve giderek yoğunlaşacak yeni ve merkezi özelliklere sahip 12 bölge belirlenmiştir. Çalışmaları yürüten Katalan plancılar; eski şehre komşu, kıyı yerleşimi içinde yer alan, 1920'ler, 30'lar ve 60'larda 'Eğlence Kenti' olarak adlandırılan bir endüstriyel bölge olan Poble Nou'nun dönüşüm planını Olimpiyat Oyunları, bu planların hayata geçirilmesinde etkili olmuştur. Bölge, günümüzde yaklaşık 2000 daire kapasitesiyle kaliteli bir yerleşim bölgesi haline gelmiştir.

Sonuç olarak; 19.yy'ın ikinci yarısında başlayan Olimpiyat Oyunları'nda, diğer dünya fuarlarında olduğu gibi, etkinliğin geçtiği yapı önemliyken; 20.yy'ın ortalarından itibaren etkinliğin geçtiği yapının çevresi de önem kazanmış ve düzenlenmeye başlamıştır. 1960 Roma Olimpiyatları'ndan itibaren de daha geniş ölçekte planlama ve tasarım önem kazanarak, artan yarışma dalı sayısı ve ihtiyaçlar doğrultusunda 'Olimpiyat Parkı' ve 'Olimpiyat Köyü' kavramı gündeme girmiştir. Açık alanların giderek önem kazandığı Olimpiyatlar'da; 1992 yılında Barcelona'da Olimpiyatlar sayesinde tamamen kent düzeyinde bir açık alan planlamasının yapıldığı görülmüştür. Olimpiyat yapılacak olan alanın ve etki alanın iyileştirilmesi,

günümüzde daha da işlevliğini artırarak; ekoloji konseptinin kuvvetlenmesine neden olmaktadır.

2.4 Olimpiyatlar'a Aday Şehir ve Ev Sahibi Şehir Nasıl Olunur / Uluslar arası Olimpiyat Komitesi'nin Bu Konudaki Uygulamaları

1896 yılında Modern Olimpiyat Alanları'nın tekrar gündeme gelmesi ile birlikte; Uluslararası Olimpiyat Komitesi, ev sahibi olacak olan şehirlerin belirlenmesi işini 4 senede bir, başka bir ülkede olacak şekilde planlamıştır. Gün geçtikçe, ülkeler gerek imaj yaratımı, gerek savaş sonrası yaraların sarılması, gerek ekonomik anlamda iyileşme amacı ile adaylıklarını koymuşlardır. Böylece, aday sayısı arttıkça, aday ülkeler kendilerini yarış içinde bulmuşlardır, değerlendirme sistemi oylama yöntemi ile yapılırken, belirli kriterleri yerine getirme esasına göre yapılmaya başlamıştır. Bu kriterler yerine getirilip, aday dosyası teslim edildikten sonrasında, tekrar juri üyeleri aday ülkeleri tek tek gezip, öneri alanlarını görüp, matematiksel bir değerlendirme yöntemi ile değerlendirmektedirler (Chapplet ve Mabbott, 2008).

2.4.1 Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin değerlendirme süreci

Ev sahibi şehirlerin Olimpiyatlar'a hazırlık çalışmaları, dört ana gruptan oluşan Olimpiyat Komitesi tarafından sıkı bir şekilde kontrol altında tutulmaktadır. Esas denetleyici kurul, tüm Olimpiyat sporlarının yürütücülüğünü kontrol eden ve ev sahibi şehrini belirleyen Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC)'dir. IOC üyeliği, üye olan ulus devletler arasından belirlenmektedir. Ev sahibi şehrin seçimi, her aday şehrin ziyaretinden sonra uygulanan bir oylama sistemiyle gerçekleştirilir ve kazanan şehir, IOC ile ağır yükümlülükler taşıyan bir anlaşma imzalar.

IOC'nin yanısıra, her spor dalını denetleyerek organizasyonların yürütücülüğüne yön veren ve tesislerin yapımına bağlı olarak kurallar ortaya koyan bir Uluslararası Federasyon (IF) bulunmaktadır. Her aday şehrin Ulusal Olimpiyat Komiteleri (NOC), her Olimpiyat organizasyonu için takımların oluşturulmasında ve organize edilmesinden sorumludur. Tesisler hakkında yürütülen öngörüler ve destek altyapısı, ev sahibi şehir baz alınarak Olimpiyat Organizasyon Komitesi'nin yürütücülüğü altında bulunmaktadır. Bu komite, IOC'nin kuralları ve direktiflerine bağlı olmak şartıyla Olimpiyatları düzenleme ve yönetme görevlerine sahiptir.

Olimpiyatlar'ın maliyeti, genellikle ulusal hükümet tarafından desteklenen Olimpiyat Organizasyon Komitesi (IOC) ve ev sahibi şehir tarafından belirlenmektedir. Yakın

zamanda gerçekleşen Olimpiyatlar'da televizyon hakları, ortak – kurumsal sponsorluklar, pazarlama ve bilet satışları, maliyetlerin katlanması açısından önemli yarışma alanları yaratmıştır.

2.4.2 Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından belirlenen analiz yöntemleri

Çalışma Grubu, uzmanlar ve IOC yöneticileri tarafından ortaya konan kriterler doğrultusunda, IOC İdari Heyeti tarafından oluşturulan birçok teknik değerlendirme kriterini esas alarak Aday Kentler'in değerlendirilmesini yapmaktadır (Çizelge 2.2). 1 ile 5 arasında değişen katsayılar (5 en yüksek katsayı olmak kaydıyla), aşağıda yer alan her kritere uygulanmaktadır.

Yapılan derecelendirme, iki faktörün birleşiminden oluşmaktadır:

1. Olimpiyat Oyunları'nın organizasyonunda kriterin önem durumu

2. Yedi yıllık hazırlık süreci içinde Olimpiyat Oyunları'nın organizasyonu için gerekli olan seviyeye ulaşma konusunda gösterilen başarı durumunun potansiyelidir.

Çalışma Grubu'nun görevi, her Aday Şehir'in mevcut durumunu değerlendirerek şehirlerin Olimpiyat Oyunları'nı başarılı bir şekilde gerçekleştirme yetisini belirlemektir. Çalışma Grubu, analizlerini Aday Şehirler'in sağladığı teknik ve gerçeklere dayalı verilerin temeline yerleştirmekte, raporlar ise yabancı uzmanlar ve bu kişilerin tecrübeleri doğrultusunda elde edilmektedir.

Çalışma Grubu ayrıca, Olimpiyatlar'ın planlamasına işaret eden Olimpiyat Oyunları Çalışma Komisyonu'nun ana amaçlarını ve önerilerini göz önünde bulundurur. Çalışma Komisyonu'nun amacı organizasyonlarla ilgili önerilerde bulunmaktır. Bu komisyonun; içinde yer seçimi, kapasite, yapım çalışmaları, plan ve süreç de dahil olmak üzere herhangi bir Olimpiyat Oyunu'nun maliyetinin belirlemesinde büyük etkisi bulunmaktadır. Adaylık süreci boyunca yapılan yetersiz planlamalar ya da göz önünde bulundurulan konular, maliyet ve Olimpiyat Oyunları'nın organizasyonunda yaşanan karmaşa üzerinde önemli bir etkiye neden olabilir.

Çizelge 2.2 : IOC'nin Olimpiyatlara ev sahibi olacak şehirler için hazırlamış olduğu kriterler (URL-2, 2009).

	Kriterler	Katsayı
1	Hükümet desteği, yasal konular ve kamu kararı	2
2	Genel altyapı	5
3	Spor yarışma alanları	4
4	Olimpiyat Köyü	4
5	Çevresel koşullar ve etki	2
6	Konaklama	5
7	Ulaşım konsepti	3
8	Güvenlik	3
9	Geçmiş spor etkinliklerinlerinden kazanılan deneyim	2
10	Finansman	3
11	Tüm proje ve miras durumu	3

Karar Matriksi: 'Karar matriksi', birçok seçenek arasından Aday Şehirler'in değerlendirilmesine destek sağlanması konusunda ve benzer özelliklere sahip projeler için yapılan çalışmalar esas alınarak seçilmektedir.

Matriks, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) ile işbirliği içinde olmak koşuluyla, önceden kanıtlanan ve yarışmacılar arasından en iyi adayı seçen 'Option Logic' adlı bir karar modelini baz alarak 'OlympLogic' programını geliştirmiştir. OlympLogic, Aday Şehirler'in IOC'ye ait birçok özel kriterin esas alınarak değerlendirilmesine olanak tanır.

Karar matriksi, organizasyonlara ait büyük ölçekli ve özel kararların verilmesinde ortaya çıkan problemlerin çözümüne yönelik kullanılan karar yazılım hizmetinin geliştirilmesi amacıyla 1983 yılında oluşturulmuştur.

Matriks; 'insan kaynakları, satın alma ve kazanç, stratejik planlama, kurumların yeniden yapılanması ve teknoloji hakkında ön tahminlerde bulunan çalışma alanlarına ait karar modellerinin geliştirilmesi uzmanlığı' olarak tanımlanmaktadır. Bu programların önde gelen kullanıcıları, Kuzey Amerika ve Avrupa'nın geniş kapasiteli kuruluşları, hükümet kurumları ve Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) heyeti olup, yeni askeri donanımlar ve stratejilerin iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

Matematiksel Altyapı: Yaşam boyunca verilen kararlar, genellikle durumsal parametreler ve bunların kesin olmayan sayısal tahminlerini tanımlayan kişisel kriterler ile birlikte tamamlanmamış bilgilere dayanmaktadır. Bu durum, gelecekte Olimpiyatlar için aday olan ev sahibi şehirlerin seçiminde de geçerli olmaktadır. Bu nedenle, değerlendirme kriteri göz önüne alındığında; gelecek hakkında yapılan planlar ve finansman sağlama konuları, önceden bir netlik göstermeden 'belirsiz bir mantıksallıktan' söz etmeyi zorunlu hale getirmektedir. Olymplogic programı, bu belirsizliğin desteklenmesi doğrultusunda, kullanıcılarına eksik ya da sadece üzerinde tahmin yürütülebilen kriterleri baz almalarına imkân tanır.

Aday şehirlerin değerlendirilmesinde yararlanılan Olympiclogic birçok aşamadan oluşmaktadır, bunlar Çizelge 2.3'te belirtilmiştir.

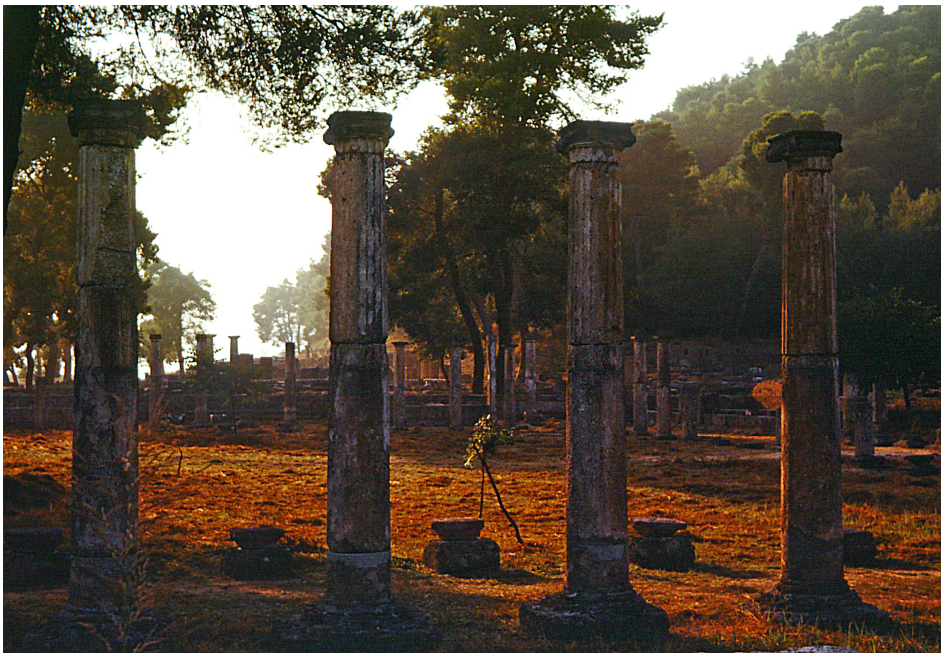
Çizelge 2.3 : Uluslararası Olimpiyat Komitesi karar verme modeli (Chapplet ve Mabbott, 2008).

Adım	Uygulanacak İşlem
1	Bir şehrin Olimpiyatlar'a ev sahipliği yapması için gerekli olan potansiyelin tanımlanması amacıyla kriter listesinin hazırlanması
2	Aynı önem derecesine sahip olmayan kriterlerin her birine katsayı faktörünün verilmesi
3	IOC ölçütünün belirlenmesi. Bu ölçüt, IOC'nin minimum derecesini oluşturur. Çalışma grubu IOC ölçütünü 6 olarak belirlemektedir.
4	Her aday şehrin tüm kriterlere göre değerlendirilmesi.

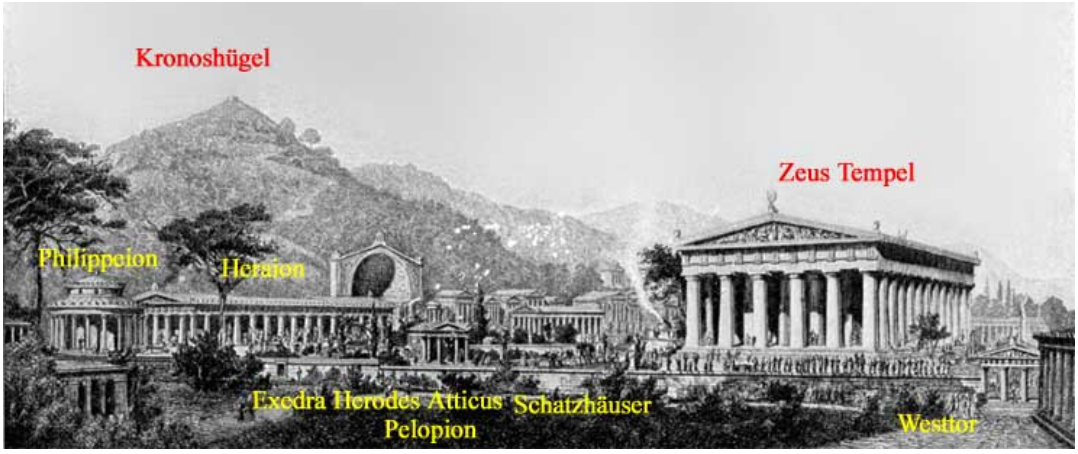
3. OLİMPİYAT OYUNLARI'NIN TARİHSEL GELİŞİMİ

3.1 Antik Olimpiyat Oyunları

Antik Oyunlar, M.Ö 776'da antik Yunanlılar tarafından kurulan dört oyundan biri olarak, Yunanistan'ın Elis bölgesinde 'Olimpiyat' adı verilen alanda dört yılda bir tekrar edilmek üzere düzenlenmiştir (Şekil 3.1). Olimpia, antik Yunan Dünyası'nın en eski dinsel merkezlerinden biridir. Antik Yunanlılar'ın tanrılarını atletizm yarışmaları yoluyla onurlandırmalarından itibaren, atletizm yarışmalarının Zeus tapınağının bulunduğu bölgede yapılmasının uygun olduğu kararlaştırılmıştır. Oyunlar'ın ev sahipliği, Olimpia'da Zeus tapınağının kutsallığı altında gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle, stadyum ve diğer antrenman tesislerinin tapınağın çevresinde konumlanmasına rağmen, tapınak esas odak noktası olmuştur (Şekil 3.2) (Nai, 2008). Olimpiyatlar, 12 yüzyıl boyunca hiç ara verilmeden, her dört yılda bir yapılırdı. Bir süre Yunan yarımadasının, daha sonraları da Yunanistan'ı ele geçiren Romalılar yoluyla, tüm Roma İmparatorluğu'nun katılması ile devam etmiştir. Başlangıçta, yalnızca bir gün süren Olimpiyat şenliğinin süresi M.Ö 472 yılında beş güne çıkartılmıştır. İlk gün seremoniler ve adaklarla geçer ve tanrılara zengin adaklar verilirdi. Yarışmaların sıralarının belirlenmesi amacıyla kuralar çekilip, atletler Zeus heykeli önünde yemin ederlerdi (Şekil 3.3). Beş gün süren Oyun organizasyonu sırasıyla; Seremoniler, adaklar, koşu yarışları, at yarışları, atlama, disk ve mızrak atma, güreş, silahlı yarışlar şeklinde geçerdi (1896 Atina Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1897). Hıristiyanlık Roma İmparatorluğu'nun resmi dini olunca, Romalılar zamanla Oyunlar'ın din dışı ve Hıristiyan etkisine karşı bir durum olduğu düşünmeye başlamışlardır ve 393 yılında İmparator Theodosius bin yılı aşkın bir tarihe sahip olan Olimpiyatlar'ı kaldırmıştır.

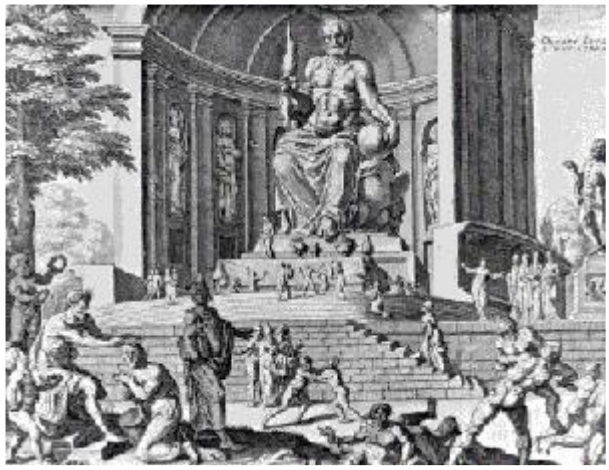

Şekil 3.1 : Antik Olimpiyat Oyunları'nın yapıldığı yer, Elis Bölgesi (Foto: Tom TURNER[6], 1996).

Şekil 3.2 : Zeus tapınağı ve çevresinde spor yarışmalarının yapıldığı yerler (1896 Atina Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1897).

[6] Greenwich Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü profesörü.

Şekil 3.3 : Zeus tapınağı (1896 Atina Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1897).

3.2 Modern Olimpiyat Oyunları

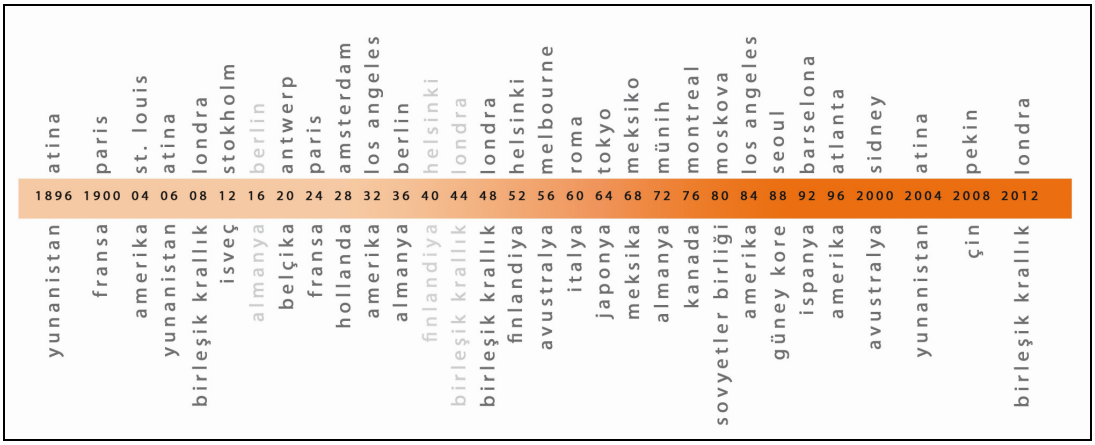
Modern Olimpiyat Oyunları, Antik Olimpiyat Oyunları'nı canlandırma amaçlı 1896 yılından itibaren dört yılda bir yapılan spor organizasyonlarıdır.

3.2.1 Baron Pierre De Coubertin ve Modern Olimpiyat Oyunları'nın yeniden doğuşu

Antik Yunan Olimpiyatları'ndan türeyen Modern Olimpiyatlar, resmi olarak 1896 yılında, Baron Pierre De Coubertin adlı bir Fransız kişi tarafından gerçekleştirilmeye başlanmıştır. De Coubertin'in kendi kendine üstlendiği bu görev, Fransızlar'ın spora yakınlaşmasını sağlamıştır. De Coubertin, gençlerin eş zamanlı olarak fiziksel ve ruhsal yönden eğitimlerini destekleyen ve farklı kültürler arasında bir bağ oluşmasına güçlü bir şekilde inanmaktadır. 1894'te, De Coubertin, resmi olarak Olimpiyatlar'ın geliştirilmesi konusunda fikirlerini ortaya koymuştur. 9 ülkeyi temsilen katılan 79 delege, De Coubertin'in bu fikrini destekleyerek 1894 yılında De Coubertin ile birlikte Uluslararası Olimpiyat Komitesi'ni (IOC) kurmuştur (Nai, 2008). Atina, Antik Olimpiyat Oyunları'nın doğuş yeri olmasından ötürü, Olimpiyat Oyunları'nın gelişeceği ve devam edeceği bölge olarak seçilmiştir (Nai, 2008). De Coubertin, Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin yasal olarak ortaya koyduğu prensipler dahilinde, dünyanın dört bir tarafından toplanan kişilerin biraraya geldiği ve sonrasında herkesin birbirine saygı duymayı öğrendiği, birçok spor dalında yarışmaların yapıldığı, huzurlu bir dünya ve dayanışmayı getiren hayat felsefesinin gerçekleştiğini görmüştür. İlk Olimpiyatlar'a baktığımızda, Oyunlar'ın sosyal ayrımcılığın çok hissedildiği bir dönemde başlamış olduğu ve daha iyi bir dünyayı amaçladığı görülmektedir. Olimpiyat Oyunları'nın ardında bıraktığı miras devam

etmeli ve toplum içindeki güçlü rollerinin yanısıra, doğru bir şekilde biraraya gelmeleri ve arkadaşlık ile dayanışma konularına sağladıkları olanaklarla dünyaya anlamlı bir katkıda bulunmaktadırlar.

Yüzyıllar boyu süren durgunluğun sonunda, 1896 yılında ortaya çıkan Olimpiyat ruhunu yeniden canlandırma süreci, sonuçta Olimpiyat Akımı'nın yaratılmasında önemli görülen ve unutulması zor bir etki bırakmıştır. Önceki bölümde belirtildiği gibi, 1894 yılı Haziran ayında Paris'te Sorbonne Kongresi düzenlenmiştir. 1896 yılında ortaya çıkan süreçte, tarihi Yunan kültüründe olduğu gibi kardeşlik, dostluk idealleri örnek alınmıştır. Sorbonne Kongresi'nde iki önemli karar alınmıştır: Bunlar; Modern Olimpiyat Oyunları'nın, Antik Olimpiyatlar'ın gerçekleştiği Atina'da devam etmesi ve ilk Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin yapılanmasıdır. Modern Olimpiyat Oyunları'na 1896 yılından günümüze kadar ev sahibi olan şehirler ve ülkeleri, ev sahipliği yaptıkları süreleri ile birlikte Şekil 3.4 ve Çizelge 3.1'de açıklanmıştır (Jenkins, 2008).

Şekil 3.4 : Olimpiyat Oyunları'nın tarihi çizelgesi (açık renkle yazılı olan senelerde Olimpiyat Oyunları Dünya Savaşları nedeniyle yapılmamıştır) (URL-5, 2010'dan uyarlanmıştır).

Çizelge 3.1 : Olimpiyat Oyunları'nın yer, zaman ve oynandığı süre olarak tarihi çizelgesi (URL-2, 2010'dan uyarlanmıştır).

I. Olimpiyat	1896	06.04. - 15.04.	Atina	Yunanistan
II. Olimpiyat	1900	20.05. - 28.10	Paris	Fransa
III. Olimpiyat	1904	01.07. - 23.11.	St. Louis	Amerika
Ara Oyunlar	1906	22.04. - 02.05.	Atina	Yunanistan
IV. Olimpiyat	1908	27.04. - 31.10.	Londra	İngiltere
V. Olimpiyat	1912	05.05. - 22..07	Stokholm	İsveç
VI. Olimpiyat	1916	İptal edildi	Berlin	Almanya
VII. Olimpiyat	1920	20.04. - 12.09.	Antwerp	Belçika
VIII. Olimpiyat	1924	04.05. - 27.07.	Paris	Fransa
IX. Olimpiyat	1928	17.05. - 12.08.	Amsterdam	Hollanda
X. Olimpiyat	1932	30.07. - 12.08.	Los Angeles	Amerika
XI. Olimpiyat	1936	01.08. - 16.08.	Berlin	Almanya
XII. Olimpiyat	1940	İptal edildi	Tokyo Helsinki	Japonya Finlandiya
XIII. Olimpiyat	1944	İptal edildi	Londra	İngiltere
XIV. Olimpiyat	1948	29.07. - 14.08.	Londra	İngiltere
XV. Olimpiyat	1952	19.07. - 03.08.	Helsinki	Finlandiya
XVI. Olimpiyat	1956	22.11. - 08.12. 10.06. - 17.06.	Melbourne Stokholm	Avustralya İsveç
XVII. Olimpiyat	1960	25.08. - 11.09.	Roma	İtalya
XVIII.Olimpiyat	1964	10.10 - 24.10.	Tokyo	Japonya
XIX. Olimpiyat	1968	12.10. - 27.10.	Meksika	Meksika
XX. Olimpiyat	1972	26.08. - 10.09.	Münih	Almanya
XXI. Olimpiyat	1976	17.07. - 01.08.	Montreal	Kanada
XXII. Olimpiyat	1980	19.07. - 03.08.	Moskova	Sovyetler Birliği
XXIII.Olimpiyat	1984	28.07. - 12.08.	Los Angeles	Amerika
XXIV.Olimpiyat	1988	17.09. - 02.10.	Seul	Kore
XXV. Olimpiyat	1992	25.07. - 09.08.	Barselona	İspanya
XXVI.Olimpiyat	1996	19.07. - 04.08.	Atlanta	Amerika
XXVII.Olimpiyat	2000	16.09. - 01.10.	Sidney	Avustralya
XXVIII.Olimpiyat	2004	13.08. - 29.08.	Atina	Yunanistan
XXIV. Olimpiyat	2008	08.08. - 24.08.	Pekin	Çin
XXX. Olimpiyat	2012	27.07. - 12.08.	Londra	İngiltere

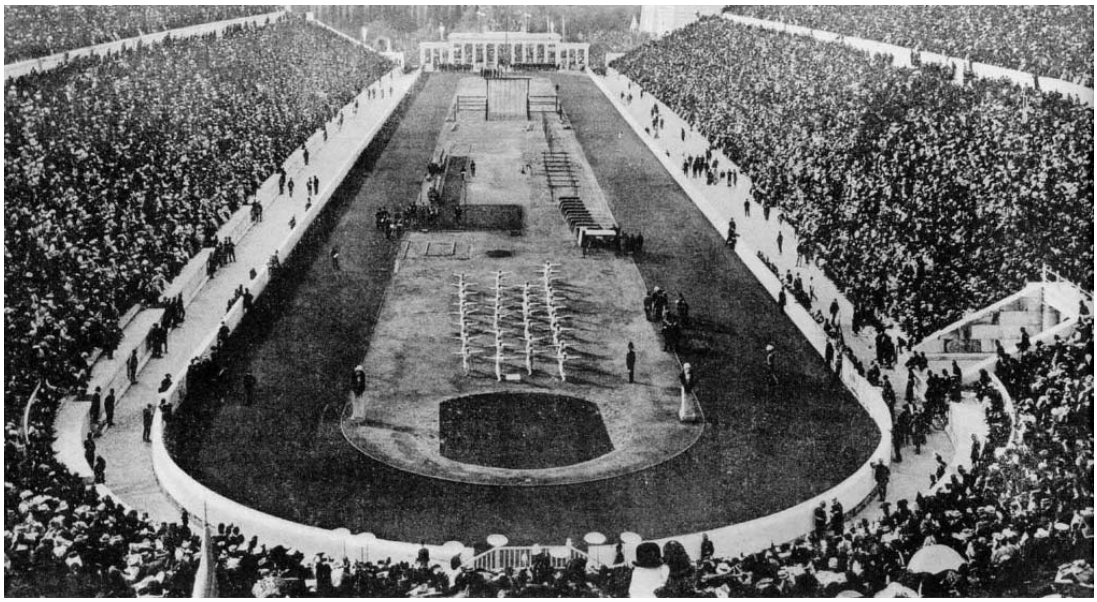
3.2.1.1 1896-1936 Antik Olimpiyat Oyunları'nın Modernizasyonu Dönemi

Olimpiyatlar'ın bu döneminde, tesislerin kapsamında kapasite olarak mevcut stadyumlar kullanılmış ve bunlara geçici basit tesisler eklenerek küçük ölçekli festival alanları yaratılmıştır (Gold ve Gold, 2008).

- **1896 Atina Olimpiyat Oyunları**

Atina, Yunanistan'ın tüm politik, idari ve ekonomik güçlerinin toplandığı ve yaklaşık olarak 128.735 nüfusa sahip bir başkenttir.

1894 yılında, Yunanistan'ın Olimpiyat Oyunları'nın yeniden canlandırılmasına yönelik olarak bu etkinliğe ev sahibi yapacak olmasının duyurulmasından sonra, ülke ekonomisinin kritik durumu nedeniyle çeşitli tartışmalar ortaya çıkmıştır (2004 Atina Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2005). Modern dönemin ilk Olimpiyat Oyunları olan Atina 1896 Olimpiyatları, erken dönemde düşük miktarlı harcamaların ve etkinliklerin baskıcı bir tavırla Zappeion Binası ile bisiklet yarış pisti, atış salonu ve yüzme etkinliklerinin izlendiği tribünlerle yenilenen Panathenian Stadyumu'yla sınırlanmıştır. Bu yaklaşım bir model oluşturmuştur (Şekil 3.5) (Gold ve Gold, 2008).

Şekil 3.5 : Panathinaiko Stadyumu (2004 Atina Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2005).

- **1908 Londra Olimpiyat Oyunları**

1908 Yaz Olimpiyatları, resmi olarak '4. Olimpiyat Oyunları' adı altında, 1908 yılında İngiltere'nin Londra şehrinde düzenlenmiştir. Öncelikli olarak Roma'da düzenlenmesi planlanan bu Oyunlar, o dönemde '5. Modern Olimpiyat Oyunları' olma özelliğini taşımıştır. Buna rağmen 1906 Atina Oyunları, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından aşağı konuma çekilerek 1908 Oyunları'nın, günümüzde uygulanan dörder yıllık periyotlarla birlikte 4. Olimpiyatlar'ın başlangıcı olarak kabul edilmesi sağlanmıştır.

İtalyan otoriteleri, 7 Nisan 1906'da Vezüv Yanardağı'nda yaşanan patlamanın etkisiyle Napoli'de meydana gelen yıkımlar sırasında Olimpiyat hazırlıklarını sürdürmüşlerdir. Yapılan bağışların Napoli kentinin yapılanması yönünde değerlendirilmesi, yeni bir yarışma yeri ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. IOC'nin 1906

yılında Atina'da yaptığı bir toplantıda İngiliz temsilciler, 1908 yılında Olimpiyatlar'ı düzenleme önerilerini komiteye sunmuşlardır.

1908 yılında parlamento ve organizasyon komitesi yerine Lord Desborough[7] öncülüğünde toplanan bir grup İngiliz spor tutkunu, 4. Olimpiyat Oyunları'nı iki yıllık bir süreç içinde düzenleme konusunda karara varmışlardır. Bu konuda yalnız olmayan Lord Desborough, IOC'den çalışma arkadaşı olan Reverend Robert de Courcy Laffan tarafından desteklenmiştir. Desborough ve Laffan, Londra Olimpiyat Oyunları'nın hayata geçirilmesi amacıyla Organizasyon'un, Büyük Britanya ve İrlanda'da gerçekleşmesini destekleyen her ulusun lideriyle yazışmalar yaparak Londra'da düzenlenecek Olimpiyatlar'a desteklerini talep etmişlerdir (Jenkins, 2008).

1908 yılında, amatör sporların sergilendiği bir vitrin özelliği taşıyan Olimpiyatlar, günümüzde ise; spor, tamamen iyileştirilen alanlar ve yenilenen toplum yapısıyla birlikte, spor, çevre, ulusal ve global düzeyde toplumlardan yararlanmayı kendine miras edinen bir düşünceyi amaçlamaktadır.

1908 yılında tenis yarışmalarının düzenlendiği Wimbledon, atış sporu yarışmalarının yapıldığı Bisley ve kürek yarışmalarına ev sahipliği yapan Henley bölgeleri gibi görkemli ve iyi tasarlanmış yarışma alanları doğrudan kullanılabilen alanlar olmuştur. Organizasyon Komitesi'nin karşılaştığı en büyük problem, uygun nitelikte bir ana stadyumun olmamasıyla birlikte, önceden belirtilen şekilde hiçbir hükümet ödeneğinin böyle bir proje için kullanılamamasıdır.

1908 yılının yaz mevsiminde, Londra için planlanan kapsamlı bir Fransız-İngiliz sergisinin sonucunda, İngiliz Olimpiyat Komitesi ile memnuniyet verici bir anlaşmaya varılmıştır. 14 Mayıs 1908 tarihinde açılan sergi, İngiltere-Fransa arasındaki dostluğu pekiştirerek, o dönemde Almanlarla ilişkileri zayıflayan Fransa ile Büyük Britanya arasında yeni bir ticaret ortaklığı kurmayı ve bunu güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Sergi için yapılan planlama çalışmaları 1905 yılında başlamıştır. Batı Londra tarafında Shepherd Bush (Şekil 3.6) adı verilen bir bölgede 56 ha'lık bir alan üzerine

[7] William Henry Grenfell-Sporcu ve politikacı. İngiliz Olimpiyat Kuruluşu'nun ilk başkanıdır.

kurulan Sergi'deki baskın mimari düzen, alana 'Beyaz Şehir' ismini veren gösterişli beyaz binalardır (Şekil 3.7). Sergi'de sadece Fransa, İngiltere ve beraberinde onlara katılan önemli topluluklardan oluşan kişilerin etkinliğe katılımına izin verilerek ticaret fuarı olmaktan öteye geçmesi planlanmıştır.

Şekil 3.6 : White City Stadium, Shepherds Bush (URL-3, 2010).

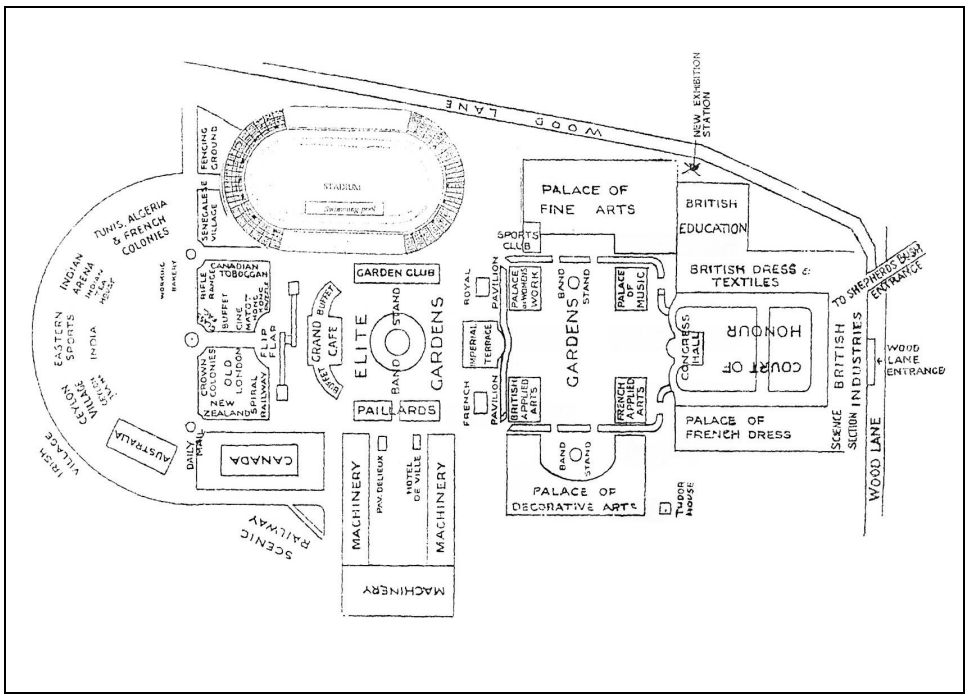

Şekil 3.7 : İngiliz-Fransız Sergisi'nin yapıldığı 'Beyaz Şehir' (URL-3, 2010).

Sergiler, gölet ve fıskiyeli bahçelerin ortasına yerleştirilerek ziyaretçilerin ülkelerinin yöresel karakterini tanıtmaları sağlanmıştır. Olimpiyat Organizasyon Komitesi (OOC), Sergi'yle ilgili yetkili kurumları, koşu ve bisiklet yolları, yüzme havuzu,

soyunma odaları ve seyirciler için konaklama imkânlarından oluşan bir stadyum inşaası konusunda ikna ederek başarılı bir girişimde bulunmuştur.

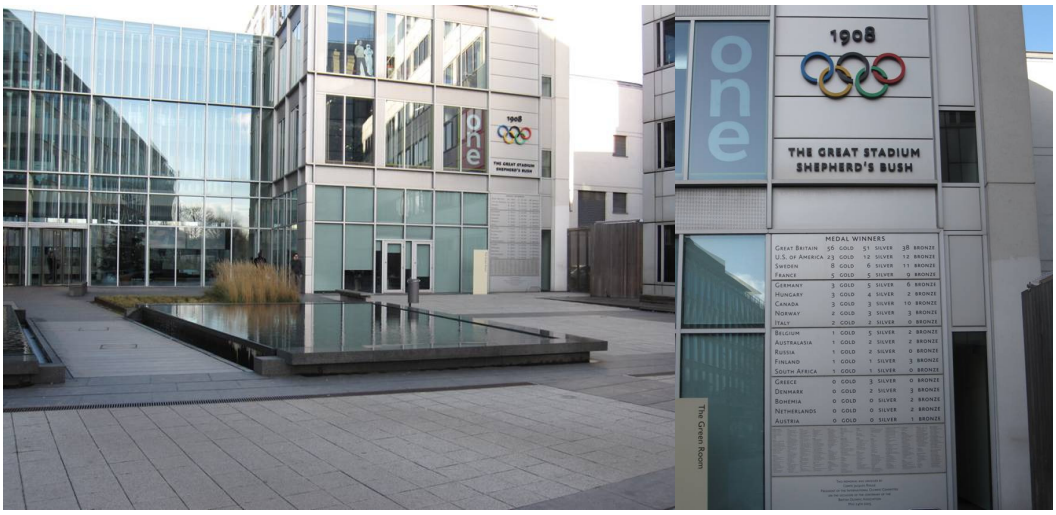
Büyüleyici nitelikteki yeni tesis; 93.000 seyirci kapasiteli ve üç ring alanından oluşan bir atletizm koşu pisti, standart ve modern özelliklere sahip bir Olimpiyat havuzu'nun iki katı büyüklüğünde ve 100 m uzunluğunda bir yüzme havuzundan oluşmasıdır (Şekil 3.8). Dalış etkinliği için, kullanım dışı zamanlarda su seviyesinin altına indirgenebilen 17 m uzunluğundaki bir kule inşaa edilmiştir.

Şekil 3.8 : Franco planı - İngiliz Fuarı (Jenkins, 2008).

Adjoining Sergi'de beyaz binaları sayesinde 'Beyaz Şehir' olarak anılan stadyum, bulunduğu zamanın ötesinde ve beklentileri karşılamayan 1916 Olimpiyat Oyunları için inşaa edilen stadyum için bir model oluşturmaktadır. Stadyumun önemli özelliklerinden biri; seyircilerin atletizm, bisiklet, jimnastik, yüzme ve güreş oyunlarının tamamını aynı anda izleyebilmeleridir.

İngiltere, Olimpiyatlar'ın tamamlanmasıyla birlikte etkinlikler sayesinde hakettiği desteği görmüştür. Fakat, bu duruma karşın büyüleyici stadyum kullanım dışı kalmıştır. Bölge, yapıyı çevreleyen Sergi binalarının zarar görmesiyle, günümüzde BBC'nin merkez ofisi olarak kullanılmaktadır (Şekil 3.9). Tarihi geçmişe atıfta bulunmak için yer döşemelerinde Olimpiyatlar'ın yapıldığı tarih, logosu ve sporcuların isimleri kullanılmıştır (Şekil 3.10).

Şekil 3.9 : Beyaz Şehir, günümüzdeki görünümü;
BBC binası (Foto: G. Güler, 2009).

Şekil 3.10 : BBC Binası önü döşeme kaplamaları (Foto: G.Güler, 2009).

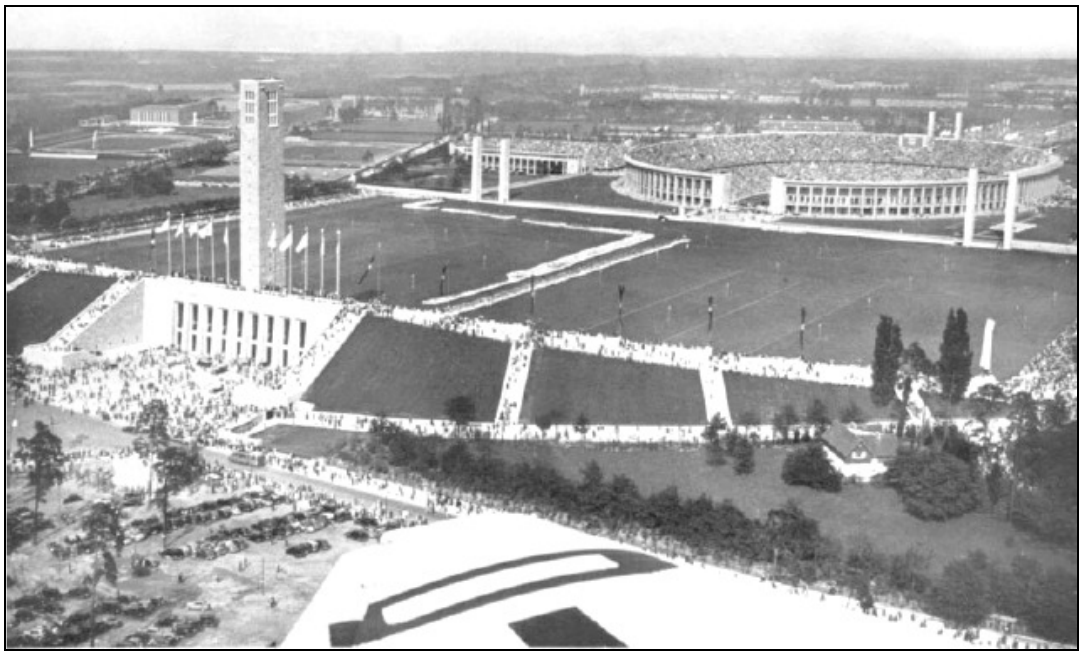
Sonuç olarak bu dönemde; söz konusu durumun şehir dokusu üzerinde çok az etkili olduğu görülmektedir. Ev sahibi kentler, Olimpiyatlar'ın sağladığı fırsatlardan yararlanmayı, IOC ise Oyunlar'dan yararlanmayı düşünmemiştir.

3.2.1.2 1936-1948 dönemi Dünya Savaşları ve Olimpiyat Oyunları'nın politikanın etkisi altında kalması

Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC), 1931 yılında 1936 Yaz Olimpiyatları'nın ev sahipliğini Berlin'e vermiştir. İki yıl sonra, Nazi partisi lideri Adolf Hitler, Almanya başkanı olmuştur. Bu dönemde, Naziler'in Almanya'nın bakış açısını kontrol etme çabası spor konusunda da etkili olmuştur. Berlin 1936 Yaz Olimpiyatları ile 'süperulusalcılık' olarak adlandırdığı yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. İnsanlar, Olimpiyat Oyunları'nın spor vasıtasıyla fikir ve mesajların iletilmesinde bir potansiyele sahip olduğunu düşünmüşlerdir.

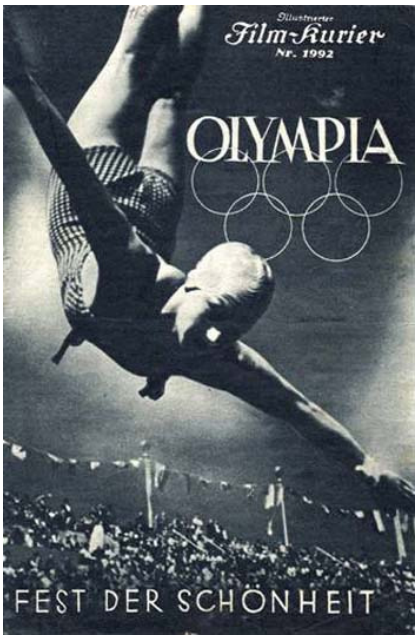
Berlin Oyunları'nın organizasyonu, Olimpiyatı amaçlayan bir stadyum inşaasını gerçekleştirmemiştir. 32.000 seyirci kapasiteli stadyumun kapasitesi 80.000'e

yükseltilmiştir (Şekil 3.11). Stadyum, 1916 Oyunları'na ev sahipliği yapması amacıyla inşa edilmiş, fakat 1.Dünya Savaşı nedeniyle bu alanda düzenlenememiştir. Yapı, 16.000 seyirci kapasiteli ve 50 m uzunluğunda bir yüzme havuzu, büyük donanımlı bir medya merkezi, spor bilim merkezi, bir araştırma merkezi, modern spor ve kültürel tesislerden oluşan bir kompleks olarak kalmıştır.

Şekil 3.11 : 1936 Berlin Olimpiyat Oyunları'nın düzenlendiği Olimpiyat Stadyumu (1936 Berlin Olimpiyat Oyunları Raporu, 1937).

1936 Berlin Olimpiyat Oyunları, faşist gezgin Alman yönetmen Leni Reifenstahl'ın klâsikleşmiş filmi 'Olimpia' ile hatırlanmaktadır (Şekil 3.12). Bu film, Amerikan atlet Jesse Owens'ın kazandığı yarışma ve ona ödülünü vermeyen Hitler'i konu almıştır (Roche, 2000). 1936 Olimpiyatları'ndan çıkartılacak en büyük ders, Olimpiyatlar'a ırkçılık ve politikanın karışmasıyla asıl amacından uzaklaştığının görülmesidir.

Şekil 3.12 : 'Olympia' Film Kapağı (G.Güler- Kişisel film arşivi).

3.2.1.3 Olimpiyat Oyunları'nın medyaya girmesi (1948-1960)

1948 – 1960 yılı dönemi 2. Dünya Savaşı'nın bittiği döneme denk gelmiştir. Bu dönemde, Olimpiyatlar ilk defa medya da gösterilmiştir.

- **1948 Londra Olimpiyat Oyunları**

Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (IOC), Amerika'da Baltimore, Los Angeles, İsviçre'de Lozan gibi güçlü şehirlerden Olimpiyat adaylığı sunan birçok üyenin bulunmasına rağmen, 1948 yılında Londra'yı seçme nedenleri şunlardır:

- Savaş sonrası izledikleri yerleşim ve ulaşım politikalarının önemi

- Olimpiyatlar için gereksinim duyulan spor altyapısının çoğunun mevcut olması

- Şehrin, aday gösterilip, sonrasında savaşlar nedeni ile düzenlenmemiş olan 1944 yılı Olimpiyatları için, bir anlamda 1948 yılında ödüllendirilmesi

- Takımların Amerika'ya seyahat etmelerinin zorluğudur (Beck, 2008).

Londra, 1946 yılının Şubat ayında 1948 Yaz Olimpiyatları'nın ev sahipliği üstlenmiştir. İki buçuk yıl sonra ise, 4. Olimpiyat Oyunları başlamış ve açılış töreni için Wembley Stadyumu'nda 85.000 seyirci toplanmıştır (Şekil 3.13).

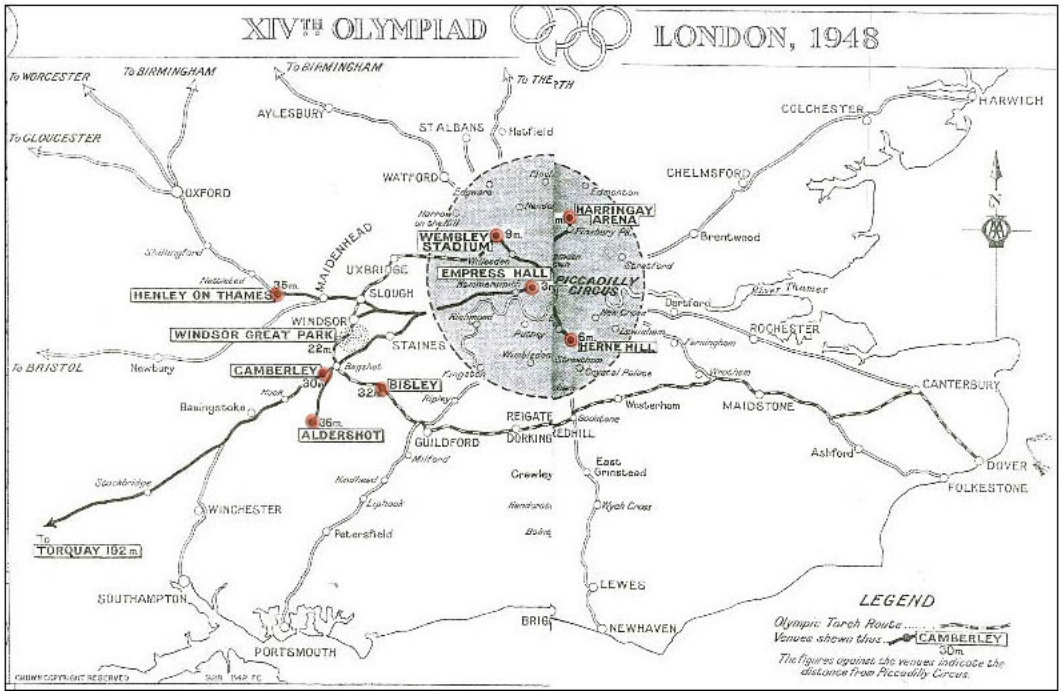
Şekil 3.13 : Wembley (Empire) Stadyumundaki açılış töreni (1948 Londra Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1949).

Yarışma alanlarının organizasyonu için yapılan çalışmalar 1946 yılında başlamıştır. Organizasyonun planlamasında şu bölümler ele alınmaktadır: Arenalar, çalışma notları, materyal, haberleşme, sonuçlar ve giriş formları. Arena konusunda, 1946'da Uluslararası Olimpiyat Komitesi'ne sunulan bir raporda Organizasyon Komitesi başkanı Empire Stadyumu'nun (Wembley) ana stadyum olarak seçildiğini duyurarak boks ve yüzme sporlarının Wembley'deki Empire Yüzme Havuzu'nda düzenlenebileceği belirtilmiştir. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra, Birleşik Krallık'ta yaşanan ekonomik kriz nedeniyle, Olimpiyat Köyü kavramı göz ardı edilmiştir. Organizasyon Komitesi, yeterli miktarda konaklama alanının bulunması için mevcut binaları kullanıma uygun hale getirmiştir. Katılımcılar, üniversiteye ait binalarda ve askeri kulübelerde konaklamak zorunda kalmışlardır (Nai, 2008). Kentteki her stadyum ya da her büyük salonun yarışmalarda kullanım yönünden uygun olup olmadığı araştırılmıştır. En büyük zorluklar, mevcut kullanımlara geçici işlevsel eklentilerin yapılması aşamasında ortaya çıkmıştır (1948 Londra Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1949).

Olimpiyatlarda oynan 17 spor dalı şöyle sıralanmaktadır:

Futbol, basketbol, boks, kano, bisiklet, at yarışmaları, eskrim, jimnastik, hokey, kürek, 5 aşamalı yarışma, yüzme, atış, ağırlık kaldırma, güreş, atletizm, bisiklet.

Şekil 3.14'te Yarışma Alanları belirtilerek haritada gösterilmiştir.

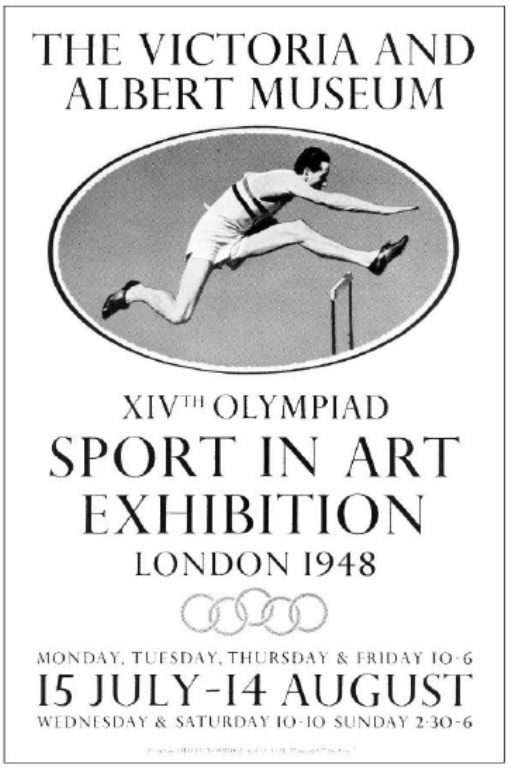
Şekil 3.14 : 1948 yılında Londra Olimpiyat Oyunları spor alanları (Beck, 2008).

- **Olimpiyat Oyun Alanları'nda yapılan sporlar ve kapasiteleri**

Wembley (Empire) Stadyumu ve Empire Havuzu 127.000 oturma kapasiteli olup, içinde yüzme, boks, atletizm, futbol, at yarışları ve hokey yarışları, Wembley Sergi Salonu'nda ise eskrim yarışmaları düzenlenmiştir. Uygun özellikteki zemin koşulları sayesinde Uluslararası Basketbol Federasyonu tarafından seçilen 6000-7000 oturma kapasitesine sahip Harringay Arena'da basketbol yarışı yapılmıştır. Aynı zamanda bu alanda, Thames Nehri üzerindeki Henley'de Kano sporu, Herne dağ yolunda bisiklet yarışı, Empress Salonu'nda atış, Tweseldown'da ise motor yarışları yapılmıştır (1948 Londra Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1949).

1948 Olimpiyatları, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra düzenlenen ilk Yaz Olimpiyatları olmasına rağmen; özellikle Wembley Stadyumu'nun Londra'da 2012 yılı Olimpiyatları'nda kullanılacak olması, 1948 yılının ardında bıraktığı en önemli miras olmuştur. 1948 Olimpiyatları, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Olimpiyat Akımı'nın

gelişmesinde İngiliz hükümetinin 'olimpiyat' ve 'kültür' konularına resmi yaklaşımlarına karşı yararlı öngörüler ortaya koymuştur (Beck, 2008). Londra'nın ilk kraliyet müzesi olan Albert ve Victoria Müzesi'nde Olimpiyatlar ile birlikte Kültürel Olimpiyatlar da başlamıştır (Şekil 3.15). Baker (1994) ve Mandell (1971)'e göre, siyasi baskı altında düzenlenen Berlin (1936) ve Helsinki (1952) Olimpiyatları arasında sıkışıp kalan 1948 Londra Olimpiyatları'nın siyasi olumsuzluklardan oldukça uzak olması, Olimpiyatlar'ın önemli siyasi sonuçlara sahip olmamasına neden olmaktadır.

Şekil 3.15 : Victoria ve Albert Müzesi'nde Olimpiyatlarla Birlikte Başlayan 'Spor' konulu resim sergisi (1948 Londra Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1949).

3.2.1.4 1960 – Günümüze kadar Olimpiyat Oyunları'nın kentin genel altyapısı ve planlamasında en çok hissedildiği dönemler

- **1960 Roma Olimpiyat Oyunları**

Roma, savaş sonrası yaşanan sıkıyönetimin sonunda, Olimpiyat potansiyelini giderek düşüş gösteren kentsel dönüşüm kavramı için bir araç haline getirmeyi başarabilmiştir. Olimpiyat Komitesi, şehrin kuzeyinde yer alan Faro Italico (Şekil 3.16) bölgesi ile şehrin güney bölgesinde ilk başta iptal edilen '1942 Esposizione Universale di Roma' etkinliği için düşünülen bölge olmak üzere iki ana bölgede yoğunlaşmışlardır. Faro Italico bölgesi, 1936'da inşa edilen Stadio Olimpico

Stadyumu, Olimpiyat tesisleri için Spor Sarayı, bisiklet yarış pisti, yüzme havuzu ile birlikte Fontane Sports Zone antrenman alanını içermektedir (Gold ve Gold, 2008). Su sporları için kullanılmış olan Acqua Acetosa, antrenman tesisleri ve aynı zamanda Olimpiyatlar sonrasında Roma'nın ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir spor zonunu oluşturmaktadır. Bölge; 22 Ha genişliğinde, Foro Italico bölgesinden 2 km, şehir merkezinden ise 4 km uzaktadır (Şekil 3.17) (1960 Roma Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1961). Söz konusu Olimpiyat alanları, şehrin sportif ve kültürel yaşantısına katkıda bulunmuştur. Bunun da ötesinde, Campo Paroli'de yer alan Olimpiyat Köyü özel konut alanına dönüştürülmüştür (Wimmer, 1976). Roma şehri, aynı zamanda Oyunlarla birlikte ele alınan altyapıya yönelik gelişmelerden kazançlar elde etmiştir. Bunlar, Olimpiyat Köyü'nü Olimpiyat alanlarına bağlayan yeni yol ve köprüler, havaalanının modernizasyonu, telefon, telegraf ve radyo ağlarının iyileştirilmesi ve konaklama olanaklarının yaygınlaşması için yapılan başlangıç çalışmalarıdır.

Şekil 3.16 : Faro Italico bölgesinin kuzeyinde yer alan Kuzey Olimpiyat Merkezi (1960 Roma Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1961).

Şekil 3.17 : Roma'nın kuzeydoğusunda ana antrenman merkezi olarak bulunan Aqua Acetosa spor zonu (1960 Roma Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1961).

- **1964 Tokyo Olimpiyat Oyunları**

Olimpiyat Oyunlarını ele almadan önce, Tokyo kentinin genel kent ve planlama yapısı ele alınacak olursa; Roma kenti, geçtiğimiz yüzyılda iki şiddetli yıkım yaşamıştır. Bunlar; 1923'te gerçekleşen Büyük Kanto Depremi ve 1945'te meydana gelen İkinci Dünya Savaşı'dır. Bu olaylar, Japonya'nın planlama hareketlerini büyük ölçüde etkilemiştir. Savaş sonrası dönemde Japon kentlerinin en acil görevi, savaş yıkımına uğramış alanları yeniden yapılandırmak olmuştur. Tokyo'da imar edilen birçok bölgenin yanmasıyla, ileride büyük oranda konut sıkıntısına neden olan 750.000 adet konut yıkılarak, 1946 yılında Tokyo Metropoliten Hükümeti tarafından kentin yeniden yapılandırılmasına yönelik bir plan hazırlanmıştır. Planın temel stratejileri şöyledir (Ishida, 2004; Abe, 2007):

- Tokyo'nun korunan bölge nüfusunun 3.5 milyon sınırında tutulması

- 18.933 ha büyüklüğünde yapılandırılması düşünülen yeşil alanın 33.9 Ha'lık bir bölümünün korunan alan kapsamına ayrılması

- Bünyesinde 100 m genişliğinde yedi adet yol barındıran ışınsal biçime sahip bir ring yolunun yapımıdır.

Planın etkileri sonucunda, kentten ayrılan kişilerin geri dönüşüyle birlikte Tokyo kentinin nüfusunda hızlı bir artış meydana gelmiştir.

Tokyo kenti 1959 yılında, 1964 Olimpiyatları'na ev sahipliği yapma hakkı kazanmıştır. Bu durum; hükümetin, yol, otoban, şehirlerarası yol, metro ve liman gibi gereksinimlerle birlikte su kaynağı ve kanalizasyon sistemlerinin geliştirilmesinde gerekli olan ulusal hükümet fonunun sağlanması için bir fırsat olarak görülmektedir. Çalışmalar, Oyunlar'ın düzenleneceği zamana kadar hızlı bir şekilde tamamlanmıştır (Abe, 2007). Olimpiyat Parkı; Uluslararası Stadyum'un içinde bulunduğu Meiji Olimpiyat Parkı, Yoyogi Parkı ve Komazawa Parkı olmak üzere üç bölgeden oluşmaktadır (Şekil 3.18). Ana konsept; spor tesislerinin, Oyunlar için ve kentte yaşayanlar için gelecekte fayda sağlaması açısından inşa edilmesi olarak belirlenmiştir. Organizasyon Komitesi'nin Tokyo Olimpiyatları konusundaki hedefleri arasında; ulaşım yönünden gereksinim duyulan kırk dakikalık süre sınırlandırması ve aynı zamanda grup halinde birçok bölgenin içinde yer alarak birbirine mümkün olduğu kadar yakın konumlandırılacak spor tesislerinin çok geniş alanlara yayılmasını önlemektir (1964 Tokyo Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1965).

Oyunlar için hazırlanan spor tesisleri, Japonlar'a kentsel ölçekte büyük yararlar sağlamıştır. Meiji Olimpiyat Parkı; Tokyo kentinde yaşayanlara İmparator Meiji'yi hatırlatması ve bu açıdan sembolik olmasıyla birlikte büyüklük yönünden bölgeyi önemli bir konuma getirmektedir. Kentte yaşayanlar için rekreasyonel kullanım ve yaşam kalitesi açısından önemli işlevlere sahip olan Komazawa Spor Parkı, Tokyo'da bulunan kent parklarının kalitesinin iyileştirilmesinde büyük ölçüde katkı sağlamıştır. Ayrıca, Yoyogi Olimpiyat Köyü'ne ait bölgelerin yeniden yapılandırılmasıyla günümüzde konaklama, sanat ve kültür tesisleri olarak çeşitli hizmetler verilmektedir.

Kentin ulaşım altyapısının bütününe bakıldığında, Olimpiyatlar için trafik akışının rahatlatılması amacı ile ışınsal ve dairesel rotalar arasında bağlantı kurulması ve ana yolların iyileştirilmesine başlanmıştır. 'Olimpiyat Yolları' olarak adlandırılan yirmi iki adet ana karayolu ve sekiz adet şehirlerarası yol yapılan program dahilinde tamamlanmıştır (Şekil 3.19). Sorenson (2002)'a göre; Olimpiyatlar'ın Tokyo

üzerindeki en büyük etkisi, şehrin iç kesiminde meydana gelen yapılanmanın şehirlerarası yolları da iyileştirmesidir. Eski kanal ağına ait büyük parçalar doldurularak bu parçalar yükseltilen şehirlerarası yollara dahil edilmiştir.1946'daki planda, uzunluğu 108.6 km'ye kadar uzatılarak inşa edilmesi planlanan beş adet metro hattının uzunluğu 1962'de 178 km'ye çıkarılmıştır (Acharya, 2005).

Şekil 3.18 : Tokyo Olimpiyat tesisleri (URL-4, 2010, derleyen: G.Güler).

Şekil 3.19 : Tokyo'da bulunan şehirlerarası yollarda yaşanan gelişim (1964 Tokyo Olimpiyat Oyunları Adaylık Dosyası, 1965).

Sonuç olarak; 1964 yılında Tokyo şehrinde zorunlu olarak yapılandırılan Olimpiyat tesisleri, Tokyo'nun 2000 yılına kadar altyapı yönünden ihtiyaç duyacağı gereksinimlere hizmet etmesini sağlayan yeniden gelişim projelerine sahip olmuştur (Gold ve Gold, 2008). Ulaşım altyapısı olarak da, kentin şehir içi ve şehirlerarası olmak üzere başlıca yollarını geliştirmiş olduğu görülmüştür. Bunların hepsi, kente Olimpiyatlar sayesinde kazandırılmış miraslar olarak değerlendirilmektedir.

- **1968 Mexico City Olimpiyat Oyunları**

Meksika şehrinin 1968 Olimpiyat Oyunları'ndaki başarılı girişimi, temelinde önceden sahip olduğu tesisler ve geçmişte düzenlediği etkinliklerden kazandığı deneyimlere dayanmaktadır. Bu nedenle, üstlendikleri sorumluluğu çok az bir hazırlanma süreciyle yerine getirmişlerdir. Meksika şehri, 7 Aralık 1962'de ilk adaylığını ortaya koyduğunda, Detroit, Lyons ve Buenos olmak üzere diğer üç şehir adaylık önerisinde bulunmuştur. Detroit şehri, 1959'da Tokyo'nun ev sahipliğini kazandığı 1964 Olimpiyatları için de adaylığını ortaya koymuştur. O dönemde, Olimpiyatlar'a ilgi gösteren her şehrin, IOC tarafından hazırlanan detaylı bir anketi cevaplaması gerekmiştir (1968 Mexico City Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1969).

Organizatörler, yapılanma çalışmalarına başlanmadan önce geçmiş oyunlardan kazanılan deneyimlerden yararlanmak amacıyla Tokyo, Londra ve Helsinki şehirlerine geziler düzenlemiştir. Meksika şehri, gezilerin sonrasında yapılan ankete dahil olmak üzere, içinde resmi anket uygulamasının cevaplarıyla birlikte spor alanları, donatılar ve Meksika'da önceden gerçekleştirilen uluslararası etkinliklere dair bilgileri içeren 180 sayfalık bir kitap sunmuştur. Kitaba ek olarak Meksika olarak adlandırılan bu bölümde şehrin tarihsel ve kültürel bir özeti de yer almaktadır. Şehir, 18 Ekim 1963'te Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin 60. Genel Toplantısı'nda Delegeler'in 58 oyunun 30'unu kazanarak ev sahipliğini almıştır (1968 Mexico City Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1969). Meksika Olimpiyatları kapsamında 18 adet resmi spor dalı seçilmiştir.

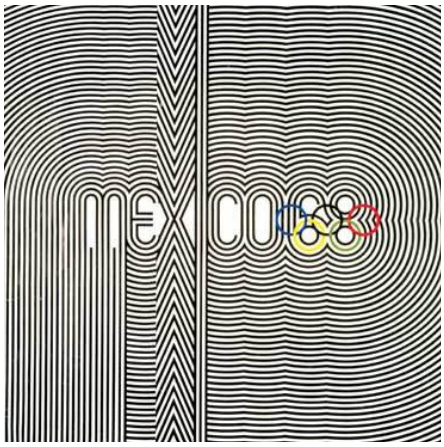
Meksika Şehri Oyunları'nın mekânsal stratejisi, yarışma alanlarının dağılımı sürecinde gelişme göstermiştir. Yarışma alanları, sadece Olimpiyatlar'ın yapıldığı dönemde tesislerden yararlanılması amacıyla değil, bu alanların yarattığı etkilerden daha fazla yararlanmak amacı ile daha geniş ölçekli bir alan üzerinde ve şehrin her tarafında konumlandırılmıştır (Şekil 3.20). Yarışma alanlarının geniş ölçekli bir

Olimpiyat Parkı içinde düzenlenmesinden kaçınılmıştır. Birçoğu, özel enstitü alanları olan bu alanların işlevleri Oyunlar süresince kullanılmak üzere değiştirilmiştir. Şehir, dünya turnuvasına ev sahipliği yapması amacıyla 1950 yılında inşa edilen, 70.000 kişi kapasiteli ve ilerleyen zamanda kapasitesi 83.700'e çıkarılan bir stadyumu içinde barındırmaktadır. İlerleyen dönemde, şehrin altyapısına katılan ve dağınık durumda bulunan yarışma alanları arasında bağlantı kurulması amacını taşıyan yeni bir ulaşım altyapısı sitemi planlanmıştır (1968 Mexico City Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1969).

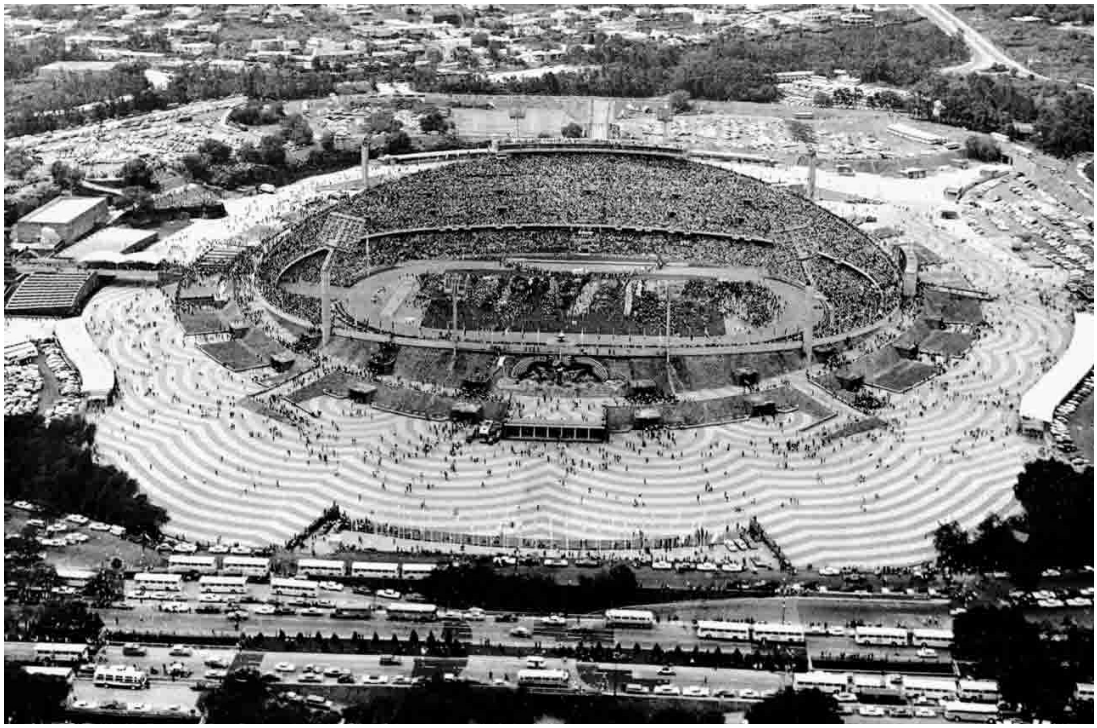
Yeni spor donatıları ve Olimpiyat Köyü'nün, Oyunlar için özel olarak hazırlanan harcamalar olmalarına rağmen söz konusu yatırımlar, Olimpiyatlar'ın şehre miras bırakmaları ve kalıcı olmaları nedeni ile önemli olarak görülmektedir. İki köyle ilgili olarak her iki donatı da konut yerleşimi komplekslerine dönüştürülmesi nedeniyle yapılan tüm harcamaların %56.2'si direkt olmayan harcamalar olarak görülmüştür (1968 Mexico Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1969). Planlama ve yatırım kaynaklarının doğru bir şekilde tasarlanması ile adından söz ettiren Mexico City, aynı zamanda mekânların tasarımı ile de adından söz ettirmiştir. Şekil 3.21'de Mexico City'nin logosunda görülen çizgisel dil, Şekil 3.22'de görülen stadyumun çevresini oluşturan meydan döşemesinde de görülmektedir.

Şekil 3.20 : Spor alanlarının kentte dağılımı (1968 Mexico City Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1969).

Şekil 3.21 : Mexico City 1968 Olimpiyat logosu (1968 Mexico City Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1969).

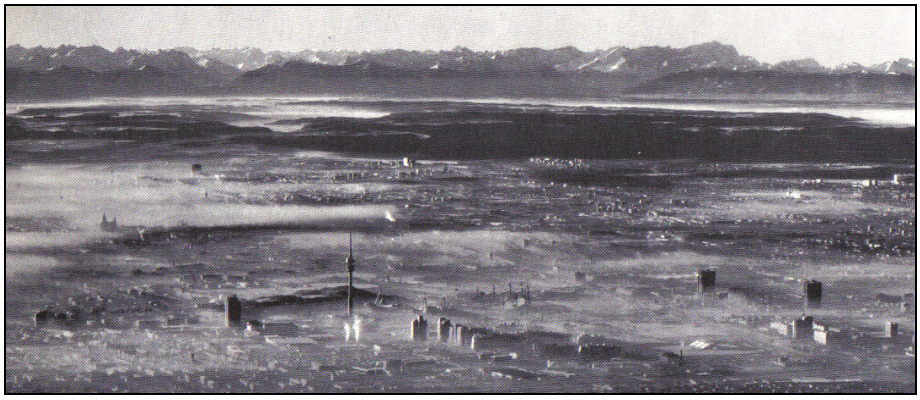
Şekil 3.22 : Olimpiyat logosuyla döşemesi uygun hale getirilen stadyum (1968 Mexico City Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1969).

- **1972 Münih Olimpiyat Oyunları**

Münih Olimpiyat Oyunları'nın gerçekleştiği dönemlerde halen hangi spor dallarının yapılacağı her seneye özel olmak koşulu ile değişkenlik göstermekteydi. 1972 Münih Olimpiyat Oyunları için seçilen 21 spor dalının 10 tanesi dış mekân sporlarına aittir.

IOC'nin o dönemde, 10 adet dış mekân spor alanı yerinin belirlenmesi konusundaki en büyük endişesi, Oyunlar için uygun bir saha bulmaktır. İkincil özelliğe sahip iç mekân spor etkinliklerinin yer seçimi için Olimpiyat Köyü'ne yakınlık esas amaç

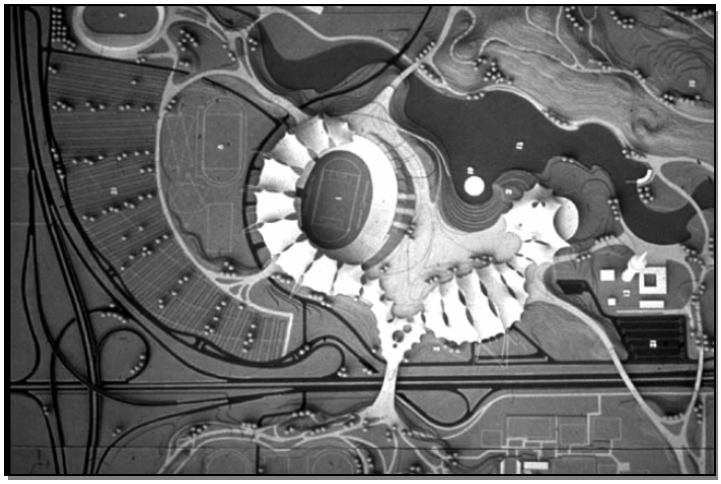
olmuştur (1972 Münih Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1973). Olimpiyat Oyunları'nda, spor yarışma alanı planlama ve tasarımının yarışmaya açılması düşünülerek kurallar gereği en az iki yarışma alanına ihtiyaç duyulduğu belirtmiştir. Bu alanlardan bir tanesi 'Oberwiesenfield' adı verilen, bir zamanlar Münih garnizonunun geçiş töreni alanı olarak kullanılan, etkileyici hiçbir doğal özellik içermeyen, daha sonra demiryolu ulaşımını da içinde barındıran hal binaları, mezbaha, merkezi ısı tesisleri gibi bazı donatılar için düşünülmüştür. Fakat, sonrasında kent konseyinin Olimpiyatlar'a adaylık kararı ile birlikte Olimpiyat alanı olarak belirlenen bölge olmuştur. Alan, şehrin üvey çocuğu olarak görülen Münih'in sanayileşmiş kuzey kısmında yer almaktaydı (Şekil 3.23) (1972 Münih Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1973).

Şekil 3.23 : Oberwiesenfield bölgesi (Behnisch, 1972).

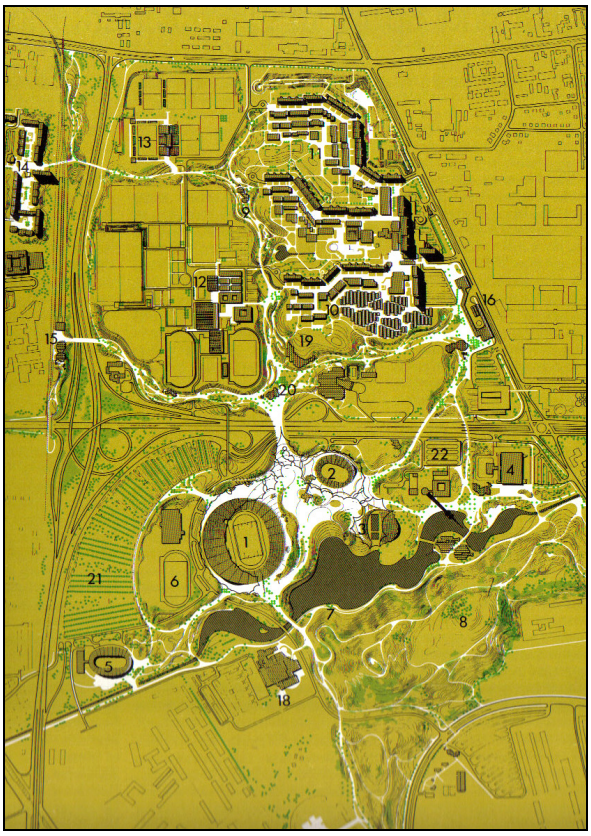
Mimar 'Günter Behnisch and Associates'in tasarımı, yarışmayı kazanarak şu başlıklarıyla etkileyici bir çözüm sunmuştur (Şekil 3.24 ve 3.25). Peyzaj ve doğa tamamen değiştirilmiştir. O güne kadar yeterince doğayı tahrip eden modern teknoloji bu kez, yeni bir peyzaj düzenlemesi, yeni bir doğa şeklinin yaratılması, düz alanların tepe ve vadilere dönüştürülmesi, yeşil kıyılara eğimlendirilmesi, göl tasarımı, farklı mekânların yaratılmasına yönelik farklı kotlarda alçak ve yüksek forumlar oluşturmak için kullanılmıştır (Şekil 3.26). 'Oberwiesenfield bölgesi' olarak adlandırılan bu bölge, 1963 yılında 15-20 yıllık bir projeksiyon kapsamında spor kompleksi olarak hazırlanmıştır. Münih Olimpiyatları'nda uygulanan bir peyzaj ve mimari uygulamanın insan hayatına olumlu etki etmesi, Olimpiyat tarihinde eşine az rastlanır bir durumdur. İzleyicilerin, alanı sadece Olimpiyatları izlemek amacıyla doldurup telaşla terk etmesi, Münih Olimpiyatları'nda yerini kendini peyzaja ve Olimpiyat atmosferine bırakarak alandan olabildiğince keyif alan bir izleyici grubuna

bırakmıştır. Ayrıca, sosyal açıdan kaliteli bir kentsel alan dönüşümü sağlamıştır (Şekil 3.27).

Şekil 3.24: Gunter Behnisch & Frei Otto tarafından tasarlanan Münih Olimpiyat Köyü maket çalışması (Behnisch, 1972).

Uzun bir zaman boyunca, geniş bir stadyum ya da bunun yerini tutan geniş spor salonlarına sahip olamayan Münih kenti, inşa etmeyi planladığı söz konusu yapılarda başarılı bir performans göstermiştir. Zamanla, bölgenin yakın çevresinde yaşayan insanların kullanımı için rekreasyonel alanlara gereksinim duyulmuştur. Olimpiyat alanının belirlenmesi konusunda bu denli uygun bir durumun ve alanların tesadüfen biraraya gelmesi eşine az rastlanan bir durumdur.

Şekil 3.25: Gunter Behnisch & Frei Otto tarafından tasarlanan Münih Olimpiyat Köyü (Gollwitzer, 1976).

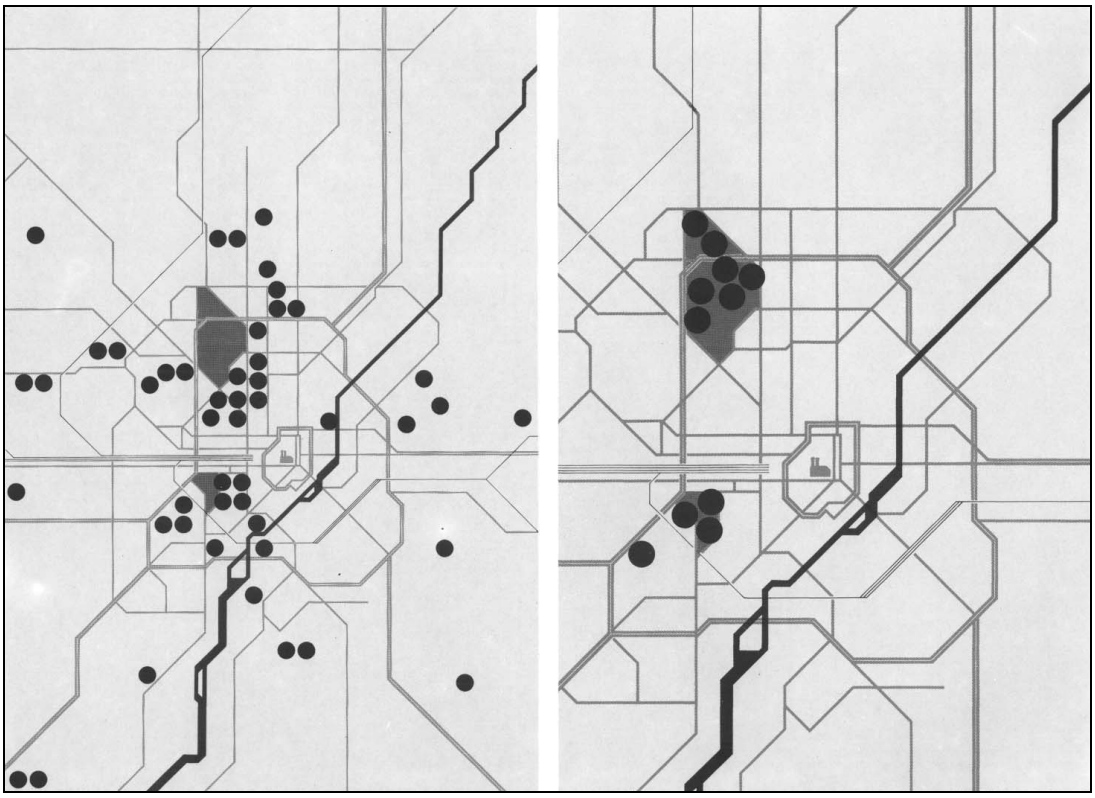

Şekil 3.26 : Münih Olimpiyat Oyunları yapım aşaması (Behnisch, 1972).

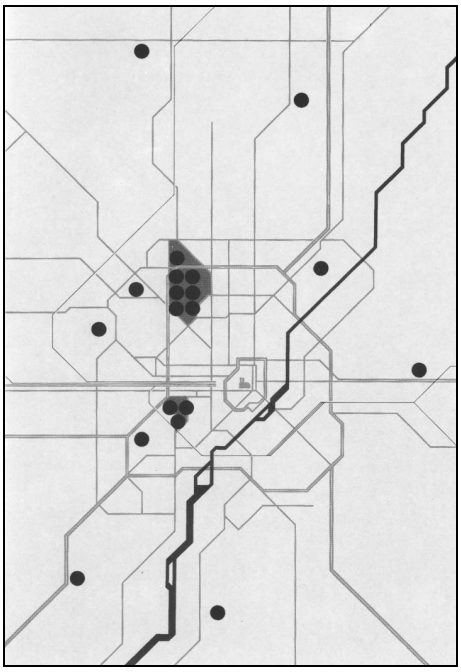

Şekil 3.27: Münih Olimpiyat Oyunları'nın rekreasyon atmosferi (URL-1, 2009).

Münih Olimpiyat Parkı Bölgesi belirleme çalışması, antreman yerleri ve farklı spor yarışmalarının yapılacağı alanlar Şekil 3.28'de öneri olarak Olimpiyat Komitesi'ne sunulmuştur. Şekil 3.29'da öneri plan kesinliğe kavuşmuş ve yerler kesin olarak belirlenmiştir.

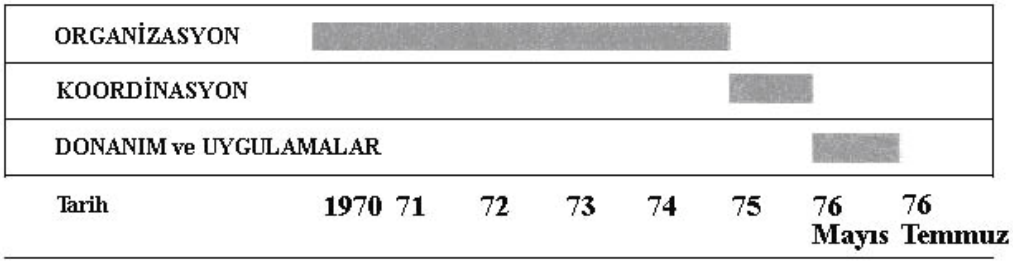
Şekil 3.28 : 1972 Münih Olimpiyatları için önerilen yarışma ve antrenman alanları (1972 Münih Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1973).

Şekil 3.29 : Münih kentinde yer alan Olimpiyat yarışma alanlarının son durumu (1972 Münih Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1973).

- **1976 Montreal Olimpiyat Oyunları**

1976 Oyunları, Modern Olimpiyat Oyunları içinde düşük çaplı bir performans sergilemiştir. Montreal şehri, 1970 yılında Los Angeles ve Moskova gibi aday kentleri geride bırakıp, Olimpiyatlar'ın ev sahipliğini kazanarak küçük bir şehrin tamamen kendi finansmanları ve dışarıdan güçlü bir politik destek almadan Olimpiyatlar'ı düzenleyebileceğini kanıtlamıştır. 1970 yılında, adaylık duyurulduktan sonra, organizasyon tarafından 6 yıllık bir takvim yapılmıştır (Şekil 3.30).

Şekil 3.30 : Montreal Olimpiyat Oyunları'nın planlama süreci (1976 Montreal Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1977).

Şekil 3.30'dan da anlaşılacağı gibi, ilk aşama 1970'ten 1975' e kadar olan dönemi kapsamaktadır. Bu dönemde, yönetim kurulu, yönetim ve idare komitesi biraraya gelmiştir. Anlaşmaların imzalanması, ekipmanların bulunmasından alımına kadar yapılan tüm çalışmalar bu kurumların kontrolünden geçmiştir. Koordinasyon

aşamasında (1975-76) uygulama birimleri (UNOPs) kontrol edilerek, her yarışma alanının konumu belirlenmiş ve gerekli görülen personel alımları gerçekleşmiştir. Üçüncü uygulama etabı, çeşitli alanlarda ve son dakikaya kalan hazırlıklar sırasında yapılan organizasyonlarla 1976 yılının Mayıs ayında başlamıştır.

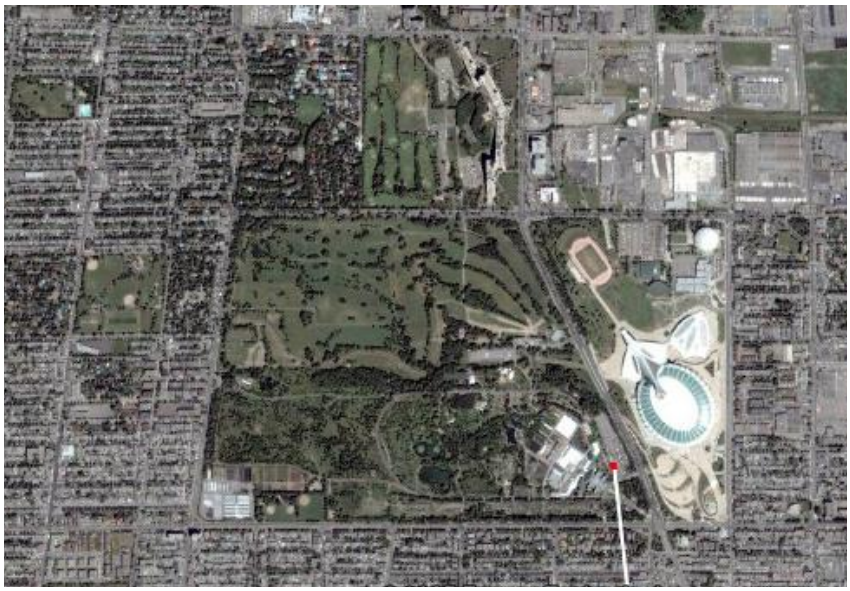
1976 Montreal Olimpiyatları, Münih Olimpiyatları gibi, kent merkezine yakın kentleşmeyi destekleyen bir anlayışla inşaa edilmiştir. Olimpiyatlar'ın yapıldığı alan kent merkezinden sadece 15 dakika uzaklıktadır (Şekil 3.31). Şehirde, metro sisteminin uzunluğu iki katına çıkmıştır. Olimpiyat Parkı'na ulaşım, Parkla bütünleşen 2 adet özel olarak tasarlanmış metro istasyonuyla sağlanmıştır. Olimpiyat metro istasyonu Olimpiyat Stadyumu'na ulaşımı kolaylaştırmak amacı ile dört farklı kot üzerine inşa edilmiştir. Alanın doğu bölgesinde bulunan Viau istasyonu, içinde stadyuma eğimli ve beton bir yürüyüş yoluyla bağlanan bisiklet yarış pisti ve Maurice Rich Arena'nın bulunduğu Park'ın diğer tarafına ulaşım hizmeti vermektedir (Şekil 3.32). Saatte, maksimum 60.000 kişiyi taşımak üzere tasarlanan bu istasyonların esasen, Olimpiyatlar'ın en yoğun olduğu dönemde saatte 75.000 kişiye hizmet vermesi gerekmiştir. Sonuç olarak, ulaşım hizmetlerine özel otobüs hatları ve metronun kullanım yoğunluğunu hafifletmesi için taksi durakları ilâve edilmiştir. Olimpiyat Parkı için ayrıca, stadyum ve diğer donatımlarla direkt bağlantılı, 4.500 otomobil ve 200 otobüs kapasiteli yer altı garajları hizmete açılmıştır.

Şekil 3.31 : Montreal Olimpiyat Parkı'nın kent merkezi ve havalimanına göre konumu (URL-4, 2010, derleyen: G.Güler).

Şekil 3.32 : Olimpiyat Köyü'nün metro sistemi ve karayolu ile olan bağlantısı (1976 Montreal Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1977).

Şekil 3.33 : Montreal Olimpiyat Parkı ve uzantısı golf alanı (URL-4, 2010, derleyen: G.Güler).

Montreal, uluslararası spor karşılaşmalarının düzenlenebilmesi için uygun bir çekim noktası haline gelmiştir. Olimpiyat Parkı'nın sınırları, Olimpiyatlar süresince golf alanının belediye sınırlarını içine alması amacıyla genişlemiştir (Şekil 3.33) (1976 Montreal Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1977). Uluslararası platformda yaşanan ekonomik bunalım, küresel enflasyon ve Kanada'da yaşanan yerel ekonomik problemler, kent planlaması açısından olumlu etki yaratan Olimpiyatlar üzerinde

baskı kurmuştur. Açılış törenleri boyunca, Çin ile Tayvan arasında yaşanan politik anlaşmazlık ve Yeni Zelanda ile Güney Afrika arasında meydana gelen tartışma, Olimpiyatlar hakkında yorumda bulunan kişilerden birinin 1976 Yaz Oyunları'nın açılış töreninden neredeyse on altı gün önce iptal olacağı açıklaması yapmasına neden olmuştur. Daha kötü bir durum ise, o günün şartlarında Montreal şehri tarafından ortaya çıkarılan ve tahmini 640 milyon dolar olarak belirlenen, fakat ilerleyen dönemde yapılan hesaplamalar sonucunda miktarı 1 milyar dolara ulaşan borcun, oyunların devamı için bir tehlike oluşturmasıdır. Ekonomiye eklenen diğer bir şanssızlık ise; Roger Tallibert tarafından yapılan stadyumun, teknolojisi yüzünden çatısının 1987 senesine kadar tamamlanamamasıdır (Şekil 3.34) (Gold ve Gold, 2008).

Şekil 3.34 : Çatısı tamamlanamayan Montreal Olimpiyat Stadyumu (1976 Montreal Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1977).

- **1984 Los Angeles Olimpiyat Oyunları**

Los Angeles şehri, 1932 yılında Yaz Olimpiyatları'na ev sahipliği yapmıştır. Oyunlar'ın 1939 yılında tekrar Los Angeles'a getirilmesi amacıyla, Güney Kaliforniya Komitesi (SCCOG) kurulmuştur. SCCOG'in, Olimpiyatları bu şehre geri getirme çabaları diğer Amerikan şehirleriyle 1960, 1964, 1968 ve 1972 yıllarında içinde bulundukları yarış sonucunda başarısızlıkla sonuçlanmıştır (Burback ve diğ., 2001). Los Angeles, 1976 yılında IOC tarafından Amerika'nın temsili kenti olarak seçilmiştir. Fakat, Montreal şehri jeopolitik fikirleri doğrultusunda, Los Angeles ve Moskova'nın önüne geçerek 1976 yılında düzenlenen Yaz Oyunları'na ev sahipliği yapma hakkını elde etmiştir. 1976 yılında görevine başlayan Olimpiyat Hazırlık Komitesi (OOC), 1984 Yaz Oyunları'nın başarısında önemli bir rol oynamasına rağmen, iki yeni değişik öneride bulunmuştur. Komite, öncelikle Yaz Oyunları'nın özel olarak finanse edilmesinin gerekliliğini, ikinci olarak ise IOC dışında ev sahibi şehrin televizyon hakları konusunda anlaşmaya varabileceğini belirtmiştir (Burback ve diğ., 2001). Bazı Amerikan şehirlerinin 1984 Oyunları'na ev sahipliği yapma girişimlerine rağmen, Oyunlar'ın Amerika'ya geri getirilmesi için hükümet desteğinin gerekli olduğunun altını çizmeleri bu şehirlerin başarısızlıklarına neden olmuştur. Bu duruma rağmen, Los Angeles şehrinin organizatörleri gizli olarak finanse edilen bir Olimpiyat Oyunları modelini takip etmiştir.

Los Angeles Olimpiyat Hazırlık Komitesi (LAOOC), mevcut tesislerin herhangi birinde uluslararası standartlarla arasında uyumsuzluk yaşanmadığı sürece, tesislerin tüm spor yarışmaları için kullanılması konusunda teminatta bulunmuştur. Sonuç olarak; kürek yarışma alanı, yüzme yarışmaları için bir stadyum, bisiklet yarış pisti ve atış tesisi olmak üzere dört yeni tesise gereksinim duyulmuştur. 1932 Olimpiyat Oyunları için önemli görülen LA Stadyumu'nun, açılış ve kapanış töreni alanı olarak kullanılmasıyla Kaliforniya Üniversitesi-Los Angeles'a ait kampuslerin içindeki yurtlar, esas Olimpiyat Köyleri olarak hizmet vermiştir. Mevcut tesislerin kullanımına rağmen, Şekil 3.35'te görüldüğü gibi, alan yönetim hizmeti yarışma alanlarının tüm güney Kaliforniya'ya yayılması nedeniyle büyük çapta bir etki yaratmıştır.

Şekil 3.35 : Los Angeles'ta yer alan Olimpiyat alanları haritası (Burback ve diğ., 2001).

Yarışma alanları: 'Sepulveda Basin' olarak adlandırılan ve San Fernando Vadisi'nde geniş ölçekli bir rekreasyon alanı ve açık alan olma özelliğindeki bölge, 1984 Yaz Oyunları için ortaya çıkan ilk alandır. Sepulveda Basin bölgesi, Amerikan Kolordu Mühendisleri'nin denetimi altında ve şiddetli kış yağmurları boyunca bir kanal vasıtasıyla taşkın kontrolü konusunda hizmet vermiştir. Büyük bir açık alan olması bakımından, halen rekreasyonel faaliyetler için kullanılmakta olan havza, içinde okçuluk ve bir takım yüzme sporlarını da barındıran ve 1971'de düzenlenen spor yarışmaları için uygun bir bölge olarak görülmüştür (Burback ve diğ., 2001). Alan, ilk defa 1977'de Olimpiyat okçuluk çalışma sahası ve bir bisiklet yarış pistine yönelik bir potansiyel bir yerleşim olarak tanıtıldığında, ilerleyen dönemde Yaz Oyunları için kullanılabilir bir hale dönüşmüştür.

İçinde USC Olimpiyat Köyü, USC Yüzme Stadyumu, LA Spor Arenası ve LA Spor Stadyumu'nu barındıran Exposition Park, 1980'lerin başında %45'i siyah, %38'i Latin, %17'si beyaz ırktan oluşan ve yoksulluğun baskın olduğu bir bölgedir (Burbank ve diğ., 2001). O dönemlerde, toplum halen Güney Kalifornia Üniversitesi'nin (USC) 1967 yılındaki yüzlerce konut kaybına yol açan açılımından yararlanmıştır. Exposition Park alanına yönelik düzenlenen yarışma alanları gelişim planına ait temel konular; topluma istihdam ve katılım fırsatları konusunda doğru bilgilerin sunularak olumlu etkilerin yaratılması, alternatif rekreasyonel ve kamusal aktivitelerin planlanması aşamasında etkili olmuştur. Los Angeles Kent Rekreasyonu

ve Parklar Departmanı'nın bu konuyu desteklemesi; politik liderler, kamu programları, sponsor ve diğer kurumlarla birlikte kamusal gurur ve gelişim planı olarak biraraya getirilmiştir.

Diğer bir yarışma alanı olarak belirlenen Westwood / UCLA; Exposition Parkı'yla benzerlik taşıyan Kaliforniya Üniversitesi (UCLA), 1984'te düzenlenen büyük etkinliğin altyapısının önemli bir parçasını oluşturmuştur. Üniversite, sahip olduğu mükemmel düzeydeki spor tesislerinin yanısıra, Exposition Park'tan farklı olarak Los Angeles'ın daha varlıklı çevrelerinin yakın çevresinde konumlanmıştır.

Organizasyonla ilgili olarak, Los Angeles yönetiminde dernekler daha fazla söz sahibi olmuştur. Konut Sahipleri Derneği, 1970'lere kadar Los Angeles şehrinin yerel politikası içinde etkin rollere sahip olmuştur. Bölgenin, Los Angeles Şehir Konseyi Organı tarafından belirlenen ve Olimpiyat açısından taşıdığı sorumluluğun gücü, beş konut sahibinin oluşturduğu bir dernekten oluşmuştur (Davis, 1987). Bu gruplar, zaman zaman Olimpiyatlar konusunda karşı karşıya gelmiştir. Konut sahipleri derneği, yerleşik düzeni olmayan gezginler gibi trafik ve park problemlerinden şikayet eden halkının fikirlerini yansıtmıştır. Ticaret dernekleri, Yaz Oyunları'ndan önce daha tedbirli bir tutum izlemiştir. Diğer taraftan üniversite, Olimpiyatlar konusunda her zaman istekli bir tutum sergilemiştir. Bütün bu fikirler, Los Angeles'ın bu bölgesinde düzenlenen Yaz Olimpiyatları'na verilen desteği yansıtmaktadır.

Los Angeles Olimpiyat Hazırlık Komitesi (LAOOC), UCLA ile yakın çalışma içinde bulunmuş ve üniversite 6 milyon doları Olimpiyat Köyü tesislerinden olmak üzere, tesislerinin kullanımından toplam 11.2 milyon dolarlık bir kazanç elde etmiştir (Reich, 1986). UCLA aynı zamanda, Olimpiyatlar'ın yönetimine ev sahipliği yapması amacıyla kampus içinde inşa edilen yeni binalardan yararlanmıştır. İçinde, yeni bir tenis stadyumunun inşaası, Wooden Center'ın geliştirilmesi, atletizm merkezinin yeniden modellenmesi, atletizm hizmetlerinin yaygınlaştırılması, birkaç kampus tiyatrosunun yenilenmesi, plazaların geliştirilmesi, öğrenci birliğinin yeniden ortaya çıkışı ile birlikte yüzme havuzu ve dört adet kafeteryanın yenilenmesi gibi çalışmaları içeren kampus projeleri, Olimpiyat ödemelerinin bir kısmıyla desteklenmiştir (UCLA Chancellor's Memorandum 1984; Reich 1986).

Los Angeles Hükümeti, 1984 sonbaharında gerçekleştirilen kapanış töreninden sonra, Olimpiyatlar'ın başarısı üzerine kurulu yeni bir pazarlama stratejisi ortaya koymuştur. Los Angeles kentinin olumlu imajı milyonlarca kişi tarafından televizyonlardan takip edilmiştir. Oyunlar'ın yerel ekonomi üzerinde direkt yaratmış olduğu etkilerin 1 milyar dolardan daha fazla olduğu belirtilmiştir (Baker, 1994).

Los Angeles Ekonomik Araştırma Kuruluşu, Olimpiyat sonrası yapmış olduğu etki analizini incelediğinde tahmin edilen gider miktarlarını oldukça yerinde bulmuştur. Yerel kesim, konaklama ve yiyecek ihtiyaçları için 26 milyon dolar harcarken, bu miktar ziyaretçilerde 420 milyon dolar olarak görülmekte ve medyayla bağlantılı yapılan yatırımlar için 96 milyon dolarlık bir ek harcama söz konusu olmaktadır. LAOOC giderleri 420, Olimpiyat Köyleri idaresi için yapılan harcama ise 30 milyon dolarlık bir ek harcama getirmiştir. Sponsor ve destekleyici kuruluşlar kazanç ve hizmetlerde yaklaşık 44 milyon dolar, kültürel aktiviteler ise 9 milyon dolar katkı sağlamıştır. Buna ek olarak, yerel hükümet gelirleri 47.2 milyon dolarlık bir Olimpiyat desteği (32.8 milyon doları sadece Los Angeles şehrine ait olmak kaydıyla), Kaliforniya şehri ise; tamamı satışlar, gelirler, yerleşim vergileri ve Los Angeles'a (LA) ait vergilerden oluşan yaklaşık 49 milyon dolarlık bir kazanç elde etmiştir.

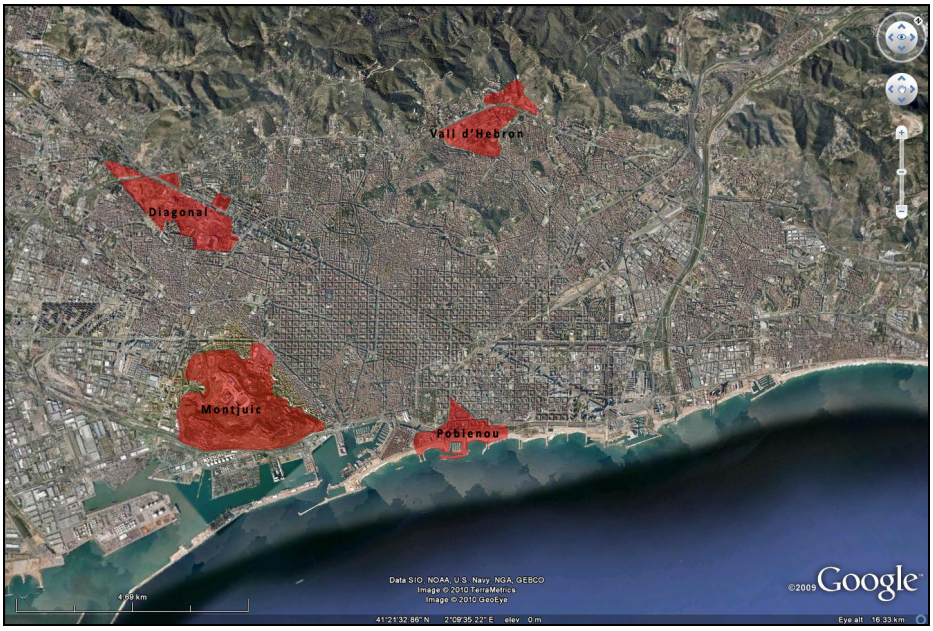
Yaz Oyunları'nın mevcut tesislerde düzenlenmesine rağmen, 1984 Oyunları ardında beş yeni tesisle birlikte yeniden restore edilen bazı yarışma alanlarını miras olarak bırakmıştır. Özel finansmanlarla Olimpik bisiklet yarış pisti, altı bin adet McDonalds şubesinden elde edilen dört milyon dolar ile birlikte dalış ve yüzme havuzu ve Fuji Film sponsorluğunda bir atış alanı yapılmıştır. Sponsorlar aynı zamanda, bazı kolej ve liselere ait alanlarda yeni antrenman yollarının onarılmasını sağlamıştır. Yerel düzeyde kâr amacı gütmeyen bir kuruluşun gösterdiği duyarlılık sayesinde 3.2 milyon dolar değerinde bir hokey sahası inşa edilmiştir (Dyreson ve Llewellyn, 2008).

- **1992 Barselona Olimpiyat Oyunları**

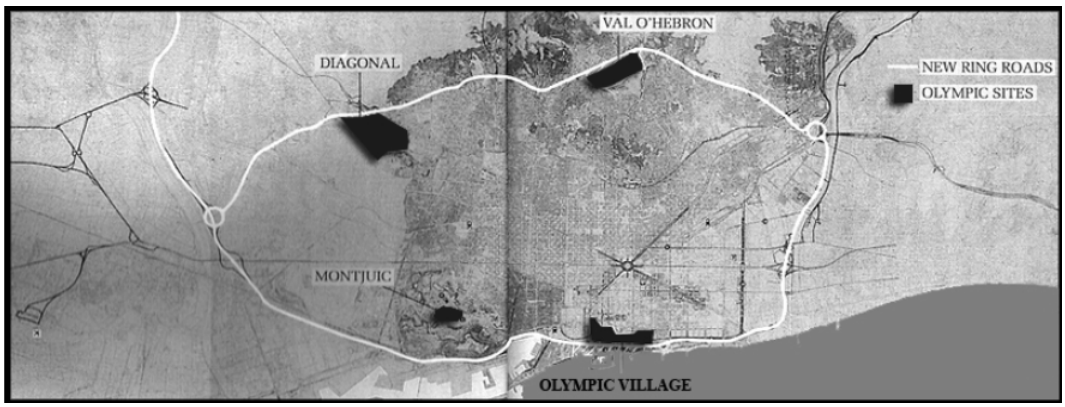
Uluslararası ekonomiyi yönlendirici kimliğinin yanısıra, bir endüstriyel liman kenti olan Barselona, 1888 ve 1929 yıllarında dünya fuarlarına ev sahipliği yapmıştır. Düzenlemiş olduğu bu fuarlar kente hatırı sayılır miraslar bırakmıştır. Şehir, tarih boyunca Olimpiyatlar'ın gerçekleştirilmesi konusunda her zaman girişimci bir duruş

sergilemiştir. Barselona kenti, 1992 Olimpiyatları'na koyduğu başarılı adaylığın öncesinde, 1924, 1932 ve 1936 Olimpiyatları'nda başarısız adaylık süreçleri sergilemiştir. 1929 fuarı için inşa edilen Montjuik Stadyumu, sonradan daha iyi bir duruma getirilerek 1992 etkinlikleri kapsamında Olimpiyat stadyumu olarak kullanılmıştır (Roche, 2000).

Barselona, Olimpiyatlar'a adaylığında Olimpiyatlar'ın kent içerisinde 4 bölgede yapılacağı üzerinde durmuştur: Montjuik, Olimpiyat Köyü (Poble Nou), Vall d'Hebron ve Diagonal Bölgeleri'dir (Şekil 3.36). Planlanan program son derece birbiriyle ilişkili olup, dört adet merkezi bölge birbirinden 4 km uzaklıkta yerleştirilerek, aralarında yeni yapılan ring yolu ile bağlantı sağlanmıştır (Busquets, 2005) (Şekil 3.37).

Şekil 3.36 : Barselona'da yer alan Olimpiyat alanları haritası (Burbank ve diğ., 2001).

Şekil 3.37 : Barselona Olimpiyat Ringi ve yarışma alanları (Roberts, 2000).

Diğer alt küçük merkezler daha geniş metropoliten bölgede tanımlanmaktadır. Diagonal Bölgesi, Barcelona FC stadyumu, Turo Tenis Kulübü, Polo Kulübü ve üniversitenin spor alanları gibi şehrin en geniş kapsamlı spor tesislerini çevreleyen konumdadır. Şehrin kuzey tarafında konumlanan Vall d'Hebron, bünyesinde bir spor stadyumu barındırması ile birlikte, Olimpiyatlar'dan sonra, La Clota ya da El Carmel gibi yoğun nüfuslu bölgelerde geniş ölçekli bir park haline dönüşebilecek potansiyele sahip ve içinde sıra halinde açık spor alanlarının yer aldığı bir bölgedir. Poble Nou bölgesi ve içinde konumlanan Parc de Mar alanı, Olimpiyat projeleri içinde en çok çelişki yaşanan ve Barselona kentinin denize bakan cephesinin bütününde yarattığı etki açısından yapılan en iddialı uygulaması olmuştur (CAATB, 1986). Bu alan içinde denize bakan Olimpiyat Köyü bulunmaktadır. Montjuik bölgesi de, 1929 yılında yapımına başlanan kentleşme çalışmalarını Olimpiyatlar sayesinde tamamlamıştır (Busquets, 2005).

Kentin ana haberleşme ve ulaşım altyapısında kentsel gelişim standartlarında meydana gelen ilerlemeler, çoğunlukla Olimpiyat programıyla bağlantılıdır.

Ulusal Olimpiyat Organizasyon Grubu (COOB), yeni tesislerin yapılmasıyla ilişkili olarak etkinlik sonrasında kentte uzun dönemli ve olumlu olarak hatırlanacak, yoğun sportif kullanımlara açık ve bunların sonucunda yüklü miktarda kamusal harcamayı önleyen bir Olimpiyat mirası bırakmayı amaçlamıştır.

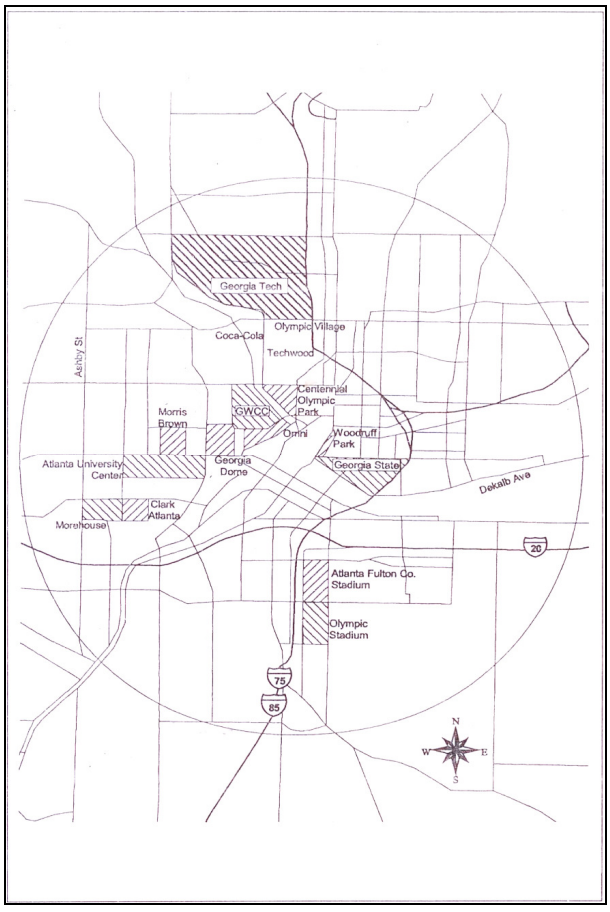
Olimpiyat Sonrası Barselona: Barselona şehri, Olimpiyat etkinliğine başarılı bir ev sahipliği yaparak, ilerleyen yıllarda etkisini sürdürecek büyük bir uluslararası tanınırlığa ulaşmıştır. Olimpiyat sonrası döneme ait kentsel gelişim projeleri, Olimpiyatlar'ın temelinde yatan ilk programlarda ortaya çıkmıştır. Bu dönemde yapılan en temel değişimler şöyle sıralanabilir: Yol sisteminin yeniden tanımlanması; ana karayolları kesitinde değişimler yaparak taşıt yolları kapasitelerinin azaltılması, yayalar, bisiklet kullanıcıları ve bitki örtüsü için alanların oluşturulması ve kent genelinde yeni ticari, kültürel ve eğlence merkezlerinin yaratılmasıdır (Busquets, 2005).

- **1996 Atlanta Olimpiyat Oyunları**

Los Angeles Oyunları'nın başarısı, Olimpiyatlar'ın Amerika'nın tüm liderleri tarafından farklı şekilde algılanmasını sağlamıştır. Tüm kişilerin ülke gelişime bakış açısı daha geniş bir yelpazede şekillenmiştir. Olimpiyatlar, Amerika'da henüz altı yıl

öncesinde düzenlenmesine rağmen göstermiş oldukları başarıdan ötürü, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) üyeleri arasında, tekrar bu ülkede ve yakın bir zamanda gerçekleşme olasılığı kanısı yaygınlaşmıştır. Atlanta'nın adaylığının, Los Angeles'ın ev sahipliği sonucunda IOC'ye 225 milyon dolarlık bir harcamaya mal olan olumsuz etkileri sileceği düşünülmüştür. Sonuç olarak, 17 adet yeni ya da yenilenen tesis için yaklaşık 3 milyar dolarlık bir harcamanın yapılmasıyla birlikte bu süreç, Olimpiyat plancılarını Atlanta'nın politik, yarışma ve gelişim birliği içinde toparlayacağı düşünülmüştür (1996 Atlanta Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1997).

Atlanta'nın adaylığında vurgulanan konsept, birbirine yakın konumlanan ve ulaşılabilir yarışma alanlarının kullanılması olmuştur. Birçok etkinlik, şehrin çevresindeki Stone Mountain Park ve Atlanta'nın merkezindeki Olimpiyat Ringi olmak üzere iki farklı noktada düzenlenmiştir (Şekil 3.38) (Newman, 1995).

Şekil 3.38 : Atlanta Olimpiyat Ringi yarışma alanları (Burback ve diğ., 2001).

Şekil 3.38'de, şehirden ışınsal bir düzen içinde uzaklaşarak yarışma alanları bütününün dörtte üçünü çevreleyen ve 4828 m'lik bir alanı kapsayan Olimpiyat Ringi görülmektedir. Şehir merkezinin kuzeybatı tarafında Olimpiyat Köyü'nün en

son bölgesi olarak kabul edilen Georgia Teknoloji Enstitüsü'nün kampusü yer almaktadır. Georgia Teknik Üniversitesi, Stone Mountain Park ve Atlanta Üniversitesi'nin kampüsleri gibi daha geniş ölçekli kuruluşlar Olimpiyat Oyunları'nda kullanılmıştır. Olimpiyat Ringi'nin dışında Atlanta şehir merkezinin doğusundan 33.8 km uzaklıkta bulunan Stone Mountain Park, okçuluk, bisiklet, tenis ve beş aşamadan oluşan yarışma etkinlikleri için kullanılmaktadır.

İş sektöründe ve kamu organizasyonunun düzeninde lider pozisyonundaki kişilerin, 1996 yılında düzenlenen 'Yüzyıllık Olimpiyat Oyunları'[8] hazırlığı içindeyken almış olduğu kararlar, kamusal bölgede yer alan konutlarda oturan çok sayıda kişinin yeniden yerleşimi ve beklentileri karşılayamayan yenileme çalışmaları gibi düşük gelirli komşu bölgeler içinde hayal kırıklıkları yaşanmasına neden olmuştur. Olimpiyat yarışma alanlarına yakın çevrelerde konumlanan komşu alanlarda olduğu gibi, Atlanta'nın merkezinde de konut gelişimi alanında bazı gelişmeler yaşanmıştır. Buna rağmen diğer şehirler, benzer etkinliklere ev sahipliği yapmanın yarışı içindeyken Atlanta'nın yaşadığı tecrübeyi örnek alarak, düşük gelirli komşu bölgelerin yeniden gelişimine yönelik daha fazla kaynak sağlamanın yanısıra daha iyi bir planlama yaklaşımı ortaya koyabilirler.

3.2.1.5 2000 – Günümüze kadar: Olimpiyatlar'da ekolojik çevreye verilen önemin artması

- **2000 Sidney Olimpiyat Oyunları**

Avustralya kentleri, bugüne kadar iki Olimpiyat Oyunu'na ev sahipliği yapmıştır. Melbourne, 1956 yılında Olimpiyatlar'a ev sahipliği yapan ilk Avustralya kentidir. Sidney ise, 1956'dan sonra 2000 yılında Oyunlar'a ev sahipliği yapan ikinci Avustralya kenti olmuştur. 1993 yılında 2000 Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapma hakkı kazanmıştır. Yarışmaların düzenleneceği asıl alan, şehir merkezinden 14 km. uzaklıkta bulunan 760 ha.'lık Homebush Körfezi'dir (Şekil 3.39). İçinde federal silahlanma deposunu da barındıran Homebush Körfezi bölgesi, bataklık alanlar, sulak alanlar, mangov ormanları ile kaplı olma özelliğine sahip fakat son yüzyılda endüstrinin yoğun olarak kullanıldığı, arazi doldurma işlemine tabi bir

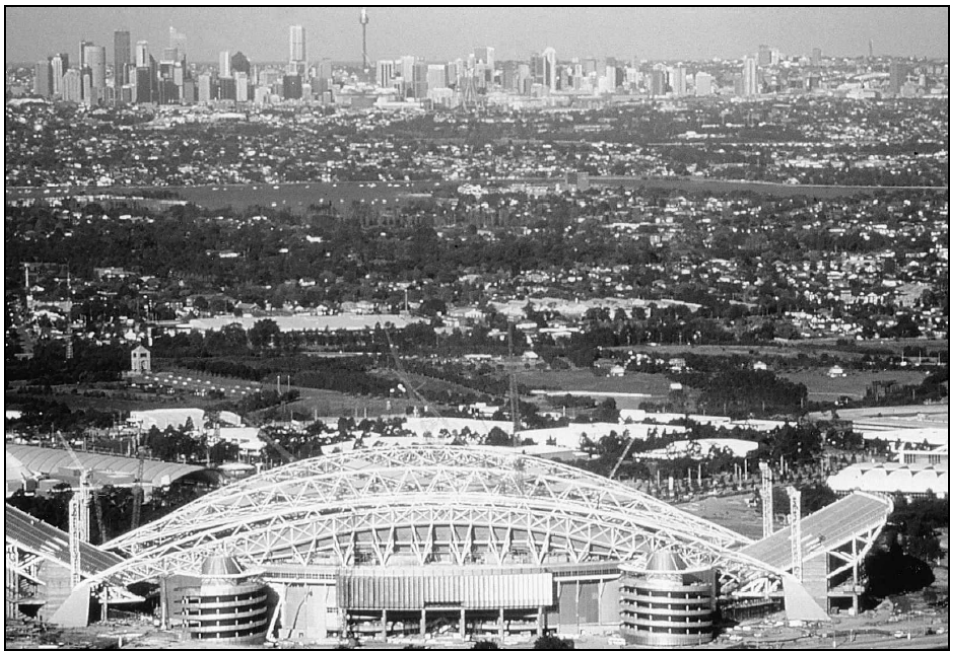
[8] 1996 Atlanta Olimpiyat Oyunları'na 1896 yılı Modern Olimpiyat Oyunları'nın başlangıcından sonra 100 yıl geçmesi sebebi ile 'Yüzyıllık Olimpiyat Oyunları' denmiştir.

alandır. 1970'lerden itibaren çok sayıda hükümet planının içinde yer alarak, her zaman yeniden gelişim için önerilen alan olmuştur (Newman, 1995). Hükümet, 1973'te Sidney şehrinde uluslararası spor etkinlikleri için uygun bir alan arayışı içinde bulunduğu sırada Homebush Körfezi, alan büyüklüğü, merkezi nitelikteki metropoliten konumu, baskın durumdaki kamu mülkiyeti ve yeterli bir gelişimden yoksun olması sebeplerinden ötürü seçilmiştir. Hükümet için düzenlenen program, alan üzerinde yer alan iki farklı yerleşim bölgesinde uluslararası düzeyde sportif kullanım imkânları sunmaktadır. Hükümet tarafından 1982'de söz konusu bölge için mezbahaların kapatılıp kapatılmaması ya da Silverwater hapishanesinin taşınıp taşınmaması konusunda alan kullanım önerileri getirilmiştir (Lenskyj, 2002).

Şekil 3.39 : Homebush Bay bölgesinde yer alan Sidney Olimpiyat Parkı (Toohey, 2008).

Homebush Körfezi bölgesinin 1983'te, Sidney şehrinin ilk teknoloji endüstrisi ve prestijli bir iş parkı olması fikri öne sürülmüştür. 200 yıllık bir periyotta endüstri alanı olarak faaliyet gösteren Homebush Körfezi ve çevresi, Olimpiyat alanında düzenlemeler yapılarak 1988'de bir 'Metropoliten Parkı' olarak kamuya açılmıştır (Şekil 3.40).

Şekil 3.40 : Homebush Olimpiyat Parkı
(2000 Sidney Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2001).

Sidney Olimpiyat Oyunları'nın planlama yaklaşımı, diğer Olimpiyat kentlerinden farklıdır. Özellikle, ekolojik yaklaşım üzerine kurulu olan planlama yaklaşımı, Sidney Olimpiyatları'na 'Yeşil Oyunlar' ünvanını kazandırmıştır.

- **2004 Atina Olimpiyat Oyunları**

Yunanistan'ın kentsel sistemi değerlendirildiğinde; Atina, açık ara farkla ekonomi sektörü ve faaliyetlerin, üst düzey kamu yönetiminin, istihdam ve hizmet sektörünün diğer Yunanistan şehirlerine oranla lider olduğu ve içinde 4 milyonluk nüfusu barındıran bir şehirdir (Petrakos ve Economou, 1999). Halbuki kent, Avrupa kentsel ağı içerisinde düşünüldüğünde, diğer ülkelere nazaran daha düşük bir gelişim ivmesi göstermektedir. 2004 Olimpiyat Oyunları, Atina için bir şans olarak görülmüştür.

2004 Olimpiyat Oyunları konusunda hedeflenenler, devlet ya da Organizasyon Komitesi tarafından açık bir şekilde belirtilmemesine rağmen, Atina'nın katılımı ile şehrin 2004 Olimpiyat Oyunları için yapmakta olduğu hazırlıkların bölgenin gelişimini destekler nitelikte olduğu, Avrupa ve küresel ölçekteki kentsel ağ hiyerarşisi içinde yükselmesi sonucunda, kentin Avrupa'nın güneydoğusunda bir metropoliten merkezi konumuna getirilmesi noktasında birleşmektedir (Beriatos ve Gospodini, 2004). 2004 Atina Olimpiyat Projesi, proje genelinin %95'i etkinlikten sonra tekrar tasarlanabilir, inşa edilebilir ve kullanılabilir olmasını destekler niteliktedir. Öncelikle, tüm atletizm donatıları; merkezi hükümet, belediye ve

Atletizm Federasyonu tarafından kontrol edilerek gelecekteki atletizm altyapısını yapılandırması için kalıcı yapılar olarak düşünülecektir. İkinci olarak; ulaşım altyapısı, yeniden yapım ve yenileme çalışmaları gibi kentin fiziksel altyapısında gelişmeler sağlanarak şüphesiz ki kentsel mekânın işlevi ve imajı üzerinde etkili olması sağlanmıştır. Üçüncü olarak; sporcular için düşünülen olimpiyat köyü projesinin, olimpiyat sonrasında sosyal bir konut arazisi halini alması ve medya ve gazetecilere ayrılan bina topluluklarının eğitim, polis merkezi ve öğrenci salonları temsilcilikleri için ofis binalarına dönüştürülmesi planlanmaktadır (Vema, 2003). Son olarak, gelecek yıllarda Atina'nın çevresindeki kentleşmeden önce var olan yeşil alan miktarının, %19'dan %51'e kadar artacağı beklenmiştir. Bununla birlikte, kent parkları ağından oluşan yeni bir ağ sisteminin de ortaya çıkması hedeflenmiştir. Sistem, ilerleyen dönemde kent çeperindeki parklara doğru açılan geniş yaya yolları ile birbirine bağlanıp, şehir içerisindeki yeşil alan miktarında %1.5-2'tan %10'a ulaşan bir artış beklenmiştir (2004 Atina Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2005). Son olarak, Atina'nın sahip olduğu sayısız ve önemli kültürel anıtlar, onları korumak ve vurgulamak amacıyla tasarlanan, anıtların kent yaşamı içine katılması, daha iyi bir duruma getirilmesi ve ziyaretçiler için ulaşılabilir kılınmasına yönelik tasarımlar yapılmıştır (2004 Atina Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2005).

Atina şehrinin o tarihe kadar hiçbir stratejik planının bulunmaması sebebi ile Barselona ve diğer şehirlerde yaşanan uygulamalarla benzerlik göstermememiştir. Buna ek olarak şehir, geniş ölçekli ve her yönden zayıf şehirlerin uluslararası büyük etkinlikler sayesinde kazanmış olduğu avantajlarla yaşadıkları uluslararası platformdaki deneyimlerden farklı olarak herhangi bir strateji belirleyememiştir. Atina'nın coğrafi anlamda merkez kabul edilen bölgesinde zayıf karakterli alanların bulunmasına rağmen, 2004 Olimpiyatları için sağlanan yeni gelişim projeleri, sadece kentin tarihi merkezi gibi odak noktaları üzerine yoğunlaşmadan her tarafına dağılmıştır. Bu durum, Olimpiyat Organizasyonu stratejisinin altında yatan nedenlerin çok çekirdekli bir kentsel yenileme ve gelişimin teşvik edilmesi amacıyla ortaya çıkarıldığı düşüncelerine yol açmıştır (Beriatos ve Gospodini, 2004).

Bu açıdan bakıldığında, 2004 Olimpiyat Oyunları'nın şehrin peyzajında gerçekleştireceği dönüşümü hızlandırıcı etki göstermesi beklenmektedir. Uluslararası tecrübelerden yola çıkarak; yarışma projelerinin, kentsel peyzaj ve bu projelerin özel bir alanda meydana getirdiği mekânsal kümelenme konusu üzerine odaklanmaları;

peyzaj dönüşümleri, kentsel imajın gelişimi, gelişmeye dair öngörülerin arttırılması ve şehrin global platformda kentsel sistem içindeki konumunun daha yüksek noktalara taşınması konusunda olumlu etkilerde bir artış meydana getirebilirliği saptanmıştır.

Olimpiyat Projesi planlamasında Parnitha Dağı'nın eteklerindeki Olimpiyat Köyü'nün yerleşimi, Yüzyıllık Olimpiyat Oyunları için hazırlanan Aday Raporu'nda önerilerek ikinci adaylık sürecinde de devam ettirilmiştir. Hükümet tarafından 1998 yılında, yarışma alanlarında yapılan detaylı incelemeleri takip eden süreçte, Olimpiyat Köyü'nün güney tarafına doğru yer değişimini gerektiren üç sorun belirlenmiştir. Bu sorunlar: Orman arazisi olması, Hava Kuvvetleri Komutanlığı yerleşimi ve yüksek gerilim hatlarıdır. Olimpiyat Köyü yerinin değiştirilmesiyle söz konusu alanın 830.000 m²'den Aday Raporu'nda önerilen 1.240.000 m²'ye çıkarılması düşünülmüştür (Şekil 3.41).

Atina Olimpiyat Oyunları Organizasyonunda birkaç önemli nokta üzerinde önemle durulmuştur:

- Akropolis şehrinin 'Sacred Rock' bölgesinde bulunan tarihi anıtlar konusunda yeniden yapım, restorasyon ve teşvik etme programı uygulanmakta ve bazı anıtlar restorasyon amacıyla müzelere taşınmıştır.

- Atina'nın arkeolojik sahalarının biraraya getirilme çalışmaları, şehrin tarihi merkezi üzerinde yer alan tüm açık hava arkeolojik alanları ve müzelerinde uygulanmıştır. Çalışmalar tamamlandığında, bütün haline getirilen arkeolojik park ve ziyaretçilerin bıraktığı iz, 3000 Ha'lık bir alanı kapsayan Eleusis'e uzanan kutsal yol boyunca devam etmiştir.

- Anıtlara benzer şekilde, birbirinden ayrı ve bütün halinde konumlanan yerleşim alanları, modern Atina'nın en eski alanı Plaka'ya ait bölgelerde ve ticari üçgen alanı içine giren alanlarda olduğu gibi yayalaştırılmıştır.

- Lavrion bölgesinde, kazıya ayrılan tek bir tema parkı, alanın tarihi kazı alanları çevresine doğru açılmıştır. Hükümet, bu konuda bir dizi sert önlemler almıştır.

Şekil 3.41: Faliro Olimpiyat Kompleksinde devam eden yapım çalışmalarının kuşbakışı görünümü (2004 Atina Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2005).

- Yunanistan, petrol içindeki kurşun oranını düşüren ilk ülkelerden biridir. Sonuç olarak, atmosferdeki kurşun konsantrasyonu, belirlenen sınırın altına düşerek kurşunsuz petrol kullanımı daha yaygın hale gelmiştir.

- Kamu sağlığını çevre kirliliğine karşı korumak amacıyla, özel hareket planlarının hazırlanması konusunda Çevre Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı ortaklaşa bir çalışma

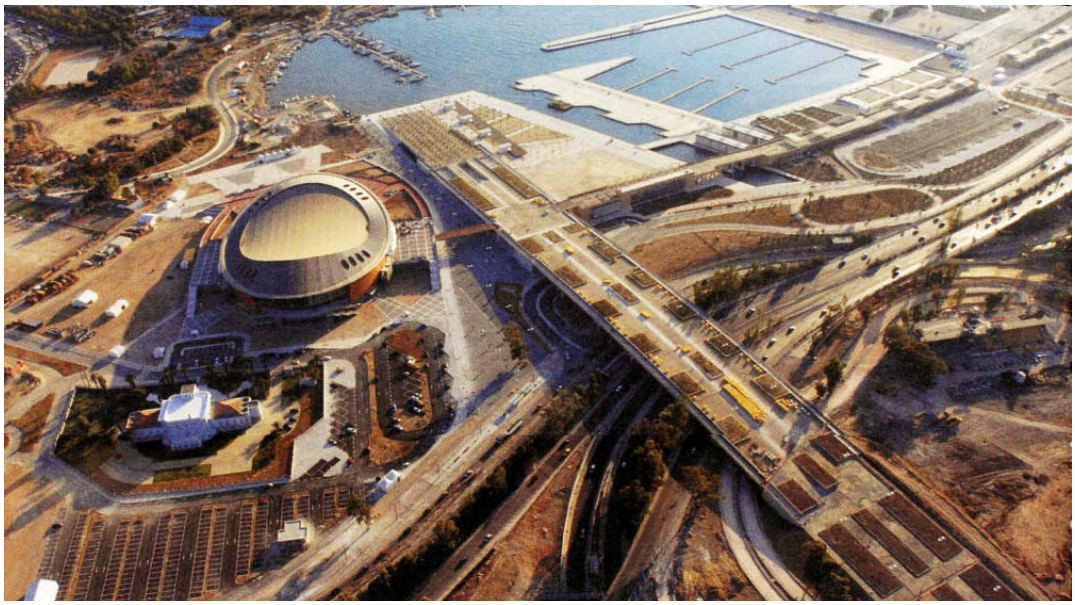
içine girmiştir. Çevre Bakanlığı, kirlilik ve sağlık arasındaki ilişkiyi idare eden üniversitelerin araştırma merkezlerini finanse etmiştir.

- Çevre, sadece korunmakla kalmayıp aynı zamanda iyileştirilecektir. Şekil 3.42'de yapıldığı çevreyi tamamen iyileştiren Olimpiyat Alanı görülmektedir.

- Projelerin tamamlanması, çevre dostu teknoloji ve materyallerin kullanımıyla birlikte yürütülmüştür. Yürütücü şirketler, detaylı program ve listeler sunmak zorunda kalmışlardır.

- Kamu ulaşımının Olimpiyat donatılarına hizmet vermesi planlanmıştır (Şekil 3.43).

- Olimpiyat Köyü ve yarışma alanlarında, materyallerin geri dönüşümü ile birlikte doğal kaynakların korunması amacıyla, enerji ve su desteği gereksiniminin karşılanması düşünülmüştür.

Şekil 3.42 : Atina Olimpiyat Alanı (2004 Atina Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2005)

Şekil 3.43: Atina Olimpiyat Alanı'na giriş – kamu ulaşımı ile erişim (2004 Atina Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2005).

- **2008 Pekin Olimpiyat Oyunları**

Pekin şehrinin 2008 Olimpiyat Oyunları için yarıştığı dönemde, 10 şehir adaylık başvurusunda bulunmuştur. Bunlar arasında gelişmekte olan şehirlerden; Bangkok, Pekin, Mısır, Havana, İstanbul ve Kuala Lumpur, Osaka, Paris, Toronto ve Sevil gibi ekonomik yönden daha prestijli uluslardan oluşan şehirlerlerle karşı karşıya kalmıştır. Geçmişi yüz yılı aşan Modern Olimpiyat Oyunları'nda, gelişim göstermekte olan bir şehrin Yaz Olimpiyatları'nın ev sahipliğini üstlenmesi amacıyla seçilmesi Olimpiyat tarihinde yaşanan üçüncü örnektir. İlk örnek, Meksika'nın 1968 Yaz Olimpiyatları'na, ikincisi ise Seul şehrinin 1988 Oyunları'na ev sahipliği yapması için seçilmesidir (Shin, 2009).

Pekin, 2008 Olimpiyatları için yapılan elemelerde dört katılımcı şehirden belirgin bir farkla liderliği elinde tutmuştur (Çizelge 3.2). Şehir, adaylık başarısını takip eden altı yıl boyunca Olimpiyat beklentisini gerçeğe dönüştürmeye yönelik hatırı sayılır bir çalışma ve yatırım yapmıştır.

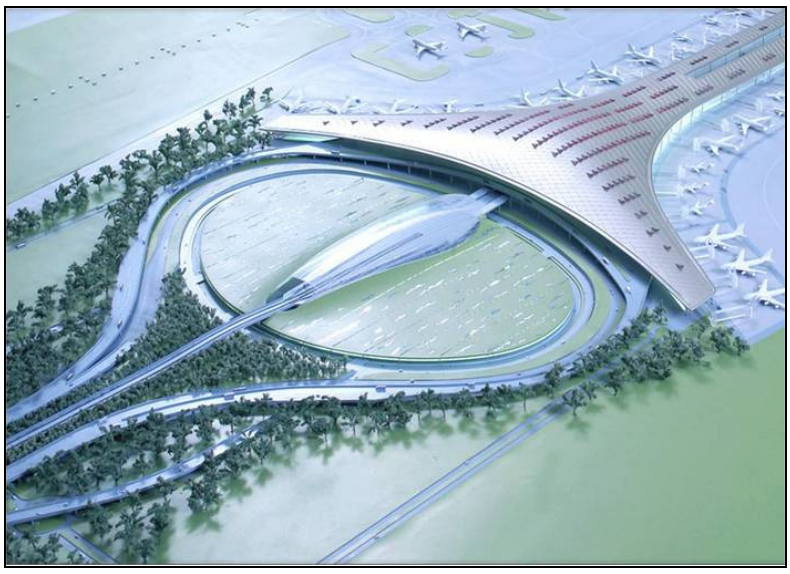
Çizelge 3.2 : Pekin'in 2008 Olimpiyat adaylığı için yapılan değerlendirmede aldığı puan tablosu (URL-1, 2009, derleyen: G.Güler).

Sene	IOC toplantısının yapıldığı yer	IOC üye sayısı	Olimpiyat yılı	Aday şehirler	1.raund	2.raund
7/13/2001	Moskova, Rusya	112	2008	**Pekin, Çin** Toronto, Kanada Paris, Fransa İstanbul, Türkiye Osaka, Japonya Bangkok, Tayland Kahire, Mısır Havana, Küba Kuala Lumpur, Malezya Sevil, İspanya	**44** **20** **15** **17** 6	**56** 22 18 9 -

Dünya fuarları ya da Olimpiyat Oyunları, diğer kentsel yenileme projelerinden farklı olarak yarışma alanlarının inşaası ve altyapı desteğinin tamamlanması konularında değişmeyen bir zaman sınırlamasına sahiptir (Lenskyj, 2000). Anıtsal nitelikteki mimari yapıların inşaası ve çevrelerindeki peyzaj, mirasın önemli bir göstergesidir (Şekil 3.44). O dönemde, Pekin şehrinin ulaşım altyapısında belirgin bir gelişme söz konusu olmuştur. Kentin havalimanı, dünyanın en büyük havalimanı terminali olarak bilinen ve ünlü mimar Norman Foster tarafından tasarlanan 3. terminalin devreye girmesiyle büyük bir değişime uğramıştır (Şekil 3.45). Şehrin hava kalitesini arttırmak amacıyla inşaat alanlarına, gaz istasyonlarına ve kent içinde ticari ve yolcu taşıma amaçlı yan araçların kullanımına belirli kurallar getirilmiştir.

Şekil 3.44 : Pekin Olimpiyat Stadyumu, kuş kafesi
(Foto: Prof. Dr. A.C. Yıldızcı, 2008).

Şekil 3.45: Pekin Uluslararası Havaalanı (kanat bölümü Sir Norman Foster tarafından tasarlanmıştır) (URL-1, 2009).

Pekin Olimpiyatları'nda; 'Yeşil Olimpiyatlar', 'Yüksek-teknolojik Olimpiyatlar' ve 'İnsan için Olimpiyat' olmak üzere belirlenen 3 konsept, bu projenin yapımında gerçekleştirilmiştir.

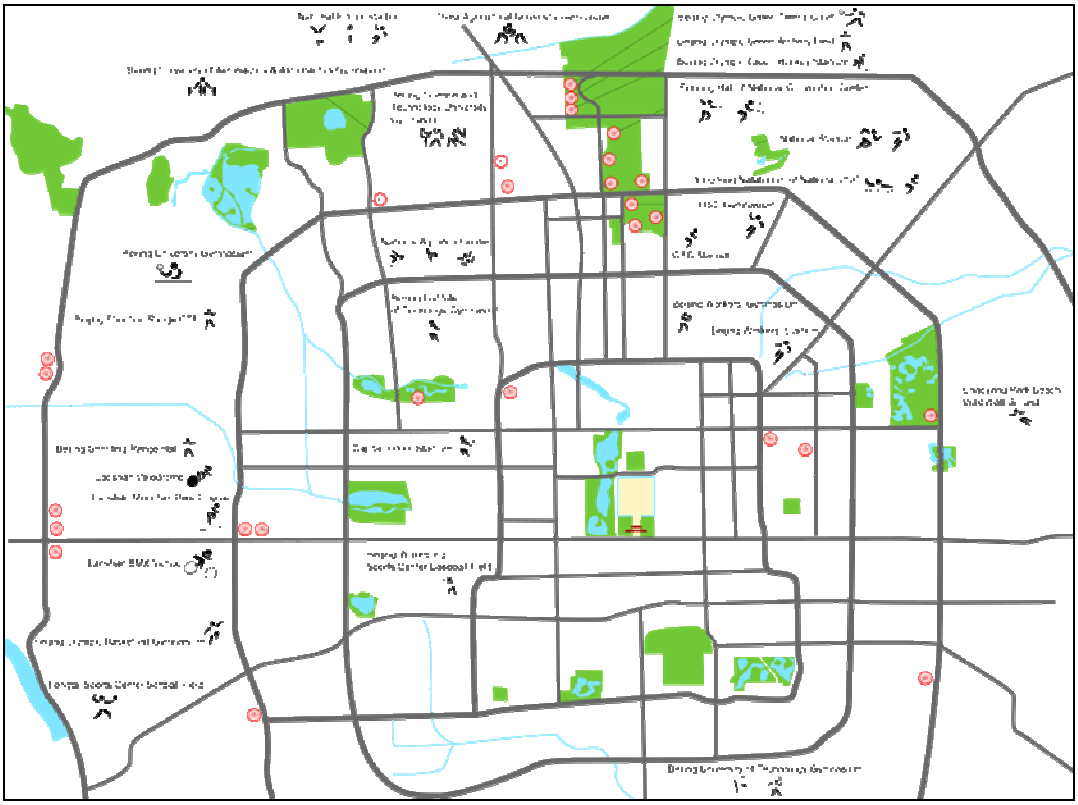
Her mekânda enerji ve kaynakların korunması için ileri yeşil teknolojiler ve materyaller kullanılmıştır. Olimpiyat konsepti, mekânlar, gürültü kontrolü, su geri dönüşümü ve 191 adet doğa koruma projesi ile güçlendirilmiştir.

Ulusal Stadyum'un mimari konsepti gereği içerisinde kolon bulunmamaktadır. Bu, seyircilere daha iyi bir görüş sağlamakta ve aynı zamanda Çin'de ilk defa kullanılan Q460 Çelik, özellikle stadyum için tasarlanmış olup depreme dayanıklıdır.

Ulusual Kongre Merkezi, 60.000 m²'lik çatısından toplanacak yağmur suyu ile çimlerin sulanması amaçlanmıştır (2007 Pekin Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2008).

Birçok üniversite, Pekin Üniversitesi Olimpiyat mekânlarına ev sahipliği yapmıştır. Pekin Teknoloji Üniversitesinde, Çin Ziraat Üniversitesi, Pekin Üniversitesi, Pekin Bilim ve Teknoloji Üniversitesinde yeni spor salonları inşa edilmiştir. 2008 Oyunları, aynı zamanda Pekin Havacılık ve Uzaycılık Üniversitesi'ne de spor ve yarışma salonlarını yenileme fırsatı vermiştir (2007 Pekin Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2008).

Kampusler üzerindeki Olimpiyat mekânlarının inşaası ve yenilenmesi, oyunlar sonrası kullanım için düşünülmüştür. 100 kilometre uzunluğundaki Beşinci Ring yolu şehri çevresiyle ve Olimpiyat mekanlarıyla bağlamaktadır (Şekil 3.46) (2007 Pekin Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2008).

Şekil 3.46 : Pekin şehrinde yer alan Olimpiyat Yarışma Alanları (URL-1, 2009).

- **Yardımcı ev sahibi şehirde mekânlar**

Qingdao Olimpiyat Yelken Merkezinin ana yapısı tamamlanmış ve mekân 2006 ve 2007'de iki başarılı uluslarası yelken müsabakasına ev sahipliği yapmıştır. Şehri tam olarak Olimpiyat Yelken müsabakalarına hazırlamak için, Qingdao Olimpiyat Köyü de 2007'nin sonlarında tamamlanmıştır. 33,600 kişilik oturma kapasitesiyle Qinhuangdao Olimpiyat Sporları Merkezi Stadyumu 2008 Olimpiyat Oyunları süresince futbol ön hazırlıklarına ev sahipliği yapacaktır. Proje mümkün olduğunca hızlı olarak 2004'te bitmiştir. Şehir Kasım 2006'ya kadar yarışma alanı tesislerini yenilemiştir. Hong Kong jokey kulübü binicilik alanları ve lojistik hazırlıklar için 2 yıldan az bir sürede bitirilmiştir. Shenyang Olimpiyat Stadyumu, Tianjin Olimpiyat Stadyumu ve Shangai Stadyumu futbol hazırlık karşılaşmalarını sunmak amacıyla 2007'de tamamlanmış ve büyük ölçekli müsabakalarla test edilmiştir (2007 Pekin Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2008).

- **Toplu taşıma sisteminin geliştirilmesi ve kullanımının teşviki**

Kişilerin Olimpiyat süresince metro ve otobüs gibi kamu ulaşımı kullanımını teşvik amacı ile kent genelinde indirimli elektronik kart sistemi uygulanmıştır. Bu teşvik ile örneğin 2.2 milyondan fazla yolcu araç kullanmak yerine toplu taşımaya geçerek seyahat şekillerini değiştirmiştir ve Pekin'de metro kullananlar bir günde 1.7 milyon dan 2.7 milyona çıkmıştır (2007 Pekin Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2008).

2005 yılının sonunda ilk defa Pekin'in güneyi ve merkezi arasında ekspress otobüs hattı açılmıştır. 2008 yılının sonunda ise 2 ekspres otobüs hattı, kuzeyde Anli Lu ve doğuda Chaoyang Lu, tamamlanmış olması planlanmıştır. 2008 yılı sonunda Pekin'in 19.000-21.000 adet otobüse sahip olması hedeflenmiştir. 58 kilometresi 2008 Oyunları'ndan önce hazır olmak üzere, 228 kilometre uzunluğunda demiryolları yapımı bitirilmiştir. Kısacası 2008 Olimpiyat Oyunları'ndan önce 200 kilometre demiryolu faal durumda olacaktır. 2015'te projeler bittiğinde Pekin totalde 561 km uzunluğunda 19 adet ray hattına sahip olacaktır. Tüm ulaşım inşaatlarına 7 Aralık 2003'te başlanmıştır. Havaalanı ek inşaası ise 2008 Olimpiyat Oyunlarına kadar bitmesi planlamış ve bitirilmiştir (2007 Pekin Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2008).

- **Yol yapımı**

İlerideki birkaç yıl içinde Pekin, 15 ekspres yolu şehrin ekspres yol ağını şekillendirecek 4 Ring yolla beraber tamamlamayı planlamaktadır. Pekin'in ünlü Ring yolları 33 kilometre uzunluğundaki İkinci ring yolunu, 48 kilometre uzunluğundaki Üçüncü Ring yolunu ve 65 kilometre uzunluğundaki Dördüncü Ring yolunu içermektedir. Altıncı Ring yolunun 38 kilometre uzunluğundaki son bölümü de 2008'de bitmiş olması planlanmıştır. 2012'ye kadar Pekin ikinci Pekin-Tiajin Ekspresyolu, Pekin-Chenge Ekspres yolu, Pekin-Baotou Ekspres yolu ve toplam 900 kilometreden fazla uzunluktaki Altıncı Ring yolu dahil olmak üzere anayol projelerini bitirecektir (2007 Pekin Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2008).

- **Yeşil Pekin Yeşil Olimpiyatlar**

Pekin Olimpiyat Oyunları'nın öneri aşamasında sporcular için uygun, stressiz bir şehir ortamı yaratmaya söz vermişti. Şehir hızla büyümeye devam ettiği ve doğa üzerinde daha büyük baskılar yarattığı için bu sözü yerine getirmenin zor bir görev olduğu kanıtlanmıştır. Bu sözü tutmak için Pekin ilk önceliğini doğa korumaya vermiştir, ve büyük ağaçlandırma, katı egzoz emisyon standartları, ve kirletici fabrikaların yeniden konumlandırılması gibi sayısız ölçüyü benimsemiştir. Bu sıkı çalışma karşılığını vermiştir ve yeni sistemler olgunlaştıkça, Pekin'de kaliteyi arttırmak için daha etkili olmuşlardır (2007 Pekin Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2008).

- **Hava kalitesini iyileştirmek**

Pekin'in hava kalitesini arttırmak için birçok çaba sarfedilmiştir. Şehir, kömür yerine elektrik ve doğal gaz kullanımını teşvik etmiştir. Pekin 2003'te 300 milyonküp doğal gaza sahipken, 2007'de 4.7 milyar küp doğalgaza sahip olmuştur. Pekin'in merkezinde 20 ton kapasitede 16.000 kömür kazanı 2007 sonunda temiz enerjiye geçiş yapmışlardır (2007 Pekin Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2008).

- **Temiz su**

Kanallardaki, hendeklerdeki ve nehirlerdeki suların büyük bölümü içilebilir durumdadır. Pekin dokuz adet atık su arıtma fabrikasına sahiptir. Bu fabrikaların yıllık iyileştirme kapasitesi 780 milyonküptür ve şehrin toplam çöp suyunun %90'ını oluşturmaktadır. Bu Pekin'de pis su arıtma konusunda Olimpiyatlar başlamadan çok önce Olimpiyat Standartları'nı aştığını göstermiştir. 2006'da başlanan Qinghe Su

Arıtma Tesisi, Olimpiyat alanındaki yeşil alanlarını sulamak için günde 80.000 m³ arıtılmış su üretmiştir (2007 Pekin Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2008).

4. LONDRA 2012 OLİMPİYAT OYUNLARI PLANLAMASI

6 Temmuz 2005 tarihinde, Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (IOC) Singapur'da yaptığı açıklamada, 2012 Yaz Olimpiyatları'na Londra şehrinin ev sahipliği yapmasının uygun görüldüğü belirtilmiştir. Bu süreç, Çizelge 4.1'de görülen aşamalardan geçmiştir.

Çizelge 4.1 : Londra'nın Olimpiyat Adaylığı zaman çizelgesi.

Aralık 2003	Master plancıları, Lower Lee Vadisi için hazırlanan master planını onaylayarak Londra Gelişim Ofisi'ne sunmuştur
15 Ocak 2004	Londra'nın IOC Adaylık Sınavı'na girişi
Ocak-Şubat 2004	IOC ve uzmanlar tarafından cevapların değerlendirilmesi
Haziran ortası 2004	Katılımcı şehirlerin IOC Yönetim Komitesi tarafından kabulü
15 Kasım 2004	Londra'nın katılımcı şehir olarak kabul edildiği varsayılarak, şehrin detaylı bir katılımcı dosyası sunması
Şubat-Mart 2005	IOC Değerlendirme Komitesi tarafından Londra'ya ziyaretlerin gerçekleştirilmesi
6 Temmuz 2005	IOC tarafından Singapur'da ev sahibi şehrin seçimi

4.1 Hazırlık ve Adaylık Süreci

2007 yılında Kültür, Medya ve Spor Bakanlığı tarafından Olimpiyatlar için 5 Temel Söz yayınlanmıştır:

- Söz 1: Birleşik Krallığın dünya çapında spor lideri konumuna getirilmesi, bunu sağlarken

- Genç jenerasyonun spora teşvik edilmesi: 2012 yılına kadar, İngiltere'de yaşayan 5-16 yaş arası gençlerin haftada 5 saat ve 16-19 yaş arası tüm gençlerin haftada 3 saat spor yapmaları konusunda öneride bulunulması

- Kişilerin daha aktif olmalarının sağlanması: İngiltere'de en az 2 milyon kişinin 2012 yılına kadar daha aktif olmalarının sağlanması şeklinde olmuştur.

- Söz 2: Doğu Londra kentsel yerleşim alanının dönüşümü

- Mekanın Dönüşümü: Olimpiyat Parkı'nın içinde ve çevresinde iyi planlanan ve yönetilen çevrenin yaratılması ve bununla birlikte, yeni iş sahalarının ve sosyo-kültürel ivmenin artırılması

- Toplumun değişimi: Hepsinin spor, rekreasyon, eğitim ve sağlık hizmetlerinden oluşan, yerli kesime hitap eden 9000 adet yeni konutun inşa edilmesi

- Öngörülerin dönüşümü: 2012'ye kadar, 5 ev sahibi ilçe belediye içerisinden 20.000 işsiz Londralı'nın kalıcı olarak istihdam edilmesi, yardım edilmesi ve Oyunlar'dan sonra Olimpiyat Parkı alanında 12.000 iş olanağı yaratılması şeklinde sağlanabilir.

- Söz 3: Genç jenerasyonun teşvik edilmesi

- Görüşlerin üzerinde zaman harcanarak daha kapsamlı hale getirilmesi: Onbinlerce genç, 2012 Olimpiyatları'nın sonucunda içinde yaşadıkları yerel topluluklara da almış oldukları eğitimi aşılayacaklardır.

- Yeni kültürel aktiviteler: Onbinlerce genç, 2012 Olimpiyatları'nın sonucunda kültürel aktivitelerde yer almış olacaklardır.

- Katılım ve öğrenme süreci: Binlerce okul, kolej, üniversite ve diğer eğitim birimleri, gençleri Olimpiyat ve Engelli Olimpiyatları konusunda teşvik etmektedir.

- Global nitelik kazanımı: Deniz aşırı ülkelerden kaliteli bir fiziksel eğitim ve spor yapma için 3 milyon genç insanın katılımı. Her yıl en az 1 milyon kişi 2010'a kadar bu aktivitelere katılım göstermiştir.

- Söz 4: Olimpiyat Parkı'nın sürdürülebilir yaşam için detaylı bir biçimde planlanması

- Olimpiyat Parkı'nın sürdürülebilir gelişim için model olması: Londra Gelişim Otoritesi'nin Sürdürülebilir Strateji'nin sağlanabilmesi için, 2013 yılına kadar Olimpiyat Parkı çevresinde meydana gelen yapılaşma ile birlikte karbon emüsyonunda %50 oranında bir azalma meydana gelmesi.

- Sürdürülebilir yaşamın teşvik edilmesi: İnsanların, 2012 Olimpiyat Oyunları sonunda çeşitli kullanımları sonucunda ortaya çıkan karbonun bıraktığı izlerin

azaltılması, enerji etkili ya da daha büyük ölçekte ele alındığında, geri dönüşümü sağlamaları konusunda desteklenmiştir.

- Söz 5: Birleşik Krallık'ın, yaşama, ziyaret etme ve iş konularında yaratıcı, kapsamlı ve davetkâr bir ülke haline getirilmesi

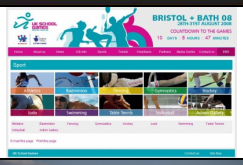
- İş olanaklarının geliştirilmesi: Birleşik Krallık iş sektöründe girişimcilere destek sağlanarak, büyümenin sağlanması ve sürdürülebilir kılınmasına katkıda bulunulması.

- Daha fazla iş olanağı ve yeteneklerin geliştirilmesi: Birleşik Krallık üzerinde daha fazla kişiye yardımda bulunularak çalışmalarının gerçekleştirilmesi ve uzun vadede yeteneklerin ortaya çıkarılması.

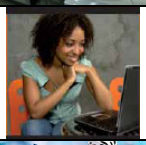
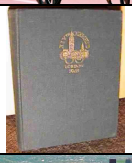
- Birleşik Krallık'a daha davetkâr bir nitelik kazandırılması: Tüm ziyaretçiler için daha sıcak bir ortam içinde ev sahipliğinin gerçekleştirilmesi ve ülkede bulundukları süre içerisinde dünya standartlarında bir hizmet gördükleri konusunda kuşkuya yer verilmemesi şeklinde sağlanabilir.

Bu sözler doğrultusunda Çizelge 4.2'deki ajanda hazırlanıp, bu süreçe göre uygulamalar yapılmıştır. Bu çizelge, Londra Olimpiyat Komitesinin çok disiplinli bir şekilde Olimpiyatlar'a hazırlandığını göstermektedir.

Çizelge 4.2 : Londra'nın Olimpiyat adaylığı süresince Olimpiyat Komitesi'ne sunduğu çalışma programı (Londra 2012 Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2008, derleyen: G. Güler).

2008	80.000 oturma kapasiteli Olimpiyat Stadyumu'nun yapımına başlanması.	
Ağustos 2008	Bristol'ün Bath bölgesinde 1000 yetenekli atlet arasında yapılacak olan Olimpiyat/Engelli Olimpiyat etkinliği	
Yaz 2008	17.500 oturma kapasiteli Akuatik Merkez'in 2008 yılında yapımına başlanması.	
Eylül 2008	Eğitim programlarının başlaması: Program, Olimpiyat ve Engelli Olimpiyatları'na taleplerini bildirebilen İngiltere'deki okulların oluşturduğu bir ağ sistemidir.	

Çizelge 4.2 (devam): Londra'nın Olimpiyat adaylığı süresince Olimpiyat Komitesi'ne sunduğu çalışma programı (Londra 2012 Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2008, derleyen: G. Güler).

Eylül 2008	Kültürel Olimpiyatlar'ın başlangıcı: Sanat, kültür ve yaratıcılık bağlamında Londra ve İngiltere'nin dünyaya yaptığı ev sahipliğinin kutlanması.	
Kış 2009	Londra 2012 Maskotları'nın piyasaya sürülmesi.	
Haziran 2009	10.000 kişi oturma kapasiteli 3 adet hendbol sahası	
2009 yılının ilk dönemleri	6.000 kişi oturma kapasiteli bisiklet yarış pisti	
Ağustos 2010	İngiltere okul oyunları- Wales bölgesinde 1000 yetenekli genç atletin Olimpiyat/Engelli Olimpiyat etkinliğinde yarışması.	
2010	Eton Manor – Engelli Tenis ve okçuluk aktivitelerine yönelik binaların yapımına 2010 yılında başlanması.	
2011	2012 Oyunları için hazırlanan ulaşım planının tamamlanması.	
2011	Londra 2012 Katılımcı İyileştirmesi'nin başlangıcı.	
2012	Olimpiyat ve Engelli Olimpiyatları	
2013	Resmi Oyun Raporları'nın yayınlanması.	
2013	Hendbol Sahası dönüşümü Bisiklet yarış pisti dönüşümü Akuatik Merkez dönüşümü Stadyum dönüşümü	

Adaylık Raporu'nda bu 5 Temel Söz ile yola çıkan Londra, verdiği sözler için Çizelge 4.3'te verilen yapım aşamaları çizelgesi hazırlanmış ve oyunlar sonrası miras en önemli parametre olarak değerlendirilerek, iş planlaması miras parametresine göre şekillendirilmiştir. Adaylık dosyasında verilen sözler ve yapılacak olan çalışmalar Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından değerlendirilmiştir.

2012 senesi için Londra ve diğer aday şehirler arasındaki pozitif ve negatif yönlerin Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından değerlendirilmesi

Lausanne'deki IOC Yönetim Kurulu'nun her 9 aday şehir hakkında 11 teknik kritere bağlı puanlama tablosu altta verilmiştir. Bu kriterler için, Londra'nın hazırladığı raporlar da bu bölümde açıklanmıştır.

1. Hükümet desteği, yasal konular ve kamusal yaklaşım = katsayı 2

- **Londra**

Başbakan, Londra Belediye başkanı ve belediyeye ait yönetim birimlerinden destek alan Londra'nın adaylığına yönelik destek yazıları, Hükümet, Belediye ve Birleşik Krallık Olimpiyat Komitesi tarafından verilmiştir. Bu destek, ulusal ve kent düzeyinde yaşanan politik ayrımların karşısında duran niteliktedir. Şehrin adaylığı iş (300 farklı iş sektörünün %81'i), ticaret birlikleri, spor kurulları ve toplumsal gruplar tarafından desteklenmektedir. Kamusal düzeyde yapılan anketlerin %82'si Londra'yı %81'i ise ulusal spor anlayışını desteklemektedir. Buna rağmen, IOC'nin Olimpiyatlar'a verilen destek konusuna yönelik yapmış olduğu anket, %67 olumlu ve %13 olumsuz olmak üzere daha düşük sonuçlar ortaya koymuştur. Adaylığına verilen desteğin nedenleri arasında; kent ile bağlı bulunduğu ülkenin daha ileri seviyelere taşınması, ekonomi, iş imkânları ve genel anlamda Olimpiyat Oyunları ile sporun desteklenmesi gösterilmektedir. Destek karşıtı durumlarda ise, ekonomi ve trafik sorunu öne sürülmektedir.

2. Genel Altyapı = katsayı 5

Londra Metropoliten Bölge nüfusunun 2012 yılına kadar 7.3 milyondan 7.5 milyona ulaşması tahmin edilmektedir.

2. a Ulaşım Altyapısı

En pahalı demiryolu ve yeraltı sistemlerinden birine sahip olan Londra'nın temel ulaşım altyapısı, Aday Şehirler arasında en yüksek kullanılan orana sahiptir. Yine de,

demiryolu ulaşımının çok fazla kullanılmadığı dikkati çekmektedir. Bu konuda yapılacak önemli yatırımların, mevcut sistemi kapasite ve güvenlik açısından daha ileri noktalara taşıması gerektiği düşünülmektedir. Kentin karayolları ve ana arter yollarına ait tesisler, gerekli görülen seyahat zamanları ve seyahat hızının sağlanması açısından kapasiteyi düşürmektedir.

Oyunlar'ın konsepti, ulaşımın geliştirilmesi açısından Metropoliten Bölge'nin Doğu Londra bölgesinde kapasite ve performans gibi kamusal ulaşımda esas kabul edilen gelişimlerle oldukça uyum sağlamaktadır. Buna rağmen, Stratford ile King's Cross arasındaki New Channel hattı bağlantısının önemi, Olimpiyat projesinin ulaşım çalışması nedeniyle göz ardı edilmiş olabilir. Söz konusu yeni ulaşım bağlantısının önceliği, trenyolu ulaşımı programı Olimpiyat Oyunları için değiştirilmediği sürece, yerel düzeydeki trafiğin dışında uzun mesafede çalışan hızlı yolcu trenlerinin çalışmasında rahatlık sağlamak olacaktır.

Çizelge 4.3 : Yapım aşamaları (2012 Legacy Action Plan, 2008).

Yapım Aşamaları	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Olimpiyat Köyü'nün çevresel etki değerlendirilmesinin tamamlanması											
Alan seçimi&özel/kamu sektörü ortaklığıyla ana çerçeve kurallarının belirlenmesi											
Mastır planın tamamlanması&çerçeve planı izninin güvence altına alınması											
Detaylı tasarıma başlanması&yeniden yerleşim planları											
Olimpiyat alanları altyapı uygulamasının ihaleye çıkarılması ve yüklenicilerin belirlenmesi											
Altyapı/yıkım çalışmalarının ilk alan çalışmalarına başlanması (erken)											
Olimpiyat Köyü 1. aşama											
Olimpiyat Köyü inşaasının tamamlanması											
Olimpiyat Köyü donatılarının yapımı											
Güvenliğin güçlendirilmesi											
Olimpiyat & Engelli Olimpiyatları Oyunları											
Olimpiyat Köyü donanımının güçlendirilmesi ve yeniden kullanımı & Olimpiyat sonrası kullanımların belirlenmesi											

2. b Havalimanı

Dünya üzerinde en yoğun kullanıma sahip havalimanlarından biri olan ve Avrupa'da merkez niteliği taşıyan Heathrow Uluslararası Havalimanı'nın, Olimpiyatlar'a giriş yapılan ve Olimpiyatla bağlantılı trafik akışını düzenleyen bir havalimanı olması beklenmektedir. Havalimanının kapasitesi, büyük yatırımlarla önemli ölçüde artırılacaktır. Ayrıca, Yeni Heathrow Ekspres Demiryolu bağlantıları ulaşılabilirlik alanındaki ilerlemelerin bir parçası olarak görülmektedir. Londra'daki içinde öneri Olimpiyat Parkı alanına yakın konumlanan ve Park'a yeni Dok Alanları demiryolu uzantısıyla bağlanan London City Havalimanı da kullanıma uygun durumdadır.

- **IBC / MPC**

IBC / MPC binası, 17 adet yarışma alanını kapsayan öneri Olimpiyat Parkı alanı içinde inşa edilecektir. Proje, önceki Olimpiyat Oyunu alanının geçmiş ticari kullanımda yapılması düşünülen yenileme planının bir parçasıdır.

Bu verdiği rapor karşısında, diğer şehirler arasında Londra'nın aldığı puan Çizelge 4.4'te sıralanmıştır.

Çizelge 4.4 : Genel altyapı.

(Aday Şehirler)	(Minimum Derece)	(Maksimum Derece)
Paris	6.8	7.8
Leipzig	4.0	5.5
New York	5.3	7.0
Moskova	4.8	6.8
İstanbul	2.7	4.1
Havana	1.5	3.2
Londra	**5.3**	**7.0**
Madrid	7.5	8.5
Rio de Janeiro	3.1	4.6

3. Spor Yarışma Alanları = katsayı 4

Çalışma grubu spor alanları ve spor konseptlerini aşağıdaki alt kriterler ve ağırlık faktörlerine bağlı olarak değerlendirmiştir.

3.a Mevcut yarışma alanları

3.b Planlanan ve eklenen yarışma alanları

3.c Spor konsepti / miras

Londra kentinin spor konsepti, Olimpiyat Parkı (16 spor), merkezi aks (4 spor) ve batı bölgesi (5 spor) olmak üzere 3 ana bölge üzerinde konumlanan 20 adet mevcut yarışma alanının (%61) kullanımıyla iyi bir planlamaya sahiptir. Kent, Olimpiyatlar için toplamda 33 adet yarışma alanı için öneride bulunmuştur. Olimpiyat Parkı içinde, sporculara son derece uygun yarışma ortamları sunan Olimpiyat Köyü yer almaktadır. Greenwich Parkı, Hyde Park, Regents Park, Swinley Forest ve Horse Guard's Parade yarışma alanları; belirsizlik gösteren, iyileştirme ve inşaa çalışmaları için bütçe ayrılmayan ve yapım çalışmasına dönük bir programa sahip olmayan alanlardır. Yelken yarışları (245 km.), dağ bisikleti ve atış yarışmaları (72 km.), okçuluk ve kano yarışlarına (54 km.) ayrılan mevcut yarışma alanlarının ilerleyen dönemde Olimpiyat Köyü'nün büyümesine katkıda bulunmaları beklenmektedir. Sadece Wembley Stadyumu'nda düzenlenecek futbol finalleri için yapım aşamasında olan tek bir yarışma alanının dışında (%3), Olimpiyat Oyunları'nda 9'u kalıcı olmak üzere 12 ek yarışma alanına gereksinim duyulacaktır. Kapasitesi artırılan mevcut spor tesisleriyle desteklenen yeni yarışma alanları, Londra'ya ve ülkeye önemli bir spor mirası bırakacaktır. Çizelge 4.5'te Londra'nın spor altyapısından aldığı puan yer almaktadır.

Çizelge 4.5 : Yarışma alanları.

Aday Şehirler	En Düşük Derece	En Büyük Derece
Paris	6.7	8.0
Leipzig	5.2	7.1
New York	6.2	7.7
Moskova	5.2	7.1
İstanbul	4.3	6.0
Havana	3.7	5.4
Londra	**5.2**	**7.1**
Madrid	7.4	8.7
Rio de Janeiro	4.9	7.0

4. Olimpiyat Köyü= katsayı 4

Olimpiyat Köy kriterinin değerlendirilmesinde, aşağıda yer alan 3 alt kriter göz önünde bulundurulmuştur.

4.a. Yerleşim - %50

4.b. Konsept - %30

4.c. Miras (Olimpiyat sonrası kullanımlar ve köyün finanse edilme durumu) - %20

Londra, Olimpiyat Parkı içinde Olimpiyat Stadyumu'na 2 km uzaklıkta bulunan ve Weymouth Portland bölgesinin Olimpiyat Köyü'nü önermektedir. İçinde 1-2 odalı 8 adet blok apartmandan oluşan ve gerektiğinde 1000 yatak kapasitesi daha eklenebilen, toplamda 16800 yatak kapasitesine sahip 35 ha'lık bir alan üzerinde yer alan Köy, ayrıca Stratford bölgesindeki Olimpiyat ulaşım merkezinin yanında yer almaktadır. Spor yarışmalarının yapıldığı 13 alan, Köy'den 10 km ya da daha az bir mesafe uzaklıktadır.

Olimpiyat Köyü, Oyunlar'dan sonra eğitimciler ve tıp sektöründe çalışan personele konut alanı olarak kullanılma imkânı sunacaktır. Olimpiyat Köyü, Doğu Londra'ya ait yeniden gelişim projesinin bir parçası olarak kamu ve özel sektör güçleriyle finanse edilecektir. Çizelge 4.6'da Londra'nın Olimpiyat Köyü konseptinden aldığı puan görülmektedir.

Çizelge 4.6 : Olimpiyat Köyü.

Aday Şehirler	En Düşük Derece	En Büyük Derece
Paris	6.8	8.3
Leipzig	6.3	8.2
New York	5.3	7.7
Moskova	6.6	8.0
İstanbul	4.2	6.3
Havana	4.3	6.4
Londra	**5.5**	**8.0**
Madrid	7.3	8.7
Rio de Janeiro	6.3	8.2

5. Çevresel Koşullar ve Etki = katsayı 2

Alt kriterler; mevcut çevresel koşullar (%40) ve Çevresel Etki (%60).

Oyunlar, sürdürülebilirlik ve çevresel kalite ilkeleri üzerine inşa edilerek detaylı bir program sunulacaktır. Yarışma alanı yeri seçimi sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda belirlenecektir. Olimpiyat Parkı alanı Londra'nın en büyük ölçekli çevresel iyileştirme ve dönüşüm projesi olacaktır.

Londra'nın konut politikasına paralel olarak geliştirilen Olimpiyat Köyü, çevresel mükemmeliyetin bir örneğini oluşturacaktır. Kaynaklar, atık, su ve enerji kontrolüne yönelik uygun çözümlerin bulunmasına yönelik Lea Vadisi'nde 600 Ha'lık bir ekopark yaratılacaktır. Mevcut sahip olduğu çevresel koşulların etkileri ve sunulan

çözüm için Londra ve diğer aday kentlerin almış olduğu puanlar altta sıralanmıştır (Çizelge 4.7).

Çizelge 4.7 : Çevresel koşullar ve etki.

Aday Şehirler	En Düşük Derece	En Büyük Derece
Paris	6.6	8.6
Leipzig	7.4	9.0
New York	5.0	7.6
Moskova	4.6	7.6
İstanbul	4.6	7.6
Havana	5.0	7.0
Londra	**7.2**	**8.6**
Madrid	7.2	8.6
Rio de Janeiro	5.2	7.6

6. Konaklama = katsayı 5

Olimpiyat Oyunları gereksinimlerinin en önemlilerinde biri olan konaklama;

Şehrin merkezinden itibaren 10 km'lik bir alanı çevreleyen oteller minimum karşılanması gereken sayının üzerindedir. Mevcut konaklama durumu sayesinde, Londra'da hiç otel ya da medya köyü yapılmasa bile, Olimpiyatlar için yeni bir konaklama alanına ihtiyaç yoktur. Bu nedenle, Çizelge 4.8'de görüldüğü gibi 10 puan üzerinden 10 almıştır.

Çizelge 4.8 : Konaklama.

Aday Şehirler	En Düşük Derece	En Büyük Derece
Paris	10.0	10.0
Leipzig	5.2	5.5
New York	10.0	10.0
Moskova	6.2	7.4
İstanbul	5.9	6.5
Havana	3.3	4.1
Londra	**10.0**	**10.0**
Madrid	7.9	8.4
Rio de Janeiro	5.0	5.6

7. Ulaşım konsepti = katsayı 3

7.a. Mesafe ve Seyahat Zamanları %50

7.b. Ulaşım Organizasyonu ve Olimpiyatlar süresince trafiğin kontrol edilmesi %50

Ortalama seyahat mesafeleri, Olimpiyat Parkı ve Doğu Londra'daki yarışma alanlarının kabul edilmesiyle tüm Aday Şehirler içinde en uzun mesafe olma

özelliğini kazanmıştır. Ayrıca, ortalama olarak tahmin edilen 55 km/sa'lik otobüs hareket hızı gerçekçi görülmemektedir.

- **Oyun döneminde ulaşım organizasyonu ve trafik kontrolü**

İdare edilebilir nitelikte görülen Doğu Londra'nın ulaşım kontrolü, diğer yarışma alanlarına olan bağlantıların Olimpiyat ve seyirci ulaşımı açısından bir çelişki doğuracaktır. Söz konusu ulaşımların fizibilitesinin değerlendirilmesinde detaylı bir ulaşım kontrolü bilgilendirmesine gereksinim duyulacağı değerlendirmede belirtilmiştir. Londra, bu değerlendirmede 10 üzerinden en düşük 4.8 en yüksek 6.7 almıştır (Çizelge 4.9).

Çizelge 4.9 : Ulaşım konsepti.

Aday Şehirler	En Düşük Derece	En Büyük Derece
Paris	6.5	8.0
Leipzig	5.4	7.8
New York	4.5	6.7
Moskova	4.1	6.2
İstanbul	3.4	5.1
Havana	2.7	4.8
Londra	**4.8**	**6.7**
Madrid	7.5	9.0
Rio de Janeiro	3.6	5.7

8. Koruma ve Güvenlik = katsayı 3

8.a. Terörizm olayı

8.b. Teşhis edilen suç seviyeleri ve diğer kamu güvenliği konuları

8.c. Ana güvenlik güçlerinin tüm teknik ve profesyonel uyumu

8.d. Güvenlik alanına yapılan mevcut yatırım ve bununla ilişkili teknoloji ile birlikte bu alanda Olimpiyat Oyunları'nın güvenlik ihtiyaçlarına cevap verebilecek öneriler

8.e. Kontrol ve gereksinim duyulan güvenliğin öneri Olimpiyat Oyunları içinde yer alan bütünselliği. Çizelge 4.10'da koruma ve güvenlik konularında alınan deneyimler görülmektedir.

Çizelge 4.10 : Koruma ve güvenlik.

Aday Şehirler	En Düşük Derece	En Büyük Derece
Paris	7.3	8.3
Leipzig	6.4	7.4
New York	6.3	7.2
Moskova	5.2	6.4
İstanbul	3.4	4.6
Havana	3.0	4.0
Londra	**6.7**	**7.7**
Madrid	6.4	7.4
Rio de Janeiro	3.9	4.8

9. Geçmiş spor etkinliklerinden kazanılan deneyimler = katsayı 2

9.a. Son 10 yılda organize edilen uluslararası etkinliklerin sayısı (%60)

9.b. Etkinliklerin kalitesi (%40)

Çizelge 4.11'de organizasyonlardan alınan deneyimler puanlanmıştır.

Çizelge 4.11 : Geçmişteki spor oyunlarından kazanılan ev sahipliği deneyimi.

Aday Şehirler	En Düşük Derece	En Büyük Derece
Paris	7.6	9.0
Leipzig	4.8	6.8
New York	6.2	8.0
Moskova	4.6	7.0
İstanbul	3.4	6.0
Havana	3.0	5.6
Londra	**4.8**	**6.8**
Madrid	6.0	7.4
Rio de Janeiro	5.0	7.0

10. Finansman = katsayı 3

10.a. Hükümet katılımı ve Finansman planı

10.b. Ticari yeniden yapılanma projeksiyonu fizibilitesi

Birleşik Krallık Hükümeti ve Londra Belediyesi, ihtiyaç duyulan merkezi, altyapı ve Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapma aşamasında yapılan harcamalar için 4.04 milyar dolarlık bir kamusal yardım sağlanması konusunda fikir birliği içinde bulunmuşlardır.

Hükümet, Olimpiyat Oyunları Organizasyon Komitesi (OCOG) tarafından finanse edilmeyecek olan güvenlik, sağlık ve diğer hükümetle bağlantılı hizmetlerin sorumluluğunu üstlenmiştir. Bu duruma, IOC tarafından ekonomik yönden desteklenmeyen ve OCOG'un ihtiyaç duyduğu yarışma alanı olan ya da olmayan bölgelerde de rastlanmaktadır. Çizelge 4.12'de Londra'nın finansmandan aldığı puan yer almaktadır.

Çizelge 4.12 : Finansman.

Aday Şehirler	En Düşük Derece	En Büyük Derece
Paris	6.0	8.0
Leipzig	6.8	8.5
New York	5.0	7.5
Moskova	4.4	7.2
İstanbul	4.2	6.1
Havana	3.8	5.4
Londra	**6.0**	**8.0**
Madrid	6.0	8.0
Rio de Janeiro	3.8	6.7

11. Proje konsepti – uygulaması – miras arasındaki denge

11.a. Olimpiyat gereksinimlerinin belirlenmesi

11.b. Olimpiyat gereksinimlerinin, şehrin genel ve spor altyapısına nasıl uyum sağladığı

11.c. Sporcuların kazandığı tecrübeler

11.d. Önceki Olimpiyatlar'dan geriye kalan miraslar

Çizelge 4.13'te proje konsepti-uygulama ve miras konularından aldığı puan görülmektedir.

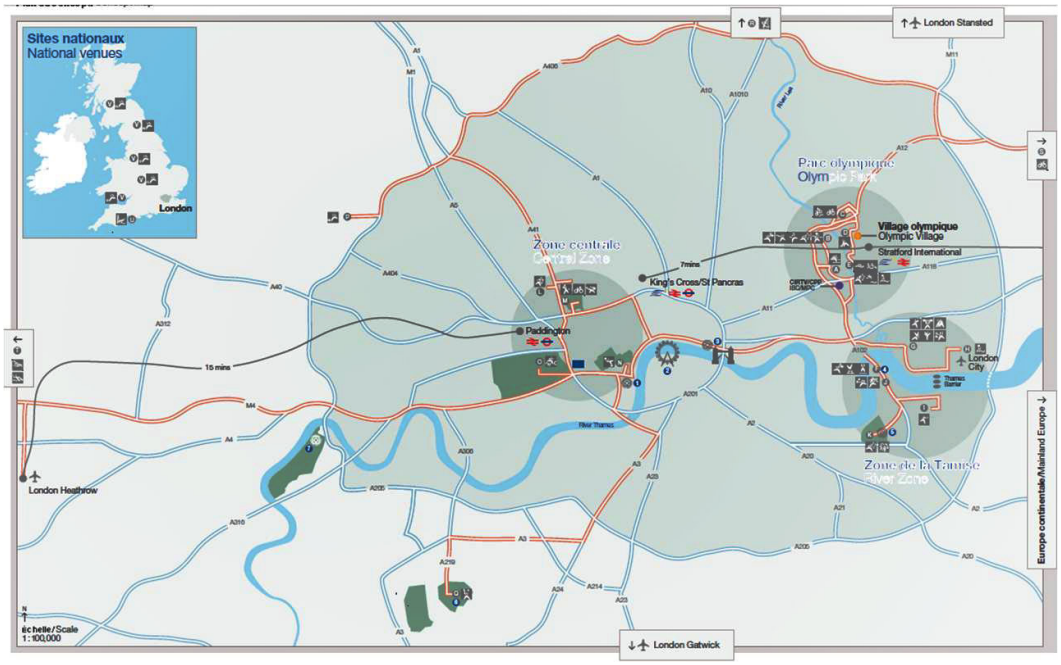
Çizelge 4.13 : Proje konsepti – uygulama – miras arasındaki denge.

Aday Şehirler	En Düşük Derece	En Büyük Derece
Paris	8.0	9.0
Leipzig	4.0	7.0
New York	5.0	8.0
Moskova	5.0	7.0
İstanbul	3.0	5.0
Havana	2.0	4.0
Londra	**6.0**	**8.0**
Madrid	8.0	9.0
Rio de Janeiro	4.0	6.0

Tüm bu değerlendirmeler ışığında Londra, ev sahibi şehir seçilmesinin ardından adaylık dosyasında sunduğu programa detaylı ve hızlı bir şekilde devam etmiştir.

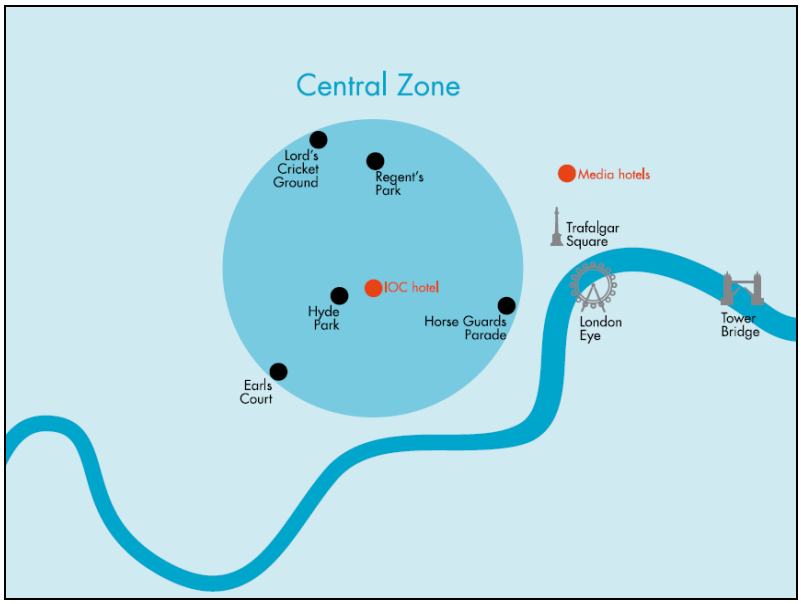
4.2 Olimpiyat Parkı ve Diğer Yarışma Alanları'nın Yer Seçim Kriterleri

Londra'da Olimpiyat Alanları yer seçiminde açılış ve kapanış törenlerinin yapılacağı; atletizm, yüzme, basketbol, hendbol gibi birçok spor yarışmalarının düzenleneceği ve sporcuların konaklayacağı Olimpiyat Köyü'nün bir arada bulunduğu Olimpiyat Parkı'nın yeri için Londra'nın doğusunda yer alan Stratford-Newham bölgesi belirlenmiştir. Olimpiyat Parkı dışında, Şekil 4.1'de Londra genelinde Olimpiyatlar'da kullanılacak olan spor alanlarının bulunduğu yerler simgesel bir şekilde Thames Nehri'ne ve şehrin nirengi noktalarına gore işaretlenmiştir.

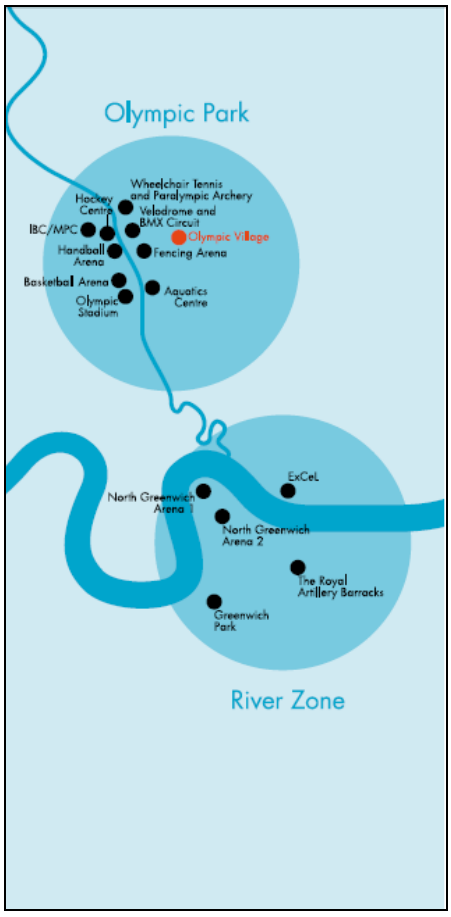

Şekil 4.1 : Londra genelinde Olimpiyatlar'da kullanılacak açık spor alanları ve spor tesis alanları (2012 Legacy Action Plan, 2008).

Olimpiyatlar için düşünülen alanlar daha ayrıntılı bir şekilde Şekil 4.2 ve 4.3'te gösterilmiştir.

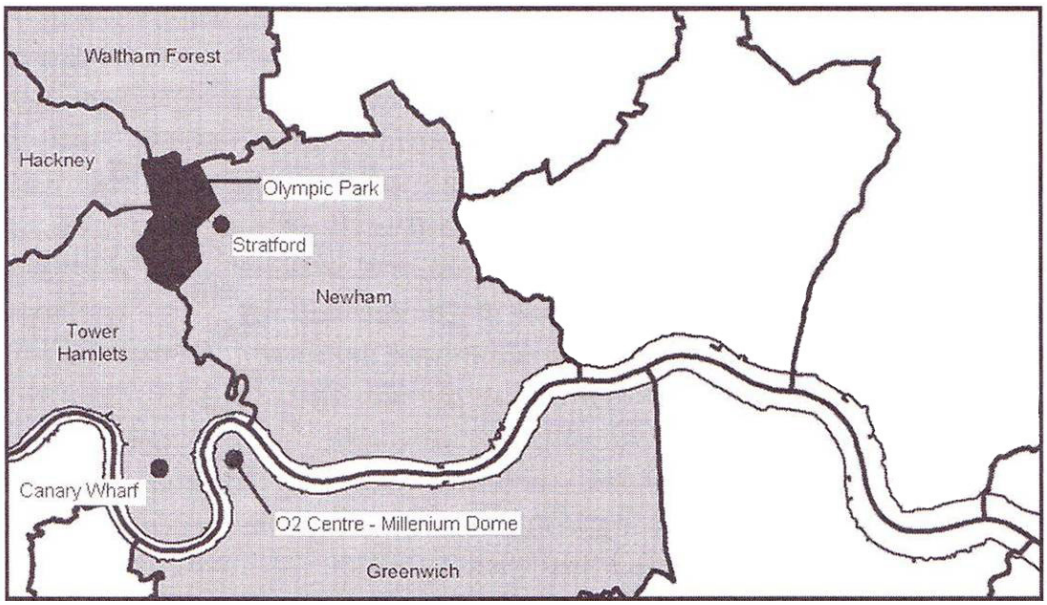
Şekil 4.2 : Londra merkez bölgesinde Olimpiyatlar için düşünülen alanlar (2012 Legacy Action Plan, 2008).

Şekil 4.3 : Londra'nın güneyinde Olimpiyatlar için düşünülen alanlar ile Olimpiyat Parkı'nın lokasyonu (2012 Legacy Action Plan, 2008).

4.2.1 Olimpiyat Parkı'nın yerinin belirlenmesi

Doğu Londra 21. yüzyıla, Londra şehrinden Thames Nehri'nin denize döküldüğü yere kadar uzanan, hükümet tarafından belirlenen bir yenileme bölgesi özelliği taşıyan ve Avrupa'daki en geniş kapsamlı kentsel yenileme planı olarak bilinen Thames Gateway'in merkezinde konumlanarak başlamıştır (Şekil 4.4). Bölge, en geç ve en kapsamlı olarak görülen bu süre boyunca, bir laboratuvar halini almıştır, öyle ki toplumun zengin ve yoksul sınıflarının birarada bulunduğu, içinde her seviyeden sosyal sınıfın yer aldığı, toplumda kabullenme ve dışlama tavırlarının görüldüğü bir bölge haline gelmiştir (Poynter, 2009). Olimpiyat Parkı'nın Doğu Londra'nın bu bölgesinde konumlandırılmasının 2 nedeni bulunmaktadır: Birincisi; verimsiz alanların ve demiryolu ile yeraltı metro sistemleri ile sağlanan mevcut ulaşımın çok iyi durumda olmamakla birlikte kullanılabilir durumda olması (Evans ve Shaw, 2001), ikincisi ise; Newham bölgesinin çalışan yerli kesiminin Olimpiyatlar ve Londra Eyaletleriyle uyuşmayan bir profile sahip olmasıdır.

Şekil 4.4 : Olimpiyat Parkı'nın Londra içindeki konumu (Poynter, 2009).

İngiltere'de yaşanan eksiklikler; ekonomik, çevresel ve sosyal açıdan ele alınan birçok temel etken vasıtasıyla ölçülerek istihdam ve ekonomik katılıma yönelik verilen katsayılarla belirlenmiştir (ODPM, 2004).

Ulusal Çoklu Yoksunluk İndeksi (IMD) ölçümlerine göre 1 katsayısı en sahipsiz, terkedilmiş alanlara verilen değerleri göstermektedir. Bu indeks, Ulusal düzeyde gelir durumu, eğitim ve yetenekler, sağlık, konut ve çevre konuları gibi standartların

karşılaştırılmasından oluşmaktadır. Çizelge 4.14'te Olimpiyat Parkı yapılacak olan bölgeyi içine alan ilçelerdeki IMD standartlarındaki ölçümlerini Londra ve İngiltere bütünüyle karşılaştırılarak gösterilmiştir. Bu ölçümde, Olimpiyat zonunu içine alan 5 komşu ilçenin % 62'si İngiltere'deki gelir yoksunu alanlar arasında ilk 10'a girmiştir. Bu bağlamda, Newham Eyaleti'nde yer alan Stratford bölgesi, Londra'nın 2012 Olimpiyat ve Engelli Olimpiyatları Oyunları adaylığının gündeme gelmesiyle birlikte Olimpiyat Oyunları için esas yerleşim alanı olarak belirlenmiştir.

Çizelge 4.14 : Gelir faktörünün IMD standartlarına ait ölçümü (Gold ve Gold, 2008).

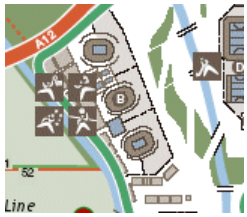
IMD Ölçümleri SOA yüzdeleri	Olimpiyat Zonu (%)	Beş Olimpiyat İlçesi (%)	Londra (%)	İngiltere (%)
> 10-15	13	17	8	5
> 5-10	20	19	9	5
> 1-5	38	18	6	4
1'e kadar	4	2	1	1

Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (IOC) Londra'yı desteklemesi, şehrin Greenwich, Hackney, Newham, Tower Hamlets ve Waltham Forest olmak üzere belirlenen 5 ilçesini biraraya getiren kültürel çeşitlilik ve sosyal yoksunluğun görüldüğü bir bölgede yapılan yenileme çalışmalarının yapılacağı sonucunda ortaya çıkmıştır.

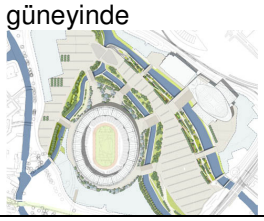
Adaylıkla ilgili yorumda bulunan yazarlar, 2012 Olimpiyatları'nın, kentsel yenilemeye dönük mevcut ve çeşitli beklentilere sahip planın hayata geçirilmesi konusunda hızlandırıcı nitelikte temel etken olacağını düşünmektedirler. Üç temel konuyu benimseyen Olimpiyatlar öncelikle, 2012 projesini 1980'den beri Doğu Londra'nın yenilenmesini içeren çalışma kapsamında ele almaktadır. İkinci olarak; Olimpiyatların limitli bir zaman içerisinde planlaması konusunda hükümetin aldığı tutum ve politikalardır. Hükümetin Doğu Londra'daki kentsel yenilemeye dönük yapılan kontrolün, 1980'lerde Dok Alanları üzerine odaklanan yenileme çalışmasının ilk aşamasından itibaren değişikliğe uğradığı konusunda tartışmaları zaman zaman sürmektedir (Poynter, 2009). Doğu Londra'ya odaklanan 2012 Olimpiyatları, özellikle Stratford ve Newham ilçelerinde kentsel yenilemeye dönük bir programın elde edilmesi amacıyla tasarlanmıştır. Newham bölgesi, komşu ilçeleri Hackney ve Tower Hamlets'e benzer biçimde sosyal açıdan belirgin bir eksikliğin görüldüğü ve geleneksel üretim endüstrisinin sergilendiği verimsiz alanlar, dok limanları ve demiryolu sahalarına sahiptir. Alan, Thames Gateway gelişim bölgesinin merkezinde

ve Canary Wharf'ın yanında yer almaktadır. İyileştirme çalışmalarına 1980'lerde başlanan New York'taki Battery Park'ın başarısını örnek alan Canary Wharf, 80'li yıllarda şehrin finansal merkezinin doğu yönüne doğru genişletilmesine yönelik iddialı bir plan ortaya koymuştur (Poynter, 1989). Çizelge 4.15'te Londra Olimpiyat Parkı'nda yapılacak olan spor çeşitleri ve yarışma alanları ve olimpiyatlar sonrasındaki kullanımları belirtilmiştir.

Çizelge 4.15 : Londra Olimpiyat Parkı'nda Olimpiyatlar süresince yer alacak spor çeşitleri (2012 Legacy Action Plan; URL-6, 2010, derleyen: G.Güler).

Spor Merkezi Adı	Olimpiyat süresince yapılan Spor Çeşitleri	Lokasyon	Kapasite	Kalıcı-Geçici	Olimpiyat Sonrası Kullanım
Aquatic Center	Dalış, yüzme, Eş zamanlı yüzme, su topu, engelli yüzme, 5 aşamalı yarış	Olimpiyat Parkının güney doğusu 	17.500 yüzme ve dalma sporları için oturma 5000 oturma kapasite Su Topu	Genel olarak kalıcı-geçici eklentiler bulunmakta	Geçiçi olan binanın iki kanadı kaldırılıp, 2500 kişi kapasiteli yüzme havuzu yapılmıştır
Basketbol Arena	Basketbol, engelli basketbolu, Rugby, Handball	Olimpiyat Parkının kuzeyi 	12.000 kişi kapasiteli	Geçici	Başka bir lokasyona taşınması olasıdır
Eton Manor	Engelli tenisi	Olimpiyat Parkının kuzeyi 	10.500 kişi kapasiteli	Yeni, kalıcı	Daha karma bir kullanım ile kullanılması
Handball Arena	Handball	Olimpiyat parkının batısı 	7.000 kişi kapasiteli	Yeni, kalıcı	Daha karma bir kullanım ile kullanılması

Çizelge 4.15 (devam) : Londra Olimpiyat Parkı'nda Olimpiyatlar süresince yer alacak spor çeşitleri (2012 Legacy Action Plan; URL-6, 2010, derleyen: G.Güler).

Spor Merkezi Adı	Olimpiyat süresince yapılan Spor Çeşitleri	Lokasyon	Kapasite	Kalıcı-Geçici	Olimpiyat Sonrası Kullanım
Hockey Centre	Hokey, engelli futbolu	Olimpiyat parkının orta kesiminde 	2 sahadan olşuyor: 1 saha 15000 kişi kapasiteli, diğer saha 5000 kapasiteli	Yeni,fakat lokasyon değişecek	Yeri kuzeye taşınıcak.
Olimpiyat Stadyumu	Atletizm, engelli atletizmi	Olimpiyat Parkının güneyinde 	80.000 kişi kapasiteli	Yeni, kalıcı fakat kapasite değişecek	Yeni kullanımında 30.000 a düşürülecek
VeloPark	Bisiklet, Engelli Bisiklet Yarışması, BMX	Olimpiyat Parkının kuzeyinde 	6000 bisiklet pisti, 6000 BMX için kapasite	Yeni, kalıcı	Kullanım aynı şekilde devam edecek.

4.2.2 Olimpiyat Parkı dışında, Londra genelinde yer alan spor alanları

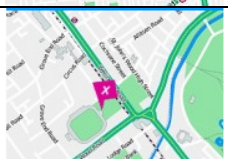
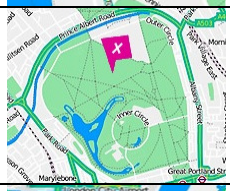
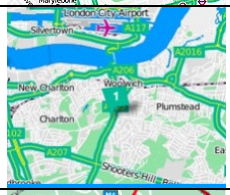
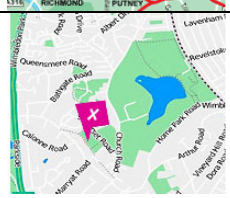
Çizelge 4.16'da Londra Olimpiyat Parkı dışında spor yarışma alanlarını göstermektedir. Bu alanlardan en önemlilerinden biri Wembley Stadyumu'dur. Bunun nedeni, Wembley'in 1948 yılı Olimpiyatları'nın ana stadyumu olmasıdır. Stadyum, 1948 yılı Olimpiyatları'ndan 2012 yılı Olimpiyatları'na kalan en önemli mirastır. Geçmişi 1880 yılına dayanan Wembley Parkı'nda bu dönemde Wembley Parkı Eğlence Alanı'na ait futbol ve kriket sahaları, koşu parkuru, havuzlar, şelaleler, yürüyüş yolları ve çiçek tarhları bulunmaktadır. Hükümet, 1918'de sona eren Büyük Savaş'ın ardından 'Ulusal Sporlar' adı altında içinde bir stadyumu barındıran Britanya Krallığı Sergi Binası'nın planının çalışmasına başlamıştır. Yapımı 1924 yılında tamamlanarak kullanıma açılan Sergi, ilerleyen dönemlerde duyulacak

gereksinimler için 2000 yılında tadilata girerek kapatılmış ve 2006 yılının Nisan ayında tekrar kullanıma açılmıştır (Nai, 2008). Diğer önemli alanlardan biri olan Wimbledon Tenis Stadyumu, 1922 senesinden günümüze her sene tenis şampiyonalarına ev sahipliği yapan en önemli miraslardandır (Şekil 4.5).

Çizelge 4.16 : Londra Olimpiyat Parkı dışında bulunan spor alanları (2012 Legacy Action Plan; URL-6, 2010, derleyen: G.Güler).

Londra'da Yer Alan Spor Tesisleri					
Spor Merkezi Adı	**Olimpiyat süresince yapılan Spor Çeşitleri**	**Lokasyon**	**Kapasite**	**Kalıcı-Geçici**	**Olimpiyat Sonrası Kullanım**
Earls Center	Voleybol	Londra'nın batısında 	40.000 m² sergi salonu 18.000 kişi kapasiteli	Kalıcı-kullanım değişecek	Sergi salonu kullanımına devam edecek
Excel	Boks, eskrim, judo, masa tenisi, tekvando,ağır kaldırma, güreş, ve her sporun engelliler için yapılması	Londra City Havalimanına' çok yakın 	12.000 kişi kapasiteli	Kalıcı-kullanım değişecek	Olimpiyatlardan sonra Avrupa'nın en büyük sergi salonuna dönüşecektir.
Greenwich Park	Binicilik, Atlama, At gösterileri		35.000 kişi kapasiteli	Geçici	1433 yılından beri İlk Kraliyet Parkı olan Greenwich, bu kullanımına hiztmet edecektir.
Kraliyet Ailesi At Geçit Alanı	Plaj Voleybolu		15.000 kapasiteli	Geçici	At törenleri 1660 yıllarına kadar gitmektedir.

Çizelge 4.16 (devam) : Londra Olimpiyat Parkı dışında bulunan spor alanları (2012 Legacy Action Plan; URL-6, 2010, derleyen: G.Güler).

Spor Merkezi Adı	Olimpiyat süresince yapılan Spor Çeşitleri	Lokasyon	Kapasite	Kalıcı-Geçici	Olimpiyat Sonrası Kullanım
Hyde Park	Uzun mesafe yarışı: koşu, yüzme,bisiklet		3.000 kişi kapasiteli	Geçici	1637 yılından itibaren Londra'nın en büyük kent parkı
Londra Kriket Sahası	Okçuluk		6.500 kişi kapasiteli	Geçici	Kriket oyunlarına ev sahipliği yapmaya devam edecektir.
Kuzey Greenwich-Dome	Artistik jimnastik, basketbol, trampolin, engelli basketbolu		20.000, 16500 kişi kapasiteli	Kalıcı	
Regent Park	Bisiklet		3.000 kişi kapasiteli	Londra Hayvanat Bahçesinin içerisinde bulunduğu park.	Park
The Royal Artillery Barracks	Atış Okçuluk		7.500 kişi kapasiteli	Geçici-kalıcı olabilir. Henüz karar vermemiştir.	Dünya Miras Listesi nde yer almaktadır. Fakat geçici spor oyunları için kullanılabilir.
Wembley Arena	Badminton, Ritmik Jimnastik		6.000 kişi kapasiteli	Geçici	Wembley Arena olimpiyatlardan sonra Londra'nın en büyük konser salonu olacaktır.
Wembley Stadium	Futbol		90.000 kişi kapasiteli	Kalıcı	Futbol Stadyumu
Wimbledon	Tenis		30.000 kişi kapasiteli	Kalıcı	Kew Gardens'ın bir bölümü olan Wimbledon, her yıl dünya şampiyonasına ev sahipliği yapmaktadır.

Şekil 4.5 : Wimbledon Tenis Stadyumu ve kortları (URL-7, 2010).

Greenwich Parkı (Şekil 4.6), Hyde Park ve Regent Park da Londra kentine Viktorya döneminden itibaren hizmet eden en önemli kent parklarıdır. Bu alanlara getirilecek geçici strüktürdeki izleme alanları, parklardaki geniş çim düzlüklerin üzerine getirilerek mekânların yaratılması planlanmıştır (Şekil 4.7). Özellikle, Greenwich Parkı'ndaki kullanım için, Greenwich Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı öğrencilerinden buradaki kullanımlar, doluluk-boşluk ilişkileri, anıt ağaçlar ve ağaç türleri ile ilgili çalışma ve bununla bağlantılı olarak alternatif bir yerleştirme yapmaları istenmiştir (Şekil 4.8). 17 Aralık 2009'da üniversitede bir kolokyum yapılmış, toplantıya Olimpiyat Komitesi'nden plancılar, mimarlar ve sivil toplum örgütleri katılmışlardır. Toplantı, Londra Olimpiyatları'nda izlenen politikanın katılımcı planlamaya örnek teşkil ettiğinin somut bir ifadesidir.

Şekil 4.6 : Greenwich Park'ta at yarışlarının yapılacağı düzlük alan (Foto: G.Güler, 2009).

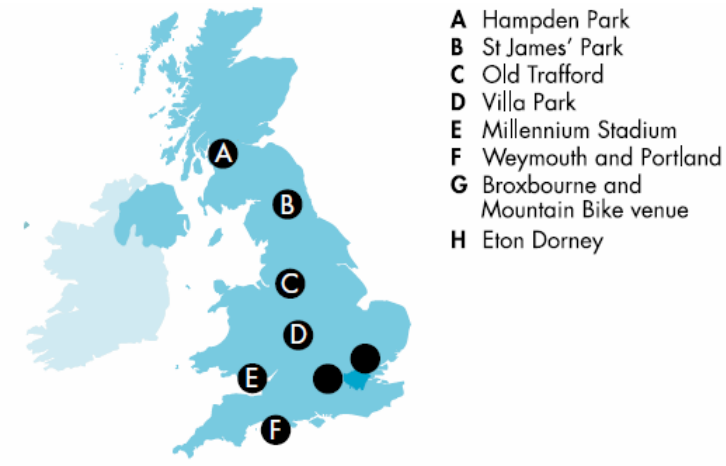
Şekil 4.7 : Regent Park'ta spor yapılan geniş çim düzlükler (Foto: G. Güler, 2009).

Şekil 4.8 : Greenwich Üniversitesi tarafından Olimpiyat Oyunları'nda kullanılacak alanlara yönelik çalışmalardan bir öneri (Greenwich Üniversitesi Kolokyumu, 2009).

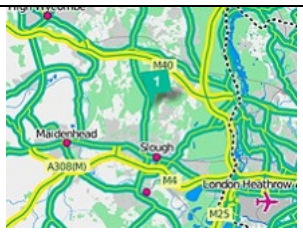
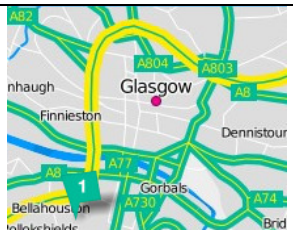
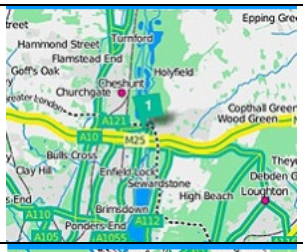
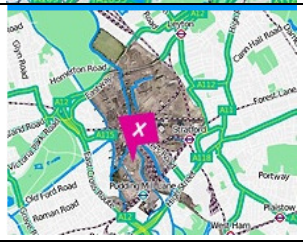
4.2.3 Londra dışında yer alan spor alanları ve spor tesis alanları

Genel olarak futbol, kürek ve kano sporları için Londra dışındaki tesisler kullanılmıştır. Bu merkezler seçilirken kapasiteleri, doğal güzellikleri ve ulaşım durumlarına dikkat edilmiştir. Seçilen bu alanlara özellikle tren ile kolay ulaşım sağlanmaktadır (Şekil 4.9). Çizelge 4.17'de Londra dışında bulunan spor alanları, hangi sporların, hangi alanlarda yapılacağı, kapasiteleri ve Olimpiyat sonrası kullanımlarının ne olacağına dair bilgiler verilmektedir.

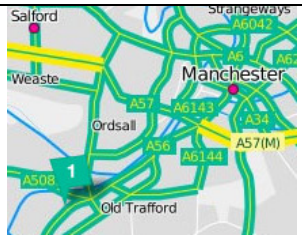
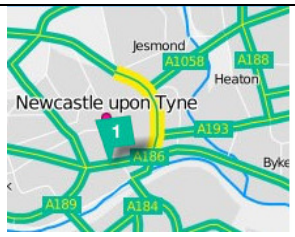
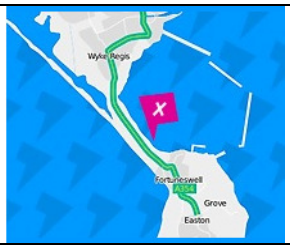

Şekil 4.9 : Londra dışındaki spor alanları (2012 Legacy Action Plan, 2008).

Çizelge 4.17 : Londra dışında yer alan spor tesisleri (2012 Legacy Action Plan; URL-6, 2010, derleyen: G.Güler).

Londra Dışında Yer Alan Spor Tesisleri					
Spor Merkezi Adı	**Olimpiyat süresince yapılan Spor Çeşitleri**	**Lokasyon**	**Kapasite**	**Kalıcı-Geçici**	**Olimpiyat Sonrası Kullanım**
Coventry Kent Stadyumu	Futbol		32.500 kişi kapasiteli	Kalıcı	Futbol
Eton Dorney	Kürek Engelli Kürek Kano		30.000 kişi kapasiteli	Kalıcı	Su Sporları
Essex	Dağ Bisikleti		3.000 kişi kapasiteli	Geçici	Orman Arazisi
Hamden Park	Futbol		52.000 kişi kapasiteli	Kalıcı	Futbol
Lee Valley White Water Center	Kano Yarışları		12.000 kişi kapasiteli	Kalıcı-sonradan eklenen oturma yerleri geçici	Gelecek kullanımlarda Kayak ve kano merkezi olarak kullanılacaktır.
Millenium Stadyumu	Futbol		74.600 kişi kapasiteli	Kalıcı	Futbol

Çizelge 4.17 (devam) : Londra dışında yer alan spor tesisleri (2012 Legacy Action Plan; URL-6, 2010, derleyen: G.Güler).

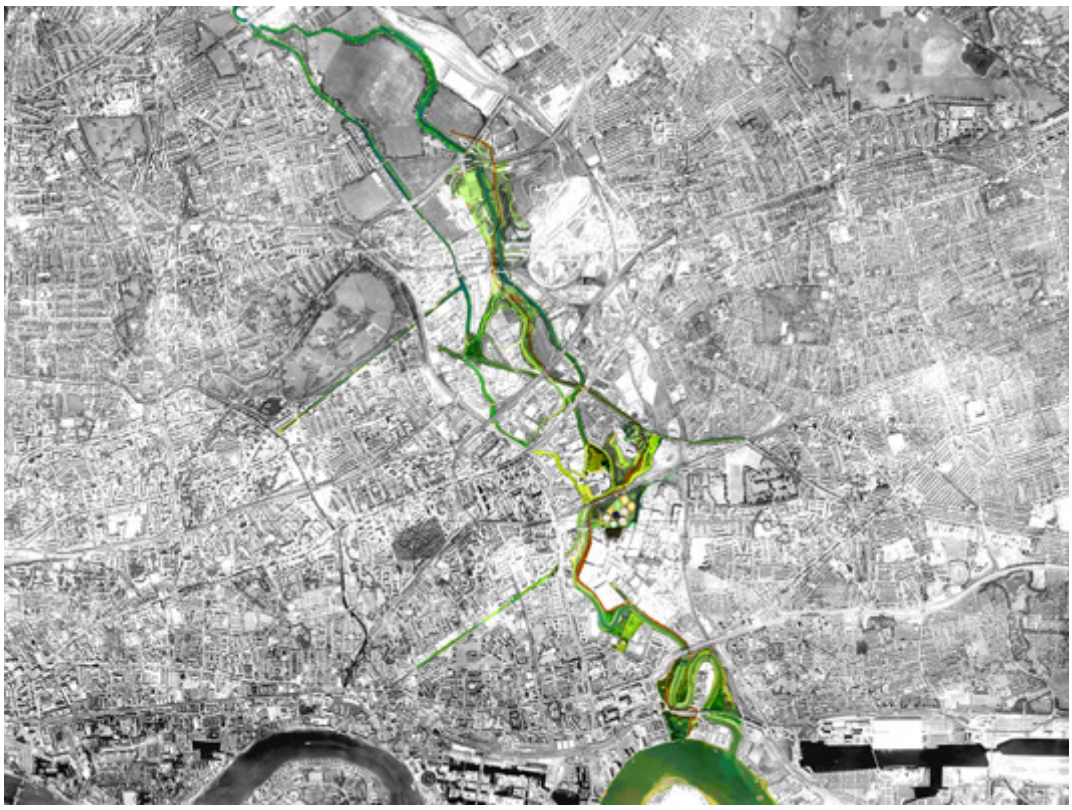
Spor Merkezi Adı	Olimpiyat süresince yapılan Spor Çeşitleri	Lokasyon	Kapasite	Kalıcı-Geçici	Olimpiyat Sonrası Kullanım
Old Trafford	Futbol		76.000 kişi kapasiteli	Kalıcı	Futbol
St. James Park	Futbol		52.000 kişi kapasiteli	Kalıcı	Futbol
Weymouth and Portland	Yelken Yarışları		-	Kalıcı	Yelken Yarışları

4.3 Olimpiyat Master Planı

4.3.1 Olimpiyat Parkı'nın mevcut durumu ve konumu

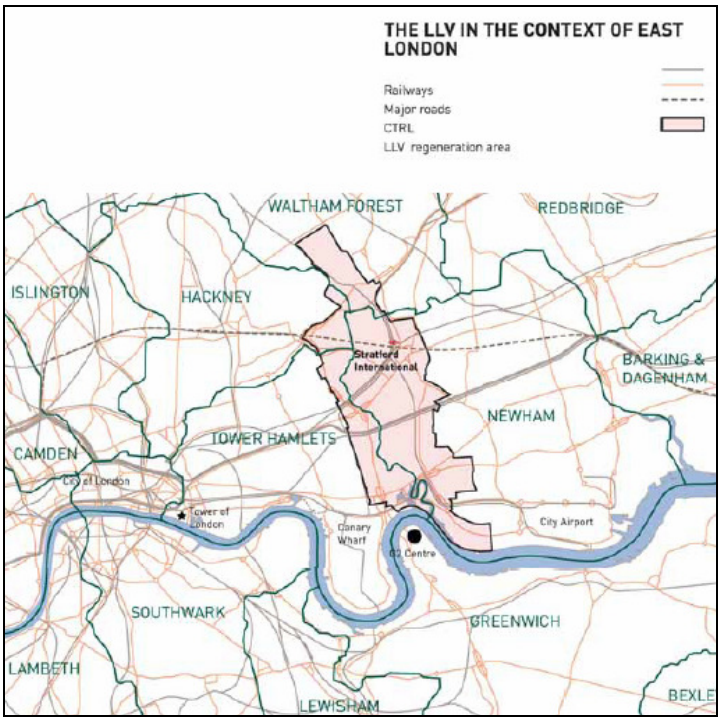
Lower Lee Vadisi, yaklaşık olarak 700 Ha'lık bir alanı kapsamaktadır (Şekil 4.10). Lee Köprüsü Yolu'ndan Thames Nehri'ne kuzeyden güneye uzanana Vadi, Londra'nın merkezine sadece 5,4 km kadar uzaklıktadır. Vadi; Londra'nın Hackney, Newham, Tower Hamlets ve Waltham Forest gibi ilçelerinin bir bölümünü içine alır (Şekil 4.11). Günümüzde, Vadi'nin merkezi koridoru, kullanım dışı endüstriyel alanlara ait geniş bölgelerle karakterize edilmiştir (Şekil 4.12). Bazı alanlar kamu ulaşımı yoluyla hizmete açılırken, arazinin büyük bir bölümü su yolları, karayolları ve demiryolu hatlarıyla bölünmektedir. Su yollarının oluşturduğu ağ sistemi, Lower Lee Vadisi boyunca devam etmesine rağmen, sistemi oluşturan yollar ulaşıma kapalı ve az kullanıma sahiptir. Vadi merkezini kuşatan bölgeler, İngiltere'de en az istihdamın gerçekleştirildiği, düşük kapasiteli ve sağlıksız yaşam ortamıyla

terkedilmiş bir durumdadır. Arazi üzerinde iyileştirme çalışmalarına elverişli bazı alanlar da yer almaktadır (Design for London broşürü[9], 2008).

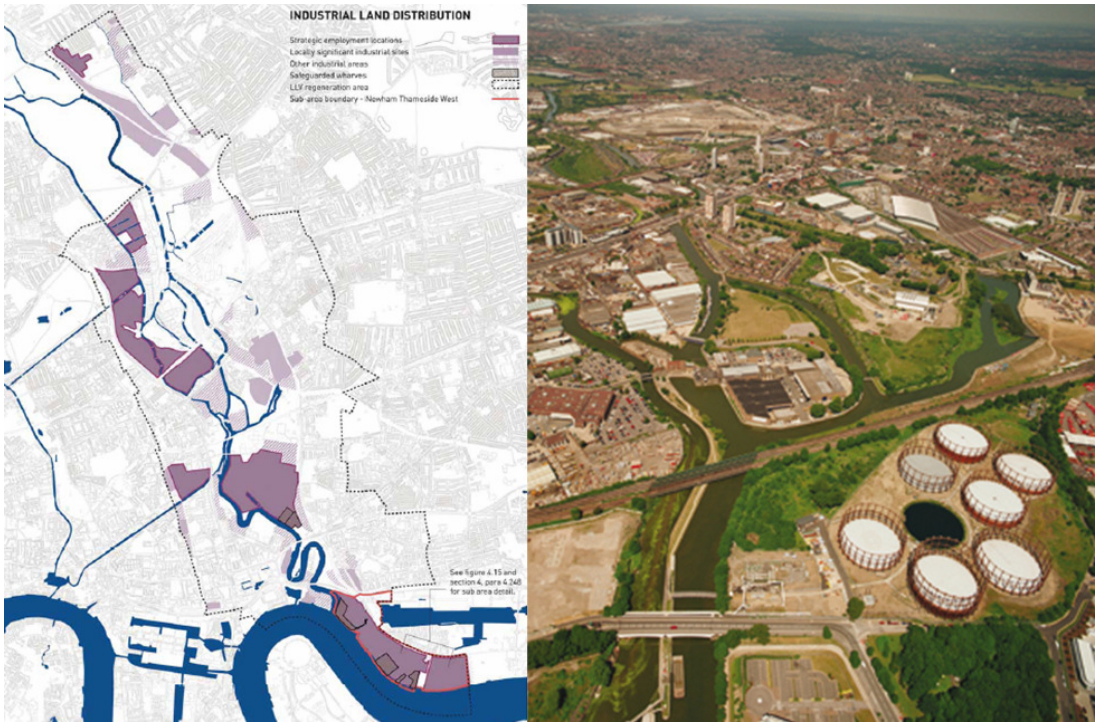

Şekil 4.10 : Lower Lee Vadisi hava fotoğrafı (URL-5, 2010).

[9] Londra için bölgesel nitelikte bir tasarım kaynağıdır. Londra Gelişim Ofisi'nin bir bölümünü oluşturarak Londra Belediyesi adına çalışmalarda bulunmaktadır.

Şekil 4.11 : Lower Lee Vadisi'nin Londra siyasi haritası içindeki konumu (URL-5, 2010).

Şekil 4.12 : Lower Lee Vadisi'ndeki yoğun endüstri alanları (MacRury ve Poynter, 2008).

4.3.2 Olimpiyat Park Alanı olan Lower Lee Vadisi'nin içinde bulunduğu planlama projeleri

- **Green Greed Projesi**

Green Greed, Doğu Londra'nın tamamını kapsayan bir yeşil alan sistemi stratejisine yönelik ortaya çıkan bir görüştür. Lower Lee Vadisi'ne getirilen gelişim önerileri, Vadi'nin açık alanlarını destekleyen ve genişlemesini sağlayarak çekici doğal yapısıyla birlikte söz konusu yeşil ağın gelişimine de katkı sağlaması gerektiğini savunmaktadır.

Lee Vadisi bölgesindeki Green Greed projesi için yürütülen stratejik amaçlar şunlardır:

- Ulaşım, rekreasyon, sel kontrolü yönetimi, biyoçeşitlilik ve gıda üretimi için çok işlevli bir peyzajın oluşturulması

- Dayanıklı bir nehir karakteri ve onunla bağlantılı aktiviteler ile birlikte çeşitli rekreasyonlar için fırsatlar sunan çeşitlilik gösteren rekreasyonel bir peyzajın oluşturulması

- Londra Lee Vadisi Bölge Parkı'nın (LVRP) uzantısına destek verilmesi amacıyla Olimpiyat Mirası konusunda getirilen önerilere yönelik bir parkın kurulması

- Thames Nehri'ne ulaşımın ve Lower Lee bölgesindeki su yolları arasındaki bağlantının geliştirilmesi.

- Viktorya Parkı ile Mile End Parkı bağlantısı üzerinde yer alan Regent Kanalı ile birbirine bağlanan ve sanat ile kültürün birarada bulunduğu kaliteli kent parklarının kurulması

- Lower Lee Vadisi'nin gelecekte bırakacağı endüstriyel miras için referans teşkil eden kaynakların korunması

- Bow Common, Bow ve Bromley bölgelerindeki ana yol ve demiryollarına yaya ve bisiklet ulaşımının getirilmesi

- **Blue Ribbon Ağı**

- Londra Planı'nın, nehir ve kanal ağının yenilenmesi ve ekonomik büyümenin teşvik edilmesi konusunda önemli katkısı vardır. İlk bakışta, su kıyısı yerleşimini gerektiren kullanımlar için kıyı düzenlemelerine öncelik tanınırken bir yandan da,

kullanım, eğlence ve Blue Ribbon Ağı'nın gelişimine yönelik kullanımları içinde barındıran diğer gelişimin teşvik edilmesi gerekmektedir (GLA, 2004).

- Lower Lee Vadisi'nin su sistemi, Vadi'nin kendine has bir özelliğidir. Bunun sonucunda, söz konusu su sistemlerinde yapılacak geliştirme çalışmaları ve arttırım politikası, yeni bağlantılara sahip yeşil alanların ortaya çıkarılması, hatalı kanalizasyon sistemlerinin yarattığı kirliliğin temizlenmesi, yağmur sularının tekrar kullanımı, yeni ve mevcut açık alanlarla birlikte bölgelerin arasında bağlantı kurulması gibi girişimler, Vadi'de gerçekleştirilen başarılı yenileme çalışmalarının odak noktası olacaktır.

- Yeni gelişimlerin ve yerleşim alanlarında görülen gelişimlerin bir bölümünün sürdürülebilir ve ilgi çekici hale getirilmesi; su yollarının iyileştirilmesi ve mevcut açık alan sistemine, tamamen bu açık alanları kullanmak isteyen kişilerin erişebileceği özellikteki kaliteli kaynakların getirilmesi konusunda genişletilmesine bağlıdır.

- İçinde yeşil alanın yer aldığı gelişim bölgeleri ve bu bölgelerin bir nehir kıyısı ya da kanalın kenarında konumlandığı yerlerde maksimum fayda sağlanması açısından, yeşil alanlara genellikle su kıyısında yer verilmelidir. Bunun yanısıra, yeşil alanlar gelecekte yaşanacak olası sel felaketleri için ortaya atılan öngörüler de dahil olmak üzere, sel kontrolü ile su kalitesi yönetimine karşı nehir sisteminin geleceğe yönelik adaptasyonu sağlanmalıdır.

- Lower Lee Vadisi, sahip olduğu farklı karakterdeki su yollarının yanı sıra, kanal ve nehir arasında da farklılık oluşturmaktadır. Vadi; su yolları, kanal ve nehir arasında yaşanan farklılığı arttıran ve bunlarla bağlantılı olarak iyileştirme gereksinimini ve çalışmalarını teşvik edici bir rol oynamaktadır.

- Yeni ve mevcut su yolları ile park alanlarının sürdürülebilirliğinin sağlanması ve yönetimi bu görüş için uzun vadede kritik bir rol oynayacaktır. Bu nedenle, Londra Planlama Ofisi (LDA), Lower Lee Vadisi Eyaletleri, İngiliz Su Yolları ve Lee Vadisi Bölge Parkı Otoritesi, sürdürülebilirlik ve yönetim konularına dönük olarak birlikte ortak bir çalışma içine girmeli ve dağılan mülkiyet alanlarının yol açtığı güçlüklerle başa çıkmalıdırlar.

4.3.3 Olimpiyat Parkı'nın tasarımı ve zamanla gelişen durumu

Olimpiyat master plancıları, iklim değişikliğinin Lower Lee Vadisi üzerinde yarattığı uzun dönemli etkileri göz önünde bulundurmuştur. Vadi, gel-git ve nehirden kaynaklanan kanalizasyon taşkınları ve yükselen yeraltı suyunun yarattığı etkiler nedeniyle taşkın riski yaşamaktadır. Bölge, ayrıca Hükümet'in gıda maddelerinin korunması amacıyla %1 olarak koyduğu sınır ve işlevsel olarak gıda maddesi elde edilen düz ovalara sahiptir (GLA, 2002).

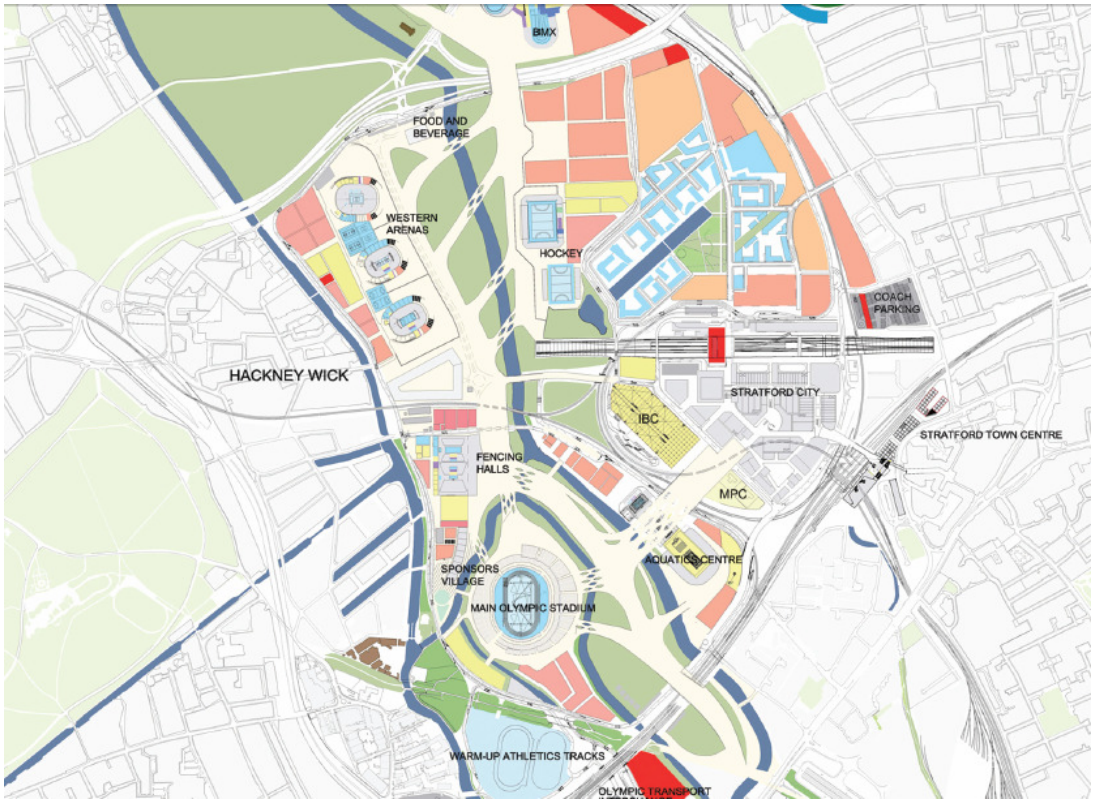
5 adet spor yarışma alanı, Olimpiyat Köyü, Uluslararası Meteoroloji Merkezi ve Medya Merkezi Olimpiyat Parkı'nın sınırları içinde yer almaktadır. Olimpiyat Parkı, Olimpiyat Oyunları'nın sonlanmasıyla uzun dönemli kullanım gösteren bir kamu parkına dönüşürken, yarışma alanları da miras kullanımlarına yönelik bir değişim geçirecektir. Yarışma alanlarının zamanla, konut, iş, market, kültürel ve eğlenceye yönelik tesisler sunan yeni karma komşuluk kullanımlarıyla sınırlanması beklenmektedir. Bu dönüşüm sayesinde üretilen enerji, Doğu Londra'nın her yerinde ekonominin yeniden canlanması için aktif rol oynayacaktır.

Öncelikle Londra Planlama Ofisi (LDA), Olimpiyat konusundaki ortaklarıyla birlikte, rehber olması açısından Olimpiyat Parkı için önerilen miras planlarını yayınlamıştır. Bu planlar, Miras Master Çerçeve Planları (LMF) olarak bilinmekte ve Lower Lee Vadisi içinde sürdürülebilir kentsel yenilemeye yönelik dünya standartlarında bir model ortaya koymaktadır. Plan, geleceğe yönelik fırsatlar ve çelişkilere cevap verme esnekliğine sahip çağdaş bir kentsel çevre sağlarken, şehrin geleneksel büyüme düzenine cevap verebilen bir bölgenin öngörüsüne sahiptir (Hopkins, 2010 - EK-F.1).

Londra'da, Olimpiyatlar'dan sonra bu alanın, yeni bir kent parkı olup olmayacağı konusunda, herkesin kafasında bir soru işareti vardı. Bunun nedenleri arasında; Thames Barrier Park'ın açılışından önce yapılan ve çok konuşulan 2 yıllık çalışma ve halen boş olan Millenium Dome Park gibi örnekler, Londra'nın yeni kurulan parkların yönetiminde başarısız bir geçmişe sahip olduğunu kanıtlamaktadır. Bu durum, kentte kalıcı ve başarılı bir parkın kuruluşu hakkında çelişkilere yol açmıştır.

Olimpiyatlar'ın İnşaattan Sorumlu Komitesi (ODA) (2008), Olimpiyat Park Tasarımları'nı masaya yatırarak, parkın 100 Yıllık İngiliz Bahçe Tasarımları ile birleşen, ses getiren bir teknoloji sayesinde İngiltere'nin ve Avrupa'nın en büyük kent parkı olacağını vurgulamışlardır (Şekil 4.13).

ODA, büyük bir bölümü yıllarca endüstriyel çalışmalardan geriye kalan ve bakımsızlık sonucunda kirletilen eski endüstriyel alanların dönüşümünü gerçekleştirmekten sorumlu tutulmuş ve bu degrade alanlar tamamen temizlenmiştir.

Şekil 4.13 : 2012 Londra Olimpiyat Parkı (2012 Legacy Action Plan, 2008).

246 Ha'lık büyüklüğe sahip park, Doğu Londra'ya uzanan yeni Eurostar hattı üzerindeki Stratford Uluslararası Demiryolu İstasyonu'nun çevresinde yer almaktadır. Londra, ulaşım öngörüsüne dair haklarını, St. Pancras'a getirdiği mekik ulaşımı ve bu bölgeye hizmet eden 10 adet demiryolu hattıyla elde etmiştir. Stadyum, Akuatik Merkez, Velopark ve karma spor arenasının kalıcı olması düşünülmektedir. Tasarım, çeşitli yarışma alanları arasında düzenlenecek geniş yaya ve su yolu planlarıyla erişim konusuna vurgu yapmaktadır. Olimpiyatlar'ın peyzaj mimarları da dahil olmak üzere, Londra'nın tasarım ve endüstriye dayalı olanaklarının yapılanmasını teşvik edici bir rol oynaması beklenmektedir. Holden (2007)'na göre;

Doğu Londra'da yaşanmakta olan geniş kapsamlı yenileme çalışmaları, kent için yeni bir metropoliten parkın kuruluşuna öncülük edecektir.

4.3.4 Ekolojik bütünlüğün korunması ve çevresel miras

2008'de Aday Şehirler tarafından yapılan bir açıklamaya göre; Olimpiyat hareketi, tamamen sürdürülebilir gelişmenin sorumluluğunu üstlenerek doğal çevrenin korunmasına katkıda bulunmak için çaba göstermektedir. Bu bağlamda IOC, Olimpiyatlar'ın örnek oluşturması gerektiği görüşüne sahiptir (GLA, 2002).

Belediye başkanı, Olimpiyat Oyunları'nın yeşil dünya savaşçıları olma yolunda çok uygun bir platform oluşturacağının üzerinde durmaktadır (GLA, 2003).

Londra Belediye Başkanı'nın Taslak Enerji Stratejisi, başkentte 1990 yılından 2010'a kadar karbondioksit emisyonlarının %20 oranında azaltılmasına yönelik bir hedef fikri öne sürmektedir (GLA, 2003).

Olimpiyat Köyü içinde yer alan ana tesisler ve binalar, enerji verimliliği açısından en üst seviyede kullanıma olanak tanımalıdır. Enerji kullanımı, mümkün olduğu kadar, fotovoltaik hücreler ve güneş enerjili su ısıtma gibi, saha üzerinde üretilen yenilenebilir kaynaklardan sağlanmalıdır. Yarışma alanları, doğal ışık ve havalanmadan maksimum derecede yararlanmalı, yalıtım sistemi kullanılmalı, enerji verimliliği sağlayan uygulama ve önlemler alınmıştır.

4.4 Londra Olimpiyat Oyunları'ndan Alınacak Dersler

Londra'nın 2012 Adaylığı, IOC'nin ilkeleri doğrultusunda olumlu bir çıkış yapmıştır. Şehrin Adaylık süreci, 1997'de başlamıştır. 1995'te Singapur'da IOC'ye yapılan final sunumları sırasında, Paris ve Madrid'ten sonra gelen ikinci ya da üçüncü favori şehir olması beklenen Londra'nın kazandığı başarı, kentsel yenileme üzerine odaklanan çalışmalarına bağlı bulunmuştur.

4.4.1 Ulaşım altyapısı

Londra Ulaşım Koordinasyon Merkezi (TFL); Olimpiyatlar'dan beklentilerin kamusal ulaşım üzerindeki beklentileri %11 oranında arttıracağı yönünde bir görüşe sahiptir (TFL, 2004). Ağustos tatilleri süresince, sistemin kullanımı %10 oranında düşüş göstermektedir (Stratford'da %21'e varan azalma görülmektedir). Seyircilerin

büyük bir bölümünün kent merkezinden uzaklaşacağı tahmin edilmektedir (TFL, 2005).

TFL;

- Seyahat düzenine yeni alternatifler eklenmesi (örneğin, oyster kartın Olimpiyatlar süresince kullanımının teşvik edilmesi, esnek çalışma saatleri sunulması), ulaşım konusunda bilgi arttırımı

- Sporculara yarışmalara öncelikli katılımının sağlanması amacıyla mevcut yollar üzerinde Olimpiyat yol ağının kurulması

- M1, M11 ve M25 gibi ana arterlerinin alçak kotlu sınırları çevresinde geçici park etme tesislerinin kurulması

- Seyircilerin %5 ile %10'luk bir kesiminin, yerel düzeyde çevreye duyarlı ulaşım olanaklarını (bisiklet-su yolu ulaşımı-yürüyüş) kullanımları için teşvik edilmesi

- Olimpiyat yarışma alanlarına servis hizmeti sağlamak

- Küçük çaplı ulaşım türüne dönük nehir kullanımının sağlanması

- Açılış ve kapanış törenleri günlerinde, 24 saat hizmet veren metro hattı hizmetinin verilmesi

TFL ve master plancıları, maliyet-fayda analizine yönelik olarak 3 konunun kapasite arttırımı konusunda şunları göz önünde bulundurmaktadırlar:

- Londra'nın kuzey hattının daha ileri bir seviyeye taşınması

- Doğu hattı üzerinde kapasitenin arttırılması

- Kanal tüneli demiryolu bağlantısı üzerinde yerel düzeyde demiryolu hizmetlerinin verilmesi (TFL, 2004).

Londra şehrinin Olimpiyat adaylığı sürecinde elde ettiği avantajlardan biri de ulaşım sisteminin büyüklük ve genişliğidir (London Assembly, 2003).

Londra Meclisi'ne göre; halen gelişim göstermekte olan ulaşım planı örneklerinin günümüzdeki örneklerinden biri, yeni bir altyapı inşaası olmadan da Olimpiyatlar'ın gerçekleştirilebileceğini gösteren Cross bölgesindeki demiryolu ulaşımı sistemi yapılanmasıdır. Günümüzde, hükümetin Crossrail projesinde olumlu gelişmelerin yaşandığını belirtmesine rağmen, Liberal Demokrat Grubu (Mike Tuffrey), söz konusu projenin belirsizlik gösteren geleceğinden endişe duymakta ve bölgenin,

Olimpiyatlar'ı takip eden yıllarda bıraktığı mirası en üst düzeye çıkaracak olumlu bir rol üstleneceğini vurgulamaktadır. Demokrat Grup, Heatrow Havalimanı'nın kapasitesinin arttırımı ve Heathrow ile Stadyum arasında hızlı bir ulaşım bağlantısı kurarak, Crossrail'in merkez bölgesinde yapılan çalışmaları desteklemektedir.

4.4.2 Çevre altyapısı değerlendirmesi

Eğer, Doğu Londra bölgesi iddialı bir bölgesel yenileme planı içinde yer almasaydı Olimpiyat Oyunları'nın bu bölgede düzenlenmesinden bahsedilmesi güç bir konu olurdu. Oyunların ardında bıraktığı fiziksel miras, Doğu Londra'nın elde ettiği en büyük kazanım olacaktır.

Belediye başkanının belirlediği çevresel ilkeler; Olimpiyatlar ile bağlantılı kamusal ulaşım, yeşil alanlar üzerinde kalıcı tesislerin kurulmaması (özellikle Londra arazileri ve Hackney Bataklığı üzerinde inşa çalışması yapılmaması), Belediye Başkanı'nın çevresel anlamda sürdürülebilir nitelikteki Olimpiyat tesislerinin yapımında en yüksek standartların sağlanmasına yönelik tedarik ettiği yeşil alan kontrol kodu ile birlikte atık üretimi ve kirliliğin en az düzeye indirilmesinden oluşmaktadır (GLA, 2002).

Tony Winterbottom (LDA – Yenileme ve Gelişim Direktörü): "Londra şehri, 'Yeşil Oyunlar' olarak bilinen ve Greenpeace tarafından bronz bir madalya ile ödüllendirilen 2000 Sidney Olimpiyat Oyunları'ndan birçok şey öğrenmiştir. Yenileme çalışmalarından sonra projeye daha fazla yeşil alan kazandıracağız ve umuyorum ki Olimpiyatlar'a ev sahipliği yaptıktan sonra, ilk sırada olacağız" demiştir (GLA, 2004).

Olimpiyatlar aynı zamanda, kirlenen alanların ıslah edilme ve temizlenme sürecinde, bu alanlarla birlikte verimsiz arazilerin kullanımına öncelik tanıyarak hızlandırıcı rol oynamaktadır.

Olimpiyat Parkı'nın, komşu bölgelerde yaşayan karma topluluklar için kaliteli bir çevre yaratması beklenmektedir. Park, yeşil alan miktarı ve kalitesini arttırarak sürdürülebilir ulaşımı daha iyi seviyelere taşıma, ulusal düzeyde biyoçeşitliliği ve sulak alanları koruyarak hava, toprak ve su kalitesini iyileştirme gibi etkiler gösterecektir. Park tasarımı aynı zamanda, iklim değişikliğinin yarattığı potansiyel etkileri göz önüne alarak sürdürülebilir üretim, tüketim ve doğal kaynakların geri dönüşümüne yeni standartlar getirecektir.

Projeler açısından bakıldığında, yeşil teknolojilerin uygulanması, entellektüel sermaye ve davranışsal değişimler gibi gözle görülür uzun vadeli kazanımlar elde edilecektir. Bu yaklaşım, gelişen ve gelişmekte olan ülkelerin tümü için uygulanabilir bir çevresel sürdürülebilirlik modeline katkıda bulunarak, Olimpiyat Akımı konusunda, 'Olimpiyat Oyunları İçin Bir Gezegen Olalım' görüşünün gelişimini işaret edecektir.

4.4.3 Ekonomik ve sosyal etki değerlendirmesi

Londra'nın adaylığı, Olimpiyat Oyunları'nın sadece bir spor kutlaması değil, aynı zamanda yenilemeye güç veren bir etken olduğunu savunan özel bir görüş üzerinde temellenmiştir. Olimpiyatlar'ın, Londra'nın en yoksul ve terkedilmiş alanlarında dönüşüm gerçekleştirerek, çok sayıda iş imkânı ve konut yerleşimini ortaya çıkarmasına yönelik fikirler bulunmaktadır. Aynı zamanda, yakın bölgede ve Londra'nın bütününde yeni iş imkânları ortaya çıkartacağı kesindir (Hansard, 2005).

Başarı gösteren Olimpiyatlar'ın elde ettiği kazanımlar, etkili bir konstrüksiyon süreci, hazırlık çalışmalarıyla birlikte düzenlenen etkinlik, Doğu Londra ile bu bölgeye ait topluluklar üzerinde etkili ve dönüşüm geçirebilen mirasla yakın bir ilişki içinde olmaya başlaması olabilir. Olimpiyatlar'ın Lee Vadisi'nde düzenlenmesi, yoksul ve olumsuz koşulların sürdüğü bu bölgeyi canlandıracak bir ekonomik yenilenmeyi harekete geçirecektir.

Olimpiyat Parkı'nın, yerli kesime sağlık, eğitim, yetenek, çalışma, iş olanakları, kültürel kimlik, konut kazanımı, sosyal entegrasyon ve çevre konularında gözle görülür gelişmeler sağlayacağı düşünülmektedir. Özellikle, Köyü'ün yeni, ilgi çekici ve 3.600 adet yeni konut birimiyle sürdürülebilir bir konut topluluğuna dönüşmesi beklenmektedir.

Konutlaşmada yaşanan gelişmeler ve sosyal altyapı, belirli bir bölgede yaşamanın getirdiği dinamikler üzerinde değiştirici etkiye sahiptir. Doğu Londra'daki yaşam kalitesi, Londra bütünüyle karşılaştırılarak ölçülmektedir. Örneğin, 2006 yılında Newham Eyaleti'nin ortalama konut fiyatları, Londra ortalamasının altında kalarak Londra'ya kıyasla bu bölgedeki konut durumu ve arazi değerinin daha düşük olduğu görülmüştür. Olimpiyatlar'ın yarattığı etki, net bir şekilde mevcut stok gelişimini etkileyerek özellikle Stratford kenti ve Olimpiyat Parkı alanlarında konut kalitesi dinamiklerini değiştirmiştir. Bu duruma, küçük ölçekli bir 'Barselona etkisinin'

neden olduğu söylenebilir. Barselona şehrinde 1992 Olimpiyat Oyunları'nı takip eden süreçte, Sidney'in 2000 Olimpiyatları'ndan sonra Homebush bölgesinde olduğu gibi, konutların piyasa değerinde yükselme yaşanmıştır (Hills, 2007).

Olimpiyat ve Engelli Oyunları, her konuda çeşitliliğe sahip Londra'ya ulaşılabilirlik ve katılım sağlama gibi önemli amaçlar kazandırmaktadır. Kısmen, engelli kişiler için de ulaşılabilir tesislerin gelişimini hızlandıran Olimpiyatlar, aynı zamanda Doğu Londra'nın zengin mirası üzerine kurularak kültürel aktiviteyi güçlendirme ve zenginleştirme, yaratıcı sanayi alanlarına yeni imkânlar sağlama ve tesislerin yapımı konularında öncü rol oynayacaktır (Zukin, 1995).

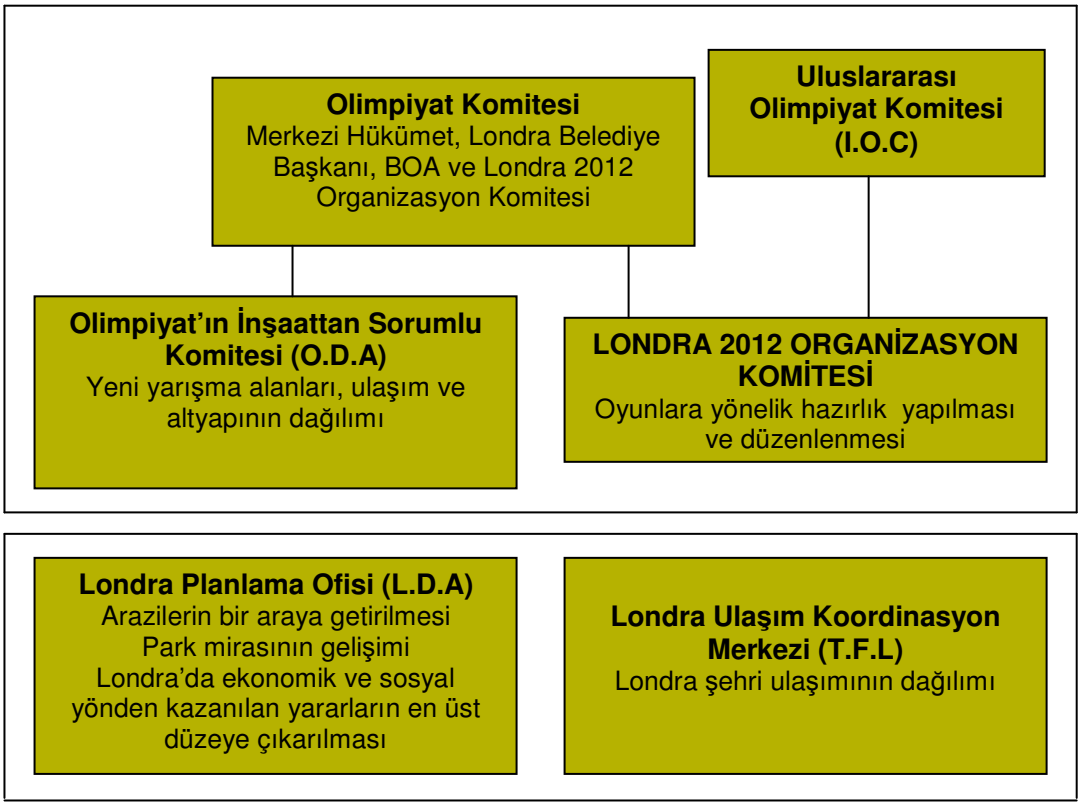
4.4.4 Spor alanları yeterliliklerinin değerlendirilmesi

Londra'nın kazandığı başarının önemi, kentsel yenileme üzerine odaklanmasının yanısıra, genç jenerasyona bıraktığı spor mirasıyla da ilişkili olmaktadır. Kentin 2012 adaylığının ana prensibi, ülke çapında ve gruplar arasında spora katılımın arttırılmasıdır. Adaylık Komitesi ve Birleşik Krallık Hükümeti, projenin ana hissedarları olarak ülke insanının fiziksel bakımdan daha aktif olmaya teşvik edilmesi yönünde söz vermişlerdir

4.4.5 Olimpiyatlar'ın gerçekleştirilmesinde hükümet desteği

Olimpiyat Oyunları görev dağılımı Şekil 4.14'te verilmiştir. LDA, Olimpiyat Parkı arazisinin satın alınması konusunda bazı zorluklar yaşansa da, belediye başkanının ve Organizasyon Komitesi'nin uyumlu çalışması, kendileri ile yapılan röportajlarda da belirtilmiştir.

2012 OYUNLARI: GÖREV DAĞILIMI

Şekil 4.14 : Olimpiyat Oyunları Organizasyonu görev dağılımı (Londra 2012 Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2008).

5. TARİHTE OLİMPİYATLARA EV SAHİPLİĞİ YAPMIŞ VE ADAYLIK AŞAMASINDA BAŞARILI OLİMPİYAT DOSYASI HAZIRLAMIŞ OLAN KENTLERDEN ÇIKARILACAK DERSLER

Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapabilmenin gayret gerektiren bir süreç olduğu bilinmektedir. Bu süreç; aday adaylık, hazırlık ve Olimpiyat Oyunları'nın oynandığı dönem içerisinde kendisini gösterir. Bu dönemlerde yapılan uygulama ve çalışmalar, eğer Olimpiyat sonrası dönemde etkisini gösterirdiği takdirde Olimpiyat Oyunları'nın başarısından söz edilebilir.

Tarihte Olimpiyatlar'a ev sahipliği yapmış ve adaylık aşamasında başarılı bir Olimpiyat dosyası hazırlamış olan aday kentlerden çıkarılacak dersler 14 konu başlığı altında ele alınmıştır, bunlar;

- Kentsel restorasyon, yenileme, dönüşüm ve kentsel peyzaj
- Çevresel katkı, geri dönüşüm, ekolojik yaklaşım
- Kentin genel ulaşım altyapısı
- Kent tarihi ve kültürünü koruma
- Kentin spor altyapısı
- Kentin konaklama altyapısı
- Mimari sembolizm
- Global imaj
- Kentin genel ekonomisi
- Kentin sosyo- kültürel durumu
- Güvenlik
- Politika
- Yarışma alanlarının Olimpiyatlar'dan sonraki kullanım durumu
- Olimpiyatlar'ın üniversitelerle olan ilişkisi'dir.

5.1 Kentsel Restorasyon, Yenileme, Dönüşüm ve Kentsel Peyzaj Açısından Çıkarılacak Dersler

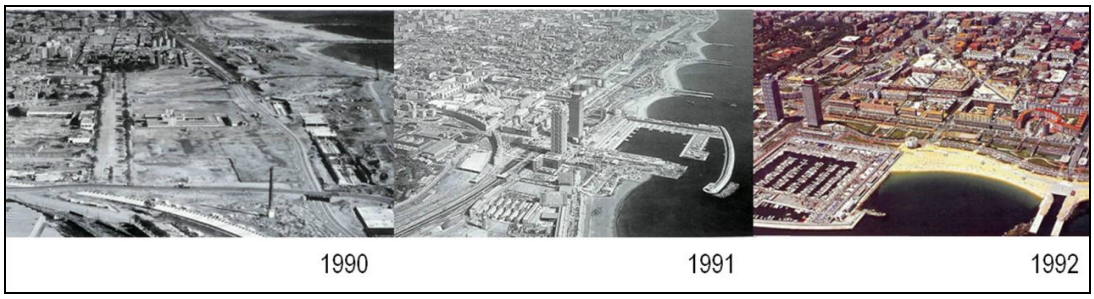
Bu konuda, Barselona, Londra ve Leipzig kentleri örnek olarak alınmıştır.

5.1.1 Barselona kenti

1992 Barselona Olimpiyat Oyunları, bina ve altyapı çalışmalarıyla şehrin sorunlu alanlarının iyileştirilmesi amacı üzerinde yoğunlaşmıştır. Şehrin Olimpiyatlar'dan beklentisi; ilerleme gösteren mevcut projelere hız verilmesi ve bu projelerin devamında kentsel ortamda gerçekleştirilecek yeniden yapılanma çalışmaları için kararlı girişimlerde bulunulması olmuştur.

1980'lerden itibaren, ev sahibi şehrin şeçiminde etkili bir faktör olan kentsel değişimin idare altına alınması ve terkedilmiş alanların yenilenmesi önemli bir etken olarak ortaya çıkmıştır. Örneğin, Barselona şehri büyük ölçekte bir kentsel değişime örnek olmuştur. Dünyanın birçok yerinden çok sayıda plancı, mimar, peyzaj mimarı, kentsel tasarımcı ve planlama tarihçileri son 20 yılda Barselona'da yaşanan değişime özel bir ilgi göstermişlerdir.

Barselona kenti; coğrafi konumu, yerleşimi ve yönetim şekli nedeniyle kentsel yayılma ile şehirde boş zaman aktiviteleri ve altyapı için arazilere duyulan gereksinim nedeniyle kentsel planlama konusunda sıkıntı yaşamıştır (COOB, 1992). Kent, 1970'li ve 80'li yıllarda düşüşe geçen endüstri sektörünün de etkisiyle ekonomik bunalımdan kurtularak gelişimi desteklemenin beklentisi içinde olmuştur. Barselona, 1980 yılında Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapılması gibi büyük ölçekli projelere gereksinim duymuş ve 1992 Olimpiyatları'nın ev sahipliğini üstlenmiştir. 1992 Barselona Olimpiyat Parkı'nın tasarımında; kentin uzantısında yeni yerler bulunması ve bu alanların kalkındırılması yerine, kent çeperleri içinde sıkışıp kalmış yenilenmeye ihtiyacı olan alanların kalkındırılması ve dönüşümün kent bütününde yaşanması daha uygun bulunmuştur. Kentin kıyı kesiminde konumlanan Olimpiyat Köyü, terkedilmiş ve ulaşımı zor bir alan olmasına rağmen, yapılan çalışmaların amacı sadece bu bölgenin yenilenmesi olmamıştır (Şekil 5.1). Olimpiyat Köyü, Barselona'nın kentsel gelişiminin dönüşüm sürecinde en önemli örneklerden biri olarak kabul edilmiştir (Busquets, 2005).

Şekil 5.1 : Soldan sağa doğru – yapım aşamasındaki kıyı cephesi, 1990, 1991 ve 1992 yıllarının sonlarına doğru Olimpiyat Köyü'nün görünümü (Busquets, 2005).

Barselona Olimpiyat Organizasyon Grubu (COOB), şehirde yeni spor ve rekreasyon tesislerinin inşaasıyla bağlantılı olarak, Oyunlar'dan sonra uzun süre boyunca etkisini sürdürecek nitelikte kaliteli ve yoğun spor kullanımının amaçlandığı bir Olimpiyat mirası bırakmayı hedeflemiştir (Roche, 2000). Barselona'ya diğer kentlerden mimarlar, plancılar ve peyzaj mimarları proje yapmaları için davet edilmişlerdir. Şekil 5.2'de, Enrique Miralles ve Benedette Taglibue tarafından yapılan Parc Diagonal Mar, Poble Nou bölgesinin uzantısı içinde görülmektedir. Bu alan, Olimpiyatlar'a ev sahipliği yapmanın sonucunda en büyük değişimi geçirmiştir. Kentin Olimpiyat adaylığı sayesinde, geniş ölçekli bir yeniden gelişim projesi içinde bulunan yerleşim alanları ve kamusal tesisler için kullanılabilecek 100 ha'dan fazla bir endüstriyel alanın farkedilmesi sağlanmıştır. Parc de Mar, 15000'den fazla kişiye sağladığı 2400 konut birimiyle Olimpiyat Köyü'nü içine alır.

Şekil 5.2 : 2008 yılının Eylül ayında Poble Nou Bölgesi'nde bulunan spor alanları ve parkların görüntüsü (Foto: G.Güler, 2008).

1992 Barselona Olimpiyatları (Şekil 5.3), şehre yeni bir nefes ve büyük değişiklikler getirmiştir. Bu değişikliklerin en önemlileri de Montjuic Bölgesi'nde gerçekleşmiştir. Eski stadyumda yapılan kapasite arttırımı tepeden yeni tribünler ekleyerek değil,

çevrenin doğal dokusunu bozmadan stadyum zemininin kazılıp derinleştirilmesiyle sağlanmıştır. Ayrıca, stadyum çevresine yeni spor kompleksleri inşa edilmiştir.

Şekil 5.3 : Barselona Olimpiyat Parkı'na Montjuic Tepesi'nden bakış (Foto: G.Güler, 2008).

Olimpiyat Köyü'nün terkedilmiş bir arazinin üzerinde kurulması daha geniş bir uygulamanın parçası olarak ele alındığında, tüm kıyı şeridi ya da Barselona'nın sahil kesiminin, uluslararası düzeydeki diğer kıyı alanlarının yaşadığı deneyimlerle paralellik gösterecek biçimde yenilenmesi olarak değerlendirilebilir (Monclus, 2009). Endüstri alanı ve tüm liman, bütünüyle dönüşüme uğrayarak bu alanlarda çeşitli yaş gruplarına hitap eden çocuk oyun alanlarına, farklı büyüklüklerdeki kent parklarına, sahil düzenlemelerine ve forumlara yer verilmiştir. Bu düzenlemelerin tümü, olağandır ki Olimpiyatlar'ın oynandığı tarihe yetiştirilememiştir, fakat o dönemde başlayan yenileme hareketleri halen devam etmektedir (Şekil 5.4, 5.5 ve 5.6). Olimpiyatlar'dan günümüze kalan en önemli miraslardan biri, Peyzaj Mimarı Bet Figueras tarafından yapılan Barselona Botanik Parkı'dır. Barselona Botanik Parkı'nın asıl yapılma nedeni, 1986'da yeni Olimpiyat tesisleri için gerçekleştirilen ulaşım yapılandırmasının Tarihi Botanik Bahçesi'nin kapatılmasına neden olmasıdır. Bu durum, Barselona'da Akdeniz florasının korunması konusunda merkezi nitelikli

yeni bir Botanik Bahçesi'nin kurulumuna öneri getirilmesine öncülük etmiştir. Barselona Botanik Bahçesi (Şekil 5.7) Montjuik'te eski bir katı atık alanı sahasının yenileme projesi sonucunda 18 Nisan 1999 yılında kurulmuştur.

Şekil 5.4 : Barselona Forum (eski endüstri alanının ve sahilin tekrar düzenlenmiş hali (Foto: G.Güler, 2008).

Şekil 5.5 : Barselona liman alanı (Foto: G.Güler, 2008).

Şekil 5.6 : Barselona Forum'da bulunan çocuk oyun alanı (Foto: G.Güler, 2008).

Şekil 5.7 : Barselona Botanik Parkı (Foto: G.Güler, 2008).

Sonuç olarak, Olimpiyatlar konusunda kentsel dönüşüm, kentsel restorasyon, kentsel yenileme ve kentsel peyzaj konularından çıkartılacak çok ders vardır. Pasqual Maragall[10] Barselona Olimpiyatları için 'Olimpiyatlar'ın gizli gücü, ilk önce kalitenin önemsenmesi sonra kalitenin üretime yansımasıdır…' söyleminde bulunmuştur.

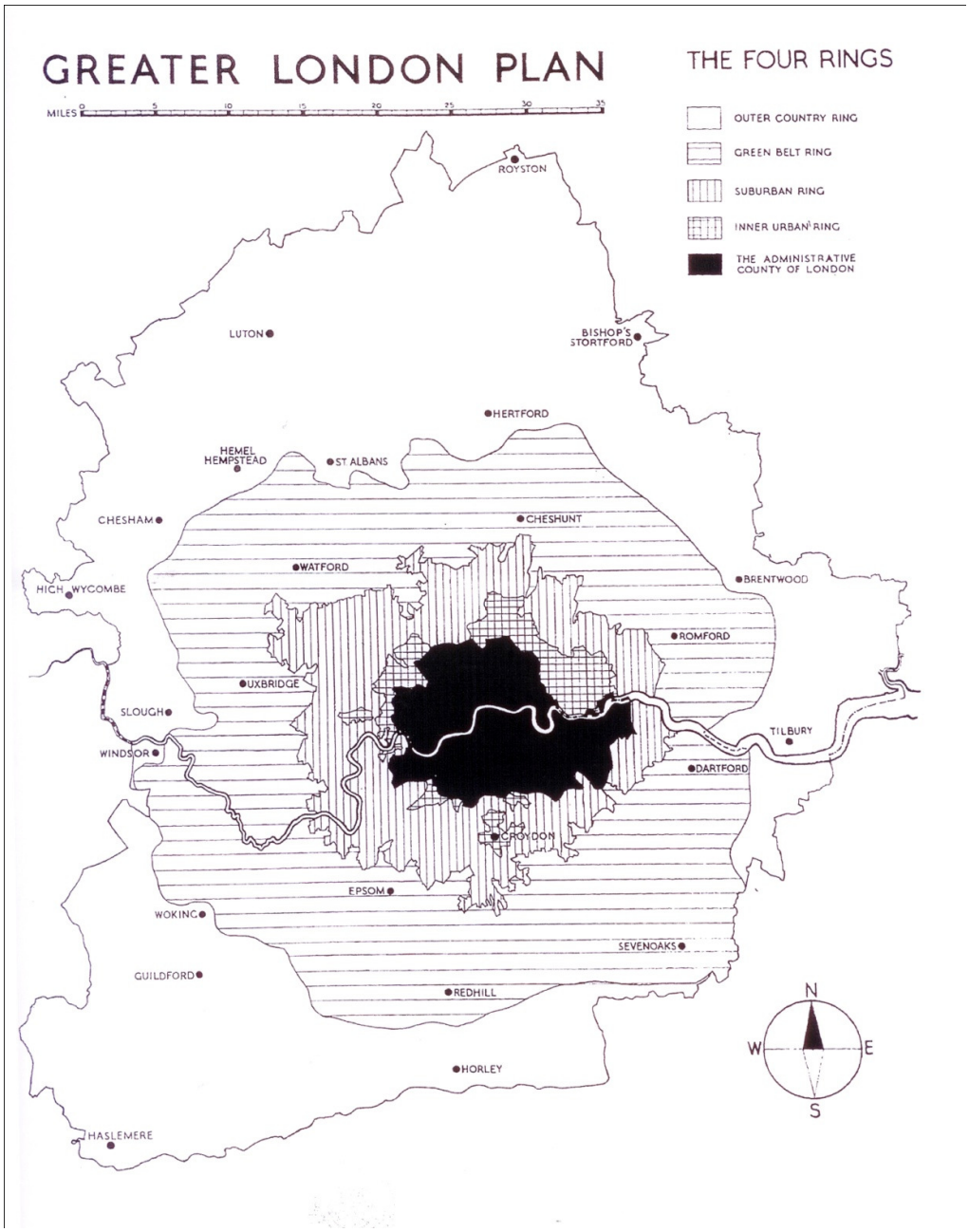
- **Londra kenti**

Londra'dan bu konuda alınacak dersler incelenecek olursa;

Şehir, büyük etkinlikler için odak noktası olmasının yanısıra, tarih boyunca içinde Regent Street, Crystal Palace, The National Gallery ve British Museum'un da bulunduğu merkezi kamu alanları, caddeler ve binaların inşa edildiği bir bölge halini almıştır. Londra'nın geçirdiği bu hızlı değişimin yerine oturması, şehri modern dönemde gözlemleyen kişilerin, kent karakterinin 'binaların ve yeniden yapılanmanın her zaman var olduğu' görüşü altında kaybolmasından dolayı endişe duymasına yol açmıştır (Ackroyd, 2000; Hunt, 2004). Bu gözlem, 1945 sonrası

[10] Katalonya özerk bölgesinin 127. başbakanıdır ve 1982-92 yılları arasında Barselona Belediye Başkanlığı yapmıştır.

dönemde şehrin değişen sosyal ve ekonomik coğrafyasının merkezinde yapılan bir dizi kentsel tasarım, iyileştirme ve yapılanma sürecinin geçirdiği yapılanma ve kentsel yenileme aşamalarıyla paralellik göstermektedir. Patrick Abercrombie'nin 1944'te yayınlanan Londra planı (Şekil 5.8), nüfus dağılımı içeriğini ve şehir içindeki toplu konutlarda görülen temel yapılanmayı ortaya koymaktadır.

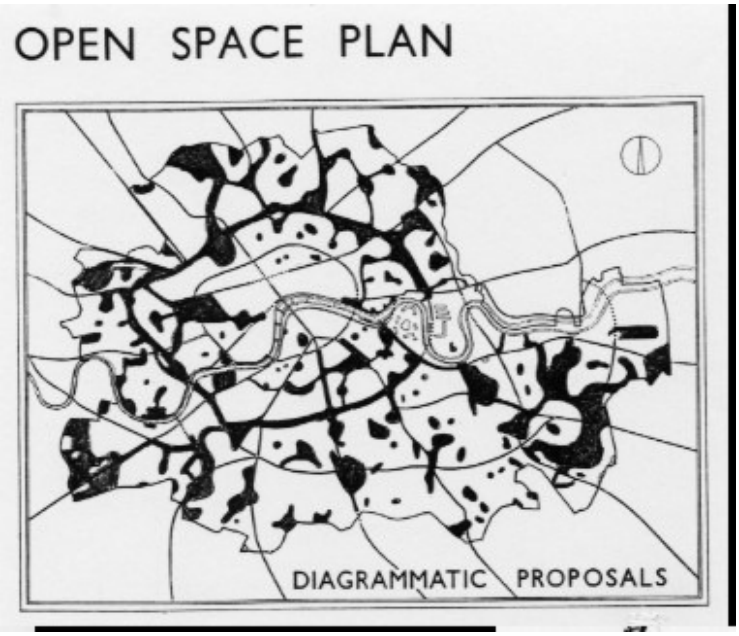
Şekil 5.8 : Londra Abercrombie planı (Abercrombie, 1944).

Günümüzde, kişi başına düşen yeşil alan miktarının standartların üzerinde olduğu Londra'da; Cross Rail, Olimpiyat Oyunları, Paddington Havzası ve King's Cross gibi yeni yapılan peyzaj altyapı çalışmalarıyla, yeşil alan miktarı gün geçtikçe artmakta ve bu çalışmaların öncekilerden daha iddialı olduğu söylenebilmektedir

(Imrie ve Raco, 1999). Özellikle, son yıllarda kentsel yenileme ve ekonomik gelişim programlarını hızlandıran önemli bir etken olarak karşımıza çıkan Londra Olimpiyat Oyunları, 3 ana konsepti göz önünde bulundurur. Bu konseptlerden ilki; 2012 Olimpiyatları'nın Doğu Londra'nın 1980'den beri devam etmekte olan yenilenme çalışmaları kapsamında ele alınması, ikincisi; Oyunlar'ın, dünya çapında yayılmasına yönelik düzenlenen yönetim sisteminin ve Doğu Londra'ya bıraktığı mirası ana hatlarıyla belirlemesi ve sonuncusu; Oyunlar'ın programları hızlandırdığının farkına varılması ve bu etkinin kısmen projenin sürdürülebilirliğiyle nasıl bağdaştırılabileceği üzerinde durulmasıdır (Poynter, 2009).

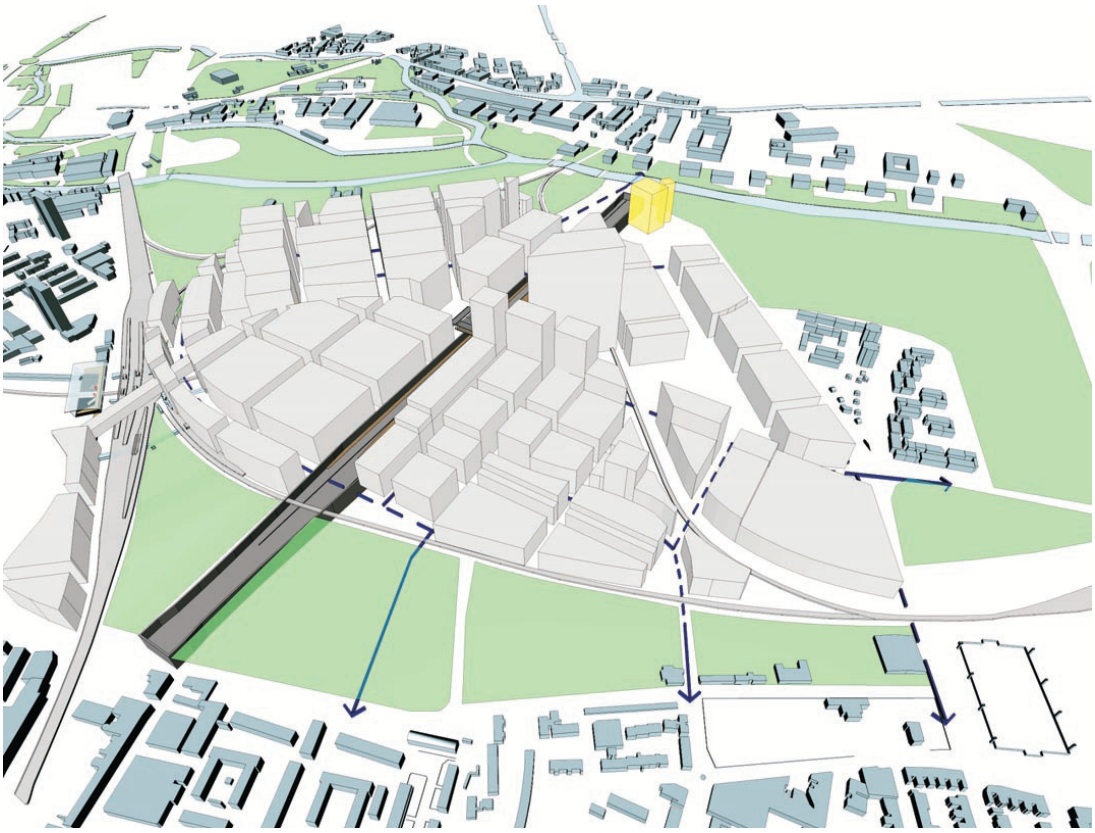
Londra'nın gelişim stratejisine bakıldığında; şehrin ekonomik, sosyal ve çevresel problemlere temel oluşturacak bir sürdürülebilirlik kazanmasıyla bağlantılı olduğu görülmektedir. Olimpiyatlar'ın ilk hedefi, Londra genelinde daha yoksul ve gelişimden uzak kalmış olan Doğu Londra'nın kalkındırılmasıdır. Londra 2012 Olimpiyat Oyunları projesi, kentsel yenilemeyi normal gelişim hızından daha üst seviyelere çıkarmaktadır. Oyunlarla bağlantılı planlama sürecinin hızlı bir şekilde iletleyebilmesi için, Olimpiyat alanının bağlı bulunduğu yerel yönetimlerin kontrol ve sorumlulukları bu konu üzerinde iptal edilerek merkezi yönetimin sorumluluğuna verilmiştir. Böylece altyapı gelişimleri, burada ikamet eden halkın farklı bölgelere nakledilmesi ve yeni ticari merkezlerin oluşumunu hızlandırmıştır. Birçok bilim adamına göre; Olimpiyat alanı için yapılan bu projenin bu alan için önerilmiş eski projelere göre ekonomik ve sosyal anlamda daha başarılı olduğu vurgulanmıştır (Foster, 1999).

Kent planlaması boyutunda bakıldığında; Ebenezer Howard, Patrick Abercrombie gibi büyük plancı ve mimarları yetiştiren Londra'nın, onlardan çok büyük dersler aldığı görülmüştür. Kent, süreklilik gösteren çok kollu açık alanların kent merkezine kadar girdiği bir gelişim göstermiştir (Şekil 5.9).

Şekil 5.9 : Abercrombie Açık Alan Planlaması (Abercrombie, 1944).

Her zaman planlama politikalarına sadık kalarak büyüyen Londra; yapılacak olan 3. Olimpiyatlar için de stratejisini doğru tespit ederek şu anda Londra merkezine en yakın köhnemiş olan Doğu Bölgesi'ni Olimpiyat Park Alanı olarak seçmiştir. Nitekim, bu bölge birçok defa planlama projelerine konu olmuştur. Örneğin bu bölgeye Olimpiyatların öncesinde ticaret, konut ve hizmet sektörlerinin yer aldığı bir proje önerilmiştir (Şekil 5.10). Fakat bu bölgenin Lower Lee Bölge Parkı'nın hemen güney kısmında yer alması, 'Olimpiyat Park Alanı' olarak kullanılmasının diğer projelere göre daha uygun olduğu kararına varılmıştır (Şekil 5.11).

Şekil 5.10 : ARUP tarafından Olimpiyat adaylık sürecinden önce bu alan için önerilen projenin Startford Metro İstasyonu'nun çevresinden görünümü (ARUP, 2002).

Şekil 5.11 : Şekil 5.10'da yeni önerilen Olimpiyat Parkı Alanı'na kuzeyden bakış (URL-6, 2010).

'Planlama boyutu' açısından, Londra Olimpiyat Alanları yer seçimi kararlarından yararlanılacak önemli dersler bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi, 1992'li yıllardan sonra Olimpiyat Alanları yer seçiminde en önemli kriter olan 'degrade alanların yeniden değerlendirilmesi' olmasıdır. Eski bir endüstriyel alan olan Startford Alanı ve çevresi, sosyal açıdan yıpranmış bir durumdayken, bu alanların yeniden değerlendirilmesi; aynı zamanda bu değerlendirme yapılırken Londra'nın en önemli sulak alanlarından biri olan Thames Havzası ve Lower Lee Vadisi'nin de biyolojik açıdan yeniden değerlendirilmesine olanak sağlamıştır (Şekil 5.12).

Şekil 5.12 : Lower Lee Bölge Parkı – Olimpiyat Parkı sınırı (ODA, 2009).

- **Leipzig kenti**

Leipzig kenti, 2012 yılı Olimpiyat Oyunları'na Aday Kentler'den biri olarak seçilmesine rağmen, Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapma şansına kavuşamamıştır. Ancak, Olimpiyat Kenti Adaylık Dosyası'nın hazırlanmasında ortaya koymuş olduğu kentsel restorasyon, yenileme, dönüşüm ve kentsel peyzaj konuları açısından önemli ders alınabilecek kararlar geliştirilmiştir. Bu nedenle, Olimpiyat Oyunları'nda ders alınabilecek kentlerden birisi olarak seçilmiştir (Meyer-Künzel, 2007).

Leipzig'in geniş ölçekli konut arazileri ve eski alanlarında yaşanan düşüşe karşı verdiği tepki, şehrin kentsel gelişim politikasına bağlı olarak izlenen yolun ana temasını oluşturmaktadır. 'Kent Planı', ilerleyen dönemlerde yüksek kaliteli konut birimleri olarak konut piyasasına sunulması düşünülen kötü durumdaki konutların pansiyon olarak yeniden yapılanmasını konu almıştır (Meyer-Künzel, 2007). 2006 Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği FIFA Dünya Kupası (FIFA) için kent merkezinde yapılan stadyum dışındaki diğer yarışma alanlarının da Oyunlar'ın bitiminden itibaren modern spor parklarına dönüşümü; geçmişte bir spor kenti olan Leipzig'in günümüzde unutulan spor karakterinin güçlendirileceği görüşünü vurgulamıştır.

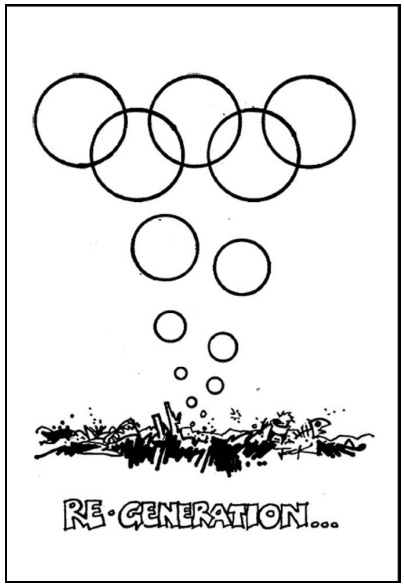
Leipzig'teki en önemli özellik; öncelikli amaç olarak, Olimpiyat Oyunları'nın bu alan kullanımının ötesinde, kentsel yenileme planı sürecine dahil edilmesidir. Ancak, Oyunlar'ın yarattığı etki, aday olsalar bile, beklenenin ötesine geçerek kent üzerinde daha geniş kapsamlı ihtiyaç duyulduğunu hissettirmiştir. Adı duyulan birçok projenin, şehri bir medya kenti haline getirmesi ile bölge yerlilerinden faydalanmayı amaçlayan sosyal hedefler arasındaki çekişmeler göz ardı edilmiştir.

Leipzig'ten çıkartılacak en büyük ders, Olimpiyat planının (Şekil 5.13) başarısı üzerindeki şüphelere rağmen önceden önemli politik hedeflerle karşı karşıya kalan Leipzig kentinin, Almanya'nın yeni federal hükümetleri arasında ulusal ve uluslararası platformda tanınırlık kazanmasıdır. Bu dönemde, Avrupa Birliği'nden elde edilen finansmanlarla önemli altyapı projeleri için harcamalar yapılmıştır (Meyer-Künzel, 2007).

Şekil 5.13 : Leipzig'in 2012 Olimpiyat Adaylığı için öngördüğü Olimpiyat Parkı (URL-8, 2010).

Olimpiyatlar'ın nedeni ve sonucu olan 'kentsel yenileme' fikrini en iyi anlatan belki de Şekil 5.14'te yer alan karikatürdür.

Şekil 5.14 : Olimpiyat Oyunları'nın kentsel yenilemeyi hızlandırıcı rolünü sembolize eden bir karikatür (Macneish[11], 1997).

[11] Jock Machneish: Mimar, karikatürist ve çalışma sistemileri ile organizasyonel gelişime yönelik duyduğu ilginin sonucunda bu konularla ilgili sunumlar yapan kişi.

5.2 Çevresel Katkı-Geri Dönüşüm-Ekolojik Yaklaşım

Sidney 2000 Olimpiyat Adaylığı'nın başarılı sayılan en önemli özelliği, Olimpiyatlar'ın çevresel sürdürülebilir gelişme (ESD) kurallarına bağlı olarak 'Yeşil Oyunlar' adı altında tanıtılmasıdır. Sidney, 1993'te yayınladığı raporda Olimpiyat etkinliğine yönelik olarak ilk defa kapsamlı bir çevre etki değerlendirme raporu sunmuştur. Sonuç olarak, 2000 Oyunları'na medya ya da çevre grupları tarafından 'Çevre Dostu Yeşil Oyunlar' vizyonuna sahip Olimpiyatlar olarak değer verilmiştir.

'Çevre' kavramı son birkaç yılda, Olimpiyat Oyunları planlaması ve düzenlemesinin önemli bir konusu olarak, Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından, 1994'den bu yana 'çevresel kimliği' şu şekilde tanımlamaktadır:

- 1991 yılında karakterinde 'çevresel sorunların benimsendiği bir bölgede düzenlenen Olimpiyat Oyunları'nı destekleyen' biçimde değişim yaparak, Aday Kentler'in,

- Çevresel bir politika takip etmesi

- Adaylık rehberinde aday şehirler tarafından belirlenecek bir çevre konusunun dahil edilmesi,

- Uluslararası faaliyetlerin diğer kurumlarıyla ortak takibi amacıyla Birleşik Milletler Çevre Programı (UNEP) ile bir ortaklık anlaşması yapılması

- IOC yönetim kuruluna çevresel sorunlar hakkında bazı önerilerin sunulması amacıyla spor ve çevre konularıyla birlikte ele alınması olarak belirlenmişlerdir.

Sidneyli'ler bu programı, Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin şu tanımından yola çıkarak yerine getirmişlerdir:

IOC, çevresel sorumluluk taşıyan bir duruşun kendini göstermesi ve belki de Olimpiyatlar'ın gelişim ve çevresel korumaya yönelik hedefler için bir model oluşturmasını amaçlamaktadır.

Medya sektörü ve kamusal alanın henüz karşılaşmadığı konulardan biri olan Homebush Körfezi Olimpiyat Alanı'nın iyileştirilmesiyle bağlantılı olan ve herkes tarafından bilinen problemlerin ötesinde, Olimpiyat yapılaşmasıyla ilgili bazı çevresel sağlık sorunları da ortaya çıkmıştır (Lenskyj, 2000). Sidney bölgesinde ticari havacılıkla birlikte bölge içinde ve çevresindeki yoğun sanayileşme ve açıkça

görülen hava, su ve gürültü kirliliği problemleri sorunun ana kaynağını oluşturmaktadır. Buna bağlı olarak, Olimpiyat etkinliklerinin yer aldığı Batı bölgesindeki banliyölerde yüksek oranda solunum problemleri ortaya çıkmıştır. Mc.Geoch[12], adaylık konusunda kişisel açıdan bir başarı gösterdiğini kanıtlamak amacıyla, Pekin'in de aynı sene adaylığını hedef alarak şehirde yaşanan hava kirliliği ve toz fırtınalarının performanslarını en üst düzeyde sergilemeye çalışan sporcular arasında sinüs ve bronşit gibi hastalıkların ortaya çıkışı için risk oluşturduğunu savunmuştur (McGeoch ve Korporaal, 1994). Pekin'e yöneltilen bu eleştiri, Herald's Gazetesi Çevre Bölümü editörü Murray Hogarth'ın deneyimlerine dayanarak yaptığı açıklamaya göre; Homebush bölgesine getirilen herhangi bir eleştiri ya da hoşnutsuzluk durumunun var olmadığı anlamına gelmemektedir. Hogarth, Homebush Olimpiyat Alanı'nda yaşanan çevre kirliliğini ilk defa 1995 yılında ABC televizyonu için hazırladığı belgesel sunumunda ortaya koymuştur. Kendisi, 1996 yılında Herald's Gazetesi'nde başlayan kariyerine, üzerinde çalıştığı çevresel konular için önemli kaynaklar oluşturan Greenpeace Avustralya ve Greenpeace Watch 2000 gruplarıyla birlikte devam etmiştir. Gazetecinin eski makaleleri, Olimpiyat ve resmi hükümet kurumlarının Olimpiyat Adaylığı'nı tehlikeye atmamak için 1992 yılından bu yana dioksin kirliliği problemini nasıl örtpas ettiklerini ortaya çıkarmıştır (Lenskyj, 2000). Topluluk anlayışına dayalı gruplar olan Greenpeace Australia ve Greenpeace Green Games Watch (GGW) 2000, Sidney şehrindeki Olimpiyat hazırlıkları sırasında faaliyet göstermişlerdir. GGW, devlet ve federal güçlerin sağladığı finansmanlar yardımıyla şehir politikasıyla paralel olmak koşuluyla Sidney 2000 Olimpiyatları'nın çevre rehberi üzerinde yapılan uygulamaların raporlaştırılması için 1996 yılında kurulmuştur.

1999 yılının Eylül ayına kadar, Olimpiyat iyileştirme çalışmalarından arta kalan kirli toz tabakasının Ryde, Melrose Parkı ve Meadowbank bölgelerinde oturanlar arasında astım, bronşit ve deri hastalıklarına neden olduğuna dair bazı ciddi endişeler bulunmaktaydı. Ayrıca, Silverwater hapishanesinde kalan mahkumlar arasında ve personelde ortaya çıkan sağlık problemlerinin Auburn katı atık sahasında yapılan iyileştirme çalışmalarından kaynaklandığı düşünülmüştür (Macneish, 1997). Greenpeace üyesi Mark Oakwood, Homebush Körfez bölgesinde görülen hava, su ve

[12] Herald's Gazetesi Çevre Bölümü yazarı.

toprak kirliliğine dair süre gelen problemleri bir araya getirerek NSW hükümetinin sorumluluklarını yerine getirmesi gerektiği üzerinde durmuştur.

Greenpeace uzun yıllardan beri, Homebush Körfezi içinde ve çevresinde yaşanan toksik kirliliğin tamamen temizlenmesi konusunda aktif kampanyalar düzenlemiştir. Hükümet, 1997 yılında alanın Olimpiyat dönemine yetişecek şekilde iyileştirilmesi konusunda yapılacak çalışmaların sorumluluğunu üstlenmiştir (Greenpeace, 2000). Hükümetin bu açıklamasından sadece birkaç hafta sonra, uluslararası medyanın büyük bir bölümü Sidney 2000 Olimpiyatları'nın çevresel anlamda bir başarı kazandığını ifade etmiştir.

Sidney'e 'Yeşil Oyunlar' ödülünü veren Greenpeace, sadece Olimpiyatlarla ilgilenmediğini açıklamıştır. Üzerinde durdukları konunun, toplumda yaşanan değişimle eş zamanlı olarak toplum gelişimi ile ilgili olduğunu, Sidney Olimpiyatları'nda kazanılan ya da kazanılmayan başarıların, 2000 yılına kadar ve gelecek yıllarda yaşanacak sürdürülebilir gelişim süreci üzerinde gerçekten etkili olduğunu ifade etmektedir. Verdikleri demeçlerde ayrıca; Olimpiyat Köyü'nün uygulanabilir nitelikli sürdürülebilir bir kentsel yerleşimin sahip olduğu gelişim sistemi oluşumunda sorumluluk üstlendiğini belirtmişlerdir. İdeal bir Olimpiyat Köyü, araç girmeyen alanlar ve otobüsler ile tren istasyonlarına hizmet edecek ring yollarına sahip olmalıdır. Yenilenebilir enerji çeşitleri; atık miktarının azaltıldığı, malzemelerin yeniden kullanımının bir kriter olarak görüldüğü, geri dönüşümün en fazla uygulandığı, tokzik ve sürdürülebilir olmayan malzeme kullanımından kaçınıldığı (Şekil 5.15) alanlarda elektriğin elde edilmesi olarak belirlenmelidir. Sürdürülebilir şehirlerde 'kalıntı' olarak nitelendirilen doğal vejetasyon korunarak daha iyi bir duruma getirilebilir. Avustralya'da faaliyet gösteren Greenpeace örgütü öncelikle, Avustralya'da göreve gelmiş birçok hükümetin ve endüstri alanında çalışmış grupların bugüne dek söylemden çok uygulamaya yönelik çözümlerde ilgisiz ve isteksiz davrandığını vurgulayarak, Olimpiyat Çevre Rehberi kabulünün ekolojik açıdan yürütülen sürdürülebilir gelişim uygulamasını temsil eden ciddi bir girişim olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.

Şekil 5.15 : Yeşil Oyunlar'ın vurgulanması amacıyla Sidney Olimpiyat Oyunları'nda doğal malzemenin 1. olmasını sembolize eden bir karikatür (Macneish, 1997).

Bu alanda, miras gibi kazanılan büyük manevi sonuçların yanında, somut sonuçlara da ulaşılmıştır. Örneğin, Olimpiyat Köyü, sürdürülebilir kentsel bir köyün gereksinim duyduğu tüm donatıları biraraya getirmektedir; enerji gereksinimlerinin azaltılması için pasif tasarımların geçmişte kullanılmış olması, güneş enerjisinden gelecek yıllarda elektrik ve sıcak su sağlanması, PVC gibi zararlı kimyasalların kullanımı yerine çevresel anlamda sorumluluk taşıyan alternatif kaynaklar kullanılmasıdır.

Olimpiyat alanı ve Homebush bölgesinin iyileştirilmesi uzun süren ve bazen de sürekliliğini koruyan bir konu olmuştur. Esas Olimpiyat Yarışma alanının geçmişte endüstriyel faaliyetler sonucunda kirlenen bir alan üzerine inşa edilmesi verilmesi zor ve cesaret gerektiren bir karardır. Homebush Körfezi gibi gerçek anlamda bakımsızlığa terkedilmiş bir bölgenin yenilenmesi için yapılan girişimler dünya çapında örnek teşkil eden bir çalışma olarak görülmektedir.

Sidney, Olimpiyatlar'a hazırlanırken Lillehammer Olimpiyatları'ndan çok büyük dersler almıştır. Lillehammer Olimpiyatları, çevreye odaklanan güçlü imajıyla Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) ve toplum üzerinde unutulması kolay olmayan bir etki bırakmıştır. Atık yönetim politikası; paketleme, gıda ve içecek kutularının kullanımı, %45'lik bir geri dönüşüm oranıyla yeniden kullanılan çöplerin

toplandıkları sahalarda kullanım sınıflandırmalarının uygulanma gerekliliği, ayrışabilen levha ve malzemelerin kullanımı; ticari mal ve hizmet satışı yapan kişiler için enerji kullanımını %30 oranında azaltan enerji dönüşümlü teknolojileri de kapsayan çevresel şartnamelerin düzenlenmesi gibi konularda kesin kurallar ortaya koyarak bu konuda kararlı bir yol izlediği görülmektedir. Bu politikanın koyduğu kurallar, ev sahibi şehrin belediye yönetim organına çevresel bir miras bırakmıştır.

Sidney'in 1993 yılında Olimpiyatlar'a ev sahipliğine aday olması, adaylık tarihinde görülen en etkili katılımlardan biridir. Sidney'in Olimpiyatlar için hazırladığı Adaylık dosyasının içinde 25 sayfadan oluşan bir Çevre rehberi bulunmaktadır. Bu rehber, Aday Şehirler'in o tarihe kadar çevresel konulara yönelik vermiş oldukları sözler içinde en kapsamlı ve kararlı bir duruş sergileyen çalışmadır. Çevre rehberi, IOC'nin Olimpiyatlar için belirlediği standart adaylık kılavuzunun ötesinde bir kapasitede hazırlanmıştır.

Kılavuzda; enerji tasarrufu, su tasarrufu, atık oluşumunu önleme ve azaltma, kirlilik kontrolü ve önemli seviyelerdeki doğal ve kültürel çevrelerin korunması şeklinde beş temel konu ele alınmıştır. Çevre kılavuzunda; tasarım, yapılanma ve donanım, ulaşım, ticaret, hizmet, tahsis ve atık yönetimi gibi faaliyet alanları esas çalışma konuları olarak belirlenerek içinde, Olimpiyat faaliyetleriyle ilgili yapılması düşünülen yaklaşık 100 adet söze yer verilmiştir.

Basında, çevre konusunda bir yazar, Sidney'in hazırlamış olduğu adaylık rehberini 'yenilikçi' ve 'sıradışı' olarak nitelendirerek çevresel katkı konusunda öğrenilecek çok ders olduğunun altını çizmiştir (Chernushenko,1994).

5.3 Kentin Genel Ulaşım Altyapısı

Ulaşım altyapısı konusunda Roma, Tokyo, Sidney ve Londra kentleri örnek olarak alınmıştır.

- **Roma kenti ulaşım altyapısı**

1960 Olimpiyatları'na ev sahipliği yapan Roma şehri, Olimpiyatlarla birlikte kentin altyapısına yönelmişler ve altyapıya yönelik gelişmelerden kazançlar elde etmişlerdir. Bu kazançlardan bazıları, Olimpiyat Köyü'nü esas Olimpiyat alanlarına bağlayan yeni yollar ve köprüler, havaalanının modernizasyonu, telefon, telegraf ve radyo ağlarının iyileştirilmesi olarak sıralanabilir (Şekil 5.16).

Şekil 5.16 : Roma Olimpiyat Köyü ve Köy'ü kente bağlayan Ulaşım Sistemi (1960 Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1961).

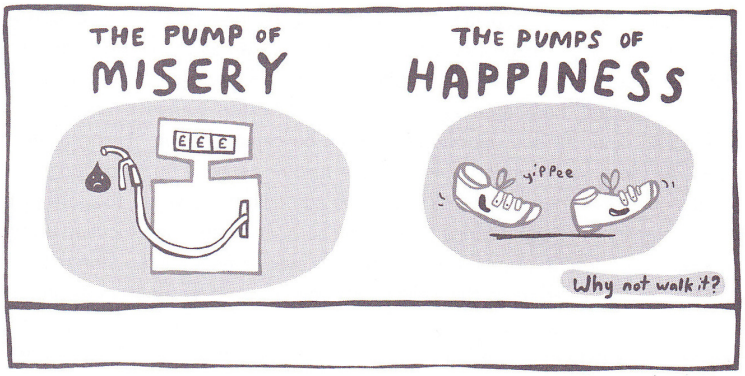
- **Tokyo kenti ulaşım altyapısı**

1964 Tokyo Olimpiyat Oyunları'nda kentin ulaşım altyapısının bütününe bakıldığında; Olimpiyatlar için trafik akışının rahatlatılması amacı ile ışınsal ve dairesel akslar arasında bağlantı kurulması ve ana yolların iyileştirme çalışmalarına başlandığı görülür. Yapılan program dahilinde, 'Olimpiyat Yolları' olarak adlandırılan 22 adet ana karayolu ve sekiz adet şehirlerarası yol tamamlanmıştır. Sorenson (2002)'a göre; Olimpiyatlar'ın Tokyo üzerindeki en büyük etkisi, şehrin iç kesiminde meydana gelen yapılanmanın şehirlerarası yolları iyileştirmesidir.

- **Sidney kenti ulaşım altyapısı**

Sidney Olimpiyat Komitesi, petrol yakıtları fiyatlarının düşük olmasından kaynaklanan savurganca kullanıma dikkat çekmiştir. Ayrıca, yakıtların ortaya koyacağı verimin fiyatlara yapılacak bir zamla birlikte, daha çok sorumluluk taşıyan bir ulaşım tarzının denenmesinin yararlı olacağını düşünmüşlerdir. Karayolu taşımacılığı demiryolu ulaşımı ile kıyaslandığında; yollarda harcanan enerjinin demiryolunda harcanandan 3 kat, altyapı ve araç tedariğinde harcanandan ise 2 kat fazla olduğu; arazilerin yer değişimin 2 kat daha fazla etki gösterdiği, karbon

emisyonlarının yaşam döngüsünde yarattığı etkiden 3 kat ve kişi ölümlerinde ise 7 kat daha fazla etkili oldukları belirtilmiştir. Böylece, inşaat alanlarına yapılan malzeme taşımacılığının toplum yaşantısı üzerindeki etkileri göz önüne alındığında, diğer etkenlerin birbiriyle eşit düzeyde olduğu ortaya çıkmaktadır. Buna bağlı olarak, çok sayıda sefer yapan kamyonlar ya da ticari amaçlı kullanılan araçlar yerine, sağlık konusunda daha fazla sosyal duyarlılık gösteren ulaşım türleri tercih edilebilir. Yarışma alanlarına sağlanan ulaşım açısından bakılacak olursa, Sidney'in ulaşım sisteminde yer alan trenlerde her yolcunun km başına düşen ortalama enerji verisi; 0.3 megajul, otobüslerde 1.4, feribotlarda 1.9, araçlarda 6.0 megajul olarak ölçülmektedir. Bu verilere dayanılarak, ziyaretçilerin yarışma alanlarına taşınması ve geri dönüşleri için karayolu ulaşımı dışında diğer ulaşım türlerinin kullanılmasının ve hatta abartılı bir biçimde yaya olarak ulaşımın gerekliliği ortaya çıkmıştır (Şekil 5.17).

Şekil 5.17 : 'Neden yürümüyoruz ki?' Kampanyası (Imrie ve diğ., 2009).

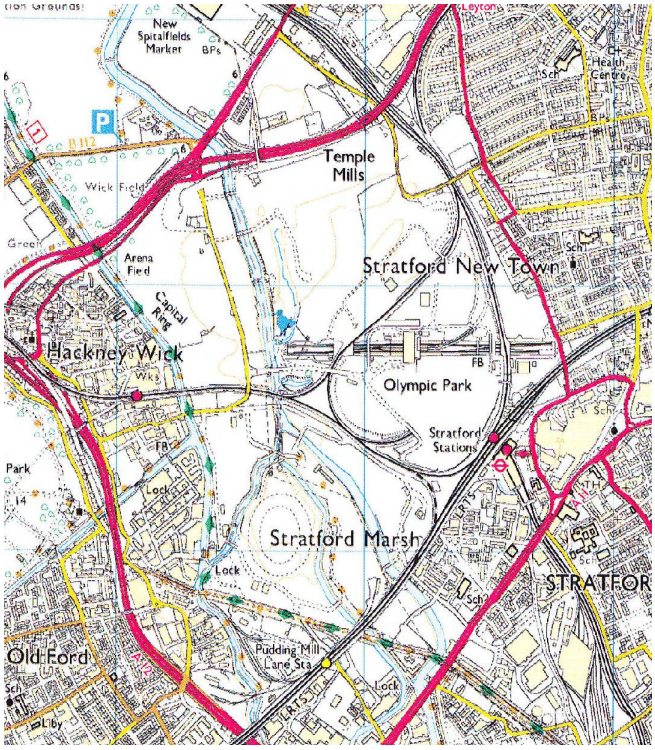
- **Londra kenti ulaşım altyapısı**

Kentin genel ulaşım altyapısı konusunda Londra Olimpiyat Oyunları'ndan çıkarılması gereken derslerden birisi de 'ulaşım'dır. John Hopkins[13], bu alana olan ulaşımın % 100 kamu ulaşımı ile sağlandığını ve bu bölgeye özel araçlarla ulaşım sağlanamayacağını belirtmiştir (Hopkins, 2010-EK-F.1). Olimpiyatlar'ın ana istasyonu olan Stratford İstasyonunu'nun (Şekil 5.18), Londra'nın doğusunda ana bir istasyon olacağı ve bu istasyonun Kings Cross Merkez İstasyonu[14] ile arasında Javelin hızlı trenleriyle servis yapılması planlanmıştır. Londra'nın kente getirdiği en

[13] Londra 2012 Olimpiyat Oyunları Planlama ve Peyzaj Projeleri sorumlusu.
[14] Kings Cross İstasyonu, Londra Merkez İstasyonu ve tüm tren hatlarının birleştiği istasyondur ayrıca havalimanları ile ilişkisi vardır.

büyük miraslardan biri, Javelin hızlı trenleriyle bu alan arasında 10 dakikalık bir mesafe olmasıdır. Böylelikle, Olimpiyatlar'a gelen ziyaretçilerin ve sporcuların Londra merkezine inmeleri 10 dakikalık bir sürede gerçekleşecektir. Ayrıca, ziyaretçiler Londra merkezinde rahatlıkla konaklayabileceklerdir.

Sidney'in ulaşım ile ilgili olarak planlamasında en öncelik verdiği konu ise, ulaşım araçlarında kullanılan yakıtların zararsız ve ekonomik olmasıdır.

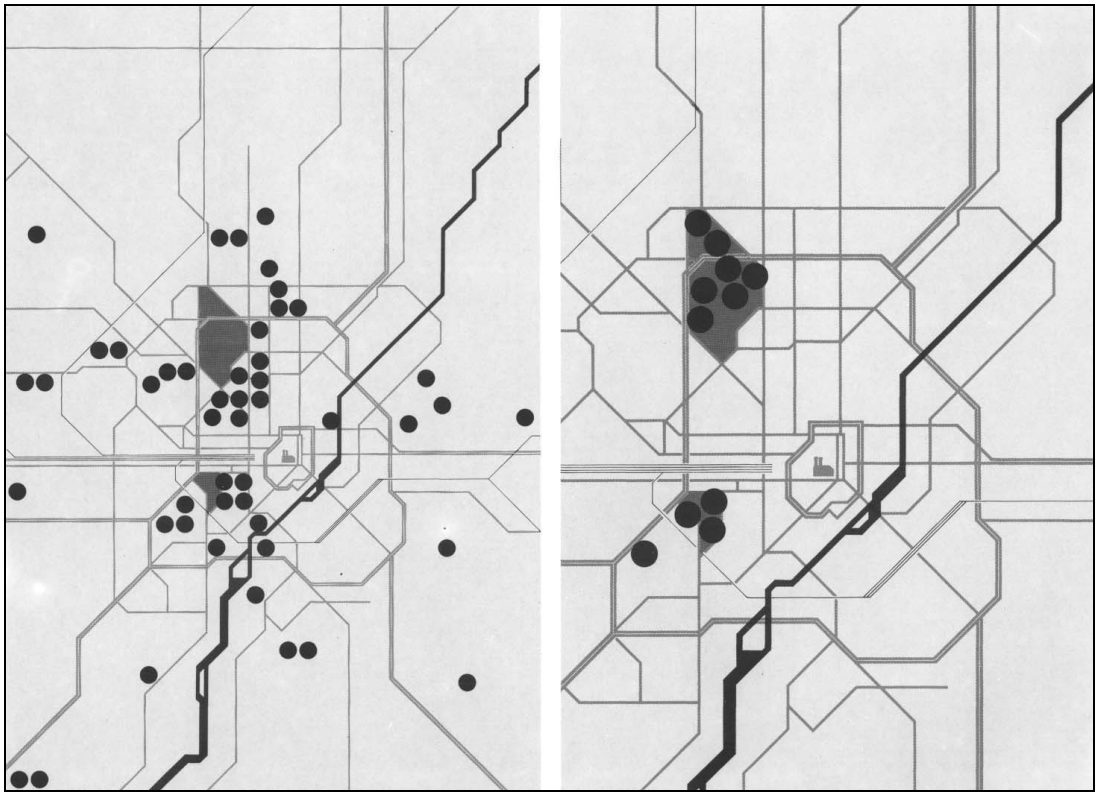
Şekil 5.18 : Stratford Tren İstasyonu (1/25000 Ölçekli Londra Planı, 2009).

5.4 Kent Tarihi ve Arkeolojik Değerleri

Atina şehri, o tarihe kadar hiçbir stratejik planının bulunmaması sebebi ile, Barselona ve diğer başarılı şehirlerde olduğu gibi Olimpiyat Alanı planlamasında bu şehirlerle bir benzerlik gösterememiştir. Ayrıca, Atina'nın hem medeniyet hem de Olimpiyat tarihi açısından köklü bir ülke olması sebebi ile tarih konusunda dikkatli davrandıkları görülmüştür. Akropolis şehrinin Sacred Rock bölgesinde bulunan tarihi anıtlara yönelik yeniden yapım ve restorasyon uygulama çalışmaları, Atina'nın arkeolojik sahalarını biraraya getirmeye yönelik yaptığı çalışmalar ve arkeolojik parkların yaratılması ve eski tarihi alanlarda gerçekleştirilen yayalaştırma çalışmaları Atina'nın Olimpiyatlar konusunda dersler alınması gereken yönleri olmalıdır.

5.5 Kentin Spor Altyapısı

Münih kenti, Olimpiyat Oyunları'na aday olduktan sonra kent çapında kullanılabilir spor alanlarının belirlenmesi için mevcut tesislerini ortaya koymuştur (Şekil 5.19). Olimpiyat Parkı ve Olimpiyat Köyü'nün birarada bulunduğu Oberwiesenfield bölgesi (Şekil 5.20) belirlendikten sonra, bu alana yakın bölgeler antrenman sahası potansiyeline sahip olarak gösterilmiştir. Oberwiesenfield Bölgesi'nin kent merkezine ve havaalanına yakınlığı ile eski mezbahalık alanının Olimpiyat Parkı'na dönüşümü sonucunda başlı başına 'başarılı bir örnek' olarak kendinden söz ettiren Münih kenti, spor alanları ve antreman sahalarının seçimi aşamasında da örnek alınması gereken bir kent olma özelliğine sahiptir.

Şekil 5.19 : 1972 Münih Olimpiayat Oyunları için planlanan yarışma ve antrenman alanları (1972 Münih Olimpiyat Adaylık Raporu, 1973).

Şekil 5.20 : Oberwiesenfield bölgesi Olimpiyat Parkı (URL-4, 2010).

5.6 Kentin Genel Konaklama Altyapısı

Büyük Savaş'ın öncesi ve sonrasında gerçekleştirilen Londra 1908; Stockholm 1912; Antwerp 1920; Paris 1924, Amsterdam 1928, Londra 1948 Olimpiyat Oyunları, yerleşim probleminin hissedildiği ve bu soruna cevap veren nitelikte Oyunlar olmuştur (Munoz, 1997). Organizasyon Komitesi, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra yaşanan ekonomik kriz nedeniyle, Olimpiyat Köyü kavramının ele alınmadığı Birleşik Krallık'ta, yeterli miktarda konaklama alanının bulunması için mevcut binalar kullanıma uygun hale getirmiştir. Katılımcılar, üniversiteye ait binalarda ve askeri kulübelerde konaklamak zorunda kalmışlardır (Nai, 2008).

1960 yılında düzenlenen Roma Olimpiyatları'nda, Roma'nın kuzeyinde Campo Paroli bölgesinde Olimpiyat Parkı ve Olimpiyat Köyü birarada inşaa edilmiştir. Sporcuların konaklaması için yapılan bu Köy, Olimpiyat sonrasında özel konut sektörüne hizmet vermeye başlamıştır. Böylece, yapılan bu Köy, sadece Olimpiyatlar için kullanılan bir alan olmaktan çıkmıştır.

Olumlu diğer bir örnek olarak; 1972 yılı Olimpiyatları verilebilir. Gereksinim duyulan konaklama ihtiyacı, üniversite lojmanlarının kullanılmasıyla giderilmiştir. 1984 Los Angeles Olimpiyatları'nda, Kaliforniya Üniversitesi-Los Angeles'a ait kampüslerin içindeki yurtlar ana Olimpiyat Köyleri olarak hizmet vermiştir. Böylece, Olimpiyat bütçesinde konaklama konusunda çok büyük bir kâr elde edilmiştir.

1992 yılı Barcelona Olimpiyatları'nda ise, 'Poble Nou bölgesi' olarak adlandırılan ve yeni yapılan Olimpiyat Köyü'nde yer alan konaklama alanları günümüzde özel mülkiyet konut alanları olarak kullanılmaktadır.

Yukarıda sözü edilen örnek Olimpiyat kentleri, gerek üniversite kampuslerinin tekrar kullanımına izin veren, gerekse yaz döneminde kullanılmayan bu alanların değerlendirilmesi açısından, ekonomik katkı anlamında çok önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca, Olimpiyat Köyü olarak baştan tasarlanan bu alanların Olimpiyat sonrasında konut olarak kullanılması, o kente kalan en büyük miraslardandır. Bu kentlerden konaklama konusunda çıkartılacak dersler çoktur.

5.7 Mimari Sembolizm

Bazı Olimpiyat kentlerindeki mimari yapılar, Oyunlar'ın gündemine en üstten yerleşen konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin; 1972 yılında Günter Behnish'in yaptığı Münih Stadyumu (Şekil 5.21) günümüzde halen konuşulmaktadır. Yapıldığı dönemde devrim niteliği taşıyarak büyük bir etki yaratan yapı, Münih Olimpiyatları'nın genelinde ikonik bir sembol olarak görülmüştür. Projede ilk defa kullanılan çelik asma strüktür ve tepe çatısının oluşturduğu sistem, döneme teknoloji ve mimari açıdan damgasını vurmuştur. Stadyumun inşaasında, ulusun 1936 yılında Adolf Hitler döneminde güç kazanma konusundaki katı kişiliğiyle zıtlık gösteren açık, saydam ve demokratik bir atmosfer yaratması amaçlanmıştır. Bununla birlikte stadyum, havadar konstrüksiyonu sayesinde 'Münih Stadı'nın Çatısı' ile modern Almanya'nın kendine güvenen duruşunu yansıtmıştır. 74.000 m²'lik çatı konstrüksiyonu, modern teknoloji ve ekonomik verimliliğin hakimiyetinin bir işareti olarak görülmektedir. Bunun yanısıra, Münih mimarisi yeni, demokratik ve iyimser olarak yorumlanan Almanya ile birlikte modern ve güçlü bir mimariyi de sembolize ettiği görülmüştür (Modrey, 2008).

Pekin kenti, 2008 Yaz Olimpiyatları'na ev sahipliğini kazanmadan önce, 2001 yılında en iyi alan tasarımını belirleyen bir adaylık süreci yaşamıştır. 2003 yılı Mayıs ayında 13 tasarım önerisinin sunulduğu adaylık başvurularının sonucunda İsviçreli Herzog & de Meuron mimarlık firmasına ait tasarım kabul edilmiştir. Çin seramikleri ve sürdürülebilir çatının desteklerini gizlemek amacıyla kullanılan çelik kirişlerden esinlenen tasarım, stadyuma 'kuş kafesini' andıran bir görünüm kazandırmıştır. Popüler Çinli sanatçı Ai Weiwei projenin sanatsal danışmanlığını üstlenmiştir. Şekil 5.22'de Pekin Yasak Şehrin'den başlayan aks üzerine Kuş Kafesi konuşlandırılmıştır. Stadyum, tasarımcıların Çin'li sanatçının ağaç çizimlerinden

esinlenilenerek kiriş ve kolonlardan oluşan bu tek strüktüre labirentimsi bir orman görünüşü vermek isteyen bir tasarımın ürünüdür (Şekil 5.23).

Şekil 5.21 : Münih Olimpiyat Stadyumu (URL-1, 2009).

Ulusal Stadyum'un zemini, mimari anlamda farkındalık yaratmakla birlikte gelişmiş teknolojiye sahip altyapsısının kışın toprağın sıcaklığını, yazın ise serinliğini alarak stadyumun her yerinde doğal yolla ısıtma ve soğutma özelliği gösteren bir sistemin dönüşümünü sağlayan altyapısının altında yer alan 8.000 m²'lik bir çim futbol sahası ile kaplıdır. Yağmur suyu, gelişmiş teknolojiye sahip drenaj sistemi sayesinde ilerleyen dönemde Kuş Kafesi Stadyumu'nun her mevsim kullanma kapasitesi özelliğine sahiptir. Yağmur suyu, çatıdan drene edilerek belirli alanlarda toplandıktan sonra, geri dönüşüm kullanımına uygun hale getirilmesi amacıyla arıtma işleminden geçirilmiştir. Örnek olarak, yağmur suyunun; sulama, tuvalet ve daha sonraki durumlarda Pekin Olimpiyat Organizasyon Komitesi (BOCOG) tarafından desteklenen 'Yeşil Olimpiyatlar' konseptine cevap vermeye yönelik kullanım amacına sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 5.22 : Pekin Olimpiyat Parkı içerisinde yer alan 'Kuş Kafesi' nin görünümü (URL-6, 2010).

Şekil 5.23 : Olimpiyat Stadyumu'nun orman görünümündeki cephesi ve mimari sembolizminin güçlülüğü ile tekrarlanan aydınlatma elemanları (Foto: Prof. Dr. A.C. Yıldızcı, 2008).

5.8 Global İmaj

Olimpiyat Oyunları, tüm dünyanın dikkatini çeken büyük bir medya etkinliğidir. Bütün medya, ev sahibi şehre kısmen de olsa kendini global platformdaki seyirciye tanıtma imkânı sağlar (Modrey, 2008).

Findling ve Kimberly (2004), Barselona Olimpiyat Oyunları'nın imajının ortaya çıkmasında etkili politikalara ait konuları şu şekilde ortaya koymaktadır:

- Uluslararası projeksiyona sahip kültürel değerlerin seçimi

- Farklı sanat gösterilerinden örneklerin sunulması

- Spor ve Olimpiyat mimarisini temsil eden, hem sivil hem de bölgesel kimliği sunan mimari öğe ve anıtların seçimi

- Popüler kültür ile folkorün, ekonomik ve teknolojik ekipmanlar ile bazı kişisel sunumların dahil edilmesi

Moragas, ayrıca yukarıda sözü edilen konuların bir şehrin uluslararası platformda yükselebilmesi için seçimi, herhangi bir tanıtım stratejisini anlaşılır kılması ve anlamsal bir platformun oluşturulması konusunda belirleyici olduğuna değinmektedir Findling ve Kimberly (2004). Örneğin, medya vasıtasıyla sunulması kolay gözüken kültürel faktörler üzerine odaklanan bir konu; literatür, sözlü ve toplum yaşantısında varolan gelenekler gibi daha az görsellik taşıyan kültürel değerlerin gelişim sürecini dışarıda bırakmaktadır. Bu problem, 1992 Barselona Olimpiyatları'nın elde ettiği başarının dünya çapında duyulması ve şehrin kültürel değerleri ile daha iyi seviyelere çıkması için 'kent pazarlaması' kavramıyla birlikte ele alındığı zaman, 1996 Atlanta Olimpiyat Oyunları'nda daha belirgin bir şekilde görülür. Atlanta kentinin Barselona gibi mimari anlamda karma örneklere sahip olmaması, kentin uyguladığı imaj politikasını güç bir çalışma haline gelmiştir (Turner, 1996). Değer üretimi stratejisi, Barselona şehrinin getirdiği çekicilikle birlikte, Atlanta'nın kültürel alanda lider pozisyonundaki kişileri ve nüfusun büyük bir bölümünün, şehirdeki alışveriş merkezleri, hobi alanları ve gökdelenlere ait kentsel peyzajın gerçekçi bir çekicilik ve temsili bir duruş içinde yer bulması konusunda endişe duymalarına yol açmıştır. Bu durumu, Emory Üniversitesi'nde Atlanta'nın kentsel tarihi hakkında uzman olarak görev yapan Dana White, 'birkaç kelimeyle kapsamlı bir kültürün ele geçirilmesi için basitleştirilmesi' şeklinde bir eleştiriyle özetlemiştir (Turner, 1996).

Örneğin, Atlanta şehri kendi bölgesinde daha başarılı bir performans sergilemiştir. Katılımcıların büyük bir kısmı, yapılan bir ankette Olimpiyatlar sayesinde Atlanta'nın kendilerinde daha olumlu bir izlenim yarattığını belirtmektedir (Newman, 1999).

Findling ve Kimberley (2004), Olimpiyat Oyunları politikası kapsamında ev sahibi konumundaki organizatörlerin, etkinliğin kültürel boyutunun tutarlılığında kültürel politika alternatiflerinin etkinliğin değer ve sembollerinin oluşturulmasına odaklanmaları konusunda bir tartışma içine girmiştir:

- Oyunlar'a yönelik uygulanan tanıtım politikası ve ev sahibi şehrin marka imajı, çekici nitelikli tanıtım özelliklerinin sentezini de içinde barındıran kent pazarlaması politikalarının oluşturulmasını içerir.

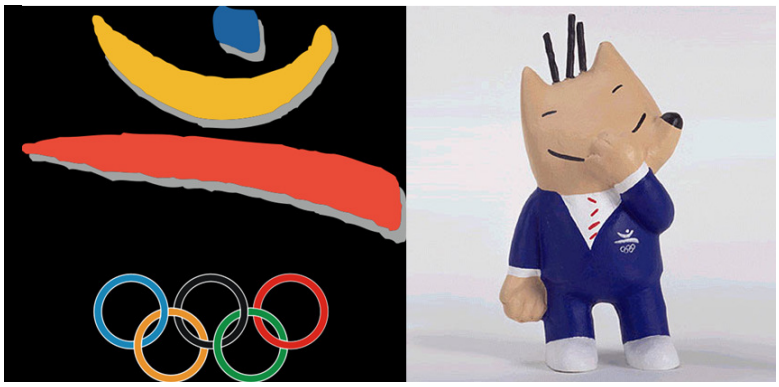
- Oyunlar'ın ve Olimpiyat Akımı'nın sembolü; her oyunun logo ve amblemini içeren maskotlar, satın alınan tüm ticari mallar ve sembollerin ticari uygulamaları, Olimpiyat posterleri, kurumların ürettiği tasarımlar, Olimpiyat binasının tasarımı, personel üniformaları, yayın tasarımları, geleneksel hale gelen damga pulları, madeni paralar, slogan ve şarkıları içerir.

- Olimpiyat törenleri ve ritüeller; Olimpiyat Oyunları'nın kamusal platformda tanınırlık ve ilgi çekicilik açısından yarattığı heyecanın en doruk noktası olarak kabul edilen açılış ve kapanış törenleri sayesinde, medyanın dünya çapında yarattığı etkiyle birlikte en çok izlenen etkinlik olmasıdır. Meşalenin el değiştirmesi, kamusal katılım ve toplumun ilgisini çekmesi bakımından tüm dünyanın yaşadığı en büyük görsel şölen olarak tanımlanmaktadır. Kazanan sporcuların madalyon törenlerinde kullanılan sahne üzerinde bayraklarını havalandırarak marşlarını coşkulu bir biçimde dile getirmeleri de ayrıca etkinliğin en önemli parçalarından biri olduğu belirtilmiştir.

- Kültürel aktivite programları; yarışma programları, Olimpiyat döneminin öncesi ve sonrasında meydana gelen farklı kültürel ve sanatsal etkinliklerin organizasyonundan bahsetmektedir. Aktivite programları önemli kültürel politikaların uygulanması konusunda bir fırsat alanı olmaya başlamıştır.

Yukarıda sözü edilen Olimpiyat etkinlikleri, ev sahibi şehrin kültürüne dair belirgin bir imajın yaratılmasına ve şehrin Olimpiyat törenlerine yaklaşımlarına katkıda bulunmaktadır. Etkinlikler, daha da ötesinde, ev sahibi şehrin kültürel politika alternatiflerinin teşvik edilmesine yardımcı olan değer ve kimliklerin uluslararası

medya ortamına iletilmesinde güçlü bir imaj olarak ortaya çıkmaktadır. Örneğin, maskot tasarımının seçiminde Olimpiyat amblemi ve Barselona'da düzenlenen Oyunlar, şehrin çağdaş, stilize olmuş ve tasarıma önem veren karakterinin yansıtılmasını hedef almıştır (Şekil 5.24). Bunun yanısıra, Olimpiyatlar'ın açılış ve kapanış törenleri, ev sahibi şehrin kültürünün dünya çapında sergilenmesi ve temsili için büyük fırsatlar sağlar (Şekil 5.25). Findling ve Kimberley (2004), Oyunlar'ın kültürel bir etkinlik olarak algılanmasının, etkinlik hazırlıkları süresince tutarlı kültürel politikların yaratılmasına öncülük etmesi gerektiğini savunmaktadır. Moragas, çeşitli anlam ve değerlerin aktarımında, aşırı bir ticari anlayış ve indirgemeciliğin vereceği zarardan kaçınılmasının önemi üzerinde durmaktadır.

Şekil 5.24 : Barcelona 1992 Olimpiyat Oyunları Logo ve Maskotu (URL-1, 2009).

Şekil 5.25 : Pekin Olimpiyatları Açılış Töreni'nde Çin kültürünü tanıtan dans gösterisi (URL-1, 2009).

5.9 Kentin Genel Ekonomisi

Her ev sahibi şehirde olduğu gibi, Atlanta'nın Olimpiyatlar'a ev sahipliği yapması beraberinde, içinde havalimanı ve karayolu da dahil olmak üzere birçok altyapı projesine duyulan gereksinimi ortaya çıkarmıştır.

Oyunlar'ın yeniden iyileştirmeye yönelik etkiler sağlamasının beklentisi içinde olan Atlanta'ya komşu bölgeler için miras konusunda bazı sınırlamalar getirilmiştir. Atlanta'da bulunan Olimpiyat Organizasyon Komitesi'nin (CODA) 76 milyon dolarlık bütçesinin büyük bir bölümü, şehrin merkezinde ve Olimpiyat koridoru boyunca yapılan kentsel peyzaj çalışmaları için kullanılmıştır. Bütçenin %10'un dan daha az bir miktarı ise, Olimpiyat alanı çevresindeki yoksul komşu bölgeler için ayrılmıştır. Olimpiyatlar, devletin yaptığı 250 milyon dolarlık bağışlar ile Atlanta şehrinin ekonomik gelişimini teşvik etmesinde rol oynamıştır.

Federal hükümet, Olimpiyatlar'ın gelişmesinde aktif katılımcı role sahiptir. Çizelge 5.1'de yapılan harcamalar net bir şekilde görülmektedir. Federal hükümete ait diğer 371 milyon dolarlık harcama yol, ulaşım ve kanalizasyon yapımı için kullanılmıştır. Bu durum, söz konusu projelerin Olimpiyatlar'dan sonra gerçekleşmesi nedeniyle, Oyunlar'ın varlığına bağlı olmadan da finanse edilebileceğinin bir göstergesidir. Amerika Konut ve Kentsel Gelişim Departmanı'nın sağladığı finansal destek sayesinde, Atlanta'daki kamusal konutların peyzajında belirgin değişiklikler yaşanmıştır (U.S. General Accounting Office, 1999).

'Olimpiyat Mirası'na ait konut projeleri tamamlandığında, federal ve özel sektör tarafından hemen hemen eşit miktarda yapılan harcamalarla birlikte tahmini olarak 500 milyon dolarlık bir bütçe ortaya çıkmıştır. Olimpiyatlar, 375 milyon dolarlık harcamaya sahip altyapı güvenliğinin sağlanması için yerel desteğin oluşmasında yardımcı rol oynamıştır. Atlanta şehri, devlet ve federal sektörün birbiriyle bütünleşen finansmanları sayesinde, uzun süredir yatırım yapılmayan caddeler, kanalizasyon ve su sistemleri konusundaki olumsuz durumu olumlu hale getirmiştir. Oyunlar ayrıca, yeni bir uluslararası terminal salonu için kaynak sağlamaya öncelik tanınan ve şehrin Hartsfield Havalimanı için yapılan 455 milyon dolarlık yatırım sürecini hızlandırmıştır (Burbank ve diğ., 2001).

Olimpiyat Oyunları, Atlanta'nın ekonomisini gözle görülür bir şekilde etkilemiştir. Olimpiyat Stadyumu için yapılan 224 milyon dolarlık yatırım, Atlanta'ya gelen göçmenleri şehirde kalmaları konusunda teşvik etmiştir. Atlanta Olimpiyat Organizasyon Komitesi ACOG tarafından Olimpiyat Köyü'nün inşaası için elde edilen 42 milyon dolarlık yardım, devletin üniversitedeki öğrenci yurtları için yapmış olduğu 194 milyon dolarlık yatırımı hızlandırmıştır.

Georgia Tech Üniversitesi, Akuatik Merkez'den sağladığı 24 milyon dolar tutarındaki yatırımın bir kısmını elinde tutmuştur. Ayrıca, Olimpiyatlar'dan elde edilen bağışlar özel üniversiteler tarafından paylaşılmıştır. Atlanta Üniversitesi Merkez Kampüsü'nde, günümüzde değeri 50 milyon doları bulan yeni spor tesisleri yapılmıştır (Char ve Holmes, 1995). Woodruff Parkı'nın yenilenmesi için yapılan 6 milyon dolarlık ve Yüzyıllık Olimpiyat Parkı için yapılan 67 milyon dolarlık yatırımlar, Oyunlar'ın ardında bıraktığı miraslara örnek oluşturmuştur. Şehir dışındaki Stone Mountain State Park'ta bulunan Bisiklet Yarış Pisti başka bir yere taşınmasıyla 22 milyon dolarlık bir tenis kompleksi yapılmıştır (Char ve Holmes, 1995).

Buradan çıkartılacak sonuç; hükümet ve yerel yönetimlerin maddi desteklerinin Olimpiyat Organizasyonları altyapısının gerçekleştirilmesi ile birlikte kentlerin altyapı iyileştirilmesi konseptlerinin birlikte ele alınması ve Olimpiyat Oyunları sonrasında kentlere kazandıracağı değerlerin ön planda tutulması düşüncesinin etkin olacağı görüşünü vurgulamaktadır. Burada, Olimpiyat sonrasında kentlerin kazanacağı yaşam konforunun geliştirilmesi amaçlanmaktadır (Çizelge 5.1).

Çizelge 5.1 : Atlanta'da Olimpiyatlar için yapılan harcamalar – (milyon dolar) (Burback ve diğ, 2001).

TESİS	ATLANTA OLİMPİYAT ORGANİZASYON KOMİTESİ (ACOG)	ÖZEL	YEREL	DEVLET	FEDERAL HÜKÜMET	TOPLAM
Olympik Turner Stadyumu	209	35				244
Olimpiyat Köyü /Üniversite yerleşkeleri	47			194		241
Yüzyıllık Olimpiyat Parkı	15	45		7		67
Georgia Tech Akuatik Merkezi	21			3		24
Atlanta Üniversite Merkezi						
Stadyumlar	37					37
Basketbol sahaları	11					11
Diğer tesisler	3					3
Stone Mountain						
Tenis Merkezi	22					22
Bisiklet Yarış Pisti	6*					6*
Lake Lanier Okçuluk Merkezi	10					10
Georgia Uluslararası At Yarışı Pisti	28	50	20			98
Ocoee Whitewater Kayak Merkezi					21	21
Savannah Yat Marinası	4					4
Wolf Creek Atış Kompleksi	17					17
Hartsfield Havalimanı		455				455
Altyapı		337			371	708
Güvenlik ve Koruma	8		7	22	86	123
Atlanta Konut Otoritesi						
Yüzyıllık Alan (Techwood)		58			42	100
Olimpiyat Mirası Toplulukları		191			204	395
CODA						
Yaya koridorları, parklar		10	38		10	58
MLK, Jr., Tarihi Alan					12	12
Woodruff Parkı		6				6
Güçlendirme Zonu					250	250
TOPLAM	**432**	**395**	**857**	**226**	**996**	**2906**

5.10 Kentin Sosyo-Kültürel Durumu

Olimpiyat Oyunları, 100 yıldan fazla tarihsel geçmişi, kendini bir 'Akım' olarak tanımlaması, Olimpiyat kavramını bir hayat felsefesine taşıması, eğitsel ve kültürel pozisyondaki ağı ile birlikte global ölçekli organizasyonlar tarafından desteklenen bir fenomen olarak kendini ortaya çıkarmaktadır. Bu tanım, Modern Oyunlar'ın kurucusu Pierre de Coubertin tarafından ortaya atılmıştır (Monreal, 1997). De Coubertin'in beklentisi, modern bir toplum içinde sanatçı ve sporcuların birbirinden etkilenebileceği bir çevre yaratmayı amaçlamak olmuştur. Bu noktadan yola çıkarak, De Coubertin'in sanat ile spor arasında uluslararası düzeyde farkedilebilecek bir birlikteliğin geliştirilmesi için, Olimpiyat Oyunları'nı hayata geri döndürdüğü yorumunu yapılabilir. Yukarıda belirtilen amaç doğrultusunda, Olimpiyat Oyunları'nın karakterinin, 'sporun kültür ve eğitimle biraraya getirilmesi' temeline dayanan bir prensip olması gerekliliği vurgulanmıştır (IOC, 2007).

Coubertin'in dünya çapında önemli kararlara imza atan kişiler üzerindeki idare edici etkisi ve dikkatleri bu kişilerin üzerine çekme yeteneği; Oyunlar'ın 1896 yılında Atina'da yeniden doğuşunu, 1900'de Paris'te ve 1904'te ise St. Louis'te devam etmesini sağlamıştır. Buna rağmen, düzenlenen Olimpiyatlar'ın hiçbirinin sanatı spor etkinlikleriyle biraraya getirememesi dikkat çekmiştir. De Coubertin, bu durumun değişmesi için sanatın Modern Olimpiyat Oyunları'na nasıl dahil edilebileceği konusunda görüşlerini almak amacıyla sanatçı, yazar ve spor uzmanlarını davet etmiştir. Görüşmeler sonucunda, her Olimpiyat Oyunu kutlamasının bir parçası olması gereken sanatsal bir yarışmanın temelleri atılmıştır (IOC, 1997). Heykel, resim, müzik, literatür ve mimarlık alanlarını kapsayan ve 'Beş Aşamalı Düş Yarışması' olarak adlandırılan bu yarışma sonucunda çeşitli ödüller verilmiştir. İlk beş aşamalı yarışmanın hazırlanması konusunda ilerleyen dönemde, Olimpiyat Organizasyon Komitesi (IOC) tarafından 1908 Londra Olimpiyatları'nı düzenleyecek ev sahibi şehrin denetlenmesi amacıyla bir komisyon kurulmuştur. Buna rağmen, kısıtlı zaman ve çalışmanın içeriğine getirilen yasaklamalar hakkında oluşan anlaşmazlıklar, zaman içinde yarışma fikrinin iptal edilmesine yol açmıştır (Burnosky, 1994). Kültürel Olimpiyat Yarışma düşüncesi, 1912'de Stokholm'de düzenlenen Olimpiyat etkinliğine kadar uygulanmamıştır. 1912'den 1948 Londra Olimpiyat Oyunları'na kadar spor yarışmalarıyla paralel yürütülen sanat

yarışmalarında sanatçılar, sporcular gibi yarışmalarda altın, gümüş ve broz madalya kazanmaya başlamışlardır (Stanton, 2000; Gold ve Revill, 2006). Beş Aşamalı Düş Yarışması adı altında kültür, sanat yarışmalarında yapılan bazı heykeller bugün İsviçre Lozan'da bulunan Uluslararası Olimpiyat Komitesi Parkı'nda sergilenmektedir (Şekil 5.26).

Şekil 5.26 : 'Yarışan Bisikletliler' Heykeli
(Foto: Prof. Dr. A.C. Yıldızcı, 2009, Lozan).

Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC)'nin ortaya koyduğu kurallar ve rehber niteliğindeki fikirler, Olimpiyatlar'a ev sahipliği yapabilmenin spor organizasyonlarıyla paralel olarak yürütülen bir kültürel programın organize edilmesi ve desteklenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Söz konusu kurallar, Olimpiyat karakterini taşıyan (URL-2, 2010) ve ev sahibi şehrin katılımı için yapılan resmi rehberlerde yer alan özelliktedir (Monreal, 2007).

Uygulama sürecinin uzun olması dışında, Olimpiyatla bağlantılı olan istihdam alanının büyük bir bölümünde belirli bir zaman dilimini kapsamaktadır; düşük kapasiteli hizmet çalışmaları, Olimpiyatlar'da kullanılan işçi gücünün yarısının sorumluluğunu taşıyan gönüllü çalışanlar ve işe alımlara karşı karaborsada yaşanan artışlar nedeniyle bu sektörde çok fazla sorun yaşanmakta ve zamanı kapsamaktadır. Konaklama ve güvenlik sektöründeki işletmecilik alanıyla bağlantılı eğitim

olanaklarında görülen belirgin artışa rağmen, bu alanlarda yaşanan değişimler, Olimpiyat sonrası istihdam alanlarında kalıcı değişimlere neden olmamaktadır (Lenskyj, 2002). Yine de, Olimpiyatlar sayesinde milyonlarca kişi en az 7 yıl süren Olimpiyatlar'a Hazırlanma Dönemi içerisinde çalışma imkânı bularak istihdamlarını sağlamaktadır.

5.11 Güvenlik

1972 Münih Olimpiyatları'nda, Oyunlar'ın tarihinde ilk ve en önemli terör olayı gerçekleşmiştir. Filistin'li 8 terörist İsrail adına yarışan 11 sporcuyu esir almıştır. İki sporcuyu hemen öldüren teröristler diğer 9 sporcuyla beraber Almanya'yı terketmek üzere havaalanına geldiklerinde, Alman güvenlik güçlerinin operasyon hazırlığında olduğunu farketmiş, 9 sporcuyu öldürüp çatışmaya girmişlerdir. Toplam 18 saat süren olayda 11 sporcunun yanısıra bir Alman polis ve 5 terörist de ölmüştür.

Atlanta şehri, şaşırtıcı bir şekilde misafirperver ve politik liderlik imajını zedelediği trajik bir olay yaşamıştır. Olimpiyatlar'ın başlaması öncesinde 27 Haziran günü, Yüzyıllık Olimpiyat Parkı'nda bir bombanın patlaması sonucunda 2 kişi hayatını kaybetmiş, 111 kişi ise yaralanmıştır. Bu olayın ardından, Atlanta'nın güvenlik konusundaki hazırlıkları ve Oyunlar'ın güvenliği konusunda çeşitli endişeler ortaya çıkmıştır (Burback ve diğ., 2001).

Tarih boyunca çeşitli boykot ve saldırıların yaşandığı Olimpiyat sahibi şehirlerde güvenlik önleminin yüksek düzeyde tutulması ve Olimpiyat Parkı tasarımlarının güvenlik parametresine göre tasarlanması önemlidir. Münih ve Atlanta'dan bu konuda öğrenilecek çok ders vardır. Bu konuda, bu olayları protesto amaçlı yapılan, Lozan Uluslararası Olimpiyat Evi'nde bulunan 'Şiddete Karşı' konulu heykel (Şekil 5.27), Olimpiyatlar'ın kardeşlik-dostluk duyguları çerçevesinde yapılması gerekliliğini vurgulamaktadır.

Şekil 5.27 : 'Şiddete Karşı' konulu Heykel
(Foto: Prof. Dr. A.C. Yıldızcı, 2009, Lozan).

5.12 Politika

Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) ve dünya çapındaki spor yazarları, Olimpiyat Oyunları 1968 ve 1972 yıllarında politik protestolarla tehdit edildiğinde ya da terör olaylarıyla dağıtılmaya çalışıldığında; 1976, 1980 and 1984'te ise yoğun boykotlarla etkisinin azaltılmaya çalışıldığı dönemlerde politikanın spor alanına yapmış olduğu etkiden kaynaklanan hoşnutsuzluklara sahne olmuştur. Politika buna rağmen, Olimpiyatlar'ın her zaman bir parçası olmuştur.

Meksika şehri 1968'de, Oyunlar'ın ilk defa Gelişen Ülkeler'den birisinde düzenlenmesine örnek teşkil eden şehir olmuştur. Bu nedenle büyük bir rekabet hissedilmiştir. Kent, oyunların gereksinimleri karşısında Olimpiyat harcamalarına karşı çıkan gruplardan gelen protestolara şahitlik etmiştir. Öğrenci eylemlerinin baskısı ve Tlatellolco'da yaşanan katliam baskısının 2 Ekim'de artışa geçmesiyle 260 kişi yaşamını kaybetmesi, 1200'ün üzerinde kişi ise yaralanmasına sahne olmuştur (Toohey ve Veal, 2004). Bu baskı, Olimpiyatlar'ın karanlık yüzünü ortaya çıkarmıştır. Yaşanan olaylar, Olimpiyatlar'ın, demografik ve ekonomik yönden hızlı bir büyüme yaşayan bir şehre getirdiği kentsel yenileme ve altyapıya dönük

iyileştirme çalışmaları alanında kuşkuya yer bırakmayan başarısı yanında bu yönleri olduğunu hatırlatmıştır (Chalkley ve Essex, 1998).

Son yıllarda, çeşitli modern spor dalları ile politika arasındaki bağlantıyı politikanın bireysel, organizasyonu, ulusal ve uluslararası ortamlara müdahale etmesiyle açığa çıkaran ve artış göstermekte olan yazılı kaynaklara rastlanmaktadır. Politika, semboller aracılığıyla yapılan hareketin bir parçasıdır. Olimpiyat Oyunları içinde yer alan ve politik bir sembol olarak görülen mimari, çoğu zaman göz ardı edilmektedir.

Örneğin, Almanya'nın diktatörlük döneminde Berlin Oyunları'na ev sahipliği yapmasının ardından ülke, 1936'da düzenlenen Olimpiyat Oyunları'nın etkisini ortadan kaldırmaya yönelik olarak Olimpiyat etkinliği gösterisi sergilemenin çabası içine girmiştir. Münih Olimpiyat Oyunları, belirgin olarak diktatörlük döneminde gerçekleşen geçmiş Oyunlar'dan üç yönüyle farklılaşmaktadır. Öncelikle; lider politikacıların içinde bulunduğu ve önemli bir rol oynadığı Organizasyon Komitesi, 1936 Olimpiyat Oyunları'yla arasında anlaşmazlıklar bulunan Münih Olimpiyatları'nı düzenlemiştir. İkinci olarak; genel anlamda, Ulusal Sosyalist diktatörlüğüne karşı bir duruş sergiledikleri düşünülen Komite, Doğu Almanya'da süren komünist rejime karşı bir örnek olarak ortaya çıkan Batı Alman duruşuyla olumlu bir etki yaratmak istemiştir. Berlin Organizasyon Komitesi için yukarıda bahsedilen bu durum, hiçbir politik özellik taşımayan Olimpiyat Oyunlarıyla kazanılabilirdi. Dünyaya demokratik, kosmopolit ve barışçıl bir Almanya imajının yansıtılması, Münih'te düzenlenen Olimpiyat Oyunları'nın genel konsepti içinde yer aldığı görülmüştür (Modrey, 2008). Almanya için yaratılan bu imaj, tasarımcı Otl Aicher tarafından gökkuşağının tüm parlak renklerini ve zarifliğini görsel anlamda destekleyen bir yaratıcılıkla desteklemiştir. Stadyumun seyirci koltukları, yeni bir renk tasarımına göre düzenlenmiştir. Mavi, yeşil ve sarı bayraklar, duygusal ya da aşırı milliyetçiliğin yerine 'rahatlatıcı' bir ortam olarak algılanmıştır (Rosenfeld, 2000). Münihli mimar Gunter Behnisch'in esas amacı, 1936'daki organizasyona karşı bir örnek olması bakımından yeni bir stadyum inşa etmektir (Behnisch, 1972). s:9-11 Alanın inşaası, Werner March tarafından yapılan Berlin Stadyumu'nun anıtsal nitelikli yapısının aksine; antrenman sahaları, ulusal sosyalist rejimi vurgulayan mimari aks ile özellikle o tarihte Berlin'de yer alan Olimpiyat Stadyumu'na karşıt bir model ortaya çıkarmayı amaçlayarak başarılı bir örnek vermiştir (Modrey, 2008). Münih Stadyumu için kullanılan malzemeler, içinde savaş sonrası döneme ait diğer

mimari yapılarda bulunan çelik, beton ve kimyasal özellikte bazı bileşenleri barındırmaktadır. Bu durumda önemli olan nokta, Federal Alman Cumhuriyeti'nin yeni konseptini sembolize etmesidir.

5.13 Yarışma Alanları'nın Olimpiyatlar'dan Sonraki Kullanım Durumu

Olimpiyat sözlüğüne 2000 yılı sonrasında 'miras' sözcüğünün girmesinden sonra yarışma alanları tasarımında dikkat edilmesi gereken en önemli konu, Olimpiyat sonrası kullanımlar olmuştur. Bu nedenle, günümüzde Olimpiyat Alanları'nı oluşturan binalarda görülen konsept, bu binaların kapasitelerinin azaltılması ve Olimpiyatlar'ın sonrasında kamu yararına ya da herhangi bir takımın kullanımına yönelik planlanmalarıdır. Kapalı spor tesisleri Olimpiyatlar'ın sonrasında festival, sergi ve konser gibi kültürel etkinliklerin yapılacağı yerler haline gelmiştir.

Sidney 2000 Olimpiyatları'nın gerçekleştirildiği Telstra Stadyumu örneğinde stadyum, her yıl kriket maçları, rugby denemeleri, 2003 Dünya Rugby Kupası ve konserler gibi çeşitli etkinliklere ev sahipliği yapmaktadır. Böylece söz konusu etkinlikler, stadyum için yeni yatırım imkânları sağlamıştır (Li ve Blake, 2009).

Oyunlar'ın bitiminden sonra, kamusal alandan alınan ekonomik destekle inşa edilen Olimpiyat Tesisleri'nin özelleştirilmesine birçok örnekte rastlanmaktadır. Örneğin; önümüzdeki on beş yıl boyunca Bankstown Spor Kulübü'nün yönetiminde olması planlanan Olimpiyat bisiklet yarış pisti için yapılan bir anlaşmayla, pistin her yıl 1.5 milyon dolarlık tahmini bir gelir getirmesi beklenmektedir (Lenskyj, 2002). Bu duruma benzer bir süreç, kapasitesi azaltılarak büyük futbol kulüplerinden birine kiralanacak olan Londra 2012 Stadyumu'nda görülmektedir.

5.14 Olimpiyatlar'ın Üniversiteler ile Olan İlişkisi

Üniversitelerin Sidney Olimpiyatları'na sermaye sağlamak amacıyla yaptıkları girişimler; sporla bağlantılı küçük ölçekli programlardan büyük araştırma projelerine ve bazı durumlarda Olimpiyat organizasyonları için tahsis edilen kampuslerle ilgili anlaşmalara kadar geniş bir yelpazeye yayılmıştır. Olimpiyat temasını konu alan birçok ulusal ve uluslararası konferansta görüldüğü gibi, Avustralya'daki üniversitelerden kaynaklanan ve Olimpiyatlar'ı güçsüzleştiren herhangi bir etkiye rastlanmamıştır. Özellikle, Amerika'nın ev sahipliğini üstlendiği Los Angeles ve

Atlanta Olimpiyatları'nda Üniversiteler'in büyük bir etkisinin olduğu görülmektedir. Olimpiyat Alanı Planlaması'na danışmanlık yapmanın ötesinde, spor alanlarını, konferans salonlarını ve yurtlarını Olimpiyatlar'a açan Üniversitelerde Olimpiyatlar'dan gelen gelirler sayesinde ek binalara, spor tesislerine ve yurtlara sahip olmuştur. Üniversitelerin etkisi, en son adaylık süreci içerisinde bulunulan Londra 2012 Olimpiyat Oyunları'nın yer seçiminde yeni bir alan olması sebebi ile genelde danışmanlık seviyesinde kalmıştır.

6. İSTANBUL'UN OLİMPİYAT ADAYLIK ORGANİZASYONU

Tarihte olduğu gibi bugün de birçok konuda Türkiye'nin öncülüğünü yapan İstanbul, Olimpiyatlar'a ev sahibi olmak için 4 kez adaylık başvurusunda bulunmuştur.

6.1 İstanbul'un Olimpiyat Oyunları Ev Sahipliği'ne Aday Olduğu 2000, 2004, 2008, 2012 Seneleri Adaylık Raporları Ulusal ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi Değerlendirmeleri

İstanbul 2000 yılından itibaren 4 kez Olimpiyat Oyunları'na aday adaylık için başvuruda bulunmuştur. Bu dört dönemin üçünde aday adaylık safhasında kalmış ve 2004 yılında adaylık düzeyine çıkabilmiştir.

6.1.1 İstanbul'un 2000 yılı Olimpiyat Adaylık Raporu

'1989 yılında Dönem'in İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı, İstanbul'un 2000 Olimpiyatları'na katılımı için ilk resmi adımları atmıştır. 1990 yılının Şubat ayında, Hükümet, Belediye ve Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) biraraya gelerek 2000 yılı Olimpiyat organizasyonu için İstanbul'un adaylık kararını alarak İstanbul'un 2000 Olimpiyatları'na adaylığını resmen açıklamıştır.

30 Nisan 1992'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilen bir yasa ile, İstanbul'un 2000 Olimpiyat adaylığı için yasal ve mali güvence sağlanmıştır.

İstanbul'un ilk adaylık katılımındaki asıl amaç, yabancı politikaların İstanbul hakkındaki klişeleşmiş olumsuz düşüncelerini yok etmek ve kentin doğal, coğrafi, tarihi ve kültürel potansiyelleriyle olumlu hale çevirmektir.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'ne (TMOK) göre; Olimpiyat'a katılımın iki temel nedeni vardır: Bunların ilki; olağan şartlarda, en az 20-30 yılda çözülebilecek altyapı donanımlarını, Olimpiyatlar sayesinde 7 yıllık hazırlık periyodu içerisinde gerçekleşmesini hedeflemek; ikincisi ve daha önemlisi ise, kentte yaşayan insanların ihtiyaçları olan spor alan ve tesislerin sağlanarak sportif aktivitelere katılımlarının sağlanmasıdır (Gündoğan, 2001; Atabeyoğlu, 2001).

Ulusal Olimpiyat Organizasyon Tanıtımı, 1992 yılının sonlarına doğru başlamıştır. Bu tanıtımda, Kampanya'da ele alınan ana temalar, 'kültürel çeşitlilik' ve 'kıtaların buluştuğu yerde buluşalım' sloganları olmuştur (TMOK, 1993). TMOK, spor yarışma alanlarının kapasitelerini araştırarak adaylığın gerçeğe dönüşmesi için çaba göstermiştir. Yapılan çalışmalar dahilinde, 100.000 kişi kapasiteli bir Olimpiyat Stadyumu inşaasının 1993'te başlayacağını açıklamıştır (T.C Başbakanlık Devlet Bakanlığı, 1993)' (Erten, 2008).

Şekil 6.1 : 2000 Yılı Olimpiyat Planlaması (İstanbul 2000 Yılı Olimpiyat Aday Adaylık Dosyası, 2001).

2000 yılında yapılan Olimpiyat Organizasyonu Planlaması'nda seçilen Yarışma Alanları şöyle sıralanmaktadır (İstanbul 2000 Yılı Olimpiyat Aday Adaylık Dosyası, 2001) (Şekil 6.1);

Olimpiyat Parkı: Kuzeyi Belgrad Ormanları'na dayanan 1893 Ha. büyüklüğünde olan bu alana ulaşım TEM ve dört şeritli bir yolla E5'e bağlanan aks üzerindedir. Havalimanına uzaklığı 12 km., Olimpiyat Köyü'ne uzaklığı 10 km olan bu alanda 25 spor dalının 15'inin yarışmasının gerçekleşeceği planlanmıştır. 100.000 kişilik Olimpiyat Stadyumu'nun burada yapılması öngörülmüştür (Şekil 6.2). Bu alanın, Olimpiyatlar'dan sonra sanat, ticaret, turizm, kongre merkezi olacak şekilde planlanması düşünülmüştür. Ayrıca; Avrasya Olimpiyat Merkezi'ne de bir altlık teşkil etmesi planlanmıştır.

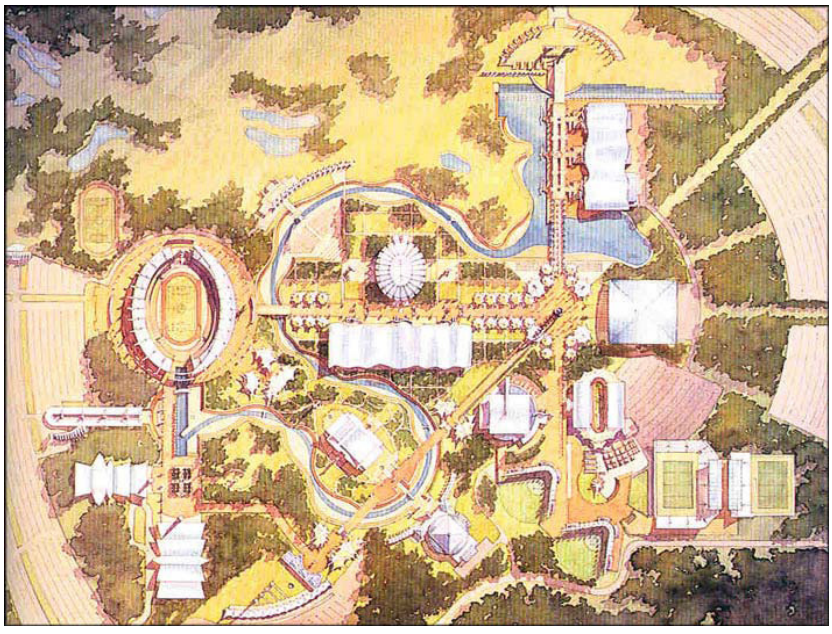
İstinye: İstinye'deki atıcılık tesisleri, Avrupa'nın en iyi poligonlarından biri sayılmaktadır. Poligona yakın 5 yıldızlı Movenpick ve Tarabya Otelleri, konaklama için uygun konum olarak düşünülmüştür. Üst düzey yöneticiler için de Çırağan Oteli'nin ulaşım açısından iyi bir konumda olduğu belirtilmiştir.

Kemerburgaz: Kemer Country Club'ta atıcılık, okçuluk ve tenis oyunlarının yapılması planlanmıştır.

Fenerbahçe: Kurbağalıdere Boğazı-Kalamış Koyu ve Kınalıada'ya esen rüzgârlar nedeniyle yelken yarışları için ideal konumda bulunduğu saptanmıştır. Mevcut marinanın iyileştirilmesi ve kapasitesinin arttırılması sonucunda yelken yarışları için ideal bir mekân olacağı ve alana ulaşımın, Olimpiyat Köyü'nden deniz yolu ile 30 dk. olacağı belirtilmiştir.

Kazlıçeşme: Eski endüstri alanının, eğlence ve dinlenme olanaklarıyla donatılmış bir yeşil alana dönüştürüleceğini gösteren tarihi bir örnek olması düşünülmüştür. İstanbul Abdi İpekçi Spor Salonu gibi en büyük kapalı spor salonuna sahiptir. Burada basketbol ve voleybol sporunun yapılabileceği düşünülmüştür.

Bunlarla birlikte, Sarayburnu'ndan Ataköy'e tüm sahil şeridi düzenlenmesi planlanmıştır. Yedikule Surları restorasyonu önemli bir simge olarak kabul edilmiştir. Konaklama için ayrıca Aksaray, Ahırkapı ve Sultanahmet gösterilmiştir (İstanbul 2000 Yılı Olimpiyat Aday Adaylık Dosyası, 2001).

Şekil 6.2 : 2000 yılı Olimpiyat Parkı tasarımı planı (İstanbul 2000 Yılı Olimpiyat Aday Adaylık Dosyası, 2001).

6.1.2 2000 Yılı Adaylık Rapor değerlendirmesi

IOC, 1993 yılının Eylül ayında 2000 Olimpiyatları'na ev sahipliği yapacak olan şehrin seçimini gerçekleştirmiştir. 89 ret ve 7 kabul oyuyla seçmelerin ilk aşamasında elenen İstanbul'un bu ilk adaylığının, tüm dünyada önemli ve adaylığın en etkili faktörü olarak kabul edilen bir yasanın desteğiyle iyi bir izlenim yarattığı düşünülmüştür (IOC, 1993). Hükümet ve kamu desteğine rağmen;

1. spor yarışma alanları yetersizliği,
2. ulaşım ağlarına duyulan ihtiyaç
3. çevresel problemler, İstanbul'un adaylığını olumsuz yönde etkilemiştir.

TMOK, şehrin hangi alanlarda başarısızlık gösterdiğini öğrenmek amacıyla birçok neden öne sürerek İstanbul'un adaylığını kabul etmeyen kesimle iletişime geçmek istemiştir. Kabul etmeyenlerin büyük bir bölümü, TMOK'nin sadece bir Olimpiyat Adaylığı'nın peşinde tanınmak amacıyla bu projeye aday olduğunu ifade etmiştir (Aksoy 2004, Erten 2008). Kısaca; İstanbul'un ilerleyen dönemlerde imajını ve şehrin tanıtımını adaylık yoluyla geliştirme konusunda istekli olduğuna dair oluşacak yaygın bir inanışa dönüşen ilk Olimpiyat projesi adaylığı, sadece kâğıt üzerinde kalarak etkisini gösterememiştir.

Erten (2008)'in Aksoy (2004) ile olan kişisel görüşmesinde Aksoy, İstanbul'un 1992 yılının Nisan ayında duyurulan Olimpiyat Yasaları'ndan sonra sadece 16 ayı kaldığı için şehrin 4 yıllık hazırlık periyodundan yararlanamayacağının altını çizmiştir. Sinan Erdem, bu 16 aylık süre içinde Gençlik ve Spor Bakanı'nın 4 kez değiştiğini belirtmiştir (Sezer, 1997). Üstelik bu dönem boyunca, TMOK'nin kurumsal kapasitesi çok yetersiz kalmıştır. Komite, Cağaloğlu'nda bulunan bir binanın 2 katını kendine tahsis etmiştir. Komite'yi ziyaret eden IOC üyelerinden birinin TMOK Başkanı'na IOC Değerlendirme Komisyonu'nun buraya getirilmemesi gerektiğini ifade etmesi üzerine IOC üyeleri, Çırağan Sarayı'nda ağırlanmıştır. Bu durumun uygun olmadığı, ileride IOC üyeleri tarafından çalışma yeri olmayan bir komitenin Olimpiyatlar'a nasıl aday olabileceği şeklinde bir eleştiriyle dile getirilmiştir.

6.1.3 İstanbul'un 2004 Yılı Adaylık Raporu

'İstanbul, 1997 yılının Kasım ayında 2004 Olimpiyat Oyunları'na aday olduğunu açıklamıştır. TMOK başkanı Sayın Erdem, adaylık konusunda şehrin spor altyapısının iyileştirilmesi için çalışmalara başlanması gerektiğini belirtmiştir (TMOK Haberleri, 1993). Bu doğrultuda atılan ilk adım, Olimpiyat Köyü ile Olimpiyat Stadyumu'nun inşaasına başlanması olmuştur. TMOK, 2 yıl boyunca Olimpiyat Parkı için uygun bir yer arayışına girmiştir. İlk olarak, parkın konumlandırılacağı alan üzerine araştırmalar yapılmış ve yapılan çalışmalar sonucunda, parkın kurulması için en az 300 Ha'lık bir araziye ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir. Komite, araştırmaları takip eden süreçte Ekonomi ve Hazine Bakanlığı'yla söz konusu arazi hakkında görüşmelere başlamıştır.'' (Erten, 2008). Park alanı seçimi için ortaya konulan kriter: 'İstanbul'un gelişim gösteren bir bölgesinde, esas yerleşim alanlarının dışında ana ulaşım koridorlarına yakın, şehre, tercihen Avrupa yakasında, demiryolu sistemiyle havaalanına yakın bir bağlantı imkânı sağlamasıdır' şeklinde belirtilmiştir (Aksoy, 2004). Bakanlık, arazinin yeri için İkitelli Toplukonut Alanı ile Altınşehir yerleşimi arasında 584 Ha'lık bir bölgenin uygun olduğuna karar vermiştir. Alanın, içinde spor, kültürel ve sosyal tesislerle ilgilenen kamu kullanımının gereksinimlerini karşılayabilen, içinde 14 farklı spor kompleksi ile dış mekânda yer alan bazı yarışma alanlarını bulundurması düşünülmüştür (Erdem, 2004). Geçmişte Hazine'ye ait olan bu alanların kontrolsüz kentsel yayılma riski taşıdığına değinilerek (ibid:215) Olimpiyat Parkı'nın yapılmasıyla alanın bu tür risklere karşı korunacağı belirtilmiştir (ibid:215). TMOK, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Olimpiyat Parkı'na yönelik master planlarını incelemeleri sonucu, ilçe belediyeleri ile görüşmelerini yoğunlaştırmıştır. Seçilen bölgede yarışma alanlarının inşaasına başlanmadan önce imar planlarının incelenmesi önemli bir konu olarak belirlenmiştir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Planlama Bürosu, 1995 yılının Kasım ayında 1/50000 ölçekli İstanbul Metropoliten Alt-Bölgesi Master Planı'nı hazırlamıştır. Olimpiyat Parkı'nın, 'Kentsel Sosyal Aktiviteler' lejandı altında düşünülmesine karşın, Park'ın planı Olimpiyat temasını taşımanın yerine Olimpiyat'a odaklanarak büyük bir kentsel gelişim için rehber görevi görmüştür. 2010 yılına dönük yapılması amaçlanan konular '….dünya çapında ve bölgesel ölçekte ele alındığında, ekonomik yapılara entegre olabilen İstanbul gibi bir şehirde yapılan koruma ve gelişim çalışmaları arasında denge

kurulması' olarak açıklanmıştır (İstanbul 2004 Yılı Olimpiyat Aday Adaylık Dosyası, 2005). Olimpiyat Köyü ile arasında 5 dakikalık bir ulaşım mesafesi olacak şekilde konumlandırılan Olimpiyat Parkı ayrıca içinde, tasarım önerisi getirilen ve konstrüksiyon çalışmalarına başlanan 80000 kişi oturma kapasiteli bir Olimpiyat Stadyumu'nu bulunduracaktır. Diğer yarışma alanlarından 12 tanesi Olimpiyat Köyü'ne 60 dakika ve 7 yarışma alanı ise 60 dakikadan daha uzun mesafededir. 34 adet yarışma alanından 22 tanesi şehre spor mirası bırakacak yeni tesisler olarak belirlenmiştir' (Erten, 2008).

6.1.4 İstanbul'un 2004 Yılı Adaylık Rapor değerlendirmesi

İstanbul'un 2004 adaylığı, Türkiye'deki genç nüfusun 'spor' ve 'olimpiyat' kavramlarına duyduğu istek sonucunda ortaya çıkmıştır. Ulusal Olimpiyat Komitesi (NOC), İstanbul'un adaylığını destekleyerek adaylık yönetimini üstlenmiştir.

IOC, Olimpiyat Köyü ve yarışma alanlarının daha çok geliştirilmesi gerektiğini ve bunun, şehrin Oyunlar'ın ev sahipliğini kazanmasıyla da gerçekleşebileceğini belirtmiştir. Olimpiyat Köyü, ekolojik açıdan sürdürülebilir bir kent gelişimi içinde planlanarak 70 Ha'lık bir alana yayılması planlanmıştır. Köy'ün içindeki konaklama ve hizmet sektörü ile ilgili binaların yüksek katlı tasarlanması sonucu, geniş açık alanlara sahip olma düşüncesi hakim olmuştur. Olimpiyat Köyü'nün bulunduğu bölgedeki iç ulaşım ve metro istasyonunun güzergâhlarının planlanmasında sporcular ve spor uzmanlarının görüşleri de dikkate alınmıştır. Olimpiyat Köyü'nün Olimpiyat oyun alanları ile Medya Köyü arasında olması, ulaşım güzergâhının oluşturulmasında sporcuların hareket yoğunluğunun dikkate alınacağı vurgulanmıştır.

Ekoloji ve Çevre Programı, İstanbul için özellikle hava ve su kalitesi, atık kontrolü ve kamusal ulaşım hizmetleri açısından önemli konulara işaret etmektedir. Özel sektörlerin geri dönüşüm ve toprak korumaya yönelik yaptıkları girişimlerin önemli ve tamamlayıcı nitelikli çabalar olduğu belirtilmiştir. Buna rağmen, Ekoloji ve Çevre Programı'nın uygulanması ekonomik bir plana ve politik anlamda kabul görülen bir onayın verilmesine bağlı olduğu belirtilmiştir.

Şehir içinde yaşanan ulaşım sorunları, Olimpiyat Organizasyonu için güçlük yaratmaktadır. Kent, yaşanan problemlere yeni bir metro sistemi, yollarda uygulanan iyileştirme çalışmaları, geniş alanlara yayılan su yolu ulaşımı ile otobüs ve

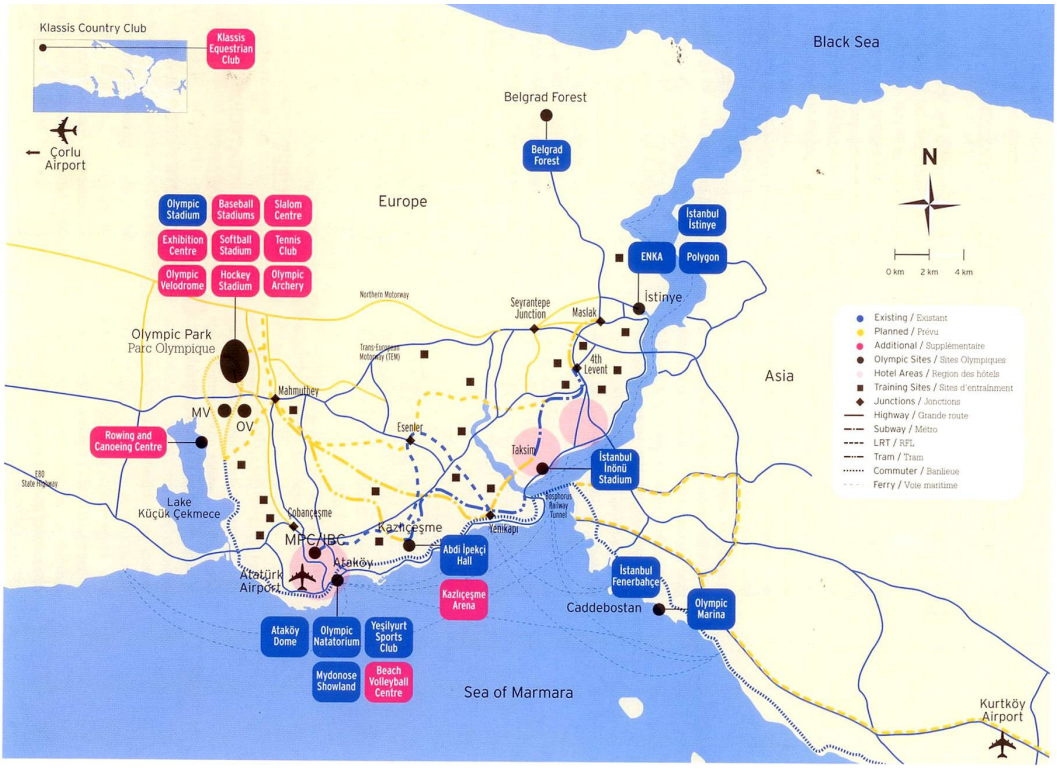
minibüslerin daha verimli kullanımı ile çözüm üretmelidir. Yukarıda sözü edilen Olimpiyat alt yapısı iyileştirme çalışmalarında gösterilen kararlılık, Olimpiyat etkinliğine ait ulaşım sisteminin karşılaştığı sorunları çözebilecek detaylı bir programa gereksinim olduğu vurgulanmıştır. Olimpiyat organizasyon alanları arasındaki ulaşımı çözecek bir mekik sisteminin uygulanmasının gerekliliği belirtilmiştir. Ancak, bu konuda Olimpiyat ulaşım sisteminin sorunlarını çözebilecek detaylı bir programın olmadığı saptanmıştır.

Mevcut Atatürk Havalimanı, Olimpiyat gereksinimlerini karşılayacak yeterliliğe sahip olmadığından, yeni bir uluslararası havalimanı tesisinin gerekliliği vurgulanmıştır.

6.1.5 İstanbul'un 2008 Yılı Adaylık Raporu

İstanbul Olimpiyat Hazırlık Düzenleme Kurulu (HDK), Olimpiyat projesinin gerçekleşebilme nedenlerini yeniden araştırmıştır (DPT, 2000). İstanbul'un spor altyapısında yaşanan yetersizlik ve büyük ölçekli spor organizasyonlarına ev sahipliği yapabilmenin gerektirdiği deneyim eksikliği olmak üzere iki ana başlık altında toplanan sorunlar, 2000 yılında adaylığın kaybedilmesine neden olmuştur (Erten 2008; Erdem 2004). Bu nedenle, gelecek adaylıklara destek oluşturması açısından yeni spor tesislerinin yapılmasına karar verilmiştir. Buna bağlı olarak atılan ilk adım; Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından Olimpiyat Stadyumu ile kente 10 adet yeni spor tesisinin yaptırılması kararı olmuştur (Erten, 2008). Gençlik ve Spor Bakanlığı, söz konusu tesislerin harcamalarını karşılamakta güçlük çekmiş ve yerel yönetimlerle bir protokol imzalayarak harcama yetkilerini bu kurumlara devretmiştir (Ersen, 2000). İstanbul Olimpiyat Projesi'nin en önemli unsuru "Atatürk Olimpiyat Parkı"dır. Küçükçekmece'de Hazine tahsisli 584 Ha'lık bir alana sahip olan Park, her türlü spor aktiviteleri ile sosyal ve kültürel faaliyetlerin düzenleneceği bir mekân olarak planlanmıştır. Atatürk Olimpiyat Parkı; başta Atatürk Stadyumu olmak üzere, İstanbul'un spor ihtiyaçlarına cevap verecek 14 adet çok amaçlı spor tesisi ile halka açık spor alanlarını içermektedir (Şekil 6.3). Bu tesisler, gelecekte kendilerini idame ettirecek gelirleri yaratacak bir işletme sistemine sahip şekilde projelendirilmiştir. Olimpiyat Parkı, Olimpiyatlar, öncesi ve sonrasında ticari ve kültürel aktivitelere açık fuar, kongre ve gösteri merkezleri, bio-mekanik merkez ve spor hastanesi, oto yarışları pisti ve akuapark gibi ticari ve kültürel fonksiyonlarla "sürdürülebilirlik"

ilkesine uygun olarak planlanmıştır. Park, yalnız Türk insanına değil, yabancı ülkelere sporcu, antrenör ve eğitimci yetiştirmek için gerekli hizmetleri sunabilecek çağdaş "Avrasya Spor ve Eğitim Merkezi" fonksiyonunu da görecektir (İstanbul 2008 Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2009).

Şekil 6.3 : 2008 yılı Olimpiyatları için İstanbul Olimpiyat Komitesi'nin önerdiği yarışma alanları (İstanbul 2008 Yılı Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2009).

6.1.6 İstanbul'un 2008 Yılı Adaylık Raporu değerlendirmesi

İstanbul; Paris, Sevil, Pekin, Osaka, Toronto, Bangkok, Kuala Lumpur, Kahire ve Havana kentlerinden oluşan 10 aday adayı arasından 28 Ağustos 2000 tarihinde Paris, Toronto, Osaka ve Pekin ile birlikte finalist kent olarak seçilmiştir. Dosya içeriklerini denetlemek üzere Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin ülkelere yaptıkları geziler sonrasında, Pekin, Paris ve Toronto "Oyunlar'ın başarılı bir şekilde düzenlenebilmesi için "az risk taşıyan", Osaka ve İstanbul ise "yüksek risk taşıyan" kentler olarak sınıflandırılmıştır (İstanbul 2008 Yılı Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2009).

6.1.7 İstanbul'un 2012 Yılı Adaylık Raporu

2012 Olimpiyat Adaylık Dosyası'nda, spor tesis alanlarının yerlerinin belirlenmesinde şu ilkeler gözetilmiştir:

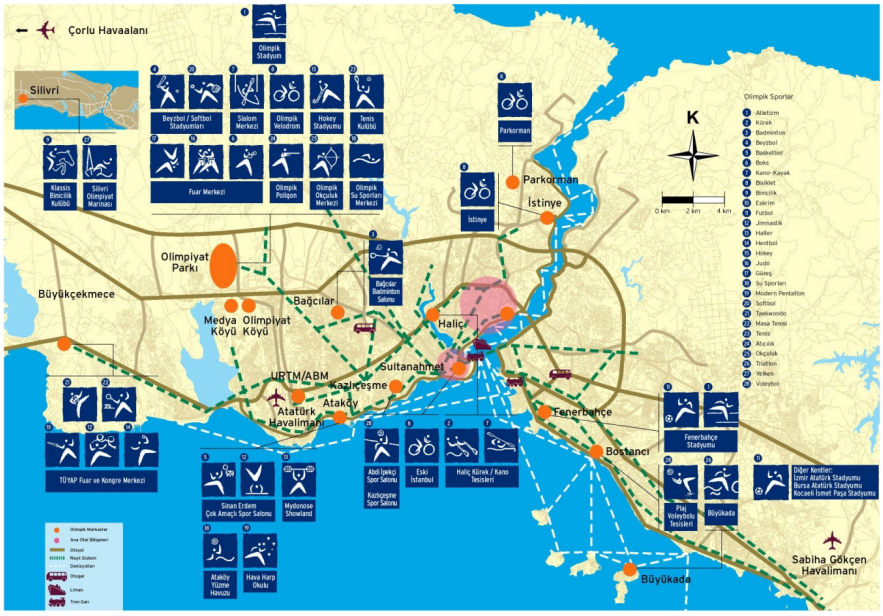
Sporcuların rahatlığı birincil önem taşımaktadır. Bu amaçla, spor karşılaşmalarının büyük çoğunluğu Olimpiyat Parkı ile Park'a 16 km. uzaklıkta bulunan Güney Kompleksi'nde (Ataköy ve çevresinde) toplanmıştır. Sporcuların kalacağı Olimpiyat Köyü'ne Olimpiyat Parkı'ndan 5 dakika ve güney kompleksine 20 dakika süren bir yolculukla ulaşılabilecektir.

Tesislerin Olimpiyatlar'dan sonra etkin kullanımını sağlamak ve maliyetleri düşük tutmak için, Olimpiyat Yarışmaları'nda halen başka amaçlarla kullanılan kentte mevcut olan tesisler Olimpiyat organizasyonu altyapısı olarak değerlendirilmiştir. Bugün, sportif amaçlarla kullanılmasa bile belirli düzenlemeler ve iyileştirmelerle Olimpiyat kullanımına uygun hale getirilebilecek tesisler olarak; Tüyap Fuar Merkezi, Mydonose Showland, Parkorman seçilmiştir.

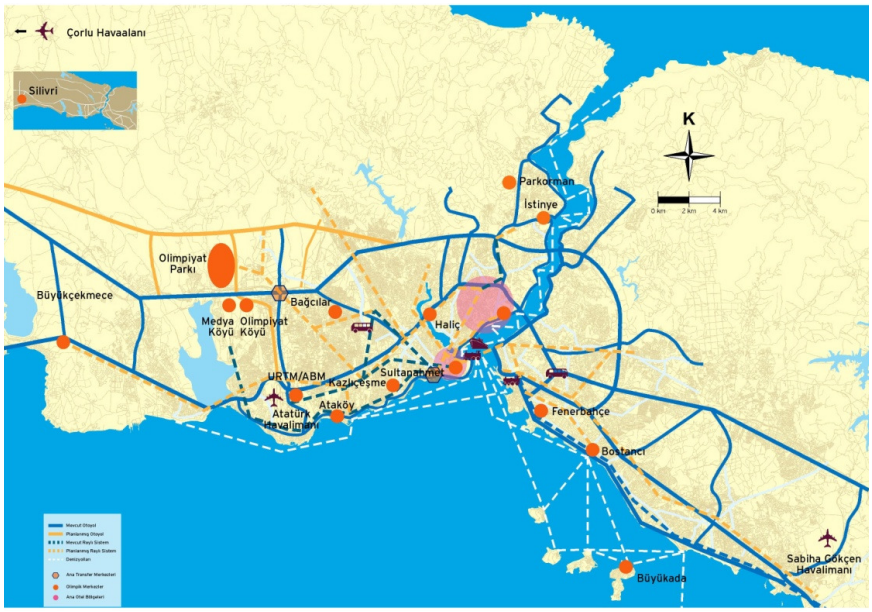
İstanbul gibi büyük ve geniş bir alana yayılmış bir metropolün, Olimpiyat projesinde Olimpiyatlar'ın yaygın bir biçimde yaşanabilmesinin ve Olimpiyat deneyiminin geniş kesimlerce paylaşılmasının da sağlanması gereklidir. Önerilen yarışma yerlerinin bir bölümü bu amaca hizmet etmek üzere seçilmiştir. Benimsenen bu yaklaşım çerçevesinde önerilen yarışma yerlerinin üçü Anadolu yakasında yer almaktadır (Şekil 6.4). Bu yerler; futbol için Fenerbahçe Stadyumu, plaj voleybolu için Bostancı Sahili ve tek bir yarışma içinde düzenlenen koşu, yüzme ve bisiklet yarışları için Büyükada olarak belirlenmiştir. Önerilen mekânlardan Büyükada, kürek ve kano yarışmalarının düzenleneceği Haliç Olimpiyat Oyunları'na eşsiz bir zenginlik katacak, doğal ve tarihsel çevre ile üst düzey spor etkinliklerinin bir arada yapılabileceği belirtilmiştir (İstanbul 2012 Yılı Olimpiyat Aday Adaylık Dosyası, 2005).

Ulaşım altyapısına bakıldığında (Şekil 6.5), halen sadece belediye otobüsleriyle ulaşılabilen Halkalı'daki Olimpiyat Köyü alanına, metro ve raylı sistem ile ulaşılacaktır. Planlanan yatırımlarla raylı sistem uzunluğu 2012 yılında 178 kilometreye ulaşılacaktır. Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları'nın (TCDD) Avrupa yakasında 27.6 km'lik, Asya yakasında ise 44.2 kilometrelik hatlarda hizmet veren Banliyo trenleri bulunmaktadır. Marmaray projesi ile birlikte bu iki tarihi hat yenilenerek hafif raylı sistem niteliğine kavuşacak ve Boğaziçi tüp geçidiyle birleştirilecektir. Marmaray projesi ile de iki uluslararası havalimanı arasında raylı ulaşım olanağı sağlanacaktır (İstanbul 2012 Yılı Olimpiyat Aday Adaylık Dosyası, 2005).

Uluslararası Olimpiyat Komitesi'ne sunulan İstanbul 2012 Olimpiyat Aday Adaylık Dosyası'nda 2012 senesi için ulaşım konusunda yapılacak olan gelişme ve vaatler verilse de, İstanbul'un karşı karşıya kaldığı ulaşım sorunları da belirtilmiştir. Bunlar; Ulaşım hizmetlerinde sorumluluk ve yetki dağılımı, diğeri de toplu taşımanın niteliğidir. Bu sorun içinde benimsenen yaklaşım, kentsel ulaşım otoritesinin yeniden yapılandırılmasını ve toplu taşımacılıkta kalıcı çözüm olarak raylı sistemlere ağırlık verilmesini, karayolu ağının etkinliğini artırmaya yönelik kapsamlı çalışmalar yapılması ve özellikle kilit noktalarda akıllı kavşak yapımıyla trafiğin rahatlatılması şeklinde olduğu belirtilmiştir (İstanbul 2012 Olimpiyat Aday Adaylık Dosyası, 2005).

Şekil 6.4 : İstanbul 2012 Olimpiyat Oyunları için hazırlanmış spor alanları lokasyonları ve spor dalları (İstanbul 2012 Yılı Olimpiyat Aday Adaylık Dosyası, 2005).

Şekil 6.5 : İstanbul 2012 Olimpiyat Oyunları için hazırlanmış spor alanları lokasyonlarını bağlayan ulaşım sistemi (İstanbul 2012 Yılı Olimpiyat Aday Adaylık Dosyası, 2005).

6.1.8 İstanbul'un 2012 Yılı Adaylık Rapor değerlendirmesi

2012 Olimpiyatları Aday Adaylığı için; Paris (Fransa), Havana (Küba), Leipzg (Almanya), Londra (İngiltere), New York (Abd), Madrid (İspanya), Moskova (Rusya), Rio de Janeiro (Brezilya) ve İstanbul (Türkiye) olmak üzere dokuz kent başvuruda bulunmuştur.

Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC), her sene olduğu gibi kentlerden 2012 yılında da Oyunlar'ı başarıyla düzenleyebilmeleri açısından, her kentin ve ait olduğu ülkenin imkânlarını değerlendiren bir Teknik Rapor hazırlamalarını istemiştir.

Adaylığa kabul için yeterlilik notu olarak 10 üzerinden 6 puan kabul edilmiştir. Aday adayı dokuz kentin beşi Adaylığa kabul edilmiştir. Bu kentler, verilen puanlar bakımıdan sırasıyla aşağıda yer almaktadır:

1. Paris (Fransa)
2. Madrid (İspanya)
3. Londra (İngiltere)
4. New York (Abd)
5. Moskova (Rusya)

İstanbul, Leipzig, Rio ve Havana Adaylık'a kabul edilmemişlerdir. İstanbul genel sıralamada sekizinci olarak değerlendirilmiştir.

Yalçın Aksoy açıklamasında; 'bir kentin Aday seçilmesi, o kentin Olimpiyat Oyunları'nı düzenleme kapasitesine sahip olduğunun IOC tarafından tescil ve kabulü anlamındadır. 2008 değerlendirmesinde toplamda (10 üzerinden) en düşük 4.9, en yüksek 7.2 puan alarak Adaylığa kabul edilen İstanbul, 2012 değerlendirmesinde toplamda en düşük 4.0, en yüksek 4.8 puan almış ve Adaylığa kabul edilmemiştir. Somut ve soyut bazı verilerin matematiksel bir değerlendirmesi sonucunda dört yıl önce bu nitelikte bulunan bir kentin 4 yıl sonra yetersiz bulunması ancak kentte veya ülkede çok olumsuz gelişmenin olması ile mümkündür. Halbuki, Türkiye ve İstanbul'da 2000 yılı ile 2004 yılı arasında sadece olumlu gelişmeler yaşanmıştır: 2000 ve 2001 ekonomik krizleri atlatılmış, enflâsyonla mücadelede önemli başarılar kazanılmış, Marmaray gibi dev ulaşım projeleri uygulamaya konulmuş ve önceki dönemin spor altyapısına bir Olimpiyat Stadı eklenmiştir.'

Aksoy (2005), 2012 İstanbul'un aday adaylık konusunda başarısız olma nedenlerini şu şekilde sıralamıştır:

"Kentin Genel Altyapısı Kriteri" değerlendirmesinde 2008 için en düşük 3,7 en yüksek 4,6 olan puanların 2012 yılı için sırasıyla 2,7 ve 4,1 olarak belirlendiği görülmüştür. Yapılan tüm yatırımlara rağmen İstanbul, 4 yıl içinde altyapı açısından "gerilemiş" olarak değerlendirilmektedir .

"Ulaşım Kriteri" değerlendirmesinde; 2008 yılı için en düşük 6,1 en yüksek 7,6 olan puanlar 2012 için sırasıyla 3,4 ve 5,1 olarak değerlendirilmiştir. İstanbul 4 yıl içinde ulaşım açısından "gerilemiş" olarak değerlendirilmektedir. Bilhassa "Her milyon kişi başına düşen anayol ve raylı ulaşım (kilometre)" hesaplaması açısından veriler, maalesef, diger dünya metropollerinin çok altındadır.

'Spor Tesisleri Altyapısı Kriteri' değerlendirmesinde; 2008 için en düşük 5,9 en yüksek 7,9 olan puanlar 2012 için sırasıyla 4,3 ve 6,0 olarak verilmiş ve İstanbul'un bu konuda da "gerilemiş" olduğu görülmüştür.

Başbakanlık Toplu Konut İdaresi ile işbirliği içerisinde Halkalı Toplu Konutları kapsamında yapılacağı beyan edilen "Olimpiyat Köyü Kriteri"nde (her iki adaylıkta da aynı olduğu halde) 2008 için en düşük 5,5 en yüksek 7,2 olan puanlarının 2012 için sırasıyla 4,2 ve 6,3'e düşürülmesinin nedeni anlaşılamamıştır.

"Organizasyon Deneyimi Kriteri" değerlendirmesinde (geçen süre içerisinde 5 spor dalında başarılı Avrupa Şampiyonaları düzenlenmiş olmasına rağmen) 2008 için en düşük 4,5 en yüksek 6,5 olan puanlar 2012 için sırasıyla 3,4 ve 6,0 olarak belirlenmiştir.

"Güvenlik Kriteri" değerlendirmesinde; 2008 için en düşük 5,7 en yüksek 7,1 olan puanlar 2012 için sırasıyla 3,4 ve 4,6 olarak verilmiştir. Bu konuda 2003 yılının Kasım ayında yaşanan bombalama olaylarının etkisi olduğu düşünülmektedir. Ancak, aynı üzücü olayları aday olan başka şehirler de yaşamıştır.

6.2 İstanbul'un Tarih İçerisinde Olimpiyatlar'a Ev Sahipliği Yapmış Kentlerden Alacağı Dersler

1908 Londra Olimpiyat Oyunları: 1908 yılı Olimpiyat Oyunları'nın Roma'da olması beklenirken, 1906 yılında Vezüv Yanardağı'nın patlamasıyla 1908 Olimpiyat Oyunları'nın İtalya'da olması iptal edilmiş ve Oyunlar'ın ev sahipliği Londra'ya verilmiştir. 2 sene içerisinde sıkı çalışma sonucunda, Londra'da 80.000 kişilik White City Stadyumu yapılmıştır. French-British isimli Dünya Sergisi de aynı dönemde Olimpiyat'arla birlikte White City Stadyum'da yapılmıştır. 2 sene gibi kısa bir hazırlık döneminde yapılan bu stadyum, Londra'nın 1985 yılına kadar spor, fuar gibi büyük etkinliklerine cevap vermiştir. 1985 yılında yerine, BBC Merkez Binası yapılmıştır. Günümüzde 7 senelik hazırlık döneminine sahip olan Olimpiyat aday şehirlerinin ve özellikle İstanbul'un, Londra'nın 2 senelik hazırlık döneminde gerçekleştirmiş olduğu hızlı spor altyapısıdan alacağı dersler vardır.

1936 Berlin Olimpiyat Oyunları: Adolf Hitler döneminde yapılan bu Olimpiyatlar, tam bir propaganda aracı halini almıştır. Kardeşlik içerisinde yapılması amaçlanan Olimpiyatlar'a ilk defa politika yön vermiştir. Kardeşlik, rekabet ve spor duygularının yerini ayrımcılık almıştır. Adolf Hitler, Afrika asıllı Amerikalı Jesse Owens'ın 1. olmasına çok bozulmuş ve ödülünü vermek istememiştir (Riefenstahl, 1938). Bu Olimpiyatlar'dan, hiçbir zaman Olimpiyatlar'a politik amaçların karıştırılmaması gerektiği dersi çıkartılmalıdır.

1948 Londra Olimpiyat Oyunları: 1948 yılı için, 1946 yılında Amerika'dan ve Avrupa'dan başka şehirlerin de yarıştığı adaylık döneminde Londra'nın seçilmesinin en önemli nedeni, savaş sonrası izledikleri yerleşim ve ulaşım politikaları olmuştur. 2. Dünya Savaşı sonrasında yaşanan ekonomik bunalımlar nedeni ile konaklama için yeni imkânlar yaratılamamış ve üniversiteye ait yurtlar kullanılmıştır. Ayrıca, 1924 yılında yapılmış olan Wembley Stadyumu ve Havuzu ana Olimpiyat Parkı olarak rol almıştır ve günümüzde 'Wembley Stadyumu 1948 yılı Olimpiyat Oyunları'ndan kalan en büyük mirastır' şeklinde yorumlanmaktadır. Seçilen Olimpiyat yarışma alanlarının çoğunun kent sınırları içerisinde kalması ve bu alanlara ulaşımın metro sistemi ile kolay ulaşılabilir olması, konaklama için yurtların kullanılması, 1948 yılı Olimpiyatları'ndan çıkartılacak dersler olarak sıralanabilir.

1960 Roma Olimpiyat Oyunları: Roma, Olimpiyat organizasyonunu kentsel dönüşüm için bir araç haline getirmeyi başarabilmiştir. Olimpiyat Parkı olarak yapılan alan, Olimpiyatlar sonrasında tüm Roma'ya hitap eden spor zonu olarak değerlendirilmiştir. Olimpiyat Köyü için yapılan binalar günümüzde özel mülkiyet konut alanları olarak kullanılan alanlardır, ayrıca kentin genelinde ulaşım ve iletişim altyapısında çok büyük ilerlemeler olmuştur (1960 Roma Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1961). 1960 yılında 55.000 kişilik seyirci kapasitesine sahip olan Stadyum, günümüzde kapasitesi 90.000'e yükseltilerek İtalya Milli Futbol takımına ve Lazio takımına ev sahipliği yaparak, işlevine devam etmektedir (Nai, 2008). İstanbul, Roma kentinden gerek ulaşım gerek spor altyapısı ve Stadyum kullanımı açısından dersler çıkartmalıdır.

1964 Tokyo Olimpiyat Oyunları: Olimpiyatlar'a ev sahibi olan ilk Asya şehridir. Savaş sonrasında, Olimpiyatlar aracılığıyla tüm dünyaya kentlerinde yaşattıkları gelişimi göstermeyi amaçlayan Tokyolu'lar, bu konuda başarılı olmuştur. Tokyo'nun nüfusunu belirli bir sınırda tutmayı ve kişi başına düşen yeşil alan miktarını dikkate alan ve seçilen park yarışma alanlarını bir ring yolu ile bağlamayı amaçlayan bir planlama yapılmıştır. Olimpiyat Parkı alanı seçiminde Organizasyon Komitesi, yarışma alanlarının konumunu, öncelikle kentlilerin gelecekteki rekreasyonel ihtiyaçlarını değerlendirebileceği, üç alanda belirlemiştir (1964 Tokyo Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1965). Bu alanları birleştiren tüm yolları iyileştirmenin yanısıra Tokyo'yu diğer kentlere bağlayan şehirlerarası yollarda da iyileştirme çalışmaları yapmışlardır (Sorenson, 2002). Günümüzde en etkin kullanılan, en uzun metro

sistemi olan Tokyo metrosu, Olimpiyatlar sayesinde hızlı bir ivme ile uzunluğunu belirgin bir şekilde artırmıştır. Günümüzde banliyö hatları ile birlikte 138 km.'yi bulan İstanbul metro sistemi, karayolu trafiğinin yoğun olduğu kentimizde, Olimpiyatlar'a adaylık yolunda tüm kente entegre olmalıdır.

1968 Mexico City Olimpiyat Oyunları: Mexico City'nin 1968 yılı Olimpiyat Oyunları'ndaki başarısının temelinde, Olimpiyatlar öncesinde sahip olduğu tesisler yer almaktadır. Yarışma alanları, sadece Olimpiyatlar'ın yapıldığı dönemde tesislerden yararlanılması amacıyla değil, halkın sonradan da yararlanması amacıyla kentin her tarafında konumlandırılmıştır. Tasarlanan iki Olimpiyat Köyü'nün konut yerleşimi komplekslerine dönüştürülmesi nedeniyle yapılan tüm harcamaların %56.2'si direkt olmayan harcamalar olarak görülmüştür. Mexico City, planlama ve yatırım kaynaklarının doğru bir şekilde tasarlandığı kent olması açısından ders alınması gerekli önemli bir şehirdir.

1972 Münih Olimpiyat Oyunları: Münih Olimpiyatları, 1936 Berlin Olimpiyatları'ndan sonra, Almanya'nın global imajını pozitif yönde değiştirmiştir. Münih Olimpiyat Parkı ve Köyü'nün gerek kent merkezine ve havalimanına olan yakınlığı, gerek kullanılmayan köhnemiş bir alanın değerlendirilmesi açısından yer seçimi tüm Uluslararası Olimpiyat Komitesi ve diğer şehirler tarafından çok olumlu bulunmuştur. Etkileyici hiçbir doğal özellik içermeyen, tamamen mezbahalık olan bu alan, Olimpiyat Oyunları'nın burada olma kararından sonra, sadece Olimpiyatlar'ın yapıldığı bir yer olarak kalmamış, halkın çok çeşitli rekreasyonel ihtiyaçlarına cevap veren bir kent parkı halini almıştır. Alandan kent merkezine kadar olan 10 km. mesafe içerisindeki yollarda bisiklet yarışları için bisiklet ve yaya yollarının yaratılması kent kalitesini artıran diğer konulardır. Ayrıca, konaklama için üniversite yurtlarının kullanılması, boş büyük binaların kullanışsız kalmasını önlemiştir. Kentsel dönüşüm, spor ve ulaşım altyapısı konusunda İstanbul'un diğer aday şehirler gibi Münih'ten alması gereken dersler vardır. Münih Olimpiyatları için oluşan tek negatif yan, 11 İsrailli sporcunun rehin alınıp öldürülmesidir. Bu olaydan sonra, Olimpiyatlar konusunda ilk defa ciddi olarak güvenlik konusunda önemin artırılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Güvenlik konusunda da bugüne kadar IOC tarafından yüksek puanlar alamayan İstanbul bu konudaki stratejilerini artırmalıdır.

1976 Montreal Olimpiyat Oyunları: Montreal şehri, 1970 yılında kendisine göre büyük olan Los Angeles ve Moskova gibi şehirleri, çok iyi adaylık dosyası vererek geride bıraktığı için, seçildiği günden itibaren 'en temkinli Olimpiyat şehri' olarak adından söz ettirmiştir. Fakat, çok geçmeden 1976 yılında bu özelliği ekonomik başarısızlıkla zedelenmiştir (Nai, 2008). Özellikle, tasarım kriterleri nedeni ile yapımı tamamlanamayan stadyum sebebi ile ekonomik başarısızlığa uğrayan Montreal'de bu stadyum halen 'Beyaz Fil', yani 'işe yaramayan yapı' olarak anılmaktadır. Montreal'in başarısızlığından sonra, tüm şehirler Olimpiyatlar'ı başarıyla tamamlayıp tamamlayamamanın büyük bir risk olduğunu düşünmüşlerdir. Sonucunda, aday şehirlerin sayısında büyük bir azalma olmuştur. Bunun üzerine, özellikle 1984 yılında adaylık dosyası veren tek şehir Los Angeles olmuştur. İstanbul'un da Montreal'in başarısızlık hikayesinden dersler alıp, Olimpiyat sonrasında belki de kapasitesini ve işlevini değiştireceği ve her zaman kullanabileceği Olimpiyat binalarına ihtiyacı vardır.

1984 Los Angeles Olimpiyat Oyunları: Olimpiyat Oyunları, Olimpiyat tarihinde ilk kez, hükümetin sınırlı olarak katkıda bulunduğu ve özel sektör tarafından organize edilen bir organizasyon olmuştur. Los Angeles, Olimpiyatlar'ı o güne kadar tarihinde hiç görülmemiş bir kâr ile kapatmıştır (Nai, 2008). 1932 yılında Olimpiyatlar için yapılmış olan stadyum, 1992 Olimpiyatları için tekrar kullanılmıştır. Diğer yarışma alanları için de üniversitelerin bünyesinde bulunan spor tesisleri kullanılmıştır. İlâve olarak eklenen spor tesis alanları Olimpiyat sonrasında üniversitelerin bünyesinde spor alanı olarak hizmet vermiştir. Bu sebeple, Los Angeles Olimpiyat Oyunları'ndan alınacak en büyük ders, ekonomik anlamda olmalı, özel sektör ve üniversite ile olan ilişkinin kuvveti üzerine odaklanmalıdır.

1992 Barcelona Olimpiyat Oyunları: 1981 yılı Franco döneminden sonra, Olimpiyat planlamasını tamamen kent planlaması üzerine geliştiren Barcelona, 1888 ve 1929 yılında deneyim kazandığı Dünya Fuarları sayesinde sayısız miraslar elde etmiştir. 1927 yılında yapılan stadyum da bunlardan bir tanesidir. Montjuic alanında bulunan bu stadyum, 1989 yılında restore edilerek Olimpiyatlar'da kullanılmak üzere tekrar değerlendirilmiştir. Montjuic alanı merkez alınmak üzere, Barcelona Limanı ve Barcelona sahili sanayi alanları desantrilize edilerek, tamamen dönüştürülmüş ve yenilenmiştir. Olimpiyat Köyü olarak yapılandırılan Poble Nou bölgesi, günümüze Parc de Mar adı verilen Barcelona sahilinin sonlandığı kesimde, Olimpiyat

Parkı'ndan kesintisiz yaya yolu ile ulaşımının sağlandığı, özel mülkiyette konut alanı olarak hizmet vermektedir. İstanbul, Barcelona'dan ders alarak köhnemiş alanları yeniden hayata kazandırmalı ve Olimpiyat alanı planlamasını bütüncül düzeyde düşünmelidir.

1996 Atlanta Olimpiyat Oyunları: 1984 Los Angeles Olimpiyat Oyunları'ndan sonra, Amerika'ya duyulan güven artmış ve 1996 yılında bu misyon Atlanta'ya verilmiştir. Olimpiyatlar'ın bu dönemde "Yüzyıllık Olimpiyatlar" olarak adlandırılması, buraya yeni bir stadyumun yapılması için teşvik edici olmuştur. 1996 yılı için özel olarak yaptırılan stadyuma en büyük destek, Atlanta kökenli Coca-Cola firmasından gelmiştir (Nai, 2008). Özel sektörün desteğinin yoğun olduğu bu Olimpiyatlar'a üniversitelerin de katkısı büyük olmuştur. Üniversitelerin sağladığı destekler sayesinde konaklama ve yarışma alanları konusunda mekânlar sağlanmıştır. Üniversite-organizasyon işbirliğinin tekrar güçlü olarak görüldüğü bu Olimpiyatlar, tarihte önemli bir başarıya imza atmıştır. İstanbul'un alacağı dersler bu yönlerde olmalıdır.

2000 Sidney Olimpiyat Oyunları: 2000 Olimpiyat Oyunları için seçilen ve bünyesinde federal silahlanma deposu ile bataklık alanları içeren Homebush Körfezi, 1970 yıllarından itibaren kentin planlarında yer almış ve 1970'lerden itibaren dönüşüm gerektiren alan lejandına sahip olmuştur. Bu alan, Olimpiyat Oyunları'nın gerçekleşeceği alan kararından sonra, bir metropol parkı olarak 1988 yılında açılmıştır. Bu alan yakınındaki bulunan ilçelerde yaşayan insanlara sağlık problemleri yaratacak kadar ciddi şekilde kirlenmiş olan bölgenin ekosistemini tamamen geri kazandırmanın yanısıra insanların rekreasyonel ihtiyaçlarına cevap veren bir Metropol Park olarak Sidney'e kazandırılması olgusu İstanbul'un bu şehirden çıkartması gereken en büyük ders olmalıdır.

2004 Atina Olimpiyat Oyunları: 2004 Atina Olimpiyat Projesi, ulaşım altyapısı, yeniden yapım ve yenileme çalışmaları gibi kentin fiziksel altyapısında gelişmeler sağlayarak kentsel mekânın işlevi ve imajı üzerinde etkili olmasını sağlamıştır. Sporcular için düşünülen Olimpiyat Köyü projesinin, Olimpiyat sonrasında sosyal bir konut arazisi halini alması, medya ve gazetecilere ayrılan bina topluluklarının eğitim, polis merkezi ve öğrenci salonları temsilcilikleri için ofis binalarına dönüştürülmesi, bu binaların sonradan kullanımını öngörmesi nedeni ile Atina kentinden çıkartılması

gereken derslerdir. Ayrıca, kent tarihi konusunda yapmış oldukları restorasyon ve koruma çalışmaları, Atina'dan alınacak dersler olarak sıralanabilir.

2008 Pekin Olimpiyat Oyunları: 'Yeşil Olimpiyatlar', 'Yüksek-Teknolojik Olimpiyatlar' ve 'İnsan İçin Olimpiyatlar' olmak üzere 3 temel başlık üzerinde Olimpiyat Planlama konseptini geliştiren Pekin, bunu sağlamak için kentin hava kirliliğinin temizlenmesi, su temizlenmesi ve ulaşım konularına önemli çözümler getirmiştir. Gelişmekte olan bu ülke, tüm dünyaya gücünü ispatlayarak global ölçekteki imajını yenilemiştir. Pekin'in disiplinli çalışması, birçok ülkenin konu aldığı tüm kentsel altyapının değiştirilmeye başlanması ders alınacak en önemli konulardandır.

2012 Londra Olimpiyat Oyunları: Diğer örnek verilen kentlerdeki gibi, kent bütününde bir altyapı oluşumuna ihtiyaç duymayan Londra'da, Olimpiyatlar sayesinde kent altyapısında iyileştirmeler yapılmıştır. Kentin iyileştirmeye ihtiyacı olan 'Doğu Bölgesi'nin Olimpiyatlar sayesinde iyileştirilmesi, endüstri alanlarının bu alandan uzaklaştırılması, Olimpiyatlar'ın kente vereceği en büyük miras olmalıdır. Ayrıca, bu alanda yaratılan parka, kent merkezinden 10 dakikada ulaşılabilmesi kent için büyük bir kazanç olacaktır. Yapılan stadyum, su merkezi, bisiklet yarış pisti gibi Olimpiyat binalarının, Olimpiyat sonrası kullanımlar için kapasitelerinin düşürülmesi ve belli yerler için kiralanmaları bu alanların boş ve büyük mekânlar olarak kalmasını önlemektedir. İstanbul'da gerek yer seçimi konusunda, gerekse Olimpiyat binalarının Olimpiyat sonrası kullanımları konusunda izlemiş oldukları vizyondan dersler almalıdır.

6.3 İstanbul'un Olimpiyat Oyunları'na Adaylık Aşamasında Altyapı Durum Değerlendirmesi

Uluslararası İstanbul Olimpiyat Komitesi'nin İstanbul'un 2000-2004-2008 ve 2012 yılları adaylık değerlendirmelerinde en önemli başlıklar olarak, Olimpiyat altyapısındaki eksikliklerin belirtildiği görülmüştür. Bu nedenle; İstanbul'un Olimpiyat organizasyonundaki eleştirilerin hedefi olan spor alanları ile ulaşım altyapısı, çalışmamız kapsamında değerlendirmeye alınmıştır.

6.3.1 Mevcut spor alanlarının Olimpiyat altyapısı açısından değerlendirilmesi

Spor alanlarının alt yapısı gerek amatör, gerekse profesyonel sporcular için önem taşımaktadır. Kentsel yerleşim alanları içerisinde yer alan halka açık spor alanları, profesyonel sporcuların yetişmesi açısından önemli bir altyapıdır. Bu nedenle spor alanları; halka açık spor alanları ile spor tesis alanları olarak incelenmiştir. Halka açık spor alanları, Büyükşehir Belediyesi sorumluluğundaki büyük parklar ve spor alanlarıyla, ilçe belediyelerinin sorumluluğundaki açık spor alanlarından oluşmaktadır. Spor tesis alanları ise, Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Büyükşehir Belediyesi yönetim ve sorumluluğundaki alanlardan oluşmaktadır.

İstanbul'daki halka açık spor alanları incelendiğinde 39 ilçe içerisinde toplam 1246 adet mevcut, 204 adet ise planlanmış spor alanları bulunmaktadır (Çizelge 6.1). İstanbul genelinde 919,5 Ha alana sahip spor alanları genellikle futbol, voleybol, basketbol alanlarından oluşmaktadır.

İstanbul genelinde kişi başına 0,94 m² spor alanı düşmektedir. Halbuki, Bayındırlık İskân Bakanlığı'nın kent planlama standartları ele alındığında kişi başına düşmesi gerekli spor alanı miktarı 3m²/kişi'dir (Yıldızcı, 1994). Bu standartlara göre, mevcut spor alanlarının 3 katı kadar daha spor alanı gereksinimi vardır.

Ayrıca, spor alanlarının kentsel yerleşme dokusu içerisindeki dağılımları, gerek ilçeler gerekse ilçe içerisindeki alansal konumları açısından homojen bir dağılım göstermemektedir (Çizelge 6.1, EK-A.1).

İstanbul metropolü spor tesis alanları açısından incelendiği zaman, Gençlik ve Spor Bakanlığı ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi Spor A.Ş'ye bağlı alanlardan oluştuğu görülmektedir. Spor tesis alanları, profesyonel sporcuların yetişmesi için gerekli alanlardır. İstanbul'da Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı değişik spor çeşitlerinin gerçekleştiği spor salonları, yüzme havuzları, stadyumların doğal ve sentetik çim yüzeyli futbol sahaları, Atletizm pistleri, Atış poligonu, Motokros parkuru, Binicilik tesisleri olarak EK-D.1'de belirtilmiştir.

Çizelge 6.1 : İlçelere göre mevcut spor alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri, İstanbul Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, 2008, derleyen: G.Güler).

İLÇE ADI	NÜFUS	MEVCUT ve PLANLANMIŞ SPOR ALANI (M²)	MEVCUT SPOR ALANI (Adet)	PLANLANMIŞ SPOR ALANI (Adet)	M²/KİŞİ
AVCILAR	233749	216295	12	9	0,90
BAĞCILAR	556519	139746	52	5	0,20
BAHÇELİEVLER	478623	253374	28	5	0,50
BAKIRKÖY	208398	1223915	45	-	5,80
BAYRAMPAŞA	246006	112826	25	4	0,50
BEŞİKTAŞ	190813	280677	18	9	1,50
BEYKOZ	210832	259571	46	3	1,20
BEYOĞLU	231900	116673	25	5	0,50
BÜYÜKÇEKMECE	384089	904682	26	-	2,30
ÇATALCA	25882	22053	16	7	0,85
EMİNÖNÜ	55635	32104	5	-	0,60
ESENLER	380709	74287	14	-	0,20
EYÜP	255912	237484	38	7	0,90
FATİH	403508	124685	38	1	0,30
GAZİOSMANPAŞA	752389	872921	88	6	1,20
GÜNGÖREN	272950	74650	9	4	0,30
KADIKÖY	663299	482456	80	11	0,70
KAĞITHANE	345239	174585	19	6	0,50
KARTAL	407865	448390	41	10	1,10
KÜÇÜKÇEKMECE	594524	1728023	28	13	2,90
MALTEPE	355384	156537	17	8	0,40
PENDİK	395553	92504	43	6	0,23
SARIYER	235283	422107	79	11	1,79
SİLİVRİ	60019	65963	34	1	1,10
SULTANBEYLİ	175132	36120	9	2	0,21
ŞİLE	26041	24646	24	15	0,95
ŞİŞLİ	271003	88739	4	14	0,33
TUZLA	100609	87874	32	12	0,87
ÜMRANİYE	443358	191574	79	13	0,43
ÜSKÜDAR	496402	98707	95	9	0,20
ZEYTİNBURNU	239927	150631	23	8	0,63
TOPLAM	**9697552**	**9194799**	**1092**	**204**	**0,94**

İstanbul genelinde kişi başına düşen spor alanları m²'si, 0.94 m²'dir. Genelde kişi başına 1 m²'nin altında olduğu spor alanları; yüzölçümü diğerlerine göre daha büyük olan Küçükçekmece, Sarıyer, Silivri gibi ilçelerde 1 m²'nin üzerinde yer almaktadır.

Çizelge 6.2 : İstanbul'daki Gençlik ve Spor Bakanlığı ile İ.B.B'ye ait spor tesis alanları ile diğer spor alanlarının ilçelere göre dağılımı (Gençlik ve Spor Bakanlığı İstanbul İl Müdürlüğü İ.B.Ş.B. Spor A.Ş., 2009, derleyen: G.Güler).

	İlçe Adı	Spor Tesisleri (Adet)		Yüzme Havuzu (Adet)		Stadyum (Adet)	Futbol Sahası (Adet)			Atletizm Pisti (Adet)	Atış Poligonu (Adet)	Moto Cross (Adet)	Binicilik (Adet)
		G.S.B'ye Bağlı	İ.B.B.'ye Bağlı	G.S.B'ye Bağlı	İ.B.B.'ye Bağlı		Çim	Toprak	Suni Çim				
1	Adalar												
2	Arnavutköy	1		2 (Y.O)					2		1	1	
3	Ataşehir												
4	Avcılar								1				
5	Bağcılar	1											
6	Bahçelievler	1					2						
7	Bakırköy	2		3 (O)						2			
8	Başakşehir		1			1					1		
9	Bayrampaşa		1				2						
10	Beşiktaş					1							
11	Beykoz								2	1			
12	Beylikdüzü												
13	Beyoğlu		1		1 (Y.O)								
14	Büyükçekmece	2											
15	Çatalca	1					1		2				
16	Çekmeköy								1				
17	Esenler	1	1	1 (Y.O)									
18	Esenyurt												
19	Eyüp	1	2		1 (Y.O)		2						

Çizelge 6.2 (devam) : İstanbul'daki Gençlik ve Spor Bakanlığı ile İ.B.B'ye ait spor tesis alanları ile diğer spor alanlarının ilçelere göre dağılımı (Gençlik ve Spor Bakanlığı İstanbul İl Müdürlüğü İ.B.Ş.B. Spor A.Ş., 2010, derleyen: G.Güler).

	İlçe Adı	Spor Tesisleri (Adet)		Yüzme Havuzu (Adet)		Stadyum (Adet)	Futbol Sahası (Adet)			Atletizm Pisti (Adet)	Atış Poligonu (Adet)	Moto Cross (Adet)	Binicilik (Adet)
		G.S.B'ye Bağlı	İ.B.B.'ye Bağlı	G.S.B'ye Bağlı	İ.B.B.'ye Bağlı		Çim	Toprak	Suni Çim				
20	Fatih	2	2						1				
21	Gaziosmanpaşa												
22	Güngören	2							1				
23	Kadıköy	1	1			1							
24	Kağıthane								1				
25	Kartal	2	1	1 (Y.O)					1		1		
26	Küçükçekmece	2	2		2 (Y.O)								
27	Maltepe					1							
28	Pendik	1	3				1						
29	Sancaktepe	1							1				
30	Sarıyer	4	1				2	1	2		1		7
31	Silivri	2	1				1	4	1				
32	Sultanbeyli	1						1	1				
33	Sultangazi		1						1				
34	Şile	1		1 (Y.O)				1	1				
35	Şişli		1			1	1						
36	Tuzla		2										
37	Ümraniye		3	2 (Y.O)	2 (Y.O)								
38	Üsküdar	6								1			
39	Zeytinburnu	1	2										
	TOPLAM ADET	36	26	10	6	5	12	11	19	4	4	1	7

İstanbul Metropolü'nde Gençlik ve Spor Bakanlığı ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait spor tesis alanlarının ilçelere göre dağılımını incelediğimiz zaman (Çizelge 6.2) 39 ilçeye sahip İstanbul'un spor tesisleri açısından 11 ilçesinde spor tesisinin bulunmadığı görülmektedir. Yüzme havuzları açısından incelersek sadece 9 ilçesinde yüzme havuzu tesisi bulunmaktadır, diğer 30 ilçede bu donatı alanına rastlanmamaktadır. İstanbul gibi büyük bir metropol alanında 3'ü Avrupa yakasında, 2'si Asya yakasında olmak üzere 5 adet stadyum bulunmaktadır. İlçelerin futbol sahaları açısından değerlendirilmesi yapıldığı zaman 18 ilçede futbol sahasının bulunmadığı görülmektedir. Atletizm pisti açısından incelediğimiz zaman Bakırköy ilçesinde 2 adet, Beykoz ve Üsküdar ilçelerinde 1'er adet olmak üzere toplam 4 adet atletizm pisti olduğu görülmektedir.

İstanbul metropolünde toplam 73 adet spor tesis alanı bulunmaktadır. Bunların 34'ü Gençlik ve Spor Bakanlığı'na, 39'u ise İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlıdır. Spor tesis alanlarında çoğunlukla basketbol, voleybol ve uzakdoğu sporları yapılmaktadır.

Yüzme havuzları açısından incelediğimiz zaman, Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı 10 adet yüzme havuzu bulunmaktadır. Bunlardan sadece 2'si Olimpik standarttadır. Kalan 8'i ise Yarı Olimpik ölçülere sahiptir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 39 adet olan Spor Tesis Alanları içerisinde sadece 6'sında yüzme havuzu bulunmaktadır. Bunların 4'ü Olimpik, 2'si ise Yarı Olimpik ölçülerdedir.

İstanbul'daki Gençlik ve Spor Bakanlığı'na ait ve İ.B.B.'ye ait spor tesis alanları ile diğer spor alanlarının ilçelere göre dağılımını gösteren Çizelge 6.2'nin incelenmesi sonucu, Olimpiyat spor altyapısının temeli olan spor tesis alanlarının ne kadar yetersiz ve dengesiz bir dağılım gösterdiği görülmektedir.

6.3.2 Mevcut ve öneri ulaşım altyapısı durum değerlendirmesi

İstanbul, içinde bulunduğu coğrafya gereği Doğu Avrupa, Batı Asya, Orta Doğu ve Kuzey Afrika arasında bir geçiş bölgesi konumundadır. Bu nedenle, kent içi ulaşım politikaları geliştirilirken, İstanbul'un içinde bulunduğu uluslararası transit trafiğini de göz önüne almak gerekmektedir. Uluslararası transit trafiğin neden olduğu yoğunluk, kent içi trafik üzerinde de olumsuz etkilere yol açmakta ve zaten yoğun olarak kullanılan karayolu taşımacılığının payını daha da arttırmaktadır (1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı Raporu, 2009).

Şekil 6.6'da, Türkiye'nin içinde bulunduğu uluslararası karayolu ağlarından bazıları görülmektedir. Anlaşılacağı üzere, Asya ve Avrupa kıtalarını birbirine bağlayan en önemli koridorların birçoğu İstanbul'dan geçmektedir.

Ülkenin çeşitli kesimleri ile Türkiye'yi diğer ülkelere bağlayan başlıca kara, deniz ve havayolları bu bölgede birleşmektedir. Avrupa ve Asya kıtalarını birbirine bağlayan en kısa kara ve deniz yolları Marmara Bölgesi üzerinden geçmekte ve bu yollar Karadeniz ülkelerini Akdeniz'e bağlayan deniz yolu ile de kesişmektedir (1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı Raporu, 2009).

Şekil 6.6 : Türkiye'nin içinde bulunduğu uluslararası karayolu bağlantıları (1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı Raporu, 2009).

Türkiye'nin en önemli ithalat limanı olan Haydarpaşa Limanı ile ulusal ve uluslararası düzeyde ülkenin başlıca hava ulaşım merkezi olan Atatürk Havalimanı İstanbul'da yer almaktadır. Ayrıca, Kapıkule Sınır Kapısı'ndan Türkiye'ye giren Edirne-İstanbul kara ve demiryolu, çeşitli hatlarıyla Avrupa ile bağlantıyı sağlayan diğer ulaşım türlerini oluşturarak, İstanbul İli'nin sadece ülkesi içindeki değil, Avrupa ve Orta Doğu'daki önemini de güçlendirmektedir (1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı Raporu, 2009).

Havalimanları: İstanbul dünya ölçeğinde, jeopolitik, ekonomik ve sosyal konumu ile kültürel özellikleri, doğal güzellikleri ve tarihi zenginliklerinden kaynaklanan turistik niteliği nedeniyle, hem yurt içi hem de uluslararası havayolu taşımacılığında birinci derecede önem taşımaktadır. Dolayısıyla, hem iş amaçlı yolculuklar hem de

turistik amaçlı yolculuklar açısından duyulacak ihtiyaçların karşılanması söz konusu olmaktadır (1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı Raporu, 2009).

Uluslararası ve şehirlerarası ulaşım sisteminin en önemli türü olan havayolu ulaşımında yalnızca bölge ölçeğinde değil, ülke ölçeğinde stratejik bir konumda bulunan ve önemli bir yük üstlenen İstanbul'da kullanımda olan iki adet havaalanı bulunmaktadır. Bunlar; Yeşilköy'deki Atatürk Havalimanı ve Kurtköy'deki Sabiha Gökçen Havalimanı'dır (Şekil 6.7). Bunun dışında, Yeşilyurt'ta küçük çapta uçakların iniş kalkışına müsait askeri havalimanı bulunmaktadır. Ayrıca, keşif uçakları ile helikopterlerin kullanımına hitap eden Soğanlı, Yalova ve Ümraniye'deki askeri alanlarda pist mevcuttur.

Şekil 6.7 : İstanbul'da bulunan havalimanları (1/100.000 ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı Raporu, 2009).

İstanbul'daki havalimanlarının kapasite ve yolculuk değerleri Çizelge 6.3'te özetlenmiştir.

Çizelge 6.3 : İstanbul Havalimanları kapasite ve yolculuk değerleri (1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı Raporu, 2009).

	Kapasite	**Gerçekleşen Mevcut Yolculuk**
Atatürk Havalimanı	21.5 milyon yolcu / yıl	33.5 milyon yolcu yıl
Sabiha Gökçen Havalimanı	3.5 milyon yolcu / yıl	Verilerine ulaşılamamıştır.

Çizelge 6.3'te görüldüğü gibi, Yeşilköy Atatürk Havalimanı kapasitesinin üzerinde, Kurtköy Sabiha Gökçen Havalimanı ise kapasitesinin altında hizmet vermektedir. Sabiha Gökçen Havalimanı'nın ulaşım sistemini geliştirmesi yolu ile kapasitesini artırması gerekmektedir (1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı Raporu, 2009).

Atatürk Havalimanı, yıllardır yeterli nitelikte hizmet sunmasını engelleyen bir sıkışıklığı yaşamıştır. 1996 yılında yolcu terminalleri toplam kapasitesi 11 milyon yolcu/yıl iken, 14 milyon yolcu/yıl düzeyinde yolcu trafiği üstlenmiş olduğu anımsanırsa, bu havalimanında geçmişte yaşanan sıkışıklık ve sıkıntılar daha kolay algılanabilir. Yeni dış hatlar terminalinin yapılmasıyla, söz konusu sıkışıklık büyük oranda giderilmiştir. Atatürk Havalimanı pist kapasitesinin arttırılması için 06-24 pistinin uzatılması ve 18-36 pistine paralel yeni bir pist yapılması seçeneklerinden, 18-36 pistine paralel yeni bir pist yapılması seçeneği uygun bulunmuş ve gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak, Atatürk Havalimanı'nın 18-36 pistine paralel pist yatırımı ile yolcu terminali kapasitesinin geliştirilmesine bağlı olarak, kapasitesinin 25-30 milyon yolcu/yıl düzeyine kadar çıkarılması uygun görülmektedir. Etkin bir işletme ve işletme sırasında ortaya çıkabilecek kazaların önlenmesi bakımından havalimanı yer hizmetleri organizasyonunun da gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Önümüzdeki yıllarda, Sabiha Gökçen Havalimanı'nın kapasitesinin arttırılması gereği kendini göstermiştir. 2020'li yıllarda, belki daha da erken bir tarihte, Sabiha Gökçen ve Çorlu Havaalanları'nın kapasite sınırına varılarak, yeni havaalanı yapımı ihtiyacı duyulabilecektir. Sabiha Gökçen Havalimanı; yurtiçi taşımalar, Rusya ve Orta Asya ülkeleri bağlantılı tarifesiz uçuşlar, ayrıca uçak bakım-onarım ve eğitim çalışmaları için elverişli bulunmaktadır. Bu bağlamda, Türk Hava Yolları'nın (THY) burada, Havacılık Bakım Onarım Modifikasyon Merkezi kurma projesi yerindedir ve desteklenmelidir.

Sabiha Gökçen Havalimanı'nın, İstanbul raylı sistem ağına entegrasyonu hem kent ile bütünleşmesi, hem de iki havalimanı arasında bağlantı sağlanması bakımından önemli görülmektedir. Kısa süre önce temeli atılan Kadıköy-Kartal LRT raylı sisteminin Sabiha Gökçen Havalimanı'na bağlanması ve inşaasına başlanan Boğaz Demiryolu Tüp Geçişi kapsamındaki MARMARAY banliyö kentsel raylı sistemiyle bütünleşebilecek biçimde iyileştirilmesi çalışmasının tamamlanmasıyla, Sabiha Gökçen Havalimanı'nın daha etkin işletimi mümkün olabilecektir.

Limanlar: Limanlar genelde ulaştırma zincirinin bir halkası olup, bölgedeki endüstrinin büyümesine ve ticaretin gelişmesine yardımcı olurlar. Sağlıklı bir ekonomik gelişmede, liman ve hinterlandı birbiriyle sıkıca bağlantılıdır. Limanın önemi ve fonksiyonlarını yerine getirebilmesi, büyük ölçüde bulunduğu ilin veya bölgenin nüfus yoğunluğuna bağlıdır.

Olimpiyatlar için önemli olabilecek, Salıpazarı, Karaköy, Sarayburnu, Sirkeci Limanları'na ilişkin veriler Çizelge 6.4'te özetlenmiştir.

Çizelge 6.4 : Salıpazarı-Karaköy Limanı.

Salıpazarı-Karaköy Rıhtımının Uzunluğu	1143 m.
Rıhtım Sayısı	10 Adet
Turist Gemi Sayısı	119 Adet
Turist Sayısı	63.000 Kişi
Aylık Ortalama Gelen Gemi Sayısı	120-150 Adet

Haydarpaşa Garı : Haydarpaşa Garı, hem İstanbul Metropoliten Alanı'nda hem de ülke ölçeğinde hizmet vermektedir. 2003 yılı verisine göre; Haydarpaşa Garı'ndan gerçekleşen yolculuklardaki yolcu sayısı yaklaşık 50.000 kişi/gün'dür. Haydarpaşa Garı'ndan İzmit, Adapazarı, Bilecik, Eskişehir, Ankara, Kütahya, Balıkesir, Manisa, İzmir, Afyon, Konya, Adana, Gaziantep, Denizli, Kayseri, Sivas, Malatya, Tatvan, Diyarbakır, Batman, Siirt, Erzurum, Kars gibi il merkezlerine düzenli seferler yapılmaktadır.

Sirkeci Garı: Sirkeci-Halkalı Banliyö Hattı'nın uzunluğu 27 km'dir. Sirkeci Garı'ndan gerçekleşen yolculuklardaki yolcu sayısı ise yaklaşık 75.000 kişi/gün'dür. Sirkeci Garı, Avrupa Yakası'nda hem yurtiçi hem de yurtdışı tren ulaşımının son durak noktasıdır. Sirkeci Garı'ndan Avrupa ile bağlantılı olarak; Balkan Ekspresi (İstanbul-Budapeşte-İstanbul), Bükreş-İstanbul Ekspresi ve "Optima Tours" olarak adlandırılan Avusturya-Parndorf-İstanbul-Parndorf tarifeli seferleri mevcuttur. Ayrıca, Trakya kesiminde İstanbul ile Edirne (Uzunköprü) arasında (günde yaklaşık 8–10 civarında) karşılıklı düzenli seferler yapılmaktadır.

Sahip olduğu mevcut sistem düşünüldüğünde, oldukça önemli bir altyapı olanağına sahip olan banliyö hatlarının genel olarak mevcut kapasitelerinin, standartlarının ve işletme sistemlerinin yeniden düzenlenerek iyileştirilmesi gerekmektedir.

Otogarlar: İstanbul Avrupa Yakası'nda Bayrampaşa-Esenler, Anadolu Yakası'nda Üsküdar Harem Otogarları yurtiçi ve yurtdışı ulaşım bağlantılarının sağlandığı otogarlardır. Bayrampaşa-Esenler otogar alanı 242.000 m² alana kurulu olup, 110.000 m² taban alanı ve 290.000 m² inşaat alanı bulunmaktadır. Otogar alanı; Otogar-Aksaray-Esenler- Havaalanı hafif metro sistemi ile bağlantılıdır. Otogarın günlük kapasitesi, 15.000 araç/gün'dür. Günlük ortalama 1.750 otobüs giriş-çıkış yapmaktadır. Ayrıca, günlük ortalama 20.000 otomobil giriş-çıkış yapmaktadır.

Harem Otogar alanı, 70.640 m² alana kurulu olup, otogar alanının kapasitesi, yaz aylarında 850 araç/gün, kış aylarında 600 araç/gün'dür. Günlük ortalama 750–800 otobüs giriş-çıkış yapmaktadır. Harem Otogarı'na özel otomobillerin giriş-çıkış yapmaları yasaklanmıştır.

Otogar alanları mevcut durum itibariyle değerlendirildiğinde, Esenler Otogarı işletim sistemi itibariyle tam kapasiteli kullanılamamaktadır. Harem otogarı ise, hizmet ettiği alan ölçeği düşünüldüğünde oldukça küçüktür ve gelişme imkânı bulunmayan bir alanda yer almaktadır. Kent ölçeğinde, özellikle Anadolu Yakası'nda yeni bir otogar alanı ihtiyacı bulunmaktadır.

6.3.2.1 İstanbul kent içi ulaşım sistemi

İstanbul, değişken nüfus ve istihdam değerlerinin oluşturduğu arazi kullanım yapısı ve şehirsel fonksiyonlarının değişimi ile her geçen gün ulaşım ihtiyaçlarının çeşitlenerek arttığı bir şehirdir. İstanbul İli, motorlu taşıtların %25'ini, otomobillerin ise %30'a yakın kısmını barındırmaktadır. Türkiye'deki tüm ticari kuruluşların %50'den fazlası İstanbul'da faaliyet göstermektedir. Ulusal vergi gelirlerinin yaklaşık %40'ı da bu ilde toplanmaktadır. Nüfus, araç ve ticari eylemlerin bu alanda yoğunlaşması büyük yolculuk taleplerini doğurmaktadır. İstanbul'daki ulaşım sistemlerine yönelik temel veriler Çizelge 6.5'te yer almaktadır.

Çizelge 6.5 : Ulaşım ile ilgili temel istatistikler (1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı Raporu, 2009).

Günlük Yolculuk	20.924.134 adet
Karayolu	% 88.8
Raylı Sistemler	% 8.3
Deniz Yolu	% 2.9
İki Kıta Arasındaki Günlük Yolculuk	1.097.020 adet

Çizelge 6.5'teki veriler incelendiğinde; İstanbul ulaşım sisteminin büyük oranda karayolu ağırlıklı olduğu görülmektedir Raylı sistemlerin İstanbul trafiğine entegre olması, genel olarak 1990'lara doğru olmuştur. Denizyolu ise, ağırlığı en düşük olan taşıma sistemlerindedir (1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı Raporu, 2009).

- **Karayolu Ulaşım Sistemi**

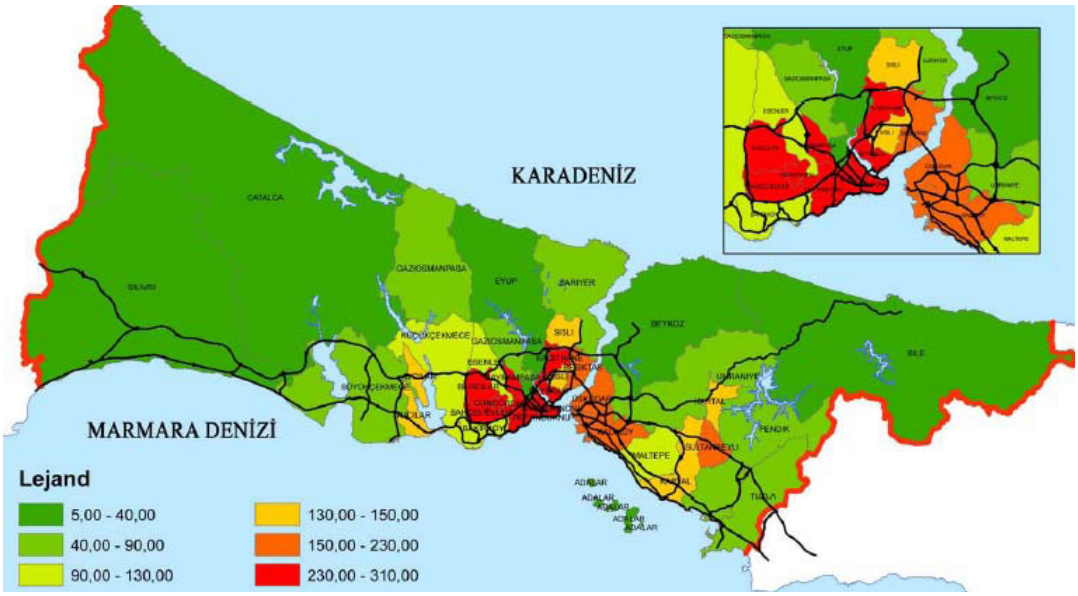
Marmara Bölgesi illeri arasında 232 km ile en uzun otoyol ağına sahip İl İstanbul'dur. Bu yoğunlukta üzerinden geçen transit trafiğinin etkisi büyüktür. Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından yapılan, İl Yolu, Devlet Yolu ve Otoyol sınıflamasına göre; İstanbul İli'nde toplam karayolu ağının uzunluğu ise 705 km civarındadır. Bu değer, Marmara Bölgesi illeri içinde yaklaşık % 12'lik bir paya karşılık gelmektedir. Kent formunun oluşmasında doğu-batı ekseninde kenti ikiye bölen iki önemli hattın varlığından söz edilebilecek olup, kentin gelişimi de bu ana akslar boyunca devam etmektedir. Bugünkü arazi kullanımına bakıldığında, doğuda Gebze sınırına batıda ise Silivri'ye kadar uzanan bir kentsel kullanımı göze çarpmaktadır. İstanbul'da yaşanan nüfus artışı ve özel otomobil sahipliğinin artması da ortalama yolculuk süresini arttıran nedenler arasında bulunmakta ve yaşanan trafik sıkışıklığı çeşitli kayıplara neden olmaktadır. İstanbul İl sınırları içinde toplam karayolu ağı 26.853 km, ana arter olarak tanımlanan yolların toplam uzunluğu ise 5,585 km'dir.

İstanbul'da karayolları serbest yol, arter yol ve diğer yollar olmak üzere 3 kategoriye ayrılmaktadır. Bu tasnifte serbest yol, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğu altında olan 150 km uzunluğundaki TEM Otoyolu'dur. Diğer yollar belediye sorumluluğunda olup; birinci derece yollar, ikinci derece yollar, üçüncü derece yollar şeklinde kademelendirilmektedir. Karayolu toplu taşıma sistemi; İ.E.T.T. otobüsleri, özel halk otobüsler, servis araçları, minibüsler, dolmuş ve taksiler olarak sınıflandırılmaktadır. Türlerine göre karayolu toplu taşımacılığının dağılımı Çizelge 6.6'da yer almaktadır.

Çizelge 6.6 : Türlerine göre karayolu toplu taşımacılığının dağılımı (Olympist, 2005).

ULAŞIM TÜRÜ	ARAÇ TÜRÜ	ARAÇ		TOPLU TAŞIMA İÇİNDEKİ YERİ	
		ADET	ORAN (%)	GÜNLÜK YOLCU SAYISI	ORAN (%)
KARAYOLU TOPLU TAŞIMA %86	İETT	2,585	4	1.727.000	23
	Özel Halk Otobüsü	1.400	2	1.034.000	14
	İlçe-Belde-Köy	816	2	220.000	2
	Minibüs	7.000	10	1.850.000	26
	Dolmuş	590	1	129.700	1
	Taksi	18.000	27	844.000	12
	Servis	35.500	54	1.589.000	22
TOPLAM		65.891	100	7.393.700	100

İlçelere göre karayolu ağının yoğunluk açısından dağılımı verilmektedir. Karayolu ağının yoğunluğu, bölgedeki yapılaşma yoğunluğu açısından da bilgi vermektedir. Yapılaşma ne ölçüde çok olursa, yol ağı yoğunluğu da o ölçüde artmaktadır. Merkezi alanlarda, özellikle de Eminönü, Beyoğlu, Fatih ve Bağcılar bölgelerinde yol ağının diğer bölgelere göre çok daha yoğun olduğu görülmektedir. Merkeze yakın olmasına karşılık Eyüp ve Gaziosmanpaşa gibi ilçelerdeki yolağının kırsal alanlarla benzer nitelikte olduğu görülmektedir. İstanbul'un Avrupa ve Anadolu Yakaları arasındaki yoğunluk farkı ulaşım aksları üzerinde de etkisini göstermektedir. Anadolu Yakası'ndaki arterlerin yoğunluk değerleri en merkezi bölgelerde bile, Avrupa Yakası'nda görülen değerlere ulaşamamıştır. Şekil 6.8'de ilçelere göre karayolu şebekesinin yoğunluk dağılımı görülmektedir.

Şekil 6.8 : İlçelere göre karayolu şebekesinin yoğunluk dağılımı (m/ha.) (1/100.000 Ölçekli Stratejik Plan Raporu, 2009).

Kentsel gelişme ve ulaşım bağlantıları, birbiriyle ilişkili ve ayrılmaz parçalardır. Ulaşım bağlantılarının güçlü olduğu yerlerde konut alanlarının gelişmesi; özellikle de İstanbul gibi plansız fakat hızla gelişen kentlerde ortaya çıkan en önemli sorunların başındadır.

- **Demiryolu Ulaşım Sistemi**

İstanbul'un her iki yakasında Marmara kıyılarına paralel, şehirlerarası ve uluslar arası bağlantıların yapıldığı demiryolu şebekesi mevcuttur. Bu güzergahta Halkalı-Sirkeci ve Haydarpaşa- Gebze banliyö hatları çalışmaktadır. Kentin toplu taşıma ihtiyacını karşılayan 137.9 km uzunluğundaki raylı sistemler; metro (8.5 km), hafif metro (19,3 km), tramvay (32 km), füniküler (1.2 km), nostaljik tramvay (4.2 km), banliyö treni (72 km) ve teleferik (0.7 km) olarak gruplandırılmaktadır.

Halkalı-Çerkezköy demiryolu hattının İl sınırları içerisinde kalan 79 km'lik kısmı hesaba katıldığında kentteki raylı sistem uzunluğu 216.9 km'dir. Raylı sistem taşımacılığında eşit bir dağılım söz konusudur. Hafif metro % 35'lik oranla ilk sırayı alırken, % 34'lük oranla tramvay ikinci sırada gelmektedir. Banliyö taşımacılığı ve metro taşımacılığı ise sırasıyla % 15 ve %14'lük oranlara sahiptir (Çizelge 6.7).

Çizelge 6.7 : Türlerine göre raylı sistemlerin dağılımı (Olympist, 2005).

ULAŞIM TÜRÜ	RAYLI SİSTEM TÜRÜ	ARAÇ SAYISI (ADET)	GÜNLÜK YOLCU SAYISI (KİŞİ)	ORAN (%)	
				RAYLI SİSTEM İÇİNDE	TOPLU TAŞIMA İÇİNDE
	TCDD (Banliyö)	62	125.000	15	1,5
	LRT (Hafif Metro)	60	290.000	35	3,5
RAYLI	Tramvay	45	280.000	34	3,4
SİSTEMLER	Metro	32	120.000	14	1,4
	Tünel - Nostaljik Tramvay	5	19.700	2	0,2
%10	**TOPLAM**	**204**	**834.700**	**100**	**10**

Raylı sistemde yapılan yatırımlar inşaat halindeki ve proje aşamasındaki yatırımlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İnşaat halinde olan yatırımlar; 6.1 km. hafif metro, 50.8 km. metro, 76.5 km banliyö demiryolu olmak üzere toplam 133.4 km'dir. Halkalı ile Gebze arasında yaklaşık 76 km. uzunluğundaki Marmaray Projesi'nin 13 km.lik bölümü tüp geçit inşasını, diğer bölümleri ise banliyö hatlarının iyileştirilmesini kapsamaktadır (Çizelge 6.8).

Çizelge 6.8 : İnşaat halindeki raylı sistem yatırımları (Olympist, 2005).

KOD	GÜZERGÂH ADI	TİPİ	UZUNLUK (km)	DURAK SAYISI
C-1	Taksim - Yenikapı	Metro	5,2	4
C-3	Kadıköy - Kartal (Yeni Hat)	Metro	21,7	16
C-4	4.Levent - Ayazağa - Hacıosman (Taksim - 4.Levent Metro Uzantısı)	Metro	8.0	5
C-5	Otogar - Bağcılar (Kirazlı) (Aksaray - Havaalanı Hafif Metro Uzantısı)	Hafif Metro	5,4	4
C-6	Bağcılar - İkitelli Olimpiat Köyü	Metro	15,9	11
C-7	Marmaray Projesi	Banliyö Demiryolu	76,5	45
C-8	Aksaray - Yenikapı (Aksaray - Havaalanı Hafif Metro Uzantısı)	Hafif Metro	0,7	1
	TOPLAM		**133,4**	**86**

Proje aşamasındaki yatırımlar ise tekray 10 km, tramvay 9.6 km, hafif metro 44.6 metro ise 54.8 km. olmak üzere toplam 119 km'dir. Proje aşamasındaki raylı sistem yatırımlarına ilişkin bilgiler Çizelge 6.9'da yer almaktadır.

Çizelge 6.9 : Proje aşamasındaki raylı sistem yatırımları (Olympist, 2005).

GÜZERGÂH ADI	TİPİ	UZUNLUK (km)	DURAK SAYISI
Üsküdar - Altunizade - Ümraniye - Dudullu Hafıf Metro	Hafif Metro	19,6	17
Bakırköy - Beylikdüzü Hafif Metro	Hafif Metro	25.0	19
Bakırköy - Bahçelievler Bağcılar Metro	Metro	9	9
Kabataş - Beşiktaş - Şişli - Giyimkent - Bağcılar Metro	Metro	24,5	20
Yenikapı - Bakırköy Metro	Metro	7	7
Haliç Çevresi Tramvay	Tramvay	9,6	13
Yeşilköy - Atatürk Havaalanı - İkitelli Metro	Metro	14,3	10
Şişhane - Kulaksız - Cemal Kamacı Güzergahı Tek Ray	Tek Ray	10	10
TOPLAM		**119**	**105**

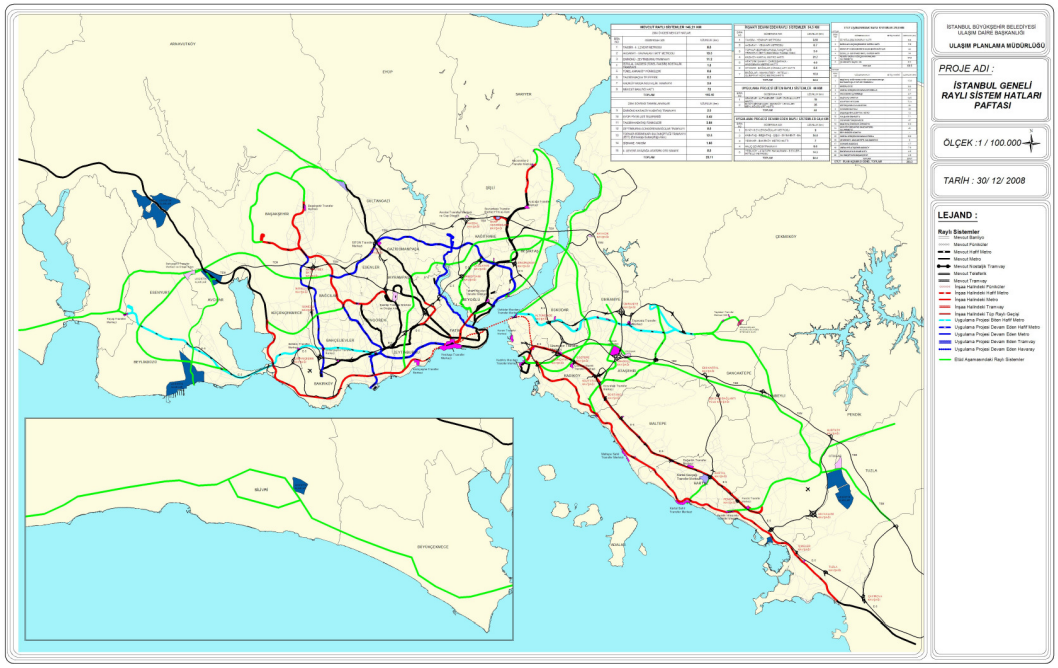
Güzergâhlara göre mevcut raylı sistem altyapısına ilişkin veriler ise Çizelge 6.10'da yer almaktadır.

Kent içi toplu taşımaya hizmet eden raylı sistemlerin bugünkü uzunluğu banliyö hatları dahil olmak üzere 138 km civarındadır. Halkalı-Çerkezköy arasındaki raylı sistem hattının İl sınırları içerisinde kalan 79 km'lik kısmı da dahil edildiğinde bu değer 217 km olmaktadır.

Söz konusu hatlar üç ayrı kuruluş tarafından işletilmektedir. Bu kuruluşlar; İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri (İETT), TCDD ve Ulaşım AŞ'dir. Günde yaklaşık 835.700 yolcu taşımakta olan bu hatlar bugünkü haliyle 2 milyon yolcu kapasitesine sahiptir (Şekil 6.9).

Çizelge 6.10 : Mevcut raylı sistem altyapısı.

KOD	GÜZERGÂH ADI	TÜRÜ	UZUNLUK (KM)	GÜNLÜK TAŞINAN YOLCU (KİŞİ)	GÜNLÜK TAŞIMA KAPASİTESİ (KİŞİ)
E-1	Taksim - 4.Levent	Metro	8,5	120.000	950.000
E-2	Aksaray - Havaalanı	Hafif Metro	19,3	290.000	450.000
E-3	Kabataş - Zeytinburnu	Tramvay	14,1	280.000	300.000
E-4	Zeytinburnu - Bağcılar		5,5	---	---
E-5	Tünel - Taksim	Nostaljik / Tramvay	1,6	5.000	6.000
E-6	Tünel - Karaköy	Füniküler	0,6	13.000	15.000
E-7	Taksim - Maçka	Teleferik	0,3	1.000	2.000
E-8	Kadıköy - Moda	Nostaljik / Tramvay	2,6	1.700	15.000
E-9	Taksim - Kabataş	Füniküler	0,6	---	---
E-10	Eyüp - Piyer Loti	Füniküler	0,4	---	---
E-11	Sirkeci - Halkalı	Banliyö	30	50.000	250.000
	Harem - Gebze	(TCDD)	42	75.000	
E-12	Edirnekapı - Sultançiftliği	Tramvay	12,4	---	---
	TOPLAM		**137,9**	**835.700**	**1.988.000**

Şekil 6.9 : İstanbul geneli mevcut ve inşaat halindeki raylı sistemler (BİMTAŞ, İstanbul Tarihi Yarımada Yönetim Planı, 2008).

- **Denizyolu Ulaşım Sistemi**

Uluslararası ulaşımda önemli bir yere sahip olan deniz ulaşımı kent içi ulaşımında olması gereken düzeyde değildir. Özellikle, Karadeniz ile Akdeniz ülkelerini birbirine bağlayan tek deniz yolu geçişi olan İstanbul Boğazı oldukça yoğun trafiğe sahiptir. Dünyadaki ve bölge içerisindeki siyasi ve ekonomik gelişmelere bağlı olarak boğaz trafiğinde sürekli bir artış gözlenmektedir. Sürekli artan bu geçişler sonucu oluşan gemi kazaları kent için oldukça tehlikeli boyutlara ulaşmaktadır. Bu durum nedeniyle, geçişlerin güvenliğinin arttırılması ve sınırlandırılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. İstanbul'un, uluslararası merkezlerle deniz yolu bağlantıları olmasına rağmen yeterli değildir.

Kabotaj sınırları çerçevesinde İstanbul ile Karadeniz, Marmara ve Ege kıyıları arasında deniz yolu ile düzenli olarak ulaşım bağlantısının yapılmakta olduğu gözlenmektedir.

İstanbul'da denizyolu taşımacılığının payı, kent içi yolcu taşımacılığı açısından gittikçe azalmaktadır. 2004 yılı için kente giriş yapan yolcu trafiği içinde denizyolu taşımasının payı %9 civarındadır. Kent içi yolcu taşımacılığındaki payı ise yaklaşık %3 tür. Denizyolu taşıma sisteminde, şehir hatları vapurları, deniz otobüsleri ve deniz motorlarıyla günde ortalama 160.000 yolcu taşımaktadır. Şehir hatlarının bu rakam içindeki payı ise %63 civarındadır.

Şehirlerarası ilişkilerde olduğu gibi kent içi ulaşımının önemli bir parçasını oluşturan deniz ulaşımı çerçevesinde alt ayrımlar mevcuttur. Bu sektörde, şehir hatları vapurları, İstanbul Deniz Otobüsleri (İDO) ve dolmuş motorlar çalışmaktadır. İstanbul denizyolu sistemindeki iskele ve terminaller) Şekil 6.10'da gösterilmiştir.

Şekil 6.10 : İstanbul Deniz Sistemi'ndeki iskele ve terminaller (1/100.000 Ölçekli Stratejik Plan Raporu, 2009).

6.4 İstanbul Öneri Olimpiyat Spor Alanları Yer Seçimi Değerlendirmeleri

Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (IOC) son dönemlerde değişen değerlendirme kriterleri ışığı altında Olimpiyat alanlarının konumu, alan büyüklükleri, çevresel katkı, doğa rehabilitasyonu, kentsel yenileme, dönüşüm, kentsel peyzaj, ulaşım, Olimpiyat Oyunları potansiyelleri ve organizasyonu bütünlüğü ve çevresel miras kavramları önem kazanmıştır. Bu nedenle, İstanbul Olimpiyat Öneri Spor Alanları yer seçiminde bu kriterler dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

6.4.1 İstanbul Avrupa Yakası Olimpiyat Öneri Alanları

İstanbul'un 2012 Adaylık Dosyaları'nda şimdiye kadar Olimpiyat Parkı, Olimpiyat Köyü ve çeşitli spor dalları için önermiş olduğu alanlar dışında; bu çalışma kapsamında Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin değerlendirme kriterleri de göz önüne alınarak İstanbul'un Avrupa ve Anadolu yakalarında yeni potansiyel alanlar araştırılmıştır.

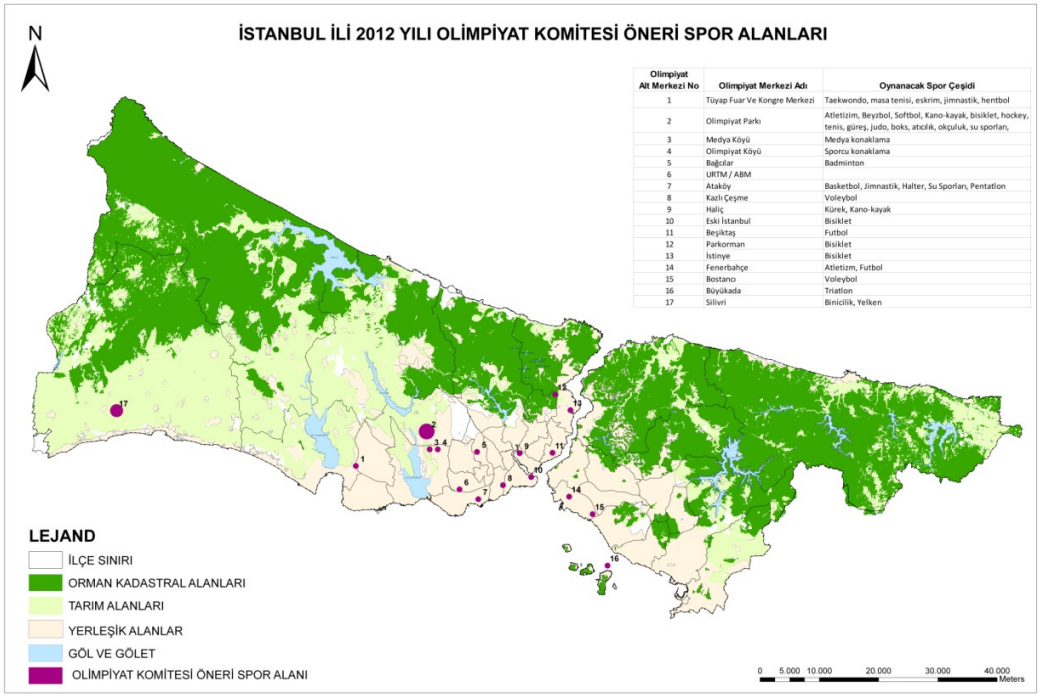
İstanbul Avrupa Yakası Öneri Olimpiyat Alanları yer seçiminde yukarıda belirtilen kriterler ışığında dört adet öneri Olimpiyat alanı belirlenmiştir. Bunlardan ilki, İstanbul'un dört adaylık döneminde önermiş olduğu Halkalı Olimpiyat Parkı'nın

IOC'nin yer seçim kriterleri doğrultusunda değerlendirilmesi; ikinci olarak 1/100.000'lik Çevre Düzeni Planı'nda özel proje alanı olarak belirtilen Küçükçekmece Alanı; üçüncü olarak 2009 yılında Ayamama Deresi'nin taşkınlarından etkilenen ve dönüşüm kapsamında ele alınma gerekliliği öngörülen Ayamama Deresi ve Medya Yolu Alanları; dördüncü olarak 1/100.000 Çevre Düzeni Planı'nda rehabilite edilecek alan lejandına sahip olan Karadeniz Maden ve Taş Ocakları Alanı'dır.

6.4.1.1 İstanbul Olimpiyat Komitesi tarafından 2012 yılında Adaylık Dosyaları'nda önerilen Halkalı Olimpiyat Alanı

a. Konumu : İstanbul Olimpiyat Komitesinin önerdiği Olimpiyat Parkı, Medya Köyü ve Yarışma Alanları Şekil 6.11'de gösterilmiştir.

Buradan da görüldüğü üzere, Olimpiyat Organizasyonu İstanbul'un Avrupa ve Anadolu yakasının çeşitli noktalarında yer almaktadır. Olimpiyat Köyü, Halkalı Toplu Konut Alanları içerisinde düşünülmüş, Olimpiyat Parkı ise Olimpiyat Köyü'nün 4 km. kuzeyinde yer almaktadır.

Şekil 6.11 : En son Adaylık Dosyası'nda (2012 yılı için) önerilmiş olan spor alanlarının İstanbul ili doğal ve yapılanmış alanlar içerisindeki konumu (İMP, İstanbul Olimpiyat Komitesi, 2010, derleyen: G.Güler).

b. Alan Büyüklüğü: Olimpiyat Parkı'nın 584 Ha. genişliğinde bir alanda kurulması planlanmıştır (İstanbul 2008 Yılı Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2009).

c. Çevresel Katkı ve Doğa Rehabilitasyonu: Önerilen alan 'Çevresel Katkı' ve 'Doğa Rehabilitasyonu' gerektiren bir alan değildir. Bu nedenle, alan IOC'nin Sidney'den bu yana, beklentilerini karşılamamaktadır.

d. Kentsel Yenileme, Dönüşüm, Kentsel Peyzaj: Olimpiyat komitesinin önerdiği Olimpiyat Parkı alanı yapılaşmamış bir alan niteliğindedir. Olimpiyat Köyü olarak planlanan Halkalı Toplu Konut Alanı, halen TOKİ tarafından inşaa edilen, satışları yapılmış olan konutlardan oluşmaktadır. Bu nedenlerle, Öneri Olimpiyat Köyü gereksinimine cevap verecek nitelik ve potansiyele sahip değildir.

e. Ulaşım: Karayolundan, Olimpiyat Parkı'na ulaşım, D100 Karayolu ve TEM Yolu (Avrupa Transit Karayolu) bağlantı yolları üzerinden yapılması planlanmıştır. Bu iki yol, İstanbul için çevre yolu niteliğindedir ve üzerlerinde Boğaz Köprüleri bulunmaktadır. D100 Karayolu ve TEM otoyolu İstanbul'u diğer şehirler ile Asya ve Ortadoğu ülkelerine bağlamaktadır. D 100 karayolunun 24 kilometrelik bölümü şehir merkezini kuzeyden çevrelemektedir. TEM , D100 Devlet Karayolu'nun kuzeyinden geçen, tam giriş kontrollü 2X4 şeritli bir otoyoldur. TEM'in Olimpiyat Parkı yakınlarındaki Mahmutbey Gişeleri ile Asya yakasındaki Kozyatağı kavşağı arasındaki kısmi transit trafiğe olduğu kadar şehir trafiğine de hizmet vereceği düşünülmüştür. TEM Otoyolu'nun kuzeyde yapılması planlanan yeni otoyol aynı zamanda İstanbul'a üçüncü çevre yolu olarak da hizmet verecektir. Bu otoyolun Olimpiyat Parkı'nın hemen kuzeyinden geçmesi planlanmıştır. Şehrin hem Avrupa, hem Asya yakalarında yüksek standartlı 2x3 şeritli sahil yolları ve radyal yollar bulunmaktadır. 2010 yılında hizmete giren Avcılar-Zincirlikuyu-Söğütlüçeşme Metrobüs hattı da ulaşım açısından önemli olmaktadır. IOC'nin önerdiği ulaşım altyapısı ile ilgili veriler Çizelge 6.11 ve EK-C.1'de gösterilmiştir.

Olimpiyat Oyunları için İstanbul Olimpiyat Komitesi'nin (İOK) 2012 Dosyası'nda belirttiği Havalimanları ilişkisinde ise;

Olimpiyat Oyunları sırasında 'ana havalimanı' olarak Atatürk Havalimanı kullanılacaktır. Atatürk Havalimanı İstanbul'un Avrupa yakasında yer alır ve kentin birincil havalimanıdır. Havalimanı'nın Uluslararası Terminali 2000 yılında hizmete girmiş ve 14 milyon yolcu kapasitesine sahiptir. Mayıs 2004'te tamamlanması

beklenen genişletme çalışmasının sonucunda kapasite yılda 20 milyon yolcuya çıkacaktır. Atatürk Uluslararası Havalimanı gerek teknik olanakları, gerek başta Olimpiyat Parkı, Olimpiyat Köyü ve URTM/UBM olmak üzere belli başlı Olimpik Alanlara yakınlığı bakımından çok elverişli bir konumdadır. Hafif raylı sistemin ulaşım sağladığı havalimanına servis otobüsleri de gece gündüz hizmet vermektedir. Havalimanı'nda 7000 araçlık otopark bulunmaktadır.

Çizelge 6.11 : Mevcut ulaşım altyapısı (Olympist, 2005).

Ulaşım Altyapısının Türü (Karayolları, banliyö demiryolu, metro, hafif raylı toplu taşıma sistemleri)		Uzunluk + Kapasite (Trafik Şeridi ya da Hat Sayısı)				İnşaat / Yenileme			Finansman Kaynağı (Kamu / Özel / Her İkisi)
		Kent Sınırları İçinde		Kent Sınırlarından Kent Sınırları Dışındaki Tesislere Kadar		İnşaat Tarihi	Yenileme Tarihi	Yenileme Tutarı (Henüz tamamlanmamış ise) 2003 ABD Doları Cinsinden	
		Uzunluk (km)	Şerit / Hat Sayısı	Uzunluk (km)	Şerit / Hat Sayısı				
Köprü	Boğaziçi Köprüsü	1,6	2X3			1973			
Köprü	Fatih Sultan Mehmet Köprüsü	1,5	2X4			1988			
Otoyol	TEM (E80-0-2)	57,5	2X4	38	2X2	1988 - 1992			
			2x31						
Karayolu	D100 (0-1)	49,5	2X3	45	2X2	1973			
Karayolu	Bağlantı Yolları	66,0	2X2			1980s - 1990s			
			2X3						
Karayolu	Sahil Yolları	50,0	2X2			1960s			
			2X4						
Karayolu	Diğer tüm karayolları	7.500,0				-	2004 - 2008	750.000.000[2]	Kamu
Banliyö Treni	Sirkeci - Halkalı	2,0	1			1871 - 1886	2004 - 2009	700.000.000	Kamu
Banliyö Treni	Haydarpaşa - Gebze	45,0	1			1872 - 1892	2003		Kamu
Hafif Raylı Sistem	Aksaray - Atatürk Havalimanı	19,5	2			1989			

Çizelge 6.11 (devam) : Mevcut ulaşım altyapısı (Olympist, 2005).

Ulaşım Altyapısının Türü (Karayolları, banliyö demiryolu, metro, hafif raylı toplu taşıma sistemleri)		Uzunluk + Kapasite (Trafik Şeridi ya da Hat Sayısı)				İnşaat / Yenileme			Finansman Kaynağı (Kamu / Özel / Her İkisi)
		Kent Sınırları İçinde		Kent Sınırlarından Kent Sınırları Dışındaki Tesislere Kadar		İnşaat Tarihi	Yenileme Tarihi	Yenileme Tutarı (Henüz tamamlanmamış ise) 2003 ABD Doları Cinsinden	
		Uzunluk (km)	Şerit / Hat Sayısı	Uzunluk (km)	Şerit / Hat Sayısı				
Tramvay	Eminönü - Zeytinburnu	11,2	2			1992			
Metro	Taksim - 4.Levent	8,3	2			2000			
Vapur	Adalar - Kartal - Boğaz - Sirkeci	29[3]	25						
Deniz Otobüsü	Adalar - Kartal - Sarıyer -	54[3]	11						
	Büyük Çekmece								
Deniz Otobüsü	Adalar - Kartal - Yeniköy -	29[3]	35						
	Balat - Eminönü								

[1]Metris (KT) – Büyük Çekmece Arası 23,5 km - [2]45 köprülü kavşak ve ıslah edilecek 114 km yolun toplam tutarı - [3]Deniz mili

Anadolu yakasında Kurtköy'de yer alan Sabiha Gökçen Havalimanı İstanbul'un ikinci büyük uluslararası havalimanıdır. 2001 yılında hizmete girmiştir. TEM otoyolu ve havalimanı servis otobüsleriyle ulaşımı sağlanmaktadır. İstanbul'un havadan ulaşımına bir alternatif olan Sabiha Gökçen Havalimanı'nın öneminin, Boğaziçi Tüp Geçidi ve kıtalararası hafif metro sisteminin oluşturulmasıyla artması beklenmektedir.

Oyunlar sırasında kullanılacak üçüncü havaalanı Çorlu'dadır. Çorlu Havaalanı, atların taşınmasında kullanılacaktır ve binicilik yarışmalarının yapılacağı Silivri'ye 22 kilometre uzaklıktadır. Çizelge 6.12'de havalimanlarının kapasiteleri ve kent merkezine uzaklıkları görülmektedir.

Çizelge 6.12 : Havalimanlarının kapasiteleri ve kent merkezine uzaklığı (İstanbul 2012 Yılı Olimpiyat Aday Adaylık Dosyası, 2005).

Havaalanı	Pist sayısı	Çıkış kapısı sayısı		Yolcu terminali kapasitesi (yolcu/yıl)		Kent merkezine uzaklığı (km)
		İç hatlar	Dış hatlar	İç hatlar	Dış hatlar	
Atatürk Uluslararası Havalimanı	3	15	30	7,5 milyon	14 milyon	21
Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı	1	4	8	500 bin	3 milyon	50
Çorlu Havaalanı[1]	1	2		1.000.000		22[2]

[1]Binicilik yarışları için atların taşınmasında kullanılacaktır
[2]Binicilik yarışlarının yapılacağı Silivri'ye uzaklığı

f. Olimpiyat Oyunları Potansiyelleri ve Organizasyon Bütünlüğü: Olimpiyat Oyunları'nın gerçekleşeceği alanların konumları, İstanbul'un tüm ilçelerine göre hesaplanmıştır (Çizelge 6.13 ve 6.14).

Çizelge 6.13 : Mevcut spor tesisleri (Olympist, 2005).

Spor Tesisleri	Sporlar / Yarışmalar			İnşaat / Yenileme				
				Toplam Seyirci Kapasitesi	İnşaat Tarihi	Yenileme Tarihi	Yenileme Tutarı (henüz tamamlanmamış ise) 2003 Amerikan Doları cinsinden	Finansman Kaynağı (kamu / özel / her ikisi)
Olimpik Stadyum	Atletizm		Koşma	80.000	2001	-	-	
			Atlama					
			Fırlatma					
			Çok Dallı					
	Futbol		Finaller					
	Açılış Töreni							
	Kapanış Töreni							
Bağcılar Badminton Salonu	Badminton			5.000	2001	-	-	
Sinan Erdem Çok Amaçlı Spor Salonu	Basketbol			22.500	1992	2005 - 2008 [1]	15.000.000	Kamu
	Jimnastik		Artistik					
Parkorman Klasis Binicilik Klubü	Bisiklet		Dağ Bisikleti	2.000	2001	-	-	
	Binicilik			12.000	1991	-	-	
TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi[2]	1. salon	Eskrim		4.000	1998	2001		Özel
	2. salon			2.000				
	4. salon	Taekwondo		5.000				
		Masa Tenisi						
	7. salon	Jimnastik	Ritmik	5.000				
			Trambolin					
	5. salon	Hemtbol		5.000				
	8. salon			8.000				

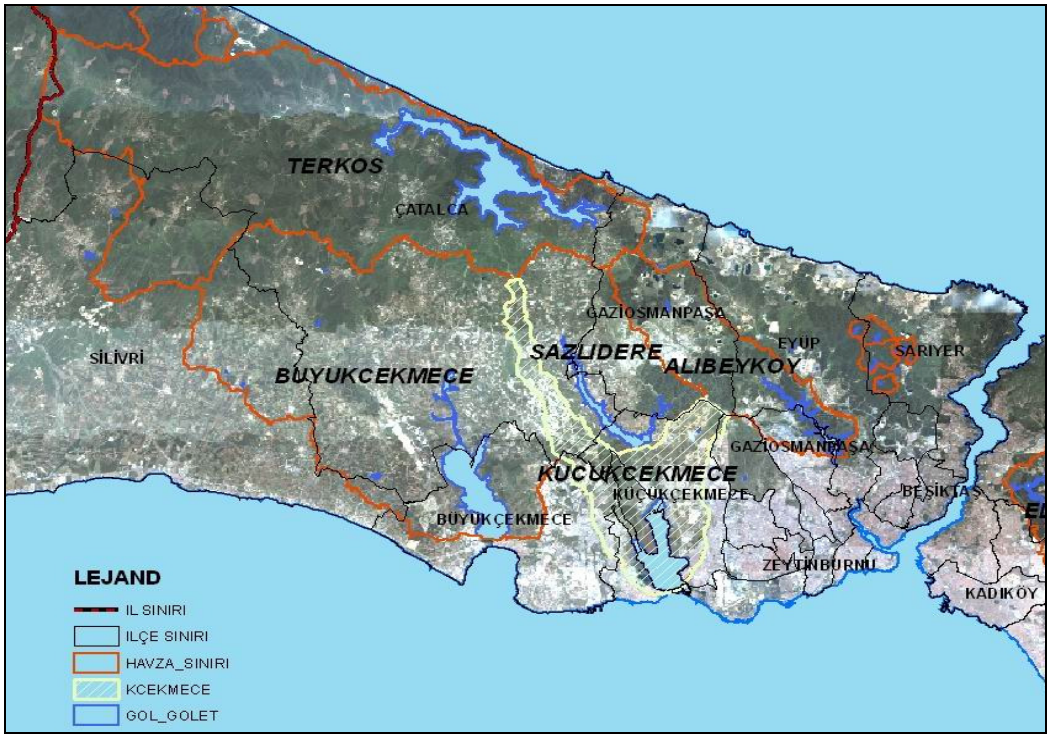
Çizelge 6.14 : Ek spor tesisleri (Olympist, 2005).

Spor Tesisleri	Sporlar / Yarışmalar		Toplam Seyirci Kapasitesi	İnşaat Başlama	İnşaat Bitiş	İnşaat 2003 Amerikan Doları cinsinden tutarı	Kalıcı / Geçici	Finansman Kaynağı (kamu / özel / her ikisi)
Beyzbol & Softbol Stadyumları	Beyzbol Softbol		80.000	2009	2011	12.000.000	Geçici	Kamu
Olimpiyat Parkı Fuar Merkezi	1. Salon	Boks Judo	10.000	2007	2010	20.000.000	Kalıcı	Kamu
	2. Salon	Güreş						
Slalom Merkezi	Kano / Kayak	Slalom	8.000	2010	2011	10.000.000	Kalıcı	Kamu
Olimpik Velodrom	Bisiklet	Pist	5.000	2009	2011	10.000.000	Kalıcı	Kamu
Hokey Stadyumu	Hokey		8.000	2008	2010	8.000.000	Geçici	Kamu
Olimpik Su Sporları Merkezi	Su Sporları	Yüzme Atlama Senkronize yüzme	12.000	2008	2011	40.000.000	Kalıcı	Kamu
Tenis Klubü	Tenis		12.000	2008	2010	20.000.000	Kalıcı	Kamu
Olimpik Poligon	Atıcılık		3.000	2010	2010	5.000.000	Kalıcı	Kamu
Olimpik Okçuluk Merkezi	Okçuluk		4.000	2011	2011	3.000.000	Kalıcı	Kamu
Haliç Kürek / Kano Tesisleri	Kürek Kano / Kayak	Durgun su	10.000	2008	2009	5.000.000	Kalıcı	Kamu
Büyükada	Triatlon		2.500	2010	2011	2.000.000	Geçici	Kamu
Silivri Olimpiyat Marinası	Yelken		1.000	2007	2009	5.000.000	Kalıcı	Kamu
Kazılçeşme Spor Salonu	Voleybol	Salon	12.000	2006	2010	17.000.000	Kalıcı	Kamu
Bostancı Plaj Voleybol Tesisleri	Voleybol	Plaj	12.000	2010	2011	6.000.000	Geçici	Kamu

6.4.1.2 Küçükçekmece Özel Proje Alanı

Küçükçekmece Gölü, gerek konumu gerekse sahip olduğu ekolojik ve kültürel özellikler bakımından İstanbul'un en önemli doğal alanlarından birisidir.

a.Konumu: Küçükçekmece Havzası İstanbul'un Avrupa yakasında Sazlıdere Havzası'nın güneyinde yer almakta olup Sazlıdere, Büyükçekmece ve Alibeyköy Havzaları ile sınırı bulunan bir havzadır. Havza alanı kısmen Avcılar, Büyükçekmece, Çatalca, Esenler ve Küçükçekmece ilçeleri sınırları içerisinde kalmaktadır. Şekil 6.12'te Küçükçekmece Havzası coğrafi konumu verilmektedir.

Şekil 6.12 : Küçükçekmece Havzası Coğrafi Konumu (1/100.000 Ölçekli Stratejik Plan Raporu, 2009).

b.Alan Büyüklüğü: 18056 Ha'dır.

c.Çevresel Katkı, Doğa Rehabilitasyonu: Küçükçekmece Havzası çevre kirliliğine maruz olup, havzanın içme suyu olarak kullanılmamasına neden olan birçok kirletici etkenlere maruzdur:

Evsel ve Endüstriyel Kirlenme: Küçükçekmece Havzası'ndaki meydana gelen nüfus artışı incelendiğinde, 1970 yılında havzadaki yerleşmelerde yaşayan toplam nüfus yaklaşık 82.000 iken, bu rakamın 1990'da 594.000'e ve 1997 yılında ise 880.000'e ulaşmış olduğu görülmektedir. Ayrıca, Havza içerisinde özellikle Hadımköy ve

Avcılar-Firuzköy bölgesinde irili ufaklı sanayi sitelerinin bulunduğu organize sanayi bölgeleri bulunmakta ve bunların çoğu metal, tekstil ve plastik üretimi yapmaktadır. Göl çevresindeki yoğun yerleşimden dolayı gerek yüzey sularını gerekse evsel ve sanayi atıksularını tahliye edecek düzenli bir drenaj ağı bulunmadığından, bu atık sular dolaylı ya da dolaysız olarak Küçükçekmece gölüne deşarj edilmekte ve göl suyu hızla kirlenmektedir (İSKİ Master Planı, 2007).

Halkalı Katı Atık Merkezi: Küçükçekmece Havzası'ndaki kirletici kaynaklara ilave olarak Halkalı'daki Katı Atık Aktarma Merkezi'nin gölün drenaj alanı içinde yer alması ve dolayısıyla göl suyunun çöp sızıntı suları ile kirlenmesi gösterilebilir.

Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi (ÇNAEM): Günümüzde ÇNAEM (Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi), Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'na (TAEK) bağlı olarak İstanbul'da Küçükçekmece Gölü kenarında 2,200 dönümlük bir arazi üzerine kurulmuştur.

Küçükçekmece Havzası'ndaki Tarım ve Orman Alanları'na bakıldığında;

Küçükçekmece Havzası alansal büyüklüğü 17.917 hektar'dır. Havza içerisinde mevcut tarım arazileri yaklaşık 21 hektarlık bir alanı kaplamaktadır (İMP, 2005). Yine havza içerisindeki orman alanlarına bakıldığında, diğer arazi fonksiyonları ile karşılaştırıldığında orman alanları yüzölçümünün yok denecek kadar az olduğu görülmektedir. Havzada orman alanlarından kaynaklanan önemli seviyede kirlilik olgusu bulunmamaktadır. Tarım alanlarında yapılan suni ve doğal gübreleme ve zirai ilaçlama faaliyetleri neticesinde, evsel ve endüstriyel kirlenmeyle kıyaslanmayacak kadar düşük bir seviyede tarımsal kaynaklı kirlenme meydana gelmektedir.

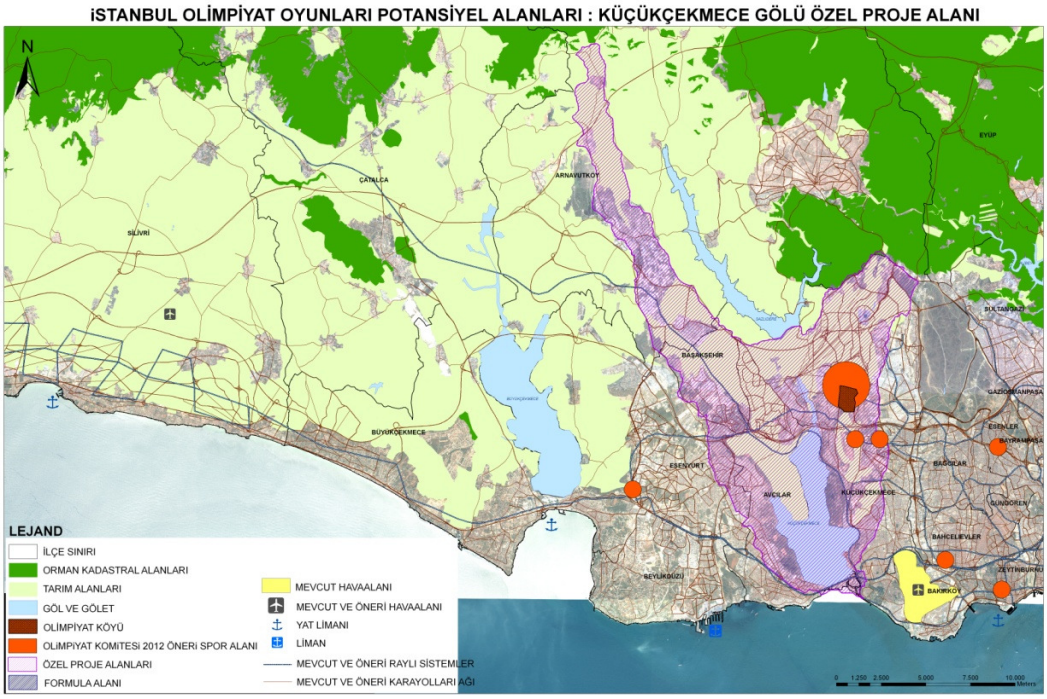
Küçükçekmece Gölü kıyısından geçen E5 karayolu ve gölün kuzey kısmına yakın geçen E6 karayolu da yoğun trafik yükü nedeniyle havza içerisinde çevre kirliliği yaratan etkenlerden bir tanesidir.

Deniz ekosisteminin yaşatılabilmesi için önemli bir fırsattır. Su sporları için elverişli bir ortam olduğu belirtilmektedir. Küçükçekmece Gölü zengin flora ve faunası, Olimpiyatlar sayesinde ıslah edilmesi, kirletici etkenlerden uzaklaştırılması, IOC'den artı puan alacağı düşünülmektedir.

d. Kentsel Yenileme, Dönüşüm, Kentsel Peyzaj: Küçükçekmece Gölü, İstanbul'un almış olduğu yoğun göçün bir sonucu olarak gerek kontrol dışı ve plansız konut yapılaşması, gerekse sanayi faaliyetlerinin hızlı bir şekilde artış göstermesi nedeniyle İstanbul için içme suyu olarak kullanılabilirlik özelliğini kaybetmiş bir su kaynağıdır. Şehrin içinde kalmış olmasından dolayı kentleşme baskısı altında maruz kaldığı yapılaşma ve endüstriyel tesislerin yanında, ulaşım yollarıyla çevrelenmiş olması ve havza içerisinde bulunan katı atık tesisi ve nükleer araştırma tesisi gibi yapılardan kaynaklanan olumsuz etkiler, göl suyunun içme suyu olarak kullanılabilecek kriterlerden hızla uzaklaşacak şekilde kirlenmesine neden olmuştur.

e. Ulaşım: Küçükçekmece Gölü kıyısından geçen E5 karayolu ve gölün kuzey ucuna yakın geçen E6 karayolu bulunmaktadır.

f. Olimpiyat Oyunları Potansiyelleri ve Organizasyon Bütünlüğü: Havza alanı olması sebebi ile spor tesisleri hariç bu alana Medya Köyü ve Olimpiyat Köyü'nün yapılaşma alanlarına açılması uygun değildir. Bunun için ek yapılaşma alanlarına ihtiyaç duyulmaktadır (Şekil 6.13).

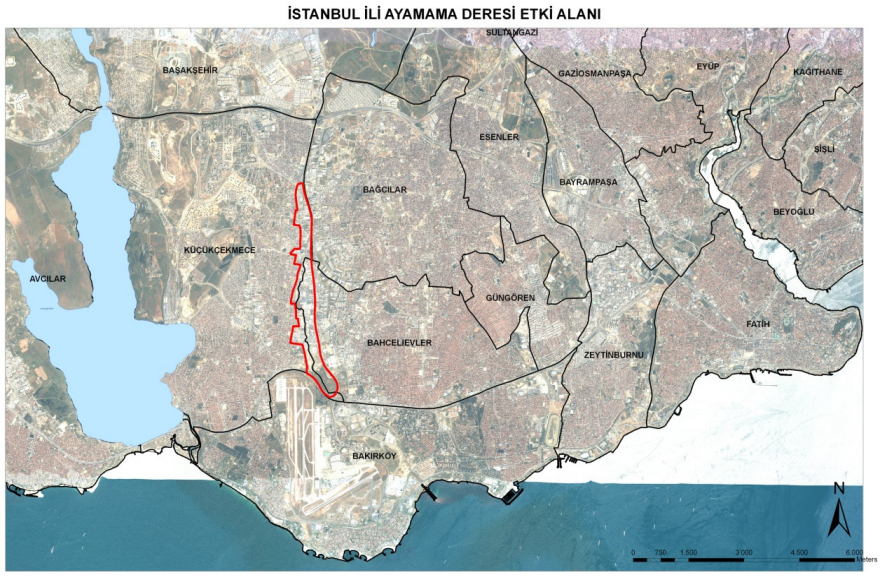
Şekil 6.13 : Küçükçekmece Özel Proje Alanı
(Veriler: İMP, 2010, derleyen: G.Güler).

g. Çevresel Miras: Bu bölgedeki yapılaşma koşullarının ve uygulamaların, alt ölçekli planlama çalışmalarında kontrollü bir şekilde ve uzun vadede gölün yeniden kazanılmasına yönelik olmasına özen gösterilmelidir. Küçükçekmece Gölü ile Sazlıdere boyunca uzanan yoğun yapılaşma baskısının tehdidi altında kalan, halen yeşil özelliğini korumaya çalışan ve İstanbul için önemli bir ekolojik koridor niteliğindeki bu alanın Stratejik Plan'da kamu yararını gözeten rekreasyon ve park alanı olarak düzenlenmesi amaçlanmıştır (İMP, 2009). Gölün güney kıyıları ile Marmara denizi kıyıları arasında kalan bu doğal sit alanı; Küçükçekmece, Avcılar İç – Dış Kumsal Alanı Uluslararası Davetli Kentsel Tasarım Yarışması sonucu değişik projeler elde edilmiştir. Gölün batı kıyıları boyunca kuzeye doğru uzanan 1. Derece Arkeolojik Sit Kararı bulunmaktadır. Yasa gereği Plan ile hakkında herhangi bir karar getirilemeyen bu alanın yanısıra, İstanbul Üniversitesi Avcılar Kampusü ile İstanbul Üniversitesi'ne tahsisli alanların ve jeolojik yönden yapılaşması sakıncalı alanların varlığı, ekolojik yapının korunması için önemli fırsatlar olarak değerlendirileceği düşünülmektedir.

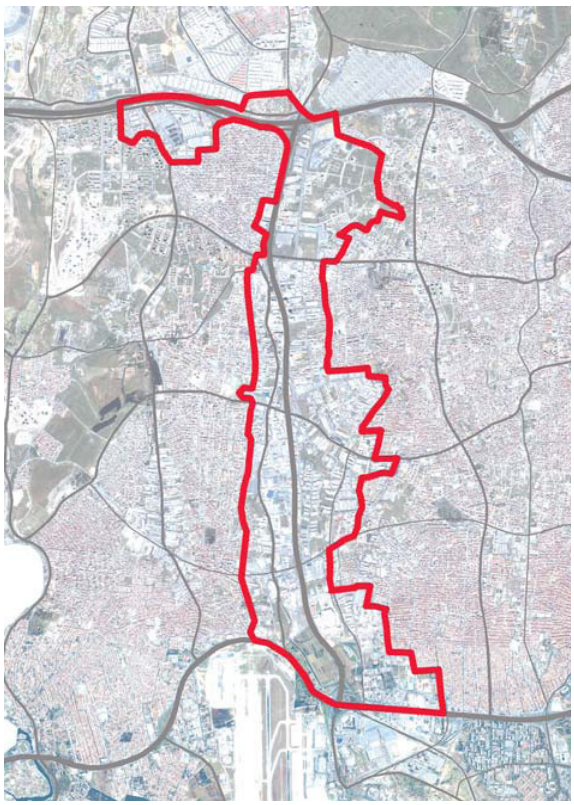
Rekreasyon alanı olarak ilân edilen ve Uluslararası Küçükçekmece, Avcılar İç – Dış Kumsal Alanı Uluslararası Davetli Kentsel Tasarım Yarışması'na açılan bu alan Olimpiyat Alanı olarak potansiyel alan olarak gösterilebilir. Atatürk Olimpiyat Parkı'na olan yakınlığı sebebi ile tekrar bu alan kullanılmak istenirse, yakınlığı ve alandaki doğal potansiyeller sayesinde eski Olimpiyat Parkı alanına ek olarak da kullanılabilir.

6.4.1.3 Ayamama Deresi ve Medya Yolu Alanları

Ayamama Deresi Vadisi üzerinde yer alan ve halihazırda tır garajı, depo ve sanayi işlevleri olarak kullanılan, fakat bölgenin hidro-jeolojik yapısı açısından içerdiği risk nedeni ile yakın gelecekte işletimi durdurularak gerekli mühendislik teknikleri ile ıslahı gerçekleştirilerek 'kentsel açık-yeşil alan' olarak kamusal kullanıma açılacak olan, Küçükçekmece ilçesi sınırları içerisindeki 'Tır Garajı' ve çevresini kapsayan bu alan, Olimpiyat Oyunları alanı olarak potansiyel alan niteliğini taşımaktadır (Şekil 6.14). Ayamama Deresi Vadisi'ni kapsayan Medya Yolu alanı da (Şekil 6.15), Olimpiyat Oyunları ve antrenman sahaları için potansiyel olabilecek alanlardır.

Şekil 6.14 : Ayamama Deresi'nin İstanbul içerisindeki konumu (Veriler: İMP, 2010, derleyen: G. Güler).

Şekil 6.15 : Özel Proje Alanı olarak belirlenen Medya Yolu (İMP, 2009).

a.Konumu: İkitelli TEM Otoyolu'nu Yeşilköy'deki Atatürk Havalimanı'na bağlayan Basın Ekspres Yolu'na paralel ve Ayamama Deresi'nin Güneşli Kavşağı ile Sefaköy Kavşağı arasında kalan vadi parçası üzerinde konumlanmaktadır.

b. Alan Büyüklüğü: Yaklasık 21 kilometre uzunluğundaki Ayamama Deresi, Küçükçekmece Havzası'nı besleyen yan kollarıyla beraber 40 kilometreyi bulmaktadır. Toplam 6 bin 850 hektar alanın yağmur sularını toplayan derenin Marmara Denizi'nden TEM Otoyolu'na kadar olan uzunluğu 12 kilometreyi bulmaktadır (İMP, 2009). Islah edilecek alan olarak belirlenen bu alan yaklaşık 256 Ha'dır. Alan, Olimpiyat organizasyonu için gerekli olan büyüklük açısından yeterli değildir. 2012 yılında İstanbul Olimpiyat Komitesi tarafından önerilen alanların buraya yakınlığı, antreman ve asıl üs Olimpiyat Parkı'nın ayrılması ve bu alanların olimpiyat köyü antreman sahaları ve rekreasyon sahaları olarak kullanılabilir olması önemli bir potansiyeldir. 1160 Ha. büyüklüğünde olan bu alan da Çevre Düzeni Planı (2009) tarafından öneri kullanımlar: finans, ofis merkezleri, iletişim merkezi ve bölge parkı kullanımı lejandına sahiptir.

c. Çevresel Katkı, Doğa Rehabilitasyonu: Islah edilmesi söz konusu olan sorunlu Ayamama Deresi ve çevresinin dönüşüm projesi kapsamında doğal yapısına ve kente yeniden kazandırılması gerekliliği önemlidir. Sanayi ve yerleşme alanlarının ortasında yer alan ve doğal dinamiklerinin bozulmasından dolayı bölgeyi risk altına sokan böylesi bir alanın, onarılarak kente yeniden kazandırılması kamusal açıdan büyük önem taşımaktadır. Küçükçekmece Gölü Havzası'nın doğusunda yer alan Ayamama Deresi'nin yer aldığı vadide, eğime bağlı olarak paralel drenaj tipi şekillenmiştir (Şekil 6.16).

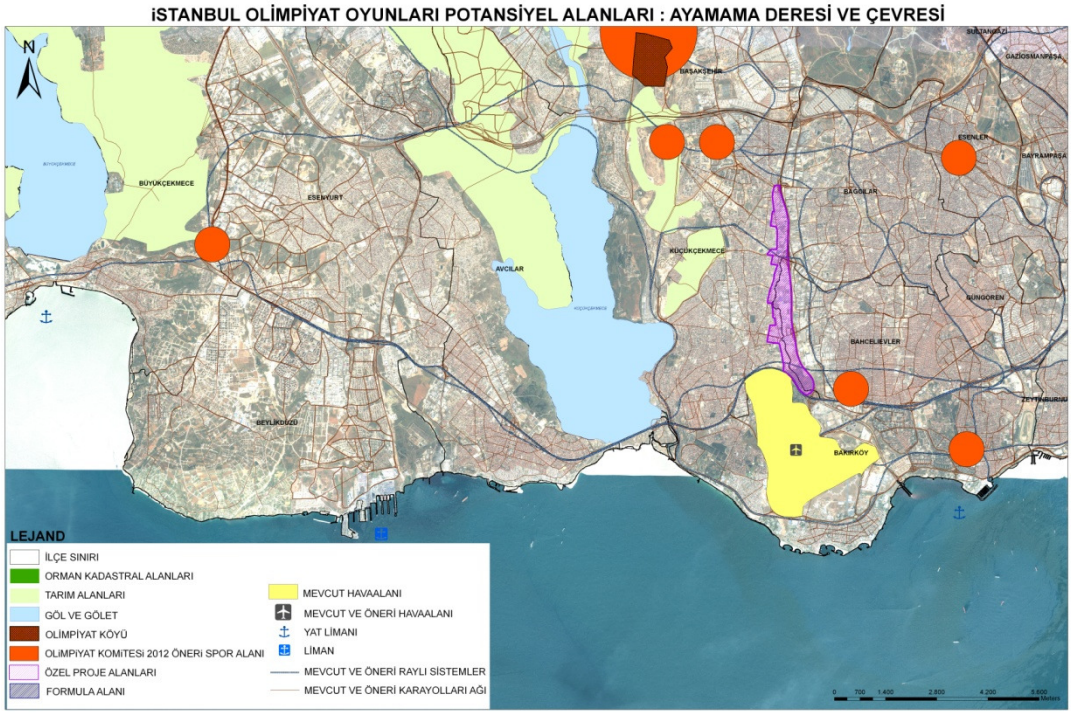

Şekil 6.16 : 9 Eylül 2009'da gerçeklesen sel sonrasında bölgenin havadan görünümü (İMP, 2009).

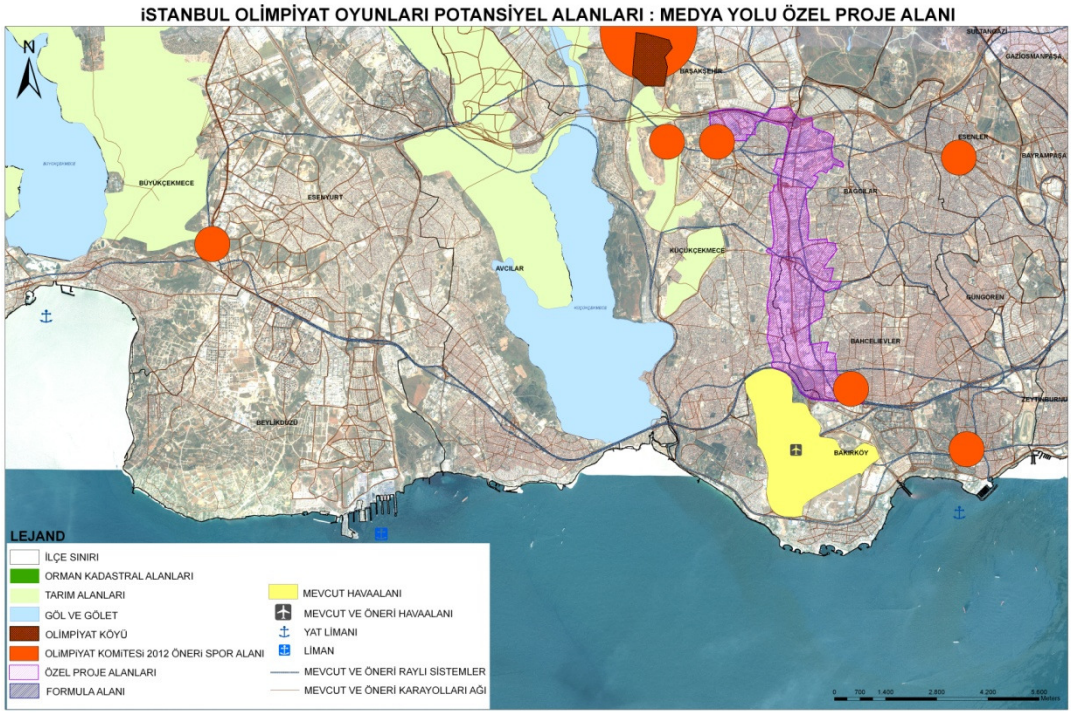
d. Kentsel Yenileme, Dönüşüm, Kentsel Peyzaj: 1980'lerin sonu ve 1990'lı yılların başında İstanbul kent merkezindeki sanayi alanlarının kent dışına taşınması nedeniyle yapılaşma süreci hız kazanan Ayamama Deresi ve Çevresi, İkitelli Organize Sanayi Bölgesi'nin de kurulması ile bugün yoğun yapılaşma ve sanayi baskısı altında kalmıştır. Dere yatağı ve taskın alanına inşa edilen birçok yapı önce 1978 ve 1995'te daha sonra ise 9 Eylül 2009'da büyük oranda can ve mal kaybına yol açan sel oluşumlarına maruz kalmıştır (İMP, 2009). Medya Yolu da 1980'li yıllarda Cağaloğlu'ndan çıkartılan ve son yıllarda aks üzerinde yer seçen, üst düzey yazılı ve sonrasında görsel medya hizmet binalarının etkisiyle bölgesel bir hizmet alanı ve kentsel aktivite merkezi olma potansiyelini taşımaktadır. Medya Yolu boyunca sanayiden hizmete dönme eğilimi gösteren bu alan Plan'da İstanbul için belirlenen vizyon çerçevesinde küresel sisteme eklemlenme altyapısının oluşturulacağı, hızlı iletişim ağı ve ileri teknoloji ile ağırlıklı olarak uluslararası ilişkilerin yoğunlaştığı, uluslararası havalanına yakın konumu ile özellikle özel sektörün karar alma ve finans birimlerinin tercih edeceği bir düzey merkez ve 'özel proje alanı' olarak belirlenmiştir (İMP, 2009).

e. Ulaşım: İkitelli TEM otoyoluna yakınlığı, kent merkezi ve havalimanına yakınlığı, Medya Yolu olarak isimlendirilen Yeni Bosna, Güneşli ve Halkalı-İkitelli ana kavşaklarıyla önemli ulaşım bağlantı noktalarını da içeren, İkitelli-Atatürk Havalimanı Aksı'nda bulunması ulaşılabilirlik açısından erişilebilir bir noktada bulunduğunun göstergesidir.

f. Olimpiyat Oyunları Potansiyelleri ve Organizasyon Bütünlüğü: Ayamama Deresi ve Vadisi alansal büyüklük açısından olumlu olarak değerlendirilebilir. İstanbul Olimpiyat Komitesi'nin (İOK) önerdiği Olimpiyat Parkı, antreman sahaları ve konaklama alanları için birer potansiyel alan oluşturabilecek alanlardır. Ayrıca, Ayamama Deresi'ni kapsayan Medya Yolu bölgesinin, geçmişten itibaren üstlendiği kimlik ve stratejik planda önerilen işlevleri dikkate alındığında, bu işlevlere uygun olarak burada Medya Merkezi, iletişim merkezi ve planda önerildiği gibi sonra konut alanına dönüşebilecek Olimpiyat Köyü'nün konumlanabileceği alanlar olarak gösterilebilir (Şekil 6.18 ve 6.19).

Şekil 6.17 : Ayamama Deresi Alanı'nın Atatürk Havalimanı ve Turuncu Lejand ile belirtilen, Olimpiyat Komitesi tarafından belirlenen spor alanlarına göre konumu (Veriler: İMP, 2010, İOK, derleyen: G.Güler).

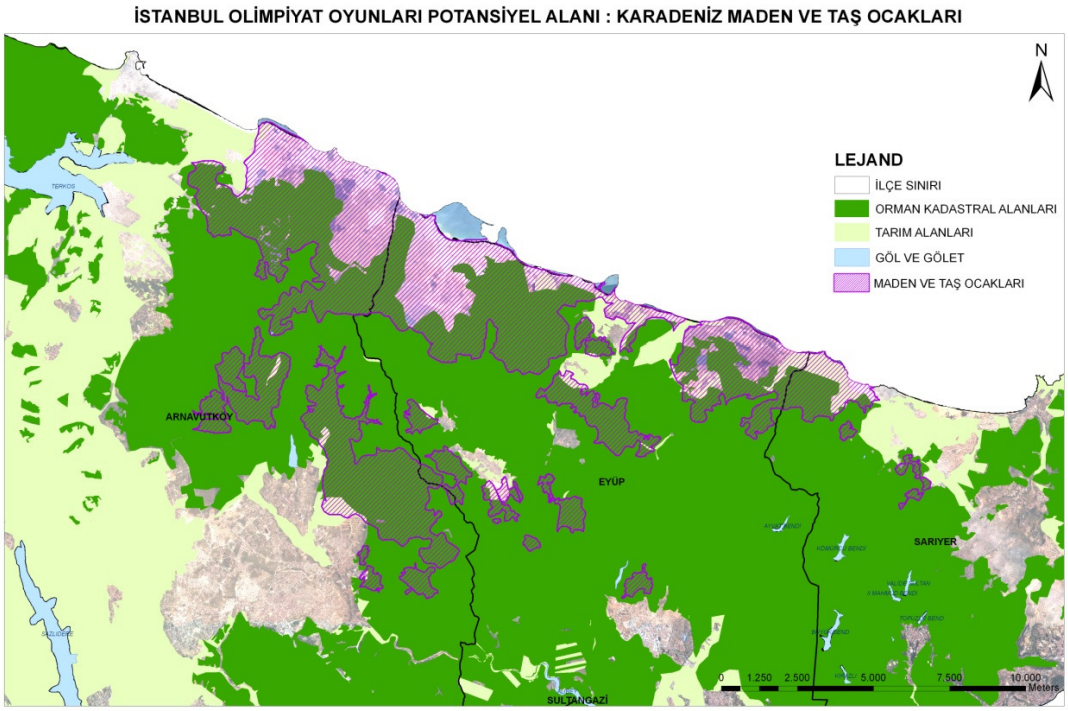
Şekil 6.18 : Medya Yolu Üst Düzey Merkezi'nin Olimpiyatlar için öneride bulunulmuş olan alanlarla olan ilişkisi (Veriler: İMP, 2010, derleyen: G. Güler)

g. Çevresel Miras: Ekolojik ve doğal yapısı bozulmuş bu alanın, Olimpiyat Oyunları organizasyonu planlaması çerçevesinde ıslah edilmesi söz konusu olan bu sorunlu kent parçasının, onarılarak doğal yapısına ve kente yeniden kazandırılması, Olimpiyatların kazandıracağı en büyük miraslardan birisi olabilir. Sanayi ve yerleşme alanlarının ortasında yer alan ve doğal dinamiklerinin bozulmasından dolayı bölgeyi risk altına sokan böylesi bir alanın, onarılarak kente yeniden kazandırılması kamusal açıdan büyük bir önem taşımaktadır.

6.4.1.4 Karadeniz Maden ve Taş Ocakları Alanları

İstanbul'da Karadeniz kıyısında bulunan, daha önce işletilip terk edilen kömür ocaklarının geniş alana yayılmaları, orman alanları içerisinde yer almaları ve kıyı kullanımına yönelik kullanım olanaklarını kısıtlamaları nedeniyle rehabilite edilmeleri gerekmektedir. 1/100.000 Çevre Düzeni Planı'nda rehabilite edilecek alanlar lejandına sahip bu alanlar; konumu, alan büyüklükleri nedeniyle İstanbul Metropolü'nün gereksinimi olan Mega olaylara (Olimpiyat, expo, botanik ve hayvanat bahçeleri, eğlence, turizm ve sağlık merkezi) olma potansiyeline sahiptir.

a. Konumu: Karadeniz Maden ve Taş Ocakları Alanı, İstanbul'un batı yakasında, yarımadanın kuzeyinde, Karadeniz kıyısında kömür çıkarılan maden alanlarıdır. Proje alanının güneyinde Ormanlar ve az da olsa tarım alanları, kuzeyinde Karadeniz kıyı kuşağı, doğusunda Kilyos yerleşimi, batısında Terkos Gölü yer almaktadır (Şekil 6.19).

Şekil 6.19 : Karadeniz Maden ve Taş Ocakları konumu (Veriler: İMP, 2010, derleyen: G. Güler).

b. Alan Büyüklüğü: Yaklaşık 9300 Ha. alana sahip olan bu alan, işletimi bitmiş Ağaçlı-Çiftalan kömür ocakları ile diğer maden ve taş ocakları alanlarından oluşmaktadır.

c. Çevresel Katkı, Doğa Rehabilitasyonu: Karadeniz Maden Ocakları Alanları'nın, ulusal ve uluslararası aktivitelere cevap verecek organizasyonların yapılabileceği alanlar olarak değerlendirilmesi önem kazanmaktadır. Kıyı ekosistemi, kara ekosistemi ve ormanlık alan içerisinde bulunması, uzun süredir işletilen ve tükenmekte olan Karadeniz Maden Ocakları'nın yarattığı jeolojik hareketler, Karadeniz Taşocakları Alanı'nı ekolojik anlamda olumlu yönde etkilemektedir.

Günümüzde Maden rezervi tükenme sürecinde olduğundan ocakların bir bölümü işlevlerini tamamlayarak kapatılmış, maden çıkarma sahaları ıslah edilerek ağaçlandırılmıştır (İMP, 2009) (Şekil 6.20). Kömürü tükenmiş olan ocakların büyük bölümü 30-40 m ye varan çukurları ile terkedilmiş durumdadır. Bu çukurların bir kısmında yapay gölcükler oluşmuştur (Şekil 6.21). Bu ocakların bir bölümü halen faaldir ve işlevlerini sürdürmektedirler.

Şekil 6.20 : Karadeniz Maden Sahaları Islah Çalışmaları için yapılan ağaçlandırma çalışmaları (İMP Kentsel Tasarım Yarışmalar Grubu, 2006).

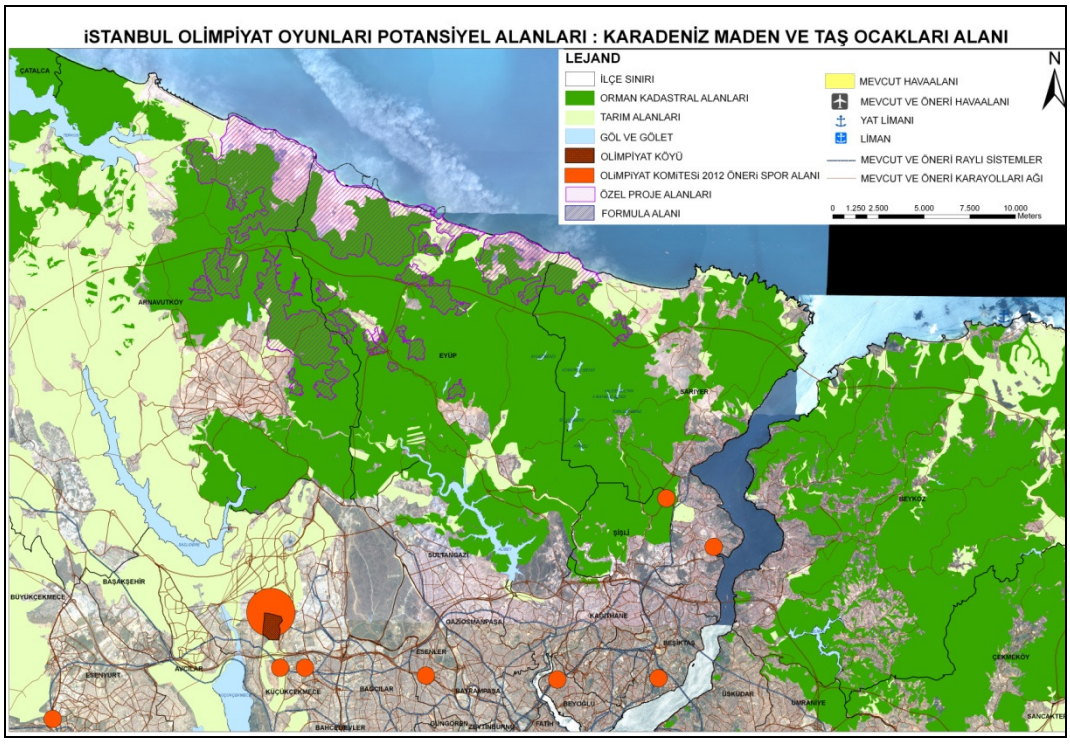
Şekil 6.21 : Karadeniz Maden Ocakları'nın farklı katmanları (İMP Kentsel Tasarım Yarışmalar Grubu, 2006).

Tükenen maden alanlarının yeni kullanımlarla yeni işlevlere yönelik önemli bir potansiyel olarak değerlendirilmesi hedeflenmelidir. Gelişen ve hızla artan nüfusu ile İstanbul'un 2020 yılında 20 milyon kişiye ulaşabileceği varsayılırsa kentin ve bu alanın mevsimlik, günübirlik ve hafta sonu spor, dinlence ve eğlence, tatil alanları donatılarına talebi giderek artacaktır (IMP, 2009). Proje alanı içinde tükenmeye yüz tutan maden ocaklarının üretimi devam ederken, üretimi tamamlanmış olan ocaklar üzerine yeni kullanımlar getirilmesi planlanmalıdır. Planlama çalışmalarında İstanbul metropolünün mega projeleri (Olimpiyat, expo, hayvanat bahçesi, botanik bahçesi gibi) için önemli bir potansiyel alanı özelliğini taşımaktadır.

d. Kentsel Yenileme, Dönüşüm, Kentsel Peyzaj: Bu alanda kentsel yerleşim alanlarının sınırlı olması nedeniyle bu alanlarda sadece doğa rehabilitasyonunun yapılması önemli olmaktadır. Çevredeki kırsal yerleşmeler de bu alanların gelişmesi sonucunda hizmet sektörünün önemli potansiyel alanlarını oluşturacaktır.

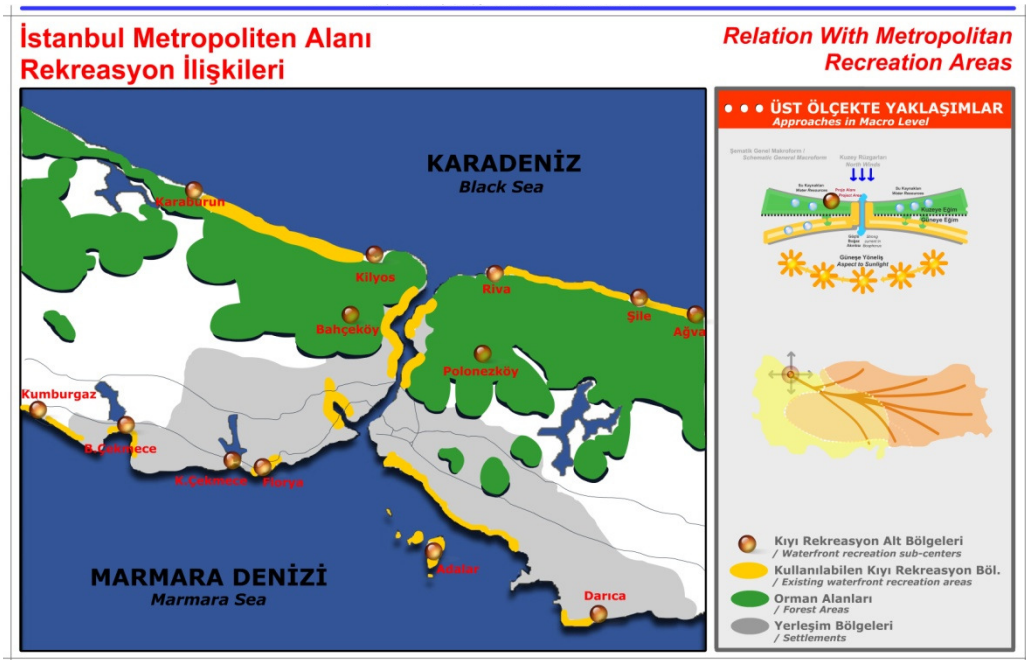
e. Ulaşım: Ulaşım açısından potansiyel olarak yapılması planlanan 3. Köprü'nün alana çok yakından geçmesi (Şekil 6.22) önemli bir veri olarak değerlendirilebilir. Ayrıca, buraya ulaşım aracı olarak düşünülen Nostaljik Dekovil Hattı Projesi kapsamında önerilen raylı sistem kent merkezi ile proje alanının toplu taşıma sistemini çözeceği düşünülmektedir.

f. Olimpiyat Oyunları Potansiyelleri ve Organizasyon Bütünlüğü: Topoğrafyasının dinamik olması ve yapay göletlerin bulunması, Topoğrafyadan yararlanılarak birçok spor tesisi alanının burada konumlanabilme kolaylığı, 2012 yılından itibaren yarışma kapsamına alınan golf sporunun da yapılabileceği alanların doğal olarak bulunması, ulaşım açısından potansiyel olarak yapılması planlanan 3. Köprü'nün alana çok yakından geçmesi (Şekil 6.23), Avrupa Yakası'nda olması nedeni ile Atatürk Havalimanı'ndan erişilebilecek olması; Orman alanı içerisinde bulunması nedeni ile bisiklet, motor, 5 aşamalı yarışlar gibi çok spor dalının mevcut ormanlık alandan yararlanma potansiyeli, sporcu psikolojisi açısından çok önemli olan 'yeşil'in içerisinde Olimpiyat Köyü'nün yerleştirilebilmesi olasılığı, denize kıyısı olması su sporları için elverişli olmasına olanak sağlayacaktır. En önemlisi ise, deniz ekosisteminin yaşatabilmesi için bir fırsattır.

Şekil 6.22 : Karadeniz Maden Ocakları Alanı'nın mevcut ve öneri yollar içerisindeki konumu (Veriler: İMP, 2010 derleyen: G. Güler).

g. Miras: Terkos Gölü gibi çok zengin flora ve fauna alanına yakındır, Orman Alanları için, tamamen ıslah edilerek dönüşüm yapılacak bu alan, sonrasında da, eğitim amaçlı, turizm ve rekreasyon amaçlı kulanılabilecek alanlara dönüşebilir.

Şekil 6.23 : İstanbul Stratejik Planı'nda önerilen rekreasyon ilişkileri (İMP, 2009).

İstanbul Stratejik Planı'nda Karaburun-Kilyos arası Taş Ocakları Rekreasyon Alanı olarak belirtilmiştir (Şekil 6.23). Bu alan; gerek erişilebilirliği, gerek ekolojik, biyolojik yaşamın kazandırılmasına ihtiyaç duyulan bir alan niteliğinde olması, gerek büyüklük gerekse tahrip olmuş bir kaynağın yeniden değerlendirilmesi açısından önemlidir. Son zamanların Uluslararası Olimpiyat Komitesi, tarafından aday kentlerde aranan en önemli kriterlerin başında geleceğe bırakılacak miras konusu olmaktadır. Bu nedenle, öneri bu alan en yüksek puanı alabilecek potansiyele sahiptir.

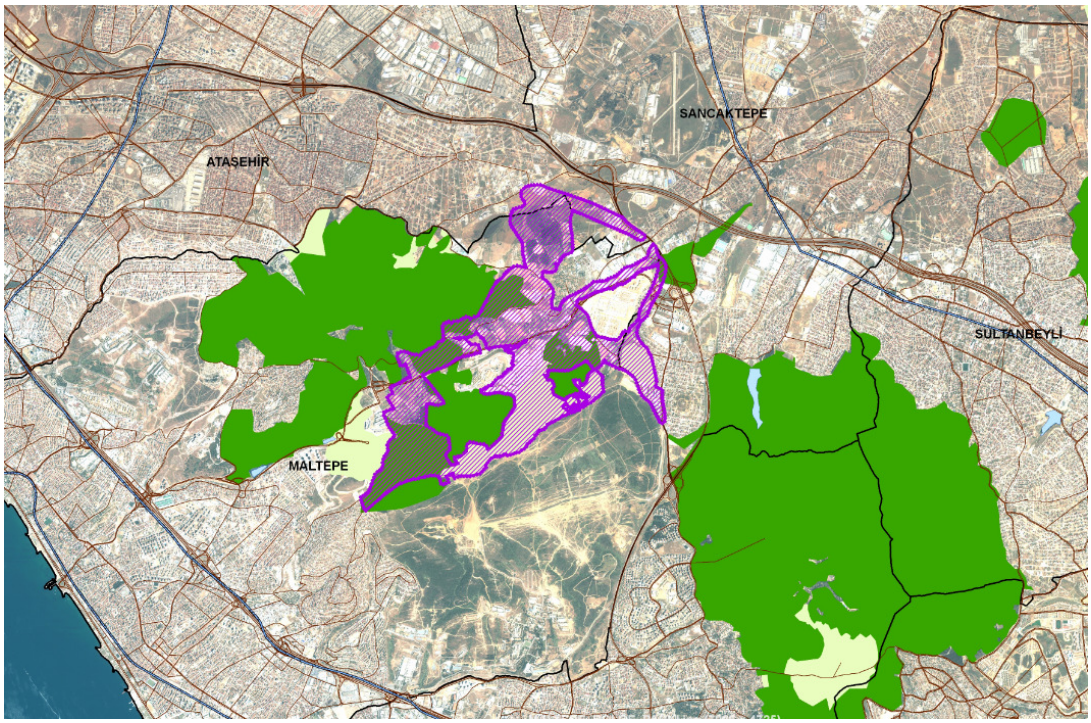
6.4.2 İstanbul Asya Yakası Olimpiyat Öneri Alanları

İstanbul Asya Yakası'nda Olimpiyat Oyunları'nın gerçekleşebileceği alanlar etüt edilmiş, etkileşim alanları itibariyle iki alan üzerinde durulmuştur. Birincisi, Maltepe Bölge Parkı-Kartal ve Dragos; ikincisi ise, Riva Özel Proje Alanı'dır.

6.4.2.1 Maltepe Bölge Parkı – Kartal ve Dragos Proje Alanları

Kadıköy, Maltepe, Kartal ve Samandıra yerleşmelerinin kesiştiği Büyükbakkalköy Mevkii'nde, 29.08.2003 onay tarihli Maltepe Büyükbakkalköy Bölge Parkı ve Ağıltepe Nazım İmar Planı ile 09.03.2005 onay tarihli Büyükbakkalköy Çevresi Nazım İmar Planı'nda "kamuya açık rekreatif amaçlı bölge parkı" kullanımı getirilmiştir.

a.Konumu: Maltepe Bölge Parkı; Yakacık Orman Alanı'nın doğusunda bulunan, Kadıköy, Maltepe, Kartal ve Samandıra yerleşmelerinin kesiştiği Büyükbakkalköy Mevkii'nde bulunmaktadır (Şekil 6.24).

Şekil 6.24 : Maltepe Bölge Parkı konumu (Veriler: İMP, 2010, derleyen: G.Güler).

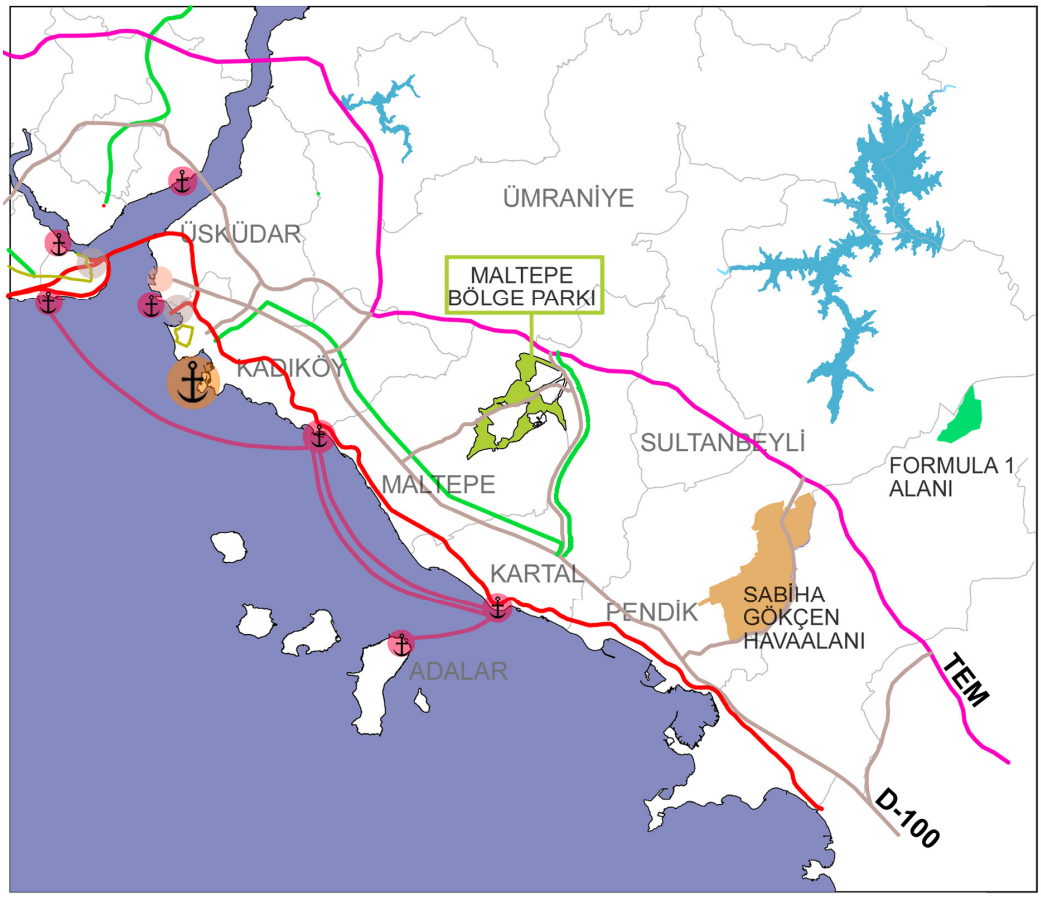
b. Alan Büyüklüğü: Maltepe Bölge Parkı: 593 Ha alana sahiptir.

c. Çevresel Katkı, Doğa Rehabilitasyonu: Maltepe İlçesi'nde; Yakacık Orman Alanı'nın doğusunda ve Maltepe Üniversitesi çevresinde, Doğu Yakası bütününde ve bölge halkına hizmet vermek üzere, bir bölge parkının planlanması 1/100.000 ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı'nda öngörülmüştür. Bu amaç doğrultusunda, Üsküdar-Kadıköy-Kartal-Ümraniye üzerinde Ömerli Havzası'na uzanan mekânsal eksenin üzerindeki hava koridorundan ve mikro klima unsurlarından en üst düzeyde faydalanmak, bu alanın doğa rehabilitasyonu yapılırken en üst düzeyde temel amacı olmalıdır. Bu alan için bir işlev önerilirken, alandaki endemik türlerin ve habitatların korunması ilkesine uyulması ve bunların arasında koruma-kullanma dengesinin kurulması esasına önem verilmelidir (İMP Kentsel Tasarım Yarışmalar Grubu, 2006). Bu alan ayrıca, Ömerli Su Toplama Havzası "Uzun Mesafeli Koruma Alanı" (200 m.–Havza Sınırı) içerisinde kalmaktadır. Bu alanın, bölge parkı olarak tasarlanması, bu alanın korunması açısından daha sağlıklı bir karardır.

d. Kentsel Yenileme, Dönüşüm, Kentsel Peyzaj: Hızlı ve plansız kentleşme süreci, İstanbul Metropoliten Alanı'nın öncelikle Marmara Denizi'ne paralel doğu-batı doğrultusu boyunca doğrusal gelişimin ardından ise kuzey yönünde, orman alanları ile su havzalarının zarar görmesine neden olacak şekilde yaygınlaşmasını beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda kent ve bölge parkları, hem doğayı koruyucu

hem de doğanın yaşanması ve kullanılmasına olanak veren etkinlikleri ile kentsel yaşam için son derece önemli bir gereksinimdir. Özellikle park, spor ve rekreasyon alanlarının varlığı ile sosyal etkinlik alanları olmanın yanı sıra; kentlerin nefes alacakları alanlar ve havalandırma koridorları oldukları da göz önünde bulundurulduğunda, kentlinin yaşamındaki önemi daha çok vurgulanmaktadır. Maltepe Bölge Parkı, sadece çevre yerleşmelere değil, zengin işlevleri ile metropoliten alanın tümüne hizmet edecek bir rekreasyon alanı potansiyelindedir.

e. Ulaşım: E–5 (D–100) karayolu ile TEM (E–80) karayolunu birbirine bağlayan karayolunun batısında konumlanmaktadır (Şekil 6.25).

Şekil 6.25 : Maltepe Bölge Parkı'nın İstanbul Doğu Yakası Ulaşım Ağı içerisindeki konumu (İMP Kentsel Tasarım Yarışmalar Grubu, 2006).

f. Olimpiyat Oyunları Potansiyelleri ve Organizasyon Bütünlüğü: Maltepe Bölge Parkı, sadece çevre yerleşmelerine değil, zengin işlevleri ile metropolitan alanın tümüne hizmet edecek bir rekreasyon alanı potansiyeline sahiptir. Nitekim, 2007 yılında bölge parkı işlevini koruyarak yarışmaya açılmıştır. Bu alan, genel olarak engebeli bir yapıya sahiptir. Yer yer eğim derecesi % 40'ı bulan alanlar mevcuttur. Bu alanlar, hiçbir yapılaşmanın olmayacağı, doğal haliyle korunacak olan orman

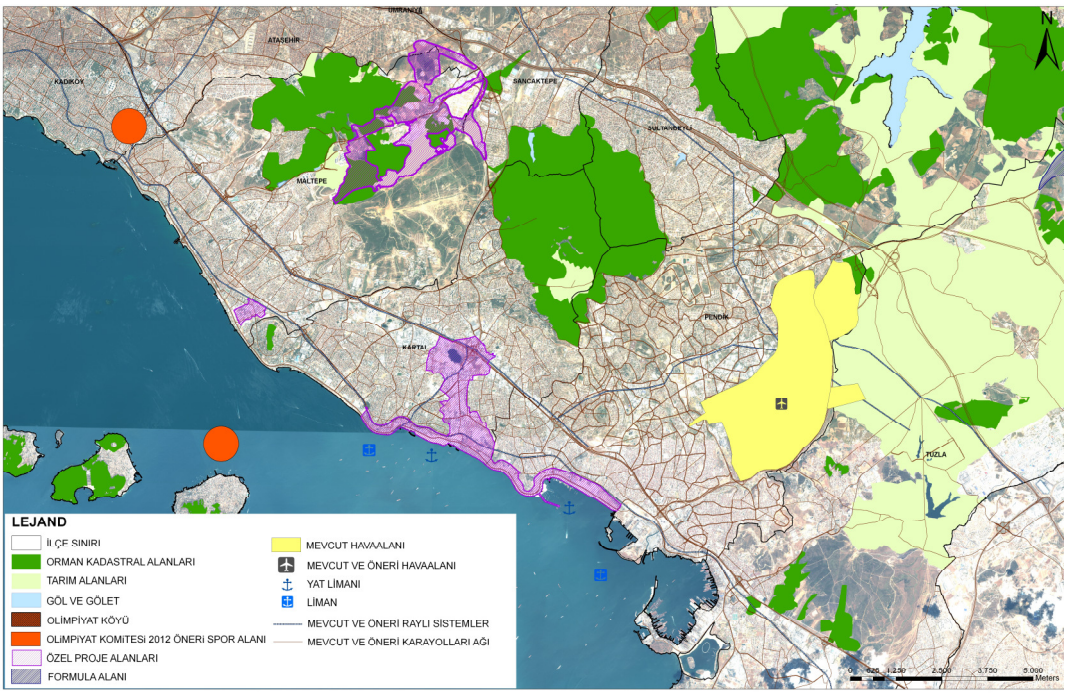
alanlarıdır. Diğer alanlar ise, % 10-20 arasında eğime sahiptir. Eğimlerin değişken olması, bu alanın yarışma alanı olması için bir potansiyeldir. Alan, özellikle büyüklüğü sebebiyle Olimpiyat Oyunları için bir bütün oluşturabilir. Fakat, bu alanın yerleşime açılmayacak olması ve su kenarında olmaması farklı yarışma alanlarını gerektirebilir. Bu alanlar daha önce uluslararası yarışmaya açılmış olan Kartal Üst Düzey Proje Alanı (Şekil 6.26) veya Maltepe Dragos Özel Proje Alanı olabilir. Kıyıda rekreasyon alanları olarak önerilen Kartal Özel Proje Alanı kıyısında kürek ve kano yarışları ile yelkenli yarışmaları düzenlenebilir. Ayrıca, İstanbul'da alt merkezler yaratılmak istenen bu iki alan da 1/100.000 Stratejik Plan'a uygun olarak Olimpiyat Parkı için gerekli olan bazı konaklama, medya merkezi, yönetim merkezleri gibi işlevler önerilebilir.

Şekil 6.26 : Kartal Üst Düzey Özel Proje Alanı (İMP, 2009).

g. Çevresel Miras : Maltepe Bölge Parkı Alanı 15 Aralık 2006 tarihinde İ.B.B. tarafından yarışmaya açılmıştır. Yarışma şartnamesinde bu alana yapılmak üzere, yarışmacılardan İstanbul metropolüne hizmet edecek kültür, sosyal ve rekreasyon ağırlıklı alanlar, bu alanlarda çocuk eğitim merkezleri, sergi merkezleri, eğlence, kapalı-açık spor alanları, doğa araştırma köşeleri (değişik türdeki bahçe örnekleri ve özel bitki koleksiyonları), hayvanat bahçesi, botanik bahçesi, değişik su parkları gibi doğal yapıyı bozmayacak ve iyileştirecek alanlar yaratmaları istenmiştir. Maltepe,

Kartal, Kadıköy gibi ticaret-hizmetler sektörünün bulunduğu bölgede sıkışıp kalan 593 ha. büyüklüğünde olan bu alanda, yeşil alan işlevinin devam ettirilmesi, eko-sistemin ve peyzajın iyileştirilmesi çevreye verilen en önemli miras olacaktır. Dragos ve Kartal alanları ile birlikte Olimpiyat Parkı olarak değerlendirilebilecek olan bu alan; İstanbul Anadolu Yakası'nı da güçlendirecektir (Şekil 6.27).

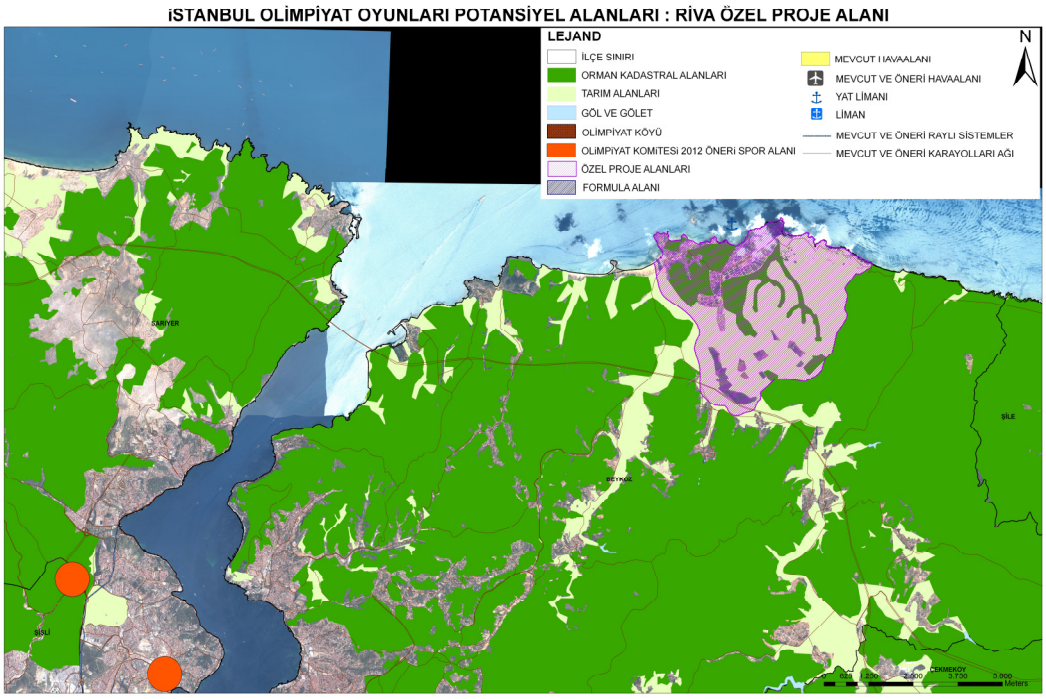

Şekil 6.27 : Maltepe Bölge Parkı – Dragos – Kartal
(Veriler : İMP, 2010, derleyen : G. Güler).

6.4.2.2 Riva Özel Proje Alanı

Riva'nın Olimpiyat yerleşkesine alternatif olarak verilmesinin en önemli nedenleri arasında 1/100.000 ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı'nda, ulusal ve uluslararası kapsamda çalışılacak özel proje alanı olarak ilan edilmesidir.

a. Konumu: Riva, İstanbul'un Beykoz ilçe sınırları içerisinde, kuzeyinde Karadeniz sahil şeridi, güneyinde ve batısında Riva Deresi, güneyinde mutlak korunacak tarım toprakları ve orman alanları, doğusunda ise orman alanları ile sınırlanmaktadır (Şekil 6.28).

Şekil 6.28 : Riva konum (Veriler : İMP, 2010, derleyen : G. Güler).

b. Alan Büyüklüğü: Riva Özel Proje Alanı 1979 Ha büyüklüğündedir. Bu alan içerisinde özel mülkiyet sahipliliği hakimdir.

c. Çevresel Katkı, Doğa Rehabilitasyonu: Riva Özel Proje Alanı, doğal değerler açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Bu nedenle, önemli derecede bir doğa tahribatına maruz kalmamıştır.

d. Kentsel Yenileme, Dönüşüm, Kentsel Peyzaj: Riva alanı, genel olarak tarım alanları ve orman alanlarından oluşmaktadır. Kentsel dönüşümün gerçekleşeceği bir alan söz konusu değildir.

e. Ulaşım: 1/100.000 ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı'nda önerilen 3. Köprü güzergâhı Riva Bölgesi'nin sınırından geçmektedir.

f. Olimpiyat Oyunları Potansiyelleri ve Organizasyon Bütünlüğü: 1/100.000 ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı turizm ve kültür konusunda geliştirilen 'yeşil ve mavi kaçış' stratejilerinde önerilen güzergâhlardan biri olan Riva, sahip olduğu doğal değerler (su, orman, verimli topraklar, hareketli topoğrafya) bakımından özellikle doğa ve spor turizmine konu olacaktır. Diğer yandan sahip olduğu konum avantajları ve daha önce onaylı plan kararları nedeniyle ikincil konut alanı gelişme riski taşıyan bölgedeki bu eğilim azaltılacak ve Riva, kültür, turizm, spor işlevleriyle metropolün bir parçası olarak ele alınacaktır.

g. Çevresel Miras: Mevcut doğal potansiyele sahip olan bu alanları sürdürülebilir planlama nedeniyle olumsuz şekilde etkileyecek plansız gelişmeler önlenmiş olacaktır.

6.5 İstanbul Öneri Olimpiyat Spor Alanları'nın Yer Seçimi Konusunda Karşılaştırılması

Alan 1: Halkalı Olimpiyat Parkı – Küçükçekmece Özel Proje Alanı – Ayamama Deresi Dönüşüm Proje Alanı ve Medya Yolu Alanları

Konumu: Şimdiye kadarki adaylık dosyalarında parçacıl bir şekilde spor alan planlaması öngören İstanbul Olimpiyat Komitesi, açılış ve kapanış törenlerinin de yer alacağı Halkalı Olimpiyat Parkı'nı ana merkez olarak belirlemiştir. Bu alan merkez alan olarak kalarak, bu alana daha önce önerilen alanlardan daha yakın ve olimpiyat organizasyonunun daha iyi sağlanabileceği Küçükçekmece Özel Proje alanı ile Ayamama Deresi ve Ayamama Deresini içine alan Medya Yolu önerilmiştir.

Alan Büyüklüğü: Merkez olarak alınabilecek Halkalı Olimpiyat Parkı, 584 Ha' dır. Önerilen diğer alanlar ile birlikte yeterli büyüklüğün üzerinde bir alana sahip olacak bu alan, tüm yarışma alanlarının ve sporcuların kalacağı köyü de içerisinde barındıracak bir alana sahip olacaktır.

Çevresel Katkı ve Doğa Rehabilitasyonu: Kirlenme tehditleriyle her gün karşı karşıya kalan Küçükçekmece Havzası ve doğal felakete maruz kalabilecek olan Ayamama alanlarının Olimpiyatlar sayesinde rehabilite edilmesi İstanbul'un ekolojik koridorlarını artıracak en önemli gelişim olabilecektir.

Kentsel Yenileme ve Dönüşüm: Özellikle Ayamama ve Medya Yolu alanlarında kentsel dönüşüme ihtiyaç duyulan alanlar bulunmaktadır. Bu alanların dönüşümü ile birlikte, bu alanlarda sporcular için de kentsel çekim noktaları yaratılabilir.

Ulaşım: Alanların, Atatürk Havalimanı'na, TEM ve E5 karayollarına yakın olması önemli bir potansiyeldir.

Olimpiyat Oyunları Potansiyelleri ve Organizasyon Bütünlüğü: Atatürk Olimpiyat Parkı tek başına Olimpiyat Oyunları için yeterli değildir, fakat önerilen diğer alanlarla birlikte yeterlidir.

Çevresel Miras: Halkalı Olimpiyat Parkı ile Küçükçekmece Alanı'nın Olimpiyatlar için birleştirilmesi, Küçükçekmece'de bulunan ekosistemin daha kuzeye doğru varlığını sürdürmesi İstanbul'un yaşam destek sistemlerinden birini destekleyecektir.

Alan 2: Karadeniz Maden ve Taş Ocakları Alanı

Konumu: Avrupa kıtasındaki Atatürk Havalimanı'na yakınlığı, yapılması planlanan 3. Köprü'nün bu alanı besleyecek konumda yer alması, deniz yolu ile ulaşılabilir konumda olması, bu alanın konum açısından yüksek potansiyele sahip olduğunu gösterir.

Alan Büyüklüğü: Bu alanın, İstanbul'un mega projelerine olanak sağlayacak büyüklükte olması, tek merkezli bir Olimpiyat Organizasyonu'na sahip olma potansiyelini yaratacaktır. 9300 Ha'lık alana sahip olan bu bölgede, yarışmalarla birlikte antremanların yapılabileceği sahalar da yaratılabilecektir.

Çevresel Katkı ve Doğa Rehabilitasyonu: Maden ve Taş Ocakları işletmeciliği tamamlanmış ve büyük tahriplere uğramış doğal alanların yeniden rehabilite edilip, Olimpiyatlar sayesinde en kısa sürede kente kazandırılabileceği, ayrıca IOC'nin bu tür bozulmuş degrade alanların yeniden canlandırmaya verdiği önem açısından da önemli olduğu vurgulanabilir.

Kentsel Yenileme ve Dönüşüm: Bu alanın çevresinde yer alan ve orman köyü özelliğini gösteren Ağaçlı ve bu alana giden ulaşım aksı üzerindeki yerleşimlerin hizmet sektörüne dönüşeceği, bunun sonucu olarak da sosyal-ekonomik kalkınmaya neden olacağı düşünülmektedir.

Ulaşım: Ulaşım açısından potansiyel olarak yapılması planlanan 3. Köprü'nün alana çok yakından geçmesi, ayrıca raylı sistemle bağlantısı düşünülen nostaljik eski Haliç – Karadeniz Dekovil Hattı'nın yeniden canlandırılması amacıyla gerçekleşecek olan ve toplu taşımaya hizmet edecek raylı sistemin burayı beslemesi ulaşım açısından, bu alanın erişim açısından iyi bir lokasyonda bulunduğuna işaret eder.

Olimpiyat Oyunları Potansiyelleri ve Organizasyon Bütünlüğü: Alanın büyüklüğü daha önce belirtildiği üzere 9300 Ha. büyüklüğündedir. Son dönem Olimpiyat Alanları'na bakıldığında, asıl Olimpiyat Parkı'nın yaklaşık 400 - 600 Ha. alana sahip olduğu görülmüş ve bu alanda büyüklük sayesinde asıl yarışmaların dışında antreman sahalarının ve tüm ek tesislerin yapılabileceği düşünülmektedir.

Çevresel Miras: Karadeniz kıyısı, orman alanlarına ve Terkos Gölü'ne yakınlığı bu alanın çok farklı ekosistemlere sahip olduğunu göstermektedir. Olimpiyat Parkı'nın burada yapılmasıyla işletimi devam etmeyen maden ocaklarının ıslah edilmesi, ekosistem bütünlüğünü korumuş olacaktır. Bu alanda Olimpiyat Parkı yapılması çevreye bırakılacak çok önemli mirastır.

Alan 3: Maltepe Bölge Parkı – Kartal ve Dragos

Konumu: İstanbul'un Asya yakasında, merkezi konumda bulunması, daha önce hiç öneride bulunulmamış Asya Yakası'nda yeni bir odak yaratılması açısından önemlidir.

Alan Büyüklüğü: 593 Ha. büyüklüğe sahip bu alan, 640 Ha. olan ve yapımı devam eden Londra Olimpiyat Alanı'na yakın büyüklüktedir. Yarışma alanları ile Olimpiyat Köyü için yeterli bir büyüklüktür. Fakat, Maltepe Bölge Parkı konum olarak denize kıyısı olmaması sebebi ile denize kıyısı olan Kartal ve Dragos alanları da bu alana eklenebilir.

Çevresel Katkı ve Doğa Rehabilitasyonu: Bu alan, Yakacık Ormanı ve Ömerli Su Havzası'na çok yakındır. Bu alanın Olimpiyat Parkı olarak önerilmesi Asya yakasındaki ekolojik koridoru korur ve kuvvetlendirir. Bu bakımdan, bu alanın 'yeşil' statüsünü koruması önemlidir.

Kentsel Yenileme ve Dönüşüm: Maltepe Bölge Parkı Alanı, kendi bölgesi içerisinde, çevresinde yoğun yapılaşmanın olduğu, yeşil kalan tek alandır. Dragos ve Kartal alanları ise rehabilite edilmesi gereken, yoğun ve düzensiz yerleşmenin olduğu, içinde ticaret ve sanayi alanlarını da bulunduran alanlardır. Kartal Alanı, öncesinde Uluslararası Yarışma'ya açılan ve İstanbul için alt bir merkez yaratılması planlanan bir alandır. Bu alanların dönüşümü, İstanbul için, özellikle alt merkez yaratımı konusunda önemli iyileştirme hareketlerinden olacaktır.

Ulaşım: Ulaşım açısından tüm alanlar birbirinden farklı olarak, İstanbul'un ana bağlantılarına, E-5, TEM ve Anadolu Sahil Yolu'na yakın olan alanlardır.

Olimpiyat Oyunları Potansiyelleri ve Organizasyon Bütünlüğü: Maltepe Bölge Parkı büyüklük bakımından yeterli olsa da, konumu açısından Olimpiyat bütünlüğünü sağlayacak bir alan değildir. Bu sebeple, Medya Köyleri, su sporları yapılacak alanlar, Olimpiyat Köyü'nün bir bölümü Dragos ve Kartal kıyı kesimine dağıtılabilir. Nitekim, bu üç alanda birbirine konum olarak yakındır.

Çevresel Miras: Özellikle Maltepe alanının, lejandtaki 'yeşil' statüsünü, rekreasyon anlamında geliştirmesi, Dragos ve Kartal alanı kıyı kesiminde de degrade alanların yeşile dönüşümü ve denizle bağlantısının kurulması, Asya kıtası için çevreye bırakılacak önemli mirastır.

Alan 4: Riva Özel Proje Alanı

Asya kıtasının Karadeniz kıyısında yer alan bu alan, planda; rekreasyon alanı olarak önerilmesi ve belirli büyüklüğe sahip olması mega projeler için olumludur ancak, diğer alanlara göre Havaalanı'na olan mesafesinin fazla olması olumsuz bir parametredir. Fakat bu alanın, rekreasyon alanı olarak ya da büyük organizasyonlar olarak önerilmesi, ikincil konut oluşumunu engelleyeceği için olumlu bir yönü olabilir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (IOC) ortaya koyduğu kurallar ve rehber niteliğindeki fikirler, Olimpiyatlar'a ev sahipliği yapabilmenin koşulları olarak ortaya çıkmaktadır. 1894 yılında kurulan Uluslararası Olimpiyat Komitesi, 1896 yılında Olimpiyatlar'ın doğduğu yer olan Atina'yı seçmiştir.

1908 Olimpiyatları'ndaki aday kent seçiminde ise, Londra'nın başarılı bir spor organizasyonu gerçekleştirebilme kapasitesi üzerinde durmuştur. Nitekim, 1908 Olimpiyat Organizasyonu için Roma aday kent seçilmiş iken, Vezüv Yanardağı'nın patlaması sonucu, Organizasyonu kısa sürede gerçekleştirebilecek spor altyapısına sahip olan tek uygun kent Londra seçilmiştir.

1912 Stokholm, 1916 Berlin, 1920 Antwerp, 1924 Paris, 1928 Amsterdam, 1932 Los Angeles Olimpiyat Oyunları, genellikle dünya fuar organizasyonlarının takvimlerine paralel olarak gerçekleşmiştir. 1936 Berlin Olimpiyatları, 2. Dünya Savaşı öncesi politikanın Olimpiyatlar üzerindeki etkisinin en çok hissedildiği Olimpiyat organizasyonudur.

1940 Helsinki ve 1944 Londra Olimpiyatları, 2. Dünya Savaşı nedeniyle yapılamamıştır. 1944'te Londra'da yapılamayan Olimpiyat organizasyonu 1946 yılında IOC tarafından 1948 yılında Londra'ya verilmiştir. 1952 Helsinki, 1956 Melbourne Olimpiyatları'ndan sonra 1960 Roma, 1964 Tokyo'nun ev sahipliği yaptığı dönemlerde Olimpiyat aday kent belirleme kriterlerinde, kentin ulaşım ve spor altyapısına önem verdiği görülmüştür.

1968 Mexico City'nin seçilmesinde, ulaşım ve spor altyapısı yanında, kentin geçmişte düzenlediği uluslararası etkinliklerden kazandığı deneyimler seçim kriterlerine girmiştir.

1972 yılı Olimpiyat seçiminde, Münih'in kent merkezine yakın olan 'köhneleşmiş alanın iyileştirilmesi' fikri etkili olmuştur. Olimpiyat organizasyonuna ev sahibi olacak kentlerde yarışma yapılacak bu alanların konumları ve çevre ilişkileri de IOC'nin seçim kriterlerine eklenmiştir.

Daha önceki dönemlerde belirlenen kriterler ışığı altında 1976 Olimpiyatları için Montreal'in ev sahipliliği yapması kararlaştırılmıştır. Ancak, o yıllarda uluslararası platformda yaşanan ekonomik bunalım ve Kanada'da yaşanan yerel ekonomik problemler, Olimpiyatlar üzerine baskı kurmuştur. Hedeflenen Olimpiyat bütçesinin üzerinde bir ekonomik sorumluluk getirmesi ve stadyum tasarımında seçilen yüksek maliyetli teknolojinin seçilmesi, IOC'nin kriterleri içine kentin ekonomisi ve tesislerin tasarım teknikleri de ilâve edilmiştir.

1976 yılında yaşanan ekonomik bunalımlar, kentlerin Olimpiyatlar'a ev sahipliliği adaylığı konusunda büyük bir korkuya neden olmuştur. Bu nedenle, 1980 yılında sadece Moskova ve Los Angeles aday olmuştur. IOC 1980 Olimpiyatları'nın yapımını Moskova'ya, 1984'ü ise Los Angeles'a vermiştir.

1984 Los Angeles Olimpiyat Oyunları organizasyonunda, Konut dernekleri, Ticaret dernekleri ve Üniversiteler ile sponsorların katkıları sayesinde ekonomik açıdan büyük bir kazanç elde etmişlerdir. Akılcı bir organizasyonun ekonomik açıdan da kârlı bir yatırım olduğu görülmüştür.

1988 yılında Seul Olimpiyatları'nda, 1972 yılında Münih'te başlayan bozulmuş alanların iyileştirilmesi yaklaşımı devam etse de, tarihe damgasını çok fazla vuran bir örnek olamamıştır.

1992 Barselona Olimpiyatları, uluslararası tanınırlığı ile kentsel yenileme, dönüşüm ve kentsel peyzaj düzenlemeleri konularında başarılı bir örnek teşkil etmiştir ve kendisinden sonra yapılacak Olimpiyatlar'a örnek olmuştur. 1996 Atlanta'nın Olimpiyat adaylığında vurgulanan konsept, birbirine yakın konumlanan ve ulaşılabilir yarışma alanlarının kullanılması olmuştur. Bu da düşük gelirli komşu bölgelerin yeniden gelişimine yönelik daha fazla kaynak sağlamanın yanısıra daha iyi bir planlamanın ortaya konulması kriterini doğurmuştur.

2000 Sidney Olimpiyatları'nın ev sahibi seçiminde Sidney'in planlama yaklaşımının, ekolojik iyileştirme üzerine kurulması olmuştur. Bu da Sidney Olimpiyatları'na 'Yeşil Oyunlar' ünvanını kazandırmıştır.

2004 yılında Atina'nın ev sahibi olmasında; Akropolis şehrinde bulunan tarihi anıtların restorasyonlarının yapılması, Tarihi merkezde yer alan arkeolojik alan ve müzelerin bir araya getirilmesi ve bu alanların yayalaştırılması, atmosferdeki kurşun konsantrasyonunu belirlenen sınırın altına düşürerek kurşunsuz petrol kullanımını

yaygın hale getirmesi, çevre koruma ve iyileştirme programları yapması, Olimpiyat donatılarına kamu ulaşımı hizmet vermesi ve Organizasyon'nun bütün mekânlarında geri dönüşüm, doğal kaynakların korunması enerji ve su kullanımının azaltılması önerilerinin etkileri görülmüştür.

2008 yılında Pekin'in Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliliği için önerdiği Adaylık Dosyası'nda Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin her dönem zenginleştirdiği kriterleri üç konsepte sunmasıdır. Bunlar, 'Yeşil Olimpiyatlar', 'Yüksek-Teknolojik Olimpiyatlar' ve İnsan için Olimpiyat' kavramlarıdır. Her mekânda enerji ve kaynakların korunması için önerilen yeşil teknolojiler ve malzemeler kullanılmıştır. Gürültü kontrolünden su geri dönüşümüne kadar 191 adet Doğa Koruma Projesi önerilmiştir.

2012 yılındaki Olimpiyat kenti seçiminde adaylığa hak kazanan Paris, Madrid ve Londra kentleri arasında büyük bir yarış gündeme gelmiştir. Kent altyapısı, proje konsepti, ev sahipliliği deneyimi, konaklama ve yarışma alanları konularında Paris'ten daha geride kalmasına rağmen, çevresel koşullar ve etki ile gelecekte bırakacağı miras konusunda daha olumlu izlenimler bırakması nedeni ile Londra kenti ev sahibi olarak seçilmiştir.

1896 yılından 2012 yılına kadar 30 adet Olimpiyat organizasyon adaylığının seçimini gerçekleştiren IOC'nin Aday Kent seçim kriterlerinde büyük bir gelişim gösterdiği gözlenmiştir.

Halen IOC'nin Olimpiyatlar'a ev sahibi olacak şehirler için hazırlamış olduğu kriterler ve katsayıları aşağıda belirtilmiştir.

IOC'nin aday kent seçim kriterleri incelendiği zaman, en büyük katsayının Genel Altyapı (kentin genel ulaşımı), Konaklama, Spor yarışma alanları ile Olimpiyat Köyü olduğu görülmektedir. İkinci derecede, Olimpiyat ulaşım konsepti, Güvenlik, Finansman, Tüm proje ve miras durumu gelmektedir. Daha sonra da Hükümet desteği, yasal konular, kamu yasası, çevresel koşullar ve etki, Geçmiş spor etkinliklerinden kazanılan deneyimler gelmektedir.

İstanbul'un Olimpiyatlar'a ev sahipliliği yapabilmesi için en büyük katsayıya sahip olan kriterlerin Genel Altyapı kapsamında kentin ulaşım, spor yarışma alanları ile Olimpiyat Köyü konumu ile ilgili planlama yaklaşımlarının incelenmesi sonucunda;

2000-2012 yılları arasında dört kez Olimpiyat adaylığına başvuran İstanbul, IOC'nin aday seçme kriterleri doğrultusunda başarısız olarak değerlendirilmiştir.

İstanbul Stratejik Planı (1/100.000) ile Nazım İmar Planı'nda İstanbul'un mega proje alanları incelenmiş ve bunlarla ilgili detaylı ayrıntılı bilgiler 6.4. Bölümün'de açıklanmıştır. Bu veriler ışığı altında İstanbul'da 4 adet potansiyel alan saptanmıştır.

Bunlardan ilki, Halkalı Olimpiyat Parkı-Küçükçekmece Özel Proje Alanı, Ayamama Deresi Dönüşüm Proje Alanı ve Medya Yolu Alanları'dır.

Bu alanlar konumları açısından incelendiğinde, ziyaretçilerin konaklama ve ulaşılabilirliğindeki kolaylığı açısından Avrupa yakasında bulunması olumlu kriterler olarak değerlendirilebilir. Konu olumsuz açıdan değerlendirildiğinde, bu alanların güzergâhı üzerinde bulunan ulaşım hatlarının bugün bile yeterli olmadığı görülmektedir.

Alan büyüklüğü açısından incelendiği zaman, 584 Ha olarak belirtilen Halkalı Olimpiyat Parkı'na Küçükçekmece Özel Proje Alanı ile Ayamama Deresi Dönüşüm Alanları ilave edilirse alansal açıdan olumlu bir durum görülmektedir.

Öneri alanlar Çevresel Katkı ve Doğa Rehabilitasyonu açısından ele alındığı zaman, kirlenmiş olan Küçükçekmece Gölü ve Havzası'nın iyileştirmesi ile Ayamama Deresi Çevresi'nin dönüşüm projelerine yönelik planlama çalışmaları sonucunda bu bu iki alan, İstanbul'a önemli bir çevresel katkıda bulunacaktır.

Konunun gerçekleşmesinde Küçükçekmece Havzası'ndaki olumsuz yapılaşmalar ve sanayinin yarattığı kirliliğin çözümü uzun vadeli bir planlamayı gerektirebilir.

Ayamama Deresi Çevresi'nin, dönüşüm projesi olarak ele alınma zorunluluğu vardır. Burada özel mülkiyete ait depolar, sanayi, tır garajları ve konut kullanımları bulunmaktadır. Buraya getirilecek dönüşüm projesi ile özel mülk sahiplerine verilecek yapılaşma hakkı karşılığında elde edilecek DOP (Düzenleme Ortaklık Payı) kapsamındaki açık alanlar, Olimpiyatlar'ın antrenman sahaları olabilir. Buradaki yapılaşmaların da öncelikle Olimpiyat Köyü olarak değerlendirilmesi düşünülebilir. Bu planlama çalışmaları 'kentsel yenileme' ve 'dönüşüm' konularında önemli bir kriter oluşturabilir.

Öneri bu alanın ulaşım açısından değerlendirilmesinde, mevcut ulaşımın yetersiz olduğu saptanmıştır. Ancak, Halkalı Olimpiyat Parkı, Küçükçekmece Havzası ile Ayamama Deresi Çevresi'nin konum açısından birbirlerine yakın olmaları nedeniyle bunlar arasında raylı sistem ve özel bir ring ulaşım hattı sağlandığı takdirde Olimpiyat Köyü, Olimpiyat Parkı ve Medya temsilcilerinin ulaşım sorunlarının çözülebileceği görüşü hakim olmaktadır.

Konuya Olimpiyat Oyunları potansiyelleri ve Organizasyonu bütünlüğü açısından yaklaşıldığında, Atatürk Olimpiyat Parkı'nın tek başına yeterli olmadığı fakat bu kapsamda önerilen alanlarla olumlu bir sonuç alması düşünülmektedir. Alan seçim kriterleri 'Çevresel Miras' açısından ele alındığında, sadece Küçükçekmece Gölü ve Havzası'nın temizlenmesi, ekolojik ortamına kavuşturulması bile önemli bir miras olacaktır. Ayrıca, yoğun yerleşim alanlarıyla çevrelenmiş Ayamama Deresi ve Çevresi de dönüşüm projeleriyle yaşam kalitesinin yükseltildiği bir kent birimi haline gelecektir.

Avrupa yakasında Olimpiyat Organizasyon Alanı için önerilen ikinci alan ise, Karadeniz Maden ve Taş Ocakları Alanları'dır. Bu alanlar, 1/100.000 Çevre Düzeni Planı ile 1/25.000 Nazım İmar Planları'nda 'rehabilite edilecek alan' lejandına sahiptir. İstanbul metrolpolü yerleşik alanının kuzeyinde yer alan orman sahalarının altındaki maden ve taş ocaklarının işletilmesi sonucu, topografyası ve florası bozulmuş olan bu alanların rehabilite edilme zorunluluğu bulunmaktadır. Ancak, bu alanların konumu ve büyüklüğü dikkate alındığı zaman, İstanbul'un mega projeleri için büyük bir potansiyel göstermektedirler. Konumu itibariyle yerleşik alanların kuzeyindeki ormanlar ile Karadeniz Sahili arasında yer alması, 3. köprü güzergâhının bu alan içerisinden geçmesi, ayrıca Avrupa yakasında yer alması nedeni ile Havaalanı ilişkisinin kolayca kurulabileceği düşünülmektedir. Yaklaşık 9300 Ha'lık bu alan, yer yer ormanlık alanlar ile iç içe bulunmakta ve Karadeniz kıyılarına kadar uzanmaktadır. Bu alanların kullanılarak rehabilite edilmesi çok önemlidir. İstanbul'un mega projeleri için alan sıkıntısı bulunmaktadır.

Karadeniz Maden ve Taş Ocakları Alanları, Olimpiyat organizasyonlarının tek merkezli planlanabilmesine olanak sağlayacak potansiyele sahiptir. Olimpiyat Köyü, Olimpiyat Parkı, her çeşit spor aktivitelerinin yapılabileceği (atıcılık, yelken, golf, su sporları) alanlardır. Olimpiyat Köyü'nün Olimpiyat sonrası sağlık, turizm, rekreasyon merkezleri ile öğrenci yurtları şeklinde kullanılabileceği

düşünülmektedir. Bu bölge, bütün bu aktivitelerin gerçekleşmesi sonucu, İstanbul metropolünün gelecek nesillerine bırakacağı bir miras olacaktır.

Bu nedenlerle, Çevresel Katkı ve Doğa Rehabilitasyonu, çevresel miras açısından olumlu olarak değerlendirilmiştir.

Ulaşım açısından değerlendirildiği zaman, planlanan 3. köprünün buradan geçmesi ulaşım kolaylığı sağlayacaktır. Yine, planlanan Karadeniz-Haliç nostaljik dekovil hattının gerçek anlamda toplu taşımacılığı amaçlayan raylı sistem projesi ile kentle bağlantısı kurulmuş olacaktır.

Maltepe Bölge Parkı - Kartal Dragos öneri alanı ile birlikte ele alındığı zaman değerlendirmeye alınabilir. Bu alanların Asya yakasında bulunmaları nedeni ile konum açısından negatif bir değer verilebilir çünkü, konaklama yerleri açısından Avrupa kıtasının üstlendiği ağırlıklı rol nedeniyle bu alana olumsuz bakılabilir.

Bölge, alan büyüklüğü açısından da bütün spor aktivitelerine olanak verecek potansiyele sahip değildir. Fakat, Kartal projesi ve Dragos alanı birlikte değerlendirildiği zaman, çevresel katkı, kentsel yenileme, dönüşüm konularında artı bir değer sunabilir. Ulaşım açısından da değerlendirildiği zaman İstanbul Park'ta yapılan otomobil yarış zamanlarında bile trafik olumsuz yönde etkilenmekte ve Avrupa-Asya trafiği açısından da olumsuz değerlendirilmektedir.

Anadolu yakasında önerilen diğer bir alan da Riva Özel Proje Alanı'dır. Bu alanda, Stratejik Plan (2009)'da rekreasyon alanı olarak önerilse de, tarım alanlarından ve farklı, çok sayıda mülkiyetlerden oluşması alanın olumsuz özellikleridir.

Olimpiyat Organizasyonu'nun yapılabileceği öngörülen bu dört alandan en zayıf potansiyele sahip alanların Anadolu yakasında bulunan Riva Alanı ile Maltepe-Kartal –Dragos alanları olduğu görülmektedir.

İlk öneri olan Halkalı-Küçükçekmece-Ayamama Deresi ile ikinci öneri olan Karadeniz Maden ve Taş Ocakları'nın her ikisi de değerlendirmeye alınacak potansiyele sahiptirler.

Önerilen bu iki alanın İstanbul Olimpiyat Organizasyonu için daha başarılı bir alan olacağı kararı, Hükümet, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Türkiye Olimpiyat Milli Komitesi'nin bu alanlar üzerindeki ekonomik, politik, gerçekleştirebilirlik ve

zamanlama konularındaki düşünceleri ve hazırlanacak fizibilite raporlarıyla belirlenebilir.

"Olimpiyatlar, en büyük spor organizasyonu olarak planlama ve programlama sorunlarını içermektedir. Planlamaya ilişkin sorunlar; arazi seçimi ve kullanımı, ulaşım, ekonomik sorunlar, temel kapasiteler, zaman faktörü ve organizasyon sonrası kullanım olanakları şeklinde sınıflanabilir (Hacıhasanoğlu, 1994).

Bu nedenle, İstanbul'da başarılı bir Olimpiyat için geliştirilen öneriler, İstanbul'un kentsel planlaması, ulaşım altyapısı ve spor altyapısı açılarından ele alınmıştır.

7.1 İstanbul'un Kentsel Planlaması ile İlgili Öneriler

- İstanbul metropolü Çevre Düzeni Planı ile Nazım İmar Planı yapımlarında İstanbul'un Mega olaylara ev sahipliği yapacağı (Olimpiyat, Expo, vb.) önemli olayların gerçekleşeceği alanların şimdiden belirlenmesi, ulaşım, hizmet ve altyapının programlanması
- Ulaşım planlamasında mega olayların gerçekleşme yılları hedef alınarak program yapılması
- Köhneleşmiş ve rehabilite edilecek alanlara ait önceliklerin saptanması
- "Çevre korunması, çevreye duyarlı ve sürdürülebilir gelişmeyi hedef alan bir planlama anlayışı" olması (Suher ve diğ., 1994).
- Kent planlamasındaki altyapı, ulaşım, spor altyapısı ile ilgili programların belli yıllara dağılarak uygulamanın sadece Olimpiyat adaylık süresince yapılmamasını önleyecek programın yapılması ve uygulanmaya konulması
- Olimpiyat Organizasyonu için yapılan planlamaların kentlerin geleceği için yaşanabilir bir kent ortamı yaratmayı amaçlaması, kent merkezindeki köhneleşmiş ve rehabilite edilecek alanlara öncelik verilmesi.

7.2 Spor Altyapısı ile İlgili Öneriler

- İstanbul'un kişi başına düşen spor alanlarının yetersizliği görülmüştür. İmar planları yapımında spor alanı standartlarına uyulacak şekilde planlanmalı ve uygulama programına alınmalıdır.
- Mevcut spor alanlarında Olimpiyat spor çeşitliliğinin ağırlığı görülmemektedir. Bu nedenle, spor çeşitliliğinin bütün ilçelere dağıtılması sağlanmalıdır.
- Olimpik ölçüde spor tesis alanlarının yetersizliği görülmüştür, bu alanların program dahilinde arttırılması gereklidir.

7.3 Ulaşım Altyapısı ile İlgili Öneriler

- "Olimpiyat alanları yer seçiminde, kentin günlük ulaşımı ile Olimpiyat Oyunları trafiğinin üst üste binmemesine özen gösterilmelidir." (Evren ve diğ., 2004).
- "Olimpiyatlar için planlanan ulaşım sisteminde yapılan düzenleme ve uygulanan projelerin Olimpiyat sonrası yararları maksimum düzeye çıkartılmalıdır." (Kılınçaslan, 2004).
- Olimpiyat'a ev sahipliği yapmış kentlerden Roma, Paris ve Los Angeles kentlerinde Olimpiyat adaylıkları döneminde ulaşım sorunları olmadığı saptanmıştır. Bu nedenle, Olimpiyat Organizasyon alanlarının şimdiden belirlenip ulaşım altyapı programlarının yapılması gereklidir.

KAYNAKLAR

Abe, D., 2007. *Olympic Games as Planning Culture: Perspectives from Tokyo (1964) and Barcelona (1992),* Research Associate, Cultural Policy Program, National Graduate Institue for Policy Studies (GRIPS), Tokyo.

Abercrombie, P., 1944. *Greater London Plan*, HMSO: London.

Acharya, S. K., 2005. Urban Development in Post-reform China: Insights From Beijing. *Norsk Geografisk Tidsskrift*, **59**, pp. 229-236.

Ackroyd, P., 2000. *London: The Biography,* Chatto & Windus: London.

Aksoy, Y., 2004. S. Erten ile görüşme, 22 Temmuz 2004, Olimpiyat Evi, İstanbul.

Aksoy, Y., 2005. İstanbul 2012 Yılı Olimpiyat Adaylık Dosyası Değerlendirmesi.

Arup., 2002. *Stratford City Master Plan Notes*, Arup: London.

Atabeyoğlu, C., 2001. *Sporda Devlet mi, Devlette Spor mu?* Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) Yayınları: 7, İstanbul.

BBC Haberleri., 2004.

Baim, D. V., 1994. *The sports stadium as a municipal investment*. Westport, CT: Greenwood Press.

Baker, N., 1994. 'Olympics or Tests: The Disposition of the British Sporting Public, 1948'. *Sporting Traditions* 11, no.1, 57-74**.**

Bale, J., 1993. *Sport, Space and the City*, Routledge, London.

Bale, J. ve Krogh-Cristense, M., 2004. *Post Olympism Questioning Sport in the Twenty-first Century*, Oxford, Berg.

Beck, P. J., 2008. 'The British Government and the Olympic Movement: The 1948 London Olympics', *The International Journal of the History of the Sport,* Vol. **25**, No.5, 615 – 647.

Behnisch, G., 1972. *'Gesamtwerk Olympia'*. In Olympische Bauten, edited by Olympiabaugesellschaft. Munich: Kramer.

Beriatos, E., ve Gospodini A., 2004. 'Built Heritage and Innovative Design versus non-competitive morphologies – the case of Athens 2004', Glocalisation and Urban Landscape Transformations, *39th International Isocarp Congress,* p:1-14.

Burback M. J., Andranovich G. D., ve Heying, C. H., 2001. *Olympic Dreams-The Impact of Mega Events on Local Politics,* Lynne Rienner Publishers, Inc., USA.

Burnosky, R. L., 1994. *The History of the Arts in the Olympic Games,* Thesis (MA). The American University, Washington, DC.

Busquets, J., 2005. *'Barcelona the Urban Evolution of a Compact City'*, Nicolodi Editore, Italy.

CAATB., 1986**.** *Col-legi d'Aparelladors i Arquitectes Técnics de Barcelona* (Barcelona en joc. Barcelona: Col legi d' Aparelladors i Arquitectes Técnics de. Barcelona).

Cashman, R., 2006. *The Bitter Sweet Awakening: the Legacy of the Sydney 2000 Olympic Games.* Walla Walla Press: Sydney.

Cashman, R., ve Hughes, A., (Eds.) 1997. *The Green Games - A Golden Opportunity Centre for Olympic Studies,* The University of New South Wales.

Caporilli, M., 1990. *Is Faro Italico e lo Stadio Olympico.* Immagini Della Storia Roma: Tomo edizioni.

Chalkley, B., ve Essex, S., 1998. 'Urban development Through Hosting International Events: A History of the Olympic Games', *Journal of Planning Perspectives.* **14** (1999), 369-394.

Chappelet, J., ve Kübler–Mabbott, B., 2008. *The International Olympic Committee and the Olympic System,* The Governance of World Sport, Routledge, New York.

Char, S., ve Holmes, B., 1995. The *1996 Atlanta Summer Olympics and Their Impact on African-Americans.* In the status of Black Atlanta 1995, Ed. Bob Holmes, 39-66. Atlanta, GA: Southern Center for Studies in Public Policy, Clark Atlanta University.

Chernushenko, D., 1994. *Greening Our Games: Running Sports Events and Facilities that Won't Cost the Earth.* Centurion Publishing and Marketing, Ottawa.

COOB., 1992. *Official Report of the Games of the XXV. Olympiad,* Four Volumes, Barcelona.

Davis, M., 1987. *Chinatown, Part Two? The 'internationalization' of Downtown Los Angeles.* New Left Review 164 (July - August): 65-86. City of Quartz. New York: Verso.

Design for London broşürü, 2008. London Development Agency, London.

Devlet Planlama Teşkilâtı (DPT)., 2000. VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı, *Beden Eğitimi, Spor ve İstanbul Olimpiyatları Özel İhtisas Komisyonu Raporu***,** Ankara.

Dyreson, M., ve Llewellyn, M., 2008. Los Angeles is the Olympic City: Legacies of the 1932 and 1984 Olympic Games*, The International Journal of the History of Sport* Vol.**25**, No. 14, December 2008, 1991 – 2018., Routledge.

Erdem, S., 2004. *Adanmış Bir Hayat: Spor ve Olimpizmli Yıllar,* Dünya Kitapları, İstanbul.

Ersen, C., 2000. *Teşkilat, Tesisleri Bırakıyor,* Milliyet (5 Ocak 2000).

Erten, S., 2008. *Spatial Analysis of Mega Event Hosting: Olympic Host and Olympic Bid Cities,* Phd Thesis, TThe Graduate School of Natural and Applied Sciences, Middle East Technical University, Ankara.

Essex, S., 2004. 'Mega- Sporting Events in Urban and Regional Policy: A History of the Winter Olympics', *Planning Perspectives,* **19** (April 2004) s.201-232.

Evans, G., 1995. The Role of the Festival in Urban Regeneration : Planning for the British Millenium Festival. Paper presented at *International Festivals Association Second European Research Symposium,* Edinburgh.

Evans, G. L., ve Shaw, S., 2001. Urban Leisure and Transport: Regeneration Effects, *Journal of Leisure Property,* **1** (4), pp:350-372.

Evren, G., Gedizli, E., Gerçek, H., Akad, M., 1994. İstanbul Olimpiyat Oyunları ve Sorunları, *Türkiye ve Olimpiyat Sempozyumu*, s:137. Editör: Yalçın Aköz, İTÜ Beden Eğitimi Bölümü Yayını 1995, 17-18 Kasım 1994, İTÜ, İTÜ Vakfı, HDK, TMOK, Maçka-İstanbul.

Findling J. E., ve Kimberly, D. P., 2004. *Encyclopedia of the Modern Olympic Movement,* CT: Greenwood Press, Westport.

Foster, J., 1999. *Docklands: Cultures in Conflict, Worlds in Collision,* UCL Press: London.

Garcia, B., 2004. Cultural Policy in European Cities: Lessons From Experience, Prospects for the Future, *Local Economy*. **19**(4), s.312-326.

Garcia, B., 2008. *The Cultural Olympiad: Pylon of the Olympic Movement*, Routledge.

Gold, J. R., ve Revill, G. E., 2006. Gathering the Voices of the People? Cecil Sharp, Cultural Hybridity and the Folk Music of Appaacha, *Geojournal,* **63**, pp.55-66.

Gold, J. R., ve Gold, M., 2008. *Olympic Cities: Urban Planning, City Agendas and The World's Games, 1896 to the Present,* Routledge, London.

Gollwitzer, G., 1976. *Spiel und Sport in der Stadtlandschaft-Erfahrungen und Beispiele für morgen,* Callwey.

Gospodini, A., 2003. Urban Space Morphology and Place Identity in European cities; Built Heritage & Innovative Design, *Journal of Urban Design. (*ED.) Graham, B., Modern Europe- Place, Culture, Identity, London: Arnold.

Greater London Authority (GLA)., 2002. *The Draft London Plan: Spatial Development Strategy for Greater London,* Greater London Authority: London.

Greater London Authority (GLA)., 2003. *Mayor's Draft Energy Strategy*, Greater London Authority, London.

Greater London Authority (GLA)., 2004. *The London Plan: Spatial Development Strategy for Greater London,* Greater London Authority: London.

Greenpeace International & GreenpeaceAustralia Pacific., 2000. *How Green The Games?* Greenpeace's Environmental Assessment of the Sydney 2000 Olympics, Pulse Design , Sydney, Avustralya.

Greenwich Üniversitesi Kolokyumu, 2009. *'Greenwich Parkı'nın Olimpiyat Yarışma Alanı olarak kullanılması'* konulu yarışma, 17 Aralık 2009.

Grupe, O., 1991. The Sport Culture and the Sportization of Culture: Identity, legitimacy, sense and nonsense of modern sport or a cultural phenomenon, in Landry, M. and Yerles, M. (Eds.). *Sport: the Third Millenium Proceedings of the International Symposium*, Sainte-Foy: Les Presses de L'Universite Laval, p:143.

Guttmann, A., 2002. *The Olympics: A History of the Modern Games,* University of Illinois Press, Chicago.

Gündoğan, N., 2001. *İstanbul 2008 Proje Kitabı ve Yansıttığı Gerçekler*, Dünya (Gazete Yazısı, 24 Ocak 2001).

Hacıhasanoğlu, O., 1994. Olimpiyat Tesisleri'nde Planlama ve Düzenleme İlkeleri, *Türkiye ve Olimpiyat Sempozyumu*, s:96. Editör: Yalçın Aköz, İTÜ Beden Eğitimi Bölümü Yayını 1995, 17-18 Kasım 1994, İTÜ, İTÜ Vakfı, HDK, TMOK, Maçka-İstanbul.

Hall, C., M., 1989. The Definition and Analysis of Hallmark Tourist Events, *Geo Journal,* 19, pp.263-268 in Regenerating London-Govarnance, Sustainability and Community in a Global City, Eds. Imrie, R., Lees, L., and Raco, M., Routledge, London and New York.

Hall, C. M., 1992. *Hallmark Tourist Events: Impacts, Management and Planning, Belhaven,* London. Aldershot: Avebury.

Hamnett, C., 1996. Social Polarisation, Economic Restructuring and Welfare State Regimes*, Urban Studies,* **33**: 1407-30.

Hansard., 2005. *London 2012 Olympic Bid*, 6 July 2005.

Hills, J., 2007**.** *End and Means: The Future Role of Social Housing in England,* Case Report 34, Centre for theAnalysis of Social Exclusion, London School of Economics.

Holden, R., 2007. Will the Olympics Bring London a Major New Metropolitan Park?, *Scape,* Vol.**1**, 2007, pp.6-7.

Hopkins, J., 2010. Project Sponsor Parklands and Public Realm of London 2012 Olympics, Kişisel görüşme.

Hunt, T., 2004. *Building Jerusalem: The Rise and Fall of the Victorian City,* Weidenfield & Nicolson, London.

Ibid: 215

Imrie, R., ve Raco, M., 1999. 'How New is the New Local Govarnance? Lessons From the United Kingdom', *Transactions of the Institue of British Geographers,* **24**: 45-63.

Imrie, R., Lees, L., ve Raco, M., 2009. *Regenerating London-Govarnance, Sustainability and Community in a Global City,* Eds. Imrie, R., Lees, L., and Raco, M., Routledge, London and New York.

International Olympic Committee. 1993. Olympic *Message:environment.* Lausanne: IOC.

International Olympic Committee. 1997. Olympic *Message: environment.* Lausanne: IOC.

International Olympic Committee. 2007. Olympic *Message: environment.* Lausanne: IOC.

Ishida, Y., 2004. *Evoluation of Modern and Contemporary Japanese Urban Planning 1868 – 2003.* Tokyo: Japan Institute of Local Government.

İSKİ Master Planı, 2007.

İstanbul Metropolitan Planlama ve Kentsel Tasarım Yarışmalar Grubu., 1996. 2006-2010 Yarışma Şartnameleri, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, İstanbul.

İstanbul 2000 Yılı Olimpiyat Aday Adaylık Dosyası, 2001.

İstanbul 2004 Yılı Olimpiyat Aday Adaylık Dosyası, 2005.

İstanbul 2012 Olimpiyat Aday Adaylık Dosyası, 2005.

İstanbul Tarihi Yarımada Yönetim Planı, BİMTAŞ, 2008.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı Şehir Planlama Müdürlüğü., 2009. *1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı* Raporu.

İstanbul 2008 Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2009.

Jenkins, R., 2008. *The First London Olympics 1908,* Piatkus Books, UK.

Kearns, G., ve Philo, C., (Eds.)1993. *Selling Places; The City as Cultural Capital, Past and Present,* Oxford: Pergamon.

Kılınçaslan, T., 1994. Olimpiyat Dönemi İstanbul Ulaşımında Kent İçi Hareketler ve Aktarma Noktaları, s:148, *Türkiye ve Olimpiyat Sempozyumu*, Editör: Yalçın Aköz, İTÜ Beden Eğitimi Bölümü Yayını 1995, 17-18 Kasım 1994, İTÜ, İTÜ Vakfı, HDK, TMOK, Maçka-İstanbul.

Larsen, J. F., ve Park H. S., 1993. *Global Television and the Politics of the Seoul Olympics*. Boulder, CO: Westview Press.

Law, C. M., 1993., *Urban Tourism: Attracting Visitors to Large Cities***.** New York : Mansell.

Lawson, C., 1985. *Intergovermental Challenges of the 1984 Olympic Games.* Publius, **15** (3), 127-141.

Lenskyj, H. J., 2000. *Inside the Olympics Industry: Power, Politics and Activism*, New York: State University of New York.

Lenskyj, H. J., 2002. *The Best Olympics Ever? – Social Impacts of Sydney 2000,* State University of New York Press, Albany.

Li, S., ve Blake, A., 2009. Estimating Olympic-Related Investment and Expenditure, *International Journal of Tourism Research,* Int. J. Tourism Res. 11, 337-356.

London Assembly, 2003. *Access to the Thames: Scrutiny of the Thames Foreshore and Path,* Greater London Authority: London.

Macneish, J., 1997. *The Green Games. A Golden Opportunity Centre for Olympic Studies,* Eds. Cashman, R., and Hughes, A., The University of New South Wales.

Macrury, I., Poynter, G., 2008. 'The Regeneration Games: Commodities, Gifts and the Economics of London 2012', *The International Journal of the History of Sport,* Vol **25**, No:14, December 2008, 2072-2090.

Madden, JR., 2006. Economic and Fiscal Impacts of Mega Sporting Events: A General Equilibrium Assessment. *Public Finance and Management*. **6**(3): 346 – 394.

Mandell, R. D., 1971. *The Nazi Olympics*, MacMillan, New York.

McGeoch, R., ve Korporaal, G., 1994. *The Bid: How Australia Won the 2000 Games,* Melbourne: William Heinmann, Australia.

Meyer – Künzel, M., 2007. *Urban Development with Olympic Games and World Exhibitions – Is It possible to Plan Usage ,* German Annual of Spatial Research and Policy – Restructuring Eastern Germany, Eds. Lentz, S., Springer Berlin Heidelberg New York Press pg. 139-153.

Modrey, E.M., 2008. Architecture as a Model of Self – Representation at the Olympic Games in Rome (1960) and Munich (1972), *European Review of History.* Vol.**15**, No.6, pp. 691 – 706.

Monclus, J., 2009. *International Exhibitions and Urbanism: The Zaragoza Expo 2008 Project,* Ashgate Publishing Limited, England.

Monreal, L., 1997. *Sport, Olympisme et Culture (Sport, Olympism and Culture).* Le Havre: Committee International Pierre de Coubertin.

Morgan, N. ve Pritchard, A., 1998. Tourism Promotion and Power: Creating Images, Creating Identities, New York: John Wiley.

Munoz, F., 1997. *Historic Evolution and Urban Planning: A Typology of Olympic Villages'* in (Eds.) Moragas, M., Spa Lilines, M., and Kidd, B., Olympic Villages: a Hundred Years of Urban Planning and Shared Experiences. Universitat Autonoma de Barcelona, Lausanne: International Olympic Committee, pp.27-51.

Nai., 2008. *N28 Olympic Fire Future Games*, NAI-MVRDV-Berlage Institue, AVBR, Nai Publishers, Rotterdam, ISBN 978-90-5662-628-0, Belgium.

Newman, H. K., 1995. *Atlanta Welcomes the World: Preparations for the 1996 Olympic Games by the City's Business.* Paper presented at the Urban Affairs Association Annual Meeting, Portland, OR.

Newman, H. K., 1999. Neigborhood Impacts of Atlanta's Olympic Games, *Community Development Journal,* **34**: 151-159, Oxford University Press, USA.

Office of the Deputy Prime Minister (ODPM)., 2004. *The Eagen Review: Skills for* Sustainable Communities, HMSO: London.

Olympist, 2005. *Kıtaların Buluşması,* İstanbul 2012 Aday Adayı Kent, İstanbul.

Olympic Delivery Authority (ODA), 2008. Planning Notes, in Regenerating London-Govarnance, Sustainability and Community in a Global City, Eds. Imrie, R., Lees, L., and Raco, M., Routledge, New York and London.

Olympic Delivery Authority (ODA), 2009. Planning Notes, in Regenerating London-Govarnance, Sustainability and Community in a Global City, Eds. Imrie, R., Lees, L., and Raco, M., Routledge, New York and London.

Paddison, R., 1993. City Marketing, Image Reconstruction and Urban Regeneration, *Urban Studies,* **30** (2), 339-50.

Pagano, M., ve Bowman A. O. M., 1995. *Cityscapes and Capital: The Politics of Urban Development,* Baltimore: John Hopkins University Press.

Petrakos, G., ve Economou, D., 1999. *Internationalisation and Structural Changes in the European Urban System,* p:13-44, Eds. Economou, D. and Petrakos, G., The Development of Greek Cities, Athens: Gutenberg and University of Thessaly Publications.

Poynter, G.,1989. Wall Street on the Water: Employment Patterns in London Docklands, *Southeast Region Trades Union* Congress: London**.**

Poynter, G., 2009. The 2012 Olympic Games and the Reshaping of East London in Regenerating London-Govarnance, Sustainability and Community in a Global City, p:156-160, Eds. Imrie, R., Lees, L., and Raco, M., Routledge, New York and London.

Preuss, H., 2004. *The Economics of Staging the Olympics: A Comparision of the Games,* 1972-2008. Cheltenham: Edward Elgar.

Reich, K., 1986. *Making It Happen***:** *Peter Veberroth and the 1984 Olympics. Santa Barbara, CA: Capra.*

Riefenstahl, L., 1938. *Olympia.*

Ritchie, B. ve Smith, B. H., 1991. The Impact of a Mega Event on Host Region Awareness: A Longitudinal Study, *Journal of Research*, Vol.30 (1).

Roberts, P., 2000. 'The Evolution, Definition and Purpose of Urban Regeneration, in Roberts, P. and Sykes, H. (Eds.), Urban Regeneration: A Handbook, London, pp.295-315.

Roche, M., 2000. *Mega Events and Modernity – Olympics and Expos In The Growth of Global Culture*, Routledge, London.

Rosenfeld, G.D., 2000. *Munich and Memory,* Third Edition, University of California Press Ltd, London, England, p:156.

Rossiter, B., 2003. **'***Walking and Performing 'The City'': a Melbourne Chronicle'*, in Bridge, G., and Watson, S (Eds.), A Companion to the City, Blackwell Publishing, Oxford, p: 437-447.

Sabah, 1998. *18 Yeni Spor Kompleksi, 21 Ağustos 1998,* s:4.

Sakai, M., 2006. *Public SectorInvestment in Tourism Infrastructure,* in International Handbook on the Economics of Tourism, (Eds.) Dwyer, L., and Forsyth, P. (Eds). Edward Elgar.

Sezer, M., 1997. *Kurtuluş Olimpiyat'ta,* Milliyet (15 Ocak 1997).

Shin, H. B., 2009. Life In the Shadow of Mega Events: Beijing Summer Olympiad and Its Impact on Housing, *Journal of Asian Public Policy*, Vol.**2**, No. 2, July 2009, 122-141.

Sorenson, A., 2002. The Making of Urban Japan**,** *Cities and Planning from Edo to the Twenty-First Century*. London and New York: Routledge.

Stanton, R., 2000. *The Forgotten Olympic Art Competitions: The Story of the Olympic Art Competitions of the 20 th Century,* Victoria: Trafford.

Suher, H., Baygo, C., Ertekin Ö., Eyüpoğlu, E., Gezici, F., Güngör, Ö., Karabay, H., Levent, T., B., Tezer, A., Unutmaz, H., Yiğiter, R., Yirmibeşoğlu, F., Yüzer, M., A., 1994. İstanbul Olimpiyat Oyunları Yerleşme ve Düzenleme İlkeleri, *, Türkiye ve Olimpiyat Sempozyumu*, s:50, Editör: Yalçın Aköz, İTÜ Beden Eğitimi Bölümü Yayını 1995, 17-18 Kasım 1994, İTÜ, İTÜ Vakfı, HDK, TMOK, Maçka-İstanbul.

T.C Başbakanlık Devlet Bakanlığı., 1993. Gençlik ve Spor 1992-1993.

TMOK Haberleri., Kasım 1993, Sayı 56.

Toohney, K., ve Veal, A. J., 2004. The Spotting Legacy of the Sydney 2000 Olympic Games: Some Observations'. Paper presented at the *Australian Culture Conference,* Canberra, April 2004.

Toohey, K., 2008. The Sydney Olympics: Striving for Legacies-Overcoming Short-Trem Dissppointments and Long-Term Deficiencies, *The International Journal of the History of Sport*, Vol.**25**, No:14, December 2008, 1953-1971, Routledge.

Transport for London (TFL), 2004. *Making a Walkable City: The Walking Plan for London,* Mayor of London: London.

Transport for London (TFL), 2005. *Improving Walkability,* Mayor of London: London.

Turner, M., 1996. *Impacts of Hosts-World's Attention Raises Atlanta's Anxiety,* In Bruce, D.C. (Eds.), Impact of The Olympic Movement. Atlanta, GA: Georgia Public Television and the University of System of Georgia, 4.

Turner, T., 1996. Tom Turner Fotoğraf Arşivi.

UCLA Chancellor's Memorandum,1984.

URL-1 <*http:// www.wikipedia.org***>,** alındığı tarih 15.10.2009

URL-2 <*http://www.olympic.org***>**, alındığı tarih 03.02.2010

URL-3 <*http://www.museumoflondon.org.uk/English/Collections/Onlineresources***>**, alındığı tarih, 03.02.2010

URL-4 <*http://www.googlearth***>**, alındığı tarih 08.02.2010

URL-5 <*http://www.london.gov.uk/priorities/london-environment*>, alındığı tarih 22.02.2010

URL-6 <*http://www.london2012.com*>, alındığı tarih 25.02.2010 s:108

URL-7 < *http://www.gettyimages.com*>, alındığı tarih 25.04.2010 s: 112

URL-8 <*http://nwww.adns.cz/competitions/leipzig-2012*>, alındığı tarih 03.08.2010

US General Accounting Office, 1999. p:149.

Vema, 2003. Gazete yazısı, 15-08-2003.

Waitt, G., 2003. Social Impacts of the Sydney Olympics*, Annuals of Tourism Research,* **30**, pp.194-215.

Wimmer, M., 1976. *Olympic Buildings,* Leipzig, Edition Leipzig.

Yıldızcı, A. C., 1994. İstanbul Olimpiyat Organizasyonu'nda Çevre Düzenleme Sorunları, *Türkiye ve Olimpiyat Sempozyumu*, s:102, Editör: Yalçın Aköz, İTÜ Beden Eğitimi Bölümü Yayını 1995, 17-18 Kasım 1994, İTÜ, İTÜ Vakfı, HDK, TMOK, Maçka-İstanbul.

Zukin, S., 1995. *The Cultures of Cities,* Blackwell Publishers, Oxford, UK.

1896 Atina Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1987. Atina Olimpiyat Komitesi, Atina.

1936 Berlin Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1937, Berlin Olimpiyat Komitesi, Berlin.

1948 Londra Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1949. Londra Olimpiyat Komitesi, Londra.

1960 Roma Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1961. Roma Olimpiyat Komitesi, Roma.

1964 Tokyo Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1965., Tokyo Olimpiyat Komitesi, Tokyo.

1968 Mexico City Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1969. Mexico City Olimpiyat Komitesi, Mexico City.

1972 Münih Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1973. Münih Olimpiyat Komitesi, Münih.

1976 Münih Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1977. Münih Olimpiyat Komitesi, Münih.

1984 Los Angeles Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1985. Los Angeles Olimpiyat Komitesi, Los Angeles.

1992 Barselona Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1993. Barselona Olimpiyat Komitesi, Barselona.

1996 Atlanta Olimpiyat Adaylık Dosyası, 1997. Atlanta Olimpiyat Komitesi, Atlanta.

2000 Sidney Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2001. Sidney Olimpiyat Komitesi, Sidney.

2004 Atina Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2005. Atina Olimpiyat Komitesi, Atina.

2007 Pekin Olimpiyat Adaylık Dosyası, 2008. Pekin Olimpiyat Komitesi, Pekin.

2012 LondraOlimpiyat Adaylık Dosyası, 2008. Londra Olimpiyat Komitesi, Londra.

2012 Legacy Action Plan, 2008. Department for Culture, Media and Sport.

1/25000 Ölçekli Londra Planı, 2009.

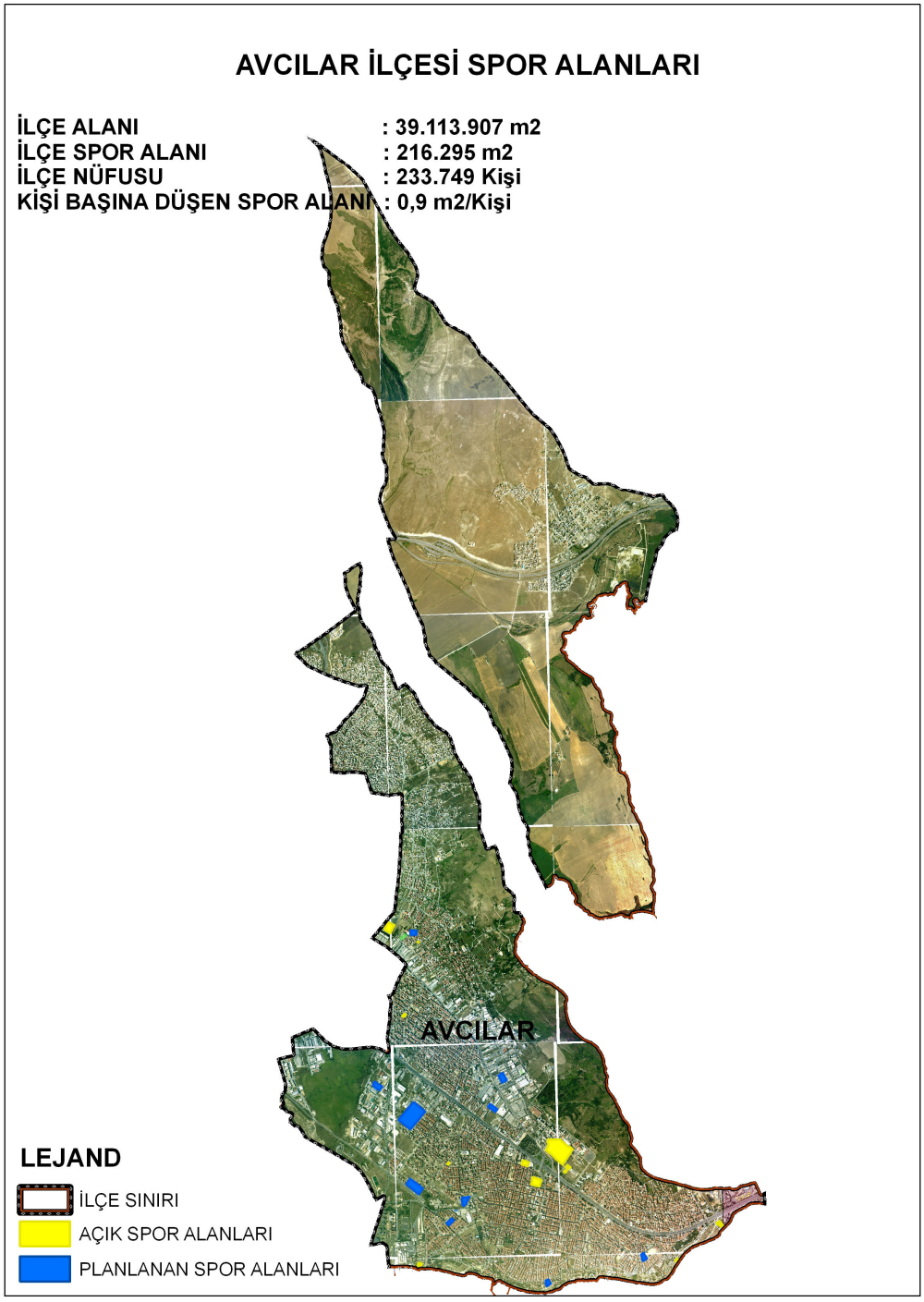
1/100.000 Ölçekli Stratejik Plan Raporu, 2009.

1/25.000 Ölçekli İstanbul Nazım İmar Planı, 2009. Özel Planlama Alanları ve Özel Proje Alanları, BİMTAŞ-İMP.

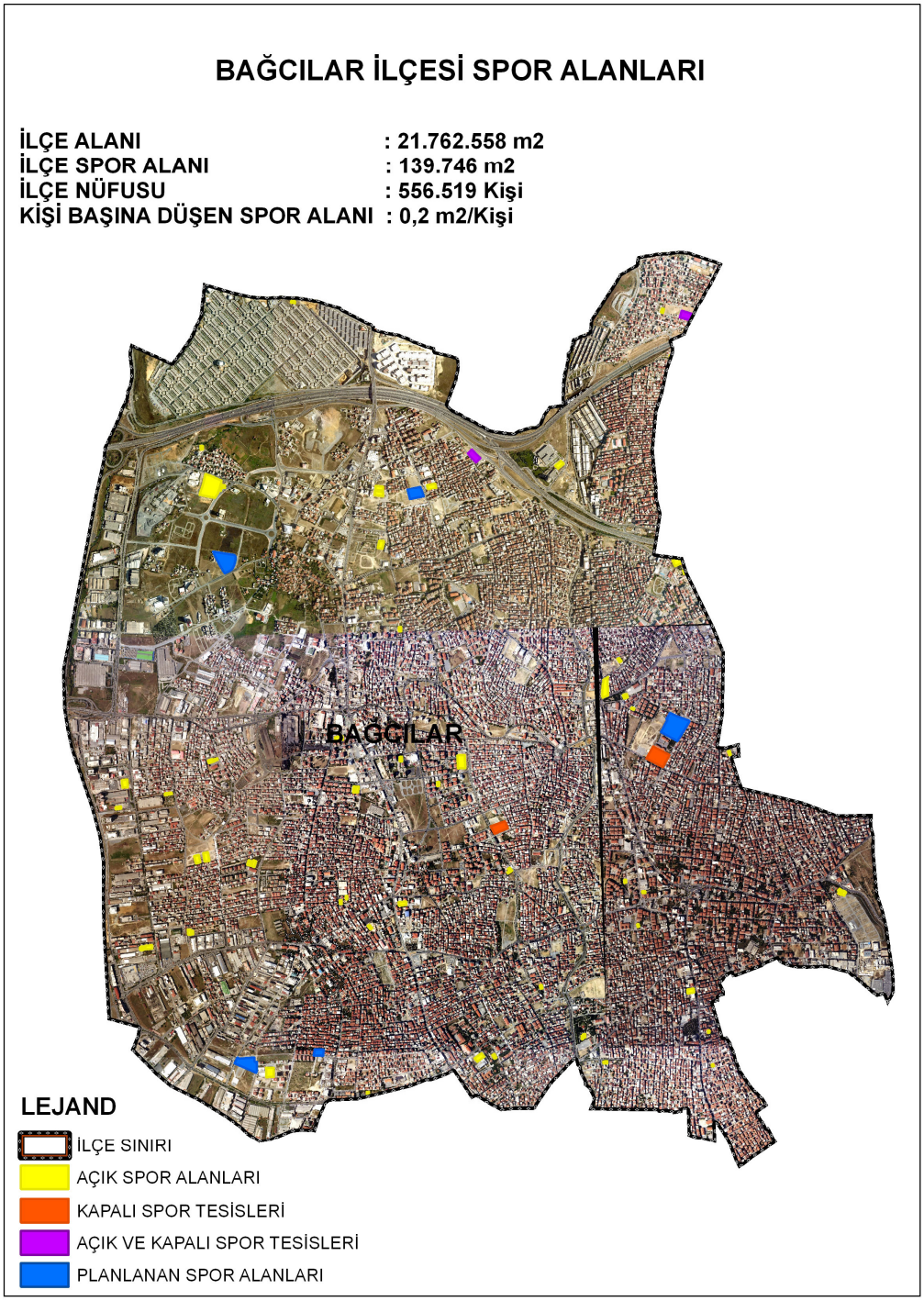
EKLER

EK A : İstanbul'un İlçeler Bazında Spor Alan Yeterliliklerinin Saptanması
EK B : İstanbul Olimpiyat Potansiyel Alanları
EK C : İstanbul Ulaşım Altyapısı
EK D : Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Tesis Alanları
EK E : İstanbul Büyükşehir Belediyesi Spor Tesis Alanları
EK F : John Hopkins ile Görüşme Notları, Şubat 2010

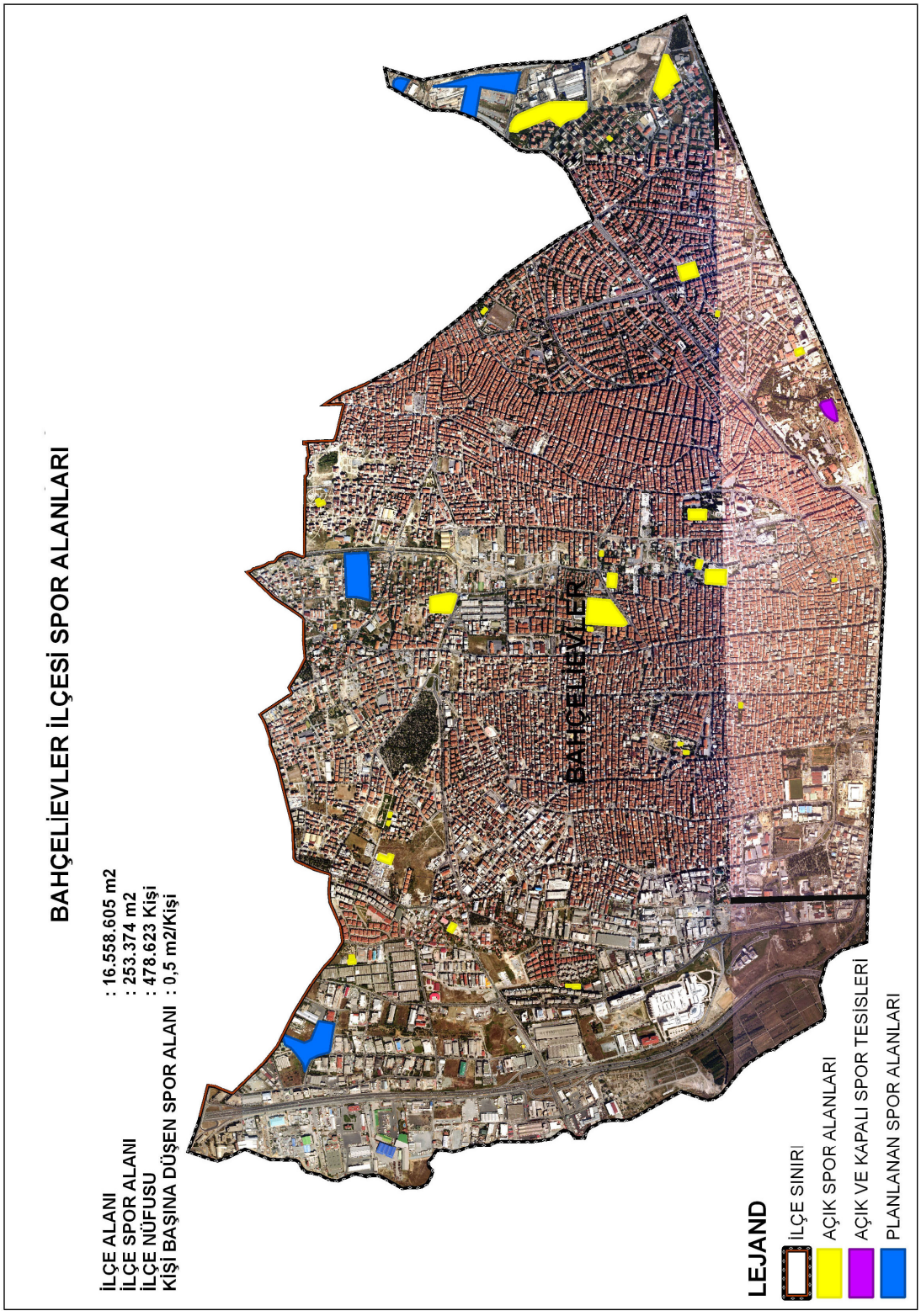
EK A – İstanbul'un İlçeler Bazında Spor Alanı Yeterliliklerinin Saptanması

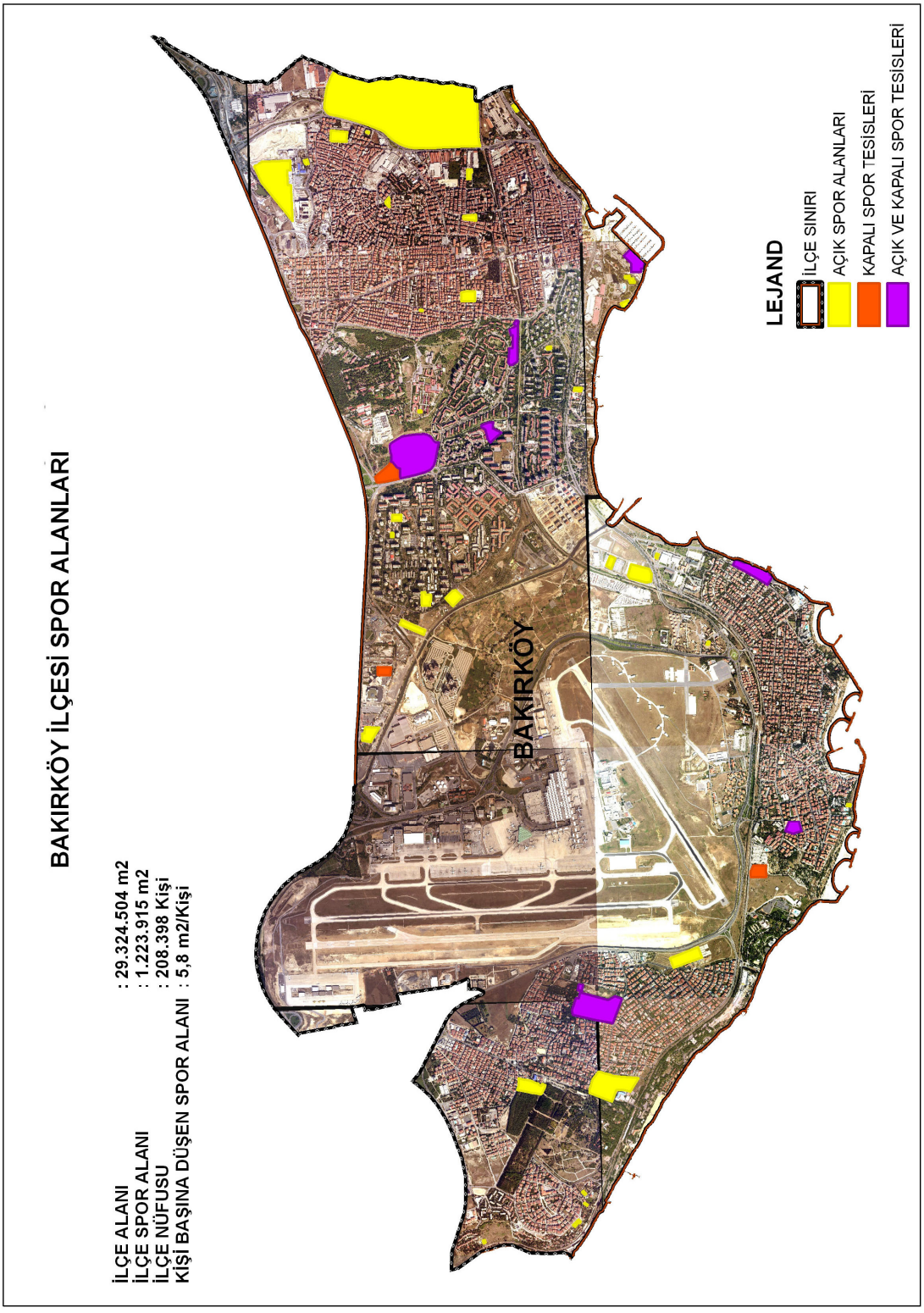
Şekil A.1 : Avcılar İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

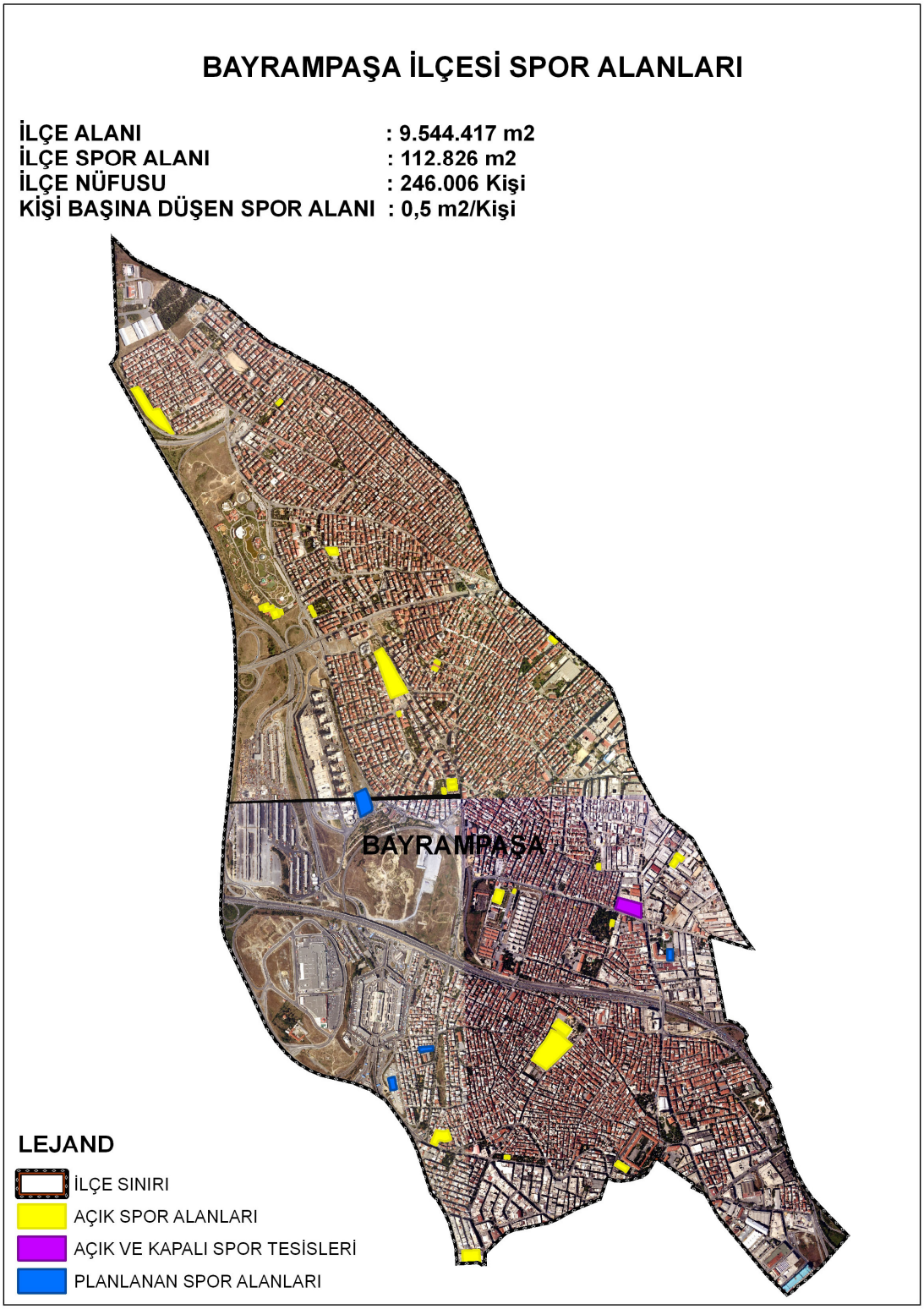
Şekil A.2 : Bağcılar İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

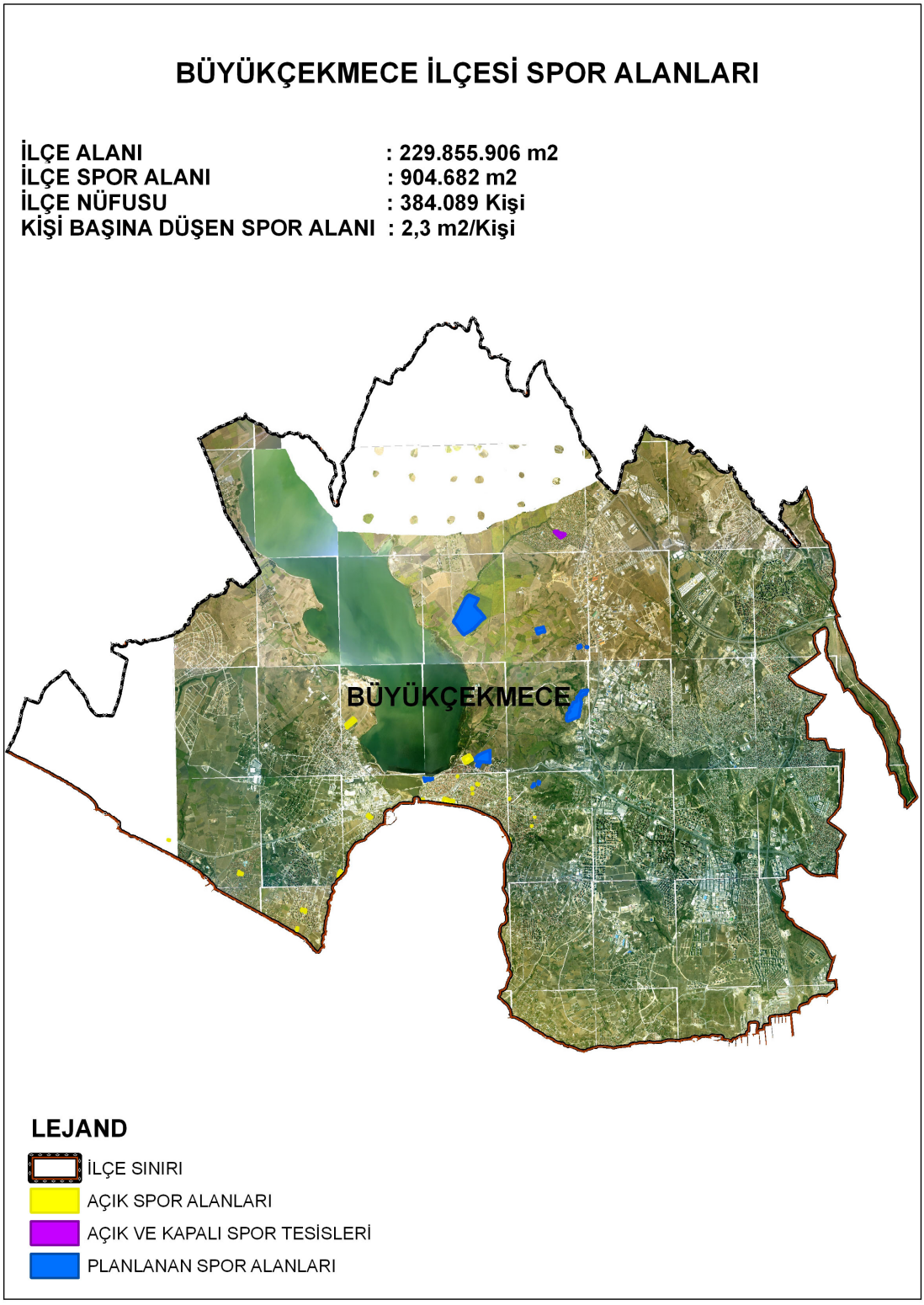
Şekil A.3 : Bahçelievler İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

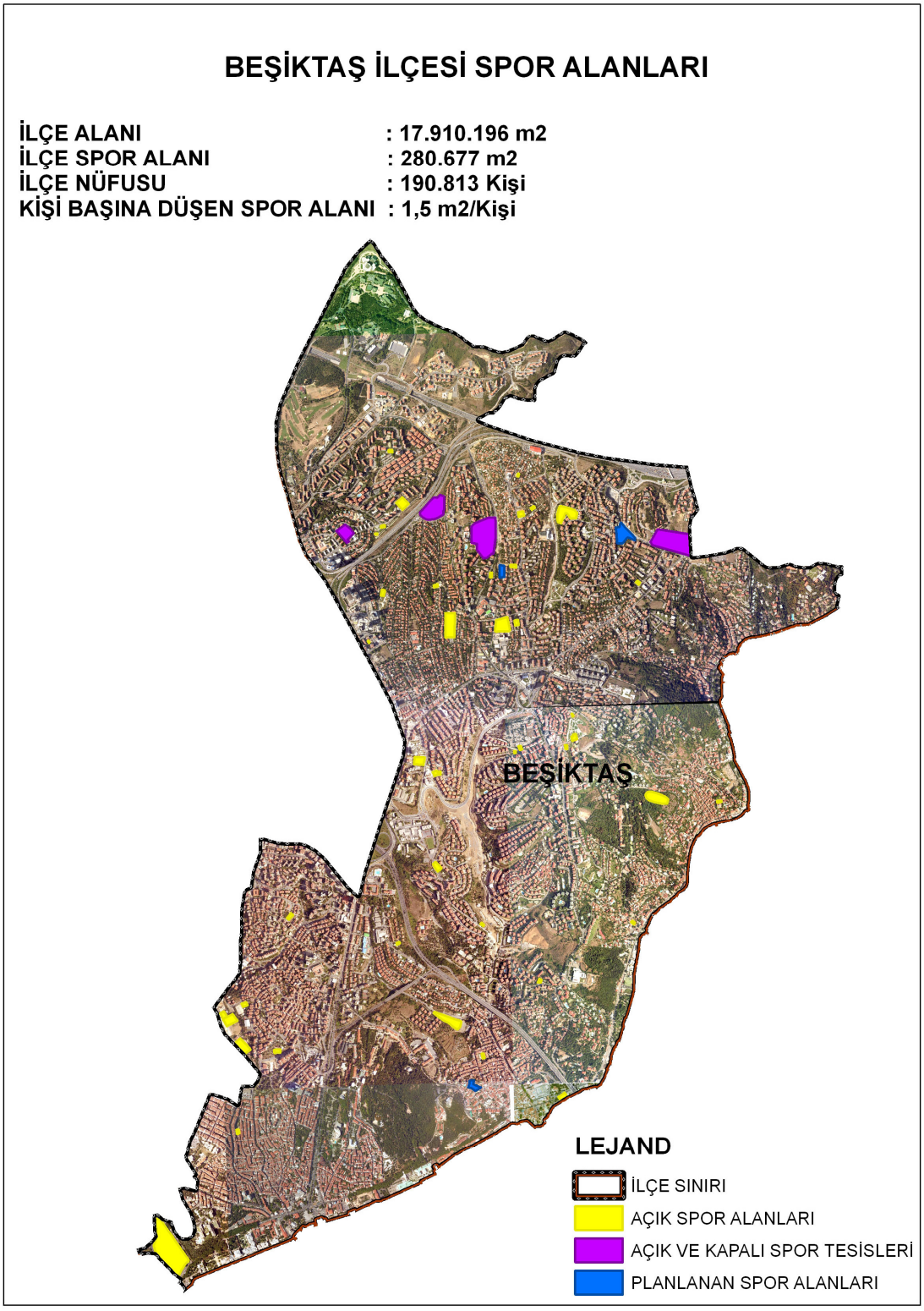
Şekil A.4 : Bakırköy İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

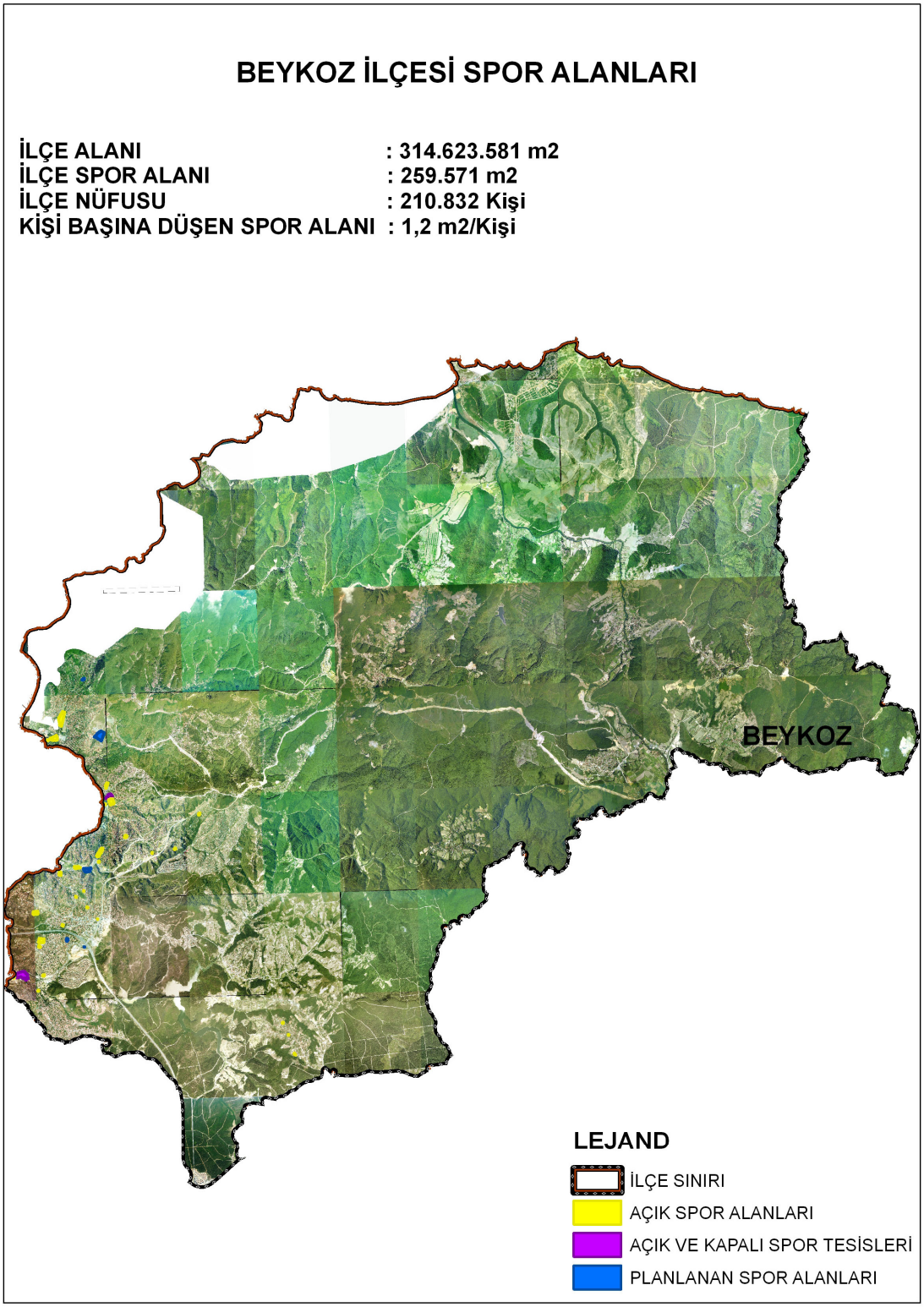
Şekil A.5 : Bayrampaşa İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

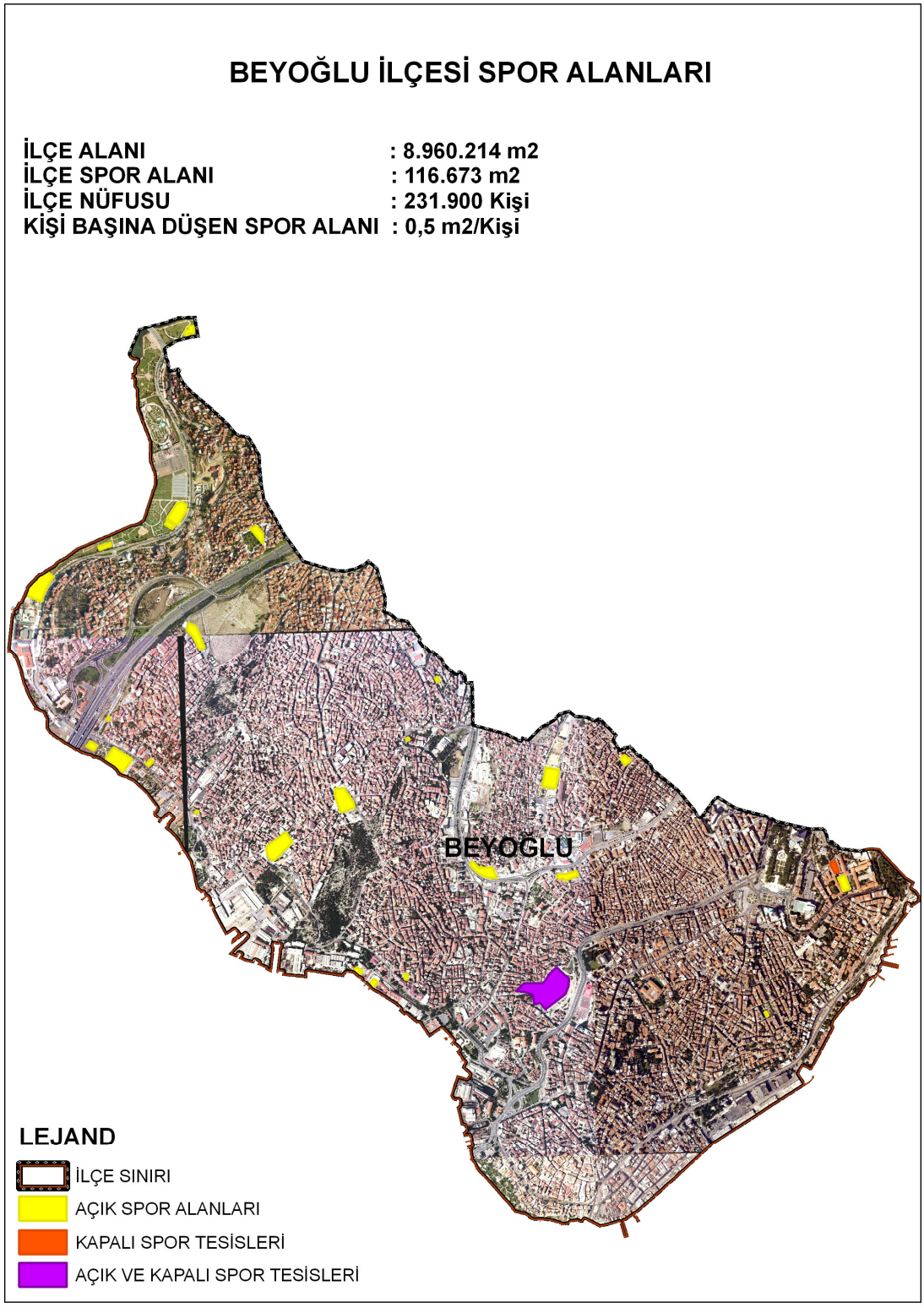
Şekil A.6 : Büyükçekmece İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

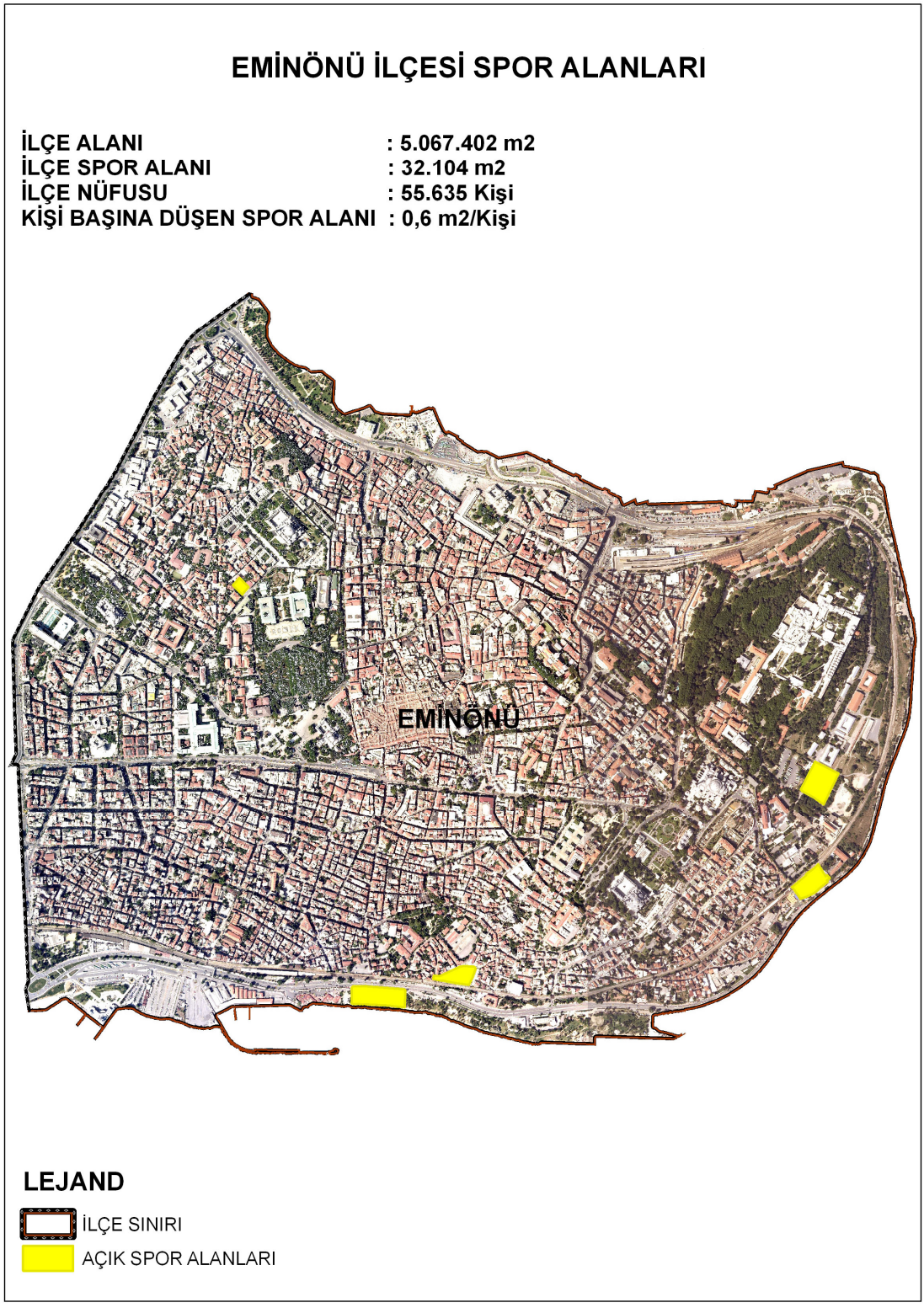
Şekil A.7 : Beşiktaş İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

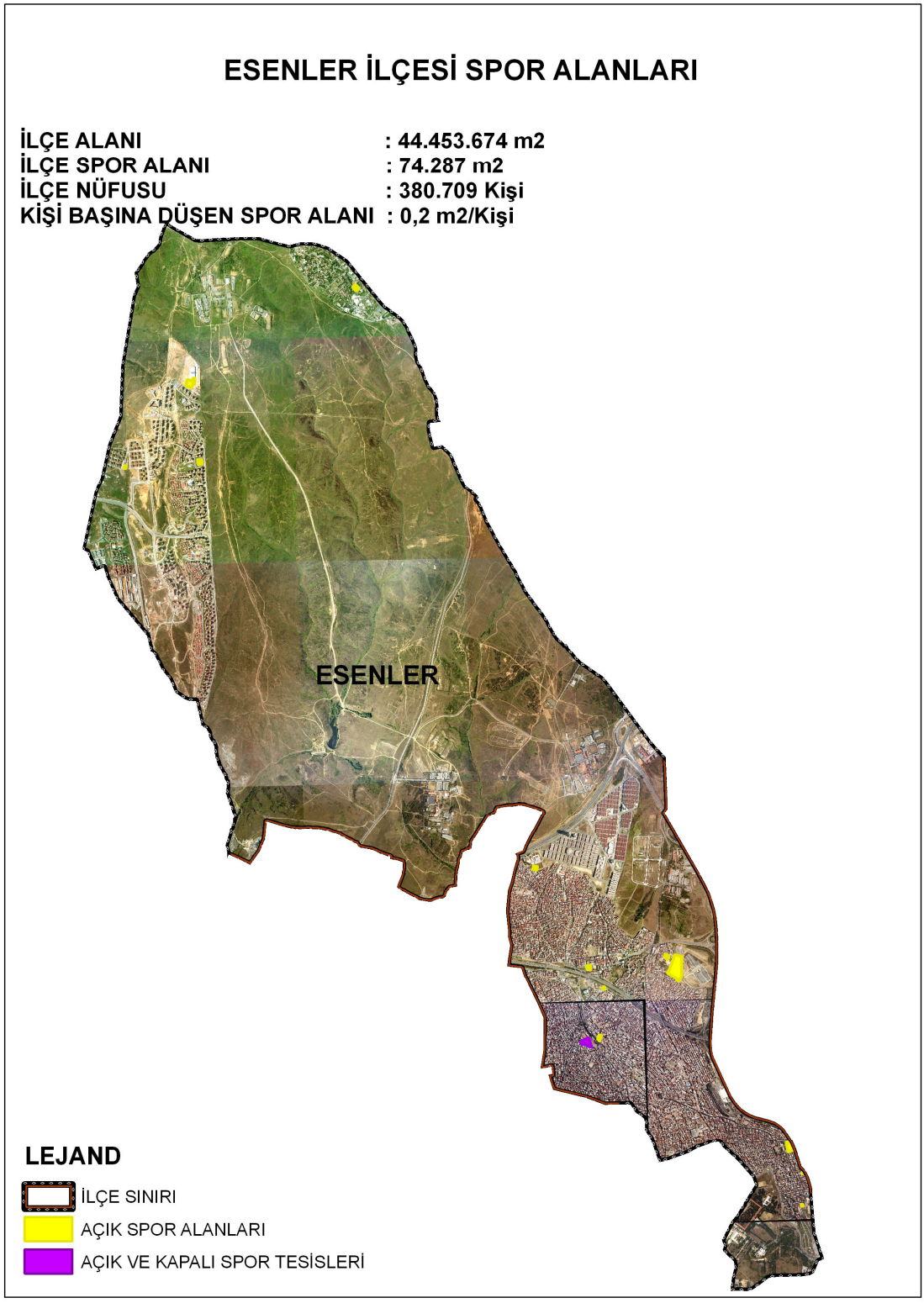
Şekil A.8 : Beykoz İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

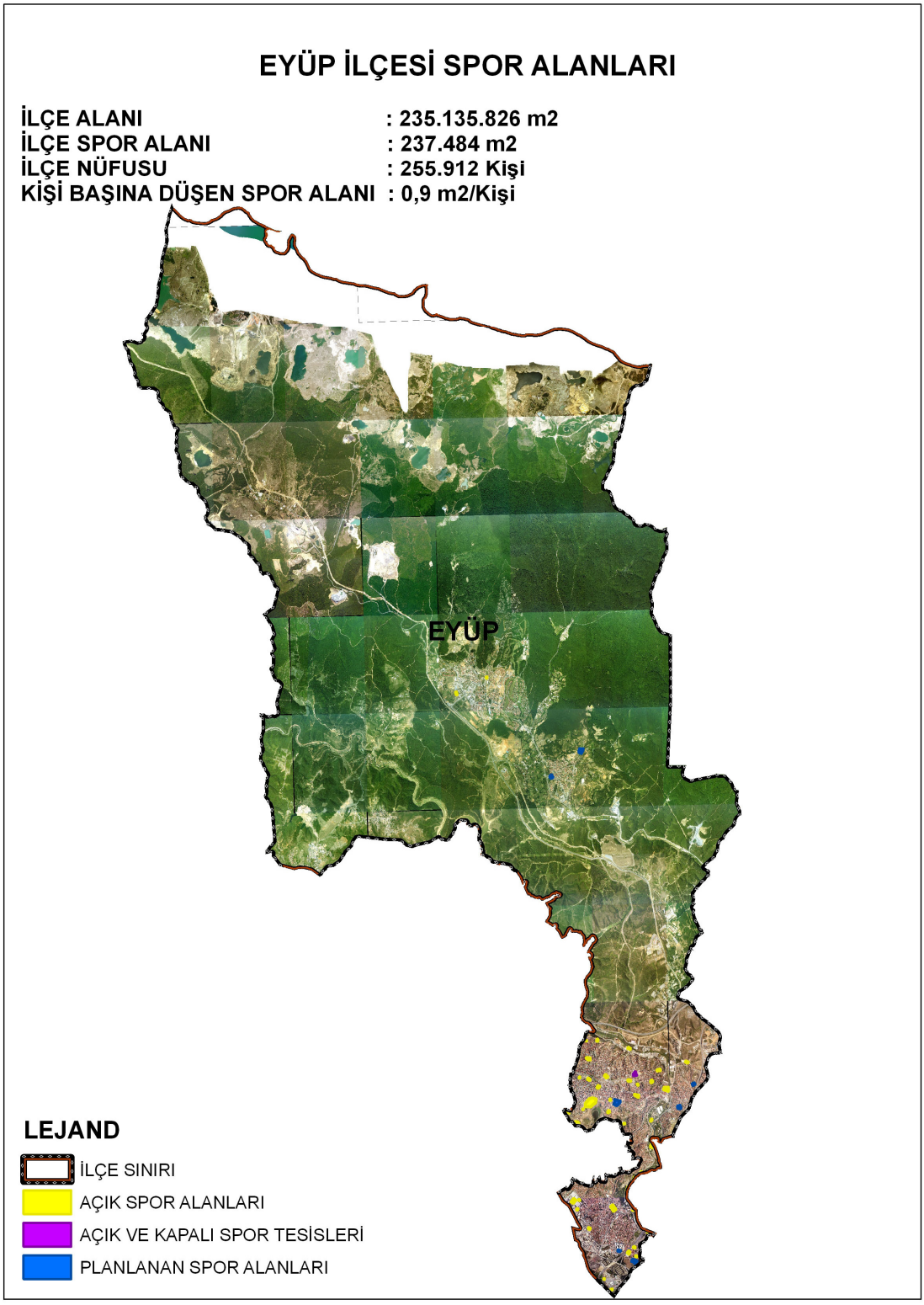
Şekil A.9 : Beyoğlu İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

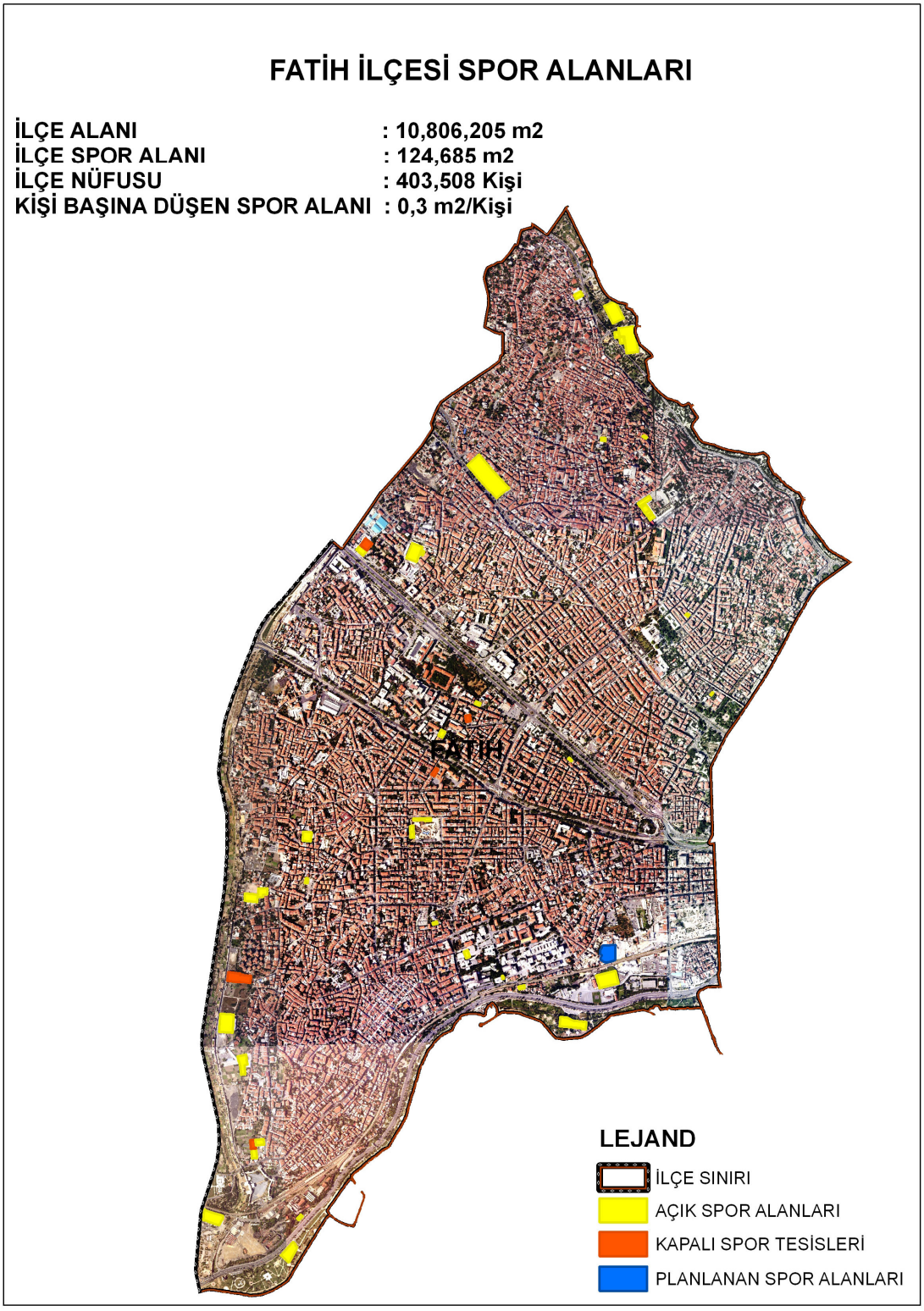
Şekil A.10 : Eminönü İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

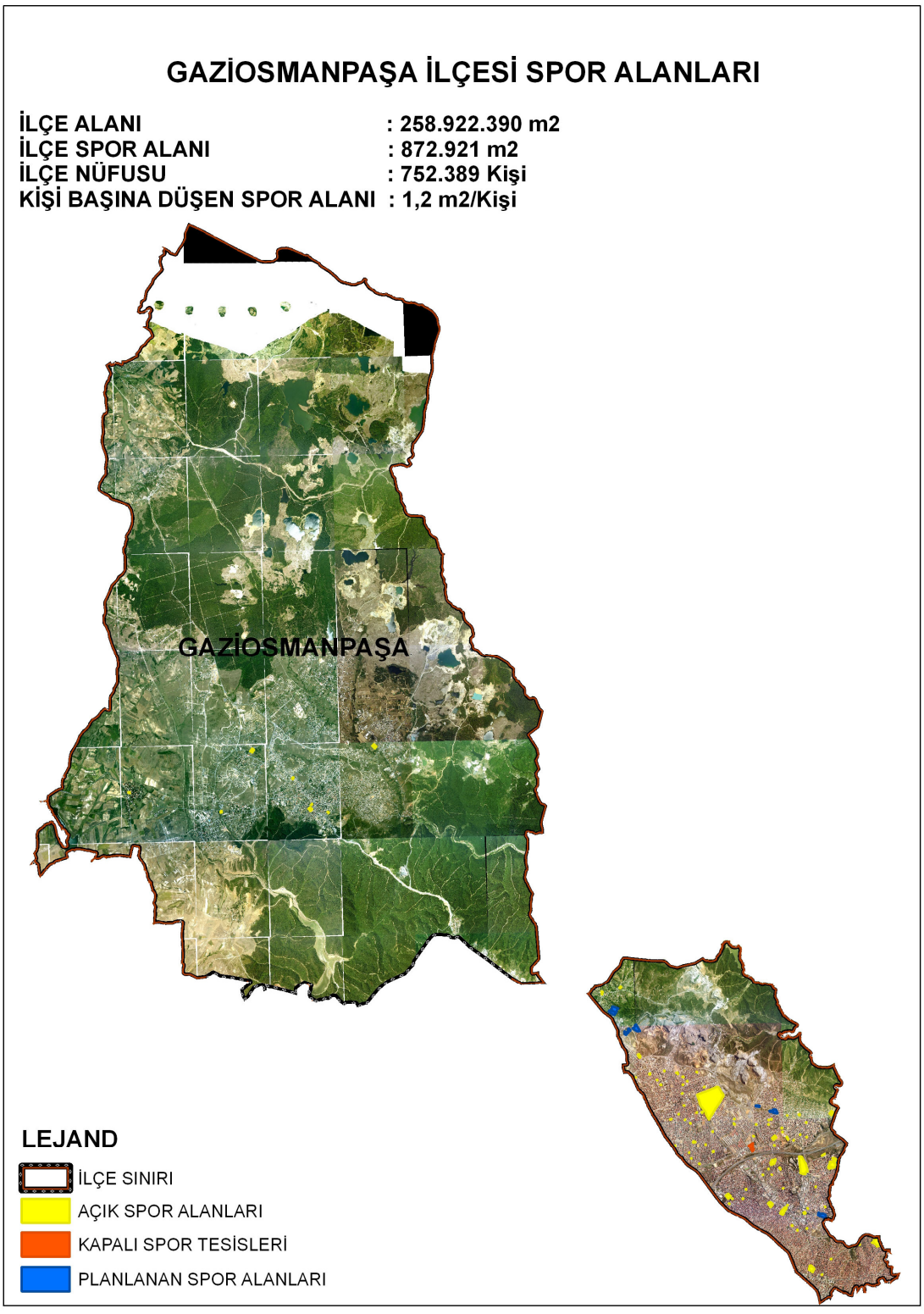
Şekil A.11 : Esenler İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

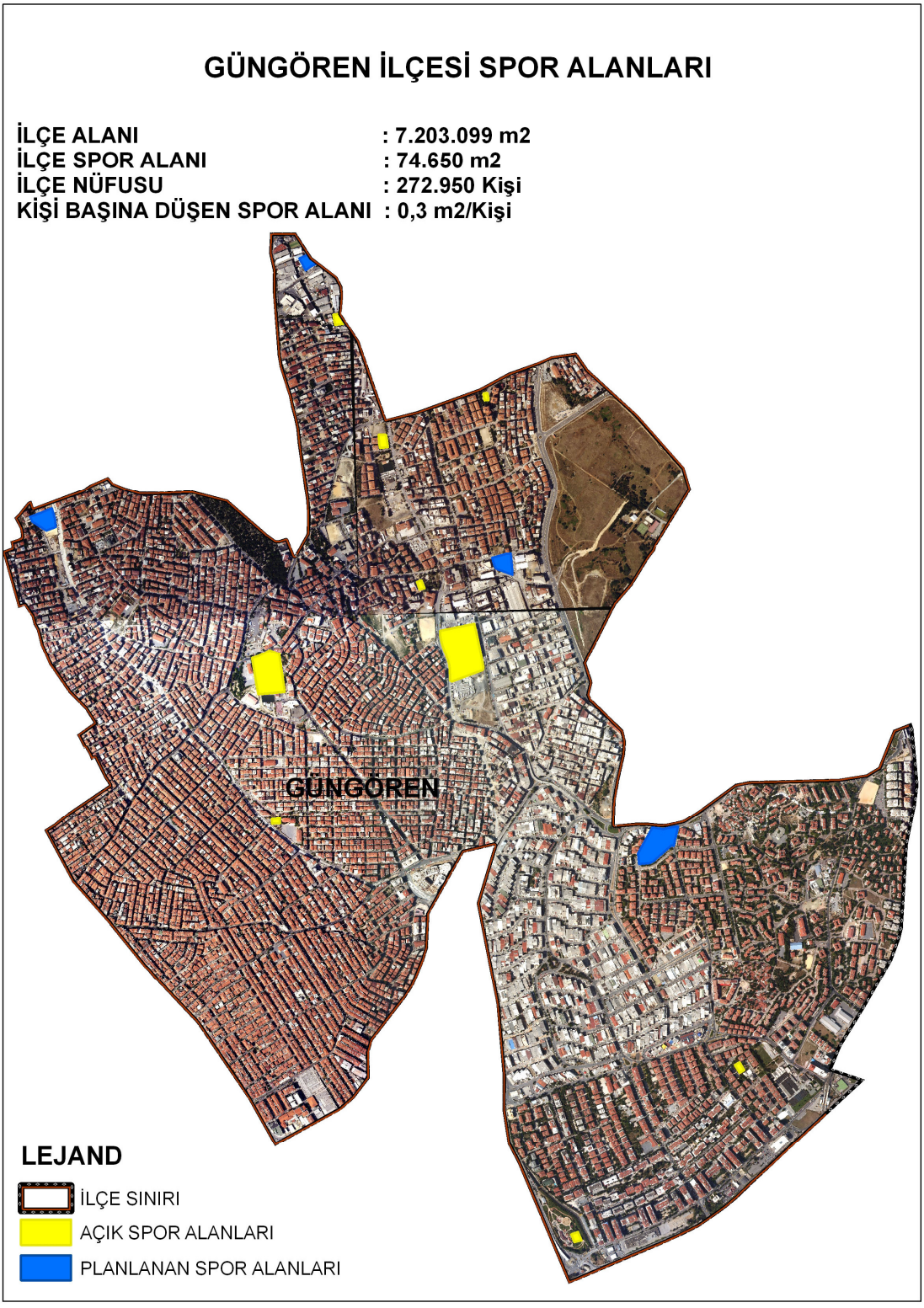
Şekil A.12 : Eyüp İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

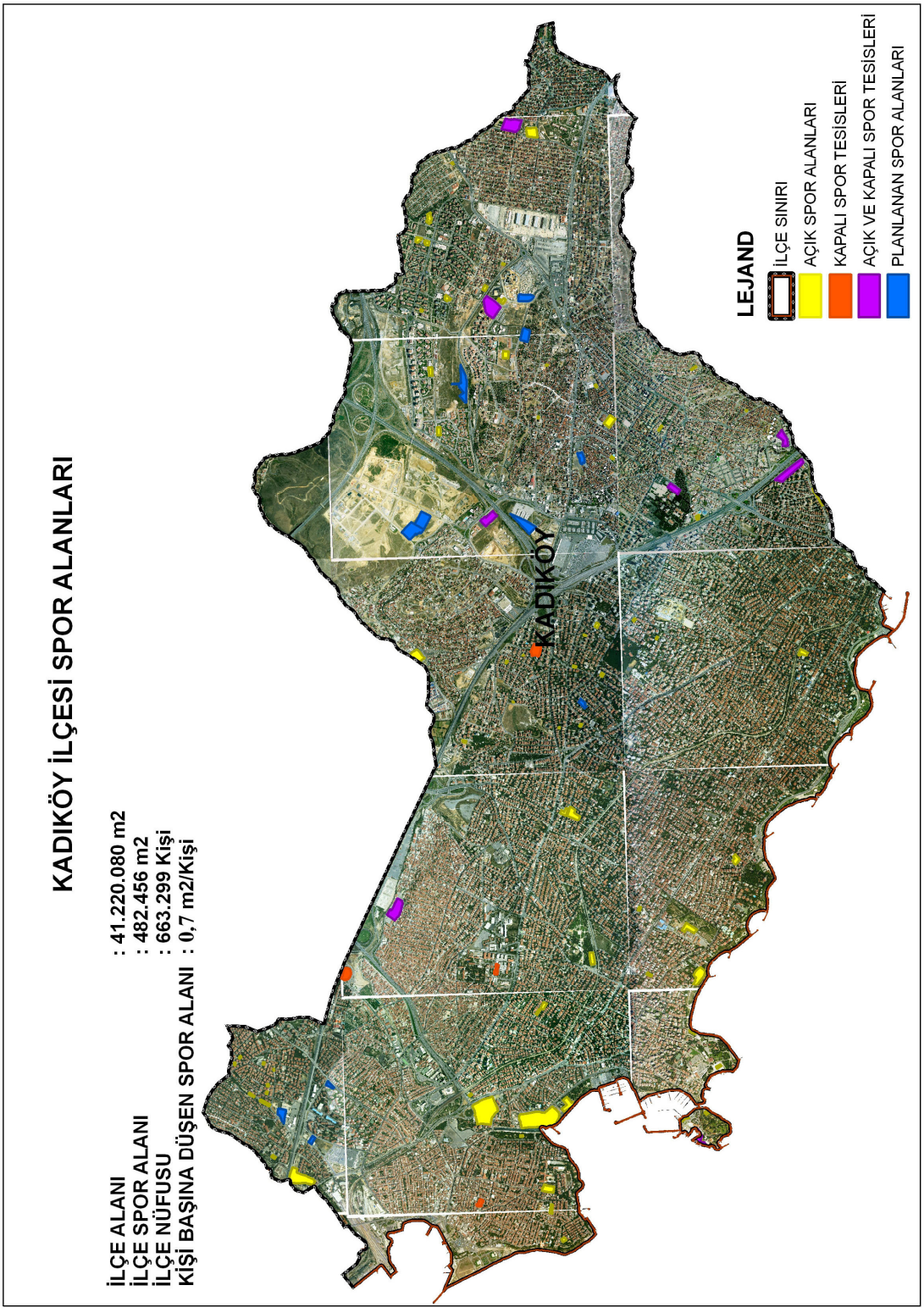
Şekil A.13 : Fatih İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

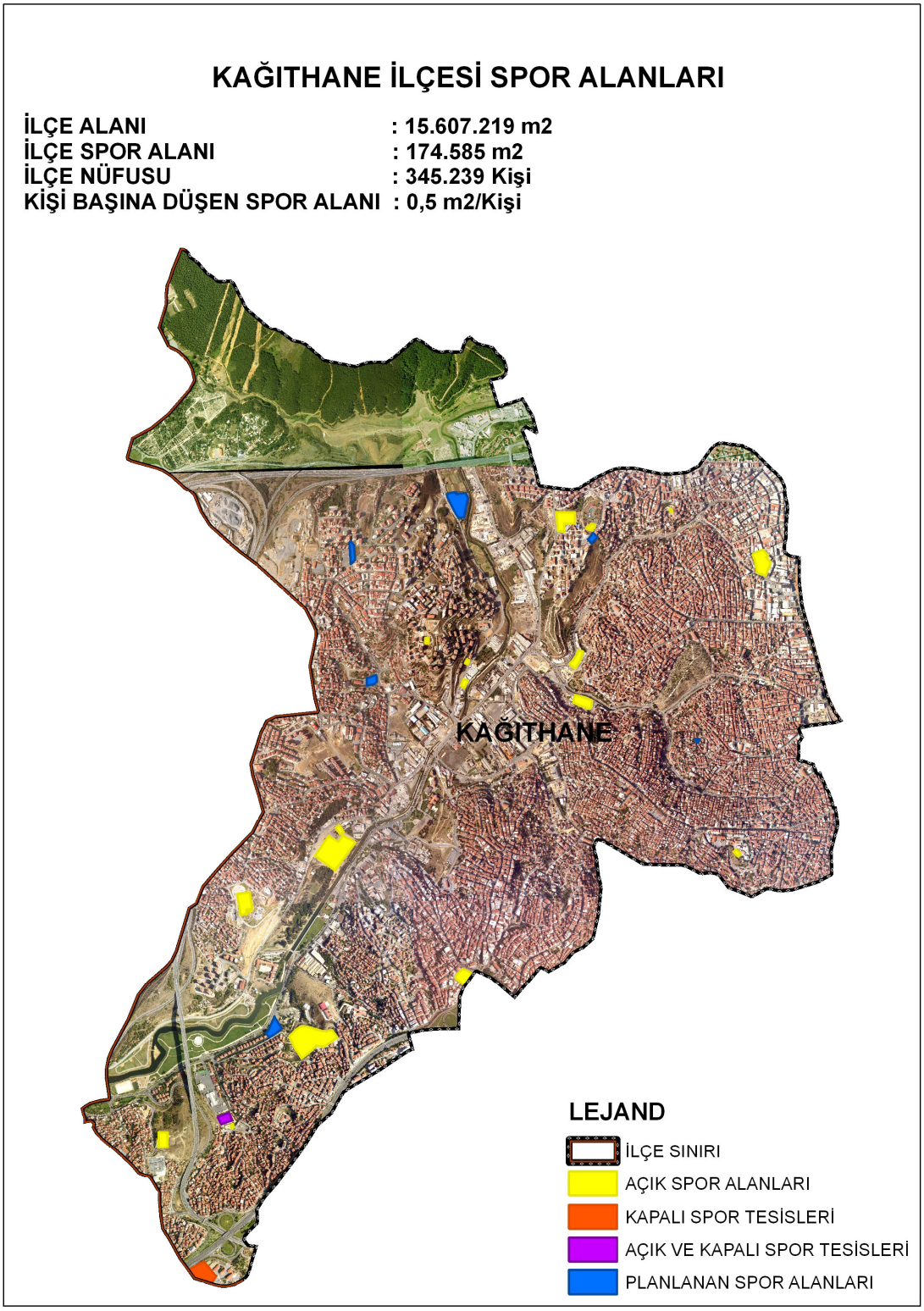
Şekil A.14 : Gaziosmanpaşa İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

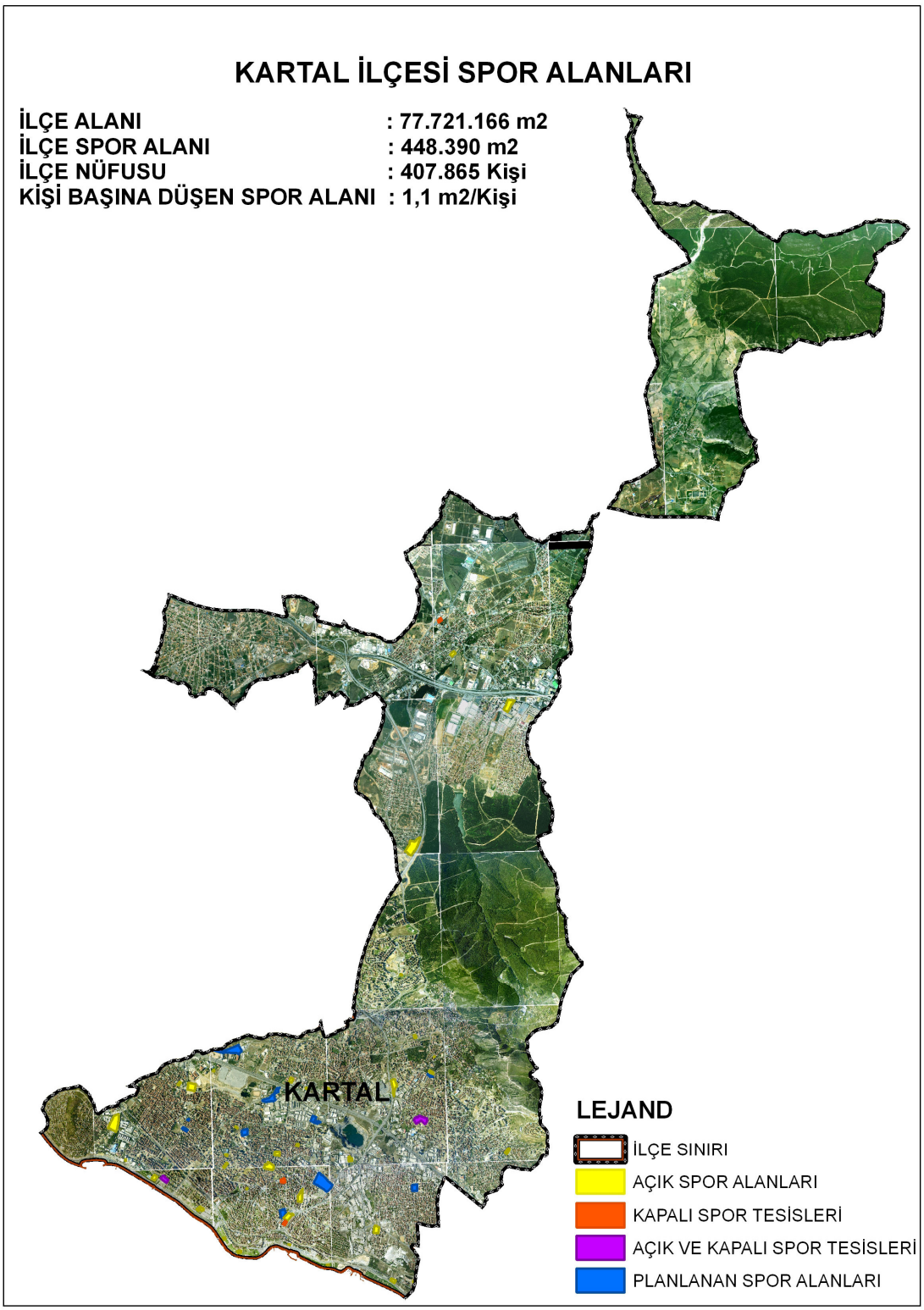
Şekil A.15 : Güngören İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

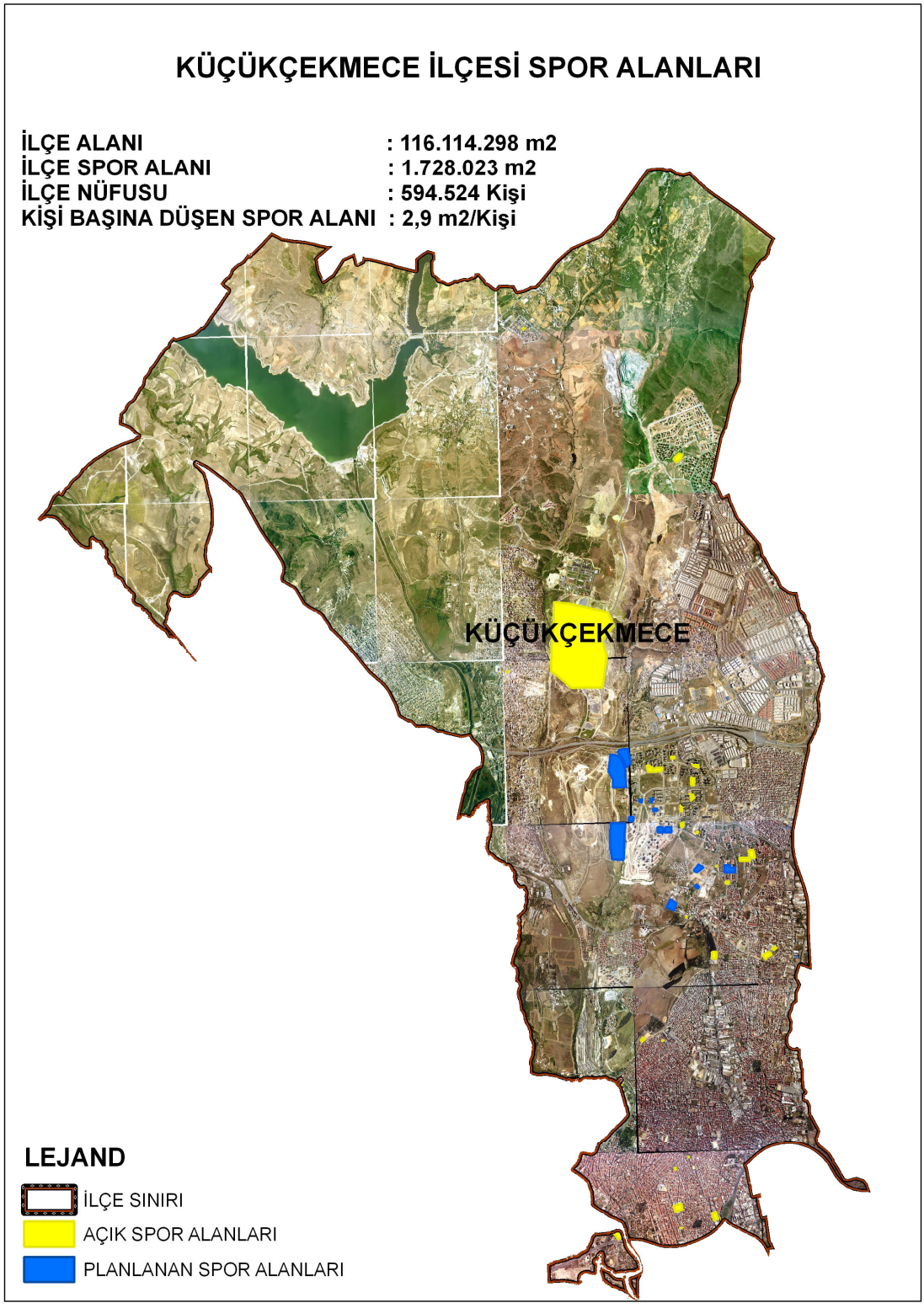
Şekil A.16 : Kadıköy İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

Şekil A.17 : Kâğıthane İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

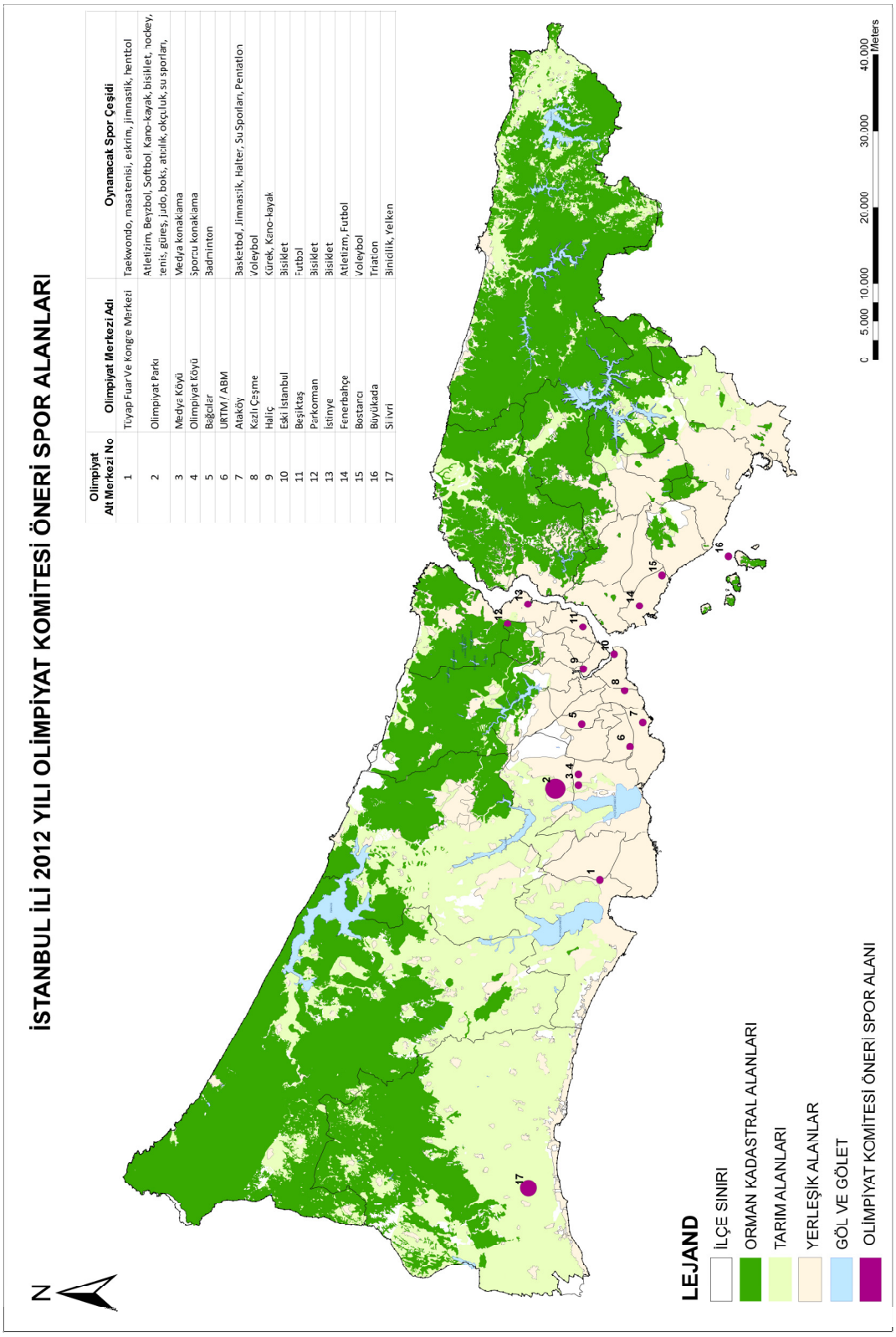

Şekil A.18 : Kartal İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

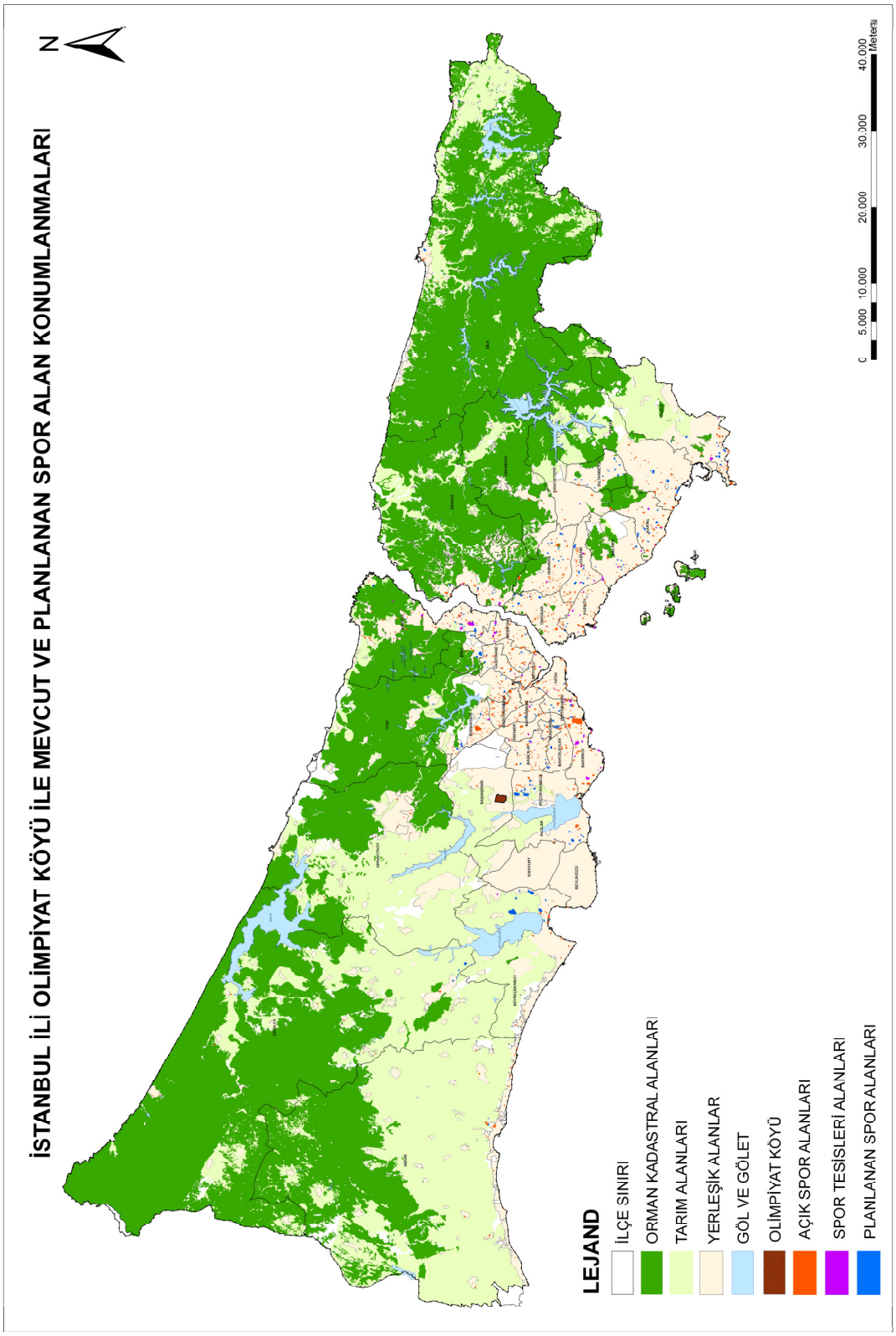

Şekil A.19 : Küçükçekmece İlçesi Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyenler: G.Güler, F. Ocak, 2010).

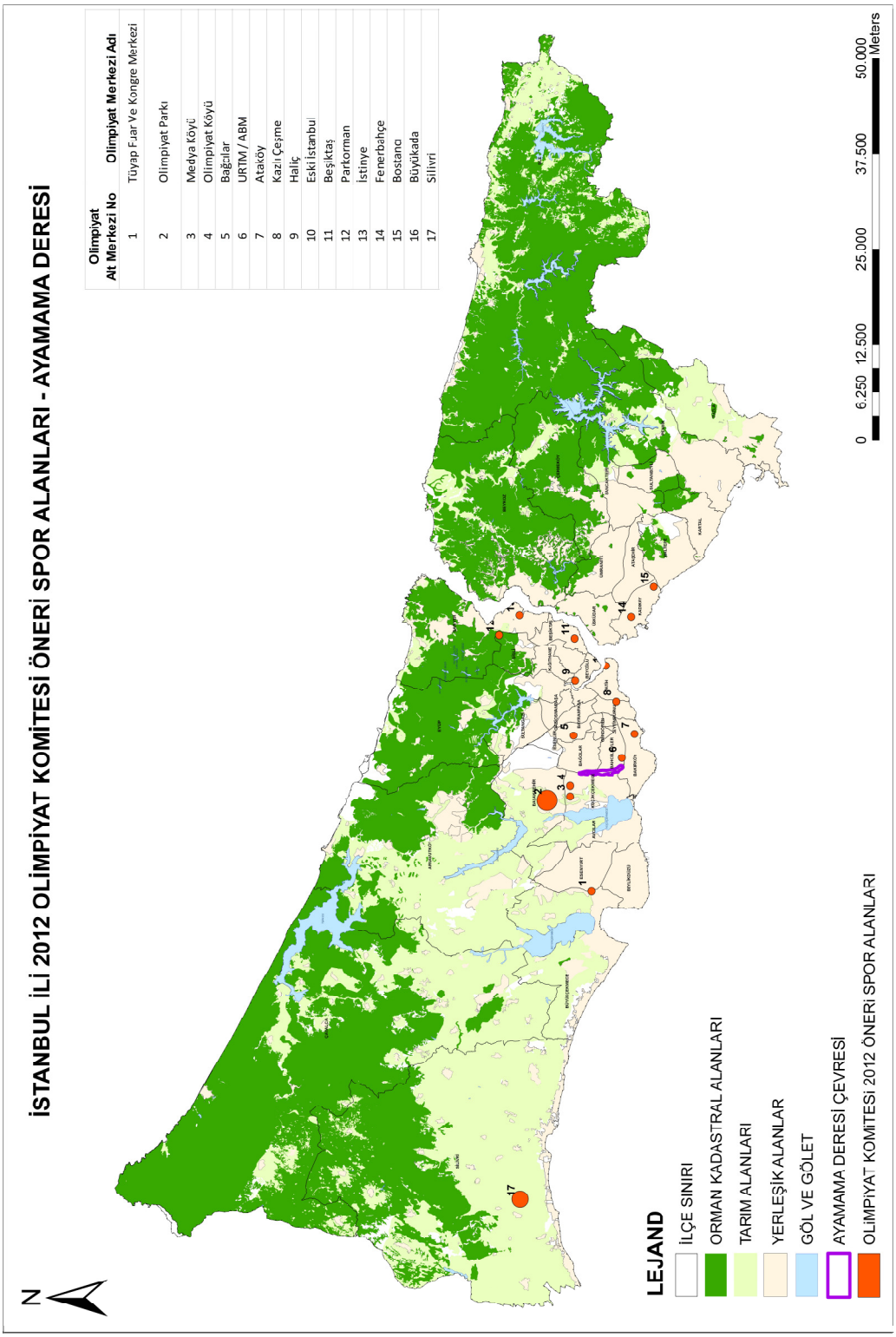
EK B – İstanbul Olimpiyat Potansiyel Alanları

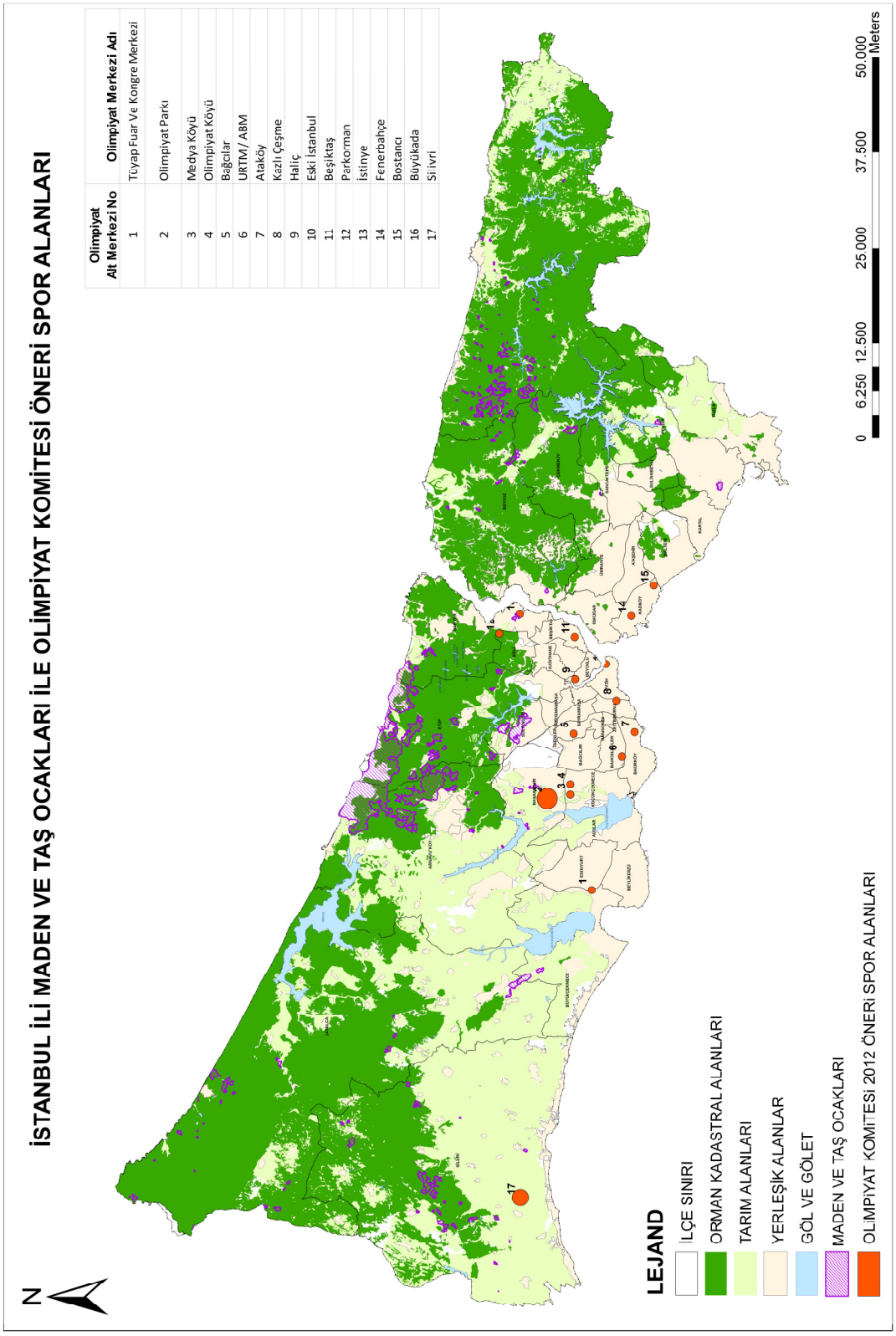
Şekil B.1 : İstanbul İli 2012 Yılı Olimpiyat Komitesi Öneri Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyen: G.Güler, 2010).

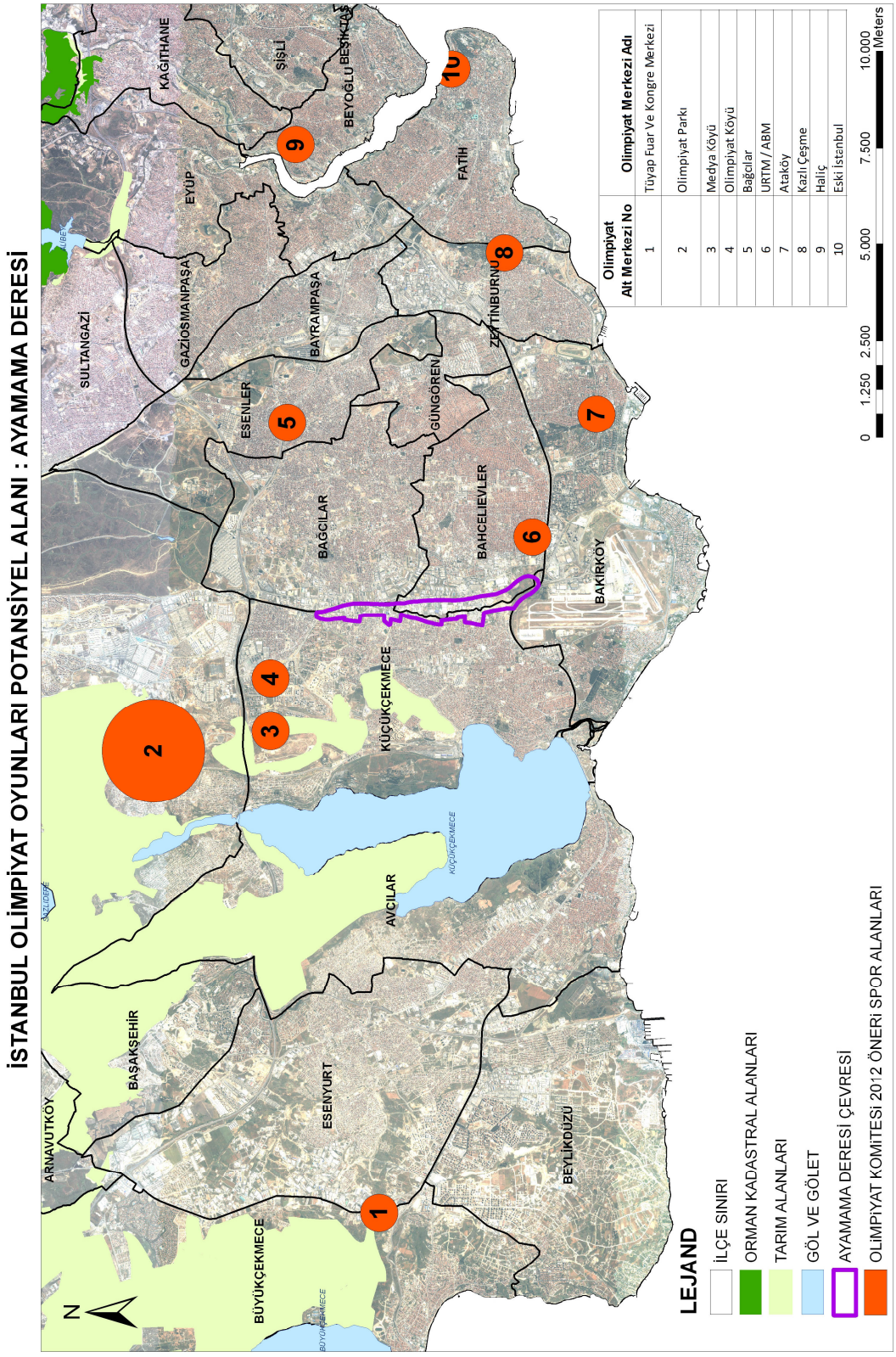
Şekil B.2 : İstanbul İli Olimpiyat Köyü ile Mevcut ve Planlanan Spor Alanları konumlanmaları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyen: G.Güler, 2010).

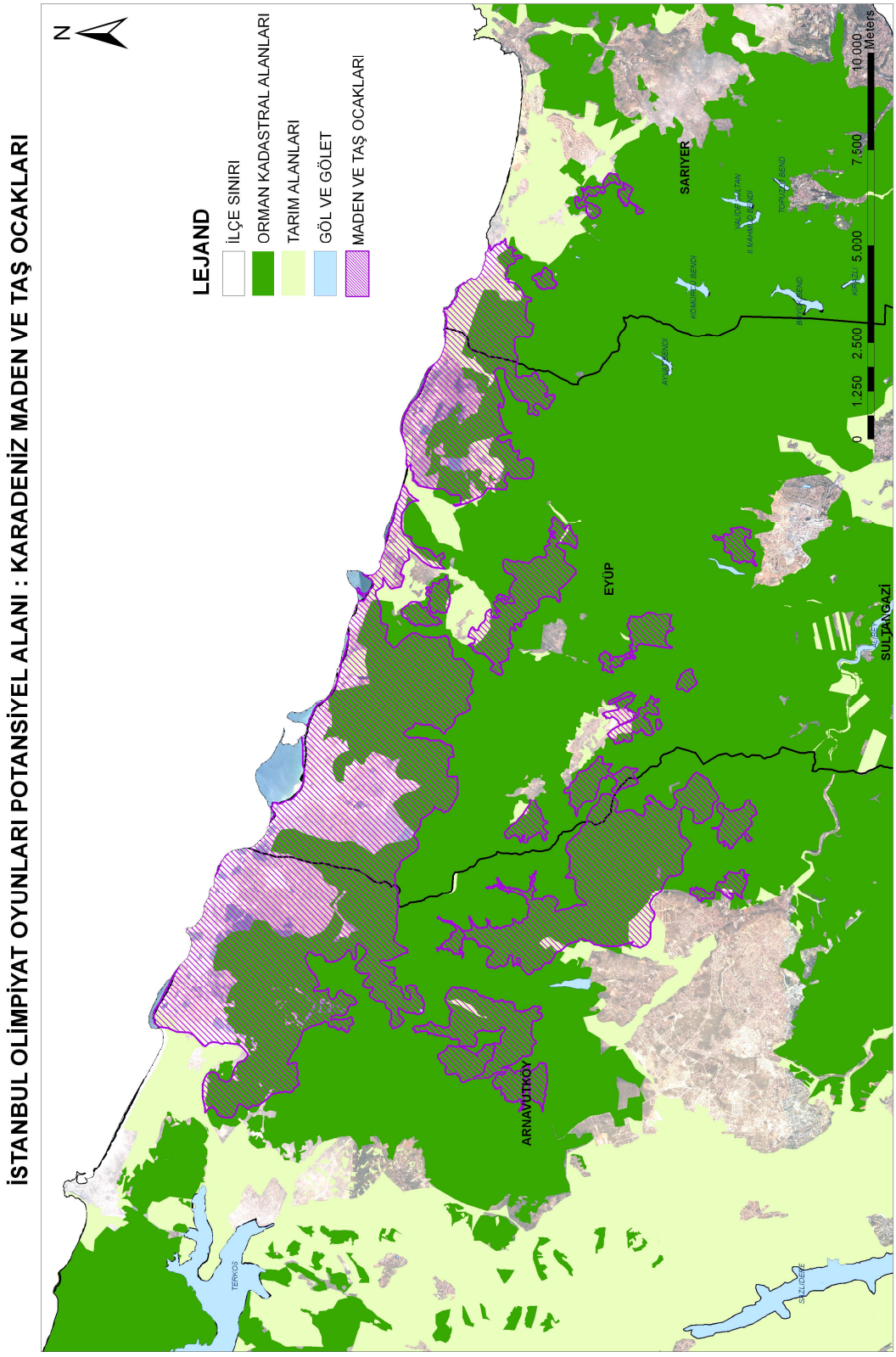
Şekil B.3 : İstanbul İli 2012 Olimpiyat Komitesi Öneri Spor Alanları – Ayamama Deresi (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyen: G.Güler,2010).

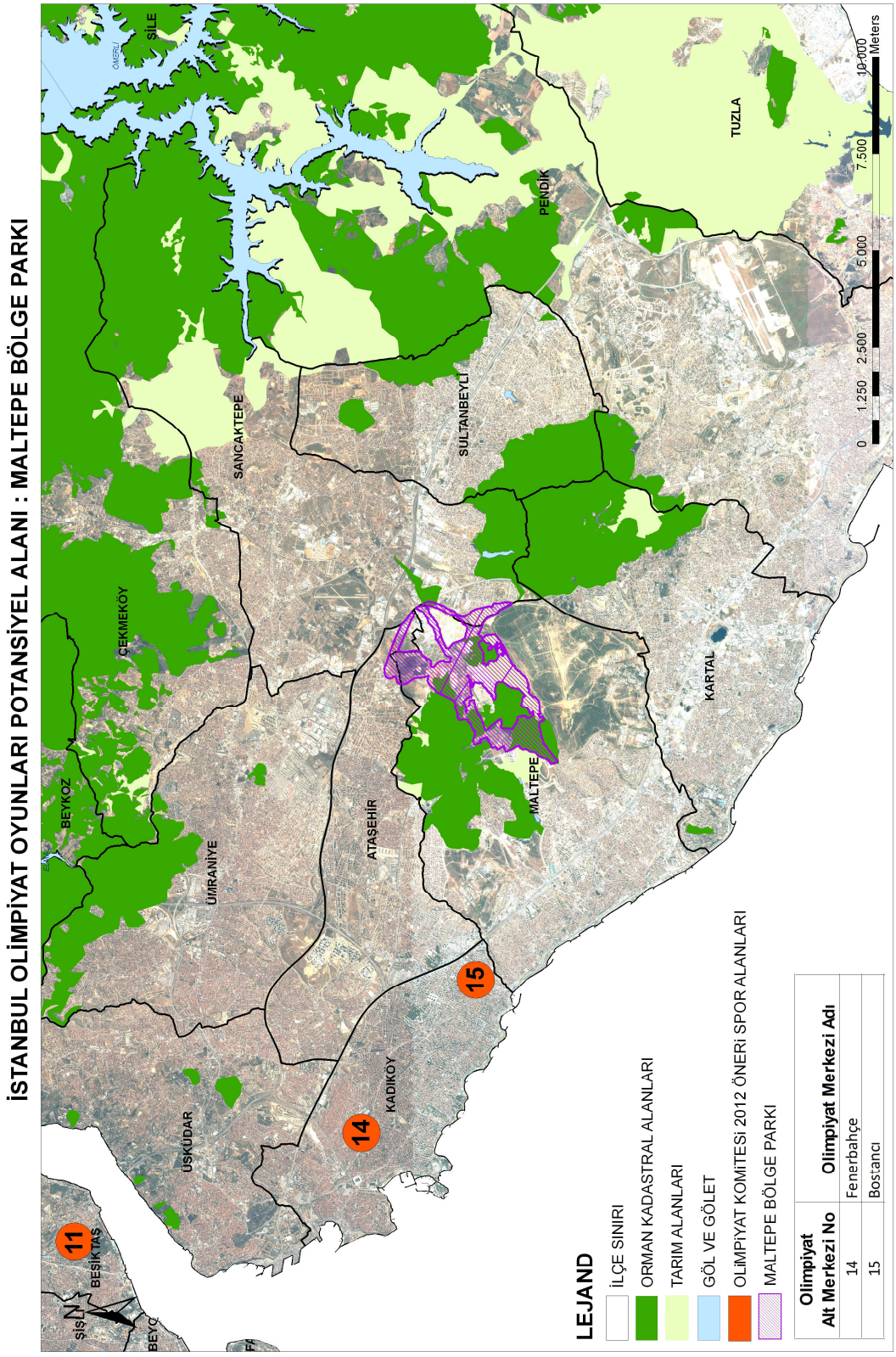
Şekil B.4 : İstanbul İli Maden ve Taşocakları ile Olimpiyat Komitesi Öneri Spor Alanları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyen: G.Güler,2010).

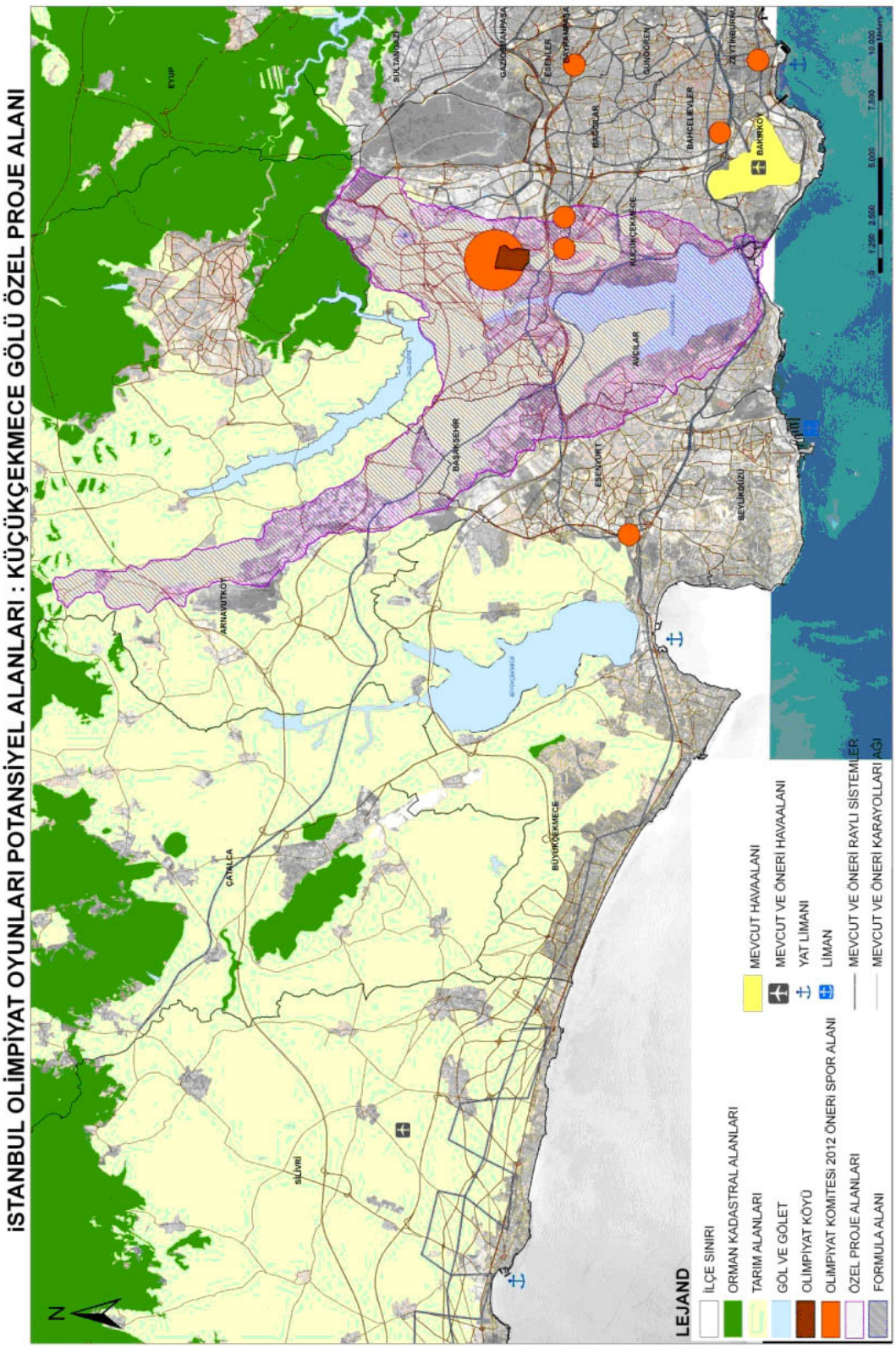
Şekil B.5 : İstanbul Olimpiyat Oyunları Potansiyel Alanı: Ayamama Deresi (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyen: G.Güler, 2010).

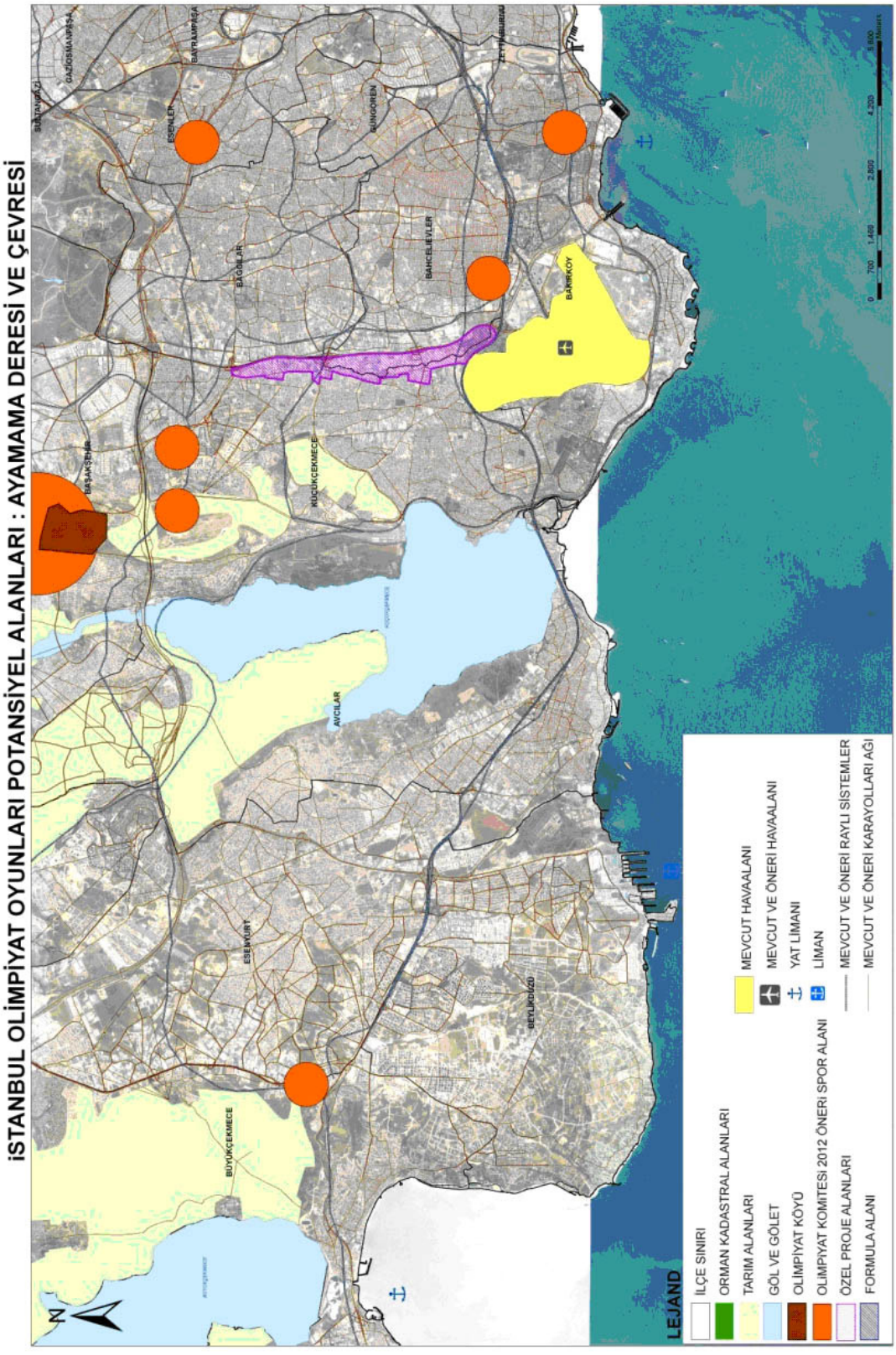
Şekil B.6 : İstanbul Olimpiyat Oyunları Potansiyel Alanı: Karadeniz Maden ve Taşocakları (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyen: G.Güler, 2010).

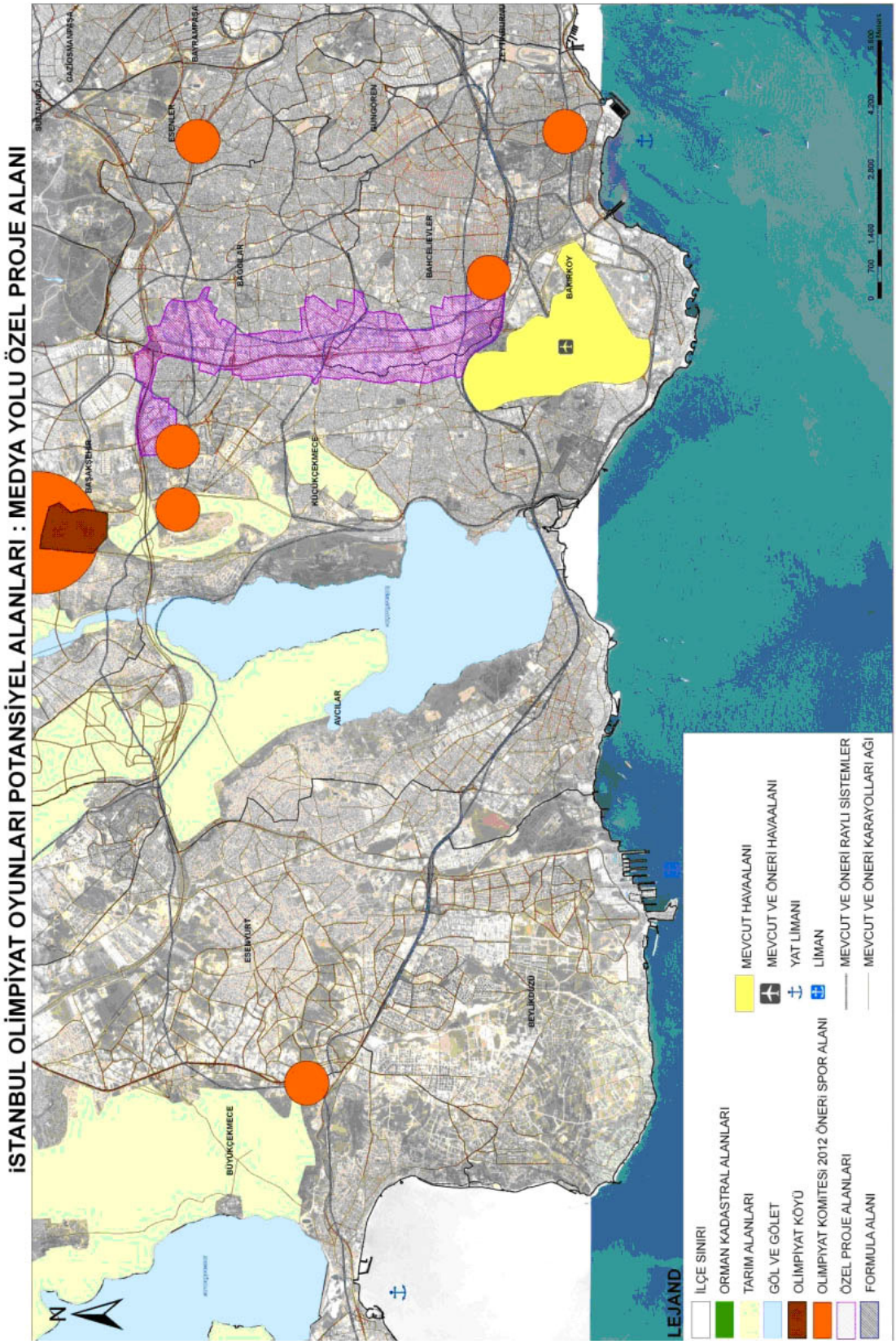

Şekil B.7 : İstanbul Olimpiyat Oyunları Potansiyel Alanı: Maltepe Bölge Parkı (Veriler: İMP, İlçe Belediyeleri İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğü, derleyen: G.Güler, 2010).

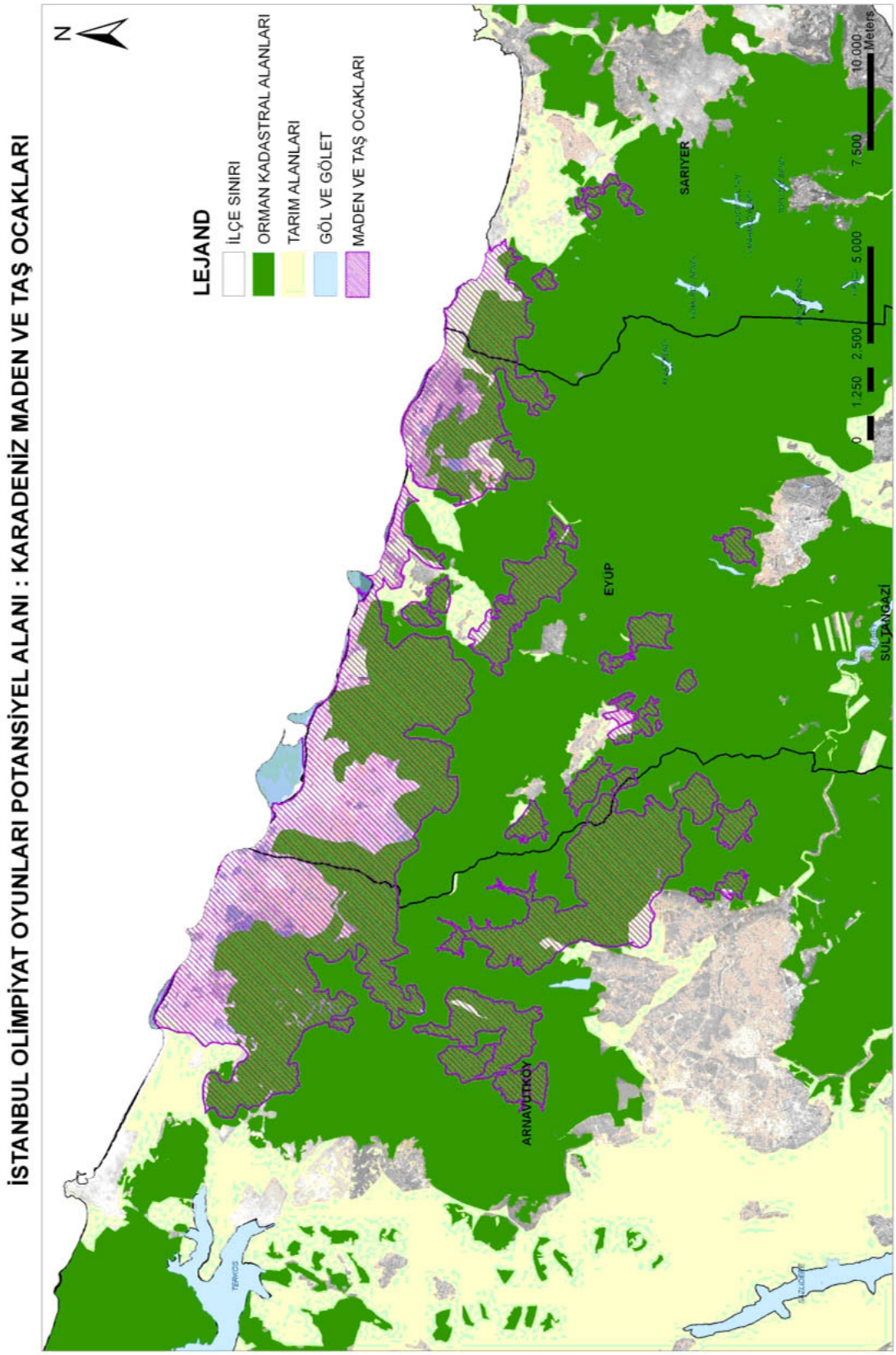

Şekil B.8 : İstanbul Olimpiyat Potansiyel Alanları: Küçükçekmece Gölü Özel Proje Alanı (Veriler: İMP, 2010, derleyen: G.Güler).

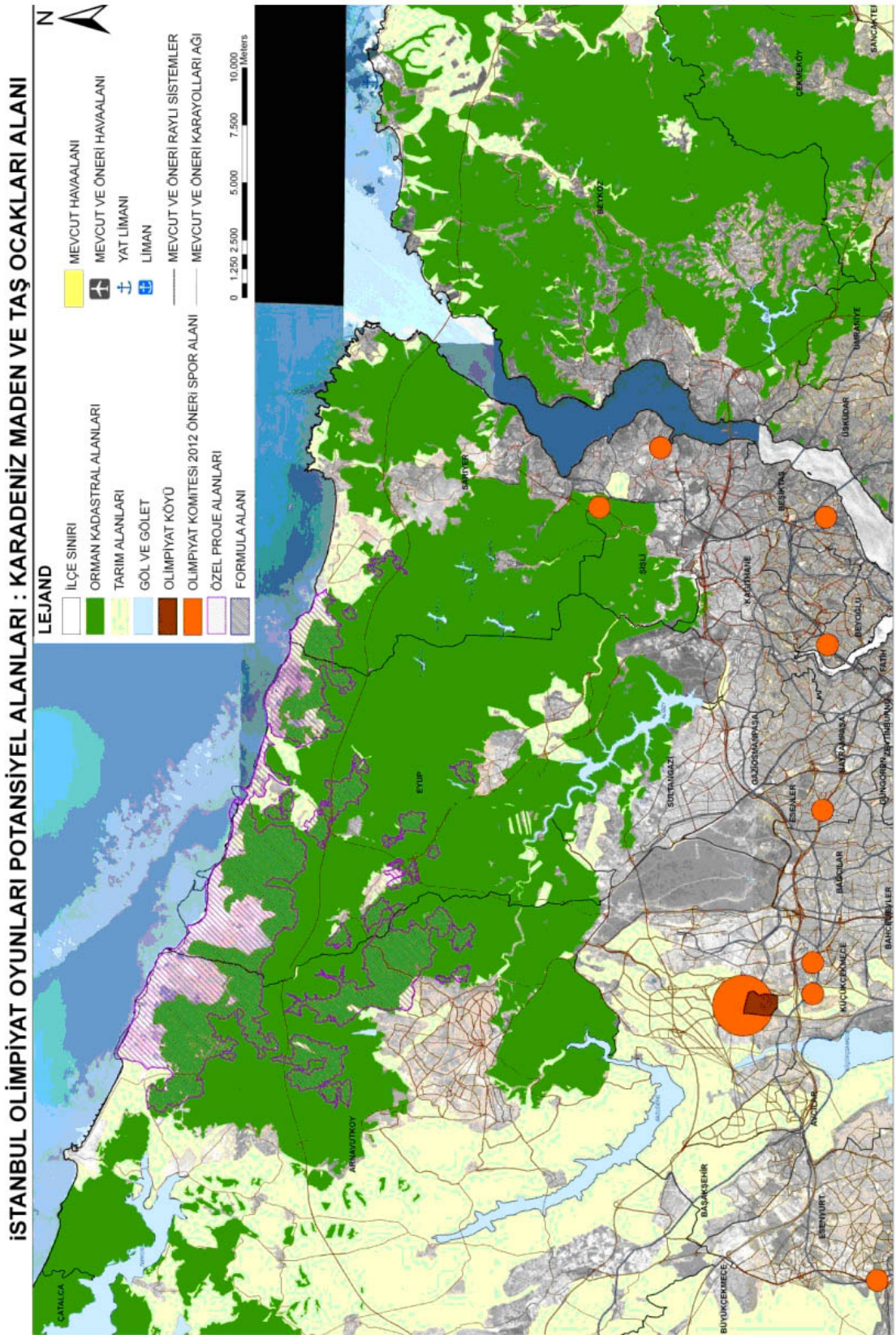

İSTANBUL OLİMPİYAT OYUNLARI POTANSİYEL ALANLARI : AYAMAMA DERESİ VE ÇEVRESİ
LEJAND
İLÇE SINIRI
ORMAN KADASTRAL ALANLARI
TARIM ALANLARI
GÖL VE GÖLET
OLİMPİYAT KÖYÜ
OLİMPİYAT KOMİTESİ 2012 ÖNERİ SPOR ALANI
ÖZEL PROJE ALANLARI
FORMULA ALANI
MEVCUT HAVAALANI
MEVCUT VE ÖNERİ HAVAALANI
YAT LİMANI
LİMAN
MEVCUT VE ÖNERİ RAYLI SİSTEMLER
MEVCUT VE ÖNERİ KARAYOLLARI AĞI
N
BÜYÜKÇEKMECE
ESENYURT
AVCILAR
KÜÇÜKÇEKMECE
BAHÇELİEVLER
BAHÇELİEVLER
BAĞCILAR
BAĞCILAR
BAHÇEŞEHİR
BAHÇEŞEHİR
ESENLER
ESENLER

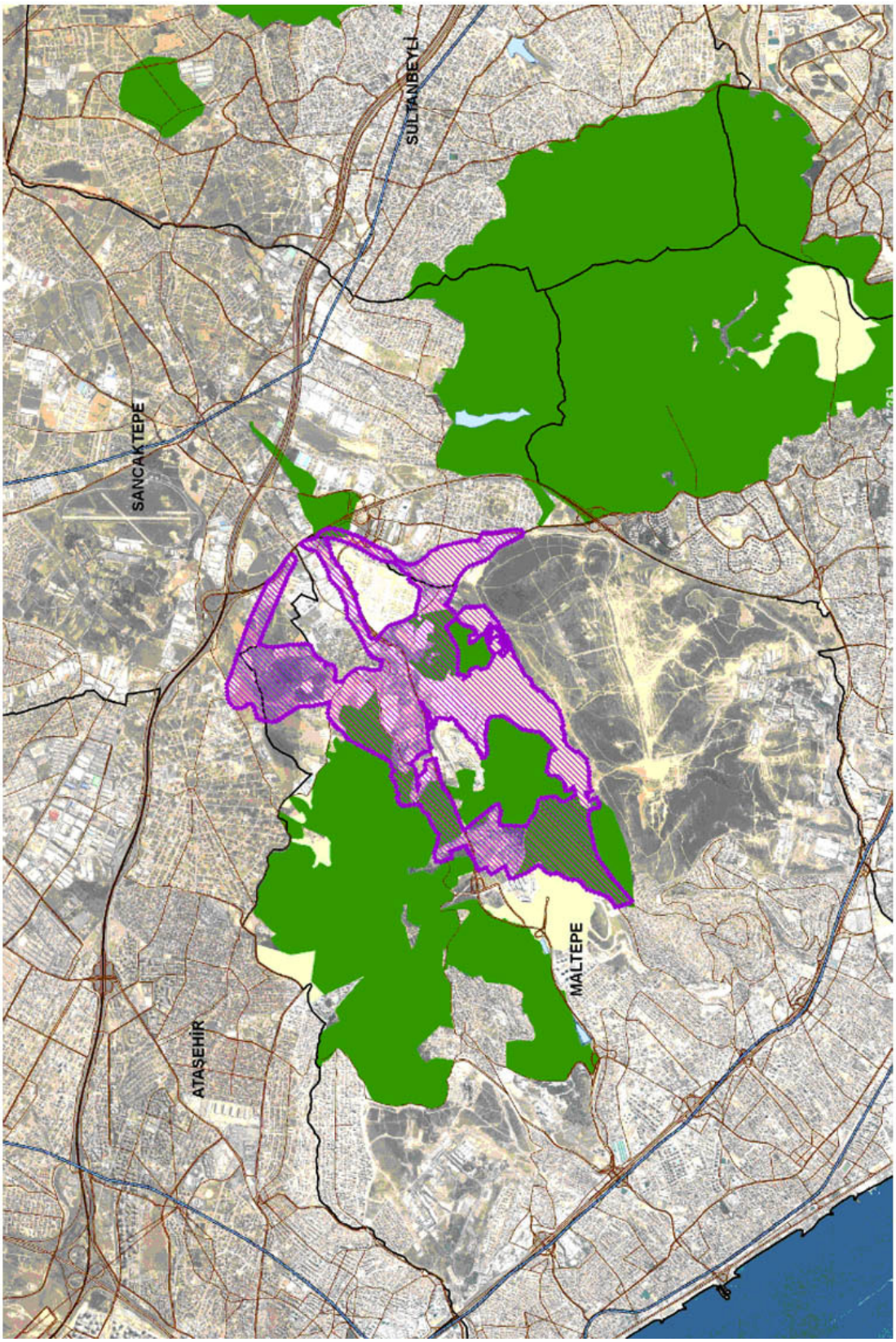
Şekil B.10 : Medya Yolu Üst Düzey Merkezi'nin Olimpiyatlar için öneride bulunulmuş olan alanlarla olan ilişkisi (Veriler: İMP, 2010, derleyen: G. Güler).

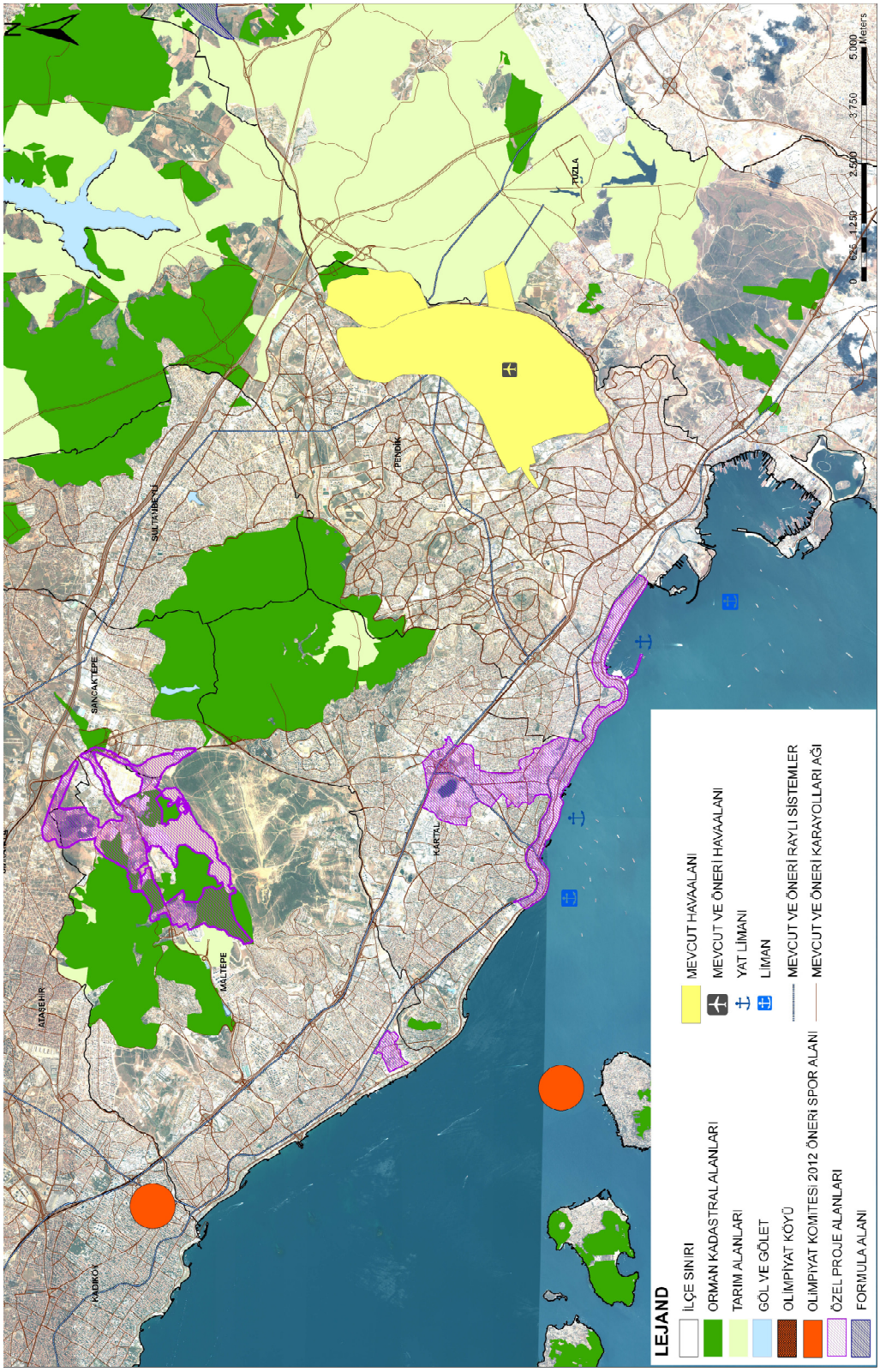
Şekil B.11 : Karadeniz Maden ve Taşocakları konumu (Veriler: İMP, 2010, derleyen: G. Güler).

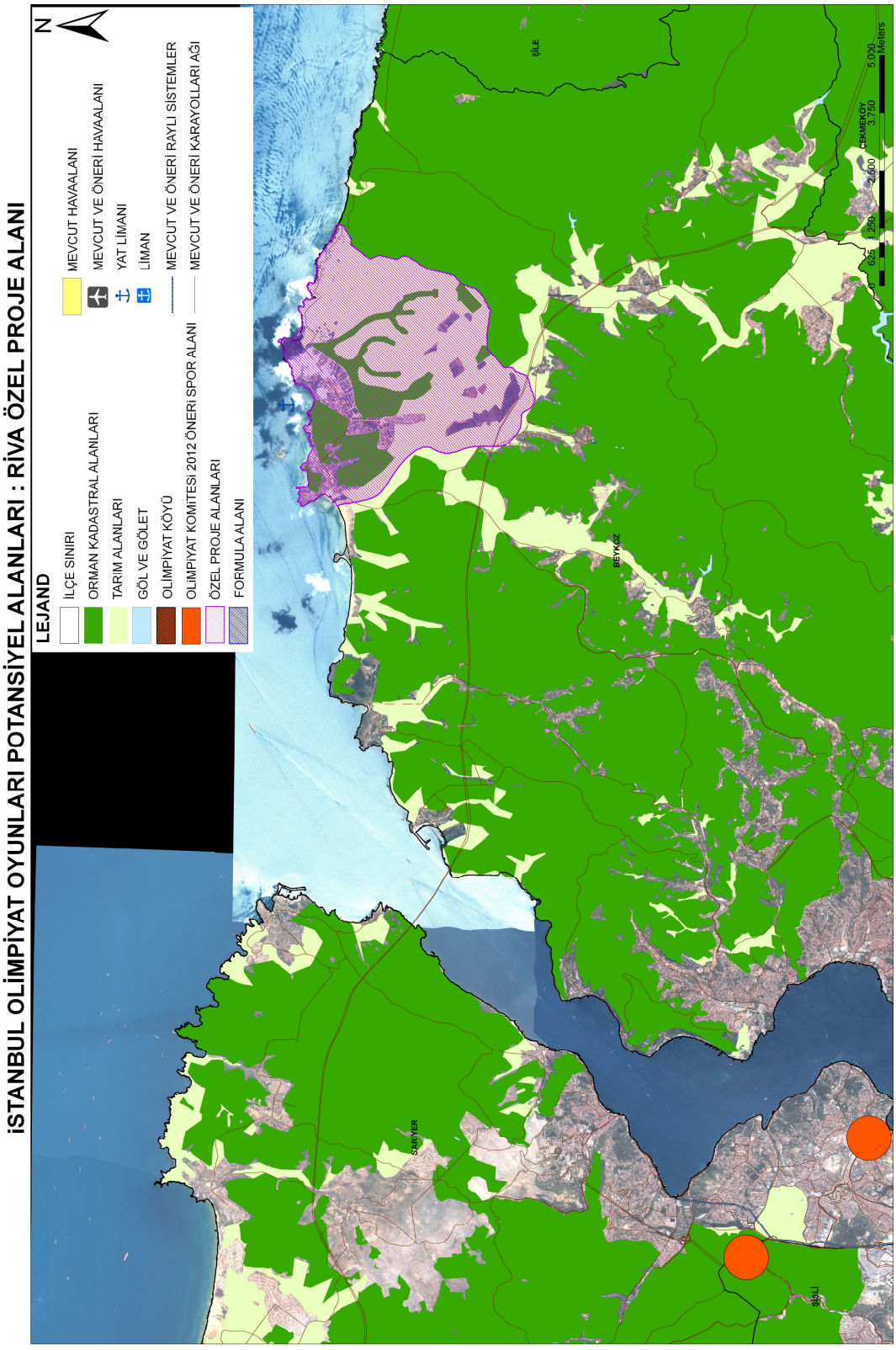
Şekil B.12 : Karadeniz Maden Ocakları Alanı'nın mevcut ve öneri yollar içerisindeki konumu (Veriler: İMP, 2010, derleyen: G. Güler).

Şekil B.13 : Maltepe Bölge Parkı konumu (Veriler: İMP, 2010, derleyen: G.Güler).

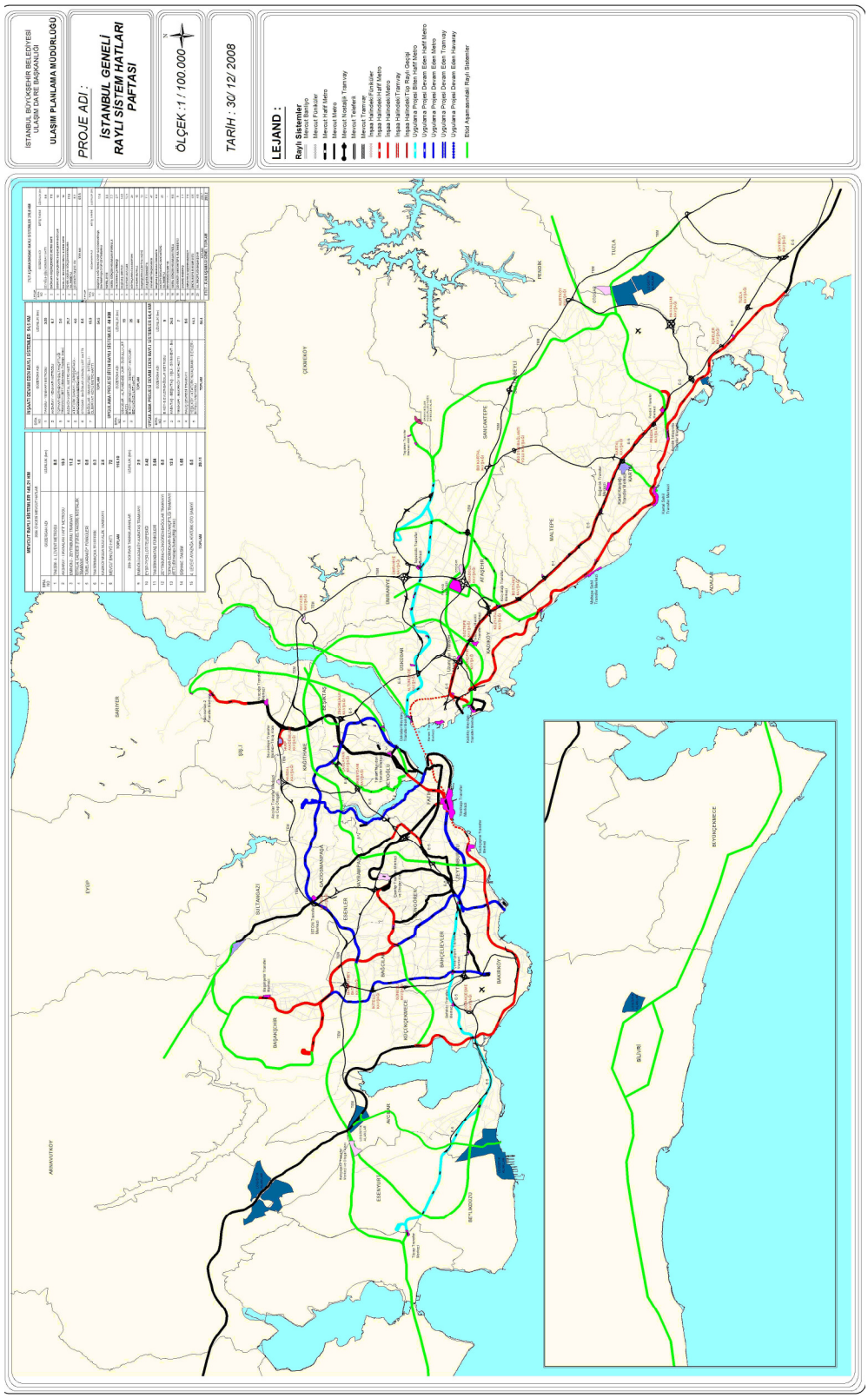

Şekil B.14 : Maltepe Bölge Parkı – Dragos – Kartal (Veriler: İMP, 2010, derleyen: G.Güler).

Şekil B.15 : Riva konum (Veriler : İMP, 2010, derleyen : G. Güler).

EK C – İSTANBUL ULAŞIM ALTYAPISI

Şekil C.1 : İstanbul geneli mevcut ve inşaat halindeki raylı sistemler (BİMTAŞ, İstanbul Tarihi Yarımada Yönetim Planı, 2008).

Çizelge C.1 : Planlanmış ulaşım altyapısı (Olympist, 2005).

Ulaşım Altyapısının Türü (Karayolları, banliyö demiryolu, metro, hafif raylı toplu taşıma sistemleri)		**Uzunluk + Kapasite** (Trafik Şeridi ya da Hat Sayısı)				**İnşaat**			**Finansman Kaynağı** (Kamu / Özel / Her İkisi)
		Kent Sınırları İçinde		**Kent Sınırlarından Kent Sınırları Dışındaki Tesislere Kadar**		**Başlama**	**Bitiş**	**2003 ABD Doları Cinsinden Tutarı**	
		Uzunluk (km)	**Şerit / Hat Sayısı**	**Uzunluk (km)**	**Şerit / Hat Sayısı**				
Tramvay	Eminönü - Karaköy - Kabataş	4,2	2			2002	2004	30.000.000	Kamu
Tramvay	Edirnekapı - GOP1 Transfer Merkezi - SultanÇiftliği	15,6	2			2002	2004	175.000.000	Kamu
Metro	Taksim - Yenikapı	5,2	2			1998	2005	450.000.000	Kamu
Hafif Raylı Sistem	Aksaray - Yenikapı	0,7	2			1998	2005	27.000.000	Kamu
Füniküler	Taksim - Kabataş	0,6	1			2002	2005	20.000.000	Kamu
Tramvay	Zeytinburnu - Güngören -Bağcılar	5,8	2			2003	2005	20.000.000	Kamu
Metro	4.Levent - Seyrantepe (1.etap)	1,1	2			2004	2006	250.000.000	Kamu
Metro	4.Levent - Ayazağa (2.etap)	2,5	2			2004	2007		Kamu
Hafif Raylı Sistem	Kadıköy - Kartal	22,0	2			2004	2008	400.000.000	Kamu
Hafif Raylı Sistem	Esenler Otogar - Bağcılar - Mahmutbey	7,5	2			2004	2008	250.000.000	Kamu
Hafif Raylı Sistem	Üsküdar - Altunizade (1.etap)	5,5	2			2004	2008	200.000.000	Kamu
Metro	Bakırköy - Şirinevler - Sefaköy (1.etap)	6,0	2			2004	2008	200.000.000	Kamu
Tramvay	Haliç çevresi	11,5	2			2005	2008	80.000.000	Kamu
Hafif Raylı Sistem	Ümraniye - Otogar - Göztepe	5,7	2			2006	2008	160.000.000	Kamu
Tramvay	Eyüp - Demirkapı - Ulubatlı	2,0	1			2005	2008	30.000.000	Kamu

Çizelge C.1 (devam) : Planlanmış ulaşım altyapısı (Olympist, 2005).

Ulaşım Altyapısının Türü (Karayolları, banliyö demiryolu, metro, hafif raylı toplu taşıma sistemleri)		Uzunluk + Kapasite (Trafik Şeridi ya da Hat Sayısı)				İnşaat			Finansman Kaynağı (Kamu / Özel / Her İkisi)
		Kent Sınırları İçinde		Kent Sınırlarından Kent Sınırları Dışındaki Tesislere Kadar		Başlama	Bitiş	2003 ABD Doları Cinsinden Tutarı	
		Uzunluk (km)	Şerit / Hat Sayısı	Uzunluk (km)	Şerit / Hat Sayısı				
Tramvay	Eminönü - Karaköy - Kabataş	4,2	2			2002	2004	30.000.000	Kamu
Tüp Geçit	Marmaray Yedikule - Söğütlüçeşme Tüp Geçidi	13,5	2			2004	2008	1.800.000.000	Kamu
Hafif Raylı Sistem	Kartal - Tuzla	9,0	2			2006	2009	150.000.000	Kamu
Tramvay	Üsküdar - Kadıköy	4,2	2			2006	2009	50.000.000	Kamu
Havaray	Bakırköy - İncirli	3,3	2			2006	2009	38.000.000	Kamu
Hafif Raylı Sistem	Kartal - Tuzla	9,0	2			2006	2009	150.000.000	Kamu
Tramvay	Altunizade - Tepeüstü (Ümraniye - Dudullu (2.etap)	6,7	2			2006	2010	350.000.000	Kamu
Metro	Mahmutbey - İkitelli - Başakşehir - Olimpiyat Parkı	6,0	2			2006	2010	200.000.000	Kamu
Havaray	Mecidiyeköy - Merter	16,0	2			2007	2010	300.000.000	Kamu
Tramvay	Kadıköy - Bostancı	8,6	2			2007	2012	120.000.000	Kamu
Hafif Raylı Sistem	Sefaköy - Beylikdüzü (2.etap)	18,7	2			2008	2012	500.000.000	Kamu
Metro	Yenikapı - Bağcılar	10,0	2			2008	2012	420.000.000	Kamu
Road	Diğer karayolları	132,0	Çeşitli			2004	2008	500.000.000	Kamu
Otoyol	Kuzey Otoyolu	17,0	2X3				Projelendilirmiş		Kamu
Otoyol	Çobançeşme - Olimpiyat Parkı - Kuzey Otoyolu	16,5	2X3				Projelendilirmiş		Kamu

Çizelge C.2 : Ulaşım (Olympist, 2005).

Tüm uzaklıklar km, zamanlar dakika cinsindendir	Atatürk Havalimanı		Otel Bölgesi - I Taksim (11.033 oda)		Otel Bölgesi - II Eski Kent (17.867 oda)		Sporcu Köyü		Olimpik Stadyum		Medya Köyü		URTM / ABM	
	km.	dak.	km.	dak.	km.	dak.	km.	dak.	km.	dak.	km.	dak.	km.	dak.
Atatürk Havalimanı			21	27	14 (raylı)	20	16	22	16	22	16	22	0.5 (raylı)	3
Otel Bölgesi - I Taksim	21	27			6	10	25	30	25	30	25	30	21	27
Otel Bölgesi - II Eski Kent	14 (raylı)	20	6	10			19	22	19	22	19	22	14 (raylı)	20
Sporcu Köyü	16	22	25	30	19	22			4	5	1	3	16	22
Olimpik Stadyum	16	22	25	30	19	22	4	5			4	5	16	22
Medya Köyü	16	22	25	30	19	22	1	3	4	5			16	22
URTM / ABM	0,5 (raylı)	3	21	27	14 (raylı)	20	16	22	16	22	16	22		
Atletizm	16	22	25	30	19	22	4	5			4	5	16	22
Kürek	14	23	10	22	6	6	20	21	20	21	20	21	14	23
Badminton	19	25	23	30	20	25	13	20	13	20	13	20	19	25
Beyzbol	16	22	25	30	19	22	4	5	*	*	4	5	16	22
Basketbol	4 (raylı)	4	18	24	10 (raylı)	14	16	20	16	20	16	20	4 (raylı)	4
Boks	16	22	25	30	19	22	4	5	*	*	4	5	16	22
Kano / Kayak (Durgun su)	14	23	10	22	6	6	20	21	20	21	20	21	14	23
Kano / Kayak (Slalom)	16	22	25	30	19	22	4	5	*	*	4	5	16	22
Bisiklet (Pist)	16	22	25	30	19	22	4	5	*	*	4	5	16	22
Bisiklet (Zamana karşı)	30	30	11	20	17	30	25	26	25	26	25	26	30	30
Bisiklet (Toplu çıkışlı)	14	23	10	22	6	6	20	21	20	21	20	21	14	23
Bisiklet (Dağ bisikleti)	32	32	13	22	19	32	27	28	27	28	27	28	32	32
Binicilik	64	70	75	62	62	45	57	45	57	45	57	45	64	70
Eskrim	22	25	49	50	36	37	29	20	29	20	29	20	22	25
Futbol	33	42	16	20	22	30	40	42	40	42	40	42	33	42
Jimnastik (Artistik)	4 (raylı)	4	18	24	10	14	16	20	16	20	16	20	4 (raylı)	4
Jminastik (Ritmik, Trambolin)	22	25	49	50	36	37	29	20	29	20	29	20	22	25

Çizelge C.2 (devam) : Ulaşım (Olympist, 2005).

Tüm uzaklıklar km, zamanlar dakika cinsindendir		Atatürk Havalimanı		Otel Bölgesi - I Taksim (11.033 oda)		Otel Bölgesi - II Eski Kent (17.867 oda)		Sporcu Köyü		Olimpik Stadyum		Medya Köyü		URTM / ABM	
		km.	dak.	km.	dak.	km.	dak.	km.	dak.	km.	dak.	km.	dak.	km.	dak.
Halter		0,5 (raylı)	3	21	27	14 (raylı)	20	16	22	16	22	16	22	0	0
Hentbol		22	25	4 9	50	36	37	29	20	29	20	29	20	22	25
Hokey		16	22	25	30	19	22	4	5	*	*	4	5	16	22
Judo		16	22	25	30	19	22	4	5	*	*	4	5	16	22
Güreş		16	22	25	30	19	22	4	5	*	*	4	5	16	22
Su sporları (yüzme, atlama, senkronize yüzme)		16	22	25	30	19	22	4	5	*	*	4	5	16	22
Su sporları (Su topu)		4 (raylı)	4	18	24	10	14	16	20	16	20	16	20	4 (raylı)	4
Modern pentatlon		4	5	19	28	13	18	18	20	18	20	18	20	4	5
Softbol		16	22	25	30	19	22	4	5	*	*	4	5	16	22
Taekwondo		22	25	49	50	36	37	29	20	29	20	29	20	22	25
Tenis		16	22	25	30	19	22	4	5	*	*	4	5	16	22
Masa tenisi		22	25	49	50	36	37	29	20	29	20	29	20	22	25
Okçuluk		16	22	25	30	19	22	4	5	*	*	4	5	16	22
Atıcılık		16	22	25	30	19	22	4	5	*	*	4	5	16	22
Triatlon	Karayolu	7[1]	9	3[2]	9	1[3]	3	21[1]	24	21[1]	24	21[1]	24	7[1]	9
	Denizyolu	12[4]	30	12[5]	30	11[6]	25	12	30	12	30	12	30	12	30
	Toplam	-	39	-	39	-	28	-	54	-	54	-	54	-	39
Yelken		60	65	71	60	58	42	53	40	53	40	53	40	60	65
Voleybol (Salon)		13	15	14	20	6	10	20	24	20	24	20	24	13	15
Voleybol (Plaj)		40	48	23	26	29	36	50	40	50	40	50	40	40	48

Yürüme mesafesı (Olimpiyat Parkı içerisinde)
[1] Bakırköy deniz otobüsü iskelesine mesafesi - [2] Kabataş deniz otobüsü iskelesine mesafesi - [3] Yenikapı deniz otobüsü iskelesine mesafesi
[4] Bakırköy - Büyükada deniz mili cinsinden - [5] Kabataş - Büyükada deniz mili cinsinden - [6] Yenikapı - Büyükada deniz mili cinsinden

EK D – Gençlik Ve Spor Bakanlığı Spor Tesis Alanları (Gençlik ve Spor Bakanlığı İstanbul İl Müdürlüğü, 2010).

Çizelge D.1 : Spor Salonları.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
1	ARNAVUTKÖY HADIMKÖY SPOR SALONU	ARNAVUTKÖY	BASKETBOL-VOLEYBOL	21,00X34,20	Belediyeden GSGM ye 30 yıl tahsisli(20 04 1993)	HASTANE MAH YASSI ÖREN CAD TRAFO KARŞISI	TEL BAĞLANMADI 0212 6516262 MERKEZ TEL	2008	510
2	ARNAVUTKÖY SPOR SALONU	ARNAVUTKÖY	BASKETBOL-VOLEYBOL	44,10X22,50	Milli Emlaktan GSGM ye tahsisli süresiz	ATATÜRK MAH 452 SK NO 6	TEL BAĞLANMADI 0212 6516262 MERKEZ TEL	2007	1.000
3	AHMET CÖMERT SPOR SALONU	BAKIRKÖY	BASKETBOL	24,00X44,00	Genel Müdürlük	4.KISIM SONU OLİMPİYAT EVİ YANI BAKIRKÖY	2125594819	1999	3.500
4	BAĞCILAR SPOR SALONU	BAĞCILAR	KARATE-BOKS	24,00X44,00	Hazineden GSGM Tahsisli 15 12 1994 süresiz	FEVZİ ÇAKMAK CAD.FATİH MAH.50/A BAĞCILAR	2126341844	2001	3.900
5	BAYRAMPAŞA SPOR SALONU	BAYRAMPAŞA	BASKETBOL-UZAKDOĞU	24,00X44,00	Genel Müdürlük	BAYRAM PAŞA SPOR SALONU ORTA MAH. BAYRAMPAŞA	2125440238	1992	350
6	ENGELLİLER SPOR SALONU	BAHÇELİEVLER	BASKETBOL-VOLEYBOL	20,28X44,86	İl Sosyal Hizmetler kurumundan tarafımıza tahsisli.Bilgi ve Belge olmadığından süre belirsiz	SOSYAL HİZMETLER KURUMU B.EVLER	2124417055	1998	600

Çizelge D.1 (devam) : Spor Salonları.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
7	GAZANFER BİLGE SPOR SALONU	B.ÇEKMECE	BASKETBOL,VOLEYBOL, KARATE-DO,M.TENİSİ, HENTBOL,GÜREŞ, BADMİNTON SATRANÇ	44,80X24,80	21 06 1995 49 YILLIĞINA B.Çekmece Belediyesinden Tarafımıza tahsisli	19 MAYIS MAH HİLAL CAD OKUL SOKAK NO 1 BÜYÜKÇEKMECE ASKERLİK ŞUBESİ ARKASI	2128830020	2005	2500
8	MİMAR SİNAN SPOR SALONU	B.ÇEKMECE	BASKETBOL-VOLEYBOL	44,10X22,50	Milli Emlaktan 16 11 1992 GSGMye tahsisli (süresiz)	MERKEZ MAH KEMAl AHÇI SOKAK NO 1 MİMAR SİNAN BÜYÜKÇEKMECE	2128830020	2008	500
9	ÇATALCA SPOR SALONU	ÇATALCA	BASKETBOL-VOLEYBOL	45,00X17,00	Genel Müdürlük	Ferhatpaşa Mah.Gençlik Sok.Lise Cad.Çatalca/İSTANBUL	2127892770	1983	350
10	EYÜP SPOR SALONU	EYÜP	UZAK DOĞU SPORLARI - GÜREŞ	33.00x17.00	Genel Müdürlük	DÜĞMECİLER MAH.DÜĞMECİLER CAD.NO:1 EYÜP	2125644080	1979	750

Çizelge D.1 (devam): Spor Salonları.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
11	ESENYURT KIRAÇ SPOR SALONU	ESENYURT	BASKETBOL - VOLEYBOL - HENTBOL	44,10x22,50	Milli Emlaktan GSGMye tahsisli 15 11 2000/Süresiz	MERKEZ MAH KIRAÇ BELDESİ ESERYURT/İST	2128830020	2007	500
12	ESENLER SPOR SALONU	ESENLER	BASKETBOL-VOLEYBOL VE TÜM SALON SPORLARI	21,00x34,20	Belediyeden GSGM ye 30 yıl tahsisli (20 04 1993)	KEMER MAH 939 SOK NO 20 ESENLER	212 5574624	2008	1200
13	VEFA SPOR SALONU	FATİH	BASKETBOL - VOLEYBOL	22,00x17,00	Genel Müdürlük	NESLİŞAH M.FEVZİPAŞA CAD ALTINAY SPOR SALONU FATİH /İST.	2125243429	1969	200
14	GÜNGÖREN SPOR SALONU	GÜNGÖREN	BASKETBOL-VOLEYBOL-UZAK DOĞU SPORLARI	45,00X17,00	Genel Müdürlük	MERKEZ MAH.FEVZİ ÇAKMAK CAD. NO:19 GÜNGÖREN	2125574624	1983	500
15	TOZKOPARAN SPOR SALONU	GÜNGÖREN	BASKETBOL-VOLEYBOL	45,00X17,00	Genel Müdürlük	CEVAT AÇIKALIN CAD.ERDEMLİ SK.NO 4 TOZKOPARAN GÜNGÖREN	2124812785	1982	500

Çizelge D.1 (devam): Spor Salonları.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
16	CAFERAĞA SPOR SALONU	KADIKÖY	BASKETBOL	44,00X24,00	Kadıköy Belediyesinden Gsgm'ye Tahsisli 2007 yılında Her yıl protokolle yenileniyor	CAĞFERAĞA MAH. CAĞFERAĞA SPOR SALONU SAKIZ SK.KADIKÖY	2163473250		1150
17	KARTAL SPOR SALONU	KARTAL	BASKETBOL-VOLEYBOL-JİMNASTİK	44,00X24,00	Genel Müdürlük	SU DEPOSU SK.NO:24KARTAL	2163741857	1991	1200
18	YAKACIK İTO SPOR SALONU	KARTAL	BASKETBOL-VOLEYBOL-UZAK DOĞU SPORLARI	44,00X24,00	Hazineden GSGM Tahsisli	CUMHURİYET MAH.ZEYTİNLİ CAD. SEZA SK.NO:1 YAKACIK KARTAL	2163098585	2002	750
19	KÜÇÜKÇEKMECE HALKALI OSMAN SOLAKOĞLU SPOR SALONU	K. ÇEKMECE	BASKETBOL-VOLEYBOL-HENTBOL-KARATE-DO-TAEKWONDO-BADMİNTON-STEP-AEROBİK-GÜREŞ	44,10X22,50	Belediyeden GSGM ye 30 yıl tahsisli 04 12 2006-04 12 2036	HALKALI TOPLU KONUTLAR ATAKENT MAH 3.ETAP - K.ÇEKMECE/İST.	0212 6989544	2007	500

Çizelge D.1 (devam): Spor Salonları.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
20	PENDİK-KURTKÖY SPOR SALONU	PENDİK	BASKETBOL-VOLEYBOL	44,00X24,00	Milli Emlak GSGM Tahsisli İl Özel İdare Müdürlüğünce yapıldı	KURTKÖY LİSESİ KARŞISI KAVAK SOKAK NO 1 PENDİK	216 3788264	1999	650
21	SULTANBEYLİ SPOR SALONU	SULTANBEYLİ	BASKETBOL , VOLEYBOL, HENTBOL, GÜREŞ, BOKS, JUDO, TEKVANDO VE UZAKDOĞU SPORLARI, MASA TENİSİ, BİLARDO, JİMNASTİK , AEROBİK	44,80X24,80	Belediye Meclis Kararı İle 06 04 2005 -04 Meclis Kararı ile GSGM'ye tahsisli 10 yıl	BATTAL GAZİ MAH. SULTANBEYLİ	0216 5921029	2005	1500
22	SARIYER GÜREŞ SPOR SALONU AHMET KİREŞÇİ GÜREŞ ANTRENMAN SALONU	SARIYER	BASKETBOL-VOLEYBOL-GÜREŞ	28,00x14,00	Genel Müdürlük	MERSİNLİ AHMET KAMP EĞİTİM TESİSLERİ YANI SARIYER/İST.	2122423078	1999	
23	SARIYER SPOR SALONU	SARIYER	BASKETBOL-VOLEYBOL	33.00x17.00	Genel Müdürlük	ŞİFA YOLU SARIYER	2122423078	1988	500

Çizelge D.1 (devam): Spor Salonları.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
24	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ ORMAN FAKULTESİ SPOR TESİSLERİ (SPOR SALONU)	SARIYER	KARATE -GÜREŞ-BOKS-KİCKBOKS-JUDO-TEAKWANDO-MUAYTHA-VOLEYBOL-BASKETBOL	44,10X22,50	İstanbul Üniversitesinden GSGM ye 20 yıllığına tahsisli (06 10 2005-06 10 2025)	BAHÇEKÖY SPOR TESİSLERİ BAHÇEKÖY-SARIYER/İST.		2007	681
25	SANCAKTEPE YENİDOĞAN SPOR SALONU	SANCAKTEPE	BASKETBOL-VOLEYBOL-HENTBOL-GÜREŞ-WUS-HU-JUDO-KARATE-TAEK-WONDO	44,10X22,50	Belediyeden GSGM ye tahsisli 07 11 2006 20 yıl	YUNUS EMRE MAH BARBAROS BULVARI 1/1	2164843031-2165920076	2008	500
26	SİLİVRİ SPOR SALONU (ALİBEY MAHALLESİ)	SİLİVRİ	BASKETBOL-VOLEYBOL	44,10x22,50	Hazineden GSGMye 20 yıl tahsisli 01 04 2004 -01 04 2024	SİLİVRİ ALİBEY MAH	212 7272702	2007	500
27	SİLİVRİ SPOR SALONU	SİLİVRİ	BASKETBOL-VOLEYBOL	45,00x17,00	Genel Müdürlük	YENİMAHALLE MÜJDAT GÜRSU CAD SİLİVRİ	2127272702	1983	500
28	ŞİLE SPOR SALONU	ŞİLE	BASKETBOL-VOLEYBOL	22.00x44.00	Hazineden GSGM'ye Tahsisli 29 07 1991 süresiz	KORDONBOYU CAD.NO:34 ŞİLE	2167113940	1993	500

Çizelge D.1 (devam): Spor Salonları.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
29	B.FELEK SPOR SALONU **İNŞA HALİNDE 11 01 2010 yer teslim yapıldı 8/11/2010 iş bitim tarihi**	ÜSKÜDAR	VOLEYBOL-JUDO-MASA TENİSİ-BADMİNTON-GÜREŞ		Genel Müdürlük	NUHKUYUSU CAD.SEYİT AHMET DERESİ SK.NO:8 Z.KAMİL ÜSKÜDAR	2166515051	1972	960
	B.FELEK KONDÜSYON SALONU	ÜSKÜDAR			Genel Müdürlük	NUHKUYUSU CAD.SEYİT AHMET DERESİ SK.NO:8 Z.KAMİL ÜSKÜDAR	2166515051	2001	
30	B.FELEK KUBBE SALON	ÜSKÜDAR	ANTRENMAN MAKSATLI	34,00x19,00	Genel Müdürlük	NUHKUYUSU CAD.SEYİT AHMET DERESİ SK.NO:8 Z.KAMİL ÜSKÜDAR	2166515029	1991	400
31	BAĞLARBAŞI SPOR SALONU(JİMNASTİK)	ÜSKÜDAR	JİMNASTİK	44,00x24,00	Vakıflar Bölge Müdürlüğünden GSGM tahsisli	ALAATTİN YAVAŞÇA SOK VAKIF MAH N 8 BAĞLARBAŞI/ ÜSKÜDAR	2163105300	1974	700
	BAĞLARBAŞI SPOR SALONU(HENTBOL)	ÜSKÜDAR	HENTBOL-VOLEYBOL	44,00x24,00	Vakıflar Bölge Müdürlüğünden GSGM tahsisli	VAKIF MAH N 8 BAĞLARBAŞI/ ÜSKÜDAR	2163105300	1974	700

Çizelge D.1 (devam): Spor Salonları.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
32	BURHAN FELEK 50.YIL VOLEYBOL SPOR SALONU	ÜSKÜDAR	VOLEYBOL	40.00x20.60	Genel Müdürlük	ALAATTİN YAVAŞÇA SOK NO 10 ÜSKÜDAR	2166515051	2008	1300
33	ABDİ İPEKÇİ SPOR SALONU	ZEYTİNBURNU	BASKETBOL	54.00x33.00	Genel Müdürlük	Abdi İpekçi Spor Salonu 10.Yıl Caddesi	2126797420	1989	12500
	ÇOK AMAÇLI SPOR SALONU	BAKIRKÖY			GSGM				
34	KÜÇÜKÇEKMECE SPOR SALONU	KÜÇÜKÇEKMECE	YAPIMI DEVAM EDIYOR						5000
	SPOR SALONLARI	35 ADET							

Çizelge D.2 : Stadyumlar.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
1	İNÖNÜ STADYUMU	BEŞİKTAŞ	FUTBOL		Hazineden Tahsisli	VİŞNEZADE MAH DOLMABAHÇE CAD BEŞİKTAŞ	2122367201-02	1947	32145
2	ALİ SAMİ YEN STADI	ŞİŞLİ	FUTBOL		Genel Müdürlük	ALİ SAMİ YEN STADI MECİDİYEKÖY İST	212 2161500	1967	23477
3	ŞÜKRÜ SARAÇOĞLU STADYUMU	KADIKÖY	FUTBOL		Genel Müdürlük	ŞÜKRÜ SARAÇOĞLU STADI KIZILTOPRAK KADIKÖY(49 YILLIĞINA ÜST HAKKI VERİLDİ)	2163493737	1982	50509
4	ATATÜRK OLİMPİYAT STADI	BAŞAKŞEHİR	FUTBOL		Olmpiyat Köyü yapılmak üzere Hazineden GSGM ye tahsisli	ATATÜRK OLİMPİYAT STADI HALKALI TOPLU KONUTLARI ARKASI İKİTELLİ K.ÇEKMECE İST.	2124130000	2002	76092
5	MALTEPE HASAN POLAT STADI	MALTEPE	FUTBOL		Genel Müdürlük	Yalı Mah Karaman Sok No 20/2 Maltepe	0216 3703044	2005	4800
	STADYUMLAR	5 ADET							187023
1	SEYRANTEPE STADYUMU YAPILACAK 4PAFTA 3 ADA 33 PARSEL 120.000M2(ALİSAMİYEN STADYUMU YERİ SEYRANTEPEDE BULUNAN ALAN İLE TRAMPA EDİLDİ) **İNŞAAT 24 10 2010 BİTECEK**	ŞİŞLİ			GSGM 27 08 2007 TOKİDEN TAHSİSLİ			2009 İNŞAAT AŞAMASINDA	

Çizelge D.2a : Çim Yüzeyli Sahalar.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
1	ÇETİN EMEÇ (BAYRAMPAŞA)STADI	BAYRAMPAŞA	FUTBOL		Hazineden GSGM tahsisli	BAYRAM PAŞA SPOR SALONU ORTA MAH. BAYRAMPAŞA	2125440238	1982	3200
2	BAHÇELİEVLER YENİBOSNA STADYUMU	BAHÇELİEVLER	FUTBOL		Milli Emlaktan GSGMyeTahsisli Süresiz (İl Özel Yaptı)	YENİ BOSNA FEVZİ ÇAKMAK MAH.Y.BEYAZIT NO:13 B.EVLER	2126399293	2003	4100
3	KARACAKÖY FUT.SAH.	ÇATALCA	FUTBOL		Orman Genel müdürlüğünden Tahsisli 30 10 1989-3010 2038 49 yıl	KARACAKÖY BELDESİ / ÇATALCA	2127892770	1996/2006	250
4	EYÜP STADI	EYÜP	FUTBOL		Genel Müdürlük	DÜĞMECİLER MAH.DÜĞMECİLER CAD.NO:1 EYÜP (EYÜP BELDİYESİNE DEVREDİLDİ)	2125644080	1976	3090
5	VEFA STADI	FATİH	FUTBOL		Genel Müdürlük	KELEBEK SK. DERVİŞALİ MAH.FEVZİ PAŞA CAD. NO:1 EDİRNEKAPI /FATİH	2125251545	1949	5000
6	YUSUF ZİYA ÖNİŞ STADI	SARIYER	FUTBOL		Genel Müdürlük	ŞİFA YOLU SARIYER İST.	2122423076	1979/1988/2008	4200

Çizelge D.2a (devam) : Çim Yüzeyli Sahalar.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
7	SELİMPAŞA ÇİM YÜZEYLİ FUTBOL STADI	SİLİVRİ	FUTBOL		Selimpaşa Belediyesinden tahsisli 01 02 1991 20 YIL	SELİMPAŞA BELDESİ /SİLİVRİ	2127272702	2002	1750
8	AYAZAĞA YUSUF TUNAOĞLU ÇİM YÜZ.STADI	ŞİŞLİ	FUTBOL		Orman Genel Müdürlüğünden GSGMye Tahsisli süresiz	AYAZAĞA MAH .EVYAP LİSESİ YANI MASLAK	2122604585	2001	4100
9	ORHAN KEÇELİ ÇİM YÜZEYLİ FUTBOL SAHASI	SARIYER	FUTBOL		Orman Genel Müdürlüğünden GSGMye Tahsisli süresiz	MADEN MAH. SARIYER/İST.	0212 2423076	2001	
10	PENDİK KURTKÖY ERDOĞAN DEMİRÖREN STADI	PENDİK	FUTBOL		Genel Müdürlük	YENİŞEHİR MAH HARMANDERE MEVKİİ KURTKÖY PENDİK	216 4826570	2002	1000
	ÇİM SAHALAR	10 ADET							26690

Çizelge D.2b : Toprak Yüzeyli Futbol Sahaları.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
1	KAMİLOBA TOPRAK YÜZEYLİ FUTBOL SAHASI	SİLİVRİ			Belediyeden GSGM. Tahsisli süresiz	KAMİLOBA CELALİYE BELDESİ BÜYÜKÇEKMECE	2128830020	2004	
2	ÇATALCA KALEİÇİ TOPRAK YÜZEYLİ FUTBOL SAHASI	ÇATALCA			Milli Emlak süresiz GSGM. Tahsisli süresiz	KALEİÇİ MAH.ÇATALCA	212 7892770	2004	
3	ÇATALCA İHSANİYE KÖYÜ TOPRAK YÜZEYLİ FUTBOL SAHASI	ÇATALCA			Hazineden süresiz GSGM. Tahsisli süresiz	İHSANİYE KÖYÜ SPOR TESİSLERİ ÇATALCA/İST.	2167892770	2006	
4	ÇATALCA İZZETTİN KÖYÜ TOPRAK YÜZEYLİ FUTBOL SAHASI	ÇATALCA			Hazineden süresiz GSGM. Tahsisli süresiz	İZZETTİN KÖYÜ SPOR TESİSLERİ ÇATALCA /İST.	2167892770	2006	
5	ESENYURT KIRAÇ TOPRAK YÜZEYLİ FUTBOL SAHASI	ESENYURT			Milli Emlaktan GSGMye tahsisli 15 11 2000/Süresiz	MERKEZ MAH. KIRAÇ BELDESİ KIRAÇ ESENYURT/İST.	212883020	2006	
6	SARIYER KİLYOS TOPRAK YÜZEYLİ FUTBOL SAHASI	SARIYER			Kilyos Muhtarlığından GSİMye Tahsisli 2004- 10 yıllığına	KİLYOS /SARIYER	2122423078	2004/2005	1000

Çizelge D.2b (devam) : Toprak Yüzeyli Futbol Sahaları

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
7	DEĞİRMENKÖY FUT.SAH.	SİLİVRİ			Hazineden Tahsisli	DEĞİRMENKÖY BELDESİ / SİLİVRİ	2127272702	1989	
8	İSTANBUL SİLİVRİ GÜMÜŞYAKA TOPRAK YÜZEYLİ FUTBOL SAHASI VE YEDEK OYUNCU KULÜBELERİ YAPIM İŞİ	SİLİVRİ			Gümüşyaka Belediyesince GSGM. ye tahsisli	SİLİVRİ GÜMÜŞYAKA	2127272702	2003	
	TOPRAK YÜZEYLİ FUTBOL SAHALARI	**8 ADET**							

Çizelge D.2c : Sentetik Çim Yüzeyli Futbol Sahaları.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
1	AVCILAR TURGUT ÖZAL STADI SENTETİK ÇİM YÜZEYLİ FUTBOL SAH.	AVCILAR	FUTBOL		İBB den İl Müdürlüğüne tahsisli	NAMIK KEMAL CAD. NO:10 AVCILAR	2126761396	1992/2005	5000
2	BEYKOZ SPOR AKADEMİSİ SENTETİK ÇİM YÜZEYLİ ÖN FUTBOL SAHASI YAPIMI	BEYKOZ	FUTBOL		Marmara Üniversitesi Spor Akademisinden İL müdürlüğüne tahsisli 18 02 2005-18 02 2015	MARMARA ÜNİ.SPOR AKADEMİSİ KAMPUSU ANADOLU HİSARI BEYKOZ	2163081037	...../2004	100 portatif tribün
3	BEYKOZ SPOR AKADEMİSİ SENTETİK ÇİM YÜZEYLİ STAD (ARKA FUTBOL SAH.	BEYKOZ	FUTBOL		Marmara Üniversitesi Spor Akademisinden İL müdürlüğüne tahsisli 18 02 2005-18 02 2015	MARMARA ÜNİ.SPOR AKADEMİSİ KAMPUSU ANADOLU HİSARI BEYKOZ	2163081037	...../2005	2500
4	ÇATALCA ZİYA ALTINOĞLU STADI	ÇATALCA	FUTBOL		Genel Müdürlük	ÇATALCA /İST.	2127892770	1985/2006	3500
5	GÜNGÖREN STADI	GÜNGÖREN	FUTBOL		Genel Müdürlük	MERKEZ MAH.FEVZİ ÇAKMAK CAD. NO:19 GÜNGÖREN	2125059439	1983/2007	1500
6	NAMIK SEVİK STADI	FATİH	FUTBOL		Belediyeden GSGM ye 45 yıl Tahsisli 06 06 1996-06 06 2041	HACIHAMZA MEKTEP SOK SURDİBİ FATİH	2126331738	1999/2006	1000
7	SARIYER ÇAYIRBAŞI STADI (BELEDİYEDEN DEVİR)	SARIYER	FUTBOL		Sarıyer Belediyesinden GSGM 10 yıllığına tahsisli(15 06 2005-15 06 2015)	Çayırbaşı Bahçeköy Yolu No 75	2122185796	2005/2006	5000

Çizelge D.2c (devam): Sentetik Çim Yüzeyli Futbol Sahaları.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
8	SİLİVRİ STADI	SİLİVRİ	FUTBOL		Genel Müdürlük	YENİMAHALLE MÜJDAT GÜRSU CAD. SİLİVRİ	2127272702	..../2006	2000
9	SEYİT ATEŞ SENTETİK ÇİM YÜZEYLİ FUTBOL SAHASI	SULTANGAZİ	FUTBOL		Milli Emlaktan GSGM ye tahsisli	Karadeniz Mah.1144 Sok No1 Gaziosmanpaşa/İST	2124760461	2001	3000
10	KARTAL CİHAT ARMAN SENTETİK ÇİM YÜZEYLİ FUTBOL STADI	KARTAL	FUTBOL		Hazineden GSGM Tahsisli	CUMHURİYET MAH.ZEYTİNLİ CAD. SEZA SK.NO:1 YAKACIK KARTAL	2164522525	2001/2007	2500
11	MEHDİ SANCAK.FUT.SAHASI	KAĞITHANE	FUTBOL		Hazineden Tahsisli 3 8 1999 Süresiz	GİRNE CAD NO 38	2122940754	1999/2007	500
12	SARIGAZİ SENTETİK ÇİM YÜZ FUT SAHASI (BELEDİYEDEN DEVİR)	SANCAKTEPE	FUTBOL		Hazineden GSGMye Tahsisli 30 09 2002 Süresiz	Merkez Mah.Namık Kemal Cad Ümraniye	2166214059	2007	750
13	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ ORMAN FAKULTESİ SPOR TESİSLERİ (SENTETİK SAHA)	SARIYER	FUTBOL		İstanbul Üniversitesinden GSGM ye 20 yıllığına tahsisli (06 10 2005)	ORMAN FAKULTESİ SARIYER	2122421556	2007	712
14	ŞİLE STADI SENTETİK ÇİM SAHA	ŞİLE	FUTBOL		Hazineden GSGM Tahsisli 29 07 1991 süresiz	KORDONBOYU CAD. NO:34 ŞİLE	2167113940	1990/2007	1500
15	SULTANBEYLİ STADI SENTETİK ÇİM SAHA	SULTANBEYLİ	FUTBOL		Hazineden GSGM Tahsisli	MİMAR SİNAN MAH SPOR CAD SULTANBEYLİ	216 5921029	1998/2007	1850

Çizelge D.2c (devam): Sentetik Çim Yüzeyli Futbol Sahaları.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
16	ARNAVUTKÖY TAŞOLUK SENTETİK SAHA	ARNAVUTKÖY	FUTBOL		ARNAVUTKÖY TAŞOLUK İLK KADEME BELEDİYESİNDEN TAHSİSLİ 2008	TAŞOLUK BELEDİYESİ SPOR KOMPLEKSİ FEVZİ ÇAKMAK MAH KEMER CAD NO 34/A	0544 292 61 61 (il.ce muduru telefonu	2009	700
17	ÇATALCA DURUSU SENTETİK ÇİM YÜZEYLİ FUTBOL SAHASI	ARNAVUTKÖY	FUTBOL		Çatalca Belediyesinden GSGM tahsisli 14 06 2006	DURUSU KÖYÜ ÇATALCA	0544 292 61 61 (il.ce muduru telefonu	2009	200
18	ÇATALCA BİNKILIÇ SENTETİK ÇİM YÜZEYLİ FUTBOL SAHASI	ÇATALCA	FUTBOL		Milli Emlak GSGM tahsisli 13 6 2006	BİNKILIÇ KÖYÜ ÇATALCA	2127892770	2009	200
19	ÇEKMEKÖY ALEMDAĞ SENTETİK ÇİM YÜZEYLİ FUTBOL SAHASI VE TRİBÜN	ÇEKMEKÖY	FUTBOL		Orman Genel müdürlüğünden Tahsisli 11 08 2000/49 yıl	Merkez mah Havacilar yolu cad 3/sokak no 22 Alemdag cekmekoy	TELEFONU YOK	2009	1200
	SENTETİK ÇİM YÜZEYLİ STAD VE FUTBOL SAHASI	**19 ADET**							

Çizelge D.3 : Binicilik Tesisleri.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
	MASLAK BİNİCİLİK TESİSLERİ	SARIYER	BİNİCİLİK						
1	ATLISPOR BİNİCİLİK KULÜBÜ (1 KAPALI MANEJ)	SARIYER	BİNİCİLİK		GSGM	MASLAK BİNİCİLİK TESİSLERİ MASLAK SARIYER	0212 2762056	1956	
2	ATLISPOR BİNİCİLİK KULÜBÜ (1 KAPALI YENİ MANEJ)	SARIYER	BİNİCİLİK		GSGM	MASLAK BİNİCİLİK TESİSLERİ MASLAK SARIYER	0212 2762056	1956	
3	ATLISPOR BİNİCİLİK KULÜBÜ VE GS KULÜBÜ ORTAK KULLANIYOR (1 AÇIK MANEJ)	SARIYER	BİNİCİLİK		GSGM	MASLAK BİNİCİLİK TESİSLERİ MASLAK SARIYER	0212 2762056	1956	
4	SİPAHİOCAĞI VE ATLISPOR BİNİCİLİK KULÜBÜ (1 AÇIK MANEJ) (ORTAK OLARAK KULLANILIYOR)	SARIYER	BİNİCİLİK		GSGM	MASLAK BİNİCİLİK TESİSLERİ MASLAK SARIYER	0212 2762056	1956	
5	ATLISPOR BİNİCİLİK KULÜBÜ (1 PONİ MANEJ)	SARIYER	BİNİCİLİK		GSGM	MASLAK BİNİCİLİK TESİSLERİ MASLAK SARIYER	0212 2762056	1956	

Çizelge D.3 (devam): Binicilik Tesisleri.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
6	SİPAHİOCAĞI BİNİCİLİK KULÜBÜ (1 KAPALI MANEJ)	SARIYER	BİNİCİLİK		GSGM	MASLAK BİNİCİLİK TESİSLERİ MASLAK SARIYER	0212 2423076	1956	
7	SİPAHİOCAĞI BİNİCİLİK KULÜBÜ 1 AÇIK MANEJ	SARIYER	BİNİCİLİK		GSGM	MASLAK BİNİCİLİK TESİSLERİ MASLAK SARIYER	0212 2423076	1956	
	BİNİCİLİK TESİSLERİ	**7 ADET**							

Çizelge D.4 : Motokros Parkuru.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
1	HEZARFEN MOTOKROS PARKURU	ARNAVUTKÖY	MOTOR SPORLARI		Motorsporları Federasyonundan GSGM ye 3 yıllığına tahsisli (Mayıs 2005) tahsis 2008 sona erdi	ÇATALCA	0212 7892770	2005	200
	MOTOKROS PARKURU	**1 ADET**							

Çizelge D.5 : Atış Poligonu.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
1	ATICILIK İHTİSAS SPOR KULÜBÜ (öğümce)	BEYKOZ	ATIŞ POLİGONU		Orman Genel Müdürlüğünden GSGM YE SÜRESİZ TAHSİSLİ			1990	
2	İSTİNYE ATIŞ POLİGONU	SARIYER	ATIŞ POLİGONU		GSGM	POLİGON CAD NO1 İSTİNYE SARIYER	0212 2778905	1981	
3	YAKACIK AVCILIK VE ATICILIK SPOR KULÜBÜ	KARTAL	ATIŞ POLİGONU		Maliye Hazinesinden GSGM ye tahsisli	YAKACIK KARTAL	2165921029	2001	
	2008 SONU ATIŞ POLİGONU	**3 ADET**							

Çizelge D.6 : Atletizm Pisti.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
1	BEYKOZ SPOR AKADEMİSİ SENTETİK ATLETİZM PİSTİ	BEYKOZ	ATLETİZM (NİZAMİ ŞAMPİYONALARA UYGUN)		Marmara Üniversitesi Spor Akademisinden İL müdürlüğüne tahsisli 18 02 2005-18 02 2015	MARMARA ÜNİ.SPOR AKADEMİSİ KAMPUSU ANADOLU HİSARI BEYKOZ	2163081037	...../2005	2500
2	ATATÜRK OLİMPİYAT STADI DIŞ SAHA ATLETİZM PİSTİ	BAŞAKŞEHİR	ATLETİZM (NİZAMİ ŞAMPİYONALARA UYGUN)		Olmpiyat Köyü yapılmak üzere Hazineden GSGM ye tahsisli	ATATÜRK OLİMPİYAT STADI HALKALI TOPLU KONUTLARI ARKASI İKİTELLİ K.ÇEKMECE İST.	2124130000	2002	
3	ATATÜRK OLİMPİYAT STADI İÇ SAHA ATLETİZM PİSTİ	BAŞAKŞEHİR	ATLETİZM (NİZAMİ ŞAMPİYONALARA UYGUN)		Olmpiyat Köyü yapılmak üzere Hazineden GSGM ye tahsisli	ATATÜRK OLİMPİYAT STADI HALKALI TOPLU KONUTLARI ARKASI İKİTELLİ K.ÇEKMECE İST.	2124130000	2000	76092
4	BURHAN FELEK ATLETİZM PİSTİ	ÜSKÜDAR	ATLETİZM (NİZAMİ ŞAMPİYONALARA UYGUN)		Genel Müdürlük	Barbaros Mahallesi Alaattin Yavaşça Sk. No:10 Üsküdar/ İSTANBUL	0216 6516262	1985	6000

Çizelge D.7 : Yüzme Havuzları.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
1	ARNAVUTKÖY KAPALI YÜZME HAVUZU	ARNAVUTKÖY	YARI OLİMPİK	25,00X12,50	Milli Emlaktan GSGM ye tahsisli süresiz	ATATÜRK MAH 452 SK NO 6	TEL BAĞLANMADI 0212 6516262 MERKEZ TEL	2006	550
2	ARNAVUTKÖY HADIMKÖY YÜZME HAVUZU	ARNAVUTKÖY	YARI OLİMPİK	25,00X12,50	Belediyeden GSGM ye 30 yıl tahsisli(20 04 1993)	HASTANE MAH YASSI ÖREN CAD TRAFO KARŞISI	TEL BAĞLANMADI 0212 6516262 MERKEZ TEL	2008	510
3	ATAKÖY AÇIK YÜZME VE ATLAMA HAVUZU	BAKIRKÖY	OLİMPİK HAVUZ	50,00X25,00	Genel Müdürlük	4.KISIM SONU OLİMPİYAT EVİ YANI BAKIRKÖY	0212 6614599	1996	1250
4	AVNİ AKYOL KAPALI YÜZME HAVUZU	BAKIRKÖY	OLİMPİK HAVUZ	50,00X25,00	Genel Müdürlük	4.KISIM SONU OLİMPİYAT EVİ YANI BAKIRKÖY	0212 5595536	1993	1500
	YARI KAPALI YÜZME HAVUZU	ORTAKÖY			İl Özel İdaresi				
5	ESENLER YÜZME HAVUZU	ESENLER	YARI OLİMPİK	25,00X12,50	Belediyeden GSGM ye 30 yıl tahsisli (20 04 1993)	KEMER MAH 939 SOK NO 20 ESENLER	212 5574624	2008	1200
6	KARTAL YAKACIK KAPALI YÜZME HAVUZU	KARTAL	YARI OLİMPİK	25,00X12,50	Hazineden Tahsisli	CUMHURİYET MAH.ZEYTİNLİK CAD SEZER SOK	2163778969	2007	550

Çizelge D.7 (devam) : Yüzme Havuzları.

	TESİSİN ADI	İLÇESİ	AMACI	EBATLARI	MÜLKİYETİNİN KİME AİT OLDUĞU	ADRESİ	TELEFONU	HİZMETE GİRDİĞİ YIL	SEYİRCİ KAPASİTESİ
7	SULTANBEYLİ KAPALI YÜZME HAVUZU	SULTANBEYLİ	YARI OLİMPİK	25,00X12,50	Encümen Kararı İle 11 09 2005 /2005-745 GSGM'ye tahsisli 10 yıl	BATTAL GAZİ MAH. KUBBE CAD NO 5 SULTANBEYLİ	216 5920076	2007	550
8	BURHAN FELEK YARI OLİMPİK KAPALI YÜZME HAVUZU	ÜSKÜDAR	YARI OLİMPİK	25,00X15,00	Genel Müdürlük	NUHKUYUSU CAD.NO:16 Z,KAMİL ÜSKÜDAR	2166514996	1983	550
9	ERGUN GÜRSOY YÜZME HAVUZU (OLİMPİK KAPALI)	ÜSKÜDAR	OLİMPİK HAVUZ	50,00X25,00	Genel Müdürlük	NUHKUYUSU CAD.NO:16 Z,KAMİL ÜSKÜDAR	2166519919	1997/16 09 2006 ÜSTÜ KAPATILIP HİZMETE GİRDİ	500
10	ESENYURT KAPALI YÜZME HAVUZU	ESENYURT		25,00X12,50	05 05 2008 TARİHİNDEN İTİBAREN BELEDİYEDEN 25 YIL TAHSİSLİ GSGMYE	YAPIMI D EVAM EDİYOR		2010	513
									7160

EK E – İstanbul Büyükşehir Belediyesi Spor Tesis Alanları

(İstanbul Büyükşehir Belediyesi Spor A.Ş., 2010).

Çizelge E.1 : Cemal Kamacı Spor Kompleksi.

CEMAL KAMACI SPOR KOMPLEKSİ			
ADRES : Şark Kahvesi Otobüs Durağı Karşısı Okmeydanı / İST. **İLETİŞİM** : 0212 238 42 44 - 4 / Faks: 0212 238 42 47 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ** : 1996 **KULLANIM ŞEKLİ** : Kira - Spor A.Ş. **AÇIK ALAN** : 11.000 m2 **KAPALI ALAN** : 13.500 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	SPOR SALONU	370	Ölçü :27*46 m
	YÜZME HAVUZU	550	Ölçü: Olimpik (50 * 25 m-8 Kulvar)
1	FİTNESS SALONU		
1	STEP-AEROBİK-PİLATES SALONU		
1	SAUNA		
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
1	HALI SAHA		Ölçü: 24 * 47 m
	OTOPARK		Ön Taraf: 20 / Yan Bölüm: 80
	BEL-NET		Gençlik ve Spor Md.
	KAFETERYA / BÜFE		BELTUR

Çizelge E.2 : Zeytinburnu Spor Kompleksi.

ZEYTİNBURNU SPOR KOMPLEKSİ			
ADRES :Telsiz Mah.Prof.Muammer Aksoy Cad.No:15 Z.burnu/İSTANBUL **İLETİŞİM** : 0212 582 98 32 / Faks: 0212 664 78 49 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ** : 1993 **KULLANIM ŞEKLİ** : Kira - Spor A.Ş. **AÇIK ALAN** : 8.200 m2 **KAPALI ALAN** : 8.900 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	SPOR SALONU	1000	Ölçü:24.5*48 m
	YÜZME HAVUZU	65	Ölçü:yarı olimpik(12.5*25 m- 5 kulvar)
1	FİTNESS SALONU		
1	STEP-AEROBİK-PİLATES SALONU		
1	UZAKDOĞU SPORLARI SALONU		
1	MASA TENİSİ SALONU		5 masa kapasiteli
1	SAUNA		
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
2	HALI SAHA		1.halı saha ölçüsü:25*40 m 2.halı saha ölçüsü:23.5*41.5 m
	OTOPARK		40 araç kapasiteli
	BEL-NET		Gençlik ve Spor Md.
	KAFETERYA / BÜFE		BELTUR

Çizelge E.3 : Hamza Yerlikaya Spor Kompleksi.

HAMZA YERLİKAYA SPOR KOMPLEKSİ			
ADRES : Eski Edirne asfaltı üzeri sultançiftliği girişi Sultangazi/İSTANBUL **İLETİŞİM** : 0212 594 66 40 / Faks: 0212 594 66 40 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ** : 1990 **KULLANIM ŞEKLİ** : Kira - Spor A.Ş. **AÇIK ALAN** : 18.570 m2 **KAPALI ALAN** : 13.250 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	SPOR SALONU	500	Ölçü :31*48 m
	YÜZME HAVUZU	500	Ölçü :olimpik(25*50 m -8 kulvar)
1	FİTNESS SALONU		
1	STEP-AEROBİK-PİLATES SALONU		
1	UZAKDOĞU SPORLARI SALONU		
1	SAUNA		
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
2	HALI SAHA		1.halı saha :29*51 m 2.halı saha :28*50 m
	OTOPARK		50 araç kapasiteli
	BEL-NET		Gençlik ve Spor Md.
	KAFETERYA / BÜFE		BELTUR

Çizelge E.4 : Hasan Doğan Spor Kompleksi.

HASAN DOĞAN SPOR KOMPLEKSİ			
ADRES : Karlıktepe Mah.Soğanlık Cad.No:49 Kartal Stadı Yanı Kartal /İSTANBUL **İLETİŞİM** : 0216 488 04 90 ,488 31 42,488 42 78 / Faks: 0216 488 16 23 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ** : 2008 **KULLANIM ŞEKLİ** : Ecrimisil - Spor A.Ş. **AÇIK ALAN** : 20.000 m2 **KAPALI ALAN** : 16.000 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	SPOR SALONU	1.128	Ölçü:15*28 m
	YÜZME HAVUZU	765	Ölçü: olimpik(25*50 m -8 kulvar)
1	FİTNESS SALONU		
2	STEP-AEROBİK-PİLATES SALONU		1 adet step-aerobik salonu 1 adet pilates salonu
2	UZAKDOĞU SPORLARI SALONU		
1	MASA TENİSİ SALONU		3 masa kapasiteli
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
	OTOPARK		785 araç kapasiteli-İspark
	KAFETERYA / BÜFE		BELTUR

Çizelge E.5 : İkitelli Spor Kompleksi.

İKİTELLİ SPOR KOMPLEKSİ			
ADRES İkitelli/İSTANBUL	**:** Başakşehir 4.Etap 1.kısım Devlet Hastanesi Karşısı		
İLETİŞİM	: 0212 487 88 26-27-28 / Faks: 0212 487 88 29		
HİZMETE GİRİŞ TARİHİ	**:** 2006		
KULLANIM ŞEKLİ	**:** Kira - Spor A.Ş.		
AÇIK ALAN	**:** 20.000 m2		
KAPALI ALAN	**:** 17.000 m2		
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	SPOR SALONU	644	Ölçü:36*48 m
	YÜZME HAVUZU	895	Ölçü: olimpik(25*50 m -10 kulvar)
1	FİTNESS SALONU		
1	UZAKDOĞU SPORLARI SALONU		
1	MASA TENİSİ SALONU		8 masa kapasiteli
2	SAUNA		
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
2	AÇIK BASK/ VOLEYBOL SAHASI		1. saha ölçüsü:18*29 2. saha ölçüsü:18*29
2	TENİS KORTU		1.kort ölçüsü:16*29 m 2.kort ölçüsü:16*29 m
2	HALI SAHA		1.halı saha ölçüsü:35*55 m 2.halı saha ölçüsü:35*55 m
	OTOPARK		200 araç kapasiteli
	KAFETERYA / BÜFE		Spor A.Ş

Çizelge E.6 : Tuzla Kafkale Spor Kompleksi.

TUZLA KAFKALE SPOR KOMPLEKSİ			
ADRES	**:** Kafkale Mevkii,Postane Mah.Vatan Cad.Tuzla/İSTANBUL		
İLETİŞİM	: 0216 446 79 69-5 HAT / Faks: 0216 446 79 73		
HİZMETE GİRİŞ TARİHİ	**:** 2002		
KULLANIM ŞEKLİ	**:** Kira - Spor A.Ş.		
AÇIK ALAN	**:** 16.000 m2		
KAPALI ALAN	**:** 8.000 m2		
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	SPOR SALONU	883	Ölçü:30*65.5 m
	YÜZME HAVUZU	870	Ölçü:yarı olimpik(12.5*25 m-5kulvar)
1	FİTNESS SALONU		
1	STEP-AEROBİK-PİLATES SALONU		
1	UZAKDOĞU SPORLARI SALONU		
	MASA TENİSİ SALONU		6 masa kapasiteli
4	SAUNA		
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
2	AÇIK BASK/ VOLEYBOL SAHASI		
3	TENİS KORTU		1.kort ölçüsü:20*36,5 m 2.kort ölçüsü:20*36,5 m 3.kort ölçüsü:20*36,5 m

Çizelge E.6 (devam) : Tuzla Kafkale Spor Kompleksi.

ADET	SPOR ALANI	KOLTUK KAPASİTESİ	DİĞER BİLGİLER
3	TENİS KORTU		1.kort ölçüsü:20*36,5 m 2.kort ölçüsü:20*36,5 m 3.kort ölçüsü:20*36,5 m
2	HALI SAHA		1.halı saha :33*66 m 2.halı saha :33*55 m
	OTOPARK		150 araç kapasiteli
	BEL-NET		Gençlik ve Spor Md.
	KAFETERYA / BÜFE		BELTUR

Çizelge E.7 : Haldun Alagaş Spor Kompleksi.

HALDUN ALAGAŞ SPOR KOMPLEKSİ			
ADRES : Alemdağ Cad.Türk Telekom yanı Ümraniye/İSTANBUL **İLETİŞİM** : 0216 634 39 18-19/ Faks: 0216 634 39 18 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ** : 2000 **KULLANIM ŞEKLİ** : Kira - Spor A.Ş. **AÇIK ALAN** : 11.000 m2 **KAPALI ALAN** : 13.500 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	SPOR SALONU	2468	Ölçü:22*44 m
1	FİTNESS SALONU		
1	STEP-AEROBİK-PİLATES SALONU		
2	UZAKDOĞU SPORLARI SALONU		
1	MASA TENİSİ SALONU		13 masa kapasiteli
1	TOPLANTI SALONU		270 kişi kapasiteli(Kütüphaneler Müd.)
1	KÜTÜPHANE		Kütüphaneler Müd.
1	TİYATRO SALONU		500 kişi kapasiteli(Tiyatrolar Müd.)
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
1	HALI SAHA		Ölçü:34*51,5 m
	OTOPARK		250 araç kapasiteli-İspark
	BEL-NET		Gençlik ve Spor Md.
	KAFETERYA / BÜFE		BELTUR

Çizelge E.8 : Bayrampaşa Spor Kompleksi.

BAYRAMPAŞA SPOR KOMPLEKSİ			
ADRES : Tuna Cad.No:2 Bayrampaşa / İST.			
İLETİŞİM : 0212 565 93 29,576 21 49 / Faks: 0212 576 36 01			
HİZMETE GİRİŞ TARİHİ : 1990			
KULLANIM ŞEKLİ : Kira - Spor A.Ş.			
AÇIK ALAN : 9.870 m2			
KAPALI ALAN : 9.300 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	SPOR SALONU	435	Ölçü :31*55 m
1	FİTNESS SALONU		
1	STEP-AEROBİK-PİLATES SALONU		
1	UZAKDOĞU SPORLARI SALONU		
1	MASA TENİSİ SALONU		200 seyirci kapasiteli,12 masa
1	SAUNA		
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
1	TENİS KORTU		Ölçü :16*32,5 m
2	HALI SAHA		1.halı saha ölçüsü:27*47 m 2.halı saha ölçüsü:27*47 m 200 seyirci kapasiteli tribün
	OTOPARK		50 araç kapasiteli
	BEL-NET		Gençlik ve Spor Md.
	KAFETERYA / BÜFE		Spor A.Ş

Çizelge E.9 : Metin Oktay Spor Kompleksi.

METİN OKTAY SPOR KOMPLEKSİ			
ADRES : Ferahevler Nuri Paşa Cad.Hacip Sok.Tarabya/ İST.			
İLETİŞİM : 0212 262 94 59 / Faks: 0212 299 11 54			
HİZMETE GİRİŞ TARİHİ : 1990			
KULLANIM ŞEKLİ : Kira - Spor A.Ş.			
AÇIK ALAN : 12.250 m2			
KAPALI ALAN : 8.500 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	SPOR SALONU	1000	Ölçü :25*45 m
1	FİTNESS SALONU		
1	STEP-AEROBİK-PİLATES SALONU		
1	UZAKDOĞU SPORLARI SALONU		
1	MASA TENİSİ SALONU		6 masa kapasiteli

Çizelge E.9 (devam) : Metin Oktay Spor Kompleksi.

ADET	SPOR ALANI	KOLTUK KAPASİTESİ	DİĞER BİLGİLER
2	TENİS KORTU		1.kort ölçüsü:12*24 m 2.kort ölçüsü:12*24 m
1	HALI SAHA		Ölçü :30*50 m
	OTOPARK		Ön Taraf: 20 / Yan Bölüm: 100
	KAFETERYA / BÜFE		BELTUR

Çizelge E.10 : Tevfik Aydeniz Spor Kompleksi.

TEVFİK AYDENİZ SPOR KOMPLEKSİ			
ADRES : Atatürk Bulvarı Uludağ Cad. Alibeyköy Eyüp/ İST. **İLETİŞİM** : 0212 627 83 61 / Faks: 0212 626 69 92 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ** : 1997 **KULLANIM ŞEKLİ** : Kira - Spor A.Ş. **AÇIK ALAN** : **5**.000 m2 **KAPALI ALAN** : 4.500 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	SPOR SALONU	356	Ölçü :21,5*31,5 m
1	FİTNESS SALONU		
1	STEP-AEROBİK-PİLATES SALONU		uzakdoğu salonu olarakta kullanılıyor.
1	MASA TENİSİ SALONU		3 masa kapasiteli
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
1	HALI SAHA		Ölçü :22*42 m
1	OTOPARK		15 araç kapasiteli.
1	BEL-NET		Gençlik ve Spor Md.
1	KAFETERYA / BÜFE		Spor A.Ş

Çizelge E.11 : Hakkı Başar Spor Kompleksi.

HAKKI BAŞAR SPOR KOMPLEKSİ			
ADRES : Tuna Mah.Hakkı Başar Sok.No:1 Karabayır Esenler/ İST.			
İLETİŞİM : 0212 611 58 52 / Faks: 0212 647 37 58			
HİZMETE GİRİŞ TARİHİ : 2000			
KULLANIM ŞEKLİ : Kira - Spor A.Ş.			
AÇIK ALAN : 5.500 m2			
KAPALI ALAN : 6.500 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	SPOR SALONU	1600	Ölçü: 24*43 m
1	FİTNESS SALONU		
1	STEP-AEROBİK-PİLATES SALONU		
1	UZAKDOĞU SPORLARI SALONU		
	MASA TENİSİ SALONU		2 masa kapasiteli
1	SAUNA		
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
1	HALI SAHA		Ölçü :24*39 m
	OTOPARK		20 araç kapasiteli
	BEL-NET		Gençlik ve Spor Md.
	KAFETERYA / BÜFE		Spor A.Ş

Çizelge E.12 : Beyoğlu Spor Kompleksi.

BEYOĞLU SPOR KOMPLEKSİ			
ADRES : Yahya Kemal Mah.Sipahi Fırın Sok.No:2 Kasımpaşa Beyoğlu / İST.			
İLETİŞİM : 0212 255 36 45,255 36 50 / Faks: 0212 255 36 45			
HİZMETE GİRİŞ TARİHİ : 2007			
KULLANIM ŞEKLİ : Ecrimisil - Spor A.Ş.			
AÇIK ALAN :			
KAPALI ALAN : 3.500 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	SPOR SALONU	500	Ölçü: 19*37 m
1	FİTNESS SALONU		
1	STEP-AEROBİK-PİLATES SALONU		
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
	OTOPARK		50 araç kapasiteli
	KAFETERYA / BÜFE		Spor A.Ş

Çizelge E.13 : Pendik Çamlık Spor Tesisi.

PENDİK ÇAMLIK SPOR TESİSİ			
ADRES : Çamlık Mah.Erguvan Sok.No:2 Kurtköy Pendik / İST. **İLETİŞİM** : 0216 646 27 07,646 27 08,646 27 09 / Faks: 0216 646 27 07 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ** : 2007 **KULLANIM ŞEKLİ** : Ecrimisil - Spor A.Ş. **AÇIK ALAN** : 20.000 m2 **KAPALI ALAN** : 5.000 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	FUTBOL SAHASI	3000	Ölçü: 60*90 m
	SPOR SALONU	400	Ölçü: 15*30 m
1	UZAKDOĞU SPORLARI SALONU		
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
2	AÇIK BASK/ VOLEYBOL SAHASI		1.saha ölçüsü: 15*30 m 2. saha ölçüsü: 15*30 m
2	TENİS KORTU		1.kort ölçüsü:15*30 m 2.kort ölçüsü:15*30 m
2	HALI SAHA		1.halı saha ölçüsü:30*42 m 2.halı saha ölçüsü:30*42 m
	OTOPARK		200 araç kapasiteli
	KAFETERYA / BÜFE		Spor A.Ş

Çizelge E.14 : Çırpıcı Spor Tesisi.

ÇIRPICI SPOR TESİSİ			
ADRES : Çırpıcı Mah.74/C Sok.No:27 Zeytinburnu / İST. **İLETİŞİM** : 0212 558 47 02/ Faks: 0212 665 31 29 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ** : 1992 **KULLANIM ŞEKLİ** : Kira - Spor A.Ş. **AÇIK ALAN** : 8.600 m2 **KAPALI ALAN** : 5.100 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
1	TENİS KORTU		Ölçü :17*37 m
4	HALI SAHA		1.halı saha ölçüsü:30*59 m 2.halı saha ölçüsü:27*54 m 3.halı saha ölçüsü:27*54 m 4.halı saha ölçüsü:22*44 m
	OTOPARK		50 araç kapasiteli
	KAFETERYA / BÜFE		Spor A.Ş

Çizelge E.15 : Florya Spor Tesisi.

FLORYA SPOR TESİSİ			
ADRES : Bilge Kaan Lisesi Yanı Atatürk Ormanı Karşısı Harman Sok.Florya / İST.			
İLETİŞİM : 0212 574 55 70 / Faks: 0212 573 63 67			
HİZMETE GİRİŞ TARİHİ : 1992			
KULLANIM ŞEKLİ : Kira - Spor A.Ş.			
AÇIK ALAN :20.000 m2			
KAPALI ALAN : m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
3	TENİS KORTU		1.kort ölçüsü:18*38,5m 2.kort ölçüsü:18*38,5 m 3.kort ölçüsü:18*38,5 m
2	HALI SAHA		1.halı saha ölçüsü:30*53 m 2.halı saha ölçüsü:30*53 m
	OTOPARK		25 araç kapasiteli
	KAFETERYA / BÜFE		Spor A.Ş

Çizelge E.16 : Halkalı Stadı ve Spor Tesisi.

HALKALI STADI VE SPOR TESİSİ			
ADRES : Atakent Mah.3.Etap İETT son durak karşısı Halkalı/ İST.			
İLETİŞİM : 0212 495 34 42 / Faks: 0212 495 34 22			
HİZMETE GİRİŞ TARİHİ : 2007			
KULLANIM ŞEKLİ : Ecrimisil - Spor A.Ş			
AÇIK ALAN : 16.000 m2			
KAPALI ALAN : m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	FUTBOL SAHASI	1842	Ölçü: 60*90 m
1	AÇIK BASK/ VOLEYBOL SAHASI		Aynı zamanda tenis kortu olarakta kullanılmakta.
1	HALI SAHA		Ölçü: 28*40 m
	OTOPARK		112 araç kapasiteli
	KAFETERYA / BÜFE		Spor A.Ş

Çizelge E.17 : Taşocakları Spor Tesisi.

TAŞOCAKLARI SPOR TESİSİ			
ADRES : Adnan Menderes Cad.Şelale Sok. Yeşilpınar Eyüp/ İST. **İLETİŞİM** : 0212 649 93 95 / Faks: 0212 649 93 85 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ** : 2001 **KULLANIM ŞEKLİ** :Kira - Spor A.Ş. **AÇIK ALAN** : 20.000 m2 **KAPALI ALAN** : 7.000 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
1	AÇIK BASK/ VOLEYBOL SAHASI		Ölçü: 14*26 m aynı zamanda tenis kortu olarak da kullanılmaktadır.
3	HALI SAHA		1.halı saha ölçüsü:30*51 m 2.halı saha ölçüsü:24*46 m 3.halı saha ölçüsü: 24*46 m (zemini eski halı.)
	OTOPARK		50 araç kapasiteli
	KAFETERYA / BÜFE		Spor A.Ş

Çizelge E.18 : Gülbahçesi Spor Tesisi.

GÜLBAHÇESİ SPOR TESİSİ			
ADRES : Tütüncü Mehmet Efendi Cad.Kavaklı Sok.60.Yıl Parkı(Göztep Parkı içi)Göztepe / İST. **İLETİŞİM** : 0216 360 82 87 / Faks: 0216 360 88 69 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ** : 2006 **KULLANIM ŞEKLİ** : Ecrimisil - Spor A.Ş **AÇIK ALAN** : 9.000 m2 **KAPALI ALAN** : 1.000 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
2	AÇIK BASK/ VOLEYBOL SAHASI		1. saha ölçüsü:15*28 2. saha ölçüsü:15*28
2	TENİS KORTU		1.kort ölçüsü:18*38 m 2.kort ölçüsü:18*38 m
2	HALI SAHA		1.halı saha ölçüsü:39*60 m 2.halı saha ölçüsü:22,5*43,5 m
	OTOPARK		20 araç kapasiteli
	KAFETERYA / BÜFE		Spor A.Ş

Çizelge E.19 : Pendik Sahil Spor Tesisi.

PENDİK SAHİL SPOR TESİSİ			
ADRES : Pendik Sahil Gül Sokak Pendik / İST. **İLETİŞİM** : 0216 390 49 99 / Faks: 0216 390 45 80 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ** : 2007 **KULLANIM ŞEKLİ** : Ecrimisil - Spor A.Ş **AÇIK ALAN** : 10.000 m2 **KAPALI ALAN** : 300 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
1	AÇIK BASK/ VOLEYBOL SAHASI		Ölçü: 18*38 m
1	TENİS KORTU		Ölçü: 18*38 m
1	HALI SAHA		Ölçü: 30*52 m
	OTOPARK		-
	KAFETERYA / BÜFE		Spor A.Ş

Çizelge E.20 : Tuzla Sahil Spor Tesisi.

TUZLA SAHİL SPOR TESİSİ			
ADRES : Ahmet Kılıç Bulvarı Şehitler cad. TUZLA / İST. **İLETİŞİM** : 0216 446 32 87-88 / Faks: 0216 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ** : 1996 **KULLANIM ŞEKLİ** : Kira - Spor A.Ş. **AÇIK ALAN** : 6.250 m2 **KAPALI ALAN** : 6.000 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
1	AÇIK BASK/ VOLEYBOL SAHASI		Ölçü: 18*38 m
1	TENİS KORTU		Ölçü: 22*40 m
2	HALI SAHA		1.halı saha ölçüsü:35*55 m 2.halı saha ölçüsü:35*55 m
	OTOPARK		50 araç kapasiteli
	KAFETERYA / BÜFE		Spor A.Ş

Çizelge E.21 : Dudullu Spor Tesisi.

DUDULLU SPOR TESİSİ			
ADRES : Bostancı Yolu, Osmangazi Korusu içi, Yukarı Dudullu ÜMRANİYE / İST.			
İLETİŞİM : 0216 365 36 21 / Faks: 0216 499 09 18			
HİZMETE GİRİŞ TARİHİ : 1998			
KULLANIM ŞEKLİ : Kira - Spor A.Ş.			
AÇIK ALAN : 3.200 m2			
KAPALI ALAN : 2.900 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
1	TENİS KORTU		Ölçü:18*33 m
2	HALI SAHA		1.halı saha ölçüsü:29*50 m 2.halı saha ölçüsü:27*48 m 3.halı saha ölçüsü:18*31 m
	OTOPARK		30 araç kapasiteli
	KAFETERYA / BÜFE		Spor A.Ş

Çizelge E.22 : Silivri Müjdat Gürsu Stadı ve Spor Tesisi.

SİLİVRİ MÜJDAT GÜRSU STADI ve SPOR TESİSİ			
ADRES : Yeni mah.erkan balaban cad.abelia konutları yanı Silivri / İST.			
İLETİŞİM : 0212 728 75 34 / Faks: 0212 728 75 35			
HİZMETE GİRİŞ TARİHİ : 2008			
KULLANIM ŞEKLİ : Kira - Spor A.Ş.			
AÇIK ALAN : 26.000 m2			
KAPALI ALAN :			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	FUTBOL SAHASI	3000	Ölçü:65*105 m
3	AÇIK BASK/ VOLEYBOL SAHASI		1. saha ölçüsü:18*33 m 2. saha ölçüsü:18*33 m 3. saha ölçüsü:18*33 m
3	TENİS KORTU		1.kort ölçüsü:18*33 m 2.kort ölçüsü:18*33 m 3.kort ölçüsü:18*33 m
2	HALI SAHA		1.halı saha ölçüsü:30*42 m 2.halı saha ölçüsü:30*42 m
	OTOPARK		200 araç kapasiteli
	KAFETERYA / BÜFE		-

Çizelge E.23 : Fatih Spor Kompleksi.

FATİH SPOR KOMPLEKSİ			
ADRES : Kaleboyu Cad. Neslişah Mah. No:111 FATİH / İST. **İLETİŞİM** : 212 491 18 86 -491 16 01 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ : 2010** **KULLANIM ŞEKLİ** : Ecrimisil - Spor A.Ş **TOPLAM ALAN : 5000 m²**			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	SPOR SALONU	602	Ölçü :28*46 m
	YÜZME HAVUZU	763	Ölçü: Olimpik (50 * 25 m-10 Kulvar)
2	FİTNESS SALONU		
1	STEP-AEROBİK-PİLATES SALONU		
1	UZAKDOĞU SPORLARI SALONU		
1	SAUNA		
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
	OTOPARK		100 araç kapasiteli
	KAFETERYA / BÜFE		

Çizelge E.24 : Silivrikapı Buz Pisti ve Spor Kompleksi.

SİLİVRİKAPI BUZ PİSTİ VE SPOR KOMPLEKSİ			
ADRES :**Silivrikapı mah.hisaraltı cad.Silivrikapı/Fatih** **İLETİŞİM** : 212 589 28 29 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ : 2010** **KULLANIM ŞEKLİ** : Ecrimisil - Spor A.Ş **AÇIK ALAN** :**8950m²** **KAPALI ALAN** : 4252m²			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	BUZ PİSTİ	900	Ölçü :30*60 m (Olimpik)
	ANT.PİSTİ+SPOR SALONU	200	Ölçü: 20*30 m
1	FİTNESS SALONU		
1	STEP-AEROBİK-PİLATES SALONU		
2	OTOPARK		100 araç kapasiteli
	KAFETERYA / BÜFE		TESİSİN İŞLETİMİNDE

Çizelge E.25 : Yeşilvadi Spor Kompleksi.

YEŞİLVADİ SPOR KOMPLEKSİ			
ADRES : Yeşilvadi Konakları Fatih Sultan Mehmet Mah.Balkan Cad.No:55 Ümraniye/İst. **İLETİŞİM** : 0216 612 15 11 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ** : 2010 **KULLANIM ŞEKLİ** : Kira - Spor A.Ş. **TOPLAM ALAN** : 3.000 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	YÜZME HAVUZU	____	Ölçü :20*12 m*1.40 m
1	FİTNESS SALONU		
3	SAUNA		
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
1	SQUASH SALONU		
3	BUHAR ODASI		
	OTOPARK		
	KAFETERYA / BÜFE		

Çizelge E.26 : Pendik Kaynarca Spor Tesisi.

PENDİK KAYNARCA SPOR TESİSİ			
ADRES : Fevzi Çakmak mah.yavuz sok yanı,bölge parkı Üst Kaynarca/Pendik **İLETİŞİM** : 0216 597 09 39 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ : 2010** **KULLANIM ŞEKLİ** : Kira - Spor A.Ş. **TOPLAM ALAN : 6000 m²**			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
1	TENİS KORTU		Ölçü:11,5*27 m
2	HALI SAHA		1.halı saha:25*40 m 2.halı saha:30*50 m
	OTOPARK		30 araç kapasiteli
	KAFETERYA / BÜFE		Spor A.Ş

Çizelge E.27 : Halkalı Çamlık Spor Salonu.

HALKALI ÇAMLIK SPOR SALONU			
ADRES : Merkez Mah.Koru Cad.No:12 Halkalı/Küçükçekmece **İLETİŞİM** : 0212 693 91 30 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ : 2010** **KULLANIM ŞEKLİ** : Kira - Spor A.Ş. TOPLAM ALAN : 1000 m²			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
1	SPOR SALONU		Ölçü:17*24 m

Çizelge E.28 : Yeşilpınar Yüzme Havuzu.

YEŞİLPINAR YÜZME HAVUZU			
ADRES : Yeşilpınar Mah.Adnan Menderes Cad.Sevgi Sok.No:1Alibeyköy Eyüp / İST. **İLETİŞİM** : 0212 626 12 90,626 13 60 / Faks: 0212 626 19 86 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ** : 2008 **KULLANIM ŞEKLİ** : Ecrimisil - Spor A.Ş **AÇIK ALAN** : 20.000 m2 **KAPALI ALAN** : 16.000 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	YÜZME HAVUZU	130	Ölçü:yarı olimpik(12.5*25 m-5kulvar)
1	MASA TENİSİ SALONU		5 masa kapasiteli
1	TOPLANTI SALONU	240	Kütüphaneler ve Müzeler Müd.ne bağlı
1	KÜTÜPHANE	40	
1	SAUNA		
	OTOPARK		50 araç kapasiteli

Çizelge E.29 : Beyoğlu Yüzme Havuzu.

BEYOĞLU YÜZME HAVUZU			
ADRES : Bedrettin Mah. Evliya Çelebi Cad. Ambar Arkası Sok. No:8 BEYOĞLU / İST.			
İLETİŞİM : 0212 255 37 86 / Faks: 0212 255 37 87			
HİZMETE GİRİŞ TARİHİ : 2007			
KULLANIM ŞEKLİ : Kira - Spor A.Ş.			
AÇIK ALAN :m2			
KAPALI ALAN : 3.000 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	YÜZME HAVUZU	20	Ölçü:yarı olimpik(12.5*25 m-5kulvar)
1	SAUNA		
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
	OTOPARK		
	KAFETERYA / BÜFE		Spor A.Ş

Çizelge E.30 : Sefaköy Yüzme Havuzu.

SEFAKÖY YÜZME HAVUZU			
ADRES : Gültepe Mah.Bağlar Cad.No:61 Küçükçekmece / İST.			
İLETİŞİM : 0212 592 77 63,592 77 64 / Faks: 0212 592 77 18			
HİZMETE GİRİŞ TARİHİ : 2008			
KULLANIM ŞEKLİ : Ecrimisil - Spor A.Ş			
AÇIK ALAN : 20.000 m2			
KAPALI ALAN : 16.000 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	YÜZME HAVUZU	120	Ölçü:yarı olimpik(12.5*25 m-5kulvar)
1	FİTNESS SALONU		
1	STEP-AEROBİK-PİLATES SALONU		
1	UZAKDOĞU SPORLARI SALONU		
1	MASA TENİSİ SALONU		5 masa kapasiteli
2	KÜTÜPHANE		
1	SAUNA		1 adette hamam var.
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
	OTOPARK		50 araç kapasiteli
	KAFETERYA / BÜFE		BELTUR

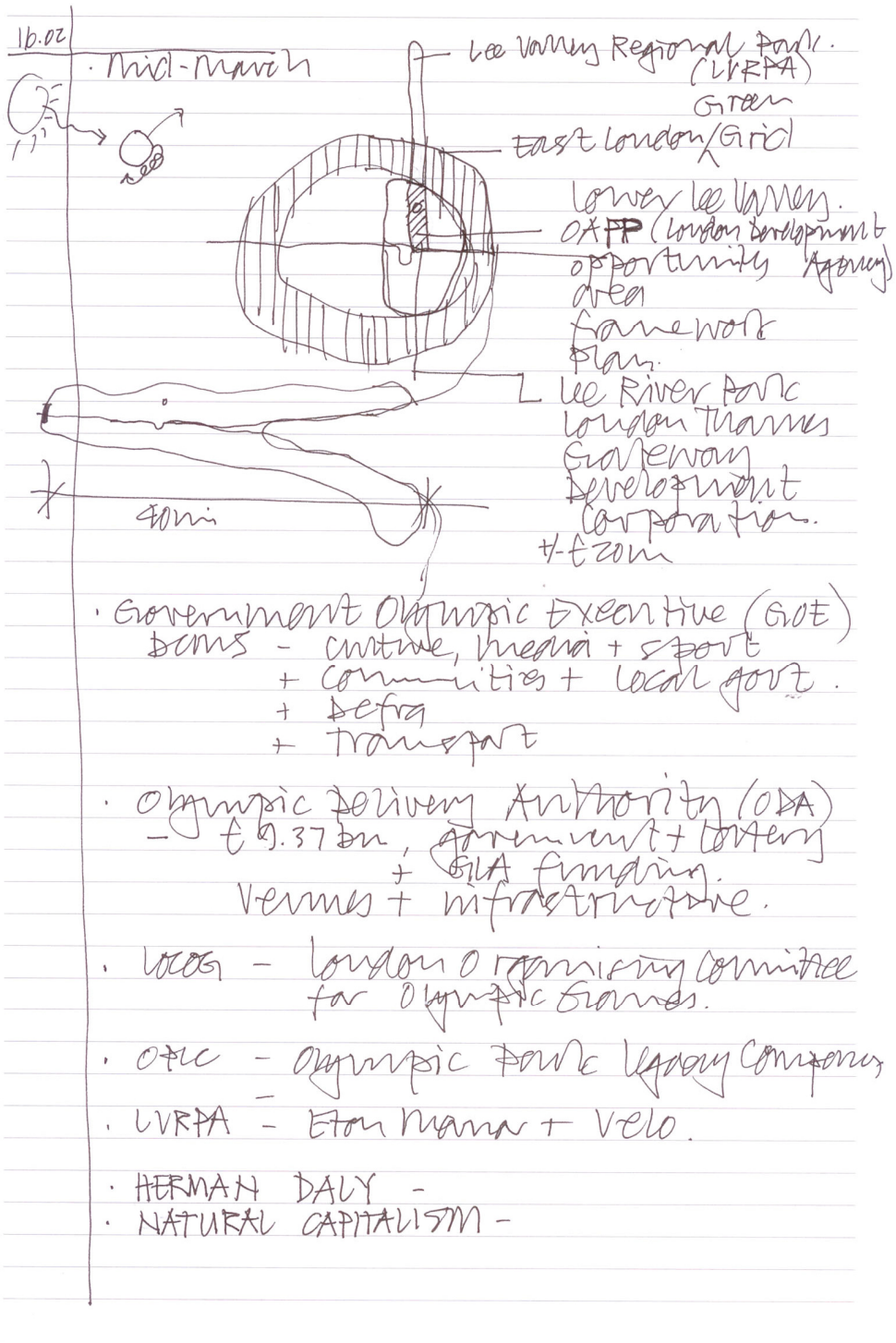
Çizelge E.31 : Çakmak Yüzme Havuzu.

ÇAKMAK YÜZME HAVUZU			
ADRES : Alemdağ Cad.No:217 Çakmak Yolu Üzeri Ümraniye/İST. **İLETİŞİM** : 0216 313 31 40,313 31 30,313 14 40 / Faks: 0216 313 14 43 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ** : 2007 **KULLANIM ŞEKLİ** : Kira - Spor A.Ş. **AÇIK ALAN** : **KAPALI ALAN** : 8.516 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	YÜZME HAVUZU	510	Ölçü:yarı olimpik(12.5*25 m- 5 kulvar)
2	FİTNESS SALONU		
1	STEP-AEROBİK-PİLATES SALONU		Aynı zamanda uzakdoğu salonu.
1	MASA TENİSİ SALONU		3 masa kapasiteli
1	SAUNA		Hamamda var fakat aktif değil.
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
	OTOPARK		100 araç kapasiteli
	KAFETERYA / BÜFE		BELTUR

Çizelge E.32 : Halkalı Yüzme Havuzu.

HALKALI YÜZME HAVUZU			
ADRES : Halkalı Toplu Konutlar Atakent 1. Etap 4. Bölge Polis Lojmanları yanı Küçükçekmece /İST. **İLETİŞİM** : 0212 471 08 00 / Faks: 0212 697 47 43 **HİZMETE GİRİŞ TARİHİ** : 2008 **KULLANIM ŞEKLİ** : Ecrimisil - Spor A.Ş **AÇIK ALAN** : **KAPALI ALAN** : 8.900 m2			
ADET	**SPOR ALANI**	**KOLTUK KAPASİTESİ**	**DİĞER BİLGİLER**
	YÜZME HAVUZU	425	Ölçü:yarı olimpik(12.5*25 m- 5 kulvar)
2	FİTNESS SALONU		
1	STEP-AEROBİK-PİLATES SALONU		
1	MASA TENİSİ SALONU		3 masa kapasiteli.
1	SAUNA		1 adet hamam da mevcut.
1	ÇOCUK OYUN ODASI		
	OTOPARK		50 araç kapsiteli
	KAFETERYA / BÜFE		BELTUR

EK F.1 – JOHN HOPKINS İLE GÖRÜŞME, ŞUBAT 2010

Şekil F.1 : John Hopkins[15] ile kişisel görüşme notları (G.Güler).

[15] Londra 2012 Olimpiyat Oyunları Planlama ve Peyzaj Projeleri Sorumlusu.

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad **:** Gülşen Güler

Doğum Yeri ve Tarihi **:** 31.05.1981 - İzmir

Yüksek Lisans Üniversite **:** 2004 – 2007 İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı, Mimarlık Fakültesi

Lisans Üniversite **:** 2000 – 2004 İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Lisans Programı, Mimarlık Fakültesi

Yayın Listesi:

Tezler

- **Güler G.,** 2007: *Boğaz Köprüleri'nin İstanbul Açık Alan Sistemi Üzerine Yaptığı Etkilerin Space Syntax Yöntemi ile İrdelenmesi,* İstanbul Teknik Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Master tezi, İstanbul, Türkiye.

Kitap Editörlüğü

- **Güler G.,** (editörlük) 2010: *ECLAS 2010 – Cultural Landscape Proceedindgs*, 29 Eylül-2 Ekim 2010.
- **Güler G.,** (yardımcı editörlük-sekretarya), 2007: Kubat A., S., Ertekin Ö., Asami Y., (editör) Ordinary and Emergency Measures for Sustainable Urban Regeneration a special issue of *International Arı Journal of Itu*, İstanbul Teknik Üniversitesi Yayınları, 2007, İstanbul.

Makaleler ve Bildiriler

SCI ve SCI Expanded Kapsamındaki Dergiler

- **Güler G.,** Yıldızcı A., C., 2009**:** Measuring The Effects of the Bridge on Istanbul Green System, *Journal of Environmental Protection and Ecology,* Vol 10 , No:2, 488-499.

- Başer B., **Güler G.,** Schmidt R., 2007: Creating an INFRA-FREE® Environment with an Integrated Green Network for Istanbul', *ITU Arı Journal.* December 2007.

Uluslararası Sempozyumlarda Sunulan ve Basılan Bildiriler

- **Güler G.,** Holden R., 2010: London 2012 Olympics: The Lessons for Landscape and Regeneration, *ECLAS 2010 Congrees-Cultural Landscape*, 29 September-02 October 2010, Istanbul, Turkey.

- **Güler G.,** Yıldızcı A., C., 2009: The Evaluation Of Eyup Alibeykoy Quarry As An Urban Park, *ECLAS 2009 Conference- Landscape and Ruins: Planning and Design Derelict Places for Regeneration*, 23- 24 September, 2009, Genova, Italy.

- **Güler G.,** Yıldızcı A., C., Erdoğan M., 2009: The Evaluation of Stone Quarries in Istanbul According to the Urban Landscape Perspective, *BENA International Conference proceedings,* 17-18 June 2009, Tekirdağ, Turkey.

- **Güler G.,** Yıldızcı A., C., 2009: Roof Gardens in Turkey, *4th Workshop: Creating Landscape on a Roof proceedings,* 11 May 2009, Drama, Greek.

- **Güler G.,** Yıldızcı A., C., 2008: Economic and Ecological Conflict in Şile District In the Coastal Zone of Black Sea', *International conference: 'Balkan collaboration: the must for better life and environment in S.E. Europe',* Organization: B.EN.A Association, 6- 9 November 2008, Florine, Greek.

- **Güler G.,** Ataoğlu B., Yıldızcı A., C., 2008: Impressions Of Recreational Services In The Costal Zone Of Black Sea: Cilingoz Example', *International Conference on 'Management and Sustainable Marine Development',* Organization: B.EN.A Association, 15-18 May 2008, Constanta, Romania.

- **Güler G.,** Kubat A., S., 2007: "Measuring The Effects Of The Bridges On Istanbul Open Space System", *18th International Annual ECLAS Conference Title: Landscape Assessment - from Theory to Practice: Applications in Planning and Design',* Belgrad, Serbia.

- Kubat A., S., Kaya H., S., Sarı F., **Güler G.,** Özer Ö., 2007: The Effects of Proposed Bridges on Urban Macroform of İstanbul: A Syntactic Evaluation", *6th International Space Syntax Symposium Proceedings book*, Istanbul, Turkey.

- Yıldızcı A., C., Gündüz S., **Güler G.**, Çitil E., 2006: The Impact Of Natural Thresholds For Urban Landscape Planning of the City Of Istanbul, *Urban Landscape, Common Challenges- Shared Strategies,* Vienna Technical University, Vienna, Australia.

- Yıldızcı A., C., Gündüz S., **Güler G.**, Çitil E., 2006: The Impact of Natural Thresholds for Urban Landscape Planning of the City of Istanbul', *Isocarp Conference/International Society of City and Regional Planners conference,* Istanbul Metropolitan Planning , Istanbul (report is publicated), Turkey.

- Kubat A., S., **Güler G.,** 2007: Integrated Approach Toward Sustainable Urban Regeneration in Asian Cities : Istanbul Case, *Next Step to Sustainable Urban*

Regeneration: Overview of the Issues and Strategies for an Integrated Approach Conference, Organisation: Center for Sustainable Urban Regeneration & The University of Tokyo, Takeda Hall, Tokyo, Japan.

Ulusal Dergilerde Yayınlanan Yazılar

- Kubat A., S., **Güler G.,** İnce Y., G., 2007: 6. Uluslararası Space Syntax Sempozyumu, *Mimarlık LEE Journal,* Number 337, Mimarlar Odası Yayınları, İstanbul.

- Kubat A., S., **Güler G.,** İnce Y., G., 2007: The Scientific Method of the Evoluation of the City, 6. Uluslararası Space Syntax Sempozyumu, *Mimarlık LEE Journal*, Number 337, Mimarlar Odası Yayınları, Dergi: XXI, Sayı 58, Depo Yayıncılık, İstanbul.

- **Güler G.,** 2006: İTÜ ve Tokyo Üniversitesi Galata için El Ele, *İTÜ Aylık Dergi*, Sayı 2006, İTÜ Vakfı Yayınları, İstanbul.

Uluslararası Konferans Organizasyonu

- Yıldızcı A. C., (kongre başkanı), Seçkin Ç., **Güler G.,** (sekreterler), 2010: İTÜ Peyzaj Mimarlığı Bölümü, *ECLAS 2010 – Cultural Landscape*, 29 Eylül-2 Ekim 2010, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

- İstanbul Teknik Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü ve Peyzaj Mimarlığı Odası İstanbul Şubesi Ortaklığı, İstanbul 2008 *Uluslararası Peyzaj Mimarlığı Sempozyumu,* 17-18 Ekim 2008, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

- Kubat A., S., (yürütücü) Başer B., ve Özer Ö., (sekreterler), Eyüboğlu E., Ertekin Ö., Güney İnce Y., **Güler G.,** Erdem M., Kaya S., Güngör İ., 2007: 6. *Uluslararası Space Syntax Sempozyumu*, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

Uluslararası Çalıştay Organizasyonu

- Kubat, A. S. ve Yasushi, A., (yürütücü), **Güler, G.,** ve Ota H., (sekreterler), Batur A., Orhon D., Ural D., Ertekin Ö., Eyüboğlu E., 2006: Ordinary / Emergency – *UTITU Workshop on Galata 2006*, 11-17 Eylül 2006, Tokyo Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi.

- Aslan D., Yılmaz Ü., (yürütücü)., **Güler G.,** Köknar B.S., Başkaya A.T., Başer B., Erdem M., Güngör İ.,, Yıldırım, B., 2006: "Recording Textures" *Uluslararası Çalıştay,* 19 - 23 Haziran 2006, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

Ulusal Sempozyumlar ve Seminerler

- **Güler G.,** 2009: Barcelona'da Çağdaş Peyzaj Uygulama Örnekleri, *İstanbul Teknik Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Seminerleri,* İstanbul, Türkiye.

- **Güler G.,** 2007: Chelsea Çiçek Festivali, Londra, *İstanbul Teknik Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Seminerleri,* İstanbul, Türkiye.

▪ Kubat A., S., **Güler G.,** 2006: Bahreyn'in Değişen İmajı: Kentsel Tasarım Projeleri'nden Son Örnekler", *İstanbul Teknik Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Seminerleri,* İstanbul, Türkiye.

▪ Yıldızcı A., C., **Güler G.,** ve diğerleri., ???2006: "İstanbul Teknik Üniversitesi'nde Peyzaj Mimarlığı Eğitimi, *PEMAT (Peyzaj Mimarlığı Akademik Toplantısı)*, Bilkent Üniversitesi, Ankara.

▪ **Güler G.,** Başer B., 2005: Bir Dağın Eteklerinde Peyzaj: ETNA, *İstanbul Teknik Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Seminerleri,* İstanbul, Türkiye.

Uluslararası Çalıştay Katılımı

▪ **Güler, G.,** Yıldızcı A., C., 2009: Landscape and Ruins: Planning and Design Derelict Places for Regeneration, *ECLAS 2009*, 23 September 2009, University of Genova, Genova, Italy.

▪ **Güler G.,** Yıldızcı A., C., Özarslan E., 2008: H. E., V. Peyzaj Mimarlığı Bienali, 24-25 Eylül 2008, Barcelona, İspanya.

▪ **Güler G.,** 2007: Le notre Two: Spring Workshop Brussels-*2008 European Urban Landscape Partnership Seminar*, Brüksel, Belçika.

▪ **Güler G.,** 2006: Le notre Two : Spring Workshop Porto-*2007 European Urban Landscape Partnership Seminar*, Porto Üniversitesi & Le Notre Organizasyonu, Porto Üniversitesi Orman Fakültesi, Portekiz.

▪ **Güler G.,** 2005: 'European Urban Landscape Partnership' Workshop, Viyana Teknik Üniversitesi, Viyana, Avusturya.

Profesyonel İşler

Uygulama Projeleri

▪ TURES Mimarlar - Yıldızcı A., C., **Güler, G.,** Özarslan E., 2009: Topkapı Sarayı Peyzaj Restorasyon Projesi, Çevsa A.Ş., İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul.

▪ Yıldızcı A., C., Özarslan E., **Güler, G.,** 2008: Rami Kütüphanesi ve Çevresi Peyzaj Projesi, Çevsa A.Ş., İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul.

▪ Yıldızcı A., C., Özarslan E., **Güler G.,** 2008: İ.B.B. Binkılıç, Çilingoz Sahili Düzenleme Projesi, Çevsa A.Ş., İstanbul Büyükşehir Belediyesi Projeler Müdürlüğü, İstanbul.

▪ Yıldızcı A., C., Özarslan E., **Güler, G.,** Baypınar M., B., 2008: Eyüp Taş Ocakları Rehabilitasyon ve Peyzaj Projesi, Çevsa A.Ş., İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul.

▪ Yıldızcı A., C., Özarslan E., **Güler, G.,** 2008: Bursa Yıldrım Botanik Parkı**,** Çevsa A.Ş., Bursa Yıldırım Belediyesi, Bursa.

- Yıldızcı A., C., Özarslan E., **Güler, G.,** 2006: Four Season Oteli / Beşiktaş, Peyzaj Projesi, Çevsa A.Ş., Ortaköy, İstanbul.

- Yıldızcı A., C., Özarslan E., **Güler, G.,** 2005: Azerbaycan Dostluk Parkı, Çevsa A.Ş., Nilüfer Belediyesi, Bursa.

Yarışma Projeleri

- **Güler G.,** 'Taşkışla ve Gümüşsuyu Yerleşkeleri Çevresi Kentsel Tasarım ve Mimari Yarışması ', 2007, İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İstanbul, *Derece:* Birinci Aşama, İkinci Aşama.

- **Güler G.,** Pak Z., 2007: 'Measuring The Effects of the Bridges on Istanbul Future', Future of The Cities, *IFHP Ranko Radovic Student Competition*, Eylül 2007, Danimarka, *Derece:* (proje ilk 20'ye kalmış, sergilenmiştir)